

АНДРЕ АГАСИ ОТКРИТО АВТОБИОГРАФИЯ

Превод от английски: Ивелина Пенева, 2010

chitanka.info

На Щефани, Джейдън и Джаз

Невинаги намираме думите, с които да посочим кое именно ни ограничава, държи ни живи погребани като в затвор, но все пак усещаме неясни бариери, граници, някакви стени. Дали въображението поражда това усещане, дали е само фантазия? Надали е така. И се питаме тогава: Колко ли ще трае това състояние, вечно ли ще е, така ли ще е вовеки веков, мили Боже? Знаеш ли какво ни освобождава от това пленничество? Освобождава ни изключително силната и дълбока привързаност. Приятелството, братството, любовта — те именно отварят затвора с помощта на най-висша сила, на магия.

*Винсънт ван Гог,
писмо до неговия брат,
юли 1880 г.*

КРАЯТ

Отварям очи и нито знам къде съм, нито кой съм. Познато усещане. Половината си живот съм изживял, без да знам нито къде съм, нито кой съм. Познато е, но и не съвсем. Объркването е примесено със страх. И е по-всеобхватно.

Вдигам поглед. Лежа на пода до леглото. Припомням си полека. Посред нощ се преместих на пода. Почти всяка нощ е така. На моя гръб му е по-добре да е на пода. Дългите часове на меки матраци ми докарват болки, които граничат с агония. Броя до три и с бавни усилия започвам да се изправям. Кашлям, стена. Лягам на една страна, после се свивам в поза на зародиш, а след това се изпъвам по корем. И дълго чакам кръвта ми да се раздвижи.

Все още минавам за млад мъж. На трийсет и шест години съм. А се събуждам на деветдесет и шест. След трийсет години спринтове, внезапни спирания, резки отскоци и тежки приземявания вече не усещам тялото си като мое. Най-вече сутрин. Не усещам като свой и разума си. В първите мигове след пробуждането съм си най-чужд и непознат. Също добре познато чувство. Мисълта ми бързо преминава през важните факти. Казвам се Андре Агаси. Името на съпругата ми е Шефани Граф. Имаме две деца — син на пет и дъщеря на три години. Живеем в Лас Вегас, Невада, но в момента участвам в Откритото първенство на САЩ за 2006 година и сме отседнали в луксозен апартамент в „Четири сезона“, Ню Йорк. Моето последно участие в Откритото първенство на САЩ. Всъщност моето последно участие в турнир. Печеля парите си като професионален тенисист, макар да ненавиждам тениса. В моята родила се много отдавна ненавист към тениса, има мрак и тайнствено настървение.

Наместило се е и последното парченце от личността ми, заставам на колене и нечуто се моля: „Дано е последният мач.“ После прошепвам:

„Не искам да е последният ми мач.“

Чувам Щефани и децата в съседната стая. Закусват, говорят си, смеят се. Неудържимото желание да ги видя и да ги погала, ведно с кофеиновия глад ми дават сили да се надигна и да се изправя на крака. Мразя да съм на колене, обичам да стъпвам здраво на краката си.

Поглеждам към часовника до леглото. Седем и трийсет. Щефани ме е оставила да поспя. Изтощението от тези последни дни е нечовешко. Предстои ми да сложа край на кариерата си като тенисист и оттеглянето предизвиква емоционална буря, която увеличава и без това огромното физическо натоварване. Първият пристъп на болката се надига от самата сърцевина на преумората. Впивам ръце в гърба си. А болката се впила в мен. Сякаш през нощта някой ме е издебнал и е заклешил гръбначния ми стълб в менгеме. Такова е чувството. Как мога да играя на турнира с притиснат от менгеме гръбначен стълб? Последният ми мач със служебна загуба ли ще завърши?

Родил съм се със спондилолистеза, което ще рече изместване на един от поясните прешлените спрямо останалите. Имам разбунтувал се и излязъл от мястото си прешлен. (Походката ми с обърнати навътре пръсти на краката се дължи най-вече на него.) Заради този прешлен в гръбначния ми стълб хем няма достатъчно място за нервите, хем при най-малкото движение се оказват още по-притиснати един към друг. Двата разместени диска на прешлена допълнително усложняват положението заедно с костта, която прораста в безплодно усилие да предпази уязвимото място на травмата и притиснатите нерви получават пристъп на клаустрофобия. Започнат ли нервите да надигат вой срещу теснотията и да разпрацат сигнали за ненормалното си положение, болката се устремява нагоре и надолу по крака ми с такова настървение, че дъхът ми спира и почти губя разсъдъка си. Единственият начин да укротя донякъде мъчението е да легна на пода и да чакам. Случва се травмата ми да се пробуди по време на мач. Тогава единственият лек срещу нея е да променя изцяло стила си на игра — различен замах, различно стигане до топката, напълно различен стил на игра. След това са на ред мускулните спазми. Мускулите ми, получили информация за непосилната за тях промяна, вкупом се възпротивяват и на свой ред се присъединяват към моя развилнял се срещу положението гръбначен стълб. За няколко мига цялото ми тяло ми тръгва на война срещу самото себе си.

Твоето тяло настоява да сложиш край на тениса, това ти казва, така обяснява тази война Гил, моят треньор, приятел и втори баща.

Тялото ми отдавна иска да сложа край на тениса, казвам на Гил. Иска го от толкова дълго, отколкото го искам и аз.

От януари насам обаче цялото ми тяло крещи и настоява да спра да играя. То не иска да се оттегля, ами вече се е оттеглило. Преселило се е във Флорида, купило си е апартамент и бели спортни панталони и се е отдало на заслужена почивка след дългите години труд. Аз пък преговарям с него да се откаже от пенсионирането си за няколко часа, докато мине този или онзи мач. Голяма част от преговорите се въртят около инжекцията кортизон, която притъпява за известно време болката. Само че преди да подейства инжекцията трябва първо да ми я поставят, което си е истинско изтезание.

Инжекция кортизон ми биха вчера, така че тази вечер мога да изляза на корта. Третата за тази година, тринайстата в кариерата ми и е най-опасната досега. Докторът — не беше личният ми лекар, не го увърта изобщо и ми заяви, че трябва да приема положението. Легнал съм по лице в кабинета му, а сестрата дърпа надолу късите ми панталони. Лекарят ми обясни как трябва да стигне с дългата почти осемнайсет сантиметра игла възможно най-близо до възпалените нерви. Костният израстък на ръба на прешлена и разместените дискове препречват достъпа до тях и затова иглата не може да се вкара направо. Опитите му да ги заобиколи, за да освободи стегналото ме менгеме, ме пратиха в ада на болката. Най-напред вмъкна иглата. След това разположи грамаден апарат над гърба ми, за да види с негова помощ колко близо е до нервите. Кортизонът трябва да се инжектира съвсем близо до нервите, обясни ми той, без да ги докосва. Докосне ли ги, болката просто ще ме изпепели и ще се сбогувам с турнира. А можеше да има и други опасни, съдбовни последствия. Притиска и вади иглата, премества я, докато очите ми не плувнаха в сълзи.

Накрая откри мястото. Право в целта, както сам каза.

Натисна спринцовката и инжектира кортизона в тялото ми. Прехапах устни от парещата болка. Усетих натиск отвътре навън. Цялото ми тяло като да се изпълни с течност, сякаш съм балсамиран. Чувствах как някакъв вакуум обгръща нервите в онова местенце там отзад на гърба ми. Натискът постепенно се засилваше, докато накрая усещах гърба си подут и на път да избухне.

Натискът показва, че всичко с нервите е наред, обясни ми докторът.

Уповавам се на думите ви, докторе.

Скоро болката се укротява и едва ли не носи радост, защото по нея се разбира, че следва облекчението. Вероятно при всяко страдание е така.

Семейството ми става все по-шумно. Влизам в дневната на апартамента с куцукане. Синът ми Джейдън и дъщеря ми Джаз ме виждат и надават викове. Татко, татко! Подскачат, искат да скочат и аз да ги прегърна.

Спирам и обгръщам ръце около себе си, заставам пред тях като мим, който изобразява дърво през зимата. Миг преди да се хвърлят към мен спират, и те разбрали, че през последните дни татко го боли. Татко направо може да се срине от някоя тяхна непредпазлива проява на обич. Погалвам ги по личицата, целувам ги по бузките и заедно с тях сядам на масата.

Джейдън пита дали е днес.

Да, днес е.

Ще играеш ли?

Ще играя.

И утре ще си *оттеглен*, така ли?

Двамата със сестра му са научили нова дума. *Оттеглил*. Думата все още леко им е несвойствена и затова погрешно казват *оттеглен*. За тях ще съм *оттеглен*, постоянно състояние, вечно настояще. Може пък те да знаят нещо, което аз не знам.

Ако победя, няма, детето ми. Ако спечеля мача довечера, ще продължа да играя.

Ако загубиш, можем да си вземем куче.

За децата моето оттегляне означава да си вземем кутре. Двамата с Шефани им обещахме, че когато приключа с тениса, когато престанем да пътуваме по цял свят, ще си вземем кутренце. Може и Кортизон да го кръстим. Точно така, приятел, загубя ли мача, купуваме си куче.

Засиява насреща ми. Надява се татко да загуби мача, надява се татко да преживее най-тежкото разочарование. Джейдън не разбира —

и надали ще мога някога да му обясня какво е болката от загубата, болката от тениса. На мен самия ми трябваха трийсет години, за да я проумея, за да поставя в ред неразборията в моята собствена душа.

Питам Джейдън какво ще прави днес.

Ще разглеждат костите.

Поглеждам към Шефани и тя ми напомня, че ще ги води в музея по естествена история. Динозаври. Сещам се за увредения си прешлен. Представям си как скелетът ми е изложен в музея наред с останалите динозаври. Тенис-завър Рекс.

Джаз слага края на размишленията ми. Подава ми кексчето, с което трябва да закуси. Трябва да ѝ помогна да махне боровинките, преди да го изяде. Сутрешният ни ритуал, спазван от нея и от мен. Боровинките трябва да се махнат всички една по една с достойни за хирург внимание и точност. Боцва се с върха на ножа, завърта се и боровинка излиза дори без ножа да я докосне. Махането на боровинките поглъща изцяло мислите ми и ми олеква, че поне за миг няма да мисля за тенис. Подавам ѝ кексчето обаче и виждам приликата му с топка за тенис. Съзнанието ми не може да се отърси от тази прилика, от която и мускулите на гърба ми се свиват в очакване на мача. Времето изтича.

След закуска и след като съм изпратил с целувки Шефани и децата да бързат към музея, седя мълчаливо на масата и разглеждам апартамента. Прилича на всички останали хотелски апартаменти, в които съм отседнал, само е по-люксов. Чист, елегантен, удобен. Отседнали сме в „Четири сезона“, така че мястото си го бива, но си остава поредното чуждо място, което не е „вкъщи“. Състезателите прекарваме живота си в чужди места, докато се състезаваме. Затварям очи, мъча се да се съсредоточа върху мача довечера, но мисълта ми се връща към миналото. Напоследък умът ми лети назад като летяща с обратна ротация топка. Краят е близо и мисълта ми се устремява назад към самото начало. Спирам я. Рано е. Още не е време да потъвам в размисли за миналото. Ставам и заобикалям масата, проверявам равновесието си. Предпазливо се запътвам към душа, когато вече се чувствам достатъчно стабилен.

Стена и охкам под гореща струя вода. Навеждам се бавно, докосвам квадрицепсите^[1]. Живвам. Мускулите ми се отпускат. Кожата ми ликува. Порите ми се отварят. Сгорещената кръв във вените ми тече бързо и с лекота. Усещам в душата ми да покълва някакво чувство. Живот. Надежда. Последните мигове младост. Все пак внимавам да не правя резки движения. Не искам непредпазливо да стресна гръбнака си. Оставям гръбначния си стълб да кротува.

Стоя пред огледалото в банята, подсушавам се, оглеждам лицето си. Очите ми са зачервени, наболата ми четина сивее. Сегашното ми лице няма нищо общо с лицето ми в началото. Няма нищо общо и с онова, което видях миналата година в същото огледало. Който и да съм в момента, не приличам на момчето, което започна тази одисея; нито на мъжа, обявил преди три месеца, че одисеята е към своя край. Приличам на тенис ракетата с три пъти подменян гриф на дръжката и със седем пъти наплитан кордаж. След толкова промени ракетата останала ли е същата? Не е лесно, но все още мога да разпозная в погледа си момчето, което изобщо не искаше да играе тенис, което искаше да се откаже, което много пъти се *отказва*. Различавам в лицето си златокосото дете, което ненавиждаше тениса и се питам с какви очи то би погледнало този плешив мъж, който продължава да ненавижда тениса и въпреки това не спира да играе. Дали ще се изненада от него? Ще му се стори ли забавен? Ще изпита ли гордост от мъжа, в който се е превърнало?

Изморявам се от връхлетелите ме мисли, отпускам се. А е едва обед.

Дано е последният мач.

Не искам да е последният ми мач.

Финалът на кариерата е като финал на мач. Финалът привлича с неудържима сила и човек се стреми да се доближи до него. Тласкан е от сила, която може да му е от полза за победата и която с приближаването на края става все по-мощна. Само че преди да попадне напълно в обсега на тази тласкаща го към финала сила, се намесва друга равна по действие, но и противоположна по посока сила, която оттласква играча от целта. Тези две сили и противодействащи си енергии са необясними, мистични и съвсем истински. Знам го, защото през по-голямата част от живота си съм се

стремял към едната и съм се противопоставял на другата. Понякога ме подчинявах, дори разигравах между себе си като топка за тенис.

Довечера ще ми трябва желязна дисциплина, за да овладее двете сили и събитията, което ми предстоят. Болки в гърба, лоши удари, лошо време, омраза към самия мен. Напомням си го като предупреждение, като подход за осмисляне на предстоящия мач, но и като форма на медитация. След двацет и девет години тенис научих, че, за да препречи пътя на човек животът само кухненска мивка няма да хвърли, а накрая и кухненска мивка ще тръшне. Тези препятствия човек трябва да преодолява, защото това му е работата. Позволи ли да го спрат или да го отклонят от целта, тогава тази работа не е за него, а провалът в работата ще го накара да страда и ще го парализира много повече, отколкото някакви си болки в гърба.

Лежа с чаша вода и чета. После очите ми се уморяват и включвам телевизора. *Тази вечер очаквайте втория кръг от Откритото първенство на САЩ! Ще станем ли свидетели на прощалния мач на Андре Агаси?* На екрана се показва лицето ми. Различно е от лицето в огледалото. Така изглеждам по време на мач. Разглеждам съсредоточено новото си отражение в изкривеното огледало на телевизора и у мен веднъж — два пъти се обажда тревогата. Това ли е последният анонс за мой мач? Дали СиБиЕс за последен път съобщават за моя тенис среща?

Сякаш умирам, такова чувство имам и не мога да се отърся от него.

Тенисът неслучайно използва изрази, които описват и житейски ситуации. Преимущество¹[2], подаване²[3], грешка, нарушение, пробив, нула, основните елементи в тениса са основни елементи и в живота, защото всеки мач е всъщност животът, представен в миниатюра. Дори структурата на тенис срещата, начинът, по който отделните елементи се вметват един в друг като кукли матрьошки, прилича на подредбата на дните ни. Точките се превръщат в геймове, геймовете се превръщат в сетове, които се превръщат в турнири, а елементите така са обвързани един с друг, че всяка точка може да се окаже повратна. Напомня ми на начина, по който натрупването на секундите се превръща в минути, които се натрупват в часове и който и да е час може да се окаже най-щастливият за нас. Или най-лошият. Сами избираме.

[1^[4] Преимущество се нарича точката, която се разиграва след 40–40. Когато тенисист спечели точка при преимущество в негова полза, той печели и гейма.]

[2^[5] Нарича се още сервис или начален удар.]

Щом обаче целият живот започва и свършва с тениса, тогава след тениса трябва да остане единствено непозната и чужда празнота. Изтръпвам ужасен от тази мисъл.

През вратата се втурват Щефани и децата. Мятат се на леглото и синът ми ме пита как се чувствам.

Добре, добре съм. А как бяха скелетите?

Супер!

Щефани им дава да хапнат сандвичи със сок и отново ги избутва през вратата.

Имат уговорка за мач.

Че кой няма!

Вече мога да подремна. На трийсет и шест мога да играя късен мач, който може да се проточи до полунощ само при условие че следобед поспя. Пък и сега, когато горе-долу имам представа кой съм, ми се иска да затворя очи и да се скрия от себе си. Събуждам се след час. На висок глас си казвам: Време е. Край на криеницата. Отново отивам да си взема душ, който няма да е като сутрешния. Следобедният душ винаги е по-дълъг, към двацет и две минути и целта му не е да се изкъпя или да се събудя. Следобедният душ е, за да набера сили и да се подготвя за мача.

Тенисът е спорт, в който човек си говори сам. Единствено тенисистите си говорят така сами. Питчърите, състезателите по голф, вратарите също си мърморят под носа, но тенисистите *разговарят* със себе си. В разгара на мача, тенисистите изглеждат като пуснати на свобода лунатици. Те се насърчават гръмко, ругаят се и водят с другото си аз исторически и безкрайни дебати. Защо ли? Защото тенисът се играе сред потресаваща самота. Единствено боксьорите могат да разберат самотата на тенисистите, но дори боксьорите си имат своите хора в ъгъла и своите треньори. Пък и боксьорът донякъде споделя самотата си със своя противник, в когото може да се вкопчи и срещу когото да ръмжи. В тениса двамата противници се гледат лице в лице, разменят си удари, но не се докосват, нито говорят помежду си или с когото и да било друг. Правилата забраняват на тенисиста по време на

мач да разговаря дори с треньора си. Сравняват понякога самотата ни с тази на лекоатлетите, но подобно сравнение ме размива. Лекоатлетът е на сантиметри от своите съперници и поне може да ги почувства, да долови мириса на телата им. В тениса си на самотен остров. От всички спортове, които мъжете и жените играят, тенисът най-много прилича на строгия тъмничен затвор, при който човек неизбежно започва да си говори сам на игрището, а аз започвам да си говоря сам още по време на следобедния душ. Започвам да си казвам едно или друго, налудничави реплики, повтарям ги отново и отново, докато не се самонавия. Втълпявам си, че един полусакат човек може да играе на Откритото първенство на САЩ. Че един трийсет и шест годишен състезател може да победи противник, който едва навлиза, в разцвета на силите си. Спечелил съм 869 мача в кариерата си, пети съм във вечната ранглиста и голяма част от тези мачове са спечелени след следобедния душ.

Водата бучи в ушите ми, но не бучи като два̀сетхилядна възторжена публика, а през ума ми минават спомени за по-ценните ми победи. Не са победи, които феновете ще си спомнят, но споменът за тях още ме пробужда нощем. Скилари в Париж. Блейк в Ню Йорк. Пийт в Австралия. Припомням си и няколко загуби. Разтърсвам глава, за да се отдалеча от разочарованията. Казвам си, че тази вечер ми предстои изпит, за който се готвя от два̀сет и девет години. Всичко, което ще ми се случи довечера, вече ми се е случвало поне веднъж. Ако това ще е проверка на физическата ми издръжливост или на издръжливостта на психиката ми, тогава не ме чакат никакви изненади.

Дано е последният мач.

Не искам да е последният мач.

Разплаквам се. Облягам се на стената под душа и се свличам надолу.

Бръсна се и си давам строги указания: Карай едно по едно. Накарай го да се поизмъчи за всяка точка. Каквото и да се случи, дръж главата си високо вдигната. И в името на Бога, радвай се на играта, или поне на отделни мигове от нея, опитай да се радваш. Дори на болката, дори на загубата, няма значение какво ти предстои.

Замислям се за противника си, Маркос Багдатис. Какво ли прави той в същия миг, питам се. Не прилича на другите новаци, макар да участва на турнира за първи път. Багдатис е номер осем в световната ранглиста. Здраво и яко гръцко хлапе от Кипър в средата на една изумителна за него година. Играл е на финала на Откритото първенство на Австралия и на полуфинал на Уимбълдън. Стилът му на игра ми е добре познат. На миналогодишното първенство на САЩ двамата изиграхме един сет за тренировка. Обикновено не играя тренировъчни сетове с други участници по време на турнир от Големия шлем, но Багдатис ме помоли с обезоръжаваща учтивост. Трябвало да го снимат за някакво предаване на кипърска телевизия и ме попита дали бих се съгласил да ни снимат как тренираме заедно. Разбира се, казах. Защо не? Спечелих тренировъчния сет с 6–2, а после Багдатис цял сияеше в усмивка. Разбрах, че хлапето се усмихва или когато е щастливо, или когато му е притеснено и така не се знае притеснен ли е, или щастлив. Напомняше ми на някого, но не се сецах на кого.

Казах на Багдатис, че стилът му на игра напомня моя стил, а той ми отвърна, че приликата никак не е случайна. Израсъл в стая с мои снимки по стената и се учел да играе тенис като мен. С други думи, тази вечер щях да играя със свой огледален образ. Ще играе от задната линия, ще посреща топката рано, ще отиграва топката силно и високо, също като мен. Мачът ще бъде истински пряк двубой и всеки от нас ще се опита да наложи своята воля, всеки от нас ще се стреми леко да прехвърли топката с бекхенд над линията. Сервисът и на двамата ни не е мощен, което означава борба за всяка точка^[6], дълги разигравания на топката, много енергия и продължителна игра. Подготвям се за изненади, комбинации, за мач, който изцежда силите и е спорт в най-брутална форма.

Естествено най-набиващата се на очи разлика между мен и Багдатис е физическата ни форма. Имаме тела с различна физика. Той има моето някогашно тяло. Пъргав е, подвижен и бърз. Налага се да победея своето по-младо копие, ако искам по-старото да продължи да играе. Затварям очи и казвам: контролирай само, което можеш да контролираш.

Повтарям го високо. Когато го казвам на висок глас, чувствам прилив на смелост.

Спирам водата. Стоя. Треперя. Много е лесно да си смел под горещата вода на душа. Напомням си, че смелостта под горещия душ не е истинска смелост. В крайна сметка няма значение как се чувстваш, твоите дела са мярка за смелостта ти.

Щефани и децата се прибират. Време е за коктейла „Гил“.

По време на мач се потя много, повече отколкото останалите играчи, затова трябва да започна да набавям необходимото количество вода за тялото си дълги часове преди мача. Поглъщам цели литри от магическия еликсир, създаден специално за мен от Гил — мой треньор през последните седемнайсет години. Коктейлът на Гил е съставен от въглехидрати, електролити, сол, витамини и няколко други съставки, които Гил пази в най-строга тайна. (Вече двамайсет години прави и подобрява тази рецепта.) Обикновено започва да ме налива с коктейла „Гил“ още от вечерта преди мача и искам, не искам ме пои с него до самия мач. Пия от него и докато играя на корта. Коктейлът има различен състав в зависимост от етапа, на който съм и всяка комбинация е с различен цвят. Розов за енергия, червен за възстановяване, кафяв за набавяне на липсващите различни вещества в организма ми.

Децата си умират да ми помагат при забъркването на коктейла „Гил“. Боричкат се кой да изрови праховете, кой да държи фунията, кой да го налива в пластмасовите бутилки от вода. Но само аз и никой друг няма право да подрежда бутилките в чантата ми, където подреждам и дрехите, кърпите, книгите, слънчевите очила и лентите за ръце. (Имам навик да подреждам ракетите по-късно.) Друг, освен мен няма право да пипа сака ми за тенис. Стане ли готов сакът, оставям го до вратата като екипировка на убиец и знак, че денят е превалил и приближава часът на вещиците.

В пет Гил звъни от лобито на хотела.

Пита ме, дали вече съм готов. Време е да се хвърляме в битка. Време е за мач, Андре. *В битка сме.*

Днес всички казват за едно или друго *в битка сме*, но Гил го повтаря от години и никой не го казва по начина, по който той го прави. Когато Гил каже: *В битка сме*, сякаш у мен се запалват ракетни

двигатели, от надбъбречните ми жлези изригват гейзери от адреналин. Едва ли не цяла кола мога да вдигна над главата си.

Щефани събира децата на вратата и им казва, че е време татко да тръгва.

Какво ще кажете на татко?

Джейдън се провиква. Размажи го, тате!

Размажи го, повтаря като брат си Джаз.

Щефани ме целува и не казва нищо, какво има тук за казване.

В колата Гил се настанява на предната седалка. Облеклото му е строго. Черна риза, черна вратовръзка, черно сако. Нагласен е като за първа среща или като за обира на века. От време на време проверява дългата си черна коса в страничното огледало или огледалото за обратно виждане. Седя на задната седалка заедно с Дарън, също мой треньор, австралиец, който неизменно е с холивудски тен и усмивка на току-що ударил джакпота. Няколко минути никой не продумва. После Гил запява една от любимите ни песни, стара балада на Рой Кларк, и дълбокият му бас изпълва колата:

Преструвай се и се прави, че имаме
още какво да спечелим.

Поглежда към мен в очакване.

И аз казвам: *В дъжда не можем да запалим огън.*

Той се засмива. Засмивам се и аз. За миг забравям за моите притеснени пеперуди.

Странни са тези пеперуди. Понякога те юрват до тоалетната. Понякога те възпламеняват отвътре. Случва се да те разсмеят и да те накарат да копнееш за битката. Най-важната задача, която човек трябва да реши на път към корта е какви точно пеперуди (отровните монарх или молци) пърхат в стомаха му. Разбере ли какъв вид са неговите пеперуди, разгадае ли какво му казват те за състоянието на ума и тялото му, той е постигнал първия си успех в борбата да ги накара да работят за него. Един от хилядите уроци, които съм научил от Гил.

Питам Дарън какво мисли за Багдатис. Колко нападателен иска от мен да бъда довечера? В тениса мачът се решава от степенята на нападателност на тенисиста. Играчът трябва да е достатъчно нападателен, за да постигне точката, но не прекалено нападателен, за да не изпусне от контрол играта и да се изложи на ненужен риск. Въпросите ми относно Багдатис са следните: как ще гледа да ме удари? Има играчи, които проявяват търпение, когато играя с бекхенд по диагонала, за да отбележа точка; други се насочват към топката, отиграват я мощно на линията или се приближават до самата мрежа. Като изключим онзи приятелски сет, досега не съм играл с Багдатис, затова искам да разбера как ще реагира той на предпазлив стил на игра. Дали ще се насочи към топката и ще посрещне рутинния удар по диагонал или ще се отдръпне, ще се притаи в очакване на своя миг?

Дарън казва. Приятел, според мен заложиш ли прекалено на предпазливостта при разиграванията с топката, рискуваш противникът ти да се придвижи и да те удари с форхенда си.

Ясно.

Колкото до неговия бекхенд, няма да му е лесно да отиграе бекхенд на линията. Няма да има време за реакция. Затова ако видиш, че той отвърща с бекхенд на линията, това ще означава със сигурност, че при разиграването в ударите ти няма достатъчно мощ.

Подвижен ли е?

Доста бърз е, да. Но силата му не е в отбранителната игра. По-бърз е когато играе нападателно, а не отбранително.

Така.

Спираме при стадиона. Наоколо вече се навъртат хора от публиката. Давам няколко автографа, после се навеждам и бързо се шмугвам през малка врата. Вървя по дълъг тунел към съблекалнята. Гил отива да се разбере с хората от охраната. Той винаги иска да знае точно кога ще излезем на корта да тренираме и кога ще се върнем. С Дарън оставяме саковете и се отправяме към залата за тренировки. Лягам на една маса и моля първия приближаващ се към мен физиотерапевт да масажира гърба ми. Дарън излиза и се връща след пет минути. Носи осем ракети с току-що наплетен кордаж. Остава ги върху сака ми. Знае, че искам лично да ги прибера в сака.

По отношение на чантата си съм фанатик. Всичко в нея е в най-строг ред. Нямам никакво извинение за тази моя фанатична прищявка.

Сакът е моето куфарче за документи, моят пътнически куфар, чанта с инструменти, чанта за обяд, моята палитра. Държа да е винаги до мен. Излизам на корта със сака и си тръгвам от корта със сака, два отрязъка от време, в които всичките ми възприятия са изключително изострени, така че усещам всеки грам от теглото му. Чифт чорапи на ромбчета да е пъхнал някой в сака ми, мога да усетя, че тежестта му е различна. Тенис сакът много прилича на сърцето, трябва всеки миг да знаете какво има в него.

Въпросът има и практична страна. Осемте ми ракети трябва да са подредени в тенис сака според реда, в който ще играя с тях, най-отдолу са наплетените най-скоро, а наплетените първи лежат отгоре, защото с времето силата на опъна на кордажа намалява. Винаги започвам мача с първата наплетена ракета, защото знам, че нейният кордаж е най-отпуснат.

Човекът, който наплита ракетите ми, е от старата школа и от Стария свят. Чешки майстор на наплитането на ракети на име Роман. Роман е най-добрият, така и трябва да бъде, защото от наплитането на ракетата зависи изхода от мача, а изходът от мача може да предопредели развитието на кариерата, а кариерата може да повлияе върху живота на безброй хора. Когато извадя нова ракета от сака си и сервирам за мача, силата на опъна може да струва стотици хиляди долари. Защото играя за семейството си, за своята благотворителна фондация, за създаденото от мен училище и всяка корда на ракетата ми е като жица в самолетен двигател. Към малкото неща, които зависят от мен, аз се отнасям с фанатично внимание. Опънът на кордажа на ракетата е едно от тези неща.

Роман е толкова важен за играта ми, че дори пътува с мен. По документи е жител на Ню Йорк, но когато играя на Уимбълдън, той живее в Лондон, когато играя в Откритото първенство на Франция, той става парижанин. Почувствам ли се изгубен и самотен в някой чужд град, сядам до Роман и го наблюдавам, докато наплете няколко ракети. Не че му нямам вяра. Напротив. Чувствам се омиротворен, сигурен и вдъхновен, когато наблюдавам този истински майстор в своя занаят. Неговата работа ми припомня какво уникално значение за света има добре свършеното дело.

Новите ракети пристигат при Роман в огромна кутия на производителя, винаги нахвърляни както дойде. За нешколуваното око

ракетите изглеждат напълно еднакви; за Роман те се различават като лицата на отделните хора в тълпата. Върти ги насам-натам, бърчи чело и после пресмята. Накрая се залавя за работа. Най-напред маха фабричния гриф на ракетата и отгоре слага моя гриф, онзи, който ползвам от четиринайсетгодишна възраст. Грифът ми е толкова уникален, колкото и отпечатъка от палеца ми, направен е не само според формата на ръката ми и дължината на моите пръсти, но също и според големината на мазолите ми и силата на захвата ми. Роман има отливка на моя захват, която налага върху ракетата. После обвива калъпа с обработена телешка кожа, която опъва и опъва, докато не постигне необходимата му ширина. Разлика само от един милиметър в края на четиричасов мач може да причини възпаление и разсейване като от камъче в обувката ми.

Нагласен ли е грифът, Роман се залавя със синтетичния кордаж. Пристяга нишките, разхлабва ги, пристяга ги отново, напасва ги с такова внимание, сякаш са струни на цигулка. После им поставя логото и енергично размахва ракетите във въздуха, за да изсъхне боята. Някои майстори на кордажа поставят логото върху ракетите непосредствено преди мача, което ми се струва твърде необмислено и непрофесионално. Логото оставя шарени следи върху топките, а по-лошо от това да играеш с някого, който оцветява топките в червено и черно няма. Обичам реда и чистотата, а това изключва всякакви петна от нечие лого по топките. Безредието означава разсейване, а всяко разсейване на корта може да обърне мача.

Дарън отваря две кутии с топки и пъхва две от тях в джоба си. Отпивам от коктейла на Гил, после идва ред на последното посещение в тоалетната преди загревката. Джеймс, който работи като охрана, ни повежда по тунела. Облечен е както обикновено в прилепналата жълта риза от униформата на охраната и ми смигва, сякаш казва: *Ние от охраната би трябвало да сме безпристрастни, но аз съм за теб.*

Джеймс е свързан с Откритото първенство на САЩ почти толкова, колкото съм и аз. Съпровождал ме е по този тунел преди и след славни победи и съкрушителни загуби. Широкоплещест, сърдечен, с белези от бойни схватки, които носи с гордост. Прилича на Гил. В няколкото часа, в които съм на корта и извън обсега на Гил, сякаш Джеймс поема неговите задължения. Има хора, които знаете, че ще срещнете на Откритото първенство на САЩ — служители,

момчетата, които събират топките, треньори. Тяхното присъствие винаги действа успокояващо. Помагат ви да не забравяте къде сте и кои сте. Първи в списъка е Джеймс. Той е и първият човек, когото търся, щом вляза на Артър Аш Стейдиъм. Видя ли го, знам, че пак съм в Ню Йорк и съм в добри ръце.

След 1993 година, когато един от зрителите в Хамбург се втурна на корта и рани Моника Селеш, на Откритото първенство в САЩ наредиха по време на всяка от почивките и смените на корта зад стола на всеки от играчите да има човек от охраната. Джеймс винаги прави така, че той да е човекът, който стои зад моя стол. Пълната му неспособност да остане безпристрастен е обезоръжаващо затрогваща. По време на тежък мач, често го виждам напрегнат и му пошушвам: Не бери грижа, Джеймс, днес ще му видя сметката на тоя кратун. И думите ми винаги го разсмиват.

Днес, докато ме съпровожда към кортовете за тренировка, не се смее. Вижда ми се тъжен. Знае, че вероятно това е последната ни вечер заедно. Въпреки това не пропуска да изпълни нашия вечен ритуал преди мач.

Думите му винаги са едни и същи:

Нека ти помогна със сака.

Не, Джеймс, този сак го нося само аз.

Разказвал съм на Джеймс как, когато бях на седем години, видях Джими Конърс да кара един човек да му носи сака, все едно е самият Юлий Цезар. Зарекох се винаги сам да нося сака си.

Добре, съгласява се с мен Джеймс и се усмихва. Знам, знам. Помня.

Само исках да помогна.

Тогава питам: ти ли ми пазиш гърба тази вечер?

Аз пазя гърба ти, приятел. Разбира се, че аз. Нямай грижа за нищо. Ти си гледай твоите задачи.

Излизаме навън в мрачната септемврийска вечер. Смог покрива небето и го обагря във виолетово и оранжево. Преди да започна тренировка отивам до трибуните и се ръкувам с някои от моите привърженици, давам няколко автографа. Кортовете за тренировка са четири, а Джеймс знае, че предпочитам да играя на най-отдалечения от тълпата, там двамата с Дарън разполагаме с известно уединение, докато тренираме и обсъждаме стратегията.

Насочвам първата топка с бекхенд над линията към форхенда на Дарън и простенвам.

Не използвай този удар довечера, казва ми той. Багдатис ще го обърне срещу теб.

Така ли?

Не се и съмнявай, приятел.

И казваш, че е много подвижен, така ли?

Да, бива си го.

Тренираме двайсет и осем минути. Не знам защо такива подробности ми правят впечатление — продължителността на следобедния душ, продължителността на тренировката, цветът на ризата на Джеймс. Не искам да ми правят впечатление, но се случва непрекъснато, при това се връзват в паметта ми завинаги. Паметта ми не е като тенис сака ми. Нямам никаква власт над този процес. Всичко се съхранява в нея и май никога нищо не се заличава.

Гърбът ми е добре. Пристяга ме както обикновено, но изпепеляващата болка е изчезнала. Кортизонът действа. Усецам се във форма, макар идеята за „добра форма“ да е еволюирала през последните години. Но съм далеч по-добре от сутринта, когато се събудих, отворих очи и ме налегнаха страхове за служебна загуба. Може пък и да се справя. Разбира се, утре сутрин ще ме връхлетят свирепите последствия от мача за тялото ми, но не мога да си позволя да мисля нито за утре, нито за вчера.

Отново в съблекалнята смъквам изпотените дрехи и се хвърлям под душа. Третият душ за деня е кратък и с ясно предназначение. Няма никакво време за самонавиване или за рев. Обличам си сухи къси панталони и тениска и започвам тренировката в залата с упражнения за крака. Стремя се да пия колкото е възможно повече от коктейла на Гил, защото е шест и трийсет и до мача има около час.

Над масата има телевизор и се опитвам да гледам новините. Не мога. Слизам долу при кабинетите и поглеждам към стаите на секретарите и на служителите от Откритото първенство на САЩ. Работят. Няма време за приказки. Излизам през малка врата. Шефани и децата са пристигнали. Отвън пред съблекалнята има малка детска площадка и те са там. Джейдън и Джаз се редуват на пързалката. По изражението на Шефани разбирам, че е доволна, че децата могат да се

поразсеят на площадката. По-напрегната е и от мен. Изглежда изнервена. Намръщването ѝ казва:

Няма ли да започва вече този мач! Хайде!

Харесва ми как преди битка жена ми става нетърпелива и раздражителна.

Говоря с нея и с децата няколко минути, но до съзнанието ми не стига и дума от казаното. Умът ми е другаде. Шефани разбира. Усеца настроението ми. Не може да си спечелил двайсет и два турнира от Големия шлем, без да имаш изключително развита интуиция. Преди мач и тя се е чувствала по същия начин. Изпраща ме обратно в съблекалнята. Тръгвай. Ние сме тук. Върви и се съсредоточи върху играта си.

Шефани не иска да наблюдава мача от първите редове на корта. Ще е прекалено близо. Избира да се настани на най-високите редове заедно с децата, там притеснено ще се разхожда напред-назад, ще се моли и ще скрива лицето си в ръце.

Пиър, един от младшите физиотерапевти влиза в залата. Познавам на мига кой от подносите в ръцете му е за мен: онзи с двете огромни меки възглавнички за мазоли и двете дузини предварително нарязани ленти. Лягам на една от шестте маси, а Пиър сяда в краката ми да ги подготи за битка, което си е мърлява работа, затова той слага кофа за боклук под тях. Харесва ми, че Пиър е подреден и методичен. Той е Роман за мазолите. Най-напред взима дълга клечка за уши и поставя мастилен на цвят гел, от който кожата ми става лепкава и горната извивка на стъпалото ми се оцветява във виолетово. Няма измиване това мастило. Още от президентските години на Рейгън, горната извивка на стъпалото ми е оцветена в лилаво непрекъснато. После Пиър напръсква кожата ми с противовъзпалително средство. Изчаква го да изсъхне и върху всеки мазол поставя по една възглавничка. Идва ред на подобните на оризова хартия ленти. Щом ги поставят веднага се превръщат в моя втора кожа. Пиър обвива всеки палец до дебелината на свещ. Най-накрая обвива с ленти стъпалата на краката ми. Добре знае върху кои точки пада тежестта на тялото ми, къде стъпвам, къде има нужда от допълнителен слой за омекотяване на натоварването.

Благодаря му, обувам си обувките, но ги оставям развързани. Събитията сякаш вече тръгват на забавен каданс. Шумотевицата се засилва. Само преди минути стадионът е бил тих, а сега шумът е станал грохот. Във въздуха се носят врява, глъч, тропотът от стъпките на отпразилите се към своите места зрители. Те бързат да се настанят, за да не изпуснат и миг от предстоящия мач.

Стоя прав и разтърсвам крака.

Не искам да сядам.

Правя една разходка по коридора. Не е зле. Гърбът ми се държи. Всички системи работят. В съблекалнята виждам Багдатис. Вече е облечен за мача, суети се около косата си пред огледалото. Събира я внимателно, изтегля я назад. Колко много коса има само. Намества лентата си за коса, вързана по индиански. Пасва му идеално. После за последен път подръпва прибраната си в конска опашка коса. Тази церемония за подготовка преди мач е къде по-бляскава от моето овързване на мазоли по краката. Спомням си какви проблеми си имах с моята коса в по-ранните години от кариерата си. За миг ме жегва завист. Тъгувам по косата си. После прокарвам ръка по гладко избръснатия си скалп и ме обхваща благодарност, че при всичките тревоги на главата ми не трябва да се притеснявам и за косата.

Багдатис започва да прави упражнения за разтягане, наклони в кръста. Застава на един крак и придърпва коляно към себе си. Няма нищо по-изнервящо преди мач от това да наблюдаваш как противникът ти в мача прави упражнения от пилатес, йога и тай-чи, когато ти и един поклон не можеш да направиш.

Пък и той се увлича. Не се спира на едно място. Направо чувам жуженето на централната му нервна система, прилича на глъчката на стадиона. Наблюдавам го как си говори със спътниците си, а и тях не ги свърта на едно място. По лицата им, по движенията на телата им, по тена на кожата им и цялото им излъчване разбирам, че и те са наясно какъв жесток и оспорван двубой предстои на корта. И не са сигурни дали искат да участват в него. Гледката на притеснения ми опонент и изнервения му екип винаги ми е доставяла удоволствие. Добра поличба е. Както и знак за уважение.

Багдатис ме вижда и ми се усмихва. Спомням си, че се усмихва, когато е щастлив или когато е изнервен и затова човек никога не е

сигурен дали е едното или другото. Отново улавям, че ми напомня на някого, но не мога да се досетя на кого.

Вдигам ръка. Късмет.

Вдига ръка. Ние, които отиваме на смърт...

Хлътвам в тунела за последни думи с Гил, който се е притаил в ъгъла, където ще е сам, но и откъдето нищо няма да убягва от погледа му. Прегръща ме, казва ми, че ме обича, че се гордее с мен. Намирам Шефани и я целувам за последен път преди мача. Нея не я свърта, маха с ръка, пристъпва от крак на крак. Би дала всичко, само и само да може да си скочи в полата, да грабне една тенис ракета и заедно да излезем на корта. Моята свадлива съпруга. Опитът ѝ да се усмихне излиза като гримаса. Чета по лицето ѝ всички думи, които иска да ми каже, но ще запази за себе си. Чувам всеки съвет, който иска да ми даде: забавлявай се, радвай се, отдай се със сърце и душа на удоволствието от играта, не пропускай нито един мимолетен детайл, защото това може да е последният ти мач, и макар да ненавиждаш тениса, може би тъкмо след тази вечер ще чувстваш единствено колко ти липсва.

Това иска да ми каже Шефани, но вместо това ме целува и произнася думите, с които винаги ме изпраща към корта, без които не мога, защото за мен са като въздуха, като съня и като коктейла на Гил.

Иди и го размажи.

Приближава се служител на Откритото първенство, облечен в екип и с огромна радиостанция в ръка. Струва ми се, че отговаря за връзката между останалите служители и охраната на корта. Струва ми се, че отговаря за всичко, дори за излитането и за кацането на самолетите на летище „Ла Гуардия“. Пет минути, предупреждава той.

Обръщам се към някой и питам: Кое време е?

Време е, казват.

Не. Кажете ми колко е часът? Седем и трийсет ли е? Седем и двайсет? Не знам, а изведнъж за мен е много важно да знам колко е часът. И никой няма часовник.

С Дарън се изправяме един срещу друг. Адамовата му ябълка се движи нагоре-надолу.

Приятел, казва ми, готов си с домашното. Готов си за мача.

Кимвам.

Свива ръка в юмрук и я насочва към мен. Само един удар юмрук в юмрук, защото така направихме преди победата ми в първия кръг порано през седмицата. И двамата сме суеверни, затова както започваме един турнир, така го и приключваме. Взирам се в юмука на Дарън, удрям го решително веднъж, но не смея да вдигна поглед от него и да го погледна в очите. Знам, че очите на Дарън са пълни със сълзи и знам какво ще ми причини тази гледка.

Последно: слагам връзки на обувките си. Обвивам с лента китката си. Винаги сам обвивам китката си, от момента, в който получих травмата през 1993 година. Връзвам обувките си.

Дано е последният мач.

Не искам да е последният ми мач.

Господин Агаси, време е.

Готов съм.

Вървя по тунела, три стъпки зад Багдатис, пред нас отново върви Джеймс. Спираме, чакаме сигнал. Шумът от трибуните ни връхлита и става все по-оглушителен. В тунела е страшен студ. Познавам този тунел както познавам входното антре на дома си, но тази вечер ми се струва, че температурата в него е с десет градуса по-ниска и е станал дълъг колкото футболно игрище. Поглеждам встрани. По стените са поставени познатите плакати на предишните победители в турнира. Навратилова. Лендъл. Макенроу. Шефани. Моята. Снимките са високи почти метър и поставени доста далеко една от друга. Направо прекалено. Като дървета в новопостроено предградие. Казвам си:

Престани да обръщаш внимание на подобни неща.

Време е да насочиш ума си към целта така, както тунелът ограничава периферното ти зрение.

Шефът на охраната се провиква: Добре, съсредоточете се всички, време е за мач!

Излизаме.

С предвидливи маневрирания, докато излизаме на светло, Багдатис се е оказал на три крачки преди мен. Изведнъж лумва втора светлина, ослепителна и нереална, право в лицата ни. Телевизионна камера. Някакъв репортер пита Багдатис как се чувства. Не чувам отговора му.

Камерата вече е съвсем близо до моето лице и репортерът ми задава същия въпрос.

Това може да е последният ви мач, казва репортерът. Как се чувствате при тази мисъл?

Отговарям му, без да мисля. Но след като го правя вече от години, имам чувството, че казвам думите, които той иска да чуе и които се очаква да изрека. После се замислям, докато вървя и усещам краката си като чужди.

Приближаваме изхода към корта и температурата рязко се покачва. Олелията от трибуните става оглушителна. Багдатис излиза пръв. Знае какво огромно внимание е съсредоточило моето оттегляне. Чете вестници. Тази вечер е намислил да играе лошия. Вярва си, че е готов за ролята. Оставям го да излезе пръв. Оставям го да чуе как трибуните го посрещат с аплодисменти и поздравления. Оставям го да си мисли, че публиката поздравява и двама ни. И чак тогава се появявам на корта. Аплодисментите и поздравленията се превръщат в грохот. Багдатис се обръща и разбира, че първият поздрав на публиката е бил за него, а този поздрав сега е за мен и вече започва да преосмисля очакванията си и нагласата си за предстоящия мач. Нанесъл съм най-уязвяващия удар и върху самочувствието му, без да съм отиграл нито една топка. Старите номера на занаята. Трик от едно време.

Вървим към столовете си, а възторгът на публиката става още по-неудържим. Не съм очаквал аплодисментите и поздравленията да са толкова бурни. Ню Йорк ме посреща с такава всеотдайност за първи път. Свеждам поглед, нека шумът се излее върху мен. Зрителите обожават този миг, обожават тениса. Чудя се как ли биха се почувствали, ако знаеха тайната ми. Гледам към корта. Миговете на корта досега са били най-ненормалните в моя живот, а сега при това вълнение и тази суматоха, кортът ми се струва като пристан на здравия разум. Кортът, където съм се чувствал толкова самотен и уязвим, в настоящия миг е убежището, с чиято помощ се надявам да преживея този изпълнен с вълнение момент.

Печеля с лекота първия сет с 6–4. Топката се подчинява на всяко мое движение. Както и гърбът ми. Тялото ми е загрято, гъвкаво. Кортизонът и адреналинът действат в сговор. Печеля втория сет, 6–4. Предвкусявам финала на мача.

В третия сет ме наляга умората. Губя целеустремеността си и контрола над играта. В същото време Багдатис променя плана си на игра. Играе с отчаяние, а то е несравнимо по-могъщо лекарство от кортизона. Целият му живот се съсредоточава в настоящия миг. Поема рискове, а всеки риск се отплаща. Топката вече не се подчинява на мен, ами влиза в конспирация с него. В очите му заблестява увереност. Първоначалното му отчаяние се е преродило в надежда. Не, в гняв. Вече не ми се възхищава. Ненавижда ме, както го ненавиждам и аз. Усмивваме се ехидно и присмехулно един на друг и всеки се опитва да надделее над другия. Публиката се храни от нашия гняв, крещи, скача на крака при всяка точка. Вече не аплодират, ами неспирно ръкопляскат. Първично е и изпълнено с жар.

Печели третия сет с 6–3.

Безсилен съм пред напора на Багдатис. Положението се влошава. Той все пак е на двайсет и една и тъкмо е позагрял. Напипал е своето темпо на игра, открил е причината, поради която е излязъл на корта, основанието да е на корта, докато аз съм изтощен и болезнено си давам сметка как силите на тялото ми се стопяват с всяка изминала минута. Не искам да играя пети сет. Не мога да издържа пети сет. Със съзнанието за собствената си смъртност, на свой ред поемам рискове. Резултатът е 4–0 гейма за мен. Водя с две игри, спечелени при сервис за Багдатис и отново краят на мача изплува пред очите ми, става достижим. Чувствам магическата сила, с която ме привлича.

Тогава започвам да усещам и въздействието на онази другата сила, която ме отгласква от финала. Багдатис започва да играе така добре, както не е играл досега и повече няма да играе през тази година. Спомнил си е, че е номер осем в света. Започва да използва удари, каквито и не подозирам, че има в арсенала си. Наложил съм опасно високо качество на игра, но Багдатис вече играе на същото ниво и взима превес над мен. Постига пробив и вече е 4–1. Негов ред е да бие сервис и резултатът става 4–2.

И тъкмо това е мигът, в който тази игра става най-важният гейм в мача. Спечеля ли аз, отново повеждам с два гейма, имам възможност да спечеля сета и отново да го върна към нагласата — както и към моята — че постигнатия от него пробив си е жив късмет. Ако загубя, резултатът става 4–3 и всичко започва почти отначало. Вечерта ще започне за втори път. Колкото и убийствени удари с топката да сме си

разменяли, загубя ли този гейм, битката започва от самото начало. Темпото на игра става неудържимо. Багдатис дава всичко от себе си, влага цялото си същество в играта и печели гейма.

Има възможност да вземе сета. По-скоро би умрял, отколкото да изпусне сета. Знам го аз, знае го и той, както и всеки зрител на стадиона. Някакви си двайсет минути по-рано бях на два гейма от спечелването на гейма и от повеждането в резултата. Сега съм изправен пред колапс.

Багдатис печели сета със 7–5.

Започва петият сет. Сервисът е мой. Треперя. Не съм сигурен, че тялото ми ще издържи и десет минути още срещу този младок, който сякаш се подмладява и добива сили с всяка точка. Казвам си: *Не позволявай* мача да приключи така. Нека приключи както и да е, само не и с два сета преднина за Багдатис. Багдатис също си говори сам, вдъхва си кураж. Заедно сме на махало, което се люлее между точки с високо напрежение. Допуска грешка. Връщам удара. Той задълбава. Аз задълбавам още по-свирепо. При 40–40 подавам аз и следва диво разиграване на топката между двамата ни, което приключва с негов къс бекхенд, след който забивам в мрежата. Надавам вик срещу себе си. Преимущество за Багдатис. И излиза за пръв път напред в резултата тази вечер.

Забрави го. Контролирай само онова, което можеш, Андре.

Печеля следващата точка. 40–40 отново. Въодушевление.

Следващата точка му я подарявам. Бекхенд в мрежата. Преимущество Багдатис. Униние.

Печели и следващата точка, печели и гейма, набира преднина с 1–0.

Отиваме до столовете си. Чувам как публиката тихо започва да нарежда първите възпоминателни възхвали за Агаси. Отпивам от коктейла на Гил, потъвам в самосъжаление, чувствам се стар. Поглеждам към Багдатис и се чудя как ли се е наперил от гордост. И виждам как той моли физиотерапевт да масажира крака му. Искане прекъсване по медицински причини. Квадрицепсът на лявото му бедро е схванат. Значи хлапето има травма на бедрото, а ме накара да изплеза език от умора и ме размаза, така ли? Публиката използва прекъсването на играта, за да започне да припява. *Давай, Андре! Давай, Андре!* Правят вълна. Вдигат високо плакати, на които е изписано името ми.

Благодарим ти за спомените, Андре!

Андре тук си е у дома!

Най-накрая Багдатис е готов да продължи. Подава той. След като ме е прегазил и е повел в резултата, целият трябва да гори от възторг. Прекъсването обаче е нарушило ритъма му на игра и това си личи. Разбивам го.

Отново съм на сервис.

В следващите няколко гейма първо единият от нас повежда в резултата, после другият. При четири равни, когато е мой ред да бия сервис, започваме гейм, който сякаш трае цяла седмица и е един от най-изнурителните и изумителни геймове в кариерата ми. Надаваме рев като животни, удряме с настървението на гладиатори, неговият форхенд, моят бекхенд. Публиката ни гледа стаила дъх. Срещу стълбчетата флаговете провисват. При 40–30 Багдатис отвърща с бърз форхенд, който направо ме отвява. На магия овладявам топката и едва смогам да наглася ракетата. Прехвърлям топката над мрежата — рева в агония, а той отвърща с нов унищожителен бекхенд. Втурвам се в другата посока — мили боже, гърбът ми! — стигам до топката на време. Но болката в гърба ми вече е будна. Менгемето притиска гръбначния ми стълб и нервите ми надават вой. Сбогом, кортизон. Багдатис уверено запраща топката към откритата част на корта и докато погледът ми проследява как прелита покрай мен, осъзнавам, че за тази вечер вече съм приключил с добрата си игра. Както и да се движа оттук нататък, ще го правя сковано, ще правя компромиси, ще подлагам на огромен риск бъдещото здраве на тялото си. Ще рискувам дори способността да се движа.

Поглеждам над мрежата, за да видя, разбрал ли е Багдатис, че изпитвам болки и виждам, че куца. Багдатис куца и как така?

Има мускулни схващания.

Пада на корта, сграбчил с ръце краката си. Неговата болка е по-силна от моята. Така, както съм с вродена травма на гръбначния стълб, поискам ли винаги мога да надвия противник с мускулните крампи. Докато се превива на корта разбирам, че трябва само да стоя прав, да пращам малко по-далече проклетата топка и да оставя неговите мускулни схващания да свършат останалата работа.

Изоставям всички размишления за красота на играта и за стратегия. Казвам си: Най-важното. Когато играете срещу противник с

травма, всичко се свежда до инстинкта и реакцията. Вече не играем тенис с физиката си, а с волята. Край на хитруванията и на преструвките, край на бързото придвижване по корта. Разполагате само със замахвания и съкрушителни удари, толкова.

Отново на крака, Багдатис също е зарязал стратегиите и мисленето, а това го прави и по-опасен. Вече не мога да предвидя следващата му стъпка. Полудял е от болка, а никой не е в състояние да предвиди мислите на лудия, поне на тенис корта. При 40–40, пропускам първия си сервис, после му поднасям жесток втори сервис със скорост към 120 км/ч, на който той устоява. Печели. Преимущество за Багдатис.

Мамка му. Превивам се. Момчето само дете не се влачи по корта, а все пак успява да отвърне на сервиса ми, как изобщо е възможно?

Отново вода с една проклетя, мижавя точка, а стане ли 4–5 Багдатис ще подава за спечелване на мача. Затварям очи. И пак пропускам сервиса. Подавам отново плах втори начален удар, само и само да тръгне играта и по чудо той изпуска лесен форхенд. Отново равенство.

Когато умът и тялото ви се люлеят на ръба на пълния колапс, една лесна точка като тази се равнява в съзнанието ви на милост свише. И отново, почти прахосвам помилването си. Прпускам първия сервис. Подавам отново и той изкарва в аут. Втори подарък. Преимущество Агаси.

На една точка съм от това да поведе в резултата с 5–4. Багдатис се мръщи, събира сили. Не отстъпва. Печели точката. Трети път равен резултат.

Обещавам си, че ако отново спечеля преимущество, няма да го изгубя.

Багдатис вече не изпитва болки от мускулните схващания, той просто пълзи по корта. Привел се е одве в очакване на сервиса ми. Не мога да си обясня как още стои на корта, а какво остава за съпротивата, която ми оказва с играта си. Момчето има повече кураж, отколкото косми по главата си. Съчувствам му и в същото време си внушавам да не му показвам и капчица съжаление. Подавам, той връща сервиса и в стремежа си да пласирам топката в непокритата част от корта пресилвам удара. Аут. Пропуск. Пропуск, очевидно. Преимущество Багдатис.

Той обаче не съумява да се възползва от него. При следващата точка подавам за начален удар на няколко крачки от основната линия. Четвърто по ред равенство.

Разиграваме продължително топката, накрая изпращам къса топка към неговия форхенд и той пропуска. Преимущество Агаси. Отново. Обещавам си, появи ли се отново възможност, да не я пропилявам. И възможността се появява. Багдатис обаче не ми позволява да удържа обещанието си. Бързо печели следващата точка. Равенство пети път.

Правим абсурдно дълго разиграване. Всяка топка, която той удря, достига линията. Всяка топка, която аз удрям, някак преминава мрежата. Форхенд, бекхенд, удар зад гърба, удар от плонж, а после той изпраща топката към основната линия и пъргаво отскача встрани. Посрещам топката в движение и я пращам на шест метра над него и основната линия. Преимущество Багдатис.

Придържай се към основната цел, Андре. Накарай го да тича, накарай го да тича. Той куца, просто го принуди да се забърза. Подавам, ретурът му е нищо и никакъв, пращам топката ту в единия край на корта, ту в другия, докато не започва да вие от болка и не забива топката в мрежата. Равенство шести път.

В очакване на следващия ми сервис, Багдатис се е привел над ракетата си, използва я като старец бастун. Когато пропускам първия сервис обаче, той се примъква напред, почти припълзва и с бастуна си свирепо изстрелва топката далеч извън обхвата на форхенда ми. Преимущество Багдатис.

Това е четвъртият му брейкпойнт^[7] в този гейм. Първият ми сервис е хилав, толкова жалък, толкова хрисим, че и седемгодишният ми син би се засрамил от него, а пък и Багдатис отвръща с отбранителен ретур. Отигравам топката към неговия форхенд. Той забива в мрежата. Равенство седми път.

Отново подавам. Достига топката с ракетата, но не съумява да я прехвърли през мрежата. Преимущество Агаси.

Отново бия сервис за гейма. Припомням си двукратно нарушеното обещание. Даден ми е още един шанс. Мускулите на гърба ми обаче са се сгърчили. Не мога да се извърна, какво остава да запрата топката със скорост от 193 км/ч. Пропускам при първия сервис, разбира се. Искам следващият ми сервис да е унищожителен,

да е агресивен, но не мога. Физически не съм в състояние да изпълня такъв сервис. Казвам си, три-четвърти въртелив сервис, прехвърли топката през рамото му, накарай го да тича от единия до другия край на корта, докато не започне да повръща кръв. Само не допускай двойна грешка.

Лесно е да се каже. Кортът се смаява. Наблюдавам как размерите му се свиват. Всички ли виждат каквото виждам и аз? Кортът вече е с размерите на карта за игра, толкова е малък, че не съм сигурен дали топката ще се побере, ако отида и я поставя на земята. Удрям топката за сервис със сила, която може да убие на място чудовище. Аут. Естествено. Двойна грешка. Равенство осми път.

Публиката крещи подивяла и невярваща на очите си.

Първият ми сервис е успешен. Багдатис отвърща с прилично отработен ретур. Три-четвърти от неговата част на корта е открита, забивам топката към неговия бекхенд, на три метра от него. Той подскача към нея, непохватно размахва ракетата и не я достига. Преимущество Агаси.

На двайсет и втората точка от играта след кратко разиграване, Багдатис най-после забива с бекхенд топката в мрежата. Гейм за Агаси.

При смяната на игрището, виждам, че Багдатис е седнал. Каква грешка само. Грешка на хлапе без опит. Имаш ли мускулни схващания, дори не си помисляй да сядаш. Не казвай на тялото си, че му е време за почивка. Иди после му кажи: майтап беше! Тялото ти е като федералното правителство, хлапако. То ти казва. Прави каквото искаш, но пипнеш ли настинка, на мен не разчитай. Значи няма да може да бие сервис. Няма да е в състояние да се надигне от този стол.

И все пак той се надига и бие сервис.

Що за сила движи тоя човек?

О, да. Младостта.

При пет равни, играем истерично. Допуска грешка, хвърля се за нокаут. Отвърщам на удара и печеля. Водя в резултата с 6–5.

Сервисът е негов. Води с 40–15. Трябва му точка и ще докара мача до тайбрек^[8].

Изравнявам до 40–40.

После печеля следващата точка и вече имам мачпойнт^[9].

Бърза и бясна промяна. Форхендът му е свиреп и когато топката се отделя от кордажа на ракетата му, вече знам, че топката е аут. Знам,

че съм спечелил мача и в същия миг разбирам, че вече нямам сили дори да замахна с ракетата.

Срещам се с Багдатис на мрежата, улавям треперещата му ръка и бързо напускам корта. Не смея да спра.

Не трябва да спирам да се движа.

Залитам из тунела с праметнат през лявото рамо сак, който сякаш е праметнат и през дясното, защото цялото ми тяло е сгърчено. Стигам до съблекалнята и крачка повече не мога да направя. Дори на краката си не мога да се държа. Свличам се на пода. Лежа на земята. Дарън и Гил идват, махат сака от рамото ми и ме вдигат на масата. Влизат хората на Багдатис и го поставят легнал на другата маса.

Дарън, какво ми е?

Лежи спокойно, приятел. Изпъни се.

Не мога, не мога...

Къде те боли? Мускулен спазъм ли е?

Не, задушавам се. Не мога да дишам.

Какво?

Не мога..., Дарън, не мога... да дишам.

Дарън помага на някой да сложи лед на тялото ми, вдига ръцете ми, вика докторите. Умолява ме да се протегна, да се протегна, да се изпъна. Само се успокой, приятел. Отпусни се. Тялото ти е сгърчено в спазъм.

Само се отпусни, приятел, отпусни се.

Но не мога. И там е целият проблем, нали? Не мога да се отпусна.

Над главата ми се върти калейдоскоп от лица. Гил, който стиска ръката ми и ми поднася напитка за възстановяване. Обичам те, Гил. Шефани, ме целува по челото и се усмихва, не разбирам дали е щастлива или притеснена. *Ама, разбира се, ето за кого ме подсецаше усмивката на Багдатис.* Някакъв физиотерапевт ми казва, че лекарите идват. Включва телевизора над масата. За да има с какво да се занимаваш, докато чакаш, казва ми той.

Мъча се да гледам. От лявата ми страна чувам стенания. Бавно извърщам глава и виждам Багдатис на другата маса. Екипът му се грижи за него. Разтягат мускула на бедрото му, сгърчените сухожилия.

Той се мъчи да лежи изпънат, коремът му се присвива. Сгъва се на кълбо и моли да го оставят на мира. Всички излизат от стаята. Оставаме само двамата. Отново се обръщам към телевизора.

Няколко мига по-късно нещо ме кара да погледна към Багдатис. Той се усмихва насреща ми. Щастлив ли е или притеснен? Вероятно и двете. Отвърщам на усмивката му с усмивка.

Чувам името си по телевизора. Обръщам се към екрана. Дават моменти от мача. Първите два сета, така измамно лесни. Третият, в който у Багдатис се събуди вярата, че може да ме победи. Четвъртият, битката на живот и смърт. Петият, с безкрайния девети гейм. Моменти, в които играя най-добрия тенис в живота си. Най-добрият тенис, който съм гледал изобщо в живота си. Коментаторът нарича мача класически.

С периферното си зрение долавям слабо движение. Обръщам глава и виждам, че Багдатис е протегнал ръка. Лицето му казва. Ние *изиграхме* този мач. Протягам ръка и улавям неговата, оставаме така, хванати за ръце, докато на екрана минават моменти от безмилостната ни битка на корта.

Най-после оставям разума си да се лута, където си пожелае. Не мога да му се противя повече. Без изобщо да ми се моли, умът ми вече ме притиска да се обърна назад към миналото. И понеже паметта ми отбелязва и запазва всяка подробност, виждам всичко в ярка, ослепителна яснота: всяко отстъпление, победа, съперничество, гневен изблик, разплата, любима, предателство, репортер, съпруга, дете, облекло, писмо от мой привърженик, оспорван мач, всяко напиване от мъка. Ако над мен имаше втори екран, на който да се редят кадри от изминалите двайсет и девет години от живота ми, всичко щеше да прелети в изумителен и луд водовъртеж.

Хората често ме питат що за игра е тенисът, що за живот живее тенисистът и никога досега не съм се замислял как да го опиша. Но думите нахлуват и напират да се излеят. Животът в тениса е ненормален, завладяващ, ужасен, поразителен *водовъртеж*. Поражда и известна центробежна сила, с която се боря почти трийсет години. Сега, когато лежа под Артър Аш Стейдиъм, държа ръката на победения от мен противник и чакам някой да се погрижи за нас, правя единственото, което умея да правя добре: предавам се. Затварям очи и просто наблюдавам.

---

[1] Квадрицепс — четириглав бедрен мускул. ↑

[6] Точките в тениса се броят така: нула — няма точки; петнайсет — точка; трийсет — две точки; четирийсет — три точки; гейм при четири точки или при спечелването на гейма след предимство. Резултатът на подаващия тенисист се съобщава на първо място. ↑

[7] Възможност за пробив при сервис на противника. ↑

[8] Гейм, при който се играе до седем точки и служи за определяне на победителя в сета, когато резултатът е 6–6 гейма. ↑

[9] Възможност за спечелване на мача. ↑

ГЛАВА 1

На седем години съм и от страх и самота си говоря сам. Никой не иска да ме чуе, когато говоря. Тихо си мърморя: Махни се от тук, Андре, зарежи всичко. Зарежи ракетата си и си тръгни от корта, веднага. Иди вкъщи и си вземи нещо вкусно за хапване. Играй си с Рита, Фили или Тами. Поседи с мама, докато тя плете или реди своя пъзел. Колко хубаво само звучи? Ще е като да си в рая, нали, Андре? Ако се махнеш от корта, нали? И ако никога повече не играеш тенис?

Но не мога да се махна. Не само защото баща ми ще се втурне да ме търси из къщата с ракетата ми, но и заради някаква частица от същината ми, някакъв дълбоко скрит импулс, който няма да ми позволи да го направя. Ненавиждам тениса, ненавиждам го с цялата си душа, но продължавам да играя. Не спирам да тренирам по цяла сутрин и по цял следобед. Друг избор нямам. Без значение е, колко много ми се иска да се махна от корта, а не мога. Не спирам да се увещавам да спра, а продължавам да играя и тази пропаст, това противоречие между онова, което правя и което в действителност искам, изглежда е същината на моя живот.

В онзи момент ненавистта ми към тениса е съсредоточена в дракона — машината за топки, преработена от моя бълващ огън баща. Черен като нощ, поставен на огромни гумени колела, и грамаден бял надпис ПРИНЦ в основата му, на пръв поглед драконът прилича на всяка друга подобна машина, в който и да е кьнтри клуб в Америка, но в действителност е живо, дишащо чудовище, изпъзляло от моите комикси. Драконът има разум, воля, черно сърце и смразяващ кръвта глас. Докато поглъща поредната топка в търбуха си, драконът издава безкрайни страховити звуци.

Щом натоварването в гърлото му се натрупа, той започва да стене. Започнат ли топките бавно да се подават от зиналата му паст, той надава рев. За миг драконът звучи смешновато, като машината за фондани, която поглъща Огъстърс Глуп в „Уили Уонка и шоколадовата фабрика“. „Уили Уонка и шоколадената фабрика“ е екранизация на

книгата на Роалд Дал от 1964 година „Чарли и шоколадената фабрика“. През 2005 година по книгата е заснета нова и този път едноименна адаптация на книгата с участието на Джони Деп. (Огъстъс Глуп е момчето-лакомник, което заради лакомията си е засмукано от тръбата на машината, която отвежда шоколада в залата за ягодови десерти.) Но когато драконът се настървява срещу мен и започва да бълва топките насреща ми с почти 180 км/час, от него се разнася смразяващ кръвта рев. Треперя при всяка топка.

Баща ми умишлено е направил дракона ужасяващ. Направил му е предълъг врат от алуминиева тръба и малка алуминиева главица, която отскача всеки път щом драконът изстреля топка. Повдигнал е чудовището върху висока няколко стъпки платформа и го е нагласил да бълва топки срещу мрежата, затова то се извисява над мен. Дребничък съм за седемгодишен. (Изглеждам по-дребен, заради непрестанното присвиване от страх и прическата паница, която моят баща ми прави два пъти месечно.) Щом се изправя пред дракона ставам направо миниатюрен. Чувствам се миниатюрен. Безпомощен.

Баща ми държи драконът да се извисява над мен не само защото по този начин приковава вниманието ми и ми взема страха. Иска да е така, за да може топките, които се изстрелват от зиналата му паст да попадат в краката ми, сякаш са хвърлени от самолет. Траекторията на топките прави невъзможно посрещането им по нормалния начин: трябва да удрям всяка топка веднага след отскока ѝ, иначе ще ме надскочи. Но дори и така баща ми не е доволен. Отигравай по-рано, крещи той. Отигравай по-рано.

Баща ми винаги крещи думите си по два пъти, понякога по три пъти, понякога десет. По-здраво, крещи, по-здраво. Но каква е ползата? Няма значение колко силно удрям топката, няма значение колко рано я посрещам, топката се връща. Всяка топка, която изпратя над мрежата, тупва при хилядите топки, които вече покриват корта. Не са стотици. Хиляди са. Търкалят се към мен в безкрайни вълни. Няма къде да се обърна, къде да стъпя, да се завъртя. Не мога и да помръдна, без да настъпя топка и все пак не мога да стъпя и на топка, защото татко би побеснял. Такъв вой ще нададе баща ми, сякаш съм стъпил в окото му, а не върху някоя от топките му за тенис.

Всяка трета топка, изстреляна от дракона, се удря в топка, която вече се търкаля на земята, блъска се о нея и продължава да подскача

встрани.

В последната секунда се нагласявам, улавям топката и ловко я пращам над мрежата. Знам, че това не е рефлекс като останалите. Знам, че в света има само няколко деца, които са в състояние да видят топката, какво ли остава да я ударят. Но не се гордея с рефлексите си и не получавам за тях похвала. Подразбира се от само себе си, че трябва да имам тези рефлексии. Всеки удар се приема за очакван, всеки пропуск е трагедия.

Баща ми казва, че ако отигравам по 2500 топки всеки ден, за една седмица ще съм отиграл 17 500 топки, а за една година ще съм посрещнал почти един милион топки. Той се прекланя пред математиката. Числата, твърди той, не лъжат. Дете, което отиграва по един милион топки на година, никой няма да може да победи.

Удряй по-рано, рева баща ми. По дяволите, Андре. Удряй по-рано топката. Фрасни топката, фрасни я.

Сега той ме връхлита. Крещи в ухото ми. Не е достатъчно да посрещам всичко, което драконът бълва; баща ми иска да посрещам топките по-рано и да удрия по-силно, отколкото дракона. Искан да победя дракона. Мисълта за това ме ужасява. Казвам си: Не можеш да победиш дракона. Как можеш да победиш машина, която непрестанно бълва топки? Като се замисли човек, драконът и баща ми си приличат. Само дето баща ми е по-страшен. Драконът поне стои пред мен, където мога да го видя. Баща ми стои зад мен. Трудно ми е да го видя, само го чувам, крещи в ухото ми ден и нощ.

Повече топ-спин^[1]! Удряй по-здраво! Не в мрежата! По дяволите, Андре! Никога не забивай в мрежата!

Нищо не вбесява така баща ми, както удар в мрежата. Ядосва се, когато изкарвам топката в аут, крещи, когато след удара топката лети с ниска скорост, но когато забия в мрежата направо пана излиза от устата му. Грешките са едно, удар в мрежата е съвсем друго. Той повтаря и повтаря: мрежата е най-злият ти враг.

За да ми е по-трудно да прехвърлям мрежата, баща ми е вдигнал врагът с петнайсет сантиметра по-високо от правилата. Ако прехвърлям успешно високата мрежа, поставена от баща ми, той вярва, че без проблеми един ден ще прехвърлям мрежата и на Уимбълдън. А че не искам да играя на Уимбълдън, изобщо няма никакво значение. Никой не се интересува какво искам аз. Понякога гледам Уимбълдън

по телевизията с баща ми и тогава и двамата сме за Бьорн Борг (Бьорн Борг (р. 1956) е шведски тенисист, спечелил на сингъл 11 титли от турнири на Големия шлем), защото е най-добрият, не знае умора и най-много прилича на дракона, но аз не искам да съм като Борг. Възхищавам се на таланта му, на енергията му, на стила и способността да се потапя изцяло в играта си, но ако един ден развия способности като неговите, бих предпочел да ги използвам другаде, а не на Уимбълдън. А в област, която сам бих избрал.

Удряй по-здраво, крещи баща ми. Удряй по-здраво. Сега отиграй бекхенд. Бекхенд.

Имам чувството, че ръката ми ще се откачи. Искам да попитам. Още много ли ще тренираме, татко? Но не питам. Правя, каквото ми е наредено. Влагам цялата сила, на която съм способен в удара, и после намирам още малко сила. При един от ударите и аз самият съм изненадан колко мощ влагам и колко съм точен. Ненавиждам тениса, но обичам да усещам как удрям топката с безупречно съвършенство. Друга утеха не познавам. Радвам се за миг на вътрешен мир и душевно равновесие, само когато правя нещо съвършено.

Драконът обаче отговаря на съвършеното изпълнение като бълва следващата топка по-бързо.

Замахни обратно и рязко, казва баща ми. Рязък обратен, това е. Изчеткай топката, изчеткай топката.

На вечеря понякога баща ми прави демонстрации. Пускаш ракетата си под топката, казва, и я изчеткваш, изчеткваш. Прави движение като художник, който деликатно нанася, мацва с четката си платното. Май това е единственото движение, което съм виждал баща ми да прави с деликатност.

Работи върху волетата си, крещи, или поне полагай усилия. Баща ми е арменец, роден в Иран и говори развалено пет езика. Английският му е със силен акцент. Смесва „б“ и „в“, затова чувам: *Работи върху болетата си*. От всички инструкции, тази му е любимата. Крещи я непрекъснато, чак и в съня си започвам да я чувам. *Работи върху болетата си, работи върху болетата си*.

Толкова много „болета“ съм отработил, че кортът вече не се вижда под мен. Няма и следа от зеления цимент, скрит под жълтите топки. Пристъпвам предпазливо, тътря се като старец. Най-накрая дори баща ми трябва да признае, че кортът е затрупан от топки. Това

пречи на работата. Не мога ли да се движа, не можем да достигнем и дневната си норма от 2500 топки. Включва вентилатора, гигантската машина, която служи за изсушаване на корта след дъжд. Естествено там, където живеем — Лас Вегас, Невада, никога не вали, затова баща ми използва вентилатора, за да събира с него топки. Също както и с машината за топки за тенис, той е преработил обикновения вентилатор и го е превърнал в друго демонично създание. Един от най-ранните ми спомени е как на пет години баща ми ме взема от детската градина и отиваме до железарската работилница, където гледам как той прави тази ненормална машина, която прилича на косачка за трева и която може да премества наведнъж стотици топки.

Докато наблюдавам как блъска вентилатора и как топките припряно се търкалят далече от него, усещам симпатия към тях. Щом драконът и вентилаторът са живи същества, може би такива са и топките. Може би те правят, каквото и сам бих направил, стига да смеех: да побягна от баща си. След като е издухал топките в един от ъглите, баща ми взема една лопата за сняг, загребва ги с нея и ги сипва в редица от метални кофи за боклук — кофите с помия, с която храни дракона.

Баща ми се обръща, вижда ме, че го наблюдавам. Какво си ме зазяпал, по дяволите? Не спирай да тренираш! Продължавай!

Боли ме рамото. Не мога да ударя нито топка повече.

Удрям цели три.

И минута повече не издържам.

Издържам цели десет.

Хрумва ми нещо. Случайно и целенасочено. Запращам топката над оградата. Успявам да я уловя с дървения ръб на ракетата, затова изглежда като неволна грешка. Правя го, когато имам нужда от почивка, и през ума ми минава, че трябва да съм много добър, щом мога нарочно да ударя топката лошо.

Баща ми чува, че топката се удря о дърво и вдига поглед. Вижда как топката излита от корта. Ругае. Но е чул удара на топката о дървото, затова знае, че е станало случайно. А и нали все пак не съм я забил в мрежата. Излиза от двора с тремава походка и тръгва из пустинята. Имам четири и половина минути да успокоя дишането си и да позяпам как ястребите лениво се реят в кръг горе в небето.

Баща ми обича да стреля по ястребите с пушката си. Къщата ни е покрита с негови жертви, мъртви птици, които застилат покрива, толкова гъсто, колкото тенис топките застилат корта. Баща ми твърди, че не обича ястребите, защото ловуват мишки и други безпомощни пустинни създания. Мисълта, че някакво по-силно създание тормози някое по-слабо, му е непоносима. (Същото е, когато ходи за риба: каквато и риба да хване, той целува люспестата ѝ глава и я хвърля обратно във водата.) Естествено няма никакви задръжки да тормози мен и изобщо не му пречи да ме гледа как се гърча за глътка въздух, увесен на неговата кука. Не вижда противоречието. Не го е грижа за противоречията. Не си дава сметка, че аз съм най-беззащитното създание в неговата забравена от Бога пустиня. Питам се, ако беше си дал сметка, дали щеше да се отнася към мен по-различно?

Пристъпва тромаво обратно към корта, хвърля със замах топката в кофата за боклук и ме пипва, че съм се захласнал по ястребите. Зяпва.

Какво се мотаеш, мамка му? Край на мисленето! Край на шибаното мислене!

Мрежата е най-злият враг, а мисленето е най-страшният грях. Мисленето за баща ми е източникът на всички злини, защото е противоположно на действието. Когато баща ми ме хване на тенис корта умислен, потънал в сън с отворени очи, побеснява така, сякаш ме е пипнал да крада пари от портфейла му. Чудя се дали пък баща ми не ми крещи да спра с мисленето, защото знае, че по природа съм по-скоро съзерцателен. Или пък с всичките тези крясъци ме е превърнал в склонен към размисъл човек? Дали потъването ми в размисли не е било чисто и просто защитна реакция срещу тениса?

Хубаво би било да е така, мисля си.

Къщата ни е занемарена колиба, строена през 70-те години на миналия век. Мазилката ѝ е бяла, по ъглите ѝ украсата се лющи. На прозорците има метални решетки. Покривът, под всичките онези мъртви ястреби, е от дървени шиндели, много от които са разхлабени или липсват. На вратата виси камбана, която звъни щом някой влиза или излиза и напомня началната камбана преди боксов мач.

Баща ми е боядисал високата циментова ограда около къщата в яркозелено. Защо ли? Защото зеленото е цветът на тенис кортовете. Освен това на баща ми му харесва, че може да упъти някого към къщата така: Завиваш вляво, вървиш надолу и после се оглеждаш за яркозелена стена. Не че са ни идвали гости.

Пустинята и само пустинята заобикаля къщата ни. Пустинята за мен е олицетворение на смъртта. Тук-там по нея растат бодливи храсталаци, тръни, с навити на кълбо гърмящи змии. Вижда се, че пустинята около къщата ни съществува, за да имат къде останалите хора да изхвърлят боклуците си. Матраци, гуми, други хора. Вегас — казината, хотелите, булевард Стрип, са някъде в далечината; мержелеещ се мираж. Баща ми всеки ден пътува до миража. Работи като салонен управител в казино, но не иска да се преместим по-близо до работата му. Настанили сме се тук сред пустошта, в сърцето на дивотията, защото само из тези места баща ми може да си позволи къща с достатъчно голям двор за неговия идеален тенис корт.

Още един ранен спомен: пътувам в колата с баща си и агент по недвижими имоти. Ако не внушаваше такъв страх, историята щеше да е страшно забавна. Оглеждаме къща след къща, баща ми изскача от колата още преди тази на агента да е напълно спряла и се отправя към къщата. Агентът върви плътно по петите му и не спира да каканиже за местните училища, за престъпността в района, за лихвите, а баща ми хич не го и слуша. Гледа право пред себе си, връхлита в къщата, профучава през дневната, през кухнята и излиза на двора, където измъква рулетката и премерва 10,97 на 23,77 метра, размерите на тенис корта. Всеки път крясва: Не става! Хайде! Да вървим! Баща ми решително се запътва обратно през кухнята, дневната и се спуска по пътеката пред входа, агентът по недвижими имоти се мъчи да върви в крачка с него.

Сестра ми Тами страшно си хареса една от разгледаните къщи. Умоляваше баща ми да я купи, защото имаше формата на буквата „Г“, а пък това беше нейната буква. Малко остана баща ми да я купи, вероятно защото буквата „Г“ беше и буквата на тениса. Къщата хареса и на мен. Както и на майка ми. Задният двор обаче беше с няколко сантиметра по-къс от необходимото за тенис корт.

Не става! Хайде!

Най-накрая видяхме тази къща, дворът беше толкова грамаден, че на баща ми дори не се наложи да го премерва. Просто застана в средата му, бавно се завъртя, оглеждаше го, усмихваше се и гледаше направо в бъдещето.

Продадена, каза тихо той.

Още не бяхме внесли и последния кашон, когато баща ми започна да строи тенис корта на своите мечти. И досега ум не ми го побира как го е направил. Не е работил и ден като строител. Не разбираше нищо от бетон, асфалт, дренаж. Не четеше книги, не се допитваше до специалисти. Просто имаше план в главата си и здраво запретна ръкави да превърне представата в реалност. Превърна корта в действителност с помощта на чисто упорство и енергия, както постъпи и с много други неща. Мисля, че нещо подобно е направил и с мен.

Имал е нужда от помощ, разбира се. Изливането на бетона е тежка работа. Затова всяка сутрин ме караше до „Самбо“ — един ресторант на Стрип, където наемаше неколцина понатрупали годинки мъже от онези, които се навъртаха около паркинга. От тях най-много харесвах Руди. Носеше белези от улични мелета, в раменете беше като гардероб и вечно ме гледаше с полуусмивка, сякаш разбираше, че нито знам къде съм, нито кой съм. Руди и неговата група тръгваха след мен и баща ми към нашата къща, където баща ми им казваше какво трябва да направят. След три часа двамата с баща ми отивахме с колата до Макдоналдс и купувахме огромни пакети със сандвичи и пържени картопки. Когато се връщахме, татко ме оставяше да ударя камбаната и да повикам мъжете на обяд. Обичах да давам на Руди изработения от него обяд. Обичах да го гледам как яде лакомо като вълк. Обичах мисълта, че след здрава работа идва заслужената награда, с изключение, разбира се, когато под тежка работа се разбираше удряне на тенис топки.

Дните с Руди и сандвичите Биг мак се стопиха в миналото. Изведнъж баща ми вече разполагаше със своя тенис корт, който се превърна в мой затвор. Хранил бях каторжниците, построили моята килия. Защо бях постъпил така? Нямах избор. Причината, поради която съм правил всичко.

Никой никога не ме е питал дори искам ли да играя тенис, какво остава за въпроса дали искам да го превърна в свой живот. В действителност майка ми си мислела, че моето призвание е да стана

проповедник. Но също ми е разказвала и как много преди да се родя, баща ми решил, че ще бъда професионален тенисист. Когато съм бил на една година, разказваше тя, съм доказал, че баща ми има право. Гледал съм игра на пинг-понг и съм мърдал само очите си, никога главата. Баща ми извикал майка ми.

Погледни, рекъл. Виждаш ли как движи само очите си? Има вроден талант.

Майка ми разказва, че още когато съм бил в детското креватче, баща ми провесил механизъм с тенис топки над главата ми и ме насърчавал да ги удрям с привързаната за ръката ми хилка за пинг-понг. Когато съм бил на три години, той ми дал малка ракета и ми казал да удрям с нея каквото си искам. Голяма слабост ми били солниците. Харесвало ми да бия с тях сервис през прозорците. Целел съм се в кучето. Баща ми никога не се ядосвал. Ядосвал се е за много неща, но никога, че нещо е изпердашено с ракета.

Когато бях на четири, той успяваше да уреди да поиграя тенис със звездите на корта, които преминаваха през града, като се започне с Джими Конърс. Баща ми каза, че Конърс бил един от най-великите играчи за всички времена. Повече се впечатлих от факта, че Конърс имаше същата прическа паница като мен. Когато приключихме с тренировката, Конърс каза на баща ми, че от мен несъмнено ще излезе много добър тенисист.

Че това вече си го знаех, отвърна баща ми, недоволен. Много добър ли? Той ще бъде номер едно в света.

Изобщо не му трябваше Конърс да потвърждава думите му. Трябваше му някой, който да играе с мен.

Когато Конърс пристигаше в града, моят баща наплиташе кордажа на ракетите му. Баща ми е майстор в наплитането на ракети. (Че може ли да има равен моят старец в умението да се създаде и поддържа опън и напрежение?) Упражнението винаги е едно и също. Сутрин Конърс дава на баща ми кутия с ракети и осем часа по-късно двамата с баща ми се срещаме с Конърс в ресторант на булевард Стрип. Баща ми ме праща в ресторанта, прегърнал наплетените ракети. Питам управителя на заведението дали може да ме упъти към масата на господин Конърс. Управителят ме праща в другия ъгъл, където Конърс седи със своята свита. Настанил се е в средата, с гръб към стената. Подавам му внимателно ракетите, без да кажа нито дума.

Разговорът на масата спира и всички свеждат поглед към мен. Конърс взима ракетите грубо и ги поставя на стола. За миг се чувствам важен, сякаш съм донесъл току-що наточените шпаги на един от Тримата мускетари. После Конърс разрошва косата ми, подхвърля ехидна забележка за мен и баща ми и всички на масата избухват в смях.

Колкото по-добър ставам в тениса, толкова по-зле вървя в училище, а от това страдам. Обичам книгите, но се чувствам незначителен пред тях. Харесвам учителите си, но не разбирам много думите им. Изглежда не уча или не осмислям фактите, както останалите деца. Имам желязна памет, но и проблеми с концентрацията. Нещата трябва да ми се обясняват по два пъти, по три пъти. (Дали пък затова баща ми винаги крещи по два пъти едни и същи думи?) Освен това знам, че баща ми съжалява за всеки миг, който прекарвам в училище, понеже ми отнема от времето на корта. Като не ми харесва в училище и не се справям добре там, проявявам лоялност към татко.

Има дни, в които докато сме на път към училището с брат ми и сестрите ми, баща ми се усмихва и казва: Ще ви предложи нещо. Защо не ви закарам в Кембридж Ракет Клуб, вместо на училище? Цяла сутрин ще можете да играете тенис. Как ви се струва предложението? Знаем какво иска да чуе от нас, затова викваме: ураааа!

Само не казвайте на майка си, казва баща ми.

Кембридж Ракет Клуб е продълговата, с нисък покрив кочина, на изток от булевард Стрип с десет тенис корта с твърда настилка и тежка смрад на прах, пот, масажни масла, както и воня на развалено и вкиснало с незнаен източник и природа. За баща ми Кембридж Клуб е като продължение на двора ни. Застават един до друг двамата със собственика му, господин Фонг, и не ни изпускат от поглед, за да са сигурни, че тренираме, а не си пилеем времето в приказки и смях. Накрая баща ми изсвирва кратко както само той може. Винаги и навсякъде ще го позная по това изсвирване. Поставя пръстите си в устата и духва силно, изсвирването означава:

гейм, сет и мач, спрете тренировката и се качвайте в колата, веднага.

Брат ми и сестрите ми спират винаги преди мен. Всички играят добре тенис: Рита, най-голямата, Фили, по-големият ми брат, и Тами. Ние сме като известното семейство от музиканти фон Трапс, но фон Трапс на тениса. Аз, най-малкият, бебето, аз съм най-добрият. Баща ми го казва, брат ми и сестрите ми го казват, казва го и господин Фонг. Андре е избраникът. Затова татко ми отделя най-много внимание. Аз съм последната надежда на рода Агаси. Понякога това допълнително внимание от страна на татко ми харесва, понякога ми се иска да съм невидим, защото баща ми понякога става страшен. Държи се жестоко.

Баща ми например често пъхва палец и показалец в ноздрата си, набира сили срещу болката, от която ще му се насълзят очите и изтръгва гъст сноп от черни косми. Така калява волята си. По същата причина се бръсне без пяна или сапун. Той просто прокарва наличния бръснач нагоре и надолу по сухите страни на лицето си и по челюстта, порязва се, после оставя кръвта да се стича по лицето му, докато засъхне.

Когато е напрегнат или объркан, баща ми често гледа някъде пред себе си и мърмори: Обичам те, Маргарет. Един ден питам майка ми: На кого говори татко? Коя е Маргарет?

Майка ми разказва, че когато баща ми бил на моите години, отишъл да се пързалия на едно езеро и ледът се пропукал. Паднал във водата, започнал да потъва, спрял и да диша за известно време. От водата го извадила и спасила някаква жена на име Маргарет. Тогава я видял за пръв и последен път. Но се случва да я вижда в мислите си и говори с нея, благодари ѝ с най-нежен глас. Баща ми разказва, че образът на Маргарет го завладява. Не знае кога ще се случи, а след това му остава само неясен спомен.

Свиреп по природа, баща ми винаги е готов за битка. Той непрестанно се боксира с въображаем противник. В колата си държи дръжка от секира. Излиза от къщи с шепя сол и пипер в джоба си в случай че попадне на улично сбиване и му се наложи да заслепи някого. И някои от най-ожесточените си битки води със самия себе си. Страда от постоянно схващане на врата и непрестанно отпуска вратните си прешлени с ядно извиване и дърпане на главата. Когато тези движения не помагат, той се разтърсва като куче, върти глава от дясно наляво, докато от шията му не се чуе пукване като при пуканка. Когато и това не помогне, той прибягва до тежката боксова круша,

която е провесена въвн от къщи. Баща ми се качва на стол, отвързва боксовата круша от стойката и поставя брадата си на нея. После рита настрани стола, провесва се и се задържа на стойката. За пръв път го видях да прави така, докато прекосяха стаите. Погледнах навън и видях баща си да рита стола, опрял брада на стойката, обувките му бяха на метър от земята. Сигурен бях, че иска да се самоубие. Втурнах се към него в истерия.

Като видя потресеното изражение на лицето ми, той се тросна: Какво ти става пък на тебе, мамка му?

Повече от битките му обаче са с други хора и обикновено започват без никакво предупреждение, в най-неочаквания момент. Случва се и докато спи. На сън той се боксира и често дърпа и удря заспалата ми майка. Или в колата. Малко неща доставят такава радост на баща ми както да кара зеления си дизелов автомобил, да слуша на магнетофона в него Лаура Браниган и да пее с нея. Но ако друг шофьор го изпревари, засече или недоволства, че е бил засечен от баща ми, направо се отваря ада.

Пътуваме един ден с баща ми към Кембридж и между него и друг шофьор избухва груба и шумна кавга. Той спира колата, излиза, нарежда на другия мъж да излезе от неговата. Татко държи в ръка дръжката от секира и затова онзи отказва. Баща ми стоварва дръжката от секира върху предните и задни фарове на колата на другия и навсякъде се разхвърчат парченца от стъкло.

Друг път баща ми протяга ръка пред мен и насочва към друг шофьор пистолета си. Държи пистолета на нивото на носа ми. Гледам право напред. Не смея да мръдна. Не знам какво е сбъркал другия шофьор, знам само, че се е случил автомобилният вариант на това да забиеш топката в мрежата. Виждам как пръстът на баща ми започва да притиска спусъка. После чувам, че другият шофьор натиска газта и отпрашва, а после ставам свидетел на истинско чудо — баща ми се размива. Залива се в смях. Обещавам си, че този миг, в който баща ми държи пистолет под носа ми и се смее неудържимо, ще помня до края на живота си, та ако ще и сто години да живея.

Баща ми прибира пистолета в жабката на колата, потегля и се обръща към мен. Не казвай на майка си, нарежда ми той.

Не проумявам думите му. Какво може да направи майка ми, ако й разкажем случилото се? Тя никога и за нищо не възразява. Дали пък

баща ми не мисли, че за всяко нещо си има първи път?

В един от редките дъждовни дни във Вегас, двамата с баща ми отиваме с колата да приберем майка ми от работата ѝ. Седя на моето място, подскачам, пея. Баща ми се престроява вляво за завой. Отзад някакъв камион надува клаксона на баща ми. Явно баща ми е забравил да подаде мигач. Баща ми показва среден пръст на шофьора на камиона. Ръката му се стрелва така светкавично, че почти ме удря по лицето. Шофьорът на камиона крещи нещо. Баща ми реди една след друга ругатните. Шофьорът на камиона спира, отваря вратата. Баща ми спира, изскача от колата.

Свивам се на задната седалка и гледам през задното стъкло. Дъждът се е засилил. Баща ми се приближава до шофьора на камиона. Шофьорът тръгва да го удари с юмрук. Баща ми се привежда, отклонява удара с главата си, после му отвръща със светкавично бърза комбинация от удари и завършва с ъперкът. Шофьорът на камиона се просва на паважа. Мъртъв е, убеден съм. Ако не е мъртъв, скоро ще умре, защото лежи насред шосето и някой ще го прегази. Оставам на задната седалка, продължавам да наблюдавам шофьора, който лежи в безсъзнание на пътя през задното стъкло, а дъждът плющи върху лицето му. Обръщам се към баща ми, който си мърмори под носа и удря по волана. Точно преди да вземем майка ми, той поглежда към ръцете си, свива и отпуска юмруци, за да се увери, че няма счупени пръсти. После се извърща към задната седалка и ме поглежда право в очите, струва ми се, че вижда Маргарет, така изглежда. Някак мило настоява: Не казвай на майка си.

Подобни мигове, а и много други, ми минават през главата, когато обмислям да кажа на баща си, че не искам да играя тенис. Освен че обичам баща си и ми е необходимо одобрението му, аз не искам да си навличам гнева му. Не смея. Ядоса ли се баща ми, се случват страшни неща. Щом той казва, че ще играя тенис, щом той казва, че ще стана номер едно в света, тогава това е съдбата ми и всичко, което мога да направя е да кимна в знак на съгласие и да се подчиня. Бих посъветвал Джими Конърс и всички останали да направят същото.

Пътят към номер едно в света минава по стената на язовира Хувър. Когато съм почти на осем години, баща ми заявява, че е време

да минем от тренировките в задния двор с дракона и онези в Кембридж към истинските турнири, с истински малки момчета, от цяла Невада, Аризона и Калифорния. Всеки уикенд цялото семейство се натоварва в колата и потегля било на север към Рино или на юг през Хендерсън, над язовира Хувър, през пустинята към Финикс и Скотсдейл или Тусон. Последното място, на което искам да съм, като изключим тенис корта, е в колата с баща ми. Само че всичко вече е уредено. Моето проклятие е да прекарам детството си в тези две кутии.

Спечелил съм първите си седем турнира в категория до десет години. Баща ми не е показал каквото и да било отношение. Просто съм направил онова, което се счита за нормално. На връщане през язовира Хувър, не откъсвам очи от водата, заприщена от дебелия язовирна стена. Чета надписа в основата на пилоната на знамето: В чест на вдъхновените от мечтата да превърнат в плодородни самотните земи... Повтарям в ума си тези думи. Самотни земи. Та има ли нещо по-самотно от къщата ни сред пустинята? Мисля за яростта, заприщена в душата на баща ми, така както река Колорадо е заприщена в язовира Хувър. Въпрос на време е да стане неудържима и да скъса бента. Няма да има друго спасение, освен да се втурна тичешком към високото.

Спасението към високото за мен това означава да печеля. Винаги да печеля.

Отиваме в Сан Диего. Морли Фийлд. Играя срещу момче, което се казва Джеф Таранго, което не е точно на моето ниво. Но печели първия сет с 6–4. Слисан съм. Уплашен. Баща ми ще ме убие. Сnižавам се, печеля втория сет 6–0. В началото на трети сет Таранго си изкълчва глезена. Започвам да удрям къси топки, карам го да се разхожда по корта с болния си крак. Но той само се преструва. Глезенът му си е наред. Започва да подскача, забива всичките ми къси удари и печели всяка точка.

Баща ми крещи от трибуните: Стига с тия къси топки! Стига!

Но аз не мога да спра. Имам стратегия и се придържам към нея.

Стигаме до тайбрек. Играе се до пет от девет точки. Играем до резултат четири равни. И тогава ми пада в ръцете. Смърт изневиделица. Една точка решава целия мач. Никога не съм губил и не знам как би реагирал баща ми, ако това се случи. Играя така, сякаш от

победата зависи животът ми, а такава е и истината. Изглежда Таранго има баща като моя, защото и той играе по същия начин.

Отдалечавам се и отигравам свистящ бекхенд по диагонала. Влагам сила колкото за удар от разиграване, но излиза с малко повече мощ и жар, отколкото съм възнамерявал да замахна. Това си е чист победен удар, на около метър вътре в полето, но далеч от обсега на Таранго. Крещя от възторг. Таранго стои в средата на корта, свел глава и изглежда плаче. Бавно се приближава към мрежата.

И спира. Ей така, изведнъж, обръща се към мястото, където е паднала топката. Усмивва се.

Аут, заявява той.

Замръзвам.

Топката е аут!, крещи Таранго.

Според правилата в младша възраст играчите са и странични съдии. Играчите казват дали топката е била в полето или в аут и няма възможност за възражения. Таранго е решил да излъже, вместо да изгуби и е наясно, че никой нищо не може да направи, за да опровергае лъжата му.

Вдига ръце победоносно.

Сега аз започвам да плача.

По трибуните настава страшна суматоха, родителите се карат, крещят, почти стигат до бой. Не е честно, не е правилно, но такава е положението. Победител е Таранго. Отказвам да му стисна ръка. Изтичвам към парка Балбоа. Когато след половин час се връщам, кавгата е в разгара си, а баща ми е разярен. Не защото съм изчезнал, ами защото не съм направил каквото ми е казал по време на мача.

Защо не ме послуша? Защо продължи да биеш къси топки?

За пръв път не се страхувам от баща ми. Няма значение колко ми е ядосан, аз съм по-ядосан и от него. Бесен съм на Таранго, на Господ, на себе си. Знам, че Таранго ме е преметнал, но не трябваше да оставям нещата да стигнат до там, че той да може да ме измами. Не трябваше да позволявам мачът да се развие в тази посока. Понеже аз насочвах развоя на мача, сега завинаги ще имам записана и загуба. Нищо не може да го промени. Допускам грешки: мисълта ми се струва направо непоносима, но не мога да избягам от нея. Аз съм несвършен. И аз имам недостатъци. Един милион топки изстреляни срещу дракона и каква полза от тях?

След като години наред съм слушал баща ми да ми изрежда назидателно моите слаби страни, една загуба прави така, че аз сам да подхвана неговата назидателна реч. Баща ми заживява в мен — неговото нетърпение, неговия перфекционизъм, неговата ярост. Неговият глас не прилича на моя, но се превръща в мой глас. Вече е напълно излишно баща ми да ме изтезава. От този ден нататък, аз мога и сам да го правя.

---

[1] Ротация, при която топката се върти около хоризонталната си ос по посока на летежа. ↑

ГЛАВА 2

Майката на баща ми живее с нас. Тя е злонравна стара дама от Техеран, която на върха на носа си има брадавица с големината на орех. Понякога човек не може и дума да чуе от приказките ѝ, защото не може да откъсне поглед от брадавицата. Но какво е казала няма значение, тя със сигурност е повтаряла все същите злостни думи, които е казала и вчера и онзи ден, а вероятно е повтаряла и на баща ми. Изглежда баба се е родила на земята, за да тормози баща ми. Той разказва, че когато бил малко момче, тя го тормозела, а се случвало и да го бие. Когато се държал наистина лошо, тя го карала да носи вехти женски дрехи. Затова баща ми се научил да се бие.

Не се ли заяжда с баща ми, старата дама се вайка за старата си родина и въздиша за приятелите, които е оставила там. Майка ми казва, че баба ми изпитва тъга по дома. Когато за пръв път чух, че съществува такова чувство, се изумих. Как някой може да тъгува, че не си е вкъщи? Вкъщи е мястото, където живеят драконите. Вкъщи е мястото, където щом се прибереш, трябва да играеш тенис.

Ако баба иска да се върне обратно в нейната къща, няма да имам нищо против. Само на осем години съм, но лично ще я откарам до летището, защото тя предизвиква такова напрежение вкъщи, че ни трябва само капчица, за да прелее. Тя прави нещастен баща ми, командва мен, брат ми и сестрите ми и по някакъв необясним начин се състезава с майка ми. Майка ми разказва, че когато съм бил бебе, влязла в кухнята и заварила баба ми да ме кърми. Оттогава отношенията между двете жени съвсем не вървят.

Има си и добра страна, че баба живее с нас. Тя ни разказва истории за баща ни, за неговото детство, и това понякога кара баща ми да се отдаде на спомени и сам да ни разказва за себе си. Ако не беше баба, нямаше да знаем нищо за миналото на баща ми, което било тъжно и самотно, но ни помага да разберем странното му поведение и избухливостта му. Или поне донякъде.

Баба въздиша и се отдава на спомени колко бедни сме били. Човек не може да си представи такава бедност. И гладувахме, разказва тя и потрива корема си с ръка. Нямахме нито храна, нито течаща вода, нито електричество. И никакви, ама никакви мебели.

Къде спяхте?

На мръсния под спяхме! Всички заедно в една малка стаичка! В стара сграда, построена около пълен с боклуци двор. В единия край на двора имало изкопана дупка, това била тоалетната за всички живеещи в къщата наематели.

Положението стана по-добро след войната, намесва се баща ми. За една нощ улиците се изпълниха с британски и американски войници. Харесвах ги.

Защо си харесвал войниците?

Даваха ми бонбони и обувки.

Освен това го учели на английски. Първата дума, която баща ми научил от войниците била победа. Само за това говореха, казва той. Бопеда.

Леле, какви великани бяха, додава. И силни. Вървах непрекъснато по петите им, наблюдавах ги, изучавах ги и един ден ги последвах до мястото, където прекарвах свободното си време: парк с гора и тенис кортове, покрити с клей.^[1]

Около кортовете нямало огради, затова топката постоянно излизала от очертанятията на игрището. Баща ми тичал след топката и я връщал на войниците, като дресирано кученце, докато най-накрая те не го направили официално момчето, което събира и подава топките. А после го назначили за отговорник на игрището.

Баща ми казва: Всеки ден почиствах, поливах и подравнявах кортовете с тежък валяк. Боядисвах в бяло линиите. Каква работа беше само! Трябваше да използвам разтвор от бял варовик.

Колко ти плащаха?

Да ми плащат ли? Нищо не са ми плащали! Дадоха ми тенис ракета. Нищо не струваше. Стара дъска, привързана с тел. Но аз много си я харесвах. По цели часове играех с тенис ракетата. Играех сам срещу една стена.

Защо сам?

Никой друг в Иран не знаеше да играе тенис.

Единственият спорт, в който баща ми можел да има без никакви проблеми и по всяко време противници, бил боксът. Баща ми първо си премерил силите в уличните свади, а после като младеж влязъл в спортната зала и започнал да учи спортните техники на бокса. Треньорите твърдели, че има вродена дарба за бокс. Имал бързи ръце, пъргави крака и в себе си таял бяс против целия свят. Неговият гняв, с който ни беше толкова трудно да се справяме у дома, се оказал голямо предимство на ринга. Спечелил място в олимпийския отбор на Иран като боксьор лека категория и заминал за Олимпийските игри в Лондон през 1948 година. Четири години по-късно взел участие в Олимпийските игри в Хелзинки. И в двете си участия не се представил добре.

Съдиите, ръмжи той. Всичко извъртали. Цялата работа била уговорена, нагласена. Светът бил враждебно настроен към Иран.

Може пък тенисът отново да стане олимпийски спорт, добавя той, тогава моят син ще спечели златен медал и така ще бъде възмезден.

Товарът, който нося, с всеки ден става малко по-тежък.

След като видял малко от света, след като бил олимпиец, баща ми вече не можел да се върне в онази стая, където цялото семейство спяло на пода, затова се измъкнал от Иран. Фалшифицирал паспорта си и си купил самолетен билет под фалшиво име до Ню Йорк, където прекарал шестнайсет дни на Елис Айлънд, после взел автобуса до Чикаго и там поамериканчил името си. Емануел станал Майк Агаси. Денем работел като пиколо в асансьор в един от големите хотели на града. Нощем се боксираше.

Треньор в Чикаго му станал Тони Дзале, безстрашен шампион в средна категория, когото често наричали Стоманения мъж. Спечелил си слава с участието в един от най-кръвавите спортни двубои, драма в три части с Роки Грациано. Дзале хвалел баща ми, казвал му, че има тонове необработен талант, но го молел да удря по-здраво. Удряй по-здраво, крещял Дзале на баща ми, докато той сипел юмруци по бързата боксова круша. Удряй по-здраво. Всеки юмрук, който забиваш, нека идва откъм пода.

Докато треньорът му Дзале седял в ъгъла, баща ми спечелил Златните боксови ръкавици на Чикаго, после спечелил участие в боксов мач в Медисън Скуеър Гардън, в най-натовареното време.

Неговият голям пробив. Но в навечерието на срещата, противникът на баща ми се поболял. Организаторите на срещата се събрали и започнали да търсят заместник на болния боксьор. Намерили. Всъщност попаднали на много по-добър боксьор, тежка категория. Баща ми се съгласил да се бие, но шубето го пипнало няколко мига преди да удари камбаната за начало на боя. Заврял се в банята, проврял се през прозореца над тоалетната и се метнал на обратния влак към Чикаго.

Измъкнал се от Иран, измъкнал се от боксовата среща, баща ми е майстор на измъкването, според мен. Но от него измъкване няма.

Докато се боксираш, баща ми винаги искал да получи най-добрия удар от съперника си. Един ден на тенис корта ми каза: Когато знаеш, че си получил най-добрия удар на твоя противник и си устоял, а онзи отсреща знае, че това е бил най-добрият му удар, тогава си в състояние да му изтръгнеш сърцето. В тениса, според него, правилото е същото. Атакувай силната страна на противника. Ако противникът ти е добър в сервиса, отмъкни му сервиса. Ако е добър играч, надиграй го. Ако има добър форхенд, съсипи го с твоя форхенд, надиграй го с форхенд, докато не намрази своя форхенд.

Баща ми има специален термин за тази противоречива стратегия. Нарича я „да сложиш лепенка върху мозъка на противника“. Стратегията му е с брутална философия и той ме белязва с нея за цял живот. Превръща ме в боксьор с тенис ракета. Не стига това, ами тъй като повечето тенисисти се гордеят със своя сервис, баща ми влага всичките си сили да изгради моя ретур, да ме превърне в човека-ретур.

От време на време и баща ми се поболява от тъга по дома. От всичко най-много тъгува за по-големия си брат, Исар. Един ден, зарича се той, чичо ти Исар ще се измъкне от Иран, също като мен.

Но най-напред Исар трябва да измъкне парите си. Иран е съсипана държава, обяснява татко. Готви се революция. Правителството е нестабилно. Затова държат под око всички, дебнат да не би хората да опразнят банковите си сметки и да избягат. Чичо Исар тъкмо затова бавно и тайно купува с парите си скъпоценни камъни, които после крие в пакети и ни ги праща на нас във Вегас. Пристигне ли кафяв пакет от чичо Исар, у дома всеки път идва Коледа. Сядаме в

дневната на пода, срязваме канапа на пакета, разкъсваме хартията и надаваме викове пред гледката на скрити в кутия за сладки или в плодов кекс, диаманти, изумруди и рубини. Колетите от чичо Исар идват през няколко седмици, а после един ден пристига много по-голям пакет. Чичо Исар. Самият той. Усмива ми се отвисоко, застанал на прага.

Ти трябва да си Андре.

Да.

Аз съм чичо ти.

Протяга ръка и ме погалва по бузата.

Приликата между него и баща ми е огромна, но само външна. По характер двамата са пълни противоположности. Баща ми е намръщен, рязък и избухлив. Чичо Исар е спокоен, търпелив и приветлив. А е и гений. В Иран е бил инженер, затова вечер ми помага с домашните. Неговата помощ е огромно облекчение след заниманията с баща ми, които са истинско мъчение. Подходът в преподаването на баща ми се състои в това да обясни веднъж, да ти повтори, а после да ти кресне и да те нарече идиот, който не схваща от първия път. Чичо Исар ти обяснява, после се усмива и проявява търпение. Ако не разбираш, няма проблем. Отново ти обяснява, още по-внимателно. Отделя ти цялото време на света.

Наблюдавам чичо Исар, докато той върви из стаите и коридорите на къщата ни. Следвам го по петите, както баща ми е следвал британските и американските войници. Колкото повече се сближавам с чичо Исар, толкова повече го опознавам, обичам да се провесвам на раменете му и да ме люлее в ръцете си. И той обича. Обича да е заедно с племенниците си, да се боричка с тях, те да го гъделичкаат и пощипват на игра. Всяка вечер се спотаявам зад външната врата и скачам върху чичо Исар, когато той се прибира, защото това го размива. Веселият му смях е пълна противоположност на звуците, които издава дракона.

Един ден чичо Исар отива до магазина за някои покупки. Аз броя минутите до завръщането му. Най-накрая чувам отварянето на вратата на двора, после чувам как врата се затваря, което означава, че разполагам с дванайсет секунди, докато чичо Исар влезе през външната врата. Разстоянието от вратата на двора до външната врата

на къщата се изминава за дванайсет секунди. Присвивам се, преброявам до дванайсет, вратата се отваря и аз скачам.

Пааа!

Не е чичо Исар. Баща ми е. Стреснат, крещи и се дръпва назад, после размахва юмрук. Макар да е използвал само частичка от силата си, баща ми закача с юмрука си челюстта ми и аз отхвърквам от удара. В един миг съм развълнуван и радостен, а в следващия съм проснат на пода.

Баща ми се привежда над мен, свъсил вежди. Какви ги вършиш, по дяволите? Марш в стаята.

Втурвам се в стаята си и се хвърлям на леглото. Лежа и треперя. Не знам колко е продължило. Час ли? Три ли? Най-накрая вратата се отваря и чувам баща си.

Грабвай си ракетата. Марш на корта.

Време е да се изправя пред дракона.

Тренирам към половин час, главата ми пулсира, очите ми са пълни със сълзи.

Удряй по-здраво, казва баща ми. Мътните те взели, удряй по-здраво. Не забивай в шибаната мрежа!

Обръщам се и се изправям пред баща си. Следващата топка, избълвана от дракона, удрям здраво и с всички сили, високо над оградата. Целя се в ястребите и изобщо не си правя труда да се преструвам, че е станало случайно. Баща ми ме гледа с втренчен поглед. Тръгва заплашително към мен. Ще ме хвърли през мрежата. Но после спира, обижда ме и ми нарежда да не му се мяркам пред очите.

Изтичвам в къщата и заварвам майка си да лежи на леглото, чете любовен роман, а кучетата ѝ лежат в краката ѝ. Майка ми обича животните и къщата ни прилича на приемната на доктор Дулитъл. Пълно е с кучета, птици, котки, гущери и един проскубан плъх на име лейди Бат. Грабвам едно от кучетата и го пращам в другия край на стаята, без да обръщам внимание на възмутеното му скимтене, а после заравям глава в ръцете на майка си.

Защо татко е толкова лош?

Какво стана?

Разказвам ѝ.

Тя ме гали по косата и ми казва, че татко не умее да прави нещата по-друг начин. Татко прави нещата по свой си начин. Странен

начин. Не трябва да забравяме, че татко иска само най-доброто за нас, нали?

Част от мен се чувства благодарна за безкрайното търпение на майка ми. Друга част, обаче, част, която не искам да признавам, се чувства предадена от това търпение. Понякога търпението е равносилно на малодушие. Тя никога не се намесва. Никога не се противопоставя. Никога не застава между баща ми и нас, нейните деца, за да ни защити. Тя би трябвало да му каже да се поспре малко, да го кара по-леко, тенисът не е всичко в този живот.

Но това не е в нейната природа. Баща ми нарушава спокойствието, майка ми го поддържа. Майка ми е държавен служител и всяка сутрин отива на работа, облечена в практични панталони. Всяка вечер в шест се прибира от работа уморена до смърт, без да каже и една думичка, за да се оплаче. С последни сили приготвя вечерята. После ляга в леглото с нейните любими животинки и с книга или пък се занимава със своите пъзели.

Майка ми изключително рядко си изпуска нервите, но случи ли се да се ядоса, гневът ѝ не знае граници. Веднъж баща ми я упреква, че къщата е непочистена. Майка ми отива до кухненския шкаф, вади от там две кутии полуготови зърнени закуски и ги размахва като знамена над главата си. Навсякъде се посипват зърна. Искаш къщата да е чиста, така ли, сам си я почисти, крясва майка ми. Няколко мига по-късно тя невъзмутимо реди пъзела си.

От всички марки пъзели, майка ми обожава тези на Норман Рокуел. На кухненската маса непрекъснато има някоя недовършена идилична картина на семейно щастие. Не проумявам удоволствието, което майка ми намира в реденето на пъзели. Целият този разпарчетосан хаос, цялата бъркотия, как това може да успокоява? Заради пъзелите си мисля, че с майка ми сме съвсем различни. Все пак, цялата нежност у мен, любовта и състраданието към останалите съм наследил от майка си.

Лежа до мама, оставям я да гали косата ми и си мисля, че у нея има много неща, които не разбирам и изглежда всички произтичат от избора ѝ на съпруг. Питам я как така се е оказала жена на човек като баща ми. Тя се засмива кратко и слабо.

Било много отдавна, казва ми тя. Там, в Чикаго. Един приятел на приятел казал на баща ти: Няма да е зле да се запознаеш с Бети Дъдли,

тя е твой тип. И обратното. Така баща ти ми позвъни една нощ в пансиона, където държах стая под наем. Говорихме си дълго, много дълго и баща ти ми се стори много мил.

Мил ли?

Знам, знам. Но той беше мил. Затова се съгласих да се срещна с него. На следващия ден той дойде с елегантен и нов фолксваген. Разходи ме с него из града, не ходихме на някое определено място, просто обикаляхме и той ми разказа за живота си. А когато спряхме да хапнем нещо, аз му разказах своя живот.

Майка ми разказала на баща ми за детството си в Данвил, Илинойс, градче на 270 километра от Чикаго, същия малък град, в който израснали Джийн Хекман^[2], Донълд О'Конър^[3] и Дик ван Дайк^[4]. Разказала му за близначката си и за баща си — вечно недоволен учител, който много държал на добрия английски. Баща ми с неговия развален английски, трябва да се е почувствал като кръгла нула. А по-вероятно е да го е пропуснал покрай ушите. Според мен баща ми изобщо не е проумявал какво говори майка ми на първата им среща. Бил е като омаян от искрящата ѝ кестенява коса и ярки сини очи. Разглеждал съм техни снимки. Майка ми е била голяма красавица. Чудно ми е дали не е обичал най-много косата ѝ, защото цветът ѝ е точно като на тенис кортовете с клей. Или пък е харесал ръста ѝ? Тя е с няколко сантиметра по-висока от него. Може би го е приел като предизвикателство.

[1^[5] Джийн Хекман (р. 1930) — известен американски актьор, носител на Оскар и Златен глобус.]

[2^[6] Доналд О'Конър (1925–2003) е американски танцьор, певец и актьор. Най-известната му роля е от мюзикъла „Пеещ под дъжда“ от 1952 г.]

[3^[7] Дик ван Дайк (р. 1948) е известен актьор, сценарист, режисьор и продуцент.]

Майка ми казва, че на баща ми му били необходими осем блажени седмици преди да я убеди, че двамата трябва да слезат своите житейски истории. Избягали от вечно недоволния ѝ баща и нейната близначка и се сгодили. После продължили да бягат. Баща ми отвел майка ми направо в Лос Анджелис, а когато не успели да си намерят там работа, заедно с нея пропътувал пустинята и я отвел в един новостроящ се град и процъфтяващ център на хазарта. Майка ми

намерила работа като държавен служител, а баща ми бил нает на работа в хотел Тропикана, където давал уроци по тенис. Не плащали много, затова се хванал и на втора работа като сервитьор в хотел Лендмарк. После започнал работа и в Ем Джи Ем Гран казино. Толкова бил зает в третата си работа, че му се наложило да напусне другите две.

В първите десет години от брака им се родили три деца. После през 1969 година майка ми влязла в болницата заради постоянни стомашни болки. Налагало се да ѝ направят хистеректомия, така ѝ казал докторът. Но при следващата серия от изследвания, станало ясно, че е бременна. С мен. Роден съм на 29 април 1970 година в Сънрайз Хоспитъл, на около три километра от Стрил. Баща ми ме кръстил Андре Кърк Агаси, на името на своя шеф в казиното. Питам майка ми защо баща ми ме е кръстил на шефа си. Приятели ли са били? Възхищавал ли му се е? Пари ли му е дължал? Тя не знае. А пък не мога да го попитам направо. Баща ми никой нищо не може да го попита направо. Затова запомням въпроса си и го оставям настрани като всички останали неща, които не знам за родителите си: вечно отсъстващи парченца от пъзела, който съм аз.

Баща ми работи здраво, прекарва дълги нощни смени в казиното, но тенисът е неговият живот, причината, заради която сутрин става от леглото. Навсякъде из къщата има издайнически белези на неговата посветеност към тениса. Освен тенис корта в задния двор, баща ми има и своя лаборатория, наричана още кухня. Машината за наплитане на тенис ракети заема половината от кухненската маса. (Последният пъзел на Норман Рокуел заема другата половина — две мании, които се борят за надмощие в една претъпкана стая.) На кухненския плот лежат тенис ракети, много от тях са разрязани наполовина, за да може баща ми да проучи сърцевината им. Иска да научи всичко за тениса, всичко, което означава да подложи на дисекция различни страни от него. Той непрестанно провежда експерименти с една или друга част от екипировката. Например напоследък баща ми използва стари тенис топки, за да ремонтира обувките ни и така да ги носим по-дълго. Когато гумата започне да се изтрива, баща ми срязва наполовина една тенис топка и поставя по половин топка върху всеки ток.

Казвам, Сякаш не стига, че живеем в работилница за тенис, сега трябва и да ходим с тенис топки, така ли?

Не проумявам защо баща ми обича тениса. Но и това е въпрос, който не мога да му задам направо. Понякога той говори за красотата на играта, за съвършеното равновесие между издръжливост и стратегия. Въпреки неговия несъвършен живот, а може би и точно заради него, баща ми жадува за съвършенството. Геометрията и математиката приближават най-много човека до съвършенството, твърди той, а в тениса става дума само за ъгли и числа. Баща ми лежи на леглото и си представя корт на тавана на стаята. Твърди, че наистина може да види на тавана корта и взрян в него той разиграва безброй въображаеми мачове. Истинско чудо е, че му остават сили да иде на работа.

Като салонен управител в казино, баща ми помага на клиентите да намерят своите места. Оттук, господин Джонсън. Радвам се да ви видя отново, госпожице Джоунс. Казиното му плаща незначителна заплата, останалото печели от бакшиши. Живеем от бакшиши, които правят живота ни непредвидим. Някои вечери баща ми се връща с пълни джобове пари в брой. Други нощи джобовете му са съвсем празни. Колкото и малко пари да измъкне от джобовете си, той неизменно ги преброява, подрежда и трупа в семейния сейф. Много е съсипващо непрекъснато да сме в неизвестност дали татко ще може да задели пари в сейфа.

Баща ми обича парите, не крие обичта си към тях и непрекъснато повтаря, че с тенис могат да се изкарат добри пари. Явно огромна част от любовта му към тениса се дължи на възможността с него да се изкарат много пари. Това е най-краткият път за него към американската мечта. Води ме на кортовете на Алън Кинг Тенис Класик^[8] и наблюдаваме как четирима полуголи, мускулести мъжаги в тоги носят красива и облечена като Клеопатра жена до центъра на корта. След нея идва облечен като Цезар мъж и кара пред себе си пълна със сребърни долари количка. Първа награда за победителя от турнира. Баща ми не откъсва поглед от танцуващите по доларите сребърни отблясъци, пламнали от слънцето на Вегас и изглежда опиянен от тях. Иска ги за себе си. Иска аз да направя така, че да ги получи.

Скоро след този съдбоносен ден, когато вече съм на девет години, той ме врежда да работя както момче, което носи топките на турнира Алън Кинг. Но аз и пукната пара не давам за сребърните долари, искам една мини Клеопатра. Казва се Уенди и е едно от момичетата, които събират топки, май е на моята възраст, приказно видение в синя униформа. Влюбвам се в мига, в който погледът ми попада на нея, с цялото си сърце и половината си същество. Нощем лежа буден и си представям лицето ѝ на тавана.

По време на мачовете, докато двамата с Уенди притичваме покрай мрежата, аз ѝ отправям усмивка и се опитвам да я накарам и тя да ми се усмихне. Между мачовете ѝ купувам кола и седя до нея, докато се опитвам да я впечатля с познанията си за тениса.

Турнирът Алан Кинг привлича много известни играчи и баща ми успява да придума повечето от тях да поиграят за кратко с мен. Някои се съгласяват, други не толкова. Борг се държи така, сякаш цял живот е мечтал да поиграе тенис не с друг, ами с мен. Конърс явно иска да откаже, но не може, защото баща ми наплита ракетите му. Илие Нъстасе^[9] се опитва да отклони молбата, но баща ми се прави на глух. Финалист от Уимбълдън и шампион от Откритото първенство на Франция, номер едно в световната ранглиста, Нъстасе иска да посвети времето си на други мечтани занимания, но скоро открива, че да се откаже на баща ми е направо невъзможно. Човекът не знае умора.

Докато двамата с Нъстасе играем тенис, Уенди ни гледа от мрежата. Притеснен съм, Нъстасе е очевидно отегчен, докато погледът му не попада на Уенди.

Ей, казва, това твоето момиче ли е, Снупи? Това прекрасно създание твоята любима ли е?

Спирам. Гледам Нъстасе немигващо. Искам да забия един юмрук в носа на този грамаден, глупав румънец, въпреки че е половин метър по-висок от мен и с четирийсет килограма по-тежък. Не стига, че ми вика Снупи, ами има нахалството да говори за Уенди по такъв обиден начин. Около нас са се насъбрали хора, има най-малко двеста души. Нъстасе гледа да се докара с играта си пред струпалите си хора, не спира да ме нарича Снупи и да ме дразни за Уенди. А пък аз си мислех, че баща ми няма равен.

Накрая вече ми се иска да имам достатъчно смелост, за да кажа: господин Нъстасе, притеснявате ме, моля ви да престанете. Но аз

продължавам да отвърщам на ударите му по-здраво. Удряй по-здраво. Тогава Нъстасе изстрелва поредната остроумна забележка по отношение на Уенди и чашата прелива, повече не мога да търпя поведението му. Хвърлям ракета и напускам корта. Твой ред е, Нъстасе.

Баща ми гледа със зяпнала уста. Не е ядосан, не е притеснен, притеснението му е напълно чуждо, всъщност вижда и разпознава в действие собствените си гени. Май не съм го виждал да се гордее с мен повече, отколкото в онзи миг.

Освен случайните демонстративни мачове с известни тенисисти, мачовете ми пред публика са най-вече мошенически номера. Изработил съм си находчив подход да издебвам жертвите си. Най-напред избирам открит корт, където играя сам, пращам топката, където ми падне. Втора стъпка: щом някой наперен по-голям хлапак или пийнал гост мине наблизо, аз го каня да поиграем. Трета стъпка: оставям го да ме разбие с гръм и трясък. Най-накрая, с най-жалния си глас го питам, дали не би изиграл една игра с мене за долар? А може би за пет? Преди да се усетят какво става, аз вече бия сервис за мачпойнт и двайсетачка, която ще ми стигне цял месец да купувам кола на Уенди.

Фили ме научи как да го правя. Той ми дава уроци по тенис и често прилъгва курсистите си, играе с тях на цената на урока, а после на двойно или нищо. А ти, Андре, при твоя ръст и годините ти, ти направо ще плуваш в кинти. Той ми помага да развия и прилагам техниката. От време на време през ума ми минава, че аз откровено си мамя, хората обаче направо горят от желание да кихнат някоя пара за цирка. По-късно могат да се хвалят на приятелите си, че са видели деветгодишен фъстък, истински гений на тенис корта, който няма пропусната топка на корта.

Не разказвам на баща си за страничния начин да си изкарвам пари. Не че той е щял да погледне на заниманията ми от гледна точка на добродетелността. Той си пада по добре изпипаната шмекерия. Аз просто не искам да говоря с баща си за тенис, повече от абсолютно необходимото. Тогава баща ми подхваща своя собствена измама.

Случва се в Кембридж. Докато се разхождаме един ден, баща ми посочва един мъж, който говори с господин Фонг.

Това е той, Джим Браун, шепне ми баща ми. Най-великият футболист за всички времена.

Мъжът изглежда като огромна маса мускули, която носи бели къси панталони за тенис и три-четвърти чорапи. И преди съм го виждал в Кембридж. Когато не играе тенис за пари, играе табла или на зарове, също за пари. Господин Браун като баща ми говори много за пари. В този момент той се оплаква на господин Фонг за играта на пари, която му пропаднала. Как трябвало да играе с някакъв си, а пък онзи изобщо не се появил. Господин Браун си го изкарваше на господин Фонг.

Дойдох да играя, пали се господин Браун, и искам да играя.

Баща ми се приближава.

Търсите с кого да играете ли?

Да.

Синът ми Андре ще играе с вас.

Господин Браун ме оглежда, после отново се обръща към баща ми.

Няма да играя с някакво си осемгодишно хлапе!

Девет.

Девет ли? Оооо, ами не забелязах.

Господин Браун се размива. Неколцина мъже, които се намират наблизо и чуват думите му, също се размиват.

Знам, че господин Браун не е взел на сериозно баща ми. Каква грешка. Да беше питал онзи шофьор на камион, проснат наред шосето. Затварям очи и виждам как дъждът плющи по лицето му.

Вижте, казва господин Браун, не искам да играя само за забавление, разбирате ли ме? Играя за пари.

Синът ми ще играе с вас за пари.

Чувствам как струйка пот се стича под мишницата ми.

Така ли? За колко?

Баща ми се засмива на свой ред и казва, залагам шибаната си къща.

Не ми трябва къщата ви, отвърща му господин Браун. Имам си къща. Защо да не кажем десет хиляди.

Дадено, отвърща баща ми.

Запътвам се към корта.

Не бързай така, казва господин Браун. Искам да видя част от парите.

Отивам до нас и ви ги донасям, казва баща ми. Сега се връщам.

Баща ми профучава през вратата. Седя на стол и в мислите си го виждам как отваря сейфа и измъква пачките пари. Всички онези бакшиши, които съм гледал да брои през годините след безчет ноци на тежка работа. Сега се кани да ги заложим до една на мен. В сърцето ми се разпуква и разлива блажено щастие. Гордея се, разбира се, с мисълта, че баща ми има такова доверие в мен. Но най-вече съм уплашен. Какво ще стане с мен, с баща ми, с майка ми, брат ми и сестрите ми, да не говорим за баба и чичо Исар, ако загубя?

И преди съм играл под подобно напрежение, когато баща ми, без да ме предупреди, е избирал моя съперник и ми е нареждал да го побежда. Но досега съперниците ми са били деца и не сме играли за пари. Случваше се обикновено по пладне. Баща ми ме събужда от дрямката и ми крясва. Грабвай ракетата! Има един, когото трябва да победиш! Изобщо не му идва наум, че лягам да подремна, защото силите ми са изпити от сутрешната игра с дракона или че деветгодишните деца често имат нужда да подремнат. Разтърквам очи, излизам на двора и се изправям пред някое непознато дете, някое чудо от Флорида или Калифорния, което се е оказало в града. Винаги са по-големи от мен на години и на ръст, също като онзи грубиян, който цъфна пред вратата ни и заудря камбаната едва-що преместил се във Вегас, понеже бил чул за мен. Имаше бяла тенис ракета Росиньол и глава като тиква. Най-малко с три години беше по-голям от мен и когато излязох от къщи се усмихна самодоволно на дребния ми ръст. Дори след като го бих на тенис, дори след като изтрих самодоволната усмивка от физиономията му, ми трябваша часове, за да се успокоя, да се отърся от чувството, че току-що съм пробягал по въже, опънато над язовира Хувър.

Играта с господин Браун обаче стои по съвсем друг начин, и то не само защото спестяванията на семейството ми зависят от изхода на мача. Господин Браун е проявил неуважение към баща ми, а баща ми не може да го нокаутира. Трябва вместо него аз да го сторя. Затова в този мач залогът е повече от парите. Залогът се отнася и до уважението, мъжкото достойнство и честта, заложили срещу най-

великия футболист на всички времена. Предпочитах да играя на финал на Уимбълдън. Да се изправя срещу Нъстасе. А Уенди да събира топките.

Бавно до ума ми стига мисълта, че господин Браун ме наблюдава. Съсредоточено. Той се приближава и се представя, ръкува се с мен. Ръката му е един огромен мазол. Пита ме откога играя тенис, колко мача съм спечелил, колко съм загубил.

Не съм губил, тихо отговарям.

Присвива очи.

Господин Фонг избутва встрани господин Браун и казва: Не го правете, Джим.

Онзи приятел сам помоли, шепне господин Браун, знаете поговорката, че глупакът пари не задържа.

Не разбирате, продължава господин Фонг. Ще загубите, Джим.

Какви ги говорите, по дяволите? Че той е дете.

Не е какво да е дете.

Полудял сте, изглежда.

Вижте, Джим. Харесва ми да идвате тук. Вие сте приятел и е от полза за моя клуб да идвате в него. Но когато загубите десет хиляди в играта с това момче, ще съжалявате и вероятно ще спрете да идвате в клуба.

Господин Браун ме измерва с поглед от главата до петите, сякаш е пропуснал нещо, когато ме е видял за първи път. Отново се връща при мен и ме засипва с въпроси.

Колко играеш?

Всеки ден.

Не питам това, а колко продължава тренировката? Час? Два часа?

Схващам накъде бие. Искане да знае колко бързо се уморявам. Опитва се да ме прецени, да си изгради стратегия за игра срещу мен.

Баща ми се връща. Носи пълна шепа стотачки. Размахва ги във въздуха. Изведнъж господин Браун променя мнението си.

Ето какво ще направим, казва на баща ми господин Браун. Ще изиграем два сета и тогава ще решим колко да заложим на третия.

Както кажете.

Играем на седми корт, точно до входа. Насъбрали са се хора и аплодират шумно, когато печеля първия сет с 6–3. Господин Браун поклаща глава. Говори нещо на себе си. Почуква с ракетата си по

земята. Не е щастлив от мача и така вече ставаме двама. Аз не само мисля, в пълно нарушение на най-важното правило на баща ми, но в ума ми цари пълен хаос. Имам чувството, че може би ще трябва да спра да играя всеки момент, защото ми се повдига.

Въпреки всичко, печеля втория сет с 6–3.

Сега вече господин Браун е бесен. Коленичи и оправя връзките на маратонките си.

Баща ми се приближава до него.

И така? Десет хиляди, нали?

Не, отвърща господин Браун. Защо не заложим петстотин долара. Както кажете.

Тялото ми се отпуска. Умът ми се успокоява. Искам да затанцувам на основната линия, сега, след като знам, че не трябва да играя за десет хиляди долара. Вече мога спокойно да замахвам, без да мисля за последствията. Без изобщо да мисля.

Междувременно господин Браун е започнал повече да мисли, играта му е по-напрегната. Изведнъж е станал нападателен, играе с къси топки, играе с високи прехвърлящи удари, насочва под ъгъл топката към ъглите, играе с обратна и коса ротация на топката, изобщо прибъгва до всякакви трикове. Опитва се и да ме разхожда из корта, напред и назад, да ми стопи силите. Но аз съм толкова облекчен, че няма да играя за всички спестявания на баща ми, че изобщо никой не е в състояние да ме измори и освен това съм безупречно точен. Побеждавам господин Браун с 6–2.

По лицето му се стича пот, от джоба си измъква пачка и отброява пет шумящи банкноти по сто долара. Подава ги на баща ми, после се обръща към мен.

Страхотна игра, синко.

Стиска ми ръка. Мазолите му са станали по-твърди и заслугата е моя.

Пита ме какви цели съм си поставил, какви мечти имам. Започвам да отговарям, но баща ми се намесва.

Той ще бъде номер едно в света.

Срещу това не бих заложил, отговаря господин Браун.

Скоро след като победих господин Браун, имам тренировъчен мач срещу баща си в луксозния хотел Цезар. Водя с 5–2, сервирам за мача. Никога дотогава не съм побеждавал баща си, а той има вид, сякаш ще изгуби много повече от десет хиляди долара.

Изведнъж той напуска корта. Събирай си нещата. Да тръгваме.

Няма да довършим мача. По-скоро ще се измъкне, отколкото да загуби от сина си. Дълбоко в себе си знам, че сме играли за последен път един срещу друг.

Прибирам си чантата, затварям ципа на калъфа на ракетата. Усещам в себе си тръпка, по-силна от онази, която усещах след победата над господин Браун. Това е най-сладката победа в живота ми и ще е трудно друга да я измести от първото място. Ще нося тази победа над количка пълна със сребърни долари — най-отгоре ще са бижутата на чичо Исар, защото тази победа накара баща ми най-накрая да ме остави на мира.

---

[1] Вид червеникава глина, от която се прави една от настилките върху тенис кортовете. ↑

[8] Тенис турнир за професионалисти, организиран през 70-те години на миналия век от известния американски актьор, комик и сатирик Алън Кинг (1927–2004). ↑

[9] Румънски тенисист, печелил Откритото първенство на САЩ през 1972 година и Ролан Гарос през 1973 година. ↑

[9] Снупи е куче, порода бийгъл, известен герой от поредицата карикатури „Фъсгмитс“ на Чарлс М. Шули. Странен, комичен и симпатичен образ с няколко превъплъщения. ↑

ГЛАВА 3

На десет години съм, играя на национално състезание. Втори кръг. Губя катастрофално от някакво по-голямо дете, което уж е най-голямата надежда на страната. Не че това прави загубата по-лека. Защо загубата причинява такава болка? Как изобщо може да съществува такова страдание? Напускам корта обзет от желанието да умра. Дотътрям се до паркинга. Докато баща ми събира багажа и си взема довиждане с родителите на другите участници, аз седя в колата и плача.

През прозореца на колата изниква нечие лице. Чернокож мъж. Усмивва се.

Ей, ти, обръща се към мен. Казвам се Руди.

Същото име носеше и мъжът, който помогна на баща ми да построят тенис корта в задния ни двор. Странно съвпадение.

Как се казваш?

Андре.

Стиска ръката ми.

Приятно ми е да се запознаем, Андре.

Разказва, че работи с големия шампион Панчо Сегура^[1], който тренира деца на моята възраст. Идвам на подобни турнири, за да проучва деца за Панчо. Провира ръце през прозореца, обляга се тежко на вратата на колата и въздъхва. Казва ми, че дните, в които човек губи са тежки за понасяне, и сам знаел, всъщност много тежки били, но в крайна сметка тези дни ме правели по-силен. Гласът му е топъл, плътен, като какао. Онова момче, което те победи, ами, то е с две години по-голямо от теб! Ти имаш две години, за да достигнеш неговото ниво. Две години са цяла вечност, особено когато здраво залягаш над работата. Ти здравата ли тренираш?

Да, господине.

Имаш страшно дълъг път да извървиш, синко.

Ама аз не искам вече да играя тенис. Ненавиждам тениса.

Ха, ха! Хич не се съмнявам. Особено сега. Но дълбоко в себе си, ти всъщност не мразиш тениса.

Напротив, мразя го.

Само си мислиш, че го мразиш.

Напротив, мразя го.

Говориш така, защото си ядосан от днешната загуба, чак кръв ти капе от сърцето, но това означава, че тенисът те интересува. Означава, че искаш да победиш. Желанието за победа може да ти е от полза. Запомни днешния ден. Опитай се да превърнеш днешната загуба в желание за победа. Ако не искаш отново да загубиш на корта, направи всичко възможно да не ти се случи отново. Готов ли си да дадеш всичко от себе си?

Кимвам.

Добре, добре. Ами тогава продължавай и плачи. Пострадай още малко. Но после си кажи, че е време отново да се заловиш за работа.

Добре.

Избърсвам сълзите с ръкав и благодаря на Руди, а когато той си тръгва, аз съм готов отново да тренирам. Дай насам онзи дракон. Ще удрям топките по цели часове. Ако Руди стоеше до мен и тихо ме окуражаваше на ухо, мисля, че бих могъл да победя онзи дракон. Изведнъж баща ми се настанява зад волана на колата и бавно потегляме, като катафалка пред погребална процесия. Напрежението в колата е толкова осезаемо, че се свивам на задната седалка и затварям очи. Искане ми се да изскоча от колата, да изтичам и да откроя Руди, за да го помоля да ми стане треньор. Да ми стане баща.

Ненавиждам всички турнири за младежи, но турнирите на национално ниво ненавиждам най-силно, защото залогът при тях е висок и защото се провеждат в други щати, което означава разходи за самолет, мотели, коли под наем, ресторанти. Баща ми пръска пари, инвестира в мен и загубя ли, част от неговата инвестиция отива на вятъра. Загубите ми тежат на целия род Агаси.

На единайсет съм и играя на националния турнир в Тексас. Аз съм един от най-добрите тенисисти на клей в страната, затова няма как да загубя, но губя. На полуфинал. Дори до финал не стигам. Налага се да играя в утешителен мач. При загуба на полуфинал, загубилите

полуфиналите играят за трето и четвърто място. Изправям се пред своя най-върл враг, Дейвид Кае. В ранглистата е точно след мен, но щом се изправим лице в лице изведнъж се превръща в съвсем друг играч. Каквото и да правя, Кае ме побеждава, и този ден положението си е все същото. Губя и трите сета. Отново съм съсипан. Разочарован съм баща си. Струвал съм скъпо на семейството си. Но не плача. Искам Руди да се гордее с мен, затова успявам да сдържа сълзите.

На церемонията по връчването на наградите някакъв мъж връчва купата за първото място, после за второто, после за третото място. Накрая обявява, че тази година купата за спортсменска игра се връчва на младежа, който е показал най-красивата игра на корта. Невероятно, но той произнася моето име, може би защото вече цял час седя прехапал устни. Посочва с купата към мен и ме приканва с ръка да отида и да я взема. Тази награда е последното нещо в света, което искам — купата за спортсменство, но я приемам от онзи мъж и му благодаря, а нещо в мен се преобръща. Трофеят е невероятно красив. А аз съм показал добра игра. Отивам до колата, притиснал купата до гърдите си, баща ми върви на крачка след мен. И дума не продумва, нито пък аз. Съсредоточено се вслушвам в шума от стъпките ни по цимента. Най-накрая нарушавам тишината. Казвам, че не искам тая глупава купа. Казвам го, защото според мен това иска да чуе баща ми. Той се изравнява с мен. Грабва трофея от ръцете ми. Вдига го над главата си и го удря о цимента. Купата се пръсва. Баща ми вдига най-голямото парче и го хвърля на цимента, където то се разбива на още по-малки късчета. После събира парчетата и ги хвърля в най-близкия контейнер за боклук. Мълча. Знам да си държа езика зад зъбите.

Само да можеше да играя футбол вместо тенис. Не обичам спорта, но щом трябва спортът да е моят живот, за да се харесам на баща ми, по-скоро бих играл футбол. Три пъти седмично в училище играя футбол и обожавам да тичам из игрището, а вятърът да развява косата ми, докато гоня топката, изпълнен със съзнанието, че Светът няма да свърши ако не отбележа гол. Надеждите на баща ми, на семейството ми, на цялата планета, не лежат на плещите ми. Ако отборът ми загуби, загубата ще е по вина на целия отбор и никой няма

да ми крещи заради нея в ушите. Отборните спортове, решавам аз, са истината.

Баща ми няма нищо против да играя футбол, защото според него тези тренировки подобряват играта ми с крака на корта. Но наскоро съм получил травма при една схватка на игрището, разтегнал съм мускул на крака и заради травмата пропускам една следобедна тренировка. Баща ми не е във възторг от този факт. Оглежда крака ми, после мен, сякаш нарочно съм си докарал травмата на главата. Но контузията си е контузия. Дори той не може да спори с тялото ми. Излиза от къщи.

Малко по-късно майка преглежда програмата ми и разбира, че същият следобед имам футболен мач. Какво да правим?, размисля се тя.

Отборът разчита на мен, казвам й.

Тя въздъхва. Как се чувстваш?

Май мога да играя.

Добре. Облечи си футболния екип.

Татко дали ще се ядоса, как мислиш?

Познаваш баща си. На него не му трябва причина, за да се ядоса.

Закарва ме до мястото на футболната среща и ме оставя там. След няколко пробягвания на игрището, краката ми са добре. Учудващо добре. Стрелвам се между защитниците, неуловим, пъргав, гоня топката, смее се със своите съотборници. Ние всички имаме една обща цел, към която се стремим. Ние заедно вървим към нея. Така трябва да е. Така откривам себе си.

Изведнъж вдигам очи и виждам баща си. Виждам го накрая на паркинга, проправя си път към игрището. Вече разговаря с треньора. После крещи на треньора. Треньорът маха с ръка към мен. Агаси! Напусни играта!

Бегом, напускам игрището.

Влизай в колата, казва баща ми. И съблечи този екип.

Тичешком стигам до колата и виждам на задната седалка екипа ми за тенис. Обличам го и се връщам при баща ми. Подавам му футболния си екип. Той излиза на игрището и завира екипа в гърдите на треньора.

На път за къщи баща ми, без да ме погледне. отсича: И да ти е ясно, повече никакъв футбол.

Моля го да размисли. Казвам му, че не се чувствам добре сам на огромния тенис корт. Тенисът е самотна игра, настоявам. Няма къде да се скриеш, когато допуснеш грешка. Няма резервна скамейка, няма странична линия, няма неутрален ъгъл. На корта си сам и уязвим.

С все сила баща ми крясва: Ти си тенисист! Ще бъдеш номер едно в света! Ще спечелиш много пари. Това е планът и той не подлежи на обсъждане.

Той е непреклонен и отчаян, защото това е бил планът и за Рита, Фили и Тами, но надеждите са се провалили. Рита се е разбунтувала. Тами е спряла да напредва. Фили няма инстинкт на убиец. Баща ми непрестанно го повтаря за Фили. Казва го на мен, на мама, дори на Фили, казва му го в очите. Фили свива рамене и толкова, което също доказва, че няма инстинкт на убиец.

Баща ми обаче говори и много по-неприятни неща за Фили.

Ти си роден скапаняк, казва той.

Имаш право, отвръща Фили с глас, изпълнен с тъга. Аз съм роден скапаняк. Роден съм, за да губя.

Фили дори не си прави труда да го отрича. Играе добре, има талант, но просто не е перфекционист, а в нашето семейство перфекционизмът не е просто цел, той е закон. Щом не си безпогрешен на корта, тогава си скапаняк. Роден скапаняк.

Баща ми реши, че Фили е скапаняк по рождение, когато брат ми беше на моята възраст и играеше на националните турнири. Фили не просто губеше, той дори не възразяваше, когато съперниците му на корта мамеха, а в тези случаи лицето на баща ми цялото пламваше от гняв и започваше да ругае на арамейски^[2] от трибуните.

Също като майка ми Фили търпи ли, търпи и после изведнъж избухва. Последният път, когато се е случило да избухне баща ми наплита тенис ракета, майка ми глади, а Фили си лежи на кушетката и гледа телевизия. Баща ми пак се е захванал с Фили и не престава да го тормози заради последните турнири, на които е участвал. Съвсем неочаквано и с глас, който дотогава не съм чувал от него, Фили се развиква. Знаеш ли защо не печеля? Заради тебе! Защото ме наричаш роден скапаняк!

Фили едва си поема въздух от бяс. Майка ми се разплаква.

Отсега нататък, продължава Фили, ще бъда робот, как ти се струва идеята? Така ще ти хареса ли? Ще съм като истински робот,

няма да чувствам нищо, ще излизам на корта и ще изпълнявам всяка твоя дума!

Баща ми е спрял да наплита ракетата и изглежда щастлив. Почти успокоен. Исусе Христе, казва, най-накрая започваш да схващаш работите.

За разлика от Фили, аз непрестанно споря с противниците си на корта. Понякога ми се иска да притежавах пренебрежителното отношение на Фили към несправедливостите на корта. Ако противникът ми лъже, ако се държи като някой Таранго, лицето ми пламва. Често си отмъщавам при следващата точка. Когато моят противник, който има склонност да мами, запрати топката в знака за среда на корта, аз заявявам, че е аут, докато го гледам в очите и погледът ми говори: Вече сме квит.

Не го правя, за да се харесам на баща ми, но то несъмнено му харесва. Казва. Ти имаш различна нагласа в мисленето от Фили. Имаш огромен талант, имаш страшен хъс и късмет. Ти си роден с конска подкова в задника си.

Повтаря тези думи всеки ден по веднъж. Понякога ги казва с убедителен тон, понякога с възхищение, понякога със завист. Ставам бял като вар, когато го чувам да говори така. Страх ме е, че съм взел късмета на Фили, че по някакъв начин съм му го откраднал, защото съм роден с конска подкова в задника си, а Фили е роден с черен облак над главата си. На дванайсет години Фили си счупи китката, докато караше колело, счупи я на три места и така животът му влезе в една безкрайна и непрогледна тъма. Баща ми беше толкова бесен на Фили, че го принуди да продължи да участва в тенис турнири, със счупена китка и така положението се влоши още повече, проблемът стана хроничен, съсипа завинаги играта му. За да предпази счупената си китка, Фили трябваше да играе бекхенд с една ръка, което считаше за отвратителен навик, от който не може да се отърве дори когато китката му се оправи. Наблюдавам как Фили губи и си мисля: Лошите навици докарват лош късмет, а тази комбинация е унищожителна. Наблюдавам го и когато се прибира у дома след тежка загуба. Толкова скапан се чувства, че всичко се отразява на лицето му, а баща ми само допълнително подсилва скапаното му настроение. Фили седи в ъгъла, упреква се за загубата, но поне играта е била по правилата, противник срещу противник. После обаче се намесва баща ми. Той се захваща и

прави всичко възможно Фи́ли да се настърви срещу Фи́ли. Има си и име цялата работа — шамаросване. Фи́ли би трябвало да откачи от този тормоз. Или поне да се настрои срещу мен, да се държи грубо с мен. Вместо това след всяка обида или физическа агресия дошла от него самия или от страна на баща ми, Фи́ли е дори още по-внимателен към мен, по-закрилнически настроен. По-обичлив. Държи да не ме сполети неговата участ. И си мисля, че той може и да е роден скапаняк, но и че в същото време за мен Фи́ли си остава непобеден и непобедим. Щастлив съм, че е мой по-голям брат. Имам късмет, че имам по-голям брат без късмет, така ли? Възможно ли е? Нормално ли е? Още едно отчетливо противоречие.

Двамата с Фи́ли прекарваме цялото си свободно време заедно. Взима ме от училище със скутера си и през пустинята се прибираме къщи, говорим си и се смеем на фона на жуженето от мотора. Спим в една стая в задната част на къщата, която е нашето убежище от тениса и татко. Фи́ли е фанатик по отношение на своите вещи, какъвто съм и аз, затова бяла линия разделя стаята ни на лява и дясна половина, сякаш ние двамата постоянно живеем като посрещашъ сервиса отбор в тенис мач по двойки. Аз спя в дясната половина на игрището, леглото ми е по-близо до вратата. Вечер, преди да загасим лампите, двамата с него си имаме ритуал, на който много държа. Седим на леглата си и тихо си говорим над линията. Фи́ли е със седем години по-голям от мен и говори най-вече той. Излива си сърцето, споделя съмненията си и разочарованията. Говори за това, че никога не печели. Говори за натякванията, че е роден скапаняк. Обмисля да заеме пари от татко, за да може да продължи да играе тенис, да продължи да се мъчи да стане професионален тенисист. И двамата сме съгласни, че не искаме татко да продължава да ръководи живота ни.

От всички тревоги, които си има Фи́ли, най-голямата е косата му. Андре, казва ми той, оплешивявам. Споделя ми го с глас, с какъвто би ми съобщил, че според лекаря му остават още четири седмици живот.

Но няма да изгуби косата си без бой. Плешивостта е противник, с когото Фи́ли ще се бори с всички сили и средства. Според него причината за оплешивяването му е, че скалпът му не се кръвооросва достатъчно добре, затова всяка вечер, както и докато си говорим, Фи́ли

прави челна стойка. Застава на главата си на матрака и изправя крака, изправен до стената за равновесие. Моля се да има резултат. Моля се на Бог, брат ми, роденият скапаняк, да не загуби косата си, на която толкова държи. Лягам до Фили и му казвам, че неговото чудотворно лекарство има ефект. Толкова много обичам брат си, че бих казал всичко само и само, за да се почувства по-добре. Заради брат си, бих стоял на главата си цяла нощ.

След като Фили ми е разказал за своите неволи, понякога аз му разказвам моите. Трогнат съм колко бързо той се настройва на моята вълна. Изслушва ме до последната зловна дума, която татко е казал, преценява до колко съм се засегнал от обидните думи на татко и ми отвръща със съответстващо на покрусата ми кимване. За най-важните тревоги, половин кимване. За големите страхове, цяло кимване с намръщено както само той може, чело. Дори застанал на главата си, Фили може да каже с едно-единствено кимване толкова, колкото други хора могат да изразят с писмо от пет страници.

Една вечер Фили ме моли да му обещаю нещо.

Разбира се, Фили. Каквото кажеш.

Не гълтай хапчетата, които татко ти дава.

Хапчета ли?

Андре, слушай ме какво ти говоря. Много е важно.

Добре, Фили, слушам те. Ще те послушам.

Следващия път, когато отидеш на националното състезание, ако татко ти даде хапчета, не ги взимай.

Той вече ми е давал екседрин, Фили. Кара ме да взимам екседрин преди мач, защото в него има кофеин.

Да, знам. Само че аз ти говоря за други хапчета. Онези са мънички, бели, кръгли. Не ги взимай. Каквото и да става.

Ами ако татко насила ме накара? Не мога да откажа на татко.

Да. Добре. Нека да помисля.

Фили затваря очи. Наблюдавам как кръвта нахлува в челото му и то става аленочервено.

Добре, казва той. Измислих го. Ако трябва да вземеш хапчета, ако те накара да ги вземеш, играй слабо. Пълен провал да е. После излез от корта и му кажи, че цял трепериш и изобщо не можеш да си събереш мислите.

Добре. Ама, Фили, какви са тези хапчета?

За енергия.

За какво?

Наркотик. От тях се изпълваш с енергия. Знам си, че ще се опита да ти налее малко енергия.

Откъде знаеш, Фили?

И на мен е давал.

Точно така става на националното състезание в Чикаго, баща ми ми дава хапче. Дай си ръката, нарежда. Това ще ти помогне. Изпий го.

Поставя в дланта ми хапче. Мъничко. Бяло. Кръгло.

Преглъщам хапчето и се чувствам добре. Не кой знае колко по-различно. Малко съм по-припрян. Но се правя, че изобщо не се чувствам във форма. Противникът ми на корта е по-голямо момче, но не е никаква пречка, надвивам го, проточвам точки, подарявам му няколко гейма, правя мача да изглежда по-труден, отколкото е. Напускам корта и казвам на баща си, че не се чувствам добре, направо ми е прималяло, а той изглежда изпълнен с вина.

Добре, казва и разтрива лицето си с ръка, не е хубава тази работа. Повече няма да го правим.

Позвънявам на Фили след турнира и му разказвам за хапчето.

Той казва. Знаех си, мамка му!

Направих както ми каза, Фили, и свърши работа.

Брат ми звучи така, както мисля, че един баща би трябвало да звучи. Горд е с мен и едновременно с това се страхува за мен. Когато се прибирам от националния турнир, го награбвам и здраво го прегръщам. Цяла нощ, заключени в нашата стая си говорим тихо над бялата линия, щастливи заради една от нашите редки победи над татко.

Скоро след това излизам на корта срещу по-голям противник и го побеждавам. Мачът е тренировъчен, не е кой знае какво, а аз съм много по-добър от противника си, надигравам го, но проточвам точки, правя така, че мачът да изглежда по-труден, отколкото е, също като в Чикаго. Напускам седми корт в Кембридж — същия корт, на който победих господин Браун, и се чувствам съсипан, защото противникът ми изглежда съсипан. Искаше ми се играта ми да е била пълен провал. Мразя да губя мачове, но мразя и да съм спечелил, щом победеният ми противник трябва да е Фили. Дали пък това чувство на опустошение, което ме е завладяло, не доказва, че нямам инстинкт на убиец?

Объркан съм, тъжен, иска ми се да намеря онзи мъж. Руди или другия Руди преди него и да ги попитам каква е тази бъркотия в душата ми.

---

[1] Известен професионален тенисист, роден в Еквадор през 1921 г. ↑

[2] Арамейските езици произлизат от староарамейски език, на който се смята, че е говорил Христос. Към същото езиково семейство е и иврит. ↑

ГЛАВА 4

Участвам в турнир в кьнтри клуба на Лас Вегас. Състезавам се за участие в шампионата на щата. Момчето, срещу което играя, се казва Роди Паркс. Най-напред забелязвам, че и неговият баща си го бива като моя. Господин Паркс носи пръстен, на който има камък от жълт кехлибар, а в кехлибара вкаменена в него мравка. Преди да започне мача, го разпитвам за пръстена.

Ами, Андре, когато Светът загине в ада на ядрената война, единствените същества, които ще оцелеят, са мравките. Затова съм намислил моят дух да се всели в мравка.

Роди е на тринайсет, с две години по-голям от мен, доста едър за възрастта си и с военна школовка. Но ми се струва, че мога да го победя. Бързо виждам пробойните и слабостите в играта му. После изведнъж, той запълва пробойните, заличава слабостите. Печели първия сет.

Говоря си сам, казвам си да се стегна, да се окопая. Вторият сет е мой.

Вече доминирам, играя по-умно, по-бързо. Предвкусвам края на мача. Роди е мой, в ръцете ми е. И какво е това име Роди, да му се не види? Но няколко точки ми се изплъзват и ето че Роди вече е вдигнал победоносно ръце, спечелил е третия сет със 7–5, а също и мача. Търся с поглед баща си на трибуните, а той гледа надолу притеснен. Не е ядосан, а притеснен. И аз съм притеснен, но съм и полудял от яд. Направо се мразя. Иска ми се да съм на мястото на вкаменената мравка в пръстена на господин Паркс.

Стягам си тенис сака и сам си се обиждам. И тогава изниква някакво си момче от никъде и прекъсва високопарния ми монолог.

Ей, казва ми, не се тормози. Днес не беше в най-добра форма.

Вдигам поглед. Момчето е малко по-голямо от мен, с една глава по-високо и изражението му хич не ми харесва. Има нещо особено в лицето му. Носът и устата му са в лека дисхармония. А като капак носи

риза на женчо с мъжле, което играе поло? Не искам да имам нищо общо с него.

Кой си ти, а? — питам.

Пери Роджърс.

Залавям се пак с тенис сака си.

Той обаче не схваща намека. Започва да дърдори как днес не съм бил в най-добрата си форма, колко по-добър съм бил от Роди, как следващия път съм щял да бия Роди и други дрънканици. Мъчи се да е любезен, мисля, но не ми харесва, че ми е цъфнал пред очите един такъв всезнаещ, като някакъв Бьорн Борг младши, затова стоя и целенасочено го гледам враждебно. Последното, което ми трябва, са утешителни приказки, които са по-безсмислени и от утешителна купа, особено когато са произнесени от хлапе, което носи тениска с играч на поло на гърдите си. Мятам тенис сака си през рамо и му казвам: Какво ти вдява на тебе главата от тенис, а?

По-късно ми докривява и съжалявам, че съм бил толкова груб. После разбирам, че момчето е тенисист и участва в същия турнир. Чувам и че си пада по сестра ми Тами, което недвусмислено обяснява защо изобщо ме е заговорил. Опитвал се е да се сближи с Тами.

Но ако аз се чувствам виновен, Пери е ядосан. Сред момчетата и момичетата се разнасят слухове: Пази се, Пери ти е вдигнал мерника. Разправя на всички, че си се държал грубо с него и следващия път, когато се засечете, ще ти скрита задника.

Няколко седмици по-късно Тами казва, че нашата тайфа отиваме да гледаме филм на ужасите. По-големите всички ще ходят и тя ме пита, дали искам и аз да ида с тях на кино.

Онзи Пери ще идва ли?

Може и да дойде.

Добре, идвам и аз.

Много си падам по филми на ужасите. Освен това имам и план.

Майка ни закарва до киното рано, затова успяваме да си купим пуканки и бонбони и да си вземем най-хубавите места, точно в средата на средния ред. Винаги сядам точно в средата на средния ред. Най-добрите места в киното. Отляво настанявам Тами и запазвам мястото

отдясно. Ето го и свежарски нагласения Пери. Скачам и размахвам ръка. Ей, Пери! Насам.

Той се обръща и примигва. Разбирам, че е изненадан от моето дружелюбие. Мъчи се да обмисли положението, да прецени отговора си. После се усмихва, видимо освободен от неприязънта, която е таял. Прекосява пътеката и се вмъква на нашия ред, проправя си път към мястото до мен.

Здрасти, Тами, поздравява я през мен.

Здрасти, Пери.

Здрасти, Андре.

Здрасти, Пери.

Тъкмо преди светлините да угаснат и да започне филмът, двамата се споглеждаме.

Мир?

Мир.

Филмът е „Време за свиждане“. Разказва се за психопат, който преследва журналистка, промъква се в дома ѝ, убива прислужницата ѝ, после по някаква причина си слага червило и когато журналистката се прибира ѝ се нахвърля изневиделица. Тя се съпротивява, измъква се и някак се добира до болницата, където си мисли, че е в безопасност, но разбира се психопатът се крие в болницата, опитва се да открие в коя стая е журналистката и убива всеки, който му се изпречи на пътя. Глуповато, но и невероятно страховито.

Когато съм уплашен, се държа също като котка, захвърлена в пълно с кучета помещение. Замръзвам, нито един мускул по тялото ми не помръдва. А Пери е като опъната струна. Щом напрежението в съспенса се засилва, той започва да се върти непрестанно, шава наляво-надясно и се залива със сода. Всеки път, когато убиецът изскача от скривалището си, Пери скача от стола. Няколко пъти с Тами се споглеждаме и аз извъртам очи. Но не дразня Пери за поведението му. Дори не отварям дума за него, когато лампите светват. Не искам да наруша крехкия мир, който сме заключили помежду си.

Излизам от киното и решаваме, че пуканките, кока-колата и захарните пръчки не са ни достатъчни. Пресичаме улицата и от насрещното заведение си купуваме понички. Пери си избира с шоколадова глазура. Аз избирам разноцветна. Седим на бара и си говорим. Пери, дума да няма, си го бива в приказките. Прилича на

адвокат пред Върховния съд. После, по средата на проточило се петнайсет минути изречение, млъква и пита момчето зад бара. Това заведение денонощно ли е?

Да, отговаря му момчето зад бара.

Седем дни в седмицата работи, така ли?

Аха.

Ами че тогава защо има ключалка на входната врата?

Всички се обръщаме и поглеждаме нататък. Ама какъв въпрос на място, а! Така се размивам, че изплювам хапката си. Разноцветната глазура пръсва като конфети от устата ми. Това вероятно е най-забавната, най-остроумната забележка, която някой някога е казал. Със сигурност е най-забавната, най-остроумна забележка, произнесена тъкмо в това заведение. Дори момчето, което продава поничките, се усмихва неволно и признава: Момче, бива си я главоблъсканицата.

Че не е ли това животът?, отвръща му Пери. Пълно е с ключалки по вратите на денонощни заведения, които работят седем дни в седмицата и разни други необясними неща?

Ти го каза.

До този момент си мислех, че само на мен ми прави впечатление. Но ето че има друго момче, на което не само подобни странности му правят впечатление, но и ги посочва. Когато майка ми идва да ни прибере с Тами, със съжаление си вземам довиждане с новия си приятел Пери. Дори ризата му с играча на поло вече не ме дразни толкова.

Питам баща си дали мога да спя при Пери.

Забрави, отвръща ми той.

Той изобщо не познава семейството на Пери. А баща ми не вярва на онези, които не познава. Той е подозрителен към целия свят и особено към родителите на нашите приятели. Не си и правя труда да питам защо не ми позволява да спя у Пери, нито си правя труда да споря. Аз чисто и просто каня Пери да спи в нашата къща.

Пери е изключително възпитан с моите родители. Приятелски настроен с брат ми и сестрите ми, особено с Тами, която обаче любезно дава отпор на увлечението му по нея. Питам го дали иска да разгледа набързо къщата. Естествено, отвръща ми той, затова му

показвам стаята ни с Фили. Смее се на бялата линия по средата. Показвам му и корта в двора. Играе известно време с дракона. Разказвам му колко много мразя дракона, как някога си мислех, че е живо същество, дишащо чудовище. Съчувства ми. Гледал е достатъчно филми на ужасите и знае, че чудовищата се явяват във всякаква форма и размер.

Понеже Пери е приятел, запален почитател на филмите на ужасите, аз съм му приготвил изненада. Пълна версия на „Екзорсистът“.^[1] След като съм го гледал цял да подскача на стола при „Време за свиждане“, нямам търпение да видя как ще реагира на една истинска класика във филмите на ужасите. Когато всички заспват, ние поставяме филма във видеото. Всеки път, когато Линда Блеър си завърта главата, кръвта нахлува в моята, но Пери дори не трепва. Как така „Време за свиждане“ го е разтреперал до смърт, а „Екзорсистът“ изобщо не го трогва? Мисля си: Тоя пич си има собствен ритъм.

След филма седим, прием сода и си говорим. Пери се съгласява, че баща ми е по-страшен от всеки холивудски филм, но казва и че неговият баща е два пъти по-страшен. Баща му, според неговите думи, е великан, тиран и нарцисист — за първи път чувам думата.

Пери обяснява, нарцисистът е човек, който мисли единствено и само за себе си. Означава и че гледа на своя син като на своя собственост. Той има ясна представа как ще се развие животът на сина му и изобщо не е в състояние да прояви и най-малък интерес към това как синът му си представя своето собствено бъдеще.

Познато ми е.

Двамата с Пери сме съгласни, че животът би бил милион пъти по-добър, ако бащите ни бяха като бащите на останалите деца. В гласа на Пери долавям и друга нотка, той казва, че баща му не го обича. А аз никога не съм се съмнявал в обичта на баща ми към мен. Просто бих искал да е по-нежна, да ме изслушва повече и да не таи толкова гняв. Всъщност искам татко да не ме обича толкова много. Може пък тогава той да отстъпи и да ме остави сам да избирам живота си. Разказвам на Пери как ме подлудява факта, че нямам избор, че нямам думата по отношение на онова, което правя и което съм. Затова влагам толкова мислене, граничещо с мания, в малкото възможности за избор, които имам: какво да нося, какво да ям, кого да наричам свой приятел.

Той кимва в знак на съгласие. Схваща мисълта ми.

Поне в лицето на Пери имам приятел, с когото да споделя тези свои размишления, приятел, който може да ми посочи ключалките на вратата на денонощното заведение в моя живот. Разказвам на Пери как играя тенис, макар да ненавиждам тениса. Ненавиждам училището, макар да обичам да чета. За щастливия късмет да имам за брат Фили, въпреки неговия лош късмет. Пери слуша. И той е търпелив като Фили, но е далеч по-наясно. Пери не само говори, слуша и кима, той разговаря. Анализира, измисля стратегии, напасва, помага ми да измисля план, за да се подобри положението. Когато разказвам проблемите си на Пери, те звучат объркани и малоумни, но Пери си има начин да ги подреди, да ги накара да звучат смислено, което сякаш води до първата стъпка към евентуално възможното им разрешаване. Чувствам се, сякаш съм бил на самотен остров, където единствените слушатели са ми били палмите, а сега с несигурна стъпка на сушата се е появил разсъдлив, чувствителен и със сходен начин на мислене корабкрушенец. Голяма работа, че на ризата му има глупав играч на поло.

Пери ми споделя за своя нос и уста. Казва, че е роден със заешка устна. Разказва ми, че заради нея е станал изключително стеснителен и болезнено срамежлив с момичетата. Правили са му операции, за да премахнат дефекта, а му предстои още най-малко една операция. Уверявам го, че не се забелязва кой знае колко. Очите му се насълзяват. Промърморва и от думите му разбирам, че баща му хвърля вината върху него.

Повечето разговори с Пери най-накрая стигат до бащите, а от бащите бързо продължават към бъдещето. Говорим си какви хора ще станем, щом веднъж се освободим от бащите си. Обещаваме си, че ще бъдем различни, не само от бащите си, но от всички мъже, които познаваме, различни дори от онези, които виждаме по филмите. Обещаваме си твърдо, че никога няма да взимаме наркотици, нито да приемем алкохол. А когато сме богати, заричаме се, ще правим всичко по силите си, за да помогнем на света. Стискаме ръце, при сключването на договора. Тайно ръкостискане.

Пери има да извърви дълъг път до забогатяването. Постоянно е без пукната пара. Каквото и да правим, винаги аз плащам. Нямам кой знае колко, джобните ми са доста скромни плюс онова, което измъквам от гостите в хотелите и казината. Но не ме е грижа, защото каквото

има аз, има го и той, защото съм решил, че Пери е новият ми *най-добър* приятел. Всеки ден баща ми ми дава пет долара за храна и аз спокойно харча половината за Пери.

Срещаме се всеки следобед в Кембридж. Размотаваме се, после тренираме и отиваме да похапнем. Измъкваме се през задната врата, прескачаме стената, прекосяваме тичешком незастроеното място пред заведението за бързо хранене, където играем на видеоигри, ядем шоколадови курабийки със сладоледен пълнеж, които аз плащам и така чак докато не стане време да се прибираме вкъщи.

Новите десерти, направени от шоколадови курабийки с пълнеж от сладолед, са едно от последните открития на Пери. Според него тези сандвичи от шоколадови понички, пълни с ванилов сладолед са *най-жестоката* храна по света. Направо е пристрастен към тях. Обича да яде тези десерти повече, отколкото обича да говори. По цял час може да разказва колко са вкусни и страхотни, все пак те са едно от малкото неща, които могат да го накарат да млъкне. Купувам му цели купища такива десерти и му съчувствам, че няма достатъчно пари и не може сам да си ги купи и така да си достави радост.

Един ден пак сме в същото заведение, Пери спира да дъвче шоколадовия десерт със сладолед и поглежда към часовника на стената.

Мамка му, Андре, *най-добре* да се връщаме в Кембридж, майка ми днес ще дойде да ме вземе по-рано.

Майка ти ли?

Да. Каза да съм готов и да я чакам отпред.

Профучаваме през незастроената площ.

Пери надава викове, че вече пристигала!

Поглеждам към улицата и виждам две коли да се движат към Кембридж — едната фолксваген, а другата ролс-ройс кабриолет. Виждам как фолксвагенът отминава Кембридж и му казвам да си откъдне, че имаме време. Тя изпусна завоя.

Не, отвръща ми Пери, хайде, хайде.

Той се втурва в бесен спринт след ролс-ройса.

Ей! Какво за бога...? Пери, ти бързикаш ли се? Майка ти ролс-ройс ли кара? Ти *богат* ли си?

Предполагам, че да.

Че защо не си ми казвал?

Не си питал.

За мен, това е то да си богат: хич и през ум не ти минава, да го споменеш пред най-добрия си приятел. И парите са такава даденост, че не се и замисляш, откъде идват.

Пери обаче е повече от богат. Пери е супербогат. Пери е богаташ на богаташите. Баща му е основен съдружник в голяма адвокатска фирма, притежава местна телевизионна станция. Продава *ефир*, казва Пери. Представи си само. *Да продаваш въздух*. Щом можеш да продаваш въздух, човече, успехът ти е в кърпа вързан. (Вероятно бащата на Пери му дава въздух вместо джобни пари.)

Най-накрая баща ми позволява да ида на гости в къщата на Пери и аз откривам, че той не живее в къща, ами в имение-палат. Майка му ни откарва там с ролса и аз широко ококорвам очи, докато бавно минаваме по алеята към имението, сред зелени обли хълмове, после под огромни сенчести дървета. Спираме пред сграда, която прилича на величественото имение на Брус Уейн^[2]. Цяло едно крило е отделено за Пери, в него се намира стаята от мечтите на всяко момче с маса за пинг-понг, маса за бiliarд, покер маса, телевизор с огромен екран, минихладилник и комплект барабани. По-нататък по дългия коридор е спалнята на Пери, стените на която са облепени с десетки, със стотици корици на *Спортс Илюстрейтид*.

Главата ще ми се откъсне от въртене, докато разглеждам снимките на великите състезатели и мога само да възкликвам: Боже!

Сам го направих, казва Пери.

Следващия път, когато съм на посещение при зъболекаря, откъсвам кориците на всички броеве на *Спортс Илюстрейтид* в чакалнята и ги скривам под якето си. Когато ги подавам на Пери, той поклаща глава.

Не, тази я имам. И тази. Имам всичките, Андре. Имам абонамент.

Добре. Добре. Извинявай.

Аз не само за пръв път имам за приятел богато дете. Аз за пръв път се познавам и с дете, което има абонамент.

Когато не висим в Кембридж или в неговото имение, двамата с Пери си говорим по телефона. Неразделни сме. Затова новината, че ще

отсъствам цял месец, за да участвам в серия от турнири в Австралия, направо го съсипва. Макдоналдс събира отбор от елитни млади американски тенисисти и ги изпраща да играят с най-добрите в Австралия.

Цял месец ли?

Знам. Но нямам избор. Баща ми.

Не съм съвсем искрен. Аз съм едно от избраните две дванайсетгодишни момчета, затова съм поласкан, развълнуван или поне почти развълнуван заради далечното пътуване. Полетът със самолета ще трае четиринайсет часа. Заради Пери омаловажавам пътуването. Казвам му да не се притеснява, съвсем скоро отново ще съм си у дома, ще го отпразнуваме с шоколадови понички с пълнеж от сладолед.

Летя сам до Лос Анджелис и щом кацаме искам да се кача обратно на самолета за Вегас. Уплашен съм. Не знам къде трябва да отида или как да открия накъде да вървя на летището. Чувствам се като бяла врана с моя екип за тренировки със златистите дъги от емблемата на Макдоналдс на гърба ми и моето име на гърдите. После в далечината виждам група деца, които носят същите спортни екипи. Отборът ми. Приближавам се до единствения възрастен в групата и се представям.

Той грейва в усмивка. Треньорът. Първият ми истински треньор.

Агаси, казва той. Най-голямата надежда от Вегас, така ли? Ей, радвам се да те видя в отбора!

По време на полета до Австралия, треньорът стои на пътеката и ни обяснява как ще протече пътуването. Ще участваме в пет турнира в пет различни града. Най-важният турнир обаче е третият по ред, в Сидни. Затова там ще представим най-добрите си играчи срещу най-добрите австралийци.

На стадиона ще има сигурно към пет хиляди зрители, казва ни той, освен това ще се излъчва по телевизията в цяла Австралия.

Говори ни за напрежението.

Ето какви са обаче добрите новини, казва треньорът. Всеки път, когато спечелите турнир, ще ви давам да изпиете по една студена бира.

Печеля без никакви проблеми първия си турнир в Аделаида и вече в автобуса треньорът ми подава леденостудена бира. Сещам се за Пери и обещанието, което си дадохме. Мисля си колко е странно, че

съм на дванайсет и са ми поднесли пиячка. Само че бирата изглежда ледена, а съотборниците ми ме гледат. Пък и съм на хиляди мили от дома, майната му. Отпивам. Услажда ми се. Пресушавам я на четири пъти, после се боря с виновната си съвест през останалата част от пътуването. Гледам през прозореца, докато крайпътните пейзажи бягат назад и се чудя как ли Пери ще приеме новината, дали ще престане да ми е приятел.

Печеля три от следващите четири турнира. Още три бири. Всяка една от тях ми се услажда повече от предишните. Но с всяка глътка усещам и по-горчивите следи на вината.

Двамата с Пери се връщаме към старите си навици. Филми на ужасите. Дълги разговори. Кембридж. Заведението за бързо хранене. Шоколадови курабийки с пълнеж от сладолед. От време на време обаче аз го поглеждам и чувствам тежестта на извършеното от мен предателство.

Вървим от Кембридж към заведението за бързо хранене и аз повече не мога да мълча. Вината направо ме изяжда отвътре. И двамата сме със слушалки, включени в уокмена на Пери и слушаме Принс. *Пурпурен дъжд*. Потупвам Пери по рамото и му казвам да махне слушалките.

Какво има?

Не знам как да си призная.

Той ме гледа.

Какво става?

Пери. Наруших обещанието ни. Стига.

Пих бира в Австралия.

Само една ли?

Четири.

Четири!

Свеждам поглед.

Той се умисля. Погледът му се рее към планините. Ами, казва, в живота правим избори, Андре, и ти си направил своя. Предполагам, че вече решавам сам.

Но няколко минути по-късно проявява любопитство. Пита какъв е вкусът на бирата и аз пак не мога да излъжа. Казвам му, че бирите са

били страхотни. Отново се извинявам, но няма смисъл да се преструвам на разкаян. Пери е прав — имах избор, поне веднъж, и аз направих избора си. Естествено, искаше ми се да не бях нарушавал обещанието ни, но не можех да се чувствам виновен, защото най-накрая бях получил право на свободна воля.

Пери се намръщва като баща. Не като моя баща, или като неговия баща, а като баща от телевизионния екран. Гледа така, сякаш трябва да носи жилетка и да пуши лула. Давам си сметка, че дълбоко в същността си обещанието, което двамата с Пери сме си дали, е да бъдем един за друг баща. Да се отгледаме един друг. Пак се извинявам и разбирам как страшно ми е липсвал Пери, докато пътувах. Обещавам си друго, пред самия мен, да не напускам пак дома си.

Баща ми разговаря с мен в кухнята. Казва, че трябва да поговорим. Чудя се дали не е научил за бирата.

Нарежда ми да седна на масата. Той сядва в другия ѝ край. Между нас лежи недовършен пъзел. Баща ми разказва някаква история, която наскоро гледал по телевизията в 60 минути. Ставало дума за тенис училище с пансион на западния бряг на Флорида, близо до залива Тампа. Било първото училище от този тип, по думите на баща ми. Спортно училище за млади тенисисти, водено от бивш парашутист на име Ник Болетиери.

Е, и?

И ти отиваш там.

Какво!

Не можеш да се развиваш повече тук в Лас Вегас. Победил си всички местни момчета. Победил си всички момчета от Западната част на страната. *Андре, победил си всички играчи в местния колеж!* Повече на нищо не мога да те науча.

Майка ми и дума не продумва, но е ясно: той е решил, че животът ми ще се развие по друг начин. Не иска да повтаря допуснатите с брат ми и сестрите ми грешки. Той е съсипал играта им, защото ги е задържал прекалено дълго, прекалено изкъсо, а едновременно с това е съсипал и отношенията си с тях. Нещата с Рита са се влошили дотам, че малко преди това тя е избягала с тенис легендата Панчо Гонзалес^[3], който е поне с трийсет години по-

възрастен от нея. Баща ми не иска да ме ограничава или да ме пречупи, да ме съсипе. Затова ме изпраща в изгнание. Изпраща ме далеч, донякъде и за да ме предпази от себе си.

Андре, казва ми, трябва да се храниш, да спиш и да пиеш тенис. Това е единственият начин да станеш номер едно.

Аз вече ям, спя и пия тенис.

Но той иска да се храня, да спя и да пия тенис другаде.

Колко струва тази тенис академия?

Към 12 хиляди на година.

Не можем да си я позволим.

Отиваш само за три месеца. Това прави 3 000.

И толкова не можем да си позволим.

Това е инвестиция. В теб. Ще намерим начин да се справим.

Не искам да заминавам.

Но по погледа на баща ми познавам, че вече всичко е уредено.

Край на приказките.

Опитвам се да видя положението от светлата страна. Само три месеца са. Всичко мога да понеса за три месеца. Пък и колко зле може да е? Може пък да е като Австралия, нали? Може да се окаже забавно. Може да има непредвидени изгоди. Може да се окаже, че всъщност играя за отбор.

А какво ще стане с училище? Питам. В средата на седми клас съм.

В съседния град има училище, обяснява баща ми. Ще ходиш на училище сутрин, половин ден, после ще играеш тенис следобед и вечер.

Звучи ужасно. Малко след това майка ми разказва, че всъщност репортажът в *60 минути* бил съсредоточен върху характера на Болетиери, който по същество ръководел тенис каторга, в която използвал детски труд.

Правят прощално тържество в моя чест в Кембридж. Господин Фонг изглежда мрачен, Пери е като пред самоубийство, баща ми е несигурен. Седим и ядем торта. Играем тенис с балоните, после ги пукаме с карфици. Всички ме потупват по гърба и казват какъв фурор ще направя.

Знам, отвърщам. Нямам търпение да се срещна с онези момчета и момичета във Флорида.

Лъжата звучи като умишлен пропуск, като топка ударена с рамката на ракетата.

Колкото повече приближава денят на заминаването ми, толкова по-зле спя. Събуждам се разтреперан, облян в пот, омотан в чаршафите. Не мога да се храня. Изведнъж онази идея за тъгата по дома придобива кристално ясен смисъл. Не искам да напускам дома си, брат си и сестрите си, майка си, най-добрия си приятел. Въпреки напрежението у дома и обичайния тормоз, бих дал всичко да не заминавам. От всички болки, причинени от баща ми, присъствието му е била най-постоянна. Винаги е бил там, зад гърба ми, а сега изведнъж вече няма да е там. Чувствам се изоставен. Мислех, че единственото, което искам, е да се освободя от него, а сега, когато той ме праща далеч от дома, сърцето ми е сломено.

Последните си дни прекарвам вкъщи с надеждата, че майка ми ще се намеси и ще ми помогне. Погледът ми я преследва умолително, но изражението на лицето ѝ казва: Видях го да пречупва три от децата. Късметлия си, че можеш да напуснеш дома преди и теб да е пречупил.

Баща ми ме закарва до летището. Майка ми също иска да дойде, но не може да отсъства от работа. Пери заема мястото ѝ. През целия път не спира да говори. Не мога да разбера мен ли се опитва да окуражи или себе си. Само три месеца са, казва той. Ще си пишем писма, картички. Ще видиш, всичко ще е наред. Ще научиш страшно много. Може пък и на гости да ти дойда.

Спомням си „Време за свиждане“, глуповатия филм на ужасите, в нощта, в която се роди приятелството ни. Пери се държи точно като в онази вечер, сякаш се съпротивлява на страха, шава непрестанно и подскача на мястото си. Аз също се държа по типичния за мен начин. Като котка, хвърлена в пълна с кучета стая.

---

[1] Филм от 1973 година, считан за един от най-страшните за всички времена. ↑

[2] Батман или Брус Уейн е измислен персонаж и супергерой на ДиСиКомикс. ↑

[3] Панчо Гонзалес (1928–1995) е професионален тенисист достигал до позиция номер 1 в световния тенис през 50-те и 60-те

години на миналия век. [↑](#)

ГЛАВА 5

Автомобилът от летището влиза в двора по залез-слънце. Тенис академията Ник Болетиери е построена върху земите на някогашно стопанство за отглеждане на домати и е страшна грозотия — няколко сгради, които приличат на затворнически постройките. И имената им са като на затворнически блокове: сграда А, сграда Б. Озъртам се едва ли не с очакването да видя кулата на надзирателя и бодлива тел. Понататък в далечината погледът ми попада на още по-зловеща гледка: цели редици с тенис кортове.

Слънцето залязва зад мастиленочерните тресавища и температурата рязко пада. Свил съм се в тениската си. Във Флорида не трябваше ли да е топло. На слизане от микробуса ме посреща човек от академията и ме съпровожда направо до моята казарма, която е празна и зловещо тиха.

Къде са останалите?

В учебната зала, отвръща мъжът. След няколко минути идва време за свободен час. Това е часът между времето за учене и времето за сън. Защо не идеш до залата за тренировки да се запознаеш с останалите?

В залата за тренировки заварвам двеста необуздани момчета, плюс няколко яки наглед момичета, разделени на добре сплотени групички. Една от по-многобройните групички е наобиколила пригодена за игра на пинг-понг маса и настървено крещи обиди към двете момчета, които играят на нея. Облягам се с гръб на стената и внимателно оглеждам стаята. Разпознавам няколко лица, включително едно или две от пътуването до Австралия. Онова момче там — играх с него в Калифорния. А с онзи злобен приятел там играх свиреп трисетов мач в Аризона. Всички изглеждат талантливи, изключително самоуверени. Децата са с всякакъв цвят на кожата, големи и малки, на всевъзможни години и от цял свят. Най-малкото е на седем години, най-големият на деветнайсет. След като толкова време съм бил царят на Вегас, сега съм дребна риба в океана. Или в тресавището. А най-

големите от едрите риби са най-добрите тенисисти в страната — млади супермени, които са си сформирали тайфа в най-отдалечения ъгъл.

Мъча се да гледам играта на пинг-понг. Дори в нея съм декласиран. У дома никой не можеше да ме бие на пинг-понг. А тук? Половината от децата щяха направо да ме размажат.

Изобщо не си го представям как ще се впиша в тази среда и дали изобщо ще си намеря приятели. Искам да се върна вкъщи, веднага, или поне да телефонирам вкъщи, но ще трябва да телефонирам за сметка на баща ми, а той няма да приеме обаждането. Стигаше ми само да осъзная, че няма да чуя гласа нито на майка си, нито на Фили, какво като толкова имам нужда да ги чуя, и ме връхлетя паника. Свободният час свърши, бързо се отправих към казармата и легнах на нара в очакване да изчезна в черното тресавище на съня.

Хората наричат академията Болетиери тренировъчен лагер, но това си е прехвален затворнически лагер. А и хвалбите издишат. Храним се с някаква каша — жълтеещо месо и разкашкано рагу и ориз, залят със сива лиготия. Спим на потрошени нарове, наредени покрай шперплатовите стени на кажи-речи войнишките ни бараки. Ставаме призори и си лягаме малко след вечеря. Рядко излизаме извън лагера и връзките ни с останалия свят са силно ограничени. Като повечето затворници и ние не правим друго, освен да спим и да работим, а бъхтането на голямата каменоломна всъщност са тренировките. Тренировки на сервис, за игра на мрежа, за отработване на бекхенд и форхенд и на редки мачове, за да се разбере кой какъв е в йерархията на птичето ято, от най-силния до най-слабия. На моменти сме като същински гладиатори, които тренират в подземията на Колизеума. Естествено трийсет и петимата инструктори, които крещят насреща ни, се имат за надзиратели на робите.

Когато не тренираме, изучаваме психологията на тениса. Имаме занятия по психическа устойчивост, позитивно мислене и визуализации. Учат ни как да затваряме очи и да си представяме, че печелим Уимбълдън, как вдигаме над главите си златната купа. После отиваме на аеробика или да вдигаме тежести или пък на пистата, където тичаме, докато не капнем от умора.

Постоянното натоварване, зверското съревнование, пълната липса на контрол от страна на възрастните, бавно ни превръщат в зверове. Възцарил се е някакъв закон на джунглата. Живеем в каратистки боен филм с деца и с ракети, герои сме от „Повелителят на мухите“^[1]. Една нощ между две момчета избухва свада в една от казармените бараки. Бяло момче и момче от азиатски произход. Бялото момче казва някаква расистка обида и си излиза. Цял час азиатецът стои в средата на казармите, разтяга и разтърсва ръце и крака, прави кръгови движения с глава. Старателно се подготвя за изпълнение на джудо, после грижливо и методично обвива с ленти глезените си. Когато бялото момче се връща, азиатецът се завърта, кракът му се стрелва във въздуха и нанася жесток удар на бялото момче, като му разбива челюстта.

Най-невероятното е, че не изключват и двамата, от което цялостната атмосфера на анархия допълнително се засилва.

Между други две момчета тлее отдавнашна вражда. Подхвърлят си обиди, дразнят се, не враждуват откровено, докато един ден едно от момчетата взривява положението. Дни наред ходи по малка и голяма нужда в кофа и после късно една нощ, влиза в казармата на другото момче и нахлупва кофата на главата му.

Усещането за джунгла, постоянно надвисналото насилие и връхлитащата изневиделица жестокост стават по-осезаеми на смрачаване от далечно думкане на барабани.

Питам едно от момчетата: Каква е тая дивотия, по дяволите?

Ами, това е Къриър. Обича да бие барабаните, които му изпратиха техните.

Кой?

Джим Къриър. От Флорида е.

След няколко дни за пръв път виждам управителя, основателя и собственика на тенис академията, Ник Болетиери. На петдесет и няколко години е, но изглежда като на 250, защото една от маниите му е да е със загорял вид. Другите му мании са тенисът и женитбите. (Има пет или шест бивши съпруги, никой не знае колко са точно.) Толкова слънчеви лъчи е погълнал, толкова много се е пържил под ултравиолетовите лампи, че завинаги е променил тена на кожата си. Единствената част от лицето му, която на цвят не е като прегоряла пържола, са мустаците му, черни и старателно оформени в полукозя

брадичка, защото липсва тъкмо фитилчето косми на брадата. От полукозята брадичка изглежда постоянно намръщен. Наблюдавам как Ник прекосява двора: вбесен мъж с огромни слънчеви очила. Кара се на някакъв припкащ, за да върви в крачка с него, мъж. Моля се никога да не се изправям очи в очи с Ник. Виждам как се вмъква в червено Ферари и отпрашва нанякъде с облак прах зад себе си.

Едно момче ме осведомява, че наше задължение е да мием и лъскаме четирите спортни коли на Ник.

Наше задължение ли? Стига глупости.

Кажи го на съдията.

Разпитвам някой от по-големите момчета, от ветераните, за Ник. Кой е? Какъв е? Казват, че гори от енергия, че си докарва много добри пари от тениса, но не обича самата игра и дори не я познава в тънкости. Не е като баща ми, не е обсебен от тгли и числа и красотата на тениса. Но пък от друга страна е също като баща ми. Обсебен е от парите в брой. Пропаднал на изпита за пилот във военноморските сили, провалил се в правния факултет и после един ден го споходила блестящата идея да преподава тенис. Направо ударил къоравото. С малко работа и цели камари късмет, си изградил образа на капацитет в тениса с титанични познания в него, изработил за себе си представата на ментор на деца-чудо в тениса. Можеш да научиш това-онова от него, уверяват ме другите деца, но от него чудеса не чакай.

Никак не го виждам като човек, който може да пресече омразата ми към тениса.

Играя тренировъчен мач и откровено разказвам играта от душа и сърце на някакво момче от Източното крайбрежие. Изведнъж си давам сметка, че Гейбриъл — един от приближените хора на Ник стои зад мен и ме наблюдава.

След още няколко точки, Гейбриъл спира играта. Наблюдавал ли е Ник как играеш?, интересува се той.

Не, господине.

Намръщва се и се отдалечава от корта.

По-късно по мегафона над всички кортове на академията Болетиери чувам, че се разнася:

Андре Агаси да се яви на главния вътрешен корт! Андре Агаси на главния вътрешен корт — незабавно!

Досега не съм бил на главния вътрешен корт и не се сещам за някаква основателна причина да ме привикват там. Изтичвам и заварвам Гейбриъл и Ник застанали един до друг да ме чакат.

Гейбриъл казва на Ник: Трябва да видиш как играе тенис това момче.

Ник бавно се запътва към сенките. Гейбриъл застава от другата страна на мрежата. Играем около половин час. Щом мога, поглеждам през рамо, едва различавам сянката на Ник, който съсредоточено ни наблюдава и глади мустаците си.

Дай няколко бекхенда, казва Ник. Има дрезгав и грачещ глас.

Правя каквото ми е казал. Удрям няколко бекхенда.

Сега дай няколко сервиса.

Бия сервис.

Иди до мрежата.

Отивам до мрежата.

Достатъчно.

Приближава се. Откъде си?

Лас Вегас.

Къде си в националната ранглиста?

Номер три.

Как да се свържа с баща ти?

На работа е. Нощем работи в казино Ем Джи Ем.

Ами с майка ти?

По това време ли? Вероятно си е вкъщи.

Ела с мен.

Бавно се запътваме към кабинета му и там ме пита за номера на домашния ни телефон. Настанил се е във висок черен кожен стол, завъртял се е почти с гръб към мен. Чувствам лицето си по-пламнало, отколкото неговото, което е препържено. Набира телефона и говори с майка ми. Тя му дава телефона на баща ми. Той отново набира.

Креци. Господин Агаси! Обажда се Ник Болетиери! Точно така, така. Да, добре, чуйте ме. Имам да ви кажа нещо много важно. Момчето ви има повече талант от всеки друг, когото съм виждал тук в академията. Точна така. Най-талантливият от всички. И аз ще го изкача до върха.

Какви ги говори той, по дяволите? Тук съм само за три месеца. Прибирам се вкъщи след шейсет и четири дни. Да не би Ник да иска да остана тук? Да остана тук да живея завинаги ли? Няма как баща ми да се съгласи на такова предложение.

Ник казва: Точно така. Не, няма проблем. Ще го направя, без да ви струва нищо. Андре може да остане без да плаща такса за училището. Късам чека ви.

Сърцето ми замира. Знам каква всевластна сила имат безплатните предложения за баща ми. Предположението ми се оказва вярно.

Ник затваря телефона, обръща се към мен в стола си. Не обяснява. Не успокоява. Не ме пита дали искам да остана. Не казва друго, освен: Връщай се на корта.

Надзирателят е тръшнал още няколко години към присъдата ми и мога само да си взема чука и да се върна към своята каменоломна. Нищо друго.

В академията Болетиери денят започва с воня. Из хълмовете наоколо има няколко фабрики за преработка на портокали, от които се носи отровна смрад от изгаряните обелки на портокалите. Отворя ли очи и веднага ме връхлита вонята и ми напомня, че не съм си у дома във Вегас, не спя на леглото си в моята половина от игрището в стаята. Никога не съм си падал кой знае колко по портокаловия сок, но след академията Болетиери не съм в състояние дори да гледам прясно изцеден портокалов сок.

Докато слънцето огрява тресавищата и сутрешната мъгла се разнася, аз бързам да се преборя с останалите момчета под душа, защото само първите няколко момчета се къпят с топла вода. Всъщност не става дума за истински душ, ами за малка дюза, от която сълзят тънки болезнени струйки, които едва могат да намокрят тялото, какво ли остава да се измие човек като хората. После се юрваме към закуската, нахвърляна безредно в столовата. Такава суматоха подхожда на лудница, в която сестрите са забравили да раздадат лекарствата. Добре е човек да поизбърза да се появи в столовата по-рано, иначе лошо му се пише. Позамотае ли се, ще завари

маслото пълно с нахвърляни всевъзможни боклуци, няма да е останал никакъв хляб, а гумените яйца ще са студени като лед.

От закуска се товарим направо в автобуса и се запътваме към училище — академия Брадентън. На двайсет и шест минути път от академия Болетиери. Времето ми минава между двете академии, два затвора по същество, но академия Брадентън ми се струва по-клаустрофобична, защото занятията в нея са по-безсмислени. В академията Болетиери поне научавам нещо за тениса. Единственото, което научавам в академията Брадентън, е, че съм глупав.

В академията Брадентън подовете са разбити, килимите мръсни и всичко е боядисано в четиринайсет нюанса на сивото. В сградата няма нито един прозорец, осветлението е флуоресцентно, а въздухът спарен и изпълнен със смесица от неприятни миризми, най-вече на повръщано, тоалетна и страх. Май е по-зле е от вонята на горени портокалови обелки около академията Болетиери.

На останалите деца, които са от града и нямат нищо общо с тениса, изглежда им е все едно. Някои от тях направо цъфтят в академията Брадентън, може би защото графикът им е много по-гъвкав. Не им се налага да жонглират между училището и кариерата на почти професионален тенисист. Не се борят с пристъпи на носталгия по дома, които се надигат и уталожват като вълни. Прекарват седем часа в училище, после се прибират вкъщи, за да вечерят и да погледат телевизия със семействата си. Онези от нас, които пътуваме от академията Болетиери, обаче, прекарват четири часа и половина в клас, после се качват на автобуса за дългото бърхане на пълен работен ден, удрят топки на корта до здрач, когато се свличаме като дрипи на дървените си нарове, за да се отморим половин час, преди да се върнем към изначалната природа на така наречената зала за тренировки. После клюваме над учебниците си няколко безплодни часа преди свободния час и гасенето на лампите. Постоянно и непрекъснато изоставаме с уроците. Системата е подла и добре премислена, за да дава слаби ученици със същата скорост, с която дава и добри тенисисти.

Мразя подлостите, затова и не полагам никакви усилия в училище. Не уча. Не си пиша домашните работи. Изобщо не внимавам. И не ми пука. В час тихо си седя на чина, зяпам в краката си и ми се иска да съм другаде, докато учителят монотонно

словоизлиятелства за Шекспир, за историческата битка от Войната за независимост през 1775 година при Банкър Хил или Питагоровата теорема.

На учителите им е все едно дали ги слушам или не, защото съм едно от момчетата на Ник, а те не искат да си имат проблеми с Ник. Съществуването на академията Брадентън зависи от академията Болетиери, която им изпраща автобус, пълен с платежоспособни клиенти всеки семестър. Учителите знаят, че работните им места зависят от Ник, затова не могат да се отърват от нас, а пък ние се възползваме от специалния статус. Чувстваме се специални, сякаш получаваме по-особено отношение като към благородници, истински лордове, без изобщо да осъзнаваме, че всъщност не получаваме онова, което наистина облагородява — образование.

Зад външните метални врати на академията Брадентън е кабинетът, мозъчният център на училището и източникът на най-голяма мъка. От кабинета идват отчетите и заплашителните писма. Там изпращат лошите момчета. Кабинетът е и леговището на госпожа и господин Джи, съпрузи и равноправни директори на академията Брадентън и, по мои подозрения, изнервени странични участници в събитията. Върлинестата госпожа Джи няма никаква талия. Изглежда раменете ѝ са били натъкмени направо върху бедрата ѝ. Опитва се да смекчи тази странност на фигурата си, като носи поли, но те само допълнително подчертават недодялания ѝ силует. На лицето ѝ има две петна руж и едно цапване от червило, разположени в равностранен триъгълник от три кръга, които тя съчетава по цвят така, както останалите съчетават цвета на колана и обувките си. Цветът на страните ѝ и устата винаги си подхождат и почти успяват да отвлекат погледа на останалите от гърбицата ѝ. Никакви дрехи, носени от госпожа Джи, обаче не могат да прикрият от погледа грамадните ѝ ръце. Ръкавиците ѝ са колкото ракета, а когато за пръв път се ръкува с мен, малко остана да припадна.

Старият доктор Джи е на половината на ръста ѝ, но външността му изобщо не отстъпва по странности на външността на госпожата. Не е трудно да се разбере коя е била първата им обща странност, която са забелязали един у друг. Крехкият и миризлив доктор Джи има увредена при раждането си дясна ръка. Може да не я натрапва, а да я поскрие или зад гърба си или пъхната в джоба. Вместо това той я

размахва нагоре-надолу като оръжие. Много обича да извиква учениците за разговори на четири очи. По време на тези разговори слага увредената си ръка на рамото на ученика и я оставя там, докато каже всичко, което има за казване. Ако това не докара на човек нервна криза, то нищо не е в състояние да го разтърси. Ръката на доктор Джи прилича на свинска рибица, праметната през рамото на ученика. Усещането от допира ѝ остава с часове след срещата и докарава спазми на човек.

Госпожа Джи и доктор Джи са създали десетки правила в академия Брадентън и едно от най-строгите съблюдаваните измежду тези правила е забраната да се носят бижута. Затова аз правя-струвам и си слагам обеци на ушите. Не е кой знае какъв знак на бунт, а пък аз гледам на бунта като на последно оръжие за самозащита. Непокорството е единственото средство, което мога да избирам всеки ден, а този вид непокорство носи и допълнителна нотка удоволствие от ясно и отчетливото „майната ти“ отправено към баща ми, който открай време ненавижда мъжете с обеци. Безброй пъти съм чувал как за баща ми мъж да носи обеци е равносилно на това да е хомосексуалист. Нямам търпение да види обеците ми. (Купувам си обеци на винчета и халки.) Най-накрая ще го накарам горко да се кае, че ме е изпратил на хиляди километри от дома и ме оставил да пропадна.

Правя вяло и престорено усилие да скрия новите си украшения, като ги прикривам с лепенка. Госпожа Джи забелязва лепенките, естествено, както съм се и надявал да стане. Измъква ме от час и ме подхваща.

Какво означават тези лепенки, господин Агаси?

Нараних си ухото.

Наранили сте си...? Не ставайте смешен. Махнете лепенката.

Отлепям лепенката. Тя вижда обецата и ахва.

В академията Брадентън обеците са забранени, господин Агаси. Очаквам следващия път, когато ви видя, лепенката да е махната, също и обецата.

В края на първия срок съм пълен провал по всички предмети, освен английски. Оказва се, че имам неочаквана литературна дарба, която се отнася най-вече до поезията. Удава ми се да наизустявам известни стихотворения, да пиша свои. Дават ни за задача да напишем кратко стихотворение за всекидневния си живот и аз гордо поставям

моето на бюрото на учителката. Харесва й. Чете го пред всички в клас. После няколко деца ми предлагат да пиша тайно техните стихове. Нахвърлям набързо домашните им в автобуса без никакъв проблем. Учителката по английски ме спира след урока и ми казва, че имам талант. Усмиввам се. Когато Ник ми каза, че имам талант се чувствах различно. Когато го казва учителката ми по английски, усещам колко хубаво би било да се посветя на този талант. Сам да избира да му се посветя. После влизам в следващия час, който е математика и мечтата загива сред мъглата от алгебрични формули. Не съм създаден за човек на науката. Гласът на учителя идва някъде от много далеч. Следва час по френски, в който е още по-зле. Аз съм **très stupide**.¹^[2] Превеждам на испански, където е аз съм **muy estúpido**.²^[3] Мисля си, че испанският направо може да ми съкрати живота. Досадата, пълната каша в главата ми могат да ме накарат да се стопя на стола си. Един ден ще ме открият на стола ми, **muerto**.³^[4]

[1^[5] Много глупав (фр.)]

[2^[6] Много глупав (исп.)]

[3^[7] Мъртъв (исп.)]

Гимназията е трудна и става непоносима в буквален смисъл. Мъката от качването на автобуса, пътуването от двайсет и шест минути, неизбежният сблъсък с госпожа Джи или доктор Джи направо ме поболяват. Онова, което най-много ме съсипва, е страхът от онзи неизбежен и задължителен миг през деня, в който ме посочват като скапаняк. Скапаняк в училище. Толкава огромен е този страх, че дори си променям отношението към академия Болетиери и започвам с нетърпение да чакам тренировките, дори турнирите със смазващо напрежение, защото тогава поне не съм на училище.

Благодарение на един голям турнир, пропускам основния тест по история в академия Брадентън. Не се и съмнявам, че на теста ще съм пълен провал. Отбелязвам това магическо спасение със смазващи победи над противниците си. Когато се връщам в училище обаче, ми съобщават, че трябва да се явя на поправка.

Каква неправда. Скатавам се в кабинета за поправителния тест. Спотайвам се в най-тъмния ъгъл и си подготвям пищова за преписване, който крия в джоба си.

В кабинета има още една ученичка — рижо момиче с дебело и потно лице. Тя гледа без да мига и изобщо не дава знак, че забелязва

присъствието ми. Сякаш е в кома. Попълвам теста бързо, като преписвам от пищова. Изведнъж усещам погледа на нечии очи. Поглеждам, червенокосата е излязла от комата и ме зяпа. Затваря учебника си и се изнизва. Пъргаво пъхвам пищова в бельото си. Късам друг лист от тетрадката си и като имитирам почерка на момиче пиша: *Мисля, че си много готин! Обади ми се!* Сколасвам да скрия листа в предния си джоб миг преди да връхлети самата госпожа Джи.

Остави молива, нарежда тя.

Какво има, госпожо Джи?

Преписваш ли?

За какво? Това ли? Ако мислех да преписвам, щях да избира друга тема. Тези неща си ги знам. Долината Фордж.¹^[8] Пол Ривър²^[9]. Фасулска работа. Покажи какво имаш в джобовете.

[1^[10] Мястото, където през зимата на 1777–1778 година презимува американската войска по време на Войната за независимост.]

[2^[11] Пол Ривър (1735–1818) американски патриот и участник във Войната за независимост.]

Вадя няколко монети, дъвки, бележката от моята въображаема почитателка. Госпожа Джи взема бележката и я изчита под носа си.

Чудя се какво ли да ѝ отговоря?, казвам. Вие какво бихте написали? Намръщва се и излиза. Минавам на теста и го отбелязвам като морална победа.

Единственият ми защитник е учителката ми по английски. Тя е и дъщеря на госпожа Джи и доктор Джи, затова спори с родителите си, че съм по-умен, отколкото показват бележките и поведението ми. Урежда дори да се явя на тест за интелигентност и резултатите потвърждават мнението ѝ.

Андре, казва, трябва да се постараяш. Докажи на госпожа Джи, че не си такъв, за каквото те мисли.

Отвърщам ѝ, че се *старая*, че давам всичко от себе си при тези обстоятелства. Но съм уморен заради непрестанните тренировки и разсеян заради напрежението около турнирите и така наречените изпитания. Най-вече от изпитанията: веднъж месечно играем срещу противник, който стои по-високо в йерархията. Искане ми се някой

учител да ми обясни как е възможно да се съсредоточи човек върху спрежението на глаголите или намирането на неизвестното в уравнението, когато вътрешно събираш сили да издържиш петсетов мач срещу някакъв пънкар от Орландо.

Не ѝ казвам всичко, защото не мога. Чувствам се като лигльо, който хленчи, че го е страх в училище и безброй пъти сяда в клас вирвода от пот. Не мога да ѝ разкажа, че трудно се съсредоточавам, че се ужасявам от изпитването, че понякога този ужас се превръща в кълбо въздух, който бълбука в червата ми и се надува, надува, докато не ми се наложи да хукна към тоалетната. Често прекарвам междучасията, заключен в тоалетната.

Ами отношенията с останалите, съсипващото усилие да се впишеш в средата. Да си като останалите в академия Брадентън струва пари. Повечето от децата се обличат според последния писък на модата, а пък аз имам три чифта джинси, пет тениски, два чифта обувки за тенис и един памучен пуловер с яка по врата на сиви и черни квадрати. В час не мисля за „Алената буква“, ами пресмятам колко пъти в седмицата нося все същия пуловер и се тормозя какво ще правя, когато времето се затопли.

Колкото по-зле вървя в училище, толкова по-непокорен ставам. Пия, пуша трева, държа се като отрепка. Смътно осъзнавам, обратната пропорционалност между оценките ми и моя бунт, но не се замислям изобщо. Предпочитам теорията на Ник. Според него не се справям добре в училище, защото направо съм му се надървил на света. Вероятно това са единствените му думи, казани за мен, които са наполовина точни. (Обикновено ме описва като оперен фукльо, който мило и драго дава да е в центъра на вниманието. Дори баща ми ме познава по-добре от него.) Поведението ми като цяло наистина прилича на надървяне — жестоко, несъзнателно, неудържимо — и аз го приемам както приемам, че тялото ми се променя и то забележимо.

Накрая, когато оценките ми направо се сриват до дъното, непокорството ми стига своя пик. Влизам във фризьорски салон в търговския център Брадентън и казвам на стилиста да ми направи индианска грива. Да обръсне косата отстрани до кожа и да остави само една гъста лента от стърчаща нагоре коса от темето до врата.

Момче, сигурен ли си, че искаш такава прическа?

Искам да направиш гривата висока и стърчаща. И я боядисай розова.

Осем минути движи напред-назад електрическата машинка за подстригване. После казва: Готово и завърта стола ми. Поглеждам в огледалото. Обещата беше добро попадение, прическата е още по-добро. Нямам търпение да видя лицето на госпожа Джи, когато ме види.

Пред търговския център, докато чакам автобуса, за да се прибера в академията Болетиери, всички ме отминават като непознат. Момчетата, с които играя тенис, момчетата, с които спя в една барака, гледат ме и не ме виждат. За случайния наблюдател постъпката ми е като отчаян вик за внимание. А в действителност аз съм направил своята същност, вътрешното ми аз, истинската си същина невидима. Поне такова беше намерението ми.

За Коледа се прибирам вкъщи. Самолетът се снишава над Стрип и докато казината под наклоненото дясно крило на самолета проблясват като редица от коледни елхи, стюардесата казва, че чакаме разрешение за кацане.

Разнася се тих ропот.

Понеже знаем, че всички горите от нетърпение да си опитате късмета в казината, казва тя, решихме, че може да е забавно да поиграем малко на комар, докато ни разрешат да кацнем.

Поздравления.

Нека всеки извади по долар и го сложи в найлоновия плик. После напишете номера на мястото си на част от билета си и го пуснете в този плик. Ще извадим едно от листчетата и онзи, чийто номер изтеглим, печели джакпота!

Тя събира доларите от пасажерите, а пък другата стюардеса събира листчетата с написаните номера. После застава пред всички ни и бърка в найлоновия плик.

И голямата награда отива при, моля, удар на барабани, 9F!

Аз съм 9F. Спечелих! Изправям се и махам. Пасажерите се обръщат и ме оглеждат. Отново се разнася ропот. Страхотно, спечели момчето с розовата грива.

Стюардесата неохотно ми подава найлоновата торба, пълна с деветдесет и шест долара. До края на полета ги броя и преброявам, благодаря на щастливата си звезда за подковата в задника си.

Съвсем според предвижданията ми, баща ми е ужасен от косата ми и обещата. Но отказва да хвърли вината върху себе си или академията Болетиери. Няма да признае, че е допуснал грешка, като ме изпратил толкова далеч и дори не иска и дума да чуе да се върна у дома. Просто ме пита, дали съм обърнал резбата.

Не, казвам и се прибирам в стаята си.

Фили влиза след мен. Поздравява ме за новия ми външен вид. Дори и индианската грива е по-добре от това да си плешив. Казвам му какъв късмет съм извадил в самолета.

Майко мила! Какво ще правиш с толкова пари?

Мисля да купя гривна за глезена на Джейми. Едно момиче, което е от училището на Пери. Позволи ми да я целуна, когато си бях у дома предишния път. Но не съм сигурен дали да похарча така парите, защото имам огромна нужда от дрехи за училище. Не мога да изкарам още дълго с един сиво-черен пуловер. Не искам да съм като бяла врана.

Фили кимва. Труден избор, брат ми.

Не пита защо, след като не искам да съм като бяла врана, нося индианска грива и обеща на ухото. Отнася се към терзанията ми с уважение, сякаш не забелязва противоречията и ми помага да обмисля възможностите. Решаваме, че трябва да похарча парите за момичето и да зарежа новите дрехи.

В мига, в който взимам в ръце гривната за глезен, ме изпълва съжаление. Представям си как се връщам във Флорида и продължавам да нося все същите дрехи. Споделям с Фили и той ми отвръща с половин кимване.

На сутринта отварям очи и виждам, че Фили се е надвесил над мен цял ухилен. Погледът му се насочва към гърдите ми. Поглеждам и виждам куп банкноти.

Какво е това?

Снощи излязох и поиграх карти, брат ми. Падна ми се добра ръка. Спечелих 600 долара.

Добре де, ама какво е това?

Триста долара. Иди и си купи нови пуловери.

През пролетната ваканция баща ми иска да участвам в полупрофесионални турнири, наричани сателити, в които квалификациите са отворени. Всеки може да излезе на корта и да изиграе поне един мач. Турнирите се провеждат в отдалечени градове, далече от обичайните маршрути, градове като Монроу, Луизиана, Сейнт Джо, Мисури. Не мога да пътувам сам, само на четиринайсет съм. Затова баща ми праща Фили да ме наглежда. Както и за да играе. Фили и баща ми все още се надяват той да постигне някакъв успех в тениса.

Фили наема бежов Омни, който бързо се превръща в автомобилен вариант на стаята ни вкъщи. Едната страна е негова, а другата е моя. Изминаваме хиляди километри, спираме само на ресторантите за бързо хранене, в градовете, където са турнирите и спим. Настаняването в градовете ни е безплатно, защото спим в семейства, които доброволно приемат в домовете си гостуващите тенисисти. Повечето от домакините са много симпатични, но и твърде въодушевени по отношение на тениса. Не стига притеснението, че човек отсяда при непознати, ами я има и голямата досада да се говори за тенис, докато се хапва кекс и пие кафе. За мен поне. Фили ще говори с всеки на драго сърце и на мен често ми се налага да го сбутвам и да го подканвам, когато стане време да тръгваме.

Двамата с Фили се чувстваме като бегълци, които скитосват из пътищата и правят каквото им скимне. Хвърляме опаковките от ресторантчетата за бързо хранене зад себе си на задната седалка. Музиката гърми, псуваме както ни душа иска, казваме каквото ни дойде на ум, без да ни е страх, че някой ще ни поправя или ще ни се присмива. Но и двамата не говорим за различните цели, които преследваме при това пътуване. Фили иска да спечели поне една точка от АТР, само една, за да може поне веднъж да е почувствал какво означава да си включен в ранглистата. А пък аз искам само и единствено да не ми се падне да играя срещу Фили, защото ще ми се наложи отново да победя моя брат, когото обожавам.

На първия сателитен турнир разгромявам своя противник, а Фили е разгромен от своя. След турнира в наетата кола, на паркинга зад стадиона, Фили се взира във волана, изглежда опустошен. По някаква причина тази загуба го съсипва много повече от останалите.

Стиска юмруци и удря с тях по волана. Удря здраво. После отново. Започва да говори на себе си, но толкова тихо, че не чувам нито дума. После започва да говори по-силно. Накрая вече крещи, нарича се роден скапаняк и удря ли, удря по волана толкова свирепо, че ме хваща страх да не си счупи ръката. Спомням си как баща ми замаяно удря волана, след като е нокаутирал шофьора на камиона.

Фили казва. По-добре да си счупя проклетия юмрук! Тогава това ще е краят на цялата работа! Татко беше прав. Аз съм роден скапаняк.

Изведнъж спира. Поглежда ме и се овладява. Успокоява се. Също като майка ни. Усмивва се. Бурята е отминала. Отровата е изтекла.

Чувствам се по-добре, казва ми, засмива се и подсмърча.

Докато излизаме с колата от гаража на паркинга, той ми дава насоки за играта ми срещу моя следващ съперник.

Няколко дена след завръщането ми в академия Болетиери, аз съм в търговския център Брадентън. Възползвам се от случая и се обаждам къщи за тяхна сметка. Слава Богу, обажда се Фили. Звучи така, както и в гаража на паркинга.

Та, казва той, получихме писмо от АТР.

Така ли?

Искаш ли да знаеш на кое място си в ранглистата?

Ами всъщност, знам ли?

Ти си 610-и.

Наистина ли?

Шестотин и десети в света, братле.

Което означава, че има само 609 души, които играят по-добре тенис от мен в целия свят. На земята, в слънчевата система. Аз съм 610-и. Удрям в стената до телефона и надавам вик на щастие.

Отсреща цари тишина. После някак шепнешком, Фили пита. И какво е усещането?

Направо не мога да повярвам, колко безмозъчно съм се държал, как можах да крещя в ухото на Фили, когато той сигурно е съсипан от разочарование. Обзема ме желание да му дам половината си от АТР точките, да ги прехвърля на негов гръб. С тон на неописуема досада, сякаш сподавам прозявка му казвам: Ами знаеш ли? Много важно, голяма работа. Тия резултати са надути.

---

[1] Алегоричен роман от 1954 година на носителя на Нобелова награда за литература Уилям Голдинг. Група момчета са изхвърлени на безлюден остров. Те трябва да преминат през неумолимите закони на общественото развитие, клонят към произвола и насиетието и откриват най-късия път към дивачеството с форхенди. ↑

ГЛАВА 6

И какви още мога да ги натворя? Ник, Гейбриъл, госпожа Джи и доктор Джи, май никой вече не обръща внимание на шутовщините ми? Прическата ми е чудовищна, пуснах си маникюр, а на едното кутре нокътят ми е дълъг три сантиметра и е лакиран в огненочервено. Продупчил съм си тялото, нарушавам правилата, не спазвам вечерния час, участвам в побоища, избухвам, бягам от час и дори се промъквам в казармените бараки на момичетата в късните часове. Пия уиски с литри, често дори най-безочливо си седя на нара, а като още една проява на нахалство съм си издигнал цяла пирамида от празни бутилки. Висока почти метър кула от празни бутилки Джак Даниелс. Дъвча тютюн, силен тютюн като Скоал или Кодиак, натопен в уиски. Загубя ли мач, натъпквам в устата си бучка колкото орех и колкото по-голяма е загубата, толкова по-голяма е и бучката. Какво друго непокорство ми остава да проявя? Какъв друг грях да сторя, за да покажа на света, че съм нещастен и искам да си ида вкъщи?

Всяка седмица, единственото време, в което не замислям никаква нова проява на непокорство, е часът за почивка, когато мога да се размотавам из помещенията за тренировка, или събота вечер, когато мога да ида до търговския център Брадентън и да се свалия с момичетата. Това прави десет часа на седмица, в които съм щастлив, или най-малкото, когато не се торозя да измислям нова форма на гражданско неподчинение.

На четиринайсет съм. Академията Болетиери наема автобус, натоварва ни и ни откарва до северната част на щата на голям турнир в Пенсакола. Питомците на академия Болетиери няколко пъти в годината пътуват до подобни на този турнири, из цяла Флорида, защото според Ник те са добър начин да изпитаме силите си. „Да си ги премерим“, както се изразява той. Флорида е рай за тениса, казва Ник, и ако сме по-добри от най-добрите във Флорида, тогава сме и най-добрите в света.

Без проблем стигам финала в моята възрастова група, но останалите деца не се справят с такъв успех. Всичките отпадат в началните кръгове. Затова са принудени всички заедно да гледат моя мач. Няма избор, няма къде да ходят. Когато мачът ми приключи, всички вкупом ще се качим обратно в автобуса и ще потеглим на дванайсетчасов път обратно към академия Болетиери.

Не си давай зор, шегуват се децата.

Никой не изгаря от нетърпение да изтърпи дванайсетчасовото пътуване с бавния и мирислив автобус.

За по-забавно решавам да изляза на корта по джинси. Не по къси панталони за тенис, не по спортен екип, ами със съдрани, избелели, мърляви джинси. Сигурен съм, че няма да окажат никакво влияние върху изхода от мача. Момчето, срещу което играя, е чисто дърво. Мога да го бия дори ако едната ми ръка е вързана за гърба и съм облечен в костюм на горила. За да съм сигурен в ефекта си слагам очна линия и най-яките си обеци.

Побеждавам в мача в последователни сетове. Останалите бурно ме поздравяват. Дават ми и допълнителни точки за стил в играта. По време на обратния път към академия Болетиери се радвам на особено внимание, потупват ме по гърба и ми казват „браво“! Най-последно имам чувството, че съм намерил мястото си сред тях, че съм се превърнал в едно от готините момчета, един от онези със специален статут. Пък и съм победителят.

На следващия ден Ник внезапно ни привиква.

Съберете се всички, рева той.

Нарежда ни да идем на задния корт с откритите трибуни. Когато всичките двеста ученици се настаняват и притихват, той започва да върви напред-назад пред нас и да ни разтяга приказки какво било то академията Болетиери и каква привилегия било за нас да сме в нея. Създал мястото от нищото, приказва той, и се гордее, че била наречена на негово име. Академия Болетиери означавало съвършенство. Академия Болетиери означавало класа. В цял свят била известна и уважавана институция.

Млъква.

Андре, би ли се изправил?

Изправям се.

Всичко, което казах за това място, Андре, ти си опетнил. Ти нанесе петно на това място, посрами го с представлението си вчера. Как можа да се появиш с джинси, грим и обеци на финалния мач? Виж какво ще ти кажа, момченце: не промениш ли поведението си, не престанеш ли да се развяваш като жена, ще взема мерки. На следващия ти турнир ще те накарам да облечеш пола. Обадих се на известен производител на спортни облекла да пратят няколко тенис поли за теб и ти ще излезеш с такава, господинчо, защото явно се имаш за момиче, а в такъв случай ще се обличаш и като такава.

Погледите на двеста деца се вперват в мен. Двеста чифта очи не свалят погледа си от мен. Много от тях се смеят.

Ник продължава. Вече нямаш свободно време. Свободното ти време вече е мое. Имаш график, господин Агаси. От девет до десет ще отговаряш за чистотата в баните. Когато тоалетните лъснат от чистота, ще подравняваш кортовете. Не ти ли харесва, много е просто. Можеш да си идеш. Ако ще се държиш като вчера, нямаме нужда от теб в училището. Щом не можеш да покажеш загриженост за това училище, така както нас ни е грижа за него, тогава хващай си пътя.

Последните думи, хващай си пътя, прозвъняват и отекват над празните кортове.

Това е, казва той. Връщайте се към заниманията си.

Децата се разбягват. Аз стоя като истукан и се мъча да реша какво да правя. Можех да тегля една на Ник. Или да му се заканя с бой. Или да завихря скандал. Замислям се за Фили, после за Пери. Какво щяха да ме посъветват те? Замислям се за баща си, когото баба ми за наказание изпращала на училище облечен като момиче. Онези дни са го превърнали в боксьор.

Не остава време за решения. Гейбриъл заявява, че наказанието ми започва веднага. До края на деня, на колене, казва той. Подхващай корта.

Вечерта, освободен от наказанието с чистенето, влизам в стаята си. Дотук с нерешителността. Знам с какво ще отвърна на наказанието. Хвърлям дрехите си в куфара и се запътвам към магистралата. Но през ума ми минава, че съм във Флорида, напълно възможно е да ме докопа

някой вманиачен изрод и никой никога повече да не чуе за мен. По-добре вманиачен изрод, отколкото Ник.

В портфейла си имам кредитна карта от баща ми за спешни случаи, а според мен случаят не е спешен, ами с най-висока степен на тревога. Тръгвам към летището. Утре вечер по същото време ще седя в стаята на Пери и ще му разказвам за случилото се.

Отварям си очите за прожектори. Чувам далечен кучешки лай на булдози. Целият съм нащрек.

Приближава кола. Отварям вратата, готвя се да метна куфара си на задната седалка. Шофьорът е Джулио, надзирателят от хората на Ник. Казва ми, че баща ми ме чака на телефона в академия Болетиери и иска да говори с мен — веднага.

Булдозите бяха за предпочитане.

Казвам на баща си, че искам да се прибера у дома. Казвам му какво е направил Ник.

Обличаш се като педал, заявява баща ми. Заслужил си го, изглежда.

Минавам на резервния план.

Татко, казвам, Ник направо ми съсипва играта. Играем само от линията, никога не тренираме игра на мрежата. Не работим по сервиса, нито по волетата.

Баща ми отвърща, че щял да обсъди с Ник играта ми. Казва ми как Ник го уверил, че наказанието ми ще трае само няколко седмици, за да станело ясно, че Ник командва парада в тенис училището. Не можели да оставят някакво дете да си развява байрака. Трябвало да покажат ред и дисциплина.

Накрая баща ми отново повтаря, че оставам в училището. Нямам избор. Трак. Свободен сигнал.

Джулио затваря вратата. Ник взима слушалката от ръката ми и казва, че баща ми му е казал да ми вземе кредитната карта.

Как пък няма да му дам кредитната си карта. Нали това е единственият начин, по който мога да се измъкна от това училище? Само през трупа ми.

Ник се опитва да ме придума и изведнъж всичко ми става ясно: Той има нужда от мен. Изпратил е Джулио да ме върне, обадил се е на

баща ми, сега се опитва да се докопа до кредитната ми карта, така ли? Каза ми да си ида, ако не ми харесва, а когато избирам да си тръгна, ме връща обратно. Пипнал съм го да блъфира. Въпреки поразите, които натворяхах, очевидно той държи да съм в училището.

Денем съм образцов затворник. Плевя, мия тоалетните, нося приличен екип за тенис. Нощем съм отмъстителят с маската. Свивам един ключ и, докато всичко живо спи, с няколко недоволни съмишленици вилнеем. Моят вандализъм не е съвсем отявлен, задоволявам се с бомбички от крем за бръснене, но кохортата ми се нахвърля върху стените с графити, а на вратата към кабинета на Ник изтипосват: *Да го духаш, Ник*. Ник нарежда вратата да се пребоядиса, но графитите пак цъфват.

Най-верен сподвижник в кохортата ми за среднощни веселби е Роди Паркс. Момчето, което ме победи в деня, в който Пери се запозна с мен. Роди обаче го спипват. Съседът му по легло го изпял. Научавам, че Роди е изключен. Е, вече знаем, какво е да те изключат. *Да го духаш, Ник*. Роди понася удара с достойнство и чест. Не натопява никого.

Освен с не кой знае какъв по мащаб вандализъм, протестирам най-вече с мълчание. Заричам се, че докато съм жив, няма да проговоря на Ник. Това се превръща в свят закон за мен, в религия, в моя същност. Това съм аз, момчето, което не говори. Естествено, Ник не забелязва. Той минава през кортовете и ми подхвърля някоя дума, на която аз не отвърщам. Той свива рамене. Но на другите деца мълчанието ми им прави впечатление. Уважението към мен расте.

Отчасти Ник не осъзнава напълно значението на поведението ми, защото мисълта му е изцяло заета от организирания от него турнир, с който се надява да привлече най-добрите тенисисти от цялата страна. Хрумва ми блестяща идея, с която по още един начин да си го върна на Ник. Дръпвам настрана един от неговите хора и му разказвам за едно дете у дома във Вегас, което е идеално за участник в турнира. Има невероятен талант, казвам. Винаги ме докарва до ръба, когато играя с него.

Как се казва?

Пери Роджърс.

Все едно да сложа апетитна мръвка за стръв в капана, предназначен за Ник. Той душа дава да открива млади таланти и да се хвали с тях на своите турнири. Новите звезди предизвикват интерес. Новите звезди увеличават сиянието на аурата около академия Болетиери, напомпват образа на Ник като велик ментор на таланти в тениса. Работата е сигурна, след няколко дни Пери получава самолетен билет и лична покана да участва в турнира. Пристига във Флорида и взема такси до академия Болетиери. Чакам го на двора, прегръщаме се и се заливаме от смях как съм преметнал Ник.

Срещу кого ще играя?

Мърфи Дженсън.

О, не. Той е велик.

Не се коси за Мърфи. Това е чак след няколко дни. Сега да празнуваме.

Една от многото екстри, предназначени за децата, които участват в турнира, е екскурзия до увеселителния парк Буш Гардънс в Тампа. В автобуса за увеселителния парк разказвам на Пери всичко, за публичното унижение, колко нещастен се чувствам в академия Болетиери. А и в академия Брадентън. Казвам му, че съм пълен провал в училище. И за пръв път най-близкият ми приятел не е в състояние да ме разбере. За първи път той не успява да види същината на проблема ми. Пери обожава училището.

Мечтае да влезе в добър колеж на Източното крайбрежие, а после да учи право.

Променям темата. Разпитвам го най-обстойно за Джейми. Питала ли е за мен? Как изглежда? Носи ли моята гривна на глезена си? Казвам на Пери, че искам да ѝ занесе подарък от мен, когато се върне във Вегас. Може пък да намерим нещо хубаво в Буш Гардънс.

Добра идея, казва той.

И десет минути няма да сме прекарали в Буш Гардънс, когато Пери вижда сергия пълна с плюшени играчки. На висок рафт седи огромна черно-бяла панда, с разперени крачета и вирнато червено носле.

Андре, ето какво трябва да вземеш за Джейми!

Да, стига да се продаваше. Трябва да спечелиш голямата награда, за да получиш пандата, а никой никога не печели на тая игра. Голяма измама е. Не обичам измамите.

Ами! Трябва чисто и просто да нанижеш два гумени пръстена около гърлото на бутилка от кока-кола. Ние сме спортисти. Ще успеем.

Половин час се мъчим, разхвърляли сме гумени пръстени из цялата сергия. Гумените пръстени не искат и не искат да се нанижат на бутилката от кока-кола.

Добре, казва Пери. Ще направим друго. Задръж вниманието на жената от сергията, ще се промъкна вътре и ще нанижа два пръстена на бутилките.

Не знам. Ами ако ни спипат?

После обаче се сецям: за Джейми е. За Джейми съм готов на всичко.

Обръщам се към дамата: Извинете, госпожо, имам въпрос.

Тя се обръща към мен. Моля?

Задавам някакъв безумен въпрос за правилата на играта с пръстените. С периферното си зрение виждам как Пери се промъква в сергията. След четири секунди се измъква.

Печеля! Печеля!

Жената от сергията се извърта. Взира се в двете бутилки от кока-кола с нанизани на тях гумени пръстени. Онемяла е от изненада. После става подозрителна.

Я, почакай, момченце...

Спечелих! Дайте си ми пандата!

Обаче аз не видях...

Ваш си е проблемът, че не сте видели. Няма правило, че задължително трябва да *видите*. Къде пише, че трябва да видите? Искам да говоря с управителя! Доведете ми господин Буш Гардънс тук! Ще съдя целия увеселителен парк. Какви са тия мошенически работи? Платих цял долар да играя на тази игра, а това си е като договор. Дължите ми една панда. Ще ви съдя. Баща ми ще ви съди. Имате точно три секунди да ми дадете пандата, която най-честно и почтено си спечелих, ясно!

Пери се е развихрил в любимия си стил. Също като баща си и той продава въздух. А жената от сергията прави онова, което най-много мрази, върти сергия в увеселителен парк. Няма място за спор. Не иска да си навлече ядове и да си докара главоболия. С помощта на дълга пръчка, сваля голямата панда и ни я подава. Висока е почти колкото Пери. Той я сграбчва сякаш е гигантска шоколадова курабийка

с пълнеж от сладолед и двамата се омитахме, преди да е променила мнението си.

В останалата част на нощта сме тройка: аз, Пери и пандата. Отиваме с пандата в едно кафене, в тоалетната, на влакчето на ужасите. Отстрани погледнато изглеждаме така, сякаш дундуркаме изпаднало в кома четиринайсетгодишно момче. Да беше истинска панда нямаше да е такава голяма беля. Когато идва време да се качим на автобуса, и двамата сме капнали и доволни да настаним пандата на една седалка, която тя заема напълно. Колкото е широка, толкова е и висока.

Казвам. Дано ѝ хареса на Джейми.

Пери отвърща. Направо ще лудне по нея.

До нас седи малко момиченце. Осем или деветгодишно. Не може очите си да отлепи от пандата. Гали и реше козината ѝ.

Каква красива панда само! Откъде я взехте!

Спечелихме я.

За какво ви е?

Ще я подаря на една приятелка.

Моли ни да седне до пандата. Пита дали може да я гушне. Казвам ѝ, че може, щом иска.

Надявам се Джейми да хареса пандата поне наполовина колкото това момиченце.

Двамата с Пери висим в бараките на следващата сутрин, когато изведнъж цъфва главата на Гейбриъл.

Големият човек те вика.

За какво?

Гейбриъл свива рамене.

Вървя умишлено бавно, нарочно се мотая. Спирам пред вратата на кабинета на Ник, усмихвам се недоловимо и си спомням. *Да го духаш, Ник. Липсваш ни, Роди.*

Ник седи зад писалището си, облегал се е на високия си черен кожен стол.

Андре, влизай, влизай.

Сядам на дървен стол насреща му.

Кашля леко. Подочувам, казва, че си бил в Буш Гардънс вчера. Хареса ли ти там?

Не отговарям. Той чака. После отново се прокашля.

Ами, знам, че си се прибрал в училището с огромна панда. Продължавам да го гледам в упор.

Няма значение, казва, изглежда дъщеря ми направо се е влюбила в тази панда. Ха-ха.

Мисълта ми се връща към малкото момиченце в автобуса. Дъщерята на Ник ли, ама разбира се. Как не се сетих по-рано?

Не спира да говори за нея, продължава Ник. Така че имам към теб предложение. Искам да купя пандата от теб.

Мълчание.

Андре, чуваш ли ме?

Мълчание.

Разбираш ли какво ти говоря?

Мълчание.

Гейбриъл, защо Андре дума не обелва?

Не ви говори.

И от кога така?

Гейбриъл се мръщи.

Виж, продължава Ник, само ми кажи колко искаш за пандата, Андре.

И погледът ми не трепва.

Разбирам. Защо тогава не *напишеш* колко искаш за пандата?

Побутва лист хартия към мен. Не помръдвам.

Двеста долара добра цена ли е?

Пълно мълчание.

Гейбриъл казва на Ник, че по-късно ще поговори с мен за пандата. Добре, казва Ник. Хубаво. Помисли си за предложението ми, Андре.

Никога няма да повярваш, казвам на Пери в бараките. Искаше пандата. За дъщеря си. Малкото момиченце в автобуса било дъщерята на Ник.

Бъзикаш се. А ти какво му каза?

Нищо не му казах.

Как така нищо не си му казал?

Дадох си дума, че няма да му проговоря, не помниш ли? Никога. Андре, прекалил си. Не, не, изпуснал си късмета си. Обмисли пак положението, налага се. Ето какво ще направиш. Взимаш пандата, даваш я на Ник и му казваш, че не му искаш парите, че искаш да успееш и да се измъкнеш от това място. Искаш участия в турнири и то участия по заслуги и без квалификации. Искаш правилата да са различни за теб. По-добра храна, всичко да е по-добро. И най-важното, че повече не искаш да ходиш на училище. Сега е моментът да си извоюваш свободата. Това е истинска възможност.

Не мога да дам на онази гад пандата си. Не мога и това е. Ами Джейми?

После ще мислим за Джейми. Сега говорим за твоето бъдеще. Трябва да дадеш пандата на Ник!

Продължаваме да спорим дълго след като лампите са загасени, спорим шепнешком. Най-накрая Пери успява да ме убеди в доводите си.

Значи, казва той и се прозява, утре отиваме и му даваме пандата.

Не. Глупости. Веднага отивам в кабинета му. Ще вляза с моя ключ и лично ще сложа пандата във високия кожен стол на Ник, и то навирила задника нагоре.

Преди закуската на другия ден Гейбриъл отново идва за мен.

В кабинета. На бегом.

Ник седи в стола си. Сега пандата е в ъгъла, подпряна и зареяла празен поглед. Ник поглежда пандата, после към мен. Не ми говориш, казва той. Имаш грим. Явяваш се по джинси на турнир. Изиграваш ме да покана приятеля ти Пери на турнира, независимо от факта, че не може да играе, та той едва смогва едновременно да дъвче дъвка и да ходи. Да не говорим за косата ти. Само да не подхващам темата за косата ти. Сега ми даваш пандата, която съм ти поискал, но си се вмъкнал посред нощ в кабинета ми и си я тръшнал със задника нагоре в шибания ми стол, така ли? Как, по дяволите, си успял да влезеш в кабинета ми? Исусе, какъв ти е проблемът, момченце?

Какъв ми е проблемът ли питате?

Дори Ник се стряска от гласа ми.

Виквам. *Вие* сте ми шибаният проблем. *Вие*. И ако не сте го разбрали, тогава сте по-тъп, отколкото изглеждате. Изобщо имате ли представа какво означава да се живее в това училище? Какво е човек да живее на пет хиляди километра от дома си, да живее в тоя затвор, да става в шест и половина, да има само трийсет минути да се нахрани с противната храна за закуска, да се натовари на потрошения автобус, за да иде в онова въшливо училище, където да изтърпи четири часа, да бърза обратно и да има трийсет минути, за да се нахрани с още по-противни гадости, преди да излезе на тенис корта, ден след ден, ден след ден? Някаква представа имате ли? И единственото хубаво, единственото забавно събитие, за което може да си мисли тук човек е, как всяка събота вечер ще иде в търговския център Брадентън и после всичко започва отначало! Това означава да живее тук човек! Тук е ад и ми се иска да го сринат до земята!

Очите на Ник са станали по-широки от тези на пандата. Но не е ядосан. Нито е тъжен. Дори е леко развеселен, защото той разбира само този език и никой друг. Напомня ми Пачино в „Белязаният“^[1], когато жената му казва: С кого, защо, кога и как се чукам, не е твоя работа, а Пачино отвърща. Сега вече наистина *говориш* с мен, скъпа.

На Ник, давам си сметка, адски му допада грубата игра.

Добре, отвърща ми той, каза си мнението. Какво искаш?

Чувам гласа на Пери.

Искам да напусна училище, отговарям. Искам да мина задочно, за да мога да работя върху играта си през цялото време. Искам да ми помогнеш да играя по-добре, а не да ми пробутваш глупостите досега. Искам участия без квалификации, записвания за турнири. Искам да направя така, че да стана професионален тенисист.

Естествено, в действителност, нищо подобно не искам. Пери ми е казал, че го искам, а то е по-добро от онова, което имам. Дори когато излагам исканията си, усещам у себе си несигурност. Ник обаче поглежда към Гейбриъл, Гейбриъл гледа към мен, а пандата гледа към трима ни.

Ще си помисля, заключава Ник.

Няколко часа по-късно Пери си тръгва за Вегас, а Ник изпраща Гейбриъл да ми съобщи, че първото ми участие, без да съм минал през

квалификации, ще е на големия турнир в Ла Кинта. Освен това ще уреди участието ми и в следващия сателитен турнир във Флорида. Оттук нататък да съм се считал за освободен официално от академия Брадентън. Той щял да уреди някаква форма на задочно обучение, щом може.

Гейбриъл си тръгва и се подсмивва. Стана твоята, хлапе.

Наблюдавам как останалите се качват в автобуса за академия Брадентън и докато той боботи и бълва черен дим, седя на пейката и се грея на слънце. На четиринайсет си, казвам на себе си, и повече не трябва да ходиш на училище. От днес нататък всеки ден ще е като Коледа и първия ден на лятната ваканция закуп. Усмиввам се за пръв път от месеци. Край с моливите, край с книгите. Край на недоволните погледи на учителите. Свободен си, Андре. Повече никога нищо няма да се налага да учиш.

---

[1] Филм от 1983 година, режисьор Брайън де Палма, сценарий Оливър Стоун. ↑

ГЛАВА 7

Слагам си обещата и тичешком се отправям към твърдите кортове. Сутринта си е моя, моя си е и аз ще я прекарам в тренировки. Удряй *по-здраво*. Тренирам два часа и новооткритата ми свобода се предава на всеки мой замах. Усещам разликата. Топката просто се изстрелва от ракетата ми. Появява се Ник и клати глава. Жал ми е за следващия ти противник на корта, казва ми той.

Междувременно, у дома във Вегас майка ми започва училищен курс по пощата от мое име. Всъщност първото ѝ писмо е до мен, в което ми съобщава, че синът ѝ може и да не влезе в колеж, но да е сигурен, че ще си завърши образованието. Отговарям ѝ и аз с писмо, за да ѝ благодаря, че ми пише домашните и ми попълва тестовете. И че когато получи дипломата ми, може да я запази за себе си.

През март 1985 година отивам до Лос Анджелис и отсядам при Фили, който живее в къщата за гости на някакъв човек, дава уроци по тенис и търси призванието, на което да посвети живота си. Помага ми да се подготвя за турнира в Ла Кинта, един от най-големите турнири през годината. Къщата за гости е малка, по-малка от стаята ни у дома във Вегас, по-малка от взетия под наем Омни, но на нас ни е все едно, щастливи сме, че пак сме заедно, изпълнени сме с надежда за моето бъдеще. Има само един проблем: Нямаме пари. Живеем на печени картофи и лещена чорба. Три пъти на ден опичаме по два картофа и подгряваме консерва с лещена чорба. После заливаме с чорбата картофите и *voilà*^[1] — закуската, обядът и вечерята са сервирани. Цялото ядене струва осемдесет и девет цента и засища за три часа.

В деня преди турнира двамата с Фили се движим с очукана таратайка към Ла Кинта. От колата се разнасят огромни облаци черен дим. Изглежда така, сякаш се возим в подвижна лятна буря.

Дали пък да не затъкнем ауспуха с един картоф, обръщам се към Фили.

Най-напред спираме пред някакъв хранителен магазин. Заставам пред сандъка с картофи и стомахът ми се обръща. И да ги гледам вече не мога. Продължавам нататък, вървя напред-назад между гондолите със стоки и се озовавам пред хладилната витрина. Погледът ми попада на изключително изкусителна вкусотия. Сладолед. Посягам към тях като сомнамбул. Взимам една кутия сладолед от витрината и се срещам с брат си пред касата. Промъквам се зад него и внимателно слагам сладоледа на конвейърната лента.

Той поглежда надолу, после поглежда към мен.

Нямаме пари за сладолед.

Ще си го купя вместо моите картофи.

Брат ми вдига кутията, поглежда цената и тихо подсвирва. Андре, това струва колкото десет картофа. Нямаме пари.

Знам, мамка му.

Връщам го обратно в хладилната витрина. Мисля си. Мразя Фили. Обичам Фили. Мразя картофи.

Полудял от глад, побеждавам Бродерик Дайк в първия кръг на Ла Кинта, 6–4, 6–4. Във втория кръг побеждавам Рил Бакстър, 6–2, 6–1. В третия кръг побеждавам Ръсел Симпсън, 6–3, 6–3. После в първия кръг на основната схема побеждавам Джон Остин, 6–4, 6–1. След по-слабо темпо в първия сет, след почивката се връщам с гръм и трясък. На петнайсет години съм. Побеждавам големи мъже, грома ги наред, буквално газя по пътя си напред. Където и да ида, хората ме сочат и шепнат: Ето го. Това е хлапето, за което ти разказвах — тенис чудото. Най-хубавата дума, която съм чувал да казват за мен.

Наградата за достигане на втория кръг в Ла Кинта е 2600 долара. Аз обаче съм аматьор и не получавам нищо. Фили обаче научава, че организаторите на турнира ще заплатят разноските на участниците в турнира. Седим в таратайката му, смятаме и пресмятаме списъка от въображаеми разходи, включително въображаемото ни пътуване със самолет от Лас Вегас, въображаемата ни стая в петзвезден хотел, нашите обилни обяди и вечери по ресторанти. Мислим се за много хитри, защото разходите ни възлизат точно на 2600 долара.

Понеже сме от Вегас и на мен и на Фили ни стиска да кажем, че разходите ни са такива. Израсли сме по казината. Въобразяваме си, че в блъфа сме железни. Въобразяваме си, че сме играчи от висока класа. В края на краищата, нали сме се учили да удвояваме залога, преди да

се научим да използваме гърнето. Скоро след това наминаваме през казино, точно в момента, когато от джубокса се носи онази песен от времето на Голямата депресия „Имаме пари.“ Песента знаехме от татко, затова приехме случката за добро предзнаменование. Не ни хрумна, че джубоксът по цял ден свири тази песен. Седнахме на най-близката маса за блекджек и спечелихме. После със същата наперена по рождение наивност, изваждам списъка с разходите ни в кабинета на директора на турнира, Чарли Пасарел, а в това време Фили чака в колата.

Чарли е бил тенисист. Всъщност през 1969 година е играл срещу Панчо Гонзалес в най-дългия мач на сингъл мъже в историята на Уимбълдън. Сега Панчо ми е зет — малко преди това се е оженил за Рита. Още един знак според мене и Фили парите са ни в кърпа вързани. Но най-важният знак от всички е, че един от най-старите приятели на Чарли е Алън Кинг, който организира същия онзи турнир във Вегас. Нали там гледах Цезар и Клеопатра и пълната със сребърни долари количка, работех като момче, което събира топките заедно с Уенди и за пръв път официално стъпих на професионален тенис корт. Знаци, знаци, навсякъде знаци. Поставям списъка на писалището на Чарли и се отдръпвам.

А, казва Чарли, докато преглежда списъка. Я колко интересно.

Моля?

Обикновено разходите не са толкова старателно записвани.

У мен проблясва прозрение.

Вашите разходи, Андре, са точно колкото и сумата, която щяхте да получите, ако бяхте професионален тенисист.

Чарли ме поглежда над очилата си. Сърцето ми се стопява до размерите на лещено зърно. Чудя се дали пък да не се омета. Представям си как двамата с Фили ще си останем вкъщичката за гости до края на живота си. Чарли обаче спотаява усмивката си, протяга се към сейфа и вади пачка банкноти.

Ето ти две хилядарки, хлапе. Да не си посмял да ме тормозиш за останалите шест стотачки.

Благодаря ви, господине. Много ви благодаря.

Бегом стигам до колата на Фили и се мятам в нея. Той скача на газта с такова настървение, сякаш сме обрели най-голямата банка в Ла Кинта. Отброявам хиляда долара и ги давам на брат си.

Твоят дял от плячката.

Какво? Не! Андре, ти се скъса от работа за тях, братле.

Бъзикаш ли се? Ние се скъсахме от работа. Фили, без теб нямаше да успея! Изобщо нямаше да успея! Екип сме, човече.

Някъде в мислите си и двамата се връщаме към онази сутрин, в която се събудих с триста долара на гърдите си. Мислим си и за всички нощи, в които седнали в нашата разделена на две половина като тенис корт стая, двамата си споделяме. Фили се привежда както кара и ме прегръща. После обсъждаме къде ще отидем на вечеря. Направо лиги ни потичат, докато изреждаме имената на ресторантите. Накрая и двамата стигаме до извода, че случаят е специален, от онези, които се случват веднъж в живота и си заслужава наистина специално място.

Сизлър.

Направо усещам вкуса на онзи специалитет, казва Фили.

Аз изобщо няма да се занимавам със специалитети. Направо ще си завра главата в салатения бар. Там можеш да ядеш на корем скариди за цената в менюто.

Направо ще съжалят за идеята да предлагат скариди на корем за цената в менюто!

Ти го каза, брат ми!

Направо опустошаваме Сизлър в Ла Кинта, не оставяме ни зрънце, ни кротон, после седим и не откъсваме очи от парите, които са ни останали. Подреждаме банкнотите, трупаме ги, галим ги. Говорим си за нашия нов приятел, Бенджамин Франклин^[2]. Толкова сме опиянени от калории, че измъкваме ютията и леко я прокарваме по всяка банкнота, внимателно изглаждаме всяка бръчица по лицето на Бен.

---

[1] От френски „ето“. ↑

[2] Бенджамин Франклин (1706–1790) е американски общественик, учен, издател, дипломат и изобретател, който играе важна роля в създаването на Конституцията на САЩ. Образът му е на банкнотата от 100 долара. ↑

ГЛАВА 8

Продължавам да живея и да тренирам в академия Болетиери. Ник е в ролята на мой треньор, понякога и мой спътник по време на пътуванията, но и довереник. Всъщност и в ролята на приятел. Новоизкованото ни примирие се е превърнало в учудващо хармонично делово сътрудничество. Ник е изпълнен с уважение към мен, заради начина, по който защитих позицията си, а пък аз храня уважение към него, защото е удържал на дадената си дума. Работим здраво, за да постигнем обща цел, да завладеем света на тениса. Не очаквам да ме просветли кой знае колко относно стратегиите на тениса, по-скоро разчитам на него за подкрепа. В същото време той полага усилия да ми осигури гръмки победи, които да засилят славата на неговата академия. Заплата не му плащам, защото не мога да си го позволя, но се подразбира, че стана ли професионален тенисист, той ще получава част от спечелените от мен средства. Счита, че това е повече от щедро.

В началото на пролетта през 1986 година обхождам цяла Флорида, играя в поредица от турнири-сателити. Кисими. Маями. Сарасота. Тампа. След цяла година тежък труд посветен изцяло на тениса, играя добре, стигам до петия турнир от серията Мастерс. Стигам до финала и го губя. Имам право на чек от 1100 долара.

Искам да взема парите. Казвам, че ще взема парите. Двамата с Фили можем да използваме парите. Само че взема ли парите, ставам професионален тенисист завинаги без възможност за връщане назад.

Обаждам се на баща ми у дома във Вегас и го питам как да постъпя.

Баща ми казва. Защо, по дяволите, се чудиш как да постъпиш? Взимай парите.

Взема ли парите, връщане няма. Ставам професионалист.

Е, и?

Татко, ако взема чека, всичко е решено.

Той се прави, че връзката е лоша.

Ти нали напусна училище! Завършил си само основно образование. Избор имаш ли? Какво друго можеш да станеш? Лекар ли?

Няма нищо ново в думите му, но не ми харесва начина, по който ми ги казва.

Казвам на директора на турнира, че ще взема парите. Още щом думите излизат от устата ми, усещам как цял куп възможности завинаги се стопяват. Не знам какво би могло да излезе от тези възможности и тъкмо в това е въпросът: никога няма да разбере. Директорът ми подава чек, излизам от кабинета му обзет от чувството, че поемам на дълъг, много дълъг път, който май води към тъмни и злокобни дебри.

29 април 1986 година. Моят шестнайсети рожден ден.

Цял ден, невярващ, си повтарям: Вече си професионален тенисист. Ето какво си. Ето кой си. Но колкото и да си го повтарям, думите просто не звучат смислено.

Без съмнение едно от хубавите последствия от решението ми да стана професионален тенисист е, че баща ми изпраща Фили да се грижи непрекъснато за мене, да ми помага около всички дребни и незначителни подробности и ангажименти, които са част от живота на професионалния тенисист: от наемането на кола и хотелските резервации до наплитането на ракетите.

Имаш нужда от него, казва баща ми. Но и тримата знаем, че двамата с Фили взаимно се нуждаем един от друг.

На другия ден след като съм станал професионалист, от Найк се обаждат на Фили. Искат да се срещнат с мен и да обсъдим договор за спонсорство. В Нюпорт Бийч се срещаме с представителя на Найк в ресторант, който се казва „Стария пеликан“. Представителят се казва Ян Хамилтън.

Обръщам се към него с „господин Хамилтън“, но той ми казва да го наричам „Ян“. Усмивката му на мига ми внушава доверие. Фили е резервиран.

Момчета, казва Ян. Според мен пред Андре има блестящо бъдеще.

Благодаря.

Бих искал Найк да стане част от това бъдеще, да си сътрудничите в изграждането му.

Благодаря.

Бих искал да ти предложи двугодишен договор.

Благодаря.

През тези две години Найк ще ти осигурява екипите и ще ти плаща 20 000 долара.

За двете години ли?

За всяка от двете години.

А!

Фили се намесва. А какво трябва да прави Андре в замяна на тази сума?

Ян изглежда смутен. Ами, каза той. Андре ще трябва да прави онова, което и сега прави. Ще продължи да бъде Андре и да носи екипите на Найк.

С Фили се споглеждаме, две хлапета от Вегас, които все си въобразяват, че много ги бива в блъфа. Само че каменните ни физиономии за покер отдавна са изчезнали. Оставили сме ги в Сизлър. Не можем да повярваме какво ни се случва и затова не можем да се преструваме на врели и кипели. Фили поне е запазил присъствие на духа донякъде, затова моли Ян да ни извини за малко. Нуждаем се от известно време да обсъдим предложението му само двамата.

Втурваме се към задната част на ресторанта и телефонираме на баща ни от телефонния автомат.

Татко, шепна, двамата с Фили сме на среща с представител на Найк, който ми предлага 20 000 долара. Ти какво ще кажеш?

Искай още пари.

Така ли?

Още пари! Още пари!

Затваря. Двамата с Фили се разбираме какво да кажем. Аз се правя на себе си, той се прави на Ян. Хората, които влизат и излизат от тоалетната, си мислят, че разиграваме някакъв скеч. Най-накрая се връщаме на масата уж най-небрежно. Фили казва нашето искане. Още пари. Изглежда сериозен. Изглежда, гледам и отбелязвам, също като баща ми.

Добре, отговаря Ян. Според мен можем да се договорим. Мога да ти предложи 25 000 долара за втората година. Договорихме ли се?

Стискаме си ръце. После излизаме от „Стария пеликан“. С Фили изчакаме Ян да се отдалечи с колата си, преди да се разскачаме и да запеем „Имаме пари“.

Вярваш ли, че се случва наистина?

Не, отвръща ми Фили. Нали, честно? Не мога да повярвам.

Може ли аз да карам на връщане към Ел Ей?

Не. Ръцете ти треперят. Ще караш само по средата, а сега трябва да си отваряме очите. Струваш дващест хилядарки, братле!

И дващест и пет през следващата година.

През цялото пътуване обратно до дома на Фили обсъждаме най-важната задача на дневен ред, каква хубава, но и евтина кола да си купим. Най-важното е да купим кола, чийто ауспих не бълва черни облаци. Да отидем до Сизлър с кола, която не е обвита в черни облаци дим, ето *това* вече е върхът на лука.

Първият ми турнир като професионален тенисист е в Шенектъди, Ню Йорк. Достигам до финала на турнир с награден фонд 100 000 долара и губя от Рамеш Кришнан, 6–2, 6–3. Но загубата не ме разстройва. Кришнан е невероятен, по-добър е, отколкото предполагам мястото му в ранглистата — четирийсет и някой си номер, а аз съм никому неизвестен хлапак, който се появява на финала на много важен турнир. Загуба, която не ми причинява опустошаваща болка, е изключителна рядкост. Чувствам единствено гордост. Всъщност у мен е живеело зрънце надежда, защото знам, че бих могъл да играя и по-добре, а знам, че и Кришнан го знае.

После заминавам за Шратън Маунтин, Върмонт, където побеждавам Тим Майот, който е дванайсети номер в ранглистата. На четвъртфинала играя срещу Джон Макенроу и усещането е като да свириш с Джон Ленън. Макенроу е легенда. Израснал съм с неговата игра, възхищавам му се, макар че често съм бил на страната на неговия противник, защото неговият най-голям съперник е Борг — моят идол. Ще ми се да победя Мак, но това е първият му турнир след известно прекъсване. Отпочинал е, изпълнен с желание да продължи напред, а и наскоро е станал номер едно в света. Малко преди да излезем на корта, аз се чудя защо му е на толкова обигран и опитен тенисист като Мак прекъсване. И той ми показва отговора. Нагледно ми изнася урок за

ползата от почивката. Побеждава ме с гръм и трясък, 6–3, 6–3. Докато ме разгромяват обаче, аз съумявам да върна един спасяем удар, форхенд ретур на сервиса на Мак, който буквално изгърмява покрай него. На пресконференцията след мача, Мак обявява пред репортерите: Играл съм срещу Бекер, Конърс и Лендъл, но никой от тях не е отвързвал с такава мощ на мой сервис. Дори не видях топката.

Тези думи, тази красноречива подкрепа на играта ми, дошла от играч от ранга на Мак, ме изважда на националната карта. Вестниците пишат за мен. Получавам писма от почитатели. Фили изведнъж се оказва затрупан от молби за интервюта. Щом се натъкне на такава и избухва в кикот.

Хубаво е да си известен, казва той.

Същевременно позицията ми в ранглистата расте заедно с известността ми.

Заминавам за първото си участие в Откритото първенство на САЩ в края на лятото на 1986 година. Нямам търпение турнирът да започне. И после виждам очертанията на Ню Йорк върху небето от илюминатора на самолета и нетърпението ми се стопява. Гледката е прекрасна, но и смазваща за израсло в пустинята момче. Безчислен брой хора. Безчислен брой мечти.

Безчислен брой мнения.

Вече отблизо, от улицата, Ню Йорк не е толкова смазващ, колкото изнервящ. Отвратителните миризми, пронизителните шумове и бакшишите. Отгледан съм с бакшиши, вярвам в ползата от тях, само че в Ню Йорк бакшишът приема съвсем различни мащаби. Разделям се със сто долара само докато се добера от летището до стаята си в хотела. През това време съм намазал ръката на шофьора на таксито, на портиера на вратата, на портиера във фойето и на пиколото. Всичките ми пари са хвъркнали.

И непрекъснато закъснявам. Не мога да преценя колко време ми е необходимо, за да стигна от точка А до точка Б в Ню Йорк. В деня преди началото на турнира имам час за тренировка в два следобед. Излизам от хотела и си мисля, че имам колкото си искам време, за да стигна до стадиона във Флашинг Медоуз. Пред хотела взимам автобус, но след като едва си пробиваме път през задръстването в центъра на

града и пресичаме Трайбъроу, закъснението ми вече е кошмарно. Някаква жена ми казва, че вече са дали на друг моя корт.

Стоя пред нея и я умолявам да ми назначи нов час за тренировка. Бихте ли се представили?

Показвам ѝ документите си и по лицето ѝ пробягва усмивка.

Зад гърба и има дъска, покрита с куп изписани с тебешир имена на тенисисти, до която тя скептично се допитва. Напомня ми госпожа Джи. Жената прокарва пръстите си нагоре и надолу по лявата колона.

Става, казва ми тя. Четири часа. Осми корт.

Впил съм очи в името на играча, с когото ще трябва да тренирам.

Простете ми, но не мога да тренирам с този човек. Най-вероятно ще играя срещу него във втория кръг.

Тя отново проверява изписаната с тебешир дъска, въздиша с досада, а аз вече се размислям дали пък госпожа Джи няма някоя отдавна изгубена сестра. Поне вече не вея индианска грива, което щеше да се стори дори още по-възмутително на дамата. Но пък от друга страна, по възмутителност настоящата ми фризура отстъпва на гривата едва с една йота. Гъста, щръкнала прическа мулет в два тона — тъмни корени и изрусени върхове, с коса къса на темето и дълга към раменете.

Добре, казва тя. Седемнайсети корт. Но ще трябва да играеш на него с още трима други тенисисти.

Казвам на Ник: Ню Йорк явно ми идва в повече.

Ами, отвърща той. Ще се справиш.

Отдалече мястото е къде по-хубаво наглед.

Кое не е?

В първия кръг се изправям срещу Джеръми Бейтс, от Великобритания. Играем на заден корт, далече от тълпите и основната интрига. Вълнувам се. Горд съм. Но съм и ужасен. Имам чувството, че това е финалната неделя на турнира. Гъстите ята на пеперудите ми са се вдигнали до едно в полет.

Когато съм на един от турнирите от Големия шлем, енергията на мача е съвсем различна и аз за пръв път се сблъсквам с нея. Потрескава е. Играта се развива по-бързо от скоростта на светлината, а аз не съм свикнал с подобен ритъм. На всичкото отгоре денят е ветровит, затова топката прехвърча сред вихрушка от хартийки от дъвка и прахоляк. Нямам никаква представа какво става. Сякаш не играя тенис.

Бейтс не е по-добър тенисист от мен, но играе по-добре, защото е в позната ситуация. Побеждава ме в четири сета, после вдига поглед към моите места в трибуните, където седят Фили и Ник и поставя юмрук в лакътната свивка на другата си ръка — международния знак за *да ти го начукам*. Очевидно Бейтс и Ник са си имали вземане-даване.

Разочарован съм и леко притеснен. Но съм и наясно, че не съм бил готов за първото си участие в Откритото първенство на САЩ или за Ню Йорк. Виждам каква пропаст зее между мястото, на което съм и онова, където трябва да съм. Почти съм сигурен, че ми е по силите да запълня тази пропаст.

Ще станеш по-добър, утешава ме Фили и ме прегръща с ръка. Трябва ти само време и това е.

Благодаря. Знам, че е така.

И е така. Наистина е така. Само че след това започвам да губя. И то не просто да губя, ами губя лошо. Грозно. С разгром. В Мемфис ме изхвърлят в първия кръг. В Кей Бискейн отново изхвърчам в първия кръг.

Фили, казвам, какво ми става? Нямам представа какво ми става. Като някой бездарник съм, тенисист за събота и неделя. Край на всичко.

Стигам дъното в Спектръм, Филадельфия. Спектръм не е спортно съоръжение, строено за тенис, ами пригодно баскетболно игрище и най-вече си е баскетболно игрище. Захлупено, сумрачно, с два тенис корта един до друг, на които се играят два мача едновременно. В момента, в който аз бия сервис, играчът до мен връща сервиса на корта до мен и ако неговият сервис е малко по-дълъг, а моята топка отскочи и двамата се опасяваме да не би топките ни да се сблъскаат. Способността ми да се съсредоточавам е уязвима достатъчно и без да си представям как се блъскаме глава о глава със съседа ми по корт. Все още не знам как да не се поддавам на разсейващи събития. След един сет вече не мога да мисля, нито да чувам друго, освен биенето на собственото си сърце.

А и съперникът ми е слаб играч, което допълнително влошава положението. Щом съперникът ми е слаб играч, аз играя още по-слабо от него. Играта ми пада до неговото ниво. Не знам как да съобразявам нивото на играта си според противника, струва ми се, че е като вдишването и издишването в същото време. Срещу големите играчи аз

играя на нивото на предизвикателството. Когато играчът срещу мен е слаб, аз го притискам, което в тениса ще рече, че пресилвам събитията. Да притискаш противника си е едно от най-самоубийствените неща в тениса.

Двамата с Фили се отправяме обратно към Вегас. Обезсърчени сме, но най-сериозният проблем е, че сме останали без пукната пара. От месеци не съм изкарал никакви пари, а с всичките тези пътувания и хотели, коли под наем и ресторанти, почти съм профукал парите си от Найк. От летището отивам направо у Пери. Затваряме се в стаята му с две соди. Едва затворил вратата и вече се чувствам по-сигурен, по-разумен. Прави ми впечатление, че по стените са залепени още няколко дузини корици от *Спортс Илюстрийтид*. Разглеждам лицата на великите спортисти от кориците и разказвам на Пери как открай време съм вярвал, че дали по мое или по нечие чуждо желание аз ще съм велик спортист. Приемал съм го на доверие. Върху тази вяра се е крепял целият ми живот и макар че не аз си го бях избрал, единствената ми утеха беше, че е сигурно. Вярата поне имаше вътрешна логика. А вече не знаех какво крие бъдещето. Едно-единствено нещо мога да правя добре, но изглежда, че тъкмо в това едно-единствено занимание не съм толкова добър, колкото съм си въобразявал. Може би съм стигнал края, още преди да започна. В такъв случай, какво, по дяволите, ще правим двамата с Фили?

Казвам на Пери, че искам да съм нормално шестнайсетгодишно момче, но животът ми става все по-ненормален. Не е нормално да те унижат на Откритото първенство на САЩ. Не е нормално да тичаш из Спектръм и да трепериш дали няма да се треснеш глава о глава с някой грамаден руснак. Не е нормално да те отбягват в съблекалните.

Защо са те отбягвали?

Защото съм на шестнайсет и съм един от стоте най-добри. А също и защото Ник е доста недолюбван, а пък мен ме свързват с Ник. Нямам приятели, нямам съмишленици. Нямам и приятелка.

С Джейми сме скъсали. Последната ми любов, Джилиън, още една от съученичките на Пери не отговаря на обажданията ми. Момичето не иска за приятел момче, което непрекъснато е на път. И аз не мога да я виня.

Пери казва. Представа нямам как ще се справиш с цялата работа.

Само че още не съм му казал кое е черешката на тортата. Пукната пара нямам.

Какво стана с двайсетте хилядарки от Найк?

Пътувания. Разходи. Не пътувам сам, пътувам с Фили, с Ник, това увеличава разходите. А когато човек не печели, разходите нарастват главоломно. Двайсет хилядарки могат да се изпарят за нула време.

Не можеш ли да поискаш заем от баща ти?

Не, изключено. Помощта от него винаги излиза през носа. Опитвам се да се освободя от него.

Андре, нещата ще потръгнат.

Да, как не.

Ще видиш, скоро ще стане дори още по-добре. Преди да се усетиш отново ще побеждаваш. Съвсем скоро лицето ти ще е на корица на *Спортс Илюстрийтид* наред с тези тук.

Ами!

Ще видиш! Убеден съм. Ами Джилиън? Я стига. Не си заслужава. Открай време не ти върви с момичетата. Такава е природата на звяра. Но скоро ядове ще ти създава не коя да е, ами Брук Шийлдс.

Брук Шийлдс ли? Откъде пък ти дойде на ум тая Брук Шийлдс?

Той се размива.

Не знам, скоро четох за нея в *Тайм*. Завършва Принстън. Брук Шийлдс е най-красивата жена в света, блестяща и известна, и един ден ще излизаш с нея. Няма грешка — животът ти може и да не е нормален, но твърде скоро ненормалният ти живот ще бъде жесток.

Окуражен от Пери, заминавам за Азия. Имам пари само колкото с Фили да идем до там и да се върнем. Играя на Откритото първенство на Япония, печеля няколко мача, преди да се изправя пред Андрес Гомес в четвъртфиналите. А после заминавам за Сеул, където стигам до финала. Губя финала, но моят дял от наградния фонд е 7000 долара, достатъчни са, за да изкарам още три месеца в търсене на своята игра.

Когато двамата с Фили се прибираме със самолета във Вегас, се чувствам живнал. Чувствам се окуражен. На летището ни посреща татко и докато прекосяваме международното летище „Маккарън“, казвам на Фили, че съм взел на мига едно решение. Ще прегърна татко.

Да го прегърнеш ли? И защо?

Чувствам се добре. Щастлив съм, мамка му. И защо пък не? Ще го прегърна. Веднъж се живее.

Баща ни е на изхода, носи бейзболна шапка и слънчеви очила. Втурвам се към него и обвивам ръце около него, прегръщам го здраво. Той дори не помръдва. Целият е замръзнал. Беше като да прегърна пилота.

Пускам го и се заричам повече никога да не правя такива неща.

През май 1987 двамата с Фили пътуваме за Рим. Аз съм в основната схема, затова стаите ни ще се платят от организаторите на турнира. Имаме по-добър вариант от дупката, запазена от Фили, в която няма нито телевизор, нито завеси на душа. Настаняваме се в нафукания Кавалиери, който се извисява на билото на хълма над града.

През трите дни преди турнира излизаме из града и обикаляме забележителности. Отиваме до Сикстинската капела и разглеждаме стенописите, на които Христос връчва на свети Петър ключовете към рая. Погледите ни обхождат изрисувания от Микеланджело таван и от екскурзовода научаваме, че той е бил свиреп перфекционист, който е изпадал в диви пристъпи на ярост всеки път, когато е откривал, че по работата му или дори по материалите, с които е мислел да работи, има и най-малкия недостатък.

Прекарваме един ден в Милано, посещаваме музеи и църкви. Половин час седим пред „Тайната вечеря“ на Леонардо да Винчи. Научаваме за бележниците на Да Винчи, в които човешкото тяло е нарисувано в най-големи детайли, както и фантастичните му планове за хеликоптери и тоалетна. И двамата сме поразени от мащаба, в който един-единствен човек може да бъде вдъхновен. Да си вдъхновен, казвам на Фили, в това е ключът.

Откритото първенство на Италия се провежда на червен клей, настилка, която ми е непривична. Играл съм само на зелен клей, а това е прилично бърза настилка. Червеният клей, казвам на Ник, е нагорещено лепило и течна смола, изсипани върху слой от подвижен пясък. И как да биеш някого на тая червена гадост за настилка, оплаквам се на първата си тренировка.

Той се подсмивва ехидно. Ще се справиш, отвърща ми. Трябва само да й свикнеш. Имай търпение и не воювай за всяка точка.

Нямам ни най-малка представа какво иска да ми каже. Губя във втория кръг.

Летим за Париж за Откритото първенство на Франция. Пак червен клей. Успявам да победя първия си противник, но от втория си го получавам. Отново с Фили се опитваме да поразгледаме града, да поразширим кръгозора си. Отиваме в Лувъра. Огромното количество картини и скулптури ни втрещява. Не знаем накъде да свърнем, къде да стоим. Не разбираме всичко, което виждаме. Минаваме от зала в зала, онемели от страхопочитание. И тогава се изправяме пред картина, чийто смисъл ни е пределно ясен. Картината е от италианския Ренесанс и на нея е изобразен гол младеж, който стои на ръба на една скала. С едната си ръка се е вкопчил в сух, започнал да се чупи клон на дърво. В другата си ръка държи жена и две невръстни деца. На врата му е увиснал старец, който вероятно е негов баща и който упорито стиска торба, в която най-вероятно са парите му. Под тях зее бездна, обсипана с телата на онези, които не са могли да преминат. Всичко зависи от силата на голия мъж, от силата на неговата хватка.

Колкото по-дълго я гледа човек, казвам на Фили, толкова повече усеща как ръцете на стареца се вкопчват все по-силно във врата на героя.

Фили кимва. Гледа към мъжа на скалата и тихо казва: Дръж се здраво, брат ми.

През юни 1987 година отиваме на Уимбълдън. Според схемата трябва да играя срещу някакъв французин, Анри Льоконт, на втори корт, известен като Корта на скръбта заради фаталните загуби, преживени тук от мнозина играчи. Това е първото ми участие на най-възхваляваното и посещавано събитие в тенис календара, което аз намразвам от мига на пристигането си. Аз съм опърпан и необразован хлапак от Лас Вегас. Отхвърлям всичко чуждо, а по-чуждо място от Лондон не може и да има. Храната, автобусите, вековните традиции. Дори тревата на Уимбълдън има различно ухание от тревата у дома, колкото и малко да е тя в пустинята.

Още по-неприятно е, че служителите на Уимбълдън, по всичко личи, изпитват високомерно удоволствие наставнически да казват на играчите какво трябвало да правят и какво не трябвало да правят.

Мразя правилата, а авторитарните правила ме вадят от кожата ми. И защо трябва да съм облечен в бял екип? Не искам да нося бял екип. Какво им влиза на тия хора в работата с какво съм облечен?

На всичко отгоре се засягам от ограниченията и забраните и от чувството, че съм нежелан. Трябва да покажа карта, за да вляза в съблекалнята и то не в главната съблекалня. Аз съм участник в турнира, а с мен се отнасят като с навлек, който дори не може да тренира на кортовете, на които ще се състезава. Ограничават ме във вътрешните кортове над улицата. Освен това ще играя за пръв път на трева, точно когато за пръв път играя на Уимбълдън. Шокът си го бива и още как! Топката не отскача както трябва, изобщо не отскача, защото тревата не е трева, ами лед, намазан с вазелин. И мен толкова ме е страх да не се подхлъзна, че едва пристъпвам. Оглеждам се, за да видя дали британските зрители са забелязали колко ми е несвойствено всичко и ме хваща страх: те са точно над мен. Сградата е къщичка за кукли. Добавете името ми към изгорелите на Корта на скръбта. Льоконт ме усмъртява. Казвам на Ник, че повече кракът ми няма да стъпи тук. По-скоро бих се навил да прегърна отново баща си, отколкото да се навия да участвам пак на Уимбълдън.

Все така в лошо настроение пътувам няколко седмици по-късно до град Вашингтон. Където в първия кръг играя срещу Патрик Кънан. Сили не са ми останали. Изморен съм до смърт. След дългото бърхане из Европа едва ходя. Пътуването, загубите, напрежението, всичко това ме е оставило без никакви сили. На всичкото отгоре денят е необичайно горещ, а пък аз не съм в добра форма. Изобщо не съм подготвен, затова съзнанието ми *изключва*. Когато и двамата имаме по един сет, аз напускам корта, с разума си. Умът ми напуска тялото ми и започва да се рее над корта. Дълго преди началото на третия сет аз вече не съм там.

Губя с 6–0.

Отивам до мрежата и стискам ръка на Кънан. Той ми говори нещо, но нито го чувам, нито го виждам. Той е капчица енергия, готова да се отдели от тубата. Грабвам тенис сака си и напускам стадиона. Пресичам улицата и отивам в Рок Крийк парк, сред дърветата и когато вече съм убеден, че никой не ме чува, започвам да крещя на дърветата.

Не издържам на тоя гаден живот повече! Край с мен! Край!

Вървя без да спирам, докато не стигам до една поляна, където се озовавам сред група бездомници. Някои седят на земята, други са се изтегнали на някой дънер и спят. Двама играят карти. Приличат на тролове от вълшебна приказка. Приближавам се до един, който изглежда много изнервен. Отварям чантата си и му оставям няколко ракети Принс.

Я виж и ми кажи дали ги искаш? Искаш ли ги? Защото на мен повече няма да ми трябват.

Мъжът не разбира много добре какво се случва, но е напълно убеден, че най-накрая е срещнал по-голяма откачалка и от себе си. Другарите му се примъкват към нас и аз им казвам. Съберете се, приятели, съберете се тук. Може да е четирийсет градуса на сянка, но днес е Коледа.

Пускам тенис сака си на земята и измъквам от вътре и останалите ракети, всяка от които струва стотици долари и им ги раздавам.

Взимайте, не бойте се! Дяволски съм убеден, че повече няма изобщо да ми трябват!

След това се връщам в хотела, където сме отседнали с Фили и из пътя съм завладян от откритието колко е лек тенис сакът ми. Седя на едно от леглата, а Фили седи на другото, също като в старото време, наистина като преди. Казвам му, че ми е дошло до гуша. Повече не мога да продължавам така.

Той не ми възразява. Разбира ме. Че кой по-добре би ме разбрал?

Съсредоточаваме се върху подробностите, измисляме план. Как да кажем на Ник, как да кажем на баща ми, как ще си изкарвам прехраната.

С какво искаш да се занимаваш вместо с тенис?

Не знам.

Излизаме на вечеря, говорим, обсъждаме как съм с финансите, останали са ми неколкостотин долара. Шегуваме се, че сме на крачка от битието на картофи и леща.

Като се връщаме в хотела, телефонът ни звъни. Чака ме съобщение. Организаторите на тенис турнир в Северна Каролина се обаждат, за да кажат, че един от играчите им се е отказал. Искат да

знаят, дали мога да участвам. Съглася ли се да участвам, ще ми платят 2000 долара.

Фили също е на мнение, че е добре да напусна тениса с малко пари в джоба си.

Добре, казвам. Един последен турнир. Ами да ида да си взема някакви ракети все пак.

В първия кръг играя срещу хлапе на име Майкъл Ченг. Откакто се помня, играем един срещу друг. Играли сме в турнирите за младежи и никога не съм губил мач с него. Дори проблеми не ми е създавал на корта. Пък и той е само на петнайсет, с две години е по-малък от мен. Издига се до моето ниво. А тъкмо това ми е препоръчал докторът за съсипаната ми психика. Една предизвестена победа. Излизам с усмивка на корта.

Оказва се обаче, че междувременно Ченг е претърпял някаква метаморфоза от последния ни мач. Качеството му на игра е дръпнало чувствително и сега играе с невероятно темпо и лекота. Трябва да дам всичко от себе си, за да го бия. И наистина го побеждавам. Първата ми победа от месеци. Решавам да поотложя оттеглянето си. С няколко седмици само. Казвам на Фили, че искам да отидем до Стратън Маунтин, където миналата година съм се справил много добре. Стратън би бил идеалното място за последната ми победна атака.

Летим до Върмонт с двама приятели тенисисти, Питър Дуан и Кели Евърнден. Кели казва, че е взел схемата в последния момент преди полета.

Иска ли някой да знае срещу кого ще играе?

Да, аз искам.

Не. Андре, ти не искаш да знаеш.

А не. Срещу кого съм определен да играя?

Люк Дженсън.

Мамка му.

Люк е най-добрият сред младежите в света и най-големите надежди се градят върху него. Потъвам в седалката си зареял поглед над облаците. Да бях се отказал, след като победих. Да бях се оттеглил след Ченг.

Люк бие сервисите си и с лява и с дясна ръка, затова всички го наричат Люк Двуръкия, а и с двете ръце сервисът му е с 210 километра в час. Но днес, докато играе срещу мен първият му сервис пропада, а вторият му сервис все едно връщам с тояжка. Изумен съм повече от него, когато го отвявам с три сета и преимущество.

Следва Пат Кеш, който тъкмо е спечелил Уимбълдън, дванайсет дни след кончината ми на Корта на скръбта. Кеш е машина, добре сложен и подвижен спортист, който покрива мрежата като хидра. Хич и през ум не ми минава, че мога да го победя, искам само да не съм разгромен. Но още в началото си давам сметка, че ударите му не са с голяма мощ, затова започвам да отвърщам с красиви, чисти, на нивото на очите недостижими топки. Така и така шансовете ми да победя са никакви, затова искам само да играя добре, свободен съм, нямам никакви страхове и така приклепвам Кеш в ъгъла. Изглежда слисан от развоя на мача. Пропуска първите сервиси, което ми развързва ръцете, и дойде ли моментът за моя ретур вече аз диктувам играта. Всеки път, когато изстрелвам топката покрай него, отправеният над мрежата поглед на Кеш говори. Планът не беше такъв. Играеш съвсем нова игра.

Глупаво и донякъде високомерно, той прекарва все повече и повече време в това да ме гледа през мрежата изненадано, вместо да се върне на основната линия и да измисли нова стратегия за мача. След един от най-добрите ми ретури, той връща с воле, което овладявам и той отново изпуска топката. Седи опрял ръце на кръста, погледът му не се отлепя от мен и в него се чете израз на оскърбено величие.

Зяпай, зяпай, мисля си. Зяпай и не спирай.

Към края на мача, той вече ми подава толкова болезнено уязвими топки, ударите му се овладяват с такава невероятно изящна лекота, с толкова вълшебна леснина, че отстрани изглежда просто нечестно. Имам възможност с всеки удар на ракетата си да бележа точки. Исках само да оставя белег, а се оказа, че оставям кървяща рана. Отбелязвам смайваща победа 7–6, 7–6.

Стратън Маунтин, заключавам аз, е моята вълшебна планина. Моят анти-Уимбълдън. Миналата година играх над нивото си тук, сега играя два пъти по-добре. Пейзажът е изумително красив, безгрижен и дълбоко американски. За разлика от онези нафукани британци, хората

от Стратън ме познават или поне познават идеала, който представям пред тях. Те не знаят каква борба съм водил през изминалите дванайсет месеца, как съм подарил ракетите си на някакви бездомници, как съм възнамерявал да се оттегля. А и дори да го знаеха, нямаше да го използват срещу мен. Викаха за мен по време на мача ми срещу Дженсън, но след като направо разгромих Кеш, чисто и просто си ме присвоиха. Това е *нашето* момче. Това момче тук играе страхотно. Изпълнен със сили от грубовата им подкрепа, стигам до полуфинал с Иван Лендъл, който е номер едно в световната ранглиста. Това е най-великият ми мач досега. Баща ми пристига със самолета от Вегас.

Час преди мача, Лендъл излиза от съблекалнята, а единственото му облекло са обувките за тенис. Виждам го толкова нехаещ за предстоящия мач, толкова откровено гол, точно пред мен и вече знам какво ще последва. Разгромът на разгромите. В трисетовия мач губя. Въпреки всичко излизам от корта обнадежден, защото съм спечелил втория сет. За половин час, накарах най-добрият в света да напрегне всичките си сили, за да надделее над мен. Сега вече мога да продължа. Щастлив съм.

Така е, докато не прочитам във вестниците коментара на Лендъл за мен. На въпрос как ме оценява като тенисист, Лендъл изсумтява: *Фризура и форхенд*.

ГЛАВА 9

Приключвам 1987 година гръмотевично. Печеля първи турнир като професионален тенисист в Итапарика, Бразилия. Правя го пред тълпа поначало враждебни бразилци, което прави победата още по-впечатляваща. Побеждавам техния най-добър играч Луиз Матар, а изглежда феновете не таят кой знае колко злонамереност. Всъщност ме правят почетен бразилец. Нахлуват на корта, вдигат ме на раменете си, подхвърлят ме във въздуха. Много от тях са дошли да гледат мача направо от плажа. Щедро са намазани с какаово масло, от което и аз цял се омазвам. Жени по бикини и джапанки ме целуват. Носи се музика, хората танцуват, някой ми подава бутилка шампанско и ми казва да заля тълпата с него. Карнавалната атмосфера около мен е в съзвучие с празненството, което се случва в душата ми. Най-накрая съм направил своя пробив. Спечелил съм пет последователни мача. За да спечеля турнир от Големия шлем^[1], ми трябва седем поредни победи, давам си сметка аз.

Някакъв мъж ми подава чека за победителя. Поглеждам към числото. Сумата е 90 000 долара.

Два дни по-късно стоя в дневната в дома на баща си, чекът все още кротува сгънат в джоба на джинсите ми, докато аз съм се отдал на малко възстановителна психология. Татко, питам, колко според теб ще спечеля догодина?

Ха, ха, отвръща ми, засиял от щастие. Милиони.

Ами, добре, тогава няма да имаш нищо против да си купя кола.

Намръщва се. Баща ми е в шах и мат.

Знам точно каква кола искам. Бял корвет с всички екстри. Баща ми настоява двамата с майка ми да ме придружат при покупката на колата, за да са сигурни, че търговецът няма да ме излъже. Няма как да откажа. Живея в дома на баща си и той отговаря за мен. Вече не живея в академия Болетиери, отново съм се върнал под бащиния покрив и следователно отново съм под негов контрол. Пътувам из цял свят, печеля добри пари и много слава, но животът ми не върви както

трябва, по дяволите. Само на седемнайсет съм, все още не съм готов да живея сам, едва се справям със самостоятелността на корта, в същото време малко преди това съм бил в Рио и в едната си ръка съм държал жена по джапанки, а в другата чек за 90 000 долара. Аз съм хлапак, през чиято глава е минало много, мъж-дете без собствена сметка.

В автокъщата баща ми започва да се разхожда напред-назад с търговеца на коли и скоро преговорите прерастват в кавга. Защо ли не съм изненадан? Всеки път, когато баща ми предлага цена, търговецът излиза да се допита до управителя. Баща ми свива и отпуска юмруци.

Най-накрая баща ми и търговецът се споразумяват за цената. Само някакви си секунди ме делят от мечтаната кола. Баща ми слага очила и за последен път преглежда документите. Пръстът му се движи по списъка с таксите. Чакай, това какво е? Такса от 49,99 долара ли?

Малка такса за обработката на документите, обяснява търговецът.

Да не оправяте моите документи, по дяволите! Проклетите документи са си ваши. Плащайте си вие за вашите си документи.

Търговецът изобщо не се впечатлява от нападателния тон на баща ми. Кавгата се разгаря. В очите на баща ми проблясва онзи поглед, какъвто имаше, преди да просне на пътя онзи шофьор на камион. Само гледката на всичките тези коли разпалва у него стария гняв.

Татко, колата струва 37 000, а ти беснееш за такса от 50 долара?

Прецакват те, Андре! Прецакват и мене. Целият свят се опитва да ме прецака!

Изхвърча от кабинета на търговеца и влита в салона за продажба, където управителите седят по протежение на дълъг плот. Разкрещява им се: Мислите, че тук сте на сигурно място ли? Мислите, че можете да се скриете зад плота ли?

Вдигнал е юмруци. Готов е да се сбие с петима наведнъж.

Майка ми ме прегръща с една ръка и ми казва, че най-добре е ние да излезем и да го изчакаме отвън.

Стоим на алеята и през огромния прозорец на сградата на автокъщата наблюдаваме как баща ми излива яда си. Удря с юмрук по бюрото. Размахва ръце. Прилича на ужасен ням филм. Унижен съм до дъно, но и донякъде му завиждам. Искан ми се и у мен да има малко от бащиния ми гняв. Искан ми се да мога да почерпя сили от този гняв по

време на тежките мачове. Чудно ми е какво ли бих постигнал в тениса, ако притежавах този гняв на корта и го използвах при ударите над мрежата. Вместо това, колкото и гняв да насъбирах, аз го насочвах към себе си.

Мамо, питам, как го понасяш? Как си го понасяла всичките тези години?

Ами, отвръща ми тя, не знам. В затвора още не е влизал. А и не са го убили. Като се замисли човек за всичко, май сме големи късметлии. За наше щастие излизаме от инцидента, без да се случи никое от споменатите събития и продължаваме нататък.

Както ми се иска да притежавам частица от гнева на баща ми, така ми се иска да имам и зрънце от хладнокръвието на майка ми.

На следващия ден двамата с Фили отиваме при търговеца на коли. Човекът ми подава ключовете за новия ми корвет, но в отношението му към мен прозира съжаление. Казва ми, че изобщо не приличам на баща си и според него ми е направил комплимент, който обаче смътно ме засяга. На път за вкъщи, удоволствието от моя нов корвет е съсипано. Казвам на Фили, че занапред положението ще се промени. Докато се справям с движението на пътя и прищпорвам двигателя, му заявявам: Стига вече. Аз ще управлявам парите си. Трябва да управлявам сам проклетия си живот.

Оставам без сили при дългите мачове. А за мен всеки мач е дълъг, защото сервисът ми е средна хубост. Не е достатъчно добър, за да печеля лесни точки, затова всеки противник ме превежда през всичките дванайсет разигравания. Задълбочавам познанията си за играта, но тялото ми ме предава. Аз съм кожа и кости, крехък, краката ми се уморяват бързо, скоро след тях рухва и психиката ми. Казвам на Ник, че не съм в достатъчно добра форма, за да се изправя в противоборство с най-добрите в света. И той е на същото мнение. От краката зависи всичко, казва той.

Във Вегас намирам треньор, полковник в оставка на име Лени. Лени е грубоват, ругае като моряк и се носи като пират. Заради раняване в една отдавнашна война, за участието си, в която не обича да говори. След един час под наставленията на Лени вече и на мен ми се иска някой да ме застреля. Нищо не доставя на Лени такова

удоволствие като това да ми се подиграва и псува най-вулгарно по време на тренировката.

През декември 1987 година пустинята е обхваната от необичаен студ. Крупиетата на блекджек носят шапки на дядо Коледа. Палмите са накичени с гирлянди от лампички. Проститутките по Стрип носят обеци с коледни мотиви. Казвам на Пери, че очаквам годината с нетърпение. Чувствам се в добра форма. Чувствам се така, сякаш започвам да играя тенис.

Печеля първия турнир за 1988 година в Мемфис, а топката сякаш оживява, когато се отделя от ракетата ми. Форхендът ми става още подобър. Направо прострелвам съперниците си на корта с топката. Всички до един ме гледат с поглед, в който се чете: Откъде се изстреля тая топка, по дяволите?

И по лицата на феновете забелязвам промяна. Променил се е начинът, по който ме гледат и искат от мен автограф, по който надават възгласи, щом изляза на корта и тази промяна ме притеснява, но същевременно уталожва и някаква дълбока нужда от удовлетворение, запълва скрита празнина, за чието съществуване не съм и подозирал. Стеснителен съм, но обичам да ми се обръща внимание. Направо се разтрепервам, когато феновете започват да имитират начина ми на обличане, но съм и поласкан.

Начинът ми на обличане през 1988 година означава джинси с дължина над коленете. Те са запазеният ми знак. Джинсите с дължина над коленете са другото ми име, което използват във всяка статия и очерк. Странното е, че не аз избрах да ги нося, а те избраха мен. Случи се през 1987 година в Портланд, Орегон. Играех на международния турнир на Найк. Техните представители ме извикаха в един хотелски апартамент, за да ми покажат последните си модели. И Макенроу беше там, на него разбира се падаше да избира пръв. Той вдигна едни къси панталонки от Деним и каза: И какво е това, мамка му?

Ококорвам очи. Облизвам устни и си казах: *Майко мила*. Жестоки са. Ако ти не ги искаш, Мак, аз ги искам за себе си.

Щом Мак ги остави настрана, светкавично ги наградих. Нося ги вече на всичките си мачове, носят ги и безчислен брой фенове. Спортните журналисти ме разпъват на кръст заради тях. Всъщност — както беше и с индианската ми грива, аз се опитвам да се скрия. Те настояват, че искам да променя играта. А аз искам само да направя

така, че играта да не промени мен. Наричат ме бунтар, но мен друго бунтарство, освен всекидневното бягство от рутината, типично за младостта, не ме интересува. Дребни разлики, но съществени. Най-чистосърдечно, друго, освен да бъда себе си не правя, но тъй като не знам кой съм, опитите ми да се измисля са хаотични и неловки, и противоречиви, разбира се. Правя същото, което правех и в академия Болетиери. Влудявам авторитетите, експериментирам със своята самоличност, отправям послание до баща си, вилнея срещу липсата на избор в моя живот. Правя го на по-високо ниво.

Каквото и да правя, каквито и да са подбудите ми, всичко предизвиква отзвук. Редовно ме наричат Спасител на американския тенис, каквото и да означават тези думи. Според мен журналистите имаха предвид атмосферата на моите мачове. Освен че се обличат като мен, феновете си правят и прически като моята. Срещам и мъже и жени, които носят моята прическа мулет. (На жените им отива повече.) Поласкан съм, че ме имитират, но също и смутен, напълно объркан. Не проумявам защо им е на всички тези хора да се правят на Андре Агаси, след като самият аз не искам да съм Андре Агаси.

От време на време захващам да обяснявам тази драма в интервю, но думите никога излизат както са замислени. Правя се на забавен и то или излиза глупаво, или някой се засяга. Правя се на дълбокомислен и сам се чувам, че говоря безсмислици. Затова спирам, връщам се към изтърканите отговори, към клишетата, казвам на журналистите, онова, което според мен те очакват да чуят. Това е най-доброто, което мога да направя. Щом аз самият не проумявам собствените си мотиви и демони, от къде на къде очаквам да мога да ги обясня на притиснатите от времето журналисти?

За да станат още по-зле нещата, журналистите предават думите ми дословно, кога и какво съм казал, дума по дума, сякаш са чистата истина. Искам да им кажа, я чакайте, това не го пишете, просто си размишлявам на глас и толкова. Питате ме за онова, което най-малко разбирам — за собствената ми същност. Нека да се поразмисля за себе си, да си попротивореча. Но времето не чака. Трябват им записани черно на бяло отговори, добри или лоши няма значение, отпечатани редове със седемстотин думи, а после минават на друга някаква тема.

Да имах време, да бях по-самоуверен, щях да кажа на журналистите, че аз самият се опитвам да разбера кой съм, но и че

междувременно съм проумял кой със сигурност не съм. Аз не съм дрехите, с които съм облечен. Няма знак на равенство между мен и моята тенис игра. Не съм човекът, за когото публиката ме смята. Не съм комедиант, само защото съм от Вегас и облеклото ми се откроява. Не съм *enfant terrible*^[2], думи, които се появяват във всяка статия за мен. (Според мен човек не може да бъде определен с думи, които дори не може да произнесе.) И, в името Божие, не съм *пънкар*. Предпочитам мелодичния и популярен поп-стил, като музиката на Бари Манилоу или на Ричард Маркс.

Естествено, ключът към собствената ми личност, тайната, която не мога си позволя да споделя с журналистите, е, че косата ми окапва. Нося я дълга и тупирана, за да прикрия бързото ѝ оредяване. Само Фили и Пери знаят, защото са мои събратя по страдание. Всъщност Фили наскоро е бил в Ню Йорк, за да се срещне със собственик на фирма за перуки за мъже и да си купи няколко тупета. Най-накрая е зарязал стоенето на глава. Обажда ми се, за да ми разкаже за смайващото разнообразие от тупета, което се предлага в магазина. Като панаир на тупетата е, казва той. Прилича на салатения бар в Сизлър, само че са изложени само коси.

Моля го да вземе едно и за мен. Всяка сутрин на възглавницата си откривам снопче от своята същност, а също в мивката и на решетката върху канала в банята.

Задавам си въпроса: Ти перука ли ще носиш? И по време на *турнирите* ли?

Отговарям си: А имам ли избор?

В Индиан Уелс през февруари 1988 година с блестяща игра си проправям път до полуфинала, където излизам срещу Борис Бекер, от Западна Германия, най-известния тенисист в света. Има внушителна физика, гъста пшениченоруса коса и крака с обиколката на моята талия. Попадам на него, когато е в зенита на своята сила, но печеля първия сет. После губя следващите два, а накрая и невероятно изтощителния и оспорван трети сет. Напускаме корта и си разменяме погледи, в които проблясва настървение за битка, като разгонени бикове. Давам си дума, че следващия път, когато се срещнем на корта, аз няма да загубя мача.

През март в Кей Бискейн се изправлям пред стар съученик от академията, Алън Крикстайн. Често ни сравняват един с друг, заради връзката ни с Ник и ранноразвития ни талант. Водя с два сета, когато изведнъж рухвам и Крикстайн печели следващите два сета. В началото на петия сет вече целият съм се сгърчил. Все още нямам добрата физическа форма, която ми трябва, за да се изкача на следващото ниво. Губя.

Отивам на остров Палмс, близо до Чарлстън, и печеля третия си турнир. В средата на турнира навършвам осемнайсет. Директорът на турнира докарва на средата на корта торта и всички пеят. От край време не харесвам рождените дни. Никой не обръщаше внимание на рождените ми дни, докато бях малък. Но сега е различно. Вече съм пълнолетен, всички само това повтарят. За закона вече си голям човек.

Скапана работа е тогава законът.

Заминавам за Ню Йорк Сити, Турнирът на шампионите, важно състезание, защото на него се събират да премерят сили най-добрите тенисисти в света. Отново се сблъскваме с Ченг, който след последния ни мач се е сдобил с лош навик. Победи ли някого, той сочи към небето. Благодарни на Бог за успеха си, приписва му победата си, което ме обижда. Нелепо и налудничаво ми се струва твърдението, че Бог взима страна в тенис мачове, че играе срещу мен, че трябва да седи в ложата на Ченг. Побеждавам Ченг, като се наслаждавам на всеки богохулен замах. После си връщам на Крикстайн. На финала се изправлям пред Слободан Живойнович — сърбин, спечелил в мачовете по двойки своята известност. Бия го в последователни светове.

Все по-често печеля. Трябва да съм щастлив. Но вместо това съм изнервен, защото идва краят на победите. Радвах се на победен сезон на кортове с твърда настилка, тялото ми жадува да продължи да играе на твърда настилка, но започва сезонът на кортовете с клей. Внезапният преход от един вид настилка на друг променя всичко. Играта върху клей е друга игра и стилът на игра също трябва да се промени, както и тялото е принудено да се пригоди. Вместо да спринтира от едната до другата страна, внезапно да спира и внезапно да се втурва след топката, тенисистът трябва да се плъзга, да се привежда и да танцува. Познатите мускули трябва да играят поддържаща роля, спящите мускули да се активизират. Не ми стига терзанието, че и при най-добрите обстоятелства не знам кой съм, ами

изведнъж се налага да стана съвсем различен човек — клей тенисист, което подклажда допълнително напрежение и тревога.

Един приятел ми казва, че четирите настилки в тениса са като четирите сезона. Всяка една от тях изисква различен подход от страна на тенисиста. Всяка възнаграждава с различни дарове и поставя различна цена. Всяка една драстично променя схващанията за тениса, изгражда отново тенисиста на молекулярно ниво. След три кръга на Откритото първенство на Италия през май 1988 година, вече не съм Андре Агаси. Вече не съм и участник в турнира.

Заминавам за Откритото първенство на Франция за 1988 година и очаквам почти същия резултат. На влизане в съблекалнята на Ролан Гарос, виждам всички клей специалисти, които са се облегли на стените да се подсмивват ехидно. Кални плъхове, така ги нарича Ник. От месеци са тук, тренират и чакат останалите да приключат с турнирите на твърда настилка и да пристигнат в тяхното застлано с клей леговище.

Объркващ, също като новата настилка, Париж се оказва дори още по-голям шок, който се прибавя към цялата схема. Градът страда от същите проблеми като Ню Йорк и Лондон, огромни тълпи и културни аномалии, а към тях се добавя и езиковата бариера. Присъствието на кучетата в ресторантите направо ме побърква. Когато за пръв път влизам в едно кафене на Шанз-Елизе, някакво куче се надига и полива крака на съседната маса със струя урина.

На Ролан Гарос няма спасение от странностите. Това е единственото място, вмирисано на пури и лули, на което съм играл. Тъкмо да бия сервис в решителна точка от мача и под носа ми се извива струйка тютюнев дим от лула. Искам да открия онзи, който пуши с лула и да го скастрия и в същото време не искам да откривам този човек, защото ум не ми го побира каква ще е тая чепата привичка, по силата на която пушачът ще седне да гледа тенис мач на открито и да пуфка с лула.

Побеждавам в три мача, въпреки че не се чувствам нито на подходящо място, нито в подходяща форма. Побеждавам на четвъртфинал дори Гилермо Перез-Ролдан, който е много добър на клей. На полуфиналите се изправям срещу Мат Виландер. В световната ранглиста той е номер три, но за мен той е най-добрият тенисист в този момент. Излъчват ли негов мач по телевизията, каквото

и да правя — спирам и гледам. За него годината е изумителна. Вече е спечелил Откритото първенство на Австралия и е фаворит за този турнир. Мачът ни стига до пети сет, когато аз получавам мускулни схващания и губя с 6–0.

Припомням на Ник, че пропускам Уимбълдън. Казвам му. Защо ми е да минавам на трева и да пиляя напразно сили? Защо да не си вземем един месец почивка, за да съберем сили за турнирите на твърда настилка през лятото.

Той е повече от щастлив, че няма да ходи в Лондон. Уимбълдън и на него не му е по сърце, както и на мен. Освен това бърза да се върне в САЩ и да ми намери по-добър треньор.

Ник наема един мъжага чилиец на име Пат, който никога не ме кара да правя нещо, което самият той не иска да прави, а това ми вдъхва уважение към него. Но Пат има навика да ме плюе, докато ми говори, да се привежда отгоре ми, докато вдигам тежести, да пръска пот над лицето ми. Струва ми се, че ще трябва да се появявам на тренировките при Пат с найлоново пончо.

Основната част от тренировъчния режим на Пат е всекидневен изтощителен крос нагоре и надолу по един от хълмовете до Вегас. Хълмът е отдалечен и окъпан в слънце. Горещината се увеличава към върха, сякаш е действащ вулкан. Пък и е на цял час път от къщата на баща ми, което ми се струва безсмислено далече. Също като да отскочим до Рино за едно кросче. Пат обаче настоява, че хълмът бил решението на всичките ми проблеми с физическата издръжливост. Стигнем ли до мястото и слезем ли от колата, той тръгва пръв и ми нарежда да го следвам. След минути съм се превил на една страна и от мен текат реки от пот. Когато стигаме върха, вече дъх не мога да си поема. Според Пат това е добър знак. Здравословно е.

Докато с Пат катерим хълма един ден, се появява очукан камион. От камиона слиза стар като света индианец. Приближава се към нас с тоягата си. Толкова съм останал без сили, че няма да мога и ръце да вдигна в защита, рече ли да ме пребие с тоягата си. Няма да мога и да избягам от него, защото вече и душа не ми е останала.

Човекът пита. Какво търсите на това място?

Ние тренираме. Ами вие какво правите?

Ловя гърмящи змии.

Гърмящи змии ли! Ама тука гърмящи змии ли има?

Ама тренира ли се из тия места?

Когато вече съм спрял да се смеея, индианецът горе-долу казва, че сигурно съм роден с конска подкова в задника си, защото това е шибаният Хълм на гърмящите змии. Всеки ден ловял по дванайсет на този хълм, а и днес очаква да налови дванайсет. Направо си е истинско чудо как не съм настъпил някоя грамадна и лъскава змия, готова да ме клъвне.

Поглеждам към Пат и ми се приисква да му се изплюя в лицето.

През юли заминавам за Аржентина, като един от най-младите участници в отбора за Купа Дейвис. Играя добре срещу Мартин Хайте, от Аржентина и публиката им се отнася към мен с принудително уважение. Водя с 2–0 сета и 4–0 в третия, чакам да посрещна сервиса на Хайте. Цял съм се присвил от студ, защото през юли в Аржентина си е сред зима. Сигурно е един под нулата. Хайте бие хилав сервис. Следващият му сервис е с крива траектория и невъзможен за овладяване, затова пък аз стигам до топката и я улавям с ръка. Избухва метеж. Тълпата решава, че искам да се изфукам и да унижа сънародника им. Освиркват ме в продължение на минути.

На следващия ден вестниците са унищожителни към мен. Вместо да се защитя, аз се държа опърничаво. Казвам, че винаги съм искал да уловя топката по този начин. Истината е, че ми беше толкова студено, че не можех да мисля. Проявих глупост, а не напереност. Най-много пострада името ми.

Няколко дни по-късно обаче множеството насъбрало се в Стратън Маунтин ме приветства за добре дошъл като чудотворец. Играя с мисълта, че искам да им доставя радост. Играя, за да им се отблагодаря за начина, по който заличават спомена от Аржентина. Има нещо в тези хора, в изумруденозелените планини, във въздуха на Върмонт — печеля турнира. Скоро след това се събуждам и откривам, че съм номер четири в световната ранглиста. Но съм твърде изморен,

за да празнувам. След Пат и Купа Дейвис и изтощителното пътуване, спя по дванайсет часа на нощ.

В края на лятото летя до Ню Йорк за участие в малък турнир в Ню Джърси, тренировка за Откритото първенство на САЩ за 1988 година. Стигам до финала и се изправям лице в лице с Таранго. С огромно удоволствие му нанасям страховит разгром, защото все още стига да затворя очи и го виждам как лъже на онзи мач, когато бях осемгодишен. Първата ми загуба, която никога няма да забравя. С всеки неудържим удар към неговото поле в мислите ми отеква: Да ти го начукам, Джеф. Да ти го начукам.

На Откритото първенство на САЩ стигам до четвъртфиналите. Трябва да играя срещу Джими Конърс. Преди мача миролюбиво го приближавам в съблекалнята и му припомням, че вече сме се срещали. В Лас Вегас, нали? Сигурно съм бил на четири? Трябва да сте участвали в турнира Цезар, помните ли? Разменихме някой и друг удар на корта, нали?

Не помня, отвръща той.

О, ами хубаво. Всъщност сме се срещали *няколко* пъти и след това, когато бях на седем. Помните ли, че ви носех ракетите? Винаги баща ми ви наплиташе ракетите, когато идвахте в града и аз ви ги носех в любимия ви ресторант на Стрип?

Не помня, отвръща той, после се обляга на пейката и просва дълга бяла кърпа над краката си и затваря очи.

Можеш да си вървиш.

Поведението му отговаря на всичко, което съм чул за Конърс от други тенисисти. Гадняр, казват те. Груб, надут, самовлюбен тип. Само дето аз си въобразявах, че с мен ще се отнесе различно, въобразявах си, че ще ми покаже някаква симпатия, все пак се познаваме от толкова години.

И заради поведението му, се заричам пред Пери, че ще го бия този великия в три лесни сета, а той повече от девет гейма няма да отбележи за себе си.

Насъбралото се множество от зрители подкрепя Конърс. Тъкмо обратното на Стратън. Тук ме имат за лошия. Аз съм наглото парвеню, което се осмелява да се противопостави на човека с авторитет. Публиката иска Конърс да отвърне на предизвикателството, да сложи на място лошия, а аз съм точно човекът за този вълшебен сценарий.

Всеки път, когато надават възторжени възгласи към него си мисля. Ама те знаят ли изобщо как се държи той в съблекалнята? Знаят ли какво казват за него другите велики тенисисти? Знаят ли как отвърща той на приятелски поздрав?

Играя с лекота, *печеля* без усилия, когато един от зрителите от откритата част на трибуните се провиква: *Давай, Джими, тоя е пънкар, ти си легенда!* Изречените думи надвисват над нас по-надути и кресливи от рекламен дирижабъл над главите ни, а двайсет хилядната публика започва да се кикоти неудържимо, Конърс изкривява ехидна усмивчица и кимва, после запраща една топка за спомен към провикналия се мъж.

Множеството се взривява. Аплодират го на крака.

С изригнал гняв и адреналин, заковавам легендата във финалния сет с 6–1.

След мача споделям с репортерите какво съм предрекъл и те го преразказват на Конърс.

Той отвърща: За мен е удоволствие да играя с хлапета, които може и да са ми деца. Може пък да ми е син, знае ли човек. Толкова време прекарвам във Вегас.

На полуфинала губя от Лендъл. Държа се до четвъртия сет, но той е прекалено силен. Опитвам се да го изтощя, но изтощавам себе си. Въпреки всичките усилия на куцукащия Лени и Пат Плюещия чилиец, не мога да се сравнявам с човек от ранга на Лендъл. Обещавам си, че прибера ли се във Вегас, ще продължа да търся специалист, какъвто ще да е, който ще съумее да ме превърне в тенисист, готов за продължителна битка на корта.

Никой обаче не може да ме подготви за битката с медиите, защото всъщност медиите не участват в битки, а само в кървави кланета. Всеки ден има по някоя нова анти-Агаси тирада в някой вестник или списание. Ехидно изказване от друг тенисист. Унищожителна критика от спортен журналист. Новоизсмукана от пръстите измишльотина, поднесена като анализ. Бил съм пънкар. Бил съм измислен герой. Късметлия съм бил и толкова. Заради заговори и интриги от страна на медиите и хлапетиите. Всъщност, понеже съм без

спечелен голям турнир, не съм и заслужавал подобна позиция в ранглистата.

Имам милиони почитатели, оказва се. Получавам цели чували с писма от фенове. Сред писмата има снимки на голи жени, чийто телефонен номер е надраскан на бялото поле на снимката. А ето че всеки ден ме оплюват заради външния ми вид, заради поведението ми или без изобщо никаква причина. Все повече ми приляга ролята на злия бунтар, приемам я, приспособявам се към нея. Ролята започва да се превръща в част от работата ми, затова и я играя. Отдавна е избрана за мен. Аз винаги ще си остана злия бунтар във всеки мач и всеки турнир.

Имам нужда от Пери. Връщам се обратно на изток и му гостувам за уикенда. Пери учи бизнес в Джорджтаун. Излизаме на дълги вечери, той ме води в любимото си заведение, „Надгробните камъни“. Пием бира и Пери се захваща с онова, което прави най-добре. Придава нов образ на моето страдание, придава му логика и ясен израз. Ако аз съм човекът-ретур, той е човекът-обяснение. Най-напред той дава нова дефиниция на проблема като преговори между мене и останалия свят. След това определя условията на преговорите. Съгласен е, че за чувствителен човек е ужасяващо да бъде всеки ден публично критикуван, но твърди, че това е временно. На това мъчение ще му дойде краят. Положението ще се подобри, когато започна да печеля турнири от Големия шлем.

Когато спечеля ли? Че какъв е смисълът? Защо ще им е на хората да си променят отношението към мен, само защото печеля големи турнири? Дали печеля или губя, няма значение, личността ми си остава същата. Затова ли трябва да печеля? За да накарам хората да млъкнат? За удоволствието на шайка спортни журналисти и репортери, които нищо не знаят за мен? Това ли са условията на преговорите?

За Фили е очевидно, че положението ме тормози и се мъча да намеря изход от него. Той също търси изход. Цял живот е търсил такъв и наскоро е дал нова посока на търсенето. Доверява ми, че ходи на църква, на нещо като църква, в търговски комплекс в западната част на Вегас. Мястото, което посещава, не принадлежи на някое определено вероизповедание, обяснява той, а и пасторът е различен от останалите.

Завлича ме в църквата и съм принуден да призная, че има право, пасторът Джон Паренти, е различен от останалите. Носи джинси, тениска и дълга, светлокестенява коса. По-скоро прилича на сърфист, отколкото на пастор. Не се вписва в клишето, а това е черта, която уважавам. Той е — няма как да не го кажа — бунтар. Допада ми и издаденият му орлов нос и очите му, тъжни като на куче. На всичко отгоре на мен ми допада и ненатрапчивият ритъм на службата му. Не говори високопарно за Библията. Няма догми, няма его. Само здрав разсъдък и ясна мисъл.

Паренти дотам не е почитател на условностите, че не иска да го наричат пастор Паренти. Настоява да се обръщаме към него с Джей Пи. Споделя, че не иска църквата му да прилича на църква. Исква онези, които я посещават да я чувстват като дом, в който се събират приятели. Нямам отговори, казва той. Само е прочел няколко пъти Библията от кора до кора и иска да сподели някои впечатления.

Според мен има повече отговори, отколкото иска да сподели. А аз търся отговори. Имам се за християнин, но църквата на Джей Пи е първата църква, в която наистина съм се почувствал близо до Бог.

С Фили я посещаваме всяка седмица. Така пресмятаме времето, че пристигаме точно преди началото на проповедта на Джей Пи, винаги сядаме най-отзад и се снишаваме, за да не ни разпознаят. Една неделя Фили казва, че иска да се види с Джей Пи след службата. Част от мен също иска да се срещне с Джей Пи, но друга част от мен се притеснява от непознати.

Открай време съм стеснителен, а заливащата ме отскоро лавина от злобни писания в пресата ме е направила изнервен параноик.

Няколко дни по-късно разстроен от последните атаки в пресата, карам из Вегас. Откривам, че съм паркирал пред църквата на Джей Пи. Късно е, всички лампи са загасени, освен една. Поглеждам през прозореца. Някаква секретарка се занимава с документи. Чукам на вратата и казвам на жената, че трябва да поговоря с Джей Пи. Вкъщи е, отговаря ми тя. Не казва, *вкъщи трябва да сте си и вие*. С треперещ глас я питам дали ще е възможно да му позвъни. Наистина трябва да поговоря с него. С някого. Жената набира номера на Джей Пи и ми подава слушалката.

Моля? Казва той.

Здрасти. Не ме познавате. Казвам се Андре Агаси. Тенисист съм и ами просто аз...

Познавам те. Вече шест месеца идваш в църквата. Зная кой си, разбира се. Просто не исках да те притеснявам.

Благодаря му, че е проявил такова разбиране и е уважил личното ми пространство. Напоследък не срещам подобно отношение към себе си. Казвам. Виж, чудех се дали не можеш да ми отделиш малко време. Да поговорим.

Кога?

Сега може ли?

О. Ами виж мога да отида до църквата и да се видим.

Не го приемай за нахалство, но може ли да дойда до там, където си? Колата ми е бърза и според мен аз ще стигна по-бързо до там, където си ти, отколкото ти да дойдеш до църквата.

Мълчи. Добре, отговаря.

След тринайсет секунди съм при него. Посреща ме на вратата.

Благодаря ти, че се съгласи да се видим. Имам чувството, че нямам къде да отида.

Какво мога да направя за теб?

Чудех се, дали ще е възможно да се поопознаем!

Джей Пи се усмихва. Виж, отвърща ми той, ролята на баща не ми подхожда.

Кимвам и се засмивам в себе си. Добре, добре, отговарям. Но може би ще можеш да ми дадеш някои напътствия? За живота? Нещо да прочета?

Като твой ментор ли?

Да.

И ролята на ментор не ми подхожда.

Ами.

Да разговаряме, да те изслушвам, да сме приятели — това са нещата, които умея.

Намръщвам се.

Разбери, казва ми Джей Пи, и моят живот е също толкова скапан, колкото и на съседа. А може и да е по-скапан. Не мога да предложа кой знае какво като покровителство. Не съм пасторът — водач на своето паство. Ако търсиш съвет, съжалявам, аз не мога да ти дам. Но ако търсиш приятел, има вероятност да се справим с тази задача.

Кимвам. Отваря вратата и ме пита дали искам да вляза. А пък аз питам, дали ще има нещо против, ако направим няколко кръгчета с колата. Мисля по-добре, докато карам.

Извива глава и погледът му попада на моя бял корвет, който прилича на малък частен самолет паркиран на своята писта. Побледнява леко.

Джей Пи седи до мен, а аз карам из Вегас, нагоре и надолу по Стрип, после към планините, които обкръжават града. Показвам му какво може един корвет. На един самотен участък от магистралата му показвам каква е колата ми, а после му разказвам какво ми е на мен. Разказвам му за себе си, откъслечно и объркано, но той притежава способността на Пери да изказва ясно и логично мислите ми. Успява да разбере противоречията, които ме измъчват и да изглади няколко от тях.

Ти си момче, което все още живее с родителите си, казва той, а си известен в цял свят. Трудно ти е. Опитваш се да изразиш мнението си, мислите си свободно, творчески, с въображение и всеки път, когато го направиш ти трясват вратата. Това е много трудно.

Разказвам за нанесената рана на самоувереността ми от думите, че съм се промъкнал до мястото си в световната ранглиста, че досега не съм победил нито един добър тенисист, че съм имал късмет. Подкова в задника. Станал си обект на враждебност, казва ми той, а дори не си изпитал радостта от язвителната критика.

Разсмивам се.

Според него е странно разни непознати да си въобразяват, че ме познават, че ме обичат по необяснима причина, а пък други да си въобразяват, че ме познават и да не ме понасят без никаква основателна причина, а в същото време и аз не мога да се похваля, че познавам себе си.

Работата става още по-откачена, казвам му, защото всичко се върти около тениса, а аз ненавиждам тениса.

Така е. Но в действителност ти не мразиш тениса.

Напротив. Ненавиждам го.

Разказвам на Джей Пи за баща си. Разказвам му за крясъците, за принудата, за гнева, за изоставянето. Джей Пи ме гледа със странно изражение. Нали си даваш сметка, че Бог няма нищо общо с баща ти? Нали го знаеш?

На косъм съм да отпраша с колата.

Бог, казва Джей Пи, е пълната противоположност на баща ти. Той не ти се сърди през цялото време. Не ти крещи в ухото и не те тормози за твоите недостатъци. Гласът, който през цялото време чуваш в ухото си, за този изпълнен с ярост глас ли питаш? Това не е Бог. Всъщност това е баща ти.

Обръщам се към него. Ще ми направиш ли една услуга? Повтори тези думи.

Джей Пи ги повтаря. Дума по дума.

Повтори ги пак.

Повтаря ги пак.

Благодаря му. Разпитвам го за неговия живот. Признава ми, че мрази онова, което прави. Не издържал да е пастор. Вече не искал да носи отговорност за душите на другите. В тази работа няма почивка, казва, и не му оставяла никакво време да чете или да размишлява. (Питам се, дали пък това не е лек упрек към мен.) Тормозят го и със заплахи да го убият. Проститутките и пласъорите на наркотици идвали при него в църквата и после влизали в правия път, а техните сводници, наркоманите и семействата, които се издържали от парите, заработени от тях, хвърляли вината върху Джей Пи.

А с какво друго можеш да се занимаваш?

Всъщност пиша песни. Композитор съм. Искам да си изкарам хляба с писането на собствена музика.

Разказва ми, че е написал песен, „Когато Бог тръгна“, която била невероятен хит в класациите за християнска музика. Припява от нея. Има приятен глас, а и песента носи емоция.

Казвам му, че ако го иска достатъчно силно и работи здравата, ще успее.

Заговоря ли като експерт по мотивация, разбирам, че съм уморен. Поглеждам часовника си. Три сутринта. Майко мила, казвам и потискам прозявка, ще имаш ли нещо против да ме оставиш пред къщата на нашите? Живея малко по-нататък зад ъгъла и съм без сили направо. Изобщо не съм в състояние да карам. Вземи колата и се прибери с нея до вас. Когато ти е удобно, ще ми я върнеш.

Ами! Не искам да взимам колата ти.

И защо не? Колата е страхотна. И е като светкавица.

Разбрах. Но ако нещо ѝ се случи по моя вина?

Ако нещо ѝ се случи по твоя вина, стига всичко с тебе да е наред, просто бих се разсмял и толкова. Хич не ми пука за колата.

Ами колко, искам да кажа, кога да ти я върна?

Когато и да е.

Джей Пи връща колата на другия ден.

Необичайно ми беше да карам тази кола до църквата, признава ми той и ми подхвърля ключовете, Андре, а на всичкото отгоре сред моите задължения е и опелото на починалите. Не мога да ходя по погребения с бял корвет.

Каня Джей Пи в Мюнхен на Купа Дейвис. С нетърпение очаквам участието си на Купа Дейвис, защото не се състезавам за себе си, ами за страната си. Мисля си, че участието ми на Купата най-много се доближава до представата ми за игра в отбор, затова гледам на пътуването като развлечение, очаквам мачовете да са лесни и искам да споделя преживяванията си със своя нов приятел.

Още в началото се изтипосвам пред Бекер, който вече е с божествен статут в Западна Германия. Феновете направо полудяват, когато го гледат. Дванайсет хиляди германци надават възторжен рев при всеки негов замах и ме освиркват. Аз обаче хич не се сплашвам, напълно съсредоточен съм, съсредоточен в моята цел. Не мога да я пропусна. Пък и още преди месеци се зарекох вече да не губя мач от Бекер и полагам усилия да си спазя обещанието. Стигам до 2–0 сета за мен. Само Джей Пи, Фили и Ник ме поддържат от трибуните и мога да ги чуя. Страхотен ден в Мюнхен.

Изведнъж губя концентрацията си, а после и самоувереността си. Изпускам гейм и се отправям към стола си за смяната на полетата съвсем паднал духом.

Връхлитат ме неколцина германци и ме засипват с порой от думи. Викат ме обратно на корта.

Геймът не е свършил.

Върнете се, господин Агаси, *върнете се*.

Бекер се подхилква. Публиката се превива от смях.

Връщам се на корта и усещам как слепоочията ми пулсират. Сякаш отново съм се върнал в академия Болетиери и Ник ме унижава пред останалите деца. Унижението, което ми докарва присмехът в

пресата, не просто ме е докарало до ръба, аз не съм в състояние да се справя с присмеха очи в очи. Губя гейма. Губя и мача.

След душа се качвам в колата, паркирана зад тенис кортовете. Пренебрегвам Джей Пи, обръщам се към Ник и Фили и им заявявам: Първият, който ми заговори за тенис, е уволнен.

Усамотил съм се на балкона в хотелската си стая в Мюнхен. Седя зареял поглед над града. Без да мисля, започвам да паля разни неща. Хартии, дрехи, обувки. От години огънят е моят начин да се справя с напрежението. Правя го несъзнателно. Импулс, който взима връх и воден от него грабвам кибрита.

Тъкмо когато съм си спретнал малък лагерен огън, влиза Джей Пи. Вижда какво правя и после най-спокойно добавя към огъня от хотелските принадлежности. После салфетка. Аз прибавям две менюта за румсървис. Петнайсетина минути поддържа лагерния огън без никой от двама ни да проговори. Когато и последният пламък угасва, чувам: Искаш ли да се поразходим?

Проправяме си път през бирариите в центъра на Мюнхен. Накъдето и да обърнем поглед, виждаме развеселени и празнуващи хора. Пият от еднolitрови халби, пеят и се смеят. От този смях ме побиват тръпки.

Стигаме до широк каменен мост с пешеходна зона, покрита с наредени камъни. Минаваме по него. Някъде там долу буйно тече река. На върха на моста спираме. Около нас няма никого. Смахът и песните са заглъхнали. Чуваме само течението на реката. Впервам поглед в реката и питам Джей Пи: Ами ако не съм добър? Ами ако всъщност днес не е един от моите лоши, а един от добрите ми дни? Винаги си измислям извинения, когато губя. Ако беше така и така, можех да го бия. Ако го исках. Ако играех по най-добрия си начин. Ако имах необходимост. Ами ако съм играл по възможно най-добрия си начин, било ме е грижа, стремял съм се към тази цел и въпреки това не съм най-добрият в света?

Какво тогава?

Мисля, че няма да го понеса.

Облягам се на парапета, хлипам. Джей Пи проявява тактичност и мъдро разбиране, не казва нищо и не предприема нищо. Знае, че не

съществуват подходящи думи, които да бъдат казани, няма подходящи действия, трябва само търпеливо да се изчака да догори огънят.

Играя срещу Карл-Уве Щеб, друг германец. Следобедът на деня след мача с Бекер. Изтощен съм физически и емоционално и подхождам съвсем неправилно в играта си срещу Щеб. Атакувам естествено неговия бекхенд, който е най-слабият му удар, но го правя с предвидимо темпо. Ако не го правех по този начин, той щеше да се види принуден да наложи свое темпо и това да направи бекхендът му още по-уязвим. Най-големият му недостатък щеше да е на показ. Моето темпо му даваше възможност да удря ниски сечени топки, които летят ниско при твърда настилка. Правех го по-добър, отколкото беше, само защото се мъчех да вдигам топките повече от необходимото, за да съм перфектен. Щеб приемаше подаръците ми със сърдечна усмивка, здраво стъпил на краката си и с подобрен от Агаси бекхенд. За него мачът беше приказка. После треньорът на отбора за Купа Дейвис ме обвини в умишлена загуба, същото направи и един известен спортен журналист.

През 1989 година част от проблема на играта ми е ракетата. Винаги играех с Принс, но Ник ме убеди да подпиша договор с нова компания, Донеи. Защо ли? Защото Ник си имаше финансови проблеми, а като ме върза за Донеи и той спечели за себе си тлъст договор.

Ник, казвам му, аз обичам Принс.

И с дръжка на метла можеш да играеш, отвръща ми той. Няма никакво значение.

Сега, когато играя с Донеи, имам чувството, че играя с дръжка на метла. Или играя с лявата си ръка, или съм претърпял операция на мозъка. Всичко е малко нещо не както трябва. Топката не ми се подчинява. Топката не прави онова, което ѝ казвам да стори.

В Ню Йорк съм. Заедно с Джей Пи сме излезли. Отдавна е минало полунощ. Намираме се в овехтял хранителен магазин с крещящи флуоресцентни лампи и креслив касиер, който спори на няколко западноевропейски езика. Прием кафе, а аз съм се хванал с две

ръце за главата, повтарям на Джей Пи непрекъснато: С тази ракета като ударя топката, не знам накъде ще захване по пътя си.

Ще намериш решение, успокоява ме Джей Пи.

Как ще намеря? Какво решение?

Не знам. Но ще намериш. Тази криза е временна, Андре. Една от многото. Сигурен съм в това, както че и двамата седим тука, ще има и други кризи. По-сериозни и не толкова, и куп други между тях. Гледай на тази криза като на тренировка за следващата.

И кризата намира решението си *по време на* тренировка. Няколко дни по-късно вече съм във Флорида, тренирам в академия Болетиери и някой ми подава нова ракета Принс. Правя с нея три удара и преживявам нещо подобно на религиозно откровение. Като с лазерно насочване всяка топка отива там, където искам да отиде. Кортът изведнъж се превърна в Земята на изпълнените мечти.

Не ми пука за никакви сделки, казвам на Ник. Няма да си проваля живота заради някаква сделка.

Ще оправя проблема, казва той.

Префасонира една ракета Принс и ѝ слага цветовете на Донеи, а аз на свой ред със същата ракета постигам няколко лесни победи в Индиан Уелс.

Губя на четвъртфинал, но не се разстройвам, защото съм си върнал моята ракета, върнал съм си играта.

На следващия ден трима представители на Донеи пристигат скоропостижно в Индиан Уелс.

Не може така, заявяват те. Всички виждат, че играете с преправена Принс. Ще ни разорите. Ще ви съдим за съсипването на компанията ни.

А пък аз ще съдя ракетата ви за съсипването на моя живот.

Проумяват, че съм упорито несговорчив и неотстъпчив и обещават да ми направят по-добра ракета. Заминават си и правят копие на Принс, също като Ник, само че правят фасона ѝ по-убедителен. Взимам фалшивата си ракета Донеи, заминавам в Рим и играя срещу момче, което познавам от турнирите за младежи, Пийт Не-знам-кой-си Сампрас, май беше. По произход грък, иначе от Калифорния. Когато играхме един срещу друг като деца, аз го победих без хич да му се церемоня. Бях на десет, а той на девет. Преди няколко месеца пътищата ни се пресякоха отново на един турнир. Не помня кой точно.

Седях си на красивия затревен хълм на хотела си, точно след като бях спечелил своя мач. До мен седяха Фили и Ник. Излежаваме се, наслаждаваме се на чистия въздух и наблюдаваме Пийт, тъкмо отнесъл един бой в тенис срещата. Беше на тренировка след мача в двора на хотела и кажи-речи нито една ударена от него топка не беше като хората. Изпускаше три от четири прехвърляния на мрежата. Бекхендът му предизвикваше съжаление и го играеше с една ръка, което си беше новост. Някой му беше съсипал бекхенда, а това щеше да му съсипе и кариерата.

След няколко турнира това момче ще е история, каза Фили.

Късметлия ще е и да мине квалификациите за турнирите, добавих аз.

Направо е срамота онова, което са направили с играта му, чието и ще дело да е, допълва Ник.

Трябва да ги съдят, продължава Фили. Има всички физически данни. Висок е, подвижен, а някой го е превърнал в пихтия. Някой носи отговорност за сторената му гадост. *Някой трябва да си понесе наказанието.*

Разпалеността, с която Фили произнесе последните си думи, ме накара да се обърна. И тогава разбрах: Фили се поставяше на мястото на Пийт. Виждаше себе си в неговия образ. Брат ми знаеше какво е да се мъчиш и да се провалиш в турнирите, особено с натрапен от обстоятелствата бекхенд, изпълняван с една ръка. Фили се поставяше в положението на Пийт, виждаше в неговата съдба своята.

Сега в Рим, виждам, че играта на Пийт се е подобрила от онзи ден, но не кой знае колко. Сервисът му е мощен, но не и изключителен, не може да се сравни с бекхенда на Бекер. Има ловка ръка, движи се добре и с лекота, и бързо стига до набеязаното от него място. Търси да уязви съперника с асове до крайната линия, а пропусне ли, не е с кой знае колко, не е от онези тенисисти, които се опитват да отбележат ас на косъм от линията и при сервиси забиват топката право в гърдите на противника си. Колеблив е. Не може да вкара три последователни топки между линиите. Побеждавам го, 6–2, 6–1 и докато напускам корта си мисля, че му предстои продължително и изпълнено с болка бъхтене. Направо ми е зле заради момчето. Добра душа ми се струва. Но не очаквам отново да го засека по турнирите.

Продължавам чак до финала. Изправлям се срещу Алберто Манчини. Силен, набит и с яки крака. Изстрелва топката с ужасяваща мощ и дълбочина. Придава на полета ѝ ураганна ротация и заради тази ротация имам чувството, че удрям с ракетата си не тенис, ами медицинска топка. В четвъртия сет имам мач пойнт, но я губя, а след това се разпадам. Незнайно как губя мача.

Вече в стаята си седя от часове, гледам италианската телевизия и пускам разни неща в огъня. Хората не могат изобщо да проумеят болката от загубата. Човек тренира, пътува, скъсва се, за да влезе във форма. За една седмица печели четири последователни мача. (Или ако е голям турнир, печели шест мача за две седмици.) После губи мача на финала и името му не е на купата, името му не е записано в архивите. Един-единствен мач си изгубил, но си скапанякът.

Заминавам за Откритото първенство на Франция и в третия кръг излизам срещу стария си съученик от академия Болетиери — Къриър. Аз съм звездата, железният фаворит, само че Къриър обръща сметката и завира носа ми в нея. Размахва юмрук и поглежда към мен и Ник. На всичкото отгоре в съблекалнята той най-демонстративно си връзва спортните обувки и излиза да потича. Намекът е: Че какво толкова беше това упражнение да бия Агаси?

Когато по-късно Ченг печели турнира и благодари на Исус Христос, че е прехвърлил топката над мрежата, направо ми призлява. Как може от всички тъкмо Ченг да спечели голям турнир преди мен?

За пореден път пропускам Уимбълдън. Пресата и телевизиите ме засипват с нови порои от подигравки. Агаси не печели турнирите, в които участва, а и пропуска най-важните от тях. Само че присмехът им е като капка в морето. Направо съм обръгнал на стрелите им.

Макар да съм като боксова круша за спортните журналисти, големите компании ме умоляват да представям продуктите им. В средата на 1989 година един от корпоративните ми спонсори, Канон, планира фотосесия, част от която ще се проведе из пущинаците на Невада, в Огнената долина. Името на местността ми допада страшно. Всеки ден прекосявам по една огнена долина.

Тъй като рекламната кампания е за фотоапарати, режисьорът иска снимките да са цветни. Живи, казва той. Кинематографични.

Изгражда цял тенис корт наред пустинята и докато гледам работниците неволно си спомням как баща ми прави тенис корта в неговата пустиня. Извървял съм дълъг път. Дали?

Цял един ден режисьорът ме снима как играя тенис сам на фона на аленочервените планини и огнените скални грамади в далечината. Изморен съм, изгорял от слънцето и искам почивка, само че режисьорът не е приключил с моите снимки. Казва ми да сваля ризата си. Известен съм с това, че обхванат от младежки възторг свалям ризата си и я хвърлям към тълпата от зрители.

После иска да ме снима в пещера, как запращам с ракетата си топка право в камерата, сякаш искам да я строша.

После на езерото Мийд, снимаме няколко сцени на фона на водни пръски.

Изглежда глуповато, малоумно, но и безобидно.

Отново във Вегас правим фотосесия на Стрип, после около някакъв плувен басейн. С моя късмет, екипът се спира на басейна в добрия стар Кембридж Ракет Клуб. Най-накрая се готвим за последни снимки в кънтри клуба на Вегас. Режисьорът ме нагласява в бяла риза, после се возя към предния портик в бяло ламборджини. Излез от колата, казва той, обърни се към камерата, смъкни надолу черните си слънчеви очила и кажи: *Образът е всичко.*

Всичко е образът ли?

Да. Образът е всичко.

Между снимките аз се развъртам и сред тълпата от зяпачи виждам Уенди, онова момиче, което събираше тенис топки, детската ми любов, вече съвсем пораснала. Не ще и съмнение, *тя* наистина беше извървяла дълъг път от турнира Алън Кинг.

Носи куфарче. Тъкмо е напуснала някакъв колеж и се прибира вкъщи. Първо теб исках да срещна най-напред, казва ми тя.

Красива е. С дълга и къдрава кестенява коса и невъзможно зелени очи. Само тя ми е в главата, докато режисьорът ми казва какво да правя. След залез, режисьорът се провиква. Край на снимките! Приключихме! Двамата с Уенди скачаме в новия ми джип, затваряме вратите, вдигаме гюрука и с рев се омитаме като Бони и Клайд^[3].

Уенди пита. Каква беше рекламната фраза, която те караха да повтаряш пред камерата?

Образът е всичко.

И какво значи това?

Понятие си нямам. За производител на фотоапарати е.

Седмици по-късно вече по два пъти на ден чувам тази рекламна фраза. После по шест пъти на ден. По десет. Има едни такива вихрушки във Вегас, които започват с нищо и никакъв полъх, от който листата злокобно зашумяват и накрая се превръщат в мощен, разрушителен тридневен вихър. Същото се случва и с тази фраза.

За една нощ рекламната фраза направо се сраства с мен. Спортните журналисти я използват, за да опишат същността ми, моята личност. Казват, че това ми е философията, религията и пророкуват, че ще е и моя епитафия. Твърдят, че съм само един лишен от съдържание образ, защото не съм спечелил нито един голям турнир. Разсъждават, че тази фраза е доказателство, че съм търговец, който продава собствената си слава, че друго, освен парите не ме интересува, а тенисът пък хич. Феновете на моите мачове започват да ми се присмиват с нея. *Давай, Андре, образът е всичко!* Крещят я, ако покажа някаква емоция. Крещят я и ако не покажа никаква емоция. Крещят я, когато печеля. Крещят я и когато губя.

Вездесъщата рекламна фраза, вълната на враждебност, критичност и сарказъм, която тези думи възпламеняват, е опустошителна. Чувствам се предаден, от рекламната компания, от представителите на Канон, от спортните журналисти, от феновете. Чувствам се изоставен. Чувствах се така, както и когато пристигнах в академия Болетиери.

Най-голямото унижение обаче е, когато хората настояват да определям себе си като опразнен откъм съдържание образ. Според тях аз сам съм си го признал, само защото съм произнесъл някакво рекламно изречение. Отнасят се към тази незначителна и смешна рекламна фраза, като към моя изповед, което е като да арестуват Марлон Брандо за убийство, заради произнесените от него думи в „Кръстника“.

Докато рекламната кампания набира сила, докато коварната рекламна фраза се промъква във всяка написана за мен статия, аз се променям. Придобивам зъл нрав, отвръщам гневно. Спирам да давам интервюта.

Нахвърлям се върху писачите, противниците и репортерите, дори срещу феновете. Според мен поведението ми е основателно, защото светът се е обърнал срещу мен, светът се опитва да ме прецака. Превръщам се в собствения си баща.

Когато тълпите ме освиркват, когато крещат: *Образът е всичко*, и аз им крещя. *Докато не искате да съм тук, ще ви показвам, колко аз не искам да съм тук.* В Индианаполис след една особено тежка загуба и оглушително освиркване, някакъв репортер ме пита какво се е объркало. Днес направо не приличахте на себе си, казва ми той с усмивка. Притеснен ли бяхте?

Отвърщам му също толкова словоохотливо да ме целуне отзад.

Никой никога не ми е давал добрия съвет да не крещя на репортери. Никой не се е погрижил да ме предупреди, че ако крещиш, ако се зъбиш, само настървяваш повече репортерите. Не им показвай страха си, но не им показвай и яда си. Дори и някой да ми беше дал този мъдър съвет, не съм сигурен, че щях да се вслушам в него.

Вместо това, започвам да се крия. Държа се като беглец, а съучастници в изолирането ми са Фили и Джей Пи. Всяка вечер ходим в едно старо кафене на Стрип, място, наречено „Пепермил“. Пием от бездънни чаши с кафе, ядем големи парчета пай и говорим, говорим. И пеем. Джей Пи е направил прехода между пастор и композитор и музикант. Преместил се е да живее в Ориндж Каунти и се е посветил на ново поприще — музиката. На висок глас пеем продрано любимите си песни, докато останалите посетители на кафенето не започнат да се обръщат към нас и да ни зяпат настойчиво.

Джей Пи е и неосъществен комик, горещ почитател на Джери Люис и непрекъснато ни разиграва разни скечове, докато двамата с Фили не запримираме от смях. После започваме да имитираме Джей Пи. Танцуваме със сервитьорките, търим се по пода и най-накрая и тримата така се смеем, че дъх не можем да си поемем. От дете не съм се смял така и макар в смеха ми да има нотка на истерия, този смях ми действа изцелително. За няколко часа, късно вечер, смехът ме превръща в стария Андре, какъвто и да е бил той.

Линк за Youtube видеото на рекламата „Образа е Всичко“ („Image is everything“)

<https://www.youtube.com/watch?v=WpuFEpbE0d0>

[1] Откритите първенства на САЩ и Австралия, турнирите Уимбълдън и Ролан Гарос (последният известен и като Откритото първенство на Франция) са четирите турнира от „Големия шлем“. Това са най-уважаваните турнири и с най-големи наградни фондове. ↑

[2] От френски „ужасното дете“. ↑

[3] Влюбена двойка известни престъпници, които обирали банки по времето на Голямата депресия. През 1967 година по историята им е заснет филмът „Бони и Клайд“. ↑

ГЛАВА 10

Недалеч от бащиния ми дом се простира обширният, построен от бетон кампус на Университета на Невада, Лас Вегас. През 1989 година университетът започва да печели слава заради отборите си в различни спортове. Баскетболният му отбор е невероятен, а членовете му са готови за НБА звезди. Отборът му по американски футбол е станал много по-добър. Бунтарите, както ги наричат са известни с бързината си и с невероятната си концентрация. Пък и говорим за бунтовници, а бунтарството ми носи късмет. Пат казва, че вероятно в Университета на Лас Вегас все ще има някой, който ще ми помага да тренирам, когато той не е в града.

Един ден отиваме до кампуса и намираме спортните зали, които са в нова сграда и на мен ми се виждат толкова внушителни, колкото и Сикстинската капела. Пълно е с хора с перфектни тела. Пълно е с яки мъжаги. Висок съм около метър и шейсет, петдесет и пет килограма, а екипът ми на Найк виси по мен. Грешен ход, казвам си. Не само че се чувствам като джудже, ами попадна ли в училищна атмосфера, ставам дръпнат, каквото ще да е училището.

Пат, кого будалкам? Мястото ми не е тук.

Дошли сме, казва той и от устата му се понасят пръски слюнка.

Намираме кабинета на треньора, който отговаря за силовите тренировки. Казвам на Пат да изчака, ще вляза и ще поговоря сам с човека. Надзъртам през вратата и в другия край на офиса, зад бюро с размерите на моя корвет, съглеждам истински жив великан. Напомня ми статуята на Атлас пред Центъра Рокфелер, която видях при първото си участие в Откритото първенство на САЩ. Този Атлас тук обаче е с дълга коса и очи черни и огромни, колкото старателно подредените тежести в салона. Вижда ми се човек, който като нищо би повалил някой, дето му се пречка.

Пъргаво се дръпвам от вратата.

Пат, иди ти.

Пат влиза. Чувам го да говори. Чувам в отговор да боботи и дълбок баритон. Прилича ми на тътнеж от двигател на камион. После Пат ме вика.

Задържам за миг дъха си и отново влизам.

Здравейте, поздравявам.

Здравейте, поздравява и великанът.

Ами, аз, казвам се Андре Агаси. Играя тенис и ами, аз, живея тук в Лас Вегас и...

Знам кой сте.

Изправя се. Висок е сто и осемдесет, а в раменете е широк като гардероб. За миг през ума ми минава, че може да обърне масата в пристъп на гняв. Той обаче заобикаля бюрото и протяга ръка да се ръкуваме. По-голяма ръка не съм виждал. Ръката му отговаря на широките му рамене, бицепси и крака, които също са с рекордни за моя опит размери.

Гил Рейес, представя се той.

Приятно ми е, господин Рейес.

Наричай ме Гил.

Добре, Гил. Знам, че вероятно си много зает. Не искам да отнемем от времето ти. Само се питах — всъщност, двамата с Пат се питахме, дали можем да обсъдим при какви условия от време на време би споделял с нас твоите познания. Полагам страхотни усилия да подобря физическите си показатели.

Разбира се, отвръща той. Има глас, който събужда в съзнанието ми асоциации за океанските дълбини и земните недра. Гласът му обаче е колкото дълбок, толкова и мек.

Развежда ме наоколо, представя ме на няколко студенти-спортисти. Говорим за тенис, баскетбол, приликите, разликите. После влиза отбора по футбол.

Извини ме, казва Гил. Трябва да си поговоря с тези приятели. Разполагайте се и се чувствайте удобно. Използвайте, който от уредите желаете. Но ви моля да бъдете внимателни. И дискретни. Технически погледнато, знаете, нарушаваме правилата.

Благодаря.

Вдигам малко от лег, упражнения за крака, клякания, но всъщност по-интересно ми е да наблюдавам Гил. Футболистите се събират пред него и го гледат със страхопочитание. Прилича на

испански генерал, който се обръща към своите конкистадори. Определя бойните им задачи. Ти вземи тапи лежанка. Ти — този уред. Ти — стойката за щанги. Всички го гледат в очите, докато говори. Не е изисквал от тях да го слушат внимателно, просто ги кара да го слушат. Накрая им казва да се съберат по-близо около него и им напомня, че здравата работа е единственият начин и друг път към успеха няма. Всеки един от тях има заслуга за него. Хванете се за ръце. Едно, две, три: *Бунтари!*

Пускат се, разпръсват се и започват да тренират. През ума ми минава, колко добре бих се чувствал в отбор.

С Пат всеки ден ходим в спортната зала на Университета и докато правя упражнения, разбирам, че Гил внимателно следи какво правим. Осъзнавам, че си е дал сметка в каква лоша форма съм. Осъзнавам, че и другите спортисти са си дали сметка за лошата ми форма. Чувствам се като аматьор и често ми се приисква да си тръгна, но Пат ме спира.

След няколко седмици Пат трябва да се върне на изток. Семейни проблеми. Чукам на вратата на кабинета на Гил и му казвам, че Пат е заминал, но ми е оставил режим, който да спазвам. Подавам на Гил листа хартия със съставения от Пат режим и го питам ще има ли нещо против да ми помага в изпълнението му.

Няма проблем, отговаря Гил извил една вежда. Оглежда режима на Пат, обръща листа, мръщи се. Окуражавам го да ми каже мнението си, но той само още повече се мръщи.

Пита ме. И каква е целта на това упражнение?

Не съм много сигурен, че я знам.

Я пак ми разкажи, откога спазваш подобен режим?

Отдавна вече.

Моля го да сподели мнението си.

Не искам никого да засягам, казва той. Не искам да прибързвам с изказванията, но не мога да те лъжа: ако някой може да напише режима ти на лист хартия, тогава този режим не си струва писането. Искаш от мен да ти помогна да тренираш по режим, в който изобщо не е отразена настоящата ти физическа форма, как се чувстваш, какви

цели ще си поставиш за постигане. Така съставен режимът ти не предполага промяна.

Смислено звучи. Би ли ми помогнал? Би ли ми дал някои насоки?

Ами, добре, какви цели искаш да постигнеш?

Разказвам му за съвсем скорошната загуба, която претърпях от аржентинеца Алберто Манчини. Как ме е надиграл физически, как ме е надвил като някогашен хулиган в плажно сбиване, като ми е хвърлил пясък в очите с крак. Печелех мача, бях с единия крак на врата му, а Манчини направи пробив, после спечели тайбрека и след това отбеляза още три пробива в петия сет. Бях безпомощен. Трябва да подобра физическата си форма, за да не се повтаря такава загуба никога повече. Да загубя е едно на ръка; да ме смажат от бой е съвсем друго. Втори път няма да понеса чувството.

Гил слуша неподвижно и безмълвно с цялото си внимание.

Топката за тенис е отскоклива и иска отскокливост и от играча, казвам му аз, а аз не мога да я контролирам непрекъснато. Онова, което би трябвало да контролирам през цялото време, е моето тяло. Или поне вероятно бих могъл, ако знаех какво трябва да правя.

Гил изпълва широкия си гръден кош с въздух и после бавно издиша. Казва. Какъв ти е графикът?

Няма да съм тук следващите пет седмици. Сезонът на летните турнири на твърда настилка. Когато се прибера обаче, за мен наистина ще е чест да работим заедно.

Съгласен съм, казва Гил. Ще измислим нещо. Лек път и успех на турнирите. Ще се видим, когато се върнеш.

На откритото първенство на САЩ през 1989 година отново играя срещу Конърс на четвъртфинал. Това е първият ми спечелен мач след пет сета и след пет петсетови загуби. Кой знае защо тази победа отново разгаря критиките срещу мен: трябвало да довърша Конърс в третия сет. Някой ме бил чул как крещя към Фили в моите места на трибуните: Ще проточа до пет сета и ще го нагазя накрая!

Майк Лупика, колумнистът на нюйоркския *Дейли Нюз* обръща внимание на моите деветнайсет непредизвикани грешки в третия сет и пише, че аз почти съм принудил Конърс да докаже, че съм достатъчно

издръжлив, да устиска до края на петия сет. Ако не ме засипват с унищожителни критики за умишлените загуби, тогава ме разкъсват на парчета заради начина, по който съм спечелил.

Когато се връщам в спортната зала, по лицето на Гил виждам, че ме е очаквал. Ръкуваме се. Слагаме начало на някаква история.

Повежда ме към лежанката с тежести и ми казва, че повечето от упражненията, които правя са погрешни, откъдето и да ги погледнеш, а пък съм ги и изпълнявал по тотално сбъркан начин. Търсел съм си белята. Съсипвам си тялото.

Накратко ми описва как работи тялото, физиката, хидравликата и архитектурата на човешкото тяло. За да познаваш нуждите на тялото си, казва ми той, за да разбереш от какво се нуждае то и от какво не, трябва да си донякъде инженер, донякъде математик, артист и дори мистик.

Лекциите много-много не ми понасят, но ако всички лекции бяха като тези на Гил, все още щях да съм в училище. Попивам всеки факт, всеки детайл, уверен, че никога и една дума няма да забравя.

Изумително е, твърди Гил, колко много заблуди има за човешкото тяло, колко малко знаем за собствените си тела. Например: момчетата често накланят лежанките, за да работят върху горните си гръдни мускули. Но това не е много резултатно, казва той. От трийсет години не съм правил подобни упражнения. По-голям ли щеше да е гръдният ми кош, ако правех?

Не, господине.

Вдиганията, упражненията с голяма тежест на гърба, докато се изкачваш, ами те? Направо си просиш страховита травма. Късметлия си, че не си съсипал коленете си.

И защо?

Андре, става дума за ъгли. При единия ъгъл, ти натоварваш квадрицепса си. Добре, страхотно. При друг ъгъл обаче, натоварваш коляното си, караш го да понася страховит товар. Ако натоварваш по този начин често коляното си, то ще те изостави.

Най-добрите упражнения, казва той, използват гравитацията. Показва ми как да използвам гравитацията и съпротивлението, за да направя един мускул по-силен. Показва ми как да упражнявам

бицепсите правилно и без опасност от травма. Води ме до почистена дъска и прави схема на моите мускули, крайници, стави, сухожилия. Споменава лък и стрела, показва ми точките на напрежение по лъка, когато тетивата му е опъната, после използва същия модел, за да ми обясни как работи гърбът ми, защо ме боли след мачове и тренировки.

Разказвам му за гръбначния си стълб, за моята спондилолистеза, прешлена, който е излязъл от обичайното си място. Той си записва за него, казва, че ще проучи травмата в медицинските си справочници и ще научи всичко за мен.

В крайна сметка, казва той, ако продължиш по същия начин, кариерата ти скоро ще приключи. Очакват те страхотни проблеми с гърба и коленете. Продължавай да натоварваш бицепсите си така, както те видях да го правиш, и ще си навлечеш проблеми и с лакътя.

Докато набляга на някои думи, Гил ги изписва на дъската. Обича да подчертава даден факт, като изписва ключовата дума. Обича да ми разяснява думите, да ги разнищва, да открива скритото в тях познание, сякаш вади ядка от черупката. *Калориите*, например. Обяснява ми, че идва от латинската дума calor, която означава единица енергия, топлина. Хората приписват на калориите лошо значение, а всъщност ние се нуждаем от топлина. С храната ние всъщност подхранваме естествената пещ. Защо да е лошо това? Важно е кога човек се храни, колко се храни, с какво се храни, това е от значение.

Според хората храната е истинска злина, казва той, но ние имаме нужда да подхранваме вътрешния си огън.

Да, мисля си аз. Вътрешният ми огън има нужда от гориво.

Когато говори за топлината, Гил споменава, че ненавижда горещините. Изобщо не ги понася. Към високите температури е необичайно чувствителен и за него истинско мъчение означава да седи под слънчевия пек. Включва климатика.

Запомням този факт.

Разказвам му за кросовете с Пат по Хълма на гърмящите змии и как според мен съм в застой. Пита ме колко тичам всеки ден?

Осем километра.

И защо?

Не знам.

По време на мач осем километра ли тичаш?

Не.

Колко често се случва по време на мач да пробягаш повече от пет стъпки в една посока, преди да спреш?

Всъщност рядко.

От тенис не разбирам нищо, но *ми* се струва, че след третата стъпка ти трябва да мислиш как да спреш. Иначе ще върнеш топката и ще продължиш да тичаш, което ще означава, че няма да си в позиция при следващия удар на противника. Номерът е да забавиш темпото, да удариш топката, после да скочиш на спирачките и да се втурнеш обратно. Според моите разбирания твоят спорт не набляга толкова на тичането, колкото на затичването и спирането. Трябва да насочиш усилията си към изграждане на мускулите, които са ти необходими, за да се затичаш и да спреш.

Разсмивам се и му признавам, че думите му вероятно са най-прозорливите, които някой някога е казал за тениса.

Когато идва време да затворим спортната зала, помагам на Гил да подреди и да изгаси лампите. Сядаме в моята кола и продължаваме да говорим. Най-накрая той забелязва, че зъбите ми тракат.

Тая кола-мечта няма ли си парно?

Има си.

И защо не е включено?

Защото ми каза, че не обичаш да ти е топло.

Гил онемява. Не му се вярва, че съм запомнил. А мисълта, че ми е било некомфортно през цялото време направо му е непоносима. Включва парното на максимална степен. Продължаваме да говорим, скоро забелязвам капчици пот по челото и горната устна на Гил. Спирам парното и спускам прозорците. Разговорът ни се проточва още половин час, когато той забелязва, че започвам да посинявам от студ. Отново включва парното на максимална степен. Така разговаряме между жега и студ, за да покажем уважението, което храним един към друг и откарваме до малките часове на деня.

Разказвам на Гил отгук-оттам историята си. За баща ми, дракона, Фили, Пери. Разказвам му за заточението в академия Болетиери. После той ми разказва своята история. За детството си в Ла Крулес, Ню Мексико. Родителите му били земеделци. Отглеждали орехи и памук. Преселили се в източен Лос Анджелис и Гил на бърза ръка станал възрастен сред суровия живот на тамошните улици.

Истинска война се водеше, казва той. Простреляха ме. В крака си още имам куршум. Не говорех и английски, само испански, затова в училище бях свит и не говорех. Научих английски като четях Джим Мъри в Лос Анджелис Таймс и слушах Вин Скъли, докато коментира играта на Доджър по радиото. Имах малък транзистор. Всяка вечер слушах радио. Моят учител по английски беше Вин Скъли.

След като поусвоил английския, Гил решил да поработи върху тялото, което Бог му бил дал.

Само силните оцеляват, нали? Пита той. И понеже в нашия квартал нямаше спортни зали за тежести, ние си ги направихме. Бивши затворници ни показаха как да си ги направим. Да речем, пълнехме кофи с цимент, закрепяхме ги към прът и така си правехме щанга. За лежанката използвахме щайги от мляко.

Разказа ми как е получил черния си колан по карате. Разказа ми за своите двайсет и две срещи като професионален каратист, дори за онази, в която му разбили челюстта. Но не ме нокаутираха, заявява ми с гордост.

Когато идва време да си вземем довиждане, защото небето вече е започнало да просветлява, неохотно разтърсвам ръката му и му казвам, че утре пак ще дойда в спортната зала.

Знам, отвръща ми той.

Тренирам с Гил през есента на 1989 година, напредъкът е видим и отношенията ни стават много стабилни. Гил е с осемнайсет години по-възрастен от мен и може да се каже, че влиза в образа на бащата. В известен смисъл и аз си давам сметка, че съм синът, който няма. (Има три деца и трите са момичета.) И това отношение е едно от малкото неща, които не обсъждаме. Всичко останало се разнищва и обсъжда.

Гил и съпругата му Гайе имат прекрасна традиция. В четвъртък вечер всеки от семейството казва какво му се яде за вечеря и Гайе го приготвя. Една от дъщерите иска хот-дог, така ли? Хубаво. Другата шоколадов сладкиш ли иска? Никакъв проблем. Придобивам навика четвъртък вечер да спирам колата пред къщата на Гил и да си хапвам от ястието на всеки един. Не след дълго всяка вечер ям у Гил. Когато стане много късно и не ми се кара до вкъщи, направо се строполявам на пода у тях.

Гил поддържа и друга традиция. В колкото и неудобна поза да спи човек, щом той спи, няма значение колко се мъчи на сън, никой не го притеснява. Затова никога не ме събужда. Просто хвърля отгоре ми едно одеяло и ме оставя да спя до сутринта.

Слушай, казва един ден Гил, харесва ни да си с нас и сам знаеш. Трябва обаче да те попитам, хубаво и здраво момче като теб може да иде на къде по-интересни места, а ти идваш у дома всеки четвъртък вечерта на хот-дог. Спиш сгънат одве на пода.

Обичам да спя на пода. Гърбът ми се чувства по-добре.

Не говоря за пода. Говоря за моя дом. Сигурен ли си, че това е мястото, където искаш да си? Сигурно има по-добри места, на които да отидеш.

На никакво друго място не искам да съм, Гил.

Гил ме прегръща. Мислех си, че знам какво е да те прегърнат, но никой не може да знае какво точно означава, докато не го прегърне човек, широк като гардероб в раменете.

На Коледа 1989 година, Гил ме пита дали не искам да му гостувам за празника, да го отпразнуваме със семейството му.

Мислех, че никога няма да попиташ.

Докато Гайе пече курабийки, а дъщерите й спят на горния етаж, двамата с Гил сме в дневната и подреждаме играчки и влакчета от дядо Коледа. Признавам на Гил, че не помня някога да съм се чувствал толкова спокоен.

Няма ли да ти е по-добре на някое празненство? С приятели?

Аз съм точно там, където искам да бъда.

Спирам да сглобявам играчката, която държа в ръцете си и впервам поглед в Гил. Казвам му, че в моя живот никога нито един ден не ми е принадлежал. Животът ми винаги е принадлежал на някой друг. Първо на баща ми. После на Ник. И винаги, от самото начало на тениса. Дори и тялото ми не ми е принадлежало, докато не срещнах Гил, който прави онова, което се предполага, че се пада на бащата да направи. Прави ме по-силен.

И сега, когато съм тук с теб, Гил, и със семейството ти, за първи път в живота си усещам, че съм там, където ми е мястото.

Това ми стига. Никога повече няма да те питам. Весела Коледа, синко.

ГЛАВА 11

Щом се налага да играя тенис, който е най-самотният спорт от всички, ще направя всичко по силите си, за да се заобиколя с колкото се може повече хора извън корта. И всеки от тях ще има своя точно определена роля. Пери ще се грижи за хаоса в мислите ми. Джей Пи ще ми помага с хаоса в душата ми. Ник ще отговаря за основите на играта. Фили ще ми помага с подробностите, детайлите, с ангажиментите и винаги ще е мой гръб.

Спортните журналисти ме разкъсват заради моя антураж. Според тях пътувам с толкова много хора, за да подхранвам егото си. Имал съм нужда от целия куп хора, защото не съм понасял самотата. Отчасти имат право. Не обичам самотата. Хората около мен обаче не са антураж, те са отбор. Имам нужда от тяхната компания, съвета им и от знанията, които получавам от тях. Те са моят екип, но също и мои духовни учители, моята първа награда. От тях получавам и крада знания. От Пери заемам израз, история от Джей Пи, поведение или жест от Ник. Оpozнавам себе си, създавам себе си с помощта на имитацията. Как иначе да го направя? Детството ми е преминало в изолирана стая, а юношеските ми години са протекли в стая за мъчения.

Всъщност вместо да искам да намаля хората в отбора си, аз искам да ги увелича. Искам към него официално да се присъедини Гил. Искам да работи за мен, на пълен работен ден, за да ми помогне да стана по-издръжлив и да подобря спортната си форма. Звъня на Пери в Джорджтаун и му разказвам за проблема, пред който съм изправен.

Какъв проблем?, пита той. Искаш ли да работиш с Гил? Ами склучи договор с него.

Но за тази цел съм наел Пат. Плюещият чилиец. Не мога да уволня човека. Не съм в състояние да уволня никого. А дори да можех, как щях да се осмеля да поискам от Гил да напусне известната си, високоплатена работа в Университета на Невада, за да работи само и единствено с мен? Че кой съм аз, мамка му?

Пери ме съветва да накарам Ник да пренасочи Пат към други тенисисти, на които Ник е треньор. После, продължава Пери, седни с Гил и му кажи какво искаш. Остави го той да реши.

През януари 1990 година питам Гил дали ще ми окаже огромната чест да работи с мен, да е мой треньор, да пътува по турнири с мен.

Да напусна работата си в Университета на Невада ли?

Да.

Но аз нищичко не знам за тениса.

Нищичко за тениса не знам и аз, така че не се притеснявай.

Гил се размива.

Гил, според мен мога да постигна много. Мисля, че мога да постигна... *нещо*. Но за краткото време откакто те познавам, ясно си давам сметка, че мога да постигна успех само с твоята помощ.

Не му трябва да го убеждавам много. Добре, съгласява се той. Искам да работя с теб.

Не ме пита колко ще му плащам. Не споменава думата *пари*. Казва, че ние сме сродни души, които се отправят на велико приключение. Казва, че го е предчувствал кажи-речи от деня, в който сме се срещнали. Според него ме чака забележителна съдба. Казва, че съм като Ланселот.

И кой е този?

Сър Ланселот. Нали се сецаш, крал Артур. Рицарите на Кръглата маса. Ланселот е бил най-великият от рицарите на Артур.

Той ли е убивал дракони?

Всеки рицар убива дракони.

Има само едно препятствие на пътя ни. Гил не разполага със спортен салон в къщата си. Ще му се наложи да преустрои гаража си в напълно оборудвана спортна зала, което ще отнеме доста време, защото сам иска да направи спортните съоръжения.

Да ги *построиш* ли?

Трябва да заварявам, да направя въжета и скрипци със собствените си ръце. Не искам да оставям нищо на случайността. Не искам да си докараш травма. Не и докато аз отговарям за теб.

Сецам се за баща си, как сам строи машината за топки и духалките и се чудя дали пък това не е единственото общо между него и Гил.

Докато спорната зала на Гил стане готова, продължаваме да работим в спортната зала на университета. Не напуска работата си, тренира баскетболния отбор на Бунтарите през един блестящ сезон за тях, чиято връхна точка е зашеметяващата победа над отбора на университета Дюк за титлата в националния шампионат. Когато приключва със задълженията си, когато спортната зала в дома му е почти готова, Гил казва, че вече е готов.

Сега въпросът е, дали ти си готов, Андре? За последен път те питам дали си сигурен в решението си?

Гил, за никое свое решение не съм бил по-сигурен.

И аз.

Казва, че тази сутрин ще отиде с колата си до университета и ще върне ключовете.

Няколко часа по-късно, когато излиза от университета, аз съм отвън и го чакам. Вижда ме и се засмива, отиваме да отпразнуваме събитието със сандвичи със сирене.

Понякога тренировката с Гил е всъщност разговор. Не се и докосваме до щангите. Седим на свободните пейки и обменяме мисли. Има много начини, казва Гил, с чиято помощ да станеш силен, а понякога да разговаряш е най-добрият. Когато не ме ограмотява за моето тяло, аз го уча на принципите на тениса, за живота по време на турнирите. Обяснявам му правилата на играта, циклите от малки турнири и четирите големи турнири или турнирите от Големия шлем, които са мерило за всеки един тенисист. Разказвам му за календара на тенис турнирите, как започвам годината на другия край на света с Откритото първенство на Австралия, а после вървим след слънцето. След това идва сезонът на настилките с клей, в Европа, чиято връхна точка е турнирът в Париж на Откритото първенство на Франция. После през юни започва сезонът на кортовете с трева и Уимбълдън. Изплезвам език и се намръщвам. После идва време на застой, сезонът на твърдите настилки, който приключва с Откритото първенство на САЩ. След него започва сезонът на закритите кортове — Щутгарт, Париж, Световното първенство. Прилича на Денят на мармота^[1]. Местата на срещите не се променят, нито съперниците. Променят се

само годините и резултатите от мача, а с времето резултатите от мачовете се натрупват и заприличват на телефонни номера.

Мъча се да обясни на Гил как работи психиката ми. Започвам от самото начало, истината скрита в самото сърце.

Той се засмива. Всъщност ти не мразиш тениса, казва ми той.

Напротив, Гил, ненавиждам го.

Лицето му придобива странно изражение и аз си мисля, дали пък не е започнал да гледа на напускането на работата си в университета като на грешка и че е действал прибързано.

Ако наистина е така, пита той, защо тогава играеш тенис?

Не ставам за друго. Не знам да правя нищо друго. Тенисът е единственото нещо, от което разбирам. Пък и тръгнах ли да се занимавам с друго, баща ми би ритнал камбаната.

Гил се почесва по ухото. Думите ми го изненадват. Познава стотици спортисти, но за пръв път познава спортист, който мрази спорта. Не знае какво да каже. Успокоявам го, че не трябва да казва нищо. И аз самият не проумявам цялата каша. Мога единствено да му разкажа как стоят нещата, не и да му ги обясня.

Разказвам на Гил и за ада с *Образът е всичко*. Обзет съм от някакво усещане, че той трябва да знае в какво се замесва, да разбере напълно положението. Врълетелите ме събития след рекламната фраза все още ме вбесяват, но някак гневът вече се е уталожил някъде дълбоко. Трудно ми е да говоря за него, трудно ми е да го извадя наяве. Усещам го като лъжица киселина в стомаха си. Гил изслушва историята и също се вбесява, но гневът му намира по-лесно израз. Иска да направи нещо, веднага. Иска да разбие физиономията на някой представител на рекламата или на двама. Казва: Измъдрил някакъв си мухльо от Медисън авеню идиотска рекламна кампания, карат те да кажеш някаква фраза пред камерата и тя започва да те описва, така ли?

Милиони хора мислят, че ме описва. И твърдят, че е така. И пишат, че е така.

Преметнали са те, казва. Чисто и просто. Грешката не е твоя. Не си знаел какво си казвал, нито как ще се възприеме и как злонамерено ще се интерпретира.

Разговорите ни продължават и извън спортната зала. Излизаме на вечеря. Закусваме заедно навън. По шест пъти на ден се чуваме по телефона. Обаждам му се веднъж посред нощ и си говорим с часове.

Когато разговорът вече приключва, Гил ми казва. Защо утре не наминеш да потренираме?

С удоволствие, отговарям, но съм в Токио.

Три часа вече си говорим, а ти си в Токио? Мислех, че си в другия край на града. Чувствам се виновен, човече. Държа те толкова време...

Сам спира. Казва. Знаеш ли какво? Не се чувствам виновен. Не. Чувствам се поласкан. Имал си нужда да поговориш с мен и няма значение дали си в Токио или на Тимбукту. Разбрах. Добре, приятел, разбрах те.

От самото начало Гил старателно води бележки за моите тренировки. Купува си бележници с кафяви корици и отбелязва всяка почивка, всеки сет, всяко упражнение, ден след ден. Записва теглото ми, диетата ми, пулса ми, пътуванията ми. В полетата прави схеми и дори рисунки. Казва, че иска да проследи прогреса ми, да натрупа база данни, с които да се консултира в следващите години. Изучава ме, за да ме изгради отново из основи. Той е като Микеланджело, който преценява къс мрамор, но недостатъците ми не го отблъскват. Прилича на Да Винчи, който отбелязва всичко в бележниците си. По бележниците на Гил, по грижата, с която води бележките си, по старанието му да не пропуска и ден, разбирам, че аз го вдъхновявам, както и той вдъхновява мен.

От само себе си се разбира, че Гил ще ме придружава на много турнири. Трябва да наблюдава спортната ми форма по време на мачовете, да се грижи за храната ми, да бъде сигурен, че организъмът ми е достатъчно хидратиран. (Но не просто хидратиран. Гил си има специална отвара от вода, въглехидрати, сол и електролити, която трябва да пия вечерта пред мач.) Тренировките с него не приключват при пътуване. А стават и още по-важни на път.

Първото ни пътуване, уговаряме се, ще бъде през февруари 1990 година до Скотсдейл. Казвам на Гил, че трябва да сме там две вечери преди началото на турнира, за играй-и-се-забавлявай.

Играй и какво?

Ами това е събиране на известни тенисисти, които набавят пари за благотворителност, за да се радват корпоративните спонсори, за да се забавляват феновете.

Струва ми се забавно.

Пък и, казвам му аз, ще пътуваме с новия ми корвет.

Изгарям от нетърпение да му покажа каква бърза кола имам.

В мига, в който се появявам пред къщата на Гил разбирам как не съм обмислил добре нещата. Колата е много малка, а Гил е грамаден. Колата е толкова миниатюрна, че прави Гил два пъти по-грамаден, отколкото е. Той се сгъва на четири, за да се смести на седалката си и дори така трябва да се извие на една страна, че главата му опира в тавана на колата. Корветът изглежда така, сякаш всеки миг ще се пръсне по шевовете.

Като гледам Гил свит и притеснен, ме обзема желание да натисна педала на газта. Естествено допълнителна мотивация да карам бързо корвета изобщо не ми е необходима. Колата се движи със свръхзвукова скорост. Пускаме музиката и излитаме от Вегас, прелитаме над язовира Хувър, спускаме се към скалистите местности, обрасли с дървото на Юда из северозападна Аризона. Решаваме да спрем за обяд преди Кингман. Идеята да похапна, в комбинация с бързината на корвета, високата музика и присъствието на Гил ме карат здраво да настъпя газта. Движим се по-бързо от звука. Виждам как Гил се намръщва и сочи с пръст. Поглеждам в огледалото за обратно виждане, на сантиметри от бронята ми се движи пътен полицейски патрул.

Полицаят, без да се помайва, ми връчва глоба за превишена скорост.

Не ми е първата, признавам на Гил, който клати глава.

В Кингман спираме пред ресторант за щедро похапване. И двамата обичаме да ядем, и двамата имаме тайна слабост към ресторантите за бързо хранене, затова влизаме в заведението и си поръчваме пържени картопки, после повтаряме поръчката и допълваме със сода. Когато принуждавам Гил отново да се сгъне на няколко ката в корвета, виждам, че закъсняваме доста. Трябва да наваксаме. Скачам на газта и отпрашваме. Триста и двайсет километра до Скотсдейл. Два часа път.

След двайсет минути, Гил повтаря отново жеста си.

Този път полицейският патрул е друг. Взима ми шофьорската книжка и талона и пита. Скоро да сте получавали глоба за превишена скорост?

Поглеждам към Гил. Той се мръщи.

Ами ако имате предвид преди около час, тогава да, господин офицер, имам.

Изчакайте тук.

Връща се до колата си. След една минута отново идва.

Съдията в Кингман иска да ви види.

Какво? Кингман ли?

Придружете ме, господине.

Да ви придружа ли..., ами колата?

Приятелят ви ще я кара.

Ама как така ще ви придружавам?

Господине, ще слушате какво ви казвам и ще изпълнявате каквото ви казвам, затова и няма да отидете до Кингман с белезници. Ще седнете на задната седалка в колата ми, а вашият приятел ще шофира вашата. Сега слизайте.

Седя на задната седалка в полицейската кола, Гил ни следва с корвета, който го пристяга като корсет. Насред пущинака сме и слушам хита на Пол Макартни и Майкъл Джексън и как онзи малоумник в нея дрънка на банджо. Стигаме до съда на град Кингман за четирийсет и пет минути. Влизам след полицаия през една странична врата и се озовавам пред дребничък, възрастен съдия, с каубойска шапка и огромна тока на колана.

Дрънкането на банджо става още по-силно.

Оглеждам се за диплома на стената, за някакво доказателство, че наистина се намирам в съдилище и той е истински съдия. Виждам само глави на мъртви животни.

Съдията започва да ми задава някакви случайни въпроси.

В Скотсдейл ли ще играете?

Да, господине.

Преди участвали ли сте в турнира?

Ами да, господине.

Къде сте в схемата?

Простете не разбирам?

С кого ще играете в първия кръг?

Съдията, оказва се, е фен на тениса. На всичкото отгоре следи зорко кариерата ми. Според него е трябвало да бия Къриър на Откритото на Франция. Има мнение за всичко и всички, за Конърс, Лендъл, Ченг, за положението на тениса, за липсата на велики

американски тенисисти. След като е споделял вижданията си с мен за играта най-спокойно в продължение на около двайсет и две минути, той пита. Ще дадете ли автограф за децата ми?

Никакъв проблем, господине. Ваша чест.

Подписвам всичко, което ми подава и после чакам присъдата.

Хубаво, казва съдията. Отсъждам да ги попилеете в Скотсдейл.

Моля? Не разбр... Искам да кажа, ваша чест, че докато пътувах насам обратно тези сто километра си мислех, че ще ме пратите в затвора или най-малкото ще ме глобите.

Не! Не, не, не, исках само да ви видя. Вие обаче най-добре да помолите приятелят ви да ви закара до Скотсдейл, защото получите ли още една глоба днес, ще се наложи да ви задържа тук, докато цъфнат тоягите.

Излизам от съда и се втурвам към корвета, където ме чака Гил. Разказвам му, че съдията е луд фен на тениса и искал да ме види. Гил мисли, че лъжа. Моля го само да кара и да се махаме от този съд. Той потегля бавно. При нормални обстоятелства Гил е предпазлив шофьор. Но е толкова изнервен от срещите ни с правосъдието на Аризона, че минава на шеста и кара с деветдесет километра в час чак до Скотсдейл.

Естествено, окъснял съм здраво за благотворителните мачове. Затова докато влизаме в паркинга, аз си навличам екипа за тенис. Спираме пред охраната и казваме, че ме очакват, аз съм един от участниците. Той не ми вярва. Показвам му шофьорската си книжка, за която съм щастлив, че още е в джоба ми. И той ни дава знак с ръка да влизаме в паркинга.

Гил казва. Не се притеснявай за колата, аз ще се погрижа за нея. Ти тръгвай.

Грабвам си сака и удрям спринт през паркинга. По-късно Гил ми разказва, че когато съм влязъл на кортовете, чул оваците. Прозорците на корвета били вдигнати, но въпреки това чул тълпата от зрители. В този миг проумял какво съм се опитвал да му обясня. След постъпката на съдията-каубой от Дивия запад, след като чул как публиката се взривява при излизането ми на стадиона, той взел да проумява положението. Признава, че до това пътуване не осъзнавал колко *ненормален* е животът. Наистина не разбираше в какъв живот навлиза,

когато подписвал договора с мен. А аз му отвързвам, че в това отношение всъщност сме двама.

Страхотно си прекарваме в Скотсдейл. Оpozнаваме се, така както може да се опознаят хората на път. Играя по пладне, после спирам играта и чакам служител от турнира бързо да осигури чадър на мястото, където е Гил. Той се пече под слънцето и се поти обилно. Когато служителят му подава чадъра, Гил изглежда смутен. После поглежда към мен, вижда ме да му махам и разбира. Целият грейва в усмивка и двамата се размиваме.

Една вечер излизаме на вечеря. Късно е, едновременно закусваме и вечеряме. В ресторанта се втурват четирима и седат в другото сепаре. Обсъждат и се присмиват на прическата ми, на дрехите ми.

Май е педи, казва един.

Няма грешка, хомо е, отговаря му приятелчето.

Гил се прокашля, избърсва устата си с хартиената салфетка и ми казва да се нахраня добре, той вече бил сит.

Гили, няма да ядеш сега или какво?

Не, приятел. Последното нещо, което ми трябва по време на бой, е да съм преял.

Приключвам с яденето и Гил казва, че има да уреди едни въпроси със съседите в другото сепаре. Ако нещо се случи, казва ми, не трябвало да се притеснявам хич, знаел как да се прибере и сам. Изправя се бавно-бавно. Приближава се към четиримата юнаци. Обляга се на масата им. Масата проскърцва. Разперва грамадния си гръден кош в лицата им и им казва: Добре ли ви е да съсипвате апетита на другите? Така ли си пилеете времето, а? Ами да взема и аз да видя какво е. Какво ядете? Хамбургер ли?

Грабва хамбургера на единия и отхапва половината наведнъж.

Кетчуп му трябва, казва Гил, с пълна уста. Знаете ли какво? Ожаднях сега. Викам да си сръбна малко сода. Да. А сега вече си мисля, че ще върна поръчката върху масата, да я наместя откъдето я взех. Нека — нека някой от вас посегне да ме спре.

Гил отпива здрава глътка, после бавно, почти със скоростта, с която кара изсипва като душ содата върху масата.

Никой от юнаците не смее да шавне.

Гил поставя празното шише на масата и ме поглежда. Андре, готов ли си да тръгваме?

Не печеля турнира, но няма значение. Доволен съм, щастлив съм, когато си тръгваме обратно за Вегас. Преди да напуснем града спираме да похапнем. Обсъждаме събитията от последните три денонощия и двамата споделяме мнението, че това пътуване всъщност е началото на едно много по-дълго пътуване. В своя бележник на Да Винчи Гил ми прави скица, на която съм с белезници.

Седим на паркинга отвън и гледаме звездите. Изпитвам огромна обич и благодарност към Гил. Благодаря му за всичко, което прави за мен и той ми казва, че няма нужда повече никога за нищо да му благодаря.

После дръпва една реч. Гил, който е учил английски от вестниците и бейзболните коментари, произнася гладък, напевен и поетичен монолог, както сме си там пред ресторанта. До края на живота си горчиво ще съжалявам, че нямах касетофон, за да го запиша. Но я помня кажи-речи дума по дума:

Андре, никога няма да се опитвам да те променя, защото никога никого не съм опитвал да променя. Ако можех да променя някого, щях да променя себе си. Знам обаче, че мога да ти дам карта и план как да постигнеш мечтите си. Товарният кон и състезателният кон са различни. Човек не се отнася по един и същ начин с тях. Не ги слушай всички тия приказки как към хората човек трябвало да се отнася еднакво, не съм сигурен дали еднакво означава по един и същ начин. Ако питаш мен, ти си състезателен кон и аз винаги ще се отнасям към теб като към такъв. Ще съм твърд, но честен. Ще те подтиквам, но няма да те притискам. Не съм от онези, които лесно изразяват или дават воля на чувствата си, но отсега нататък, знай следното: В битка сме, приятел. В битка сме. Разбираш ли какво ти казвам? Започнали сме война и ти можеш да разчиташ на мен, докато има и един останал човек. Някъде там горе има звезда с твоето име. Може и да не успея да ти помогна да я откриеш, но имам як гръб и ти можеш да се покачиш на него, докато търсиш своята звезда. Чу ли ме? И така ще е, докато ти искаш. Дръж се изправен на гръба ми и се извиси, човече. Извиси се.

Глава 12

На откритото първенство на Франция през 1990 година влизам в новините заради розовото. Името ми е на първата страница на всички спортни вестници, а и на някои ежедневници. *Агаси в розово*. Имат предвид най-вече розовия клин под избелелите джинси. Обяснявам на репортерите: това не е розово, води се цвят разтопена лава. Изумен съм колко внимание обръщат на някакъв си цвят. Но всъщност си мисля, че е по-добре да пишат за цвета на моите къси панталони, отколкото за лошите страни на характера ми.

Гил, Фили и аз не искаме да влизаме в пререкания нито с пресата, нито със зрителите, нито с Париж. Не ни харесва да се чувстваме чужденци, изгубени и хората да ни зяпат само защото говорим на английски. Затваряме се в хотелската ми стая, включваме климатика и поръчваме храна от Макдоналдс и Бъргър Кинг.

Ник обаче получава неприятни пристъпи на клаустрофобия. Исква да е навън, да разглежда забележителностите на Париж. Момчета, казва той, в Париж сме! Ами Айфеловата кула? Ами шибания Лувър?

Бяхме вече на едното, разгледали сме другото, отвръща му Фили.

Не искам и да доближавам Лувъра. А и не ми е необходимо. Само да затворя очи и виждам страховитата картина със сграбчилиия любимите си хора мъж на скалата и неговия баща, вкопчил се във врата му.

На Ник казвам, че никого и нищо не искам да виждам. Искам само да спечеля шибания турнир и да се прибера у дома.

Минавам през първите кръгове, играя добре и после налитам отново на Къриър. Печели първия сет с тайбрек, но след това играе несигурно и му взимам втория. Третият сет също е мой, а после в четвъртия Къриър се срива и умира, 6–0. Лицето му е в цвят разтопена лава. Искам да му кажа: Надявам се, че това физическо натоварване вече ти е достатъчно. Само че на мен не ми е. Може пък да задобрявам. Безспорно е, че физически съм по-издръжлив.

Следва Ченг. Победителят от миналата година. Мисълта, че е спечелил турнир от Големия шлем преди мен ми е като обеща на ухото. Завиждам на дисциплината, с която тренира, възхищавам се на дисциплината му на корта, обаче момчето жестоко ме дразни и това си е. Без капка угризения продължава да разправя, че Христос бил на негова страна, а от това самовлюбено поведение и от тия религиозни демонстрации направо побеснявам. Бия го с четири сета.

На полуфиналите излизам срещу Йонас Свенсон. Човекът има сервис като топовно гюле и без да се плаши играе близо до мрежата. Играе по-добре на бързи настилки, затова съм доволен, че се сблъсквам с него на клей. Заради мощния му бекхенд с висока траектория, отрано решавам, че ще съсия бекхенда му. Прицелвам се отново и отново в уязвимия му бекхенд и бързо повеждам в резултата, 5–1, Свенсон потъва. Сет за Агаси. Във втория сет повеждам с 4–0, той навакса до 3–4. Съвсем близо съм да го довърша. Той обаче намира у себе си трошичка самоувереност и печели третия сет. При обичайните обстоятелства щях да се изнервя. Но тази година поглеждам към моите места на трибуните и там виждам Гил. Повтарям си думите му от паркинга и печеля четвъртия сет, 6–3.

Най-накрая стигам до финал. Първият ми финал на турнир от Големия шлем. Изправлям се срещу Гомез, от Еквадор, когото съм победил само няколко седмици по-рано. Той е на трийсет, на път е да се оттегли, всъщност аз си мислех, че той вече се е оттеглил. Най-накрая вестниците са на мнение, че Агаси ще реализира своя потенциал.

И тогава настъпва катастрофата. Вечерта преди финала, докато си вземам душ, перуката, която Фили ми е купил най-неочаквано се разпада в ръцете ми. Вероятно съм объркал балсама. Основата ѝ се разнищва, проклетото нещо става на парчета в ръцете ми.

Напълно отчаян, извиквам Фили в хотелската си стая.

Какъв шибан късмет, казвам му. Виж ми само перуката!

Той я оглежда.

Ще я изсушим, после ще я закрепим, казва той.

С какво?

С фиби за коса.

Преброжда цял Париж, за да открие фиби за коса. И не намира. Звъни ми по телефона. Що за град е това по дяволите? Фиби нямат ли си?

В лобито на хотела се сблъсква с Крис Евърт^[2] и я моли да му даде нейните фиби. Тя обаче няма. Пита го защо са му дотрябвали. Не ѝ отговаря. Най-накрая попада на приятел на сестра ни Рита, който има цяла чанта пълна с фиби за коса. Помага ми да закрепим перуката и да я поставим, слагаме ѝ най-малко двайсет фиби за коса.

Дали ще удържи?, питам.

Ще удържи. Само не шавай много.

Засмиваме се мрачно.

Мога, разбира се, да играя и без перука. Но след толкова месеци присмех, критика и подигравки съм станал твърде докачлив и чувствителен. *Образът е всичко*, така ли? Какво ли ще кажат за мен, ако разберат, че нося непрекъснато перука? Няма да има значение ще губя ли, или ще печеля, играта ми няма да ги интересува. Само за перуката ми ще говорят. Няма да ми се смеят само някакви деца в академия Болетиери, нито някакви си дванайсет хиляди германци на Купа Дейвис, целият свят ще ми се присмива. Достатъчно ми е да затворя очи и присмехът гръмва в съзнанието ми. И знам, че не мога да го понеса.

Загрявам преди мача и се моля. Не се моля да победя, моля се перуката ми да не падне. Това е първият ми финал на турнир от Големия шлем и при нормални обстоятелства щях да съм притеснен. Малката ми перука обаче направо ме е докарала до кататония. Може и да не се разхлаби, но аз я усещам как се разхлабва. При всеки удар, при всеки отскок си представям как пада на земята, като ястреб от небето, отстрелян от баща ми. Във въображението си чувам как тълпата ахва. Виждам как милиони зрители се залепват за екраните на телевизорите си, обръщат се един към друг и на безброй езици и диалекти казват нещо от рода на: косата на Андре Агаси не падна ли преди малко?

Планът ми за играта срещу Гомез отразява разстроените ми нерви, страха ми. Известно ми е, че не е подвижен, че няма да издържи до петия сет. Решавам да проточа мача, да поддържам дълги

разигравания, да му изпия силите. Мачът започва и става ясно, че и Гомез много добре си знае годините, затова се опитва да направи мача кратък. Играе бърз и рисков тенис. Печели за нула време първия сет. Втория губи, също толкова бързо.

Вече знам, че е по-вероятно играта ни да продължи три часа, а не четири, което означава, че спортната форма вече не е от такова значение. Играта ни ще е бърза и ще играем в мач, който Гомез може да спечели. Два сета вече са минали и бързо се приближаваме към финала, а аз играя срещу човек, който може преспокойно да издържи и пет сета.

Разбира се, стратегията ми за мача е фатално сгрешена от самото начало. Откровено жалка. Била е всичко, но не и печеливша, каквато и да е била продължителността на мача, защото финал не се печели, като човек играе, за да не загуби, нито като чака съперникът му на корта да загуби. Стремежите ми да поддържам дълги разигравания откровено окуражават Гомез. Той е опитен тенисист, който знае, че вероятно това е последното му участие на турнир от Големия шлем. Единственият начин да го победи е, като уязвя увереността му и желанието му да спечели. Като съм нападателен. А той ме вижда да играя защитно, да налагам темпо на игра, вместо да доминирам играта и се изпълва с увереност.

Печели третия сет. В началото на четвъртия сет осъзнавам още една своя лоша преценка. При повечето тенисисти с проточването на мача до известна степен отслабва силата на сервиса им. Мускулите на краката им са уморени и им е трудно да се протягат. Гомез обаче бие сервиса ниско. Изобщо не се протяга и не напънча краката си. Надвесва се над топката. С натрупването на умората започва да се привежда още повече и тази особеност на сервиса му става още по-видима. Очаквал съм сервисът му да отслабне, вместо това той става по-остър.

С приближаването на победата, Гомез става изключително любезен и пръска чар. Просълзява се. Маха към камерите. Знае, че в родния си Еквадор ще се превърне в национален герой. Чудя се, какво ли е там в Еквадор. Може пък да се преселя в Еквадор. Може пък това да е единственото място, където ще мога да се скрия от обзелия ме срам. Седя в съблекалнята със сведена глава и си представям какво ще напишат стотиците спортни журналисти и автори на заглавия от първа страница и водещи новини, да не говорим какво ще кажат моите

почитатели. Думите им звучат в ушите ми. Образът е всичко, Агаси е нищо. Господин Разтопена лава е разтопена каша.

Влиза Фили. По очите му познавам, че не просто ми съчувства, той съпреживява болката ми. Поражението ми е и негово поражение. И него го боли. И тогава той казва правилните думи, с верния тон и аз осъзнавам, че ще го обичам до последния си миг.

Я да се махаме от тоя шибан град.

Гил бута огромна количка за багаж на летище „Шарл де Гол“. Вървя една крачка по-напред. Спирам се да погледна таблото с разписанието на полетите. Гил продължава. Количката има остър метален край, който се врязва в ахилесовото ми сухожилие, а аз нося ниски обувки на бос крак. По блестящия под ръква струя кръв. После ръква втора. Ахилесът ми кърви. Гил трескаво търси превръзка от чантата си, но му казвам да не се притеснява, да търси спокойно. Наред е, казвам. Става. Поне половин литър кръв изтича от петата ми на пода, преди да напуснем Париж.

Пропускам Уимбълдън отново, тренирам здравата с Гил през лятото. Спортната зала в неговия гараж е завършена, пълна е с десетина саморъчно направени спортни уреди и безброй уникални приспособления. На прозореца е монтирал огромен климатик. На пода е поставил изкуствена спортна трева. А в ъгъла има стара маса за бiliarд. В почивките играем бiliarд. Много често оставаме в спортната зала до четири сутринта, Гил търси подход, как да изгради съзнанието ми, самоувереността ми, също както и тялото ми. Потресен е от случилото се на Открито първенство на Франция, аз също съм потресен. Една сутрин точно преди изгрев ми казва думи, които майка му постоянно му повтаряла.

Que lindo es sonar despierto, казва той. Колко е хубаво да имаш прекрасен сън наяве. Прекрасен сън наяве, Андре. Всички могат да сънуват прекрасни сънища, докато спят. Но ти трябва да сънуваш прекрасните сънища непрекъснато, да произнасяш на глас сънищата си, да вярваш в тях.

С други думи, когато съм на финал на голям турнир, трябва да мечтая. Трябва да играя за победата.

Благодаря му. Давам му подаръка, който имам за него. Верижка със златна пирамида с три халки в нея. Образ и символ на Отец, Син и Светия Дух. Сам го измислих, а изработката му поръчах на бижутер във Флорида. За себе си поръчах обеца, която върви към верижката.

Гил поставя верижката на врата си и съм сигурен, че по-скоро огнените пламъци на ада ще замръзнат, отколкото той да я свали.

Гил обича да ми крещи, докато тренирам, но виковете му ни най-малко не напомнят тези на баща ми. Виковете на Гил са изпълнени с обич. Ако се мъча да постигна нов личен рекорд, ако се готвя да вдигна повече, отколкото съм вдигал досега, той застава зад мен и вика, *Давай, Андре! Хайде! Дай всичко!* Виковете му карат сърцето ми да бие силно в гърдите ми. После за допълнителна порция вдъхновение, понякога ме кара да се дръпна настрани и постига своя личен рекорд — 205 килограма. Вдигнал толкова много желязо над гърдите си, Гил е страховита гледка и винаги ме кара да си мисля, че всичко е възможно. Колко е красиво да сънуваш прекрасен сън наяве. Само дето прекрасните сънища, казвам на Гил в един от спокойните ни мигове, са крайно изтощителни.

Той се засмива.

Не ти обещавам, че няма да си изтощен, казва той. Само едно запомни: преживееш ли изтощението, чакат те много хубави неща. Стигни до изтощението, Андре. Така ще опознаеш себе си. Когато преживееш изтощението.

Под вещите и неотстъпни грижи на Гил и неговите напътствия до август 1990 година съм натрупал четири килограма мускулна маса. Заминаваме за Ню Йорк и Откритото първенство на САЩ. Чувствам се жилив, издължен и опасен. Отвявам Андрей Черкасов, Съветски съюз, в безпроблемен трисетов мач. Прегазвам противниците си и си проправям път към полуфиналите, побеждавам Бекер в четири яростни сета, след които ми е останало достатъчно гориво в резервоара на ракетата ми. С Гил се прибираме в хотела и заедно гледаме другия мач на мъжките полуфинали, за да разберем с кого ще играя на следващия ден. Макенроу или Сампрас.

Изглежда невероятно, но хлапето, за което си мислех, че повече никога няма да срещна на корта, е възстановило играта си. И оказва на

Макенроу такъв отпор, какъвто той не е виждал. После изведнъж осъзнавам, че не той, ами Макенроу се съпротивлява и губи. На другия ден мой противник на корта ще бъде, невероятно, но факт — Пийт.

Дават лицето на Пийт в едър план и виждам, че у него няма останала и капка живот. Коментаторите споменават, че краката му са целите в бинтове и мазоли. Гил ме пои с коктейла си, докато не започва да ми се повръща, а после си лягам с усмивка и мисълта каква забава ме чака на другия ден, когато ще хвърля един як бой на Пийт. Има да го юркам здравата от едната до другата страна на корта, ще го лашкам наляво и надясно, от Сан Франциско, та до Брадентън, докато от мазолите му не потече кръв. Сещам се за старата максима на баща си: Залепи му мозъка с лейкопласт. Спокоен, в добра форма, доволно самоуверен, спя неподвижно като някоя от грамадните гирички на Гил.

На сутринта имам сили да издържа и десетсетов мач. Нямам никакви проблеми с перуката, защото не нося перука. Използвам нов, не изискващ сложна поддръжка метод, който се състои от широка лента за коса с ярки ефектни шарки. Просто няма начин да загубя срещу Пийт, безпомощното хлапе, което със съчувствие наблюдавах миналата година, онова тромаво момченце, което едва удържаше топката в границите на корта.

И изведнъж пред мен излиза съвсем ново издание на Пийт. Пийт, който няма празен удар. Разиграваме дълги точки, изпиващи точки, а той е безупречен. Постига всяка своя цел, овладява всеки удар, стига до всяка точка на корта, пъргав като газела. Сервисът му е като оръдеен изстрел, насочен към мрежата. Прицелен към мен. Срещу моя сервис е непоклатим. Безпомощен съм. Мисля си: Не е истина.

Напротив, истина е.

Не, не може да е истина.

И тогава, вместо да се съсредоточа върху мисълта как да спечеля, започвам да мисля как да не загубя. Допускам същата грешка като срещу Гомез и резултатът е същият. Когато мачът приключва казвам на репортерите, че Пийт ми е ударил един добър, старомоден пердах в стила на нюйоркските улични сбивания. Несъвършена метафора. Чисто и просто ме ошушкаха. Отнеха ми нещо, което ми принадлежеше. Но не мога да напиша оплакване в полицията и няма надежда справедливостта да възтържествува, а всички ще се нахвърлят обвинително към жертвата.

След часове отварям очи. Лежа в леглото си в хотела. Всичко е било просто прекрасен сън. За една вълшебна секунда си мисля, че трябва да съм задрямал на онзи прохладен хълм, докато Фили и Ник се смеят на съсипаната игра на Пийт. Сънувал съм, че тъкмо Пийт, а не някой друг, ми е хвърлил един бой на финал на турнир от Големия шлем.

Но не. Истина е. Случило се е. Гледам как стаята бавно просветлява, докато разумът и духът ми бавно потъват в мрак.

---

[1] Отбелязва се на 2 февруари. Според поверието, ако денят е облачен, когато мармотът излезе от дупката си, зимата скоро ще свърши. А ако денят е слънчев и той види сянката си, зимата ще продължи още шест седмици. ↑

[2] Американска тенисистка и водач в световната ранглиста за жени. Носителка на 18 титли от Големия шлем. ↑

ГЛАВА 13

От моментс, в който с Уенди сме се срещнали на снимките на рекламата *Образът е всичко*, двамата сме заедно. Пътува с мен, грижи се за мен. Двамата сме съвършената двойка, защото сме израсли заедно и мечтаем да продължим напред заедно. Идваме от едно и също място, споделяме общи желания. Обичаме се лудо, макар да сме се споразумели за отворена връзка — тя я определя като такава. Твърди, че сме прекалено млади, за да се обвържем, прекалено объркани. Тя не знае коя е. Отгледана е в религията на мормоните, после решила, че не вярва в принципите на тази религия. Отишла в колеж, после открила, че това изобщо не е колежът за нея. Докато не разбере коя е всъщност, казва тя, не може да ми се отдаде изцяло.

През 1991 година двамата сме в Атланта с Гил и празнуваме двайсет и първия ми рожден ден. Празнуваме в бар, опърпано старомодно място в Бъкхед, с билиардни маси, чиято повърхност е прогорена от цигари и с петна от пластмасови чаши за бира. И тримата се смеем, пием и дори Гил, който алкохол не близва, му отпуска края и прави главата. Уенди е донесла видеокамерата си, за да направим паметна тази празнична вечер. Подава ми я и ми казва да я снимам, докато играе на видеоигрите. Ще ме образова, така казва. Снимам я как играе около три секунди и започвам бавно да плъзгам камерата по тялото ѝ.

Андре, ако обичаш, скастрия ме тя, махни камерата от задника ми.

В заведението влиза шумна група. Горедолу са на моята възраст, приличат на местния футболен или ръгби отбор. Пускат няколко просташки забележки към мен, после се съсредоточават върху Уенди. Пияни са, груби и се опитват да ме унижат пред нея. Като Нъстасе преди четиринайсет години, спомням си.

Отборът по ръгби хвърля куп монети на ръба на нашата билиардна маса. Един от тях заявява: Сега сме ние. И се отдръпват нагло ухилени.

Гил оставя пластмасовата си чаша, грабва монетите и бавно отива до автомата. Купува си пакетче фъстъци и се връща на масата ни. Хапва си бавно от фъстъците и не изпуска от поглед отбора по ръгби, докато онези не стигат сами до мъдрото решение, че е най-добре да идат в друг бар.

Уенди са размива и предлага към всичките задължения на Гил да се прибави и ролята му на бодигард.

Той вече е такъв, отвърщам й. Думата обаче не е съвсем на място. Гил се грижи за тялото ми, за главата ми, за играта ми, за сърцето ми, за любимата ми. Той е единственият вечно присъстващ фактор в живота ми. Той е пазител на живота ми.

В известна степен се радвам, когато хората, били репортери, почитатели или перковците, питат Гил дали ми е бодигард. На лицето му неизменно се появява усмивка, докато казва. Пипнете го с пръст и сами ще разберете.

На Откритото първенство на Франция през 1991 година си проправям път през първите шест кръга и стигам финала. Моят трети финал на турнир от Големия шлем. Играя срещу Къриър и съм доволен. Всички в един глас твърдят, че мога да го победя. Аз твърдя, че ще го бия. *Трябва да го бия.* Не мога дори да си представя как ще играя трети поред финал на турнир от Големия шлем и няма да победя.

Добрата новина е, че знам как да победя Къриър. Миналата година вече съм го побеждавал на същия турнир. Лошата новина е, че битката между нас е лична, което ме напряга. Започнали сме на едно и също място, в една и съща категория в академия Болетиери, леглата ни са били само на няколко стъпки едно от друго. Имах много повече талант от Къриър, получавах много повече внимание от Ник, затова да загубя от него на финал на голям турнир, ще е като да изгубя от костенурка. Не стига, че Ченг спечели преди мен турнир от Големия шлем. Както и Пийт. Сега и Къриър ли ще го направи? Такова нещо не мога да допусна.

Излизам на корта с нагласата, че ще победя. Взел съм си поука от грешките си от финалите на предишните турнири от Големия шлем. Безпроблемно повеждам в първия сет, побеждавам с 6–3, във втория сет вода с 3–1 и имам брейкпойнт. Спечеля ли следващата точка, ще

съм взел сета и мача. Изведнъж рука дъжд. Зрителите се скриват под чадърите или търсят подслон. Двата с Къриър отиваме в съблекалнята и започваме да я кръстосваме като лъвовете в клетка. Влиза Ник и го поглеждам с надежда за съвет, за насърчение, само че той нищо не казва. *Нищичко*. От известно време вече съм наясно, че отношенията ни с Ник продължават от лоялност и по навик, а истинските отношения треньор-състезател не са част от тях. В този миг обаче дори нямам нужда от треньорски съвет, ами от човешко отношение, което влиза в задълженията на всеки треньор. Искам малко подкрепа в този просмукан с адреналин момент, който преживявам. Толкова много ли искам?

След прекъсването заради дъжда, Къриър се позиционира далеч зад основната линия, воден от надеждата да се предпази от мощта на ударите ми. Имал е време да отпочине, да поразмисли върху играта, да намери нови сили и отвърща с настървение, а после печели втория сет. Побеснявам. Полудял съм от ярост. Печеля третия сет с 6–2. Възстановявам в ума на Къриър и в моя собствен, че вторият сет е бил чист късмет. С два срещу един сета, усещам как финалът на мача ме привлича. Първият ми турнир от Големия шлем. Някакви си шест гейма ме делят от края на мача.

Когато започва четвъртия сет, губя дванайсет от първите тринайсет точки. Моята игра ли се разпада или тази на Къриър задобрява? Не знам. Никога няма да разбере. Знам само, че чувството ми е познато. Познато по един натрапчив начин. Чувството за неизбежен изход. Безтегловността след пропуснатия миг. Къриър печели сета с 6–1.

В петия сет, при равенство 4–4 той прави пробив. И изведнъж направо изневиделица ме връхлита желание да загубя.

По друг начин не мога да го обясня. В четвъртия сет съм загубил воля за победа, сега обаче съм загубил и желание. Както в началото съм бил убеден в победата, така сега съм убеден в загубата. И искам да загубя. Копнея да загубя. Мърморя си под носа: Само да е по-бързо. Загубата е равносилна на смърт и щом трябва да умра, нека да е бързо.

Вече не чувам публиката. Вече не чувам и собствените си мисли, в ушите ми бучи само бял шум. Изпускам десетия и решителен гейм в петия сет и поздравявам Къриър. Приятели са ми доверявали, че

никога преди и никога след това не са виждали толкова отчаяно изражение на лицето ми.

След мача не се упреквам. Хладнокръвно давам пред себе си следното обяснение: не притежаваш необходимото, за да преминеш границата. Изоставяш себе си и затова трябва да изоставиш тази игра.

Загубата оставя белег. Уенди твърди, че почти може да го види. Сякаш ме е ударила мълния и е оставила следата си. Само това казва Уенди по време на дългия полет към Вегас.

Влизаме през външната врата и баща ми ни посреща във фойето. Гледа ме от упор. Защо не промени играта си след дъжда? Защо не се целеше в бекхенда му? Не отговарям. Не помръдвам. Цели двайсет и четири часа съм очаквал тази тирада и съм онемял пред нея. Уенди обаче не е. Уенди постъпва така, както никой никога преди това, така, както винаги съм се надявал, че ще постъпи майка ми. Тя застава между нас двамата. И казва, може ли да не говорим за тенис поне за два часа? Два часа без тенис, може ли?

Баща ми спира и зяпва. Обзема ме страх, че ще я зашлеви. Само че той се завърта на пети и буреносно профучава през антрето и влиза в стаята си.

Поглеждам към Уенди. В този миг любовта ми към нея няма граници.

Не докосвам ракетите си. Не отварям сака си за тенис. Дори не тренирам с Гил. Излежавам се и гледам филми на ужасите с Уенди. Филмите на ужасите са единственото, което може да ме разсее, защото улавят част от чувството, обзело ме по време на петия сет срещу Къриър.

Ник ме навива да играя на Уимбълдън. Изсмивам се в покритото му с тен лице.

Обратно на коня, казва той. Няма друг начин, момчето ми.

Майната му на тоя кон.

Хайде, казва и Уенди. Пък и колко по-лошо може да стане?

Отчаян съм до степен, че не мога да споря и позволявам на Ник и на Уенди да ме натоварят на самолета за Лондон. Наемаме красива

двуетажна къща, скрита откъм главната улица, близо до Ол Ингленд Лоон Тенис и Крокет Клуб. Градината в задния ѝ двор е очарователна, с рози и всевъзможни пойни птици. Късче от рая, където мога да седя и почти да забравя защо съм пристигнал в Англия. Уенди прави къщата уютна като дом. Изпълва я със свещи, с вкусотии и с парфюма си. Приготвя вкусни неща за вечеря, а сутрин ми приготвя храна за обед по време на тренировките.

Турнирът се отлага с пет дни заради дъжда. На петия ден въпреки уютата на къщата всички сме изнервени. Искам вече да изляза на корта. Искам да премахна лошия вкус от устата си, останал ми след Откритото първенство на Франция. Или поне да загубя и да се прибера у дома. Най-накрая дъждът спира. Играя с Грант Конъл, сервис-и-воле тенисист, който се издържа с игра на твърда настилка. Противникът ми е костелив орех за мен, след като години не съм играл на трева. Очаква, че съм му в кърпа вързан. Незнайно как постигам петсетова победа.

Стигам до четвъртфиналите, където играя с Дейвид Уитън. Водя с два сета, в четвъртия имам два пробива, когато изведнъж разтягам бедрен флексор, свързан със ставата мускул. До края на мача мога само да куцукам по корта. Уитън печели без проблеми.

Казвам на Уенди, че можех да спечеля мача. Започвах да се съвземам от Откритото първенство на Франция. Проклетият бедрен мускул.

Добрата новина, предполагам, е, че имах желание да победя. Може пък желанието ми за победа да се е възродило и да е напипало върнатата посока.

Оздравявам за нула време. Само след няколко дни всичко с бедрото ми е наред. Само дето умът ми продължава да пулсира. Заминавам за Откритото първенство на САЩ и отпадам в първия кръг. Първият кръг. По-страшната част е начинът, по който губя. Играя срещу Крикстайн, добрия стар Крикстайн и отново просто нямам желание за победа. Знам, че мога да го победя, само че не виждам смисъл от упражнението. Не влагам необходимата енергия. Осъзнавам много ясно липсата на желание да се постарая. Липсва ми вдъхновение, чисто и просто. Не си блъскам главата защо е така.

Безпроблемно се отнасям. Докато Крикстайн тича, скача и замахва, аз го наблюдавам с вял интерес. Чак после ме връхлита срамът.

Трябва да предприема радикални промени, с които да разкъсам примката, с която загубата ме примахва и държи. Решавам да се преместя в свой собствен дом. Купувам си къща с три спални в югозападната част на Вегас и я превръщам в същинска ергенска бърлога, почти пародия на ергенска квартира. В едната спалня поставям всевъзможни игри — Астероиди, Космически нашественици, Защитникът. Много съм зле в тези игри, обаче съм намислил до една да ги изуча. Обикновената дневна превръщам в киносалон, с последна дума на техниката и тонколони в седалките. Трапезарията превръщам в бiliarдна зала. Из цялата къща поставям елегантни кожени столове, а в голямата дневна разполагам огромен, модулен, мек диван. В кухнята поставям автомат за любимата си безалкохолна напитка и друг за бира. Отвън в задния двор правя малък басейн и изкуствено езеро с черно дъно.

За пореден път пропускам Откритото първенство на Австралия през 1992 година. Никога не съм участвал в него и моментът не ми изглежда подходящ за промени в навиците. Въпреки това взимам участие в Купа Дейвис и се справям доста прилично, вероятно защото се провежда в Хавай. Играем срещу Аржентина. Печеля и двата мача. После вечерта преди последния ден на турнира двамата с Уенди излизаме да пийнем с Макенроу и съпругата му Тейтъм О'Нийл. Прекаляваме и си лягам в четири сутринта. Решавам, че някой друг ще ме замести в неделя за този мач без значение, който често наричат „спукана гумичка“.

Очевидно случая не е такъв. Въпреки че съм махмурлия и организмът ми е дехидратиран, трябва да изляза на корта и да играя срещу Хайте, чийто сервис преди време съм уловил с ръка. За мой късмет и Хайте е махмурлия. Много на място за мач „спукана гумичка“. И двамата изглеждаме мъртви и разкашкани. За да прикрия кръвясалите си очи играя със слънчеви очила Оукли и на магия успявам да се справя добре. Играя без никакво напрежение. Напускам корта като победител и озадачен къде е в цялата тази случка скритата поука. Как да постигна тази освободеност, когато залозите са наистина

високи, когато участвам в турнир от Големия шлем? Дали пък да не излизам за всеки мач махмурлия?

На следващата седмица снимката ми се мъдри на корицата на *Тенис магазин*, как със слънчеви очила удрям по топката. Часове след като списанието се оказва по вестникарските павилиони, двамата с Уенди сме в ергенската ми квартира. Изведнъж пред вратата пристига камион за доставки. Излизаме. Подпишете тук, казва доставчикът.

Какво е това?

Подарък. От Джим Джанард, основателя на Оукли.

Каросерията на камиона се отваря отзад и от него бавно се спуска кола: червен спортен модел — Додж Вайпър.

Приятно ми е да осъзная, че макар да съм загубил играта си, аз все още мога да рекламирам продукт.

Направо се сривам от мястото си в ранглистата. Падам до десети номер. Участието ми в Купа Дейвис е единственото време, в което съм се усещал в сравнително добро състояние за игра. Във Форт Майерс помагам на отбора на САЩ да победят Чехословакия, като печеля и двата мача. Иначе единствената игра, в която отбелязвам прогрес, е Астероиди.

На Откритото първенство на Франция побеждавам Пийт, което значително ми подобрява настроението. После отново налитам на Къриър, този път на полуфиналите. Спомените от миналата година са още пресни, все още са болезнени и отново губя в последователни сетове. Къриър пак си скача в обувките за джогинг и отива да потича навън. Все още не съм в състояние да го накарам да се поизпоти достатъчно.

Криво-ляво се добирам до Флорида и рухвам в къщата на Ник. Не пипвам ракета, докато съм там. После искам-не искам правя една кратка тренировка на твърдия корт в академия Болетиери и отлитаме за Уимбълдън.

През 1992 година в Лондон са се насъбрали изумително количество и качество таланти. Там са Къриър, който е номер едно, с две пресни победи от турнири от Големия шлем. Там е Пийт, чиято игра бележи непрестанен прогрес. Там е Щефан Едберг, който играе като никога. В основната схема съм поставен под номер дванайсети, а

като се има предвид качеството на играта ми трябва да съм дори още по-надолу.

В мача си от първия кръг срещу Андрей Чеснаков от Русия играта ми е като за тенисист от по-долните позиции в схемата. Губя първия сет. Вбесявам се на себе си, раздирам се отвътре, проклинам се, а съдията на стола ме предупреждава официално, задето съм казал *мамка му*. Малко ми остава да се обърна към него и да ги нанижа няколко *мамка му-мамка му-мамка му* едно след друго. Вместо това решавам направо да му събера очите, да събера очите на всички от учудване, като се стегна и се взема в ръце. После ги изумявам още повече. Печеля следващите три сета.

На четвъртфинал съм. Срещу Бекер, който е играл на шест от последните седем финала на Уимбълдън. На кортовете в Уимбълдън той си е почти у дома, това е неговата си бърлога. Схващам обаче, че напоследък успявам да видя сервиса му. Печеля в пет сета, играни в два дни. Спомените от Мюнхен могат да останат в миналото.

На полуфинала се изправям срещу Макенроу, който е трикратен победител на Уимбълдън. Той е на трийсет и три, почти в края на кариерата си и е извън основната схема. Предвид крайно неблагоприятната му позиция в схемата и легендарните му постижения, феновете искат да победи той, разбира се. И частица у мен също иска той да победи. Само че го побеждавам в трисетов мач. Отивам на финал.

Очаквам да се изправя пред Пийт, само че той губи на полуфинал от Горан Иванишевич — огромна и мощна машина за сервиси от Хърватия. Два пъти вече съм играл срещу Иванишевич и двата пъти ми е хвърлял здрав бой в последователни сетове. Затова знам какво му е било на Пийт да играе срещу него, знам си, че скоро ще споделям настроението му. Срещу Иванишевич нямам никакви шансове. Това е мач на средната категория срещу тежка категория. Единствената интрига е дали ще ме бие с чист или с технически нокаут.

При нормални обстоятелства Иванишевич има мощен сервис, но днес сервисът му е просто изкуство. Бележи асове в мое ляво и дясно. Чудовищните му сервиси чукват скорост от 222 километра в час. Работата далеч не е само в скоростта, ами и в траекторията. Топките

падат под ъгъл от седемдесет и пет градуса. Опитвам се да не го забелязвам. Казвам си, че се случват асове. Всеки път, когато топката му изсвистява покрай мен си прошепвам, че той чисто и просто няма да устиска да бие всеки път такъв сервис. Просто иди в другата част на игрището и се приготви, Андре. Мачът ще се реши от тези втори сервиси.

Иванишевич печели първия сет, 7–6. Нито веднъж не постигам пробив. Напрягам всички сили да не прибързам, да вдишвам и издишвам, да запазя търпение. През ума ми минава мисълта, че съм на път да изгубя четвъртия си финал на турнир от Големия шлем. Изхвърлям тази мисъл от съзнанието си. Вторият сет Иванишевич ми прави няколко подаръка, допуска две-три грешки и правя пробив. Вторият сет е мой. После взимам и третия сет, което още повече ме смазва, защото за пореден път съм на сет от победа на турнир от Голям шлем.

Иванишевич се възражда в четвъртия сет и ме съсипва. Докарал съм хърватина до лудост. Губи само някакви си точки. И ето че започваме играта отначало. Виждам утрешните водещи новини толкова ясно, колкото и ракетата в ръката си. В началото на петия сет тичам на място, за да накарам кръвта си да се движи и се самонавивам: Искаш го. Не искаш да загубиш мача. Не и този път. Проблемът в последните три турнира от Шлема беше, че не искаше толкова силно победата, затова и не я постигна, но този път искаш да победиш. Затова сега трябва да го набиеш в главата на Иванишевич и на всички останали в кръчмата.

При 3–3 подавам аз. Брейкпойнт. През целия този сет нямам нито един добър първи сервис, сега по милостиво стечение на обстоятелствата, сервисът ми е успешен. Иванишевич връща към средата на корта, прехвърлям с бекхенд, той отвръща с къс и висок лоб. Принуден съм да отстъпя две крачки назад. Ударът над главата е един от най-лесните за отиграване. Той е и показателен за битките ми на турнирите от Шлема, защото е прекалено лесен. Не ми допадат нещата, които се случват с лекота. Дали защото не възприемам с лекота нещата, как ли ще ги възприема? Замахвам, удрям над главата като по учебник и печеля точка. Сервисът ще е мой.

Сега Иванишевич сервира при 4–5. Допуска двойна грешка. Два пъти. Изостава с 0–30. Започва да поддава на напрежението. Не съм

успял да го пречупя през последния час и половина, а сега той сам го прави. Пропуска още един първи сервис. Направо се разпада. Знам го аз. Виждам го. Никой по-добре от мен не знае какво е да се разпаднеш на части. Познато ми е и усещането. Знам точно какво се случва в тялото на Иванишевич. Гърлото му е свито. Краката му треперят. После обаче той се взима в ръце и бие сервис към задната част на игрището, жълта светкавица, която едва докосва линията. Надига се тебеширен прах, сякаш е уцелил линията с изстрел. После бие още един невъзможен за отиграване сервис. Изведнъж резултатът е 30–30.

Пропуска отново първи сервис, успява при втория. Отигравам мощно. Той посреща и връща топката с демиволе, втурвам се към топката и я прехвърлям над мрежата, след което светкавично се отдръпвам назад. Казвам си. Можеш да спечелиш мача с един замах. *Един замах*. Никога не си бил толкова близо. Може никога повече да не дойдеш толкова близо.

И в това е проблемът. Ами ако съм само на косъм от победата и тя ми се изплъзне? Присмехът. Осъждането. Спирам, с труд се съсредоточавам върху Иванишевич. Трябва да предугадя накъде ще отиде сервисът му. Добре, типично за него ще прати топката вляво, в участъка на преимуществото в точка, трудна за овладяване на топката, той ще отвърне с удар с променена и извита траектория, при който топката стига до границата на терена и буквално изхвърля противника му от игрището. Само че в играта на Иванишевич няма нищо типично. Бие сервиса в трудна за овладяване точка и топката си е малка ракета насочена над средата. Защо предпочита такъв сервис един Бог само знае. Може би не трябва да го прави. Само че го прави. Причаквам го. Знам, че ще излезе към средата. Точно там отива, само че забива в мрежата. Идеално, защото топката беше като ракета и летеше вдясно от линията. Макар да бях предвидил, че ударът ще е надясно и дори да бях се преместил вдясно, нямаше да мога да я достигна с ракетата.

Публиката е на крака. Време е да си поговоря на висок глас със себе си, да си кажа: Спечели тази точка или никога няма да стигнеш до края на мача, Андре. Не се надявай Иванишевич да допусне двойна грешка, не се надявай да направи пропуск. Контролирай онова, което можеш да контролираш. Върни този сервис с цялата си сила и ако

върнеш сервиса, но пропуснеш, ще го преживееш. Можеш да го надмогнеш. Един ретур, няма място за съжаления.

Удряй по-здраво.

Иванишевич подхвърля топката, бие сервиса към моя бекхенд. Подскачам, замахвам с всички сили, но съм толкова напрегнат, че топката полита към него с посредствена скорост. Незнайно как той изпуска това нищо и никакво воле. Топката му се забива в мрежата и с този удар след двайсет и две години и двайсет и два милиона замаха на тенис ракетата, аз съм шампион от Уимбълдън за 1992 година.

На колене съм. Просвам се по очи. Не познавам емоцията, която избухва в мен. Когато се изправам на крака, до мен е Иванишевич. Прегръща ме и сърдечно ми казва. Поздравления, шампионе от Уимбълдън. Днес заслужи победата си.

Страхотен мач, Горан.

Потупва ме по рамото. Усмива се и отива до стола си, покрива главата си с кърпа. Много повече съм наясно какво преживява той, отколкото какво преживявам аз. Част от мен съпреживява загубата му, докато сядам на стола и се опитвам да се овладеея.

Един истински британец се приближава и ми казва да се изправам. Подава ми обемна златна и прекрасна купа. Не знам как да я държа, не знам къде да се дяна с нея. Той вдига пръст и ми показва, че трябва да обиколя корта с нея. Вдигнете трофея високо, казва ми той.

Обикалям корта с вдигната над главата си купа. Някакъв човек се опитва да ми взема купата, аз не си я давам. Той ми обяснява, че трябва да я вземат, за да я гравират. С името ми.

Поглеждам към моите места на трибуните, махам на Ник, на Уенди, на Фили. Те ме аплодират и сияят от щастие. Фили прегръща Ник. Ник прегръща Уенди. Обичам те, Уенди. Покланям се пред членовете на кралското семейство и излизам от корта.

В съблекалнята се вирам в изкривения си образ, отразен на купата. Обръщам се към купата и към изкривения си образ на нея: каква мъка и какво страдание само ми причинихте.

Смаян съм от обзелото ме объркване. Не би трябвало да има чак толкова значение. Не би трябвало да носи чак толкова щастие. Продължават да ме заливат вълни от емоции, облекчение, въодушевление и дори някаква истерична безоблачност, защото съм си извоювал кратък отдих от критиците, особено от онези в душата ми.

По-късно следобеда, вече в наетата от нас къща, позвънявам на Гил, който не е могъл да дойде с нас, защото е трябвало да прекара известно време със семейството си след дългия сезон на кортовете с клей. Така му се иска да беше присъствал на мача. Обсъждаме заедно мача, всички подробности и аз съм поразен колко много е научил за тениса за това кратко време. Звъня на Пери, на Джей Пи и тогава треперещ позвънявам във Вегас на баща ми.

Татко? Аз съм! Чуваш ли ме? Можеш ли да познаеш?

Тишина.

Татко?

Как така изгуби четвъртия сет?

Втрещен съм, чакам, страх ме е, че гласът ми ще ме подведе. Тогава казвам, добре все пак, че спечелих петия сет, нали?

Баща ми не казва нищо. Не защото не е съгласен с мен, или не е доволен, ами защото плаче. Едва чувам как баща ми хлипа и усещам, че бърше сълзите си и знам, че се гордее с мен, но не знае как да го изкаже. Не мога да го обвинявам, че не знае как да каже какво му е на сърцето. Такова е семейното проклятие.

Вечерта след финала е балът на Уимбълдън. От години слушам за него и направо умирам от желание да отида, защото победителят при мъжете танцува с победителката при жените, а този път, както всъщност повечето пъти, това е Шефи Граф. Падам си по Шефи, още откакто за пръв път я висях да дава интервю по френската телевизия. Сякаш гръм ме удари, поразил ме неуловимата ѝ грация, неподправената ѝ красота. Видът ѝ някак внушаваше, че около нея се носи чудно ухание. Излъчваше доброта, насъщна, непоколебима, вродена, изпълнена с морална чистота и едно вече изчезнало сред хората достойнство. За миг ми се стори, че над главата ѝ блести ореол. Оставих ѝ съобщение след миналогодишното Открито първенство на Франция, но тя не ми отговори. Сега вече нямам търпение да я завъртя по дансинга, без изобщо да се замислям над факта, че изобщо не мога да танцувам.

Уенди знае какво изпитвам към Шефи, но никак не е ревнива. Имаме отворена връзка, припомня ми тя. И двамата сме навършили двайсет и една. Вечерта преди финала всъщност двамата сме били в Хародс, за да си купя смокинг, просто в случай че ми дотрябва, а Уенди се шегува с продавачката, че искам да победя само за да мога да танцувам с Шефи Граф.

И така сложил за пръв път черна вратовръзка и хванат под ръка от Уенди, елегантно влизам в балната зала. Веднага ни нападат среброкоси двойки британци. Мъжете имат косми в ушите си, а жените ухаят на отлежал ликьор. Изглеждат доволни от победата ми, но най-вече са доволни от новото лице в клуба. Едно ново лице, с което да обсъждаме отвратителните, отвратителните делови проблеми, казва някой. Стоим гръб о гръб с Уенди, като водолази в училище за акули. Полагам усилия да разбера силния британски акцент на някои от присъстващите. Опитвам се да обясня на една възрастна дама, която ми прилича на Бени Хил, как очаквам с нетърпение традиционния танц между шампиона при мъжете и шампионката при жените.

Колко тъжно, казва дамата, тази година няма да има танц.

Ама защо?

Ами в предишните години тенисистите не чакаха с такова нетърпение танца. Затова го отмениха.

Вижда разочарованието по лицето ми. Уенди се обръща, на свой ред вижда колко съм разочарован и се засмива.

Няма да танцувам с Шефи, но все пак ще има някакъв утешителен мач: запознават ни официално. С нетърпение чакам да се случи цялата вечер. Най-накрая се запознаваме. Ръкувам се с нея и ѝ казвам, че миналата година съм ѝ оставил съобщение на Откритото на Франция и се надявам да не е изтъкувала погрешно постъпката ми. Казвам ѝ, страшно ще се радвам някой ден да си поговорим.

Не ми отговаря. Усмивка се неуловимо. Усмивката ѝ е загадъчна и ми остава само да гадая дали думите ми са я обезпокоили, или са я зарадвали.

ГЛАВА 14

Предполага се, че ще съм съвсем различен човек, след като съм спечелил турнир от Големия шлем. Всички в един глас го твърдят. Край на *Образът е всичко*. Спортните журналисти вече разправят, че за Андре Агаси победата е всичко. След като две години са ме наричали мошеник, скапан артист, бунтовник без кауза, сега ме величаят. Твърдят, че съм роден победител, изключителен играч, голяма работа. Казват, че победата ми на Уимбълдън ги е принудила да преосмислят отношението си към мен, да погледнат под нов ъгъл личността ми.

Но нямам чувството, че победата на Уимбълдън ме е променила. Всъщност имам чувството, че съм част от малка мръсна тайна: победата нищо не променя. Сега, когато съм спечелил турнир от Шлема, знам нещо, което само на шепа хора в света им е позволено да осъзнаят. Щастието от победата не е така силно както покрусата от загубата. А и трае много по-кратко. Дори сравнение не може да има.

Наистина съм щастлив през лятото на 1992 година и много истински, но не заради Уимбълдън. А заради Уенди. Все повече се сближаваме. Споделяме си обещания. Приел съм, че не ми е писано да съм с Шефи. Докато я имаше, мечтата беше хубава, но съм се посветил на Уенди и тя на мен. Уенди не работи, нито учи. Била е в няколко колежа, но никой не се е оказал подходящ за нея. Затова прекарва цялото си време с мен.

През 1992 година обаче изведнъж вече не е толкова лесно да прекарваме времето си заедно. Простили сме се с уединението и спокойствието, когато ходим на кино или на ресторант. Изневиделица изникват хора, които искат да се снимат с мен, молят ме за автограф, търсят моето внимание или мнение. Победата на Уимбълдън ме е превърнала в знаменитост. Въобразявах си, че съм известен от дълго време, но открих, че съм си живял в пълна анонимност. Уимбълдън прави известно лицето и името ми. Образът ми е много по-привлекателен или поне така твърдят мениджърите и рекламните

експерти, с които вече най-редовно се срещам. Хората искат да се доближат до мен, мислят си, че имат такова право. Наясно съм, че в Америка всичко е обложено с данък. Сега обаче разбирам, че данъкът за спортен успех е петнайсет секунди от времето ми за всеки фен. Разумът ми го приема. Само ми се иска този данък да не отнема от правото ми на уединение с моето момиче.

Уенди свива рамене. Приема всяко натрапване с разбиране. Внимава да гледам по-леко на събитията и да не се взимам прекалено сериозно. С нейна помощ стигам до заключението, че най-добрият начин човек да понася известността е, като забрави, че е известен. Полагам всички усилия умът ми да загърби мисълта за известността ми.

Славата обаче е невероятна сила. Непреодолима. Хлопваш прозореца си пред носа на славата, а тя се промъква под вратата. Един ден се оглеждам и откривам, че имам дузина известни приятели, а за половината от тях и представа си нямам как съм ги срещнал. Канят ме на ВИП-партита, събирания и галавечери, на които се събират известните. Голяма част от тях ме питат за телефонния ми номер или ми дават своя. Така както победата ми на Уимбълдън автоматично ме е превърнала в пожизнен член на Ол Ингленд К्लъб, така ме е причислила и към този неофициален Клуб на звездите. Сред моите познати вече са Кени Джи, Кевин Костнър и Барбара Стрейзънд. Канят ме в Белия дом, да вечерям с президента Джордж Буш преди срещата на върха с Михаил Горбачов. Спя в спалнята на Линкълн.

Струва ми се нереално, а после изведнъж всичко изглежда в реда на нещата. Изумен съм колко бързо невероятните събития стават част от обичайните. Чудя се и се мая колко различна от представите е известността, колко земни хора са звездите. Те са объркани, несигурни, колебливи и често мразят онова, което правят. Непрекъснато чуваме това твърдение — като старата поговорка, че парите не могат да купят щастие, но не й вярваме чистосърдечно, докато не се случи и на нас. През 1992 година сам го преживявам и от преживяването придобивам нова самоувереност.

Плавам около остров Ванкувър. На ваканция съм с новия ми приятел Дейвид Фостър, музикалният продуцент. Скоро след като

двамата с Уенди сме се качили на яхтата на Фостър, пристига Костнър и ни кани на неговата яхта, която е на котва на половин километър по-нататък. На мига се съгласяваме. Независимо, че има своя яхта, Костнър е въплъщение на едновременния мъж. Открит, забавен, страхотен. Обича спорта, запален спортист е и мисли, че и с мен е така. С известна нерешителност признавам, че всъщност не се интересувам много от спорт. Че не харесвам спортовете.

Какво искаш да кажеш?

Ами че не харесвам спорта.

Костнър се размива. Имаш предвид другите спортове, освен тениса ли?

Най-много мразя тениса.

Добре, добре. Предполагам, че е голямо блъскане. Но всъщност не мразиш тениса.

Напротив.

Голяма част от пътуването с яхтата двамата с Уенди прекарваме, като наблюдаваме трите деца на Костнър. Децата му са много възпитани, завършени личности и невероятно красиви. Изглеждат като извадени от някой от наредените от майка ми пъзели на Норман Рокуел. Няколко мига след като сме се запознали, четиригодишният Джо Костнър вече ме дърпа за крачола на панталона и ме гледа с огромните си сини очи. Хайде, надава вик, да се борим! Грабвам го и го премятам нагоре-надолу. Малкият започва да се кикоти и смехът му е най-красивата музика, която съм чувал през живота си. С Уенди си признаваме, че и двамата сме напълно очаровани от малките Костнър, всъщност дори нарочно си играем на техни родители. От време на време забелязвам, че Уенди се измъква от компанията на възрастните, за да види как са децата. Знам, че ще бъде страхотна майка. Виждам се до нея, мога да си представя как заедно споделяме това щастие, как ѝ помагам да отгледа три светлокоси главици със зелени очи. Мисълта ме разтърсва, разтърсва и нея. Повдигам въпроса за семейство, за споделено бъдеще. Тя дори не премигва. Споделяме обща мечта.

Няколко седмици по-късно Костнър ни кани в къщата си в Лос Анджелис на предварителна прожекция на последния си филм *Бодигард*. Дватамата с Уенди не се задълбочаваме кой знае колко във филма, но и лудваме по песента на Уитни Хюстън „Винаги ще те обичам“.

Това ще е нашата песен, казва Уенди.

Винаги.

Пеем си един на друг песента, повтаряме си отделни нейни строфи, а когато я пуснат по радиото, спираме, независимо от мястото и започваме да си гукваме, от което на всички около нас им призлява. Изобщо не ни е грижа за околните.

На Фили и Пери споделям, че мога да си представя общия ни живот с Уенди, че вероятно скоро ще ѝ предложи да се омъжи за мен. Фили ме окуражава с пълно кимване. Пери ми дава зелена светлина да действам.

Уенди е жената, казвам на Джей Пи.

Ами Шефи Граф?

Ами тя ме отрязва. Забрави за нея. Уенди е жената.

Показвам новата си играчка на Джей Пи и Уенди.

Джей Пи пита. И как ѝ викат на тая машина?

Хамър. Ползвали са ги в *Пустинна буря*.

Моят хамър е една от първите продадени бройки в Съединените щати. Караме из пустинята около Вегас, когато закъсваме в пясъка. Джей Пи се шегува, че хамърите май не са участвали във всички пясъци на Пустинна буря. Изскачаме и тръгваме през пустинята. Следобед летя за мача си утре. Не намеря ли начин как да се измъкнем от пустинята, ще си навлека яда на най-различни хора. Само че колкото повече вървим и колкото повече път изминаваме, мачът започва да ми се струва съвсем незначителен проблем. Истинският проблем е оцеляването. Накъдето и да се огледаме е само пустиня, а вече започва да се смрачава.

Май ще се окажем в повратна точка от живота си, казва Джей Пи. И посоката, в която животът ни ще поеме, няма да е благоприятна.

Благодаря за положителното мислене.

Най-накрая стигаме до барака. Възрастен отшелник ни заема лопата. Хукваме към хамъра. Бързо копая около задното колело. Изведнъж лопатата ми удря на твърдо. Каличи, твърд като цимент слой от глина и пясък под пустинята на Невада. Усещам как дълбоко в китката ми нещо остро прищраква. Извиквам от болка.

Какво стана?, пита Уенди.

Не знам.

Оглеждам китката си.

Поразтрий я с малко пясък, казва Джей Пи.

Откопавам хамъра,хващам самолета, дори спечелвам мача си на следващия ден. Няколко дни след това обаче се събуждам от непоносима болка. Китката ми е като счупена. Едва я движа. И сякаш в нея са забити остри игли, а в ставата са имплантирани ръждясали бръснарски ножчета. Проблемът е голям. Кошмарен.

После изведнъж болката отминава. Чувствам се облекчен. Болката обаче се завръща. Върхлита ме страх. Скоро идващата и отиваща си болка става постоянна. Сутрин е поносима, но вечер усещането за забити игли и бръснарски ножчета е непоносимо.

Някакъв доктор казва, че имам тендинит. По-точно *дорсално възпаление на капсулата*. Мънички разкъсвания в китката, които отказват да заздравеят. Следствие от свръхнатоварването, казва ми той. Единственото лечение е почивка или операция.

Избирам почивката. Мирясвам и започвам да щадя китката си. След седмици грижи като за ранено птиче, все още не мога да тренирам, да я натоварвам и дори вратата не мога да отворя, без да се намръщя.

Когато не се занимавам с китката си, посвещавам повечето от времето си на Уенди. 1993 година не започва със сезона на твърдите кортове, а със Сезона на Уенди и аз давам всичко от себе си. Тя е доволна от вниманието, но се тревожи и че занемарява образованието си. Записала се е в поредния колеж. Петия. Или шестия. Загубил съм им броя.

Карам по булевард Рейнбоу и въртя волана с лявата си ръка, за да щадя дясната. Свалям прозореца и включвам радиото. Пролетният бриз разрошва косата на Уенди. Тя гаси радиото и казва, че вече от много време знае какво иска.

Кимвам и включвам радиото.

Тя изключва радиото и продължава да говори как се е записвала в разни колежи, живяла е в разни щатове и цял живот е търсила смисъл, цел, а никой избор не ѝ се е струвал правилен. Май никога нямамо да разбере коя е.

Пак кимвам. Съгласявам се. Чувството ми е познато. Победата на Уимбълдън изобщо не ми помогна, за да го усмиря. Поглеждам Уенди

и си давам сметка, че тя не си бърбори безцелно, думите ѝ бият нанякъде. Тя има предвид нас. Обръща се на седалката и ме поглежда в очите. Андре, много мислих и просто не съм сигурна, че мога да съм щастлива, истински щастлива, докато не разбере коя съм и какво трябва да правя с живота си. А не виждам как ще успея да намеря отговора на тези въпроси, ако останем заедно.

Уенди плаче.

Не мога повече да съм ти другар в пътуванията, казва тя, твое приятелче и фен. Фен ще съм ти винаги, но ти знаеш за какво говоря.

Трябвало да намери себе си, а за да го направи, трябвало да е свободна.

И ти също, казва тя. Не можем да постигнем своите мечти, останем ли заедно.

Дори и отворената връзка ограничавала прекалено.

Не мога да споря с нея. Щом така се чувства, аз нямам какво да кажа. Искам тя да е щастлива. Разбира се, точно тогава по радиото тръгва нашата песен. *Винаги ще те обичам*. Не откъсвам очи от Уенди, опитвам се да уловя погледа ѝ, само че тя упорито е извърнала лице. Правя пълен обратен завой и я прибирам у дома ѝ, придружавам я до вратата. Прегръща ме дълго и за последен път.

Потеглям обратно и едва успявам да изляза от квартала, преди да отбия и да позвъня на Пери. Той вдига телефона, но аз не мога да говоря. Плача с цялата си душа. Пери решава, че при обаждането са сгрешили номера.

Моля, казва ядосан. Мо-ля?

Затваря.

Отново намирам номера му, но пак не съм в състояние да проговоря. Пери отново затваря.

Покривам се. Окопавам се в къщата си, пия, спя и се храня с боклуци. Усещам раздираща болка в гърдите си. Казвам на Гил. Той ми отвръща, че му прилича на типични симптоми при разбито сърце. Мънички раздирания, които отказват да заздравеят. Следствие от свръхнатоварване.

После казва. Какво ще правим с Уимбълдън? Време е да се замислим как да изплуваме. Време е да се отърсим от миналото,

Андре. Време е за битка.

Едва мога да държа телефона, какво ли остава за тенис ракета. И въпреки това искам да отида. Разсейването може да ми е от полза. Пътуването заедно с Гил, може да ми е от полза за общата ни цел. Пък и аз съм миналогодишният шампион. Нямам избор. Точно преди полета ни Гил уговаря среща с един лекар в Сиатъл, който уж бил най-добрият и който ми поставя инжекция кортизон. Инжекцията върши работа. Когато пристигам в Европа, вече мога да движа ръката си и не чувствам болка.

Първо отиваме в Хале, Германия за един малък турнир за влизане във форма. Ник ни посреща и веднага подхваща разговор за пари. Продам е академия Болетиери, защото е изпаднал в дългове и това е най-голямата му грешка в живота. Продам я е за нищожни пари. Има нужда от пари в брой. Не прилича на себе си. Или напротив, това вече е истинското му лице. Заявява, че струва много повече от парите, които му плащам. Според него съм бил лоша инвестиция. Бил вложил в мен стотици хиляди долари и имал право на стотици хиляди долари над стотиците хиляди долари, които вече съм му платил. Моля го да е така добър да изчака и да обсъдим въпроса у дома. Точно в този момент в ума си имам няколко важни проблема.

Разбира се, казва ми той. Когато се приберем.

Толкова съм потресен от сблъсъка, че на турнира в Хале рухвам още пред първия си противник в първия кръг, Щеб. Щеб ме побеждава в три сета. И край на турнира за влизане във форма.

През изминалата година съм играл рядко, а когато се е случвало, съм играл слабо, затова съм миналогодишният шампион с най-ниска позиция в основната схема в историята на Уимбълдън. Първият ми мач на централния корт е срещу Бернд Карбахер, чиято гъста коса запазва фасона си от началото на мача до края, а това по очевидни причини ме дразни. Сякаш всичко у Карбахер има за цел да ме разсейва. Като изключим завидните му къдрици, той е кривокрак. Ходи, сякаш току-що слиза от коня след цял ден дълга езда, от която му е натъртен задникът. В хармония с външния му вид и играта му е много странна. Има мощен сервис, един от най-добрите сред тенисистите, но гледа да си спестява тичането. Мрази да тича. Мрази да се движи. Понякога и в сервиса не влага кой знае колко старание. Първият му сервис е агресивен, вторият обаче е друга история.

С вдървената си китка и аз си имам главоболия със сервиса. Трябва да променя движението, едва-едва да замахна назад, да избягвам внезапните движения. Естествено, промените ми докарват проблеми. Бързо губя първия сет, 2–5. На път съм да стана първият защитаващ титлата си шампион, нокаутиран в първия сет в последните десетилетия. Само че аз се съвземам, полагам невероятни усилия да свикна с новия си сервис и така измъквам победата. Карбахер си яхва коня и го пришпорва към вкъщи.

Британските фенове са любезни. Посрещат радушно, скандират, вдигат врява, оценяват мъките, които имам с китката си. Британските таблоиди обаче са съвсем друга работа. Бълват отрова. Скалъпват измишльотини за какво ли не и най-вече за гръдния ми кош, който наскоро съм обръснал. Аз само малко съм подобрил гледката, а човек ще си рече, че съм си отрязал я ръка, я крак. Китката ми е счупена, а те дърдорят само за гърдите ми. Конференциите ми се превръщат в скечове от Монти Пайтън, всеки втори въпрос е за гладко обръснатия ми гръден кош. Британските репортери са направо обсебени от косата. Ако само знаеха каква е истината за косата ми. Няколко таблоида пишат, че съм дебел, а спортните журналисти злобно започват да ме наричат Кралят на бургерите. Гил се опитва да оправдае външния ми вид с кортизоновата инжекция, която причинява подпухване, но никой не се хваща.

Никой обаче не предизвиква такъв възторг у британците като Барбара Стрейзънд. Тя пристига на Централния корт, за да гледа играта ми и се разнася звън на фанфари. На Уимбълдън непрекъснато има звезди, но за пръв път виждам някой да предизвиква такова вълнение, както при появата на Барбара. Репортерите я връхлитат, после направо ме разпъват на кръст заради нея. Таблоидите се скъсват да дисектират и омаловажават отношенията ни, които всъщност са едно искрено и дълбоко приятелство.

Искат да знаят как сме се запознали. Отказвам да им разкажа, защото Барбара е най-стеснителната и затворена личност, която познавам.

Запозна ни Стив Уин, импресарио, който работи с казина и когото познавам от дете. Един ден двамата играехме голф и му споменах, че обожавам музиката на Барбара Стрейзънд. Той ми каза, че му е добра приятелка. Започнахме да си говорим по телефона и с

тези телефонни разговори започна приятелството ми с Барбара Стрейзънд. Когато спечелих Уимбълдън, тя изпрати много приятна телеграма, с която ме поздравяваше и с хапливо чувство за хумор ми пишеше, че била доволна, защото гласът вече си имал лице.

След няколко седмици ме покани на събиране в ранчото си в Малибу. Там ще е Дейвид Фостър, каза ми тя, както и неколцина други приятели. Най-накрая се срещнахме.

Из ранчото ѝ са разпръснати къщички, едната, от които е киносалон. След официален обяд, слизаме до киносалона за предпремиерна прожекция на типично женски филм, на който се отегчавам до смърт. После отиваме в друга къщичка, която е музикална зала, с огромно пиано до прозореца. Наобикаляме пианото, хапваме и разговаряме, а Дейвид сяда на пианото и свири най-различни сантиментални песни за разбити сърца. На няколко пъти се опитва да принуди Барбара да пее. Барбара обаче няма желание. Дейвид настоява. Барбара се дърпа. Той обаче не спира и изведнъж става много неловко. Искане ми се Дейвид да престане да настоява. Барбара е опряла лакти на пианото и е с гръб към мен. Виждам как тялото ѝ се напруга. Очевидно е, че изпитва огромно притеснение да пее пред публика.

Пет минути по-късно обаче тя изпява няколко строфи. Гласът ѝ изпълва пространството от пода до тавана. Всички замлъкват. Чашите прозвънват. Приборите зазвъняват. Чак костите в гърдния ми кош и китката ми започват да вибрират. За миг през ума ми минава, че някой е сложил албум на Барбара в уредбата и е увеличил звука до максимум. Не мога да повярвам, че човешко същество е в състояние да произведе толкова мощен звук, че човешкият глас може да изпълни всеки сантиметър от помещението.

От този миг нататък Барбара все повече ме интересува. Мисълта, че тя притежава толкова всемогъщ инструмент, толкова могъщ талант и не може да го използва свободно и за удоволствие, е смайваща. И позната. И потискаща. Скоро след това имаме среща. Поканила ме е в ранчото. Хапваме пица и си говорим с часове, откриваме много общи неща. Барбара също е вманиачен перфекционист, която ненавижда да прави нещо, за което ѝ е даден огромен талант. И все пак въпреки годините на пестеливи изяви, въпреки съмненията и постоянните страхове, тя признава, че обмисля завръщане на сцената. Окуражих я

да го направи. Казах ѝ, че не е правилно да лишава света от гласа си, от този изумителен глас. И най-вече ѝ казах, че е опасно човек да се предаде на страховете си. страховете са като леките наркотици, казах. Започваш с леките и съвсем скоро вече си на тежката дрога. Ами ако тя не иска да пее на сцена? Трябва да пее.

Естествено, че всеки път, когато ѝ давам подобни насърчения, се чувствам лицемер. От моите собствени битки със страха и перфекционизма, аз съм загубил много повече, отколкото съм спечелил. Говорех с нея, така както с репортерите: казвах ѝ неща, които знаех, че трябва да са истина, и неща, за които се надявах да са истина, в повечето исках и аз да се вслушам и да превърна в действителност.

Един дълъг пролетен следобед играхме тенис и ѝ разказах за една нова певица, която съм гледал във Вегас, чийто мощен глас е подобен на този на Барбара. Попитах я. Искаш ли да я чуеш?

Разбира се.

Отвеждам я до колата си и поставям компактдиск на новата сензация в музиката, канадка на име Селин Дион. Барбара слуша внимателно и гризе нокътя на палеца си. Предполагах какво си мисли: Мога да пея така. Виждаше се отново в играта. Отново ме е обзело чувството, че съм помогнал, но и че съм постъпил като лицемер.

Усещането ми, че съм лицемер се извисява до кресчендо, когато Барбара най-накрая надмогва себе си и се връща на сцената. Ето ме и мен, на първи ред, с черна баскетболна шапка. Перуката ми отново нещо не е в ред и съм изпълнен с опасения какво ли ще си помислят хората и какво ли ще кажат. Онази нощ, освен че се чувствах лицемер, се усещах и роб на страха.

Двамата с Барбара често се смеем какъв потрес и скандал предизвикват срещите ни. Съгласни сме, че двамата си пасваме идеално, какво като е по-възрастна с двайсет и осем години от мен? Между нас има симпатия, а общественото възмущение само прави отношенията ни по-истински на вкус. Нашето приятелство е забранено, то е табу, още едно парченце, което се добавя към бунта ми. Да се срещам с Барбара е като да съм облечен в цвят гореща лава.

Само че сега съм уморен, не съм в настроение, както се случва на Уимбълдън, неодобрението на обществото може да наранява. А Барбара разбунва неодобрителните гласове, като казва на някакъв

репортер, че съм дзен учител. В този ден вестниците отбелязват впечатляващ урожай с този неин коментар. Навсякъде започват да ми повтарят думите за дзен учителя, които направо заличават *Образът е всичко*. Не проумявам отгласа, който получават думите й, може би защото не знам какво е дзен учител. Приемам само, че означава нещо хубаво, понеже Барбара е приятел.

Оставам настрана темата за Барбара, избягвам да чета вестници и да гледам телевизия и се съсредоточавам върху Уимбълдън за 1993. След като съм преживял Карбахер, побеждавам португалеца Жоао Куна-Силва, австралиеца Патрик Рафтър и холандеца Рихард Крайчек. На четвъртфинала съм и се изправлям срещу Пийт. Не знам как китката ми ще удържи на силата на сервиса му, който се е превърнал в изстрел. Само че Пийт си има свои болки и теглилки. Боли го рамото, играта му е далеч от истината. Или поне така твърдят. Трудно е да се предположи как ще играе, докато не застана срещу него на корта. Пийт печели първия сет за по-малко време, отколкото ми трябва да се облека за мач. И втория сет печели по същия светкавичен начин.

Кратичък ден ме чака, мисля си. Поглеждам към моите места в публиката, където седи Барбара, а около нея проблясват светкавици. Мисля: Случва ли ми се това наистина?

В началото на третия сет Пийт губи устрема си. Получавам втори шанс. Печеля третия и четвъртия сет. Колелото се обръща в моята посока. Виждам как по лицето на Пийт плъзва страхът. Резултатът е равен, имаме по два сета и съмнението, очевидното съмнение започва да се примъква към него и да го покрива като дългата следобедна сянка върху тревата на Уимбълдън. Изведнъж не аз, ами Пийт вече крещи на себе си и се ругае.

В петия сет Пийт трепва от болка и разтрива рамото си. Моли за физиотерапевт. По време на почивката, докато му оказват медицинска помощ, си казвам, че този мач е мой. Две поредни победи на Уимбълдън, какво говори това? Ще видим какво ще кажат таблоидите тогава. Или какво аз ще им кажа. Как ви се струва сега Кралят на бургерите?

След подновяването на играта обаче Пийт се оказва съвсем нов човек. Не само е живнал, ами се е съвзел и е съвсем различен човек.

Съблякъл е кожата на раздирания от неувереност Пийт, както змията си сменя кожата. И преди го е правил. Вече жив ме дере. Води с 5–4 и започва десетия гейм от сета с три топовни последователни аса. И то какви аса. Чак звукът, с който фучат, е напълно нов и непознат. Като оръдейни залпове от Гражданската война. Три пъти мачпойнт.

Изведнъж той приближава мрежата и протяга ръка за пореден път като победител. Ръкостискането ми причинява болка, която няма нищо общо с наранената ми китка.

Отново съм се покрил у дома си, няколко дни след загубата от Пийт и имам една-единствена цел. Искам седем дни да изкарам, без да мисля за тенис. Имам нужда от почивка. Боли ме сърцето, боли ме китката, уморен съм до смърт. Имам нужда една седмица да не правя нищо, само да седя и да кротувам. Без болка, без драми, без сервиси, без таблоиди, певици и мачпойнти. Пия първата си чаша кафе и преглеждам Ю Ес Тъдудей, когато погледът ми е привлечен от едно заглавие. В заглавието се мъдри моето име. *Боле тиери и Агаси поемат в различни посоки*. Ник заявява пред вестника, че е приключил с мен. Искал да посвещава повече време на семейството си. И ми го казва по този начин след десет години заедно. И една навирила задник панда в стола ми ли няма да има за мен!

Минути по-късно куриер донася писмо от Ник. В писмото не пише нищо повече от историята във вестника. Отивам до огледалото. Не съм кой знае колко зле. Безразлично ми е. Капка живец няма у мене. Сякаш кортизонът се е разтекъл от китката ми и обгърнал цялото ми същество.

Отивам с колата до Гил и двамата сядаме в спортния салон. Гил ме изслушва и му докривява страшно, вбесява се колкото мен.

Ами, казвам, явно съм в сезона на скъсванията. Първо Уенди скъса с мен. Сега Ник.

Хората около мен оредяват по-бързо от косата ми.

Напълно безсмислено е, но искам да изляза отново на корта. Искам да почувствам онази болка, която само тенисът причинява.

Само че болката става непоносима. Кортизонът вече го няма и иглите и бръснарските ножчета захапват ръката ми. Чувството е непоносимо. Преглежда ме друг лекар, според който изходът е само в операцията. След това ме преглежда друг лекар, според който с малко повече почивка работите може и да се оправят. Решавам да послушам лекаря с почивката. След четири седмици почивка обаче, излизам на корта и на мига разбирам, че друг избор, освен операция нямам.

Нямам доверие на хирурзите. Имам доверие на малцина и идеята да се доверя на някакъв съвсем непознат, да се оставя в ръцете на човек, който едва-що съм срещнал, изобщо не ми харесва. Цял се вцепенявам от представата как лежа на операционната, докато някой се рови със скалпел в китката, с която си изкарвам хляба. Ами ако този ден е малко разсеян? Ако изобщо не му е ден? На корта непрекъснато виждам някого, на когото просто не му е ден, в половината от случаите това съм аз. Аз съм един от десетте най-добри тенисисти в света, но има дни, в които играя като пълен аматьор. Ами ако хирургът се случи да е Андре Агаси в медицината?

Ако това е денят, в който не показва най-добрата си игра? Ако е пиян или дрогиран?

Моля Гил да остане в операционната, докато трае операцията. Моля го да е мой страж, ангел-пазител, опора, свидетел. С други думи, моля го да прави онова, което непрекъснато прави. Да бди над мен, само че този път да го направи облечен с престилка и маска на лицето.

Той се навъсва. Поклаща глава. Колебае се.

Гил има няколко мили, нежни особености в характера си, като нетърпимостта си към слънцето, а най-симпатичната му черта е страхът от игли. Не може да ги гледа. Губи ума и дума, когато трябва да се ваксинира.

Заради мен обаче ще се постарее да надмогне страха си. Отвърща ми, че ще си помисли.

Задължен съм ти, казвам му.

Не си, отвръща ми той. Между нас няма такива работи.

На 19 декември 1993 година двамата с Гил летим до Санта Барбара и аз влизам в болницата. Докато около мен се суетят сестри и ме приготвят за операцията, признавам на Гил, че направо умирам от страх.

Тъкмо няма да се наложи да ти слагат упойка.

Гил, това може да сложи край на кариерата ми.

Няма.

Ами ако стане? Какво ще правя?

Слагат маска на лицето ми. Нарездат ми да дишам дълбоко. Клепачите ми натежават. Мъча се да ги държа отворени, не искам да губя контрол. Гил, не си тръгвай. Не ме оставяй. Не откъсвам поглед от тъмните очи на Гил, които ме гледат над хирургичната маска, наблюдават всичко, дори не мигват. Гил е тук, казвам си. Гил има грижата. Гил бди. Всичко ще бъде наред. Отпускам се и затварям очи, сякаш ме обгръща мъгла, а само след миг вече се събуждам и Гил се е надвесил над мен, за да ми съобщи, че състоянието на ръката ми е се оказало далеч по-лошо, отколкото са предполагали. Далеч по-зле. Но я оправиха, Андре, и сега ще се надяваме на най-доброто. Повече от това не можем да направим, нали? Ще се надяваме на най-доброто.

Заселвам се на грамадния зелен, мек диван в едната ръка с дистанционното, в другата с телефонната слушалка. Хирургът ми е препоръчал няколко дни да държа ръката си вдигната, затова, докато лежа, под ръката ми има огромна, твърда възглавница. Пия силни болкоуспокояващи, но продължавам да се чувствам наранен, тревожен, уязвим. Поне имам кой да ме разсейва. Жена. Приятелка на Линди, съпругата на Кени Джи.

Майкъл Болтън ме е запознал с Кени Джи, а него пък съм срещнал на Купа Дейвис. Бяхме в един и същи хотел. После най-неочаквано Линди ми позвъни и ми каза, че е срещнала свършената жена за мен.

Аз обичам свършенството.

Според мен двамата страшно ще си допаднете.

Така ли?

Красива е, изключителна, изискана, забавна.

Не съм много убеден в целта на начинанието. Все още се опитвам да забравя Уенди. А пък и не участвам в нагласени работи.

В тази нагласена работа ще участваш. Казва се Брук Шийлдс.

Чувал съм я.

Какво има да губиш?

Каквото си искаш.

Андре.

Ще си помисля. Ще ми кажеш ли телефона й?

Не можеш да й се обадиш по телефона. В Южна Африка е, снима филм.

Все трябва да има телефон.

Няма. Насред пуцинака е. Живее в палатка или колиба сред храсталаците. Можеш да й пратиш факс.

Линди ми дава номера на факса на Брук и пита за моя.

А аз нямам факс. У дома само факс си нямам.

Давам номера на факса на Фили.

Тъкмо преди операцията Фили ми се обажда.

У дома пристигна факс за теб, наистина ли е от Брук Шийлдс.

Ето така започва историята. С факсове до и обратно. Пиша си надълго и нашироко с жена, която изобщо не съм виждал. Историята има странно начало и продължава да се развива още по-чудато. Общуването помежду ни става с влудяващо бавно темпо, но това устройва и двамата ни. Никой от нас заникъде не се е разбързал. Само че заради огромното географско разстояние между нас, скоро забравяме предпазливостта. Само с няколко факса минаваме от невинния флирт към споделянето на най-съкровени тайни. След няколко дни текстовете във факсовете преминават от нежността към интимност. Май имам връзка с жена, която нито съм виждал, нито съм чувал, така ми изглежда.

Преставам да звъня по телефона на Барбара.

Вързан вкъщи, с бинтована ръка на възглавницата, не мога да правя друго, освен постоянно да мисля за следващия факс от Брук. В някои дни наминава Гил и ми помага да начертаем някои планове. Притеснен съм от факта, че Брук е завършила Принстън със степен по френска литература, а пък аз съм престанал да уча на четиринайсет години. Гил не приема подобни опасения, грижи се за самочувствието ми.

Остави, казва той, притесненията дали ще те хареса или не. Притеснявай се дали ти ще я харесаш.

Да, отвърщам. Да. Точно така.

Затова имам молба към него, да намери филмите на Брук Шийлдс. Двамата си организират двудневен филмов фестивал. Правим си пуканки, гасим лампите и Гил пуска първия филм. *Синята*

лагуна. Брук е невръстно девойче, останало сам-саминко заедно с някакво момче на остров, който е късче от рая. Преразказ на историята за Адам и Ева. Гледаме повторно някои кадри, превъртаме напред, оставяме на пауза, обсъждаме мой тип ли е или не Брук Шийлдс.

Не е зле, казва Гил. Хич даже. Заслужава си още един факс.

Ухажването с факсове се проточва със седмици, чак докато Брук не изпраща кратък факс, с който съобщава, че снимките на филма са приключили и тя се връща в Щатите. Прибира се след две седмици. Пристига на летище „ЛАКС“. По някаква случайност и на мен ми се налага да летя до Лос Анджелис в деня, след като тя се прибира. Имам снимки за интервю с Джим Роум.

Срещаме се в нейния дом. Втурвам се натам направо от студиото, дори не съм си махнал тежкия грим, който са ми сложили за телевизионното интервю с Роум. Брук отваря вратата и изглежда съвсем като филмова звезда, която е вързала около врата си ефирно фишу. По лицето ѝ няма никакъв грим. (Или е много по-малко от грима по моето лице.) Само че е с къса коса, което ме изненадва, защото през цялото време съм си я представял с дълги развяващи се коси.

Отрязал я заради ролята, казва тя.

И за кой филм? *Лоши вести за мечките?*

Майка ѝ изниква от нищото. Ръкуваме се. Държи се приветливо, но и официално. Обзема ме странно чувство. Инстинктивно долавям, че каквото и да се случи занапред, с тази жена никога няма да се разберем.

Каня Брук на вечеря. По пътя я питам. С майка си ли живееш?

Да. Всъщност не. Не съвсем. Сложно е.

Винаги е сложно с родителите.

Отиваме в Паста Мария, малък италиански ресторант на Сан Висенте. По мое желание ни настаняват в ъгъла, за да си осигурим известно уединение. Много скоро забравям майката на Брук, прическата ѝ, забравям всичко. Излъчването на Брук е невероятно. Тя има харизма и се оказва забавна. Двамата се разсмиваме, когато сервитьорът идва на масата ни и ни пита, дами, успяхте ли вече да си изберете вечеря от менюто?

Дали пък не е време да се подстрижа и аз, казвам.

Разпитвам Брук за филма, който е снимала в Африка. Харесва ли ѝ да е актриса? Разказва разпалено за снимането на филми, колко е приятно да работиш с талантиливи актьори и режисьори и аз съм изумен до каква степен тя е пълна противоположност на Уенди, която не знаеше каква е и какво иска. Брукс знае много добре какво иска. Пред погледа ѝ са мечтите ѝ и не се колебае да разказва за тях, независимо, че ѝ е трудно да си представи как ще успее да ги осъществи. По-голяма е от мен с пет години, видяла е и знае за света много повече от мен и въпреки това излъчва невинност и нещастие, които извикват у мен желанието да я закрилям. Брук събужда у мен Гил, особеност на природата ми, за която не съм подозирал.

Казваме си повечето от нещата, които сме си споделили във факсовете, но вече очи в очи, докато хапваме италиански специалитети и споделеното звучи различно, по-интимно. Нюансирано е, изпълнено е с подтекст, с излъчването и езика на телата ни, и присъствието на феромоните. Брук ме кара да се смея много и тя самата се смее. Смехът ѝ е прекрасен. Също като при операцията на китката ми три часа минават за миг.

Брук се отнася с внимание и състрадание към китката ми, оглежда няколкосантиметровия розов белег, леко го докосва, разпитва за подробности. Съчувства ми, защото и на нея ѝ предстои операция. Ще оперират и двата ѝ крака. Пръстите ѝ били деформирани от дългите години на танцови репетиции, разказва ми тя, налагало се докторите да ги счупят и да наместят отново костите. Разказвам ѝ как Гил е бдял над мен в операционната, тя ме разпитва и на шега ме пита дали ще ѝ го отстъпя.

Откриваме, че зад привидно различните ни житейски истории, споделяме еднакви преживявания. И на нея ѝ е известно какво е да израстнеш под грижите на неударим и настървен в целите си, амбициозен родител. Брук била бебе на единайсет месеца, когато собствената ѝ майка започнала да управлява живота ѝ като неин мениджър. Разликата е там, че майка ѝ още управлява живота ѝ. И са почти разорени, защото кариерата на Брук стремглаво залязва. Сниманият в Африка филм бил единственият ѝ голям ангажимент от дълго време. Снима реклами за кафе в Европа, за да си плаща ипотеката. Обсъжда тази страна от живота си с впечатляваща

искреност, сякаш се познаваме от сто години. И причината за искреността ѝ не се крие в стопилите ледовете факсове. Брук по природа е открит човек. Да можех да съм наполовина толкова искрен, колкото е тя. Не мога да ѝ доверя много за своите вътрешни терзания, само че няма как да не ѝ кажа, че ненавиждам тениса.

Тя се разсмива. Ти всъщност не мразиш тениса.

Ненавиждам го.

Но не мразиш да го мразиш.

Напротив. Ненавиждам го.

Споделяме истории за пътуванията си, кои са любимите ни храни, каква музика обичаме, какви филми предпочитаме. Заговаряме за наскоро излезлия *Земята на сенките*^[1], който разказва историята на Клайв Стейпълз Луис^[2]. Признавам пред Брук, че филмът е докоснал струна в душата ми. Трогнала ме връзката между Луис и неговия брат. Историята показваше живота на писателя, прекаран в уединение, далече от света. Разказваше за страха му от опасностите и мъката, която носи любовта. А после благодарение на една изключително силна жена осъзнава, че страданието е част от цената на това да си човешко същество и си струва да бъде изживяно. Накрая на филма Луис казва на своите студенти: Страданието е мегафонът на бог, с който той пробужда оглушения свят. Ние сме, казва им той, като каменни късове... Връзванията на Неговото длето, които ни причиняват такава болка, всъщност ни правят свършени.

[1^[3] Филм на Ричърд Атънбъроу с участието на Антъни Хопкинс в главната роля.]

[2^[4] Клайв Стейпълз Луис (1898–1963) е английски писател, поет, филолог, литературовед и богослов. Професор в Кеймбридж и член на Британската академия на науките. Автор и на „Хрониките на Нарния“.]

Разказвам на Брук, че двамата с Пери сме гледали филма два пъти и че знаем наизуст половината реплики. Вълнувам се, че и Брук харесва *Земята на сенките*. Обзема ме нотка страхопочитание, когато научавам, че тя е чела някои от книгите му.

Полунощ отдавна е отминала. Двамата проточваме вечерта над празните си чаши от кафе и вече не можем да се правим, че не забелязваме нетърпеливите погледи на сервитьорите и собственика на ресторанта. Трябва да си тръгваме. Закарвам Брук до дома ѝ и докато

вървим по пътеката към къщата, имам усещането, че майка ѝ ни дебне иззад завесите на горния етаж. Целувам съвсем благоприлично Брук и я питам дали мога отново да ѝ се обадя.

Ще се радвам много да ми се обадиш.

Обръщам се да си вървя и тя забелязва дупчица на джинсите ми ниско под кръста. Промушва пръст в дупчицата и ме гъделичка с нокът. По лицето ѝ пробягва дяволита усмивка, а после бегом се прибира вкъщи.

Поемам с взетата под наем кола по булевард Сънсет — Булеварда на залеза. Бях намислил да се прибера бързо във Вегас. Изобщо не съм се надявал срещата ни да протече толкова добре или пък да е толкова дълга, затова е твърде късно да бързам за самолета. Решавам да пренощувам в най-близкия хотел. Случайността определя това да е виделият и по-добри дни Холидей Ин. След десет минути лежа в плесенясала стая на втория етаж, заслушан в движението на колите, които минават по ъгъла на Сънсет и улица 405. Мъча се да сложа в ред мислите си около срещата и най-важното да стигна до някакво заключение от нея за значението ѝ. Само че клепачите ми натезават. С усилие държа очите си отворени, както винаги се боря срещу загубата на контрол, защото загуби ли човек контрол, вече нищо друго не му остава.

ГЛАВА 15

Третата ни среща с Брук е вечерта преди операцията на краката ѝ. В Манхатън сме, на приземния етаж на къщата ѝ. Целувките ни страшно са ни разгорещили, но най-напред трябва да ѝ кажа истината за косата си.

Брук усеща, че нещо ме тормози и ме пита какво ме мъчи.

Нищо.

Каж ми.

Ами не бях съвсем откровен с теб.

Лежим на дивана. Ставам, удрям с юмрук по възглавница, поемам дъх. Мъча се да намеря правилните думи, погледът ми се лута по стените. Украсени са с африкански маски, лица без очи и без коса. Зловещи са. Но и някак познати.

Андре, какво има?

Брук, има нещо, което ми е трудно да ти призная. Ами, виж, от известно време косата ми оредява и нося перука.

Протягам ръка, улавям нейната и я поставям на перуката си.

Брук се усмихва. Предчувствах го.

Така ли?

Голяма работа.

Нали не го казваш просто така.

Харесвам очите ти. И сърцето ти. А не косата.

Взирам се в лицата без очи и без коса и се чудя дали пък не се влюбвам.

Придружавам Брук в болницата и я чакам в стаята ѝ. Там съм, когато я докарват, а краката ѝ са целите овързани като моите преди мач. Там съм и когато тя отваря очи. Изпълнен съм с нежност и стремеж да я закрилям, който се поизпарява, когато ѝ се обажда неин стар приятел. Майкъл Джексън. Не проумявам как продължава да поддържа приятелството си с него след всичките истории и обвинения.

Брук обаче твърди, че и той е като нас. Още едно лишено от детство дете-чудо.

Отивам с Брук у дома ѝ и се настанявам до леглото ѝ, докато тя се възстановява. Една сутрин майка ѝ ме открива на пода до леглото на Брук. Направо е скандализирана. Как е възможно да се спи на пода? Просто така не се прави. Казвам ѝ, че предпочитам да спя на пода. Гърбът ми. Тя намусена си излиза.

Целувам Брук за добро утро. С майка ти нещо не вървим в крак.

Поглеждаме към нейните крака. Нелеп израз.

Налага се да тръгвам. Трябва да замина за Скотсдейл, където ще участвам в първия си турнир след операцията на ръката ми.

Ще се видим след няколко седмици, казвам ѝ, отново я целувам и я прегръщам.

Извадил съм късмет със схемата в Скотсдейл, което не намалява страха ми. Предстои ми да направя първата истинска проверка на китката си. Ами ако не е оздравяла? Ако положението се е влошило? Непрекъснато сънувам кошмар, в който по средата на мача ръката ми отказва. Седя в хотелската си стая, затворил съм очи и се самонавивам, че китката ми е в ред и мачът ще завърши добре за мен. Изведнъж на вратата се чука.

Кой е?

Брук.

Дошла е при мен с два оперирани крака.

Печеля турнира. Изобщо никаква болка не чувствам.

Няколко седмици по-късно двамата с Пийт се съгласяваме заедно да дадем интервю пред един журналист. Пийт идва в стаята ми, където ще се проведе интервюто и изпада в шок при срещата с Пийчис.

Що за твар е това? Недоумява Пийт.

Пийт, запознай се с Пийчис. Тя е старо папагалче, което спасих от един фалирац магазин за домашни любимци във Вегас.

Мило птиченце, подиграва ми се Пийт.

Тя е мило птиченце, настоявам. Не хапе. Имитира говора на хората.

Чий говор?

Моят. Киха като мен, говори като мен, само че има по-добър речник. Всеки път като звънне телефонът, аз си умирам от смях. Пийчис надава крясъци. Телефонът! Теле-фонът!

Разказвам на Пийт, че у дома във Вегас имам цяла менажерия. Котка на име Кинг, заек на име Бъди, всичко, което намалява самотата. Човекът не е самотен остров. Пийт невярващо поклаща глава. Той, оказва се, не счита тениса за толкова самотна игра, колкото на мен ми се вижда.

Правим интервюто и изведнъж ме обзема усещането, че в стаята има два папагала. Аз поне лъжа репортера, дори го правя с известен финес, със стил. Пийт звучи по-механично и от Пийчис.

Изобщо не намирам за необходимо да спомена на Пийт, че за мен Пийчис е неразделна част от моя отбор, който непрекъснато се увеличава, непрекъснато се променя и е в постоянен експериментален стадий. Изгубил съм Ник и Уенди, но част от него са станали Брук и Слим, светло и мило момче от Вегас. Заедно сме били в началното училище. Родени сме в последователни дни в една и съща болница. Слим е добро хлапе, но и лутаща се душа, затова съм го взел като личен помощник. Грижи се за къщата ми, той посреща човека, който поддържа басейна и останалите общи работници, подрежда пощата и отговаря на молбите за снимка и автограф от моите почитатели.

Вече се замислям, дали към екипа си да не добавя и мениджър. Дръпвам Пери настрана и го моля да прегледа състоянието на делата ми, да види дали не плащам много данъци. Пери преглежда договорите и ми казва, че наистина положението има къде да се подобрява. Прегръщам го, благодаря му и после ме осенява идея. Защо не ми станеш ти мениджър, Пери? Трябва ми някой, на когото имам доверие.

Знам, че е много натоварен. Втора година е в юридическия факултет в Аризона и си скъсва задника от учене. Само че аз го моля да обмисли предложението ми, може да работи за мен и почасово.

Втори път не трябва да го моля. Пери иска работата, освен това иска да започне веднага. Ще работи в свободното си време, така ми казва. Сутрин, през уикенда и всеки път щом е свободен. Освен че отваря пред него големи възможности, работата при мен ще му помогне отчасти и да ми се издължи. Дадох заем на Пери, с който да си плати следването в юридическия, понеже не искаше да моли баща си

да му плати университета. Една вечер седна пред мен и ми разказа как баща му използва парите, за да държи хората в свое подчинение. Прилагал този подход особено старателно към Пери. Трябва да се освободя от баща си, каза ми Пери. Трябва да се освободя, Андре, веднъж и завинаги.

Малко са молбите, които са ми се сторили толкова належащи. Написах му чека още тогава, на място.

Като мой нов мениджър, първата задача на Пери е да ми намери нов треньор, заместник на Ник. Пери съставя кратък списък с кандидати, а най-отгоре на списъка се мъдри името на някакъв, който съвсем скоро е издал книга за тениса със заглавие: *Да победиш с грозна игра*.

Пери ми дава книгата и ме съветва да я прочета.

Отвърщам му с враждебен поглед. Благодаря, няма нужда. Приключих с училището.

Освен това хич не ми и трябва да чета книгата. Познавам автора, Брад Гилбърт. Познавам го, и още как. Тенисист е. Играл съм срещу него безброй пъти, за последен път няколко седмици преди да видя книгата му. Има съвсем различен стил на игра от мен. Той е загубеняк, което ще рече, че променя скоростта, прибъгва до смяна на темпото, подвеждащо насочване и други номера. Няма кой знае каква дарба, с което очевидно се гордее. Ако аз съм класически неосъществена блестяща надежда на корта, Брад е завършен образ на вечната приятна изненада. Изправен пред непреодолим съперник, той го изнервя, издебва и се възползва от недостатъците му. Колко пъти само се е възползвал от моите. Станало ми е любопитно, но идеята ми се струва неосъществима. Брад все още се състезава. В действителност заради операцията ми и времето, което съм отсъствал от корта, той дори е на по-висока позиция в ранглистата, отколкото съм аз.

Не, казва Пери, Брад е към края на кариерата си. На трийсет и две е и вероятно обмисля идеята да стане треньор. Пери не спира да настоява, че книгата на Брад е много интересна и според него в нея се съдържа практична мъдрост, от която имам нужда.

През март 1994 година, докато всички сме на турнира в Кей Бискейн, Пери кани Брад на вечеря в италианския ресторант на остров Фишър. Кафене Порт Шерво. Направо над водата. Обожаваме мястото.

Рано вечерта е. Слънцето тъкмо залязва зад мачтите и платната на яхтите в пристанището. С Пери сме подранили, Брад пристига точно навреме. Забравил съм колко много външният му вид се набива в очи. Тъмен, рошав, не ще и съмнение, че има защо жените да го намират за привлекателен, без да е такъв в класическия смисъл на думата. Лицето му е като излято, чертите му не са ясно очертани. Не мога да си избия от главата мисълта, че Брад прилича на Първобитния човек, току-що изскочил от машината на времето и задъхан от вълнение, защото е открил огъня. Вероятно представата ми е породена от буйната растителност по него. Главата, ръцете, бицепсите, раменете и лицето му са покрити с черни косми.

Брад има толкова много косми, че хем съм ужасен, хем завиждам. Чак веждите му са впечатляващи. През ума ми минава: Какво чудно тупе мога да си спретна само от лявата му вежда.

Салонният управител Ренато ни упътва към терасата с изглед към пристанището.

Казвам, Струва ми се идеално.

Не, отвръща Брад. Ъ-Ъ. Трябва да седнем *вътре*.

И защо?

Заради Мани.

Моля? И кой е Мани?

Комарите мани. Комари, да, страшна слабост съм им и повярвай ми, мани са тук, настървени са и си падат по мен. Погледни ги само! Цели рояци! Гледай! Не, трябва да седна *вътре*. *Далеч* от мани!

Казва ни, че затова носи джинси, а не шорти, въпреки че е към четирийсет градуса и задушно. Мани, повтаря той и чак потреперва.

Споглеждаме се с Пери.

Ами, бива, съгласява се Пери. Нека да е *вътре*.

Ренато ни настанява на маса до прозореца. Подава ни менюта. Брад преглежда своето и се навъсва.

Има проблем, казва той.

Какъв?

Нямат моята бира. Бъд Айс.

Може би имат...

Трябва да е Бъд Айс. Друга бира не пия.

Става и ни казва, че ще отиде до магазина в съседство, за да си купи Бъд Айс.

Двамата с Пери поръчваме червено вино и чакаме. В отсъствието на Брад мълчим. Той се връща след пет минути с шест бири Бъд Айс и моли Ренато да ги сложи в лед. Само не в хладилника, обяснява Брад, защото там не е достатъчно студено. В лед, или пък във фризера.

Когато най-после Брад се е настанил удобно и вече е излял половин Бъд Айс в гърлото си, Пери подхваща главния въпрос.

Ами, Брад, виж, причината, заради която искахме да се срещнем с теб, е, че искаме ти да се грижиш за играта на Андре.

Я пак?

За играта на Андре. Ще ни е интересно да чуем ти какво мислиш за предложението ни.

Аз какво мисля?

Да.

Искате да научите какво мисля аз за неговата игра, така ли?

Точно така.

Направо и открито ли да говоря?

Ако обичаш.

Да бъда крайно откровен, така ли?

Карай направо.

Брад отпива огромна глътка бира и подхваща внимателен, разнищващ, обстоен като реклама анализ на недостатъците ми като тенисист.

Не е проблемът във владенето на ракетата, казва той. Ако аз бях на твое място, имах твоите умения, твоя талант, ретура ти и подвижността ти, щях да съм на върха. Само че ти изгуби огъня в теб, когато беше на шестнайсет. Къде отиде и какво се случи с онова хлапе, което посрещаше рано топката и играеше агресивно?

Брад казва, че основният ми проблем, който застрашава да сложи без време край на кариерата ми — проблемът, на който гледам като на завет от баща си, е перфекционизмът.

Непрекъснато се опитваш да си съвършен, казва той, и винаги падаш рано, а това те удря в главата. Не си самоуверен, тъкмо заради перфекционизма си. Искаш всяка ударена от теб топка да ти носи точки, а всъщност, за да спечелиш деветдесет процента от мачовете ти трябва само да си методичен, последователен и обикновен. Говори цяла вечност, не спира дърдоренето нито за миг, също както комарите не спират да жужат. Излага вижданията си със спортни метафори от

всички спортове, без да се отнася към никой от тях с пренебрежение. Брад има невероятна слабост към спортовете и също толкова голяма слабост към спортните метафори.

Спри да се стремиш към нокаут. Престани да замахваш откъм оградите. Трябва само да си стабилен. Единични мачове, двойни, напредвай. Спри да мислиш само за себе си и играта си, не забравяй, че съперникът ти от другата страна на мрежата също си има слаби места. Атакувай слабите му места. Не ти трябва да си най-добрият в света всеки път щом стъпиш на корта. Трябва само да си по-добър от своя противник. Вместо да се стремиш ти да успееш, накарай *него* да се провали. Всичко е въпрос на залози и на проценти. Ти си от Вегас и вероятно знаеш какво означава залог и процент. Казиното винаги печели, нали? Е? Защо ти не си казиното? Обърни залозите в своя полза. Започнеш ли да се мъчиш да направиш идеалния удар, залозите се обръщат срещу теб. Поемаш прекалено голям риск. Не трябва да се хвърляш в големи рискове. Майната им. Само поддържай разиграването на топката. Между теб и противника ти. Леко и приятно. Стабилно. Дръж се като гравитацията, човече, като шибаната гравитация. Когато хукнеш да преследваш съвършенството, да превръщаш съвършенството в своя единствена цел, знаеш ли след какво си хукнал? След едното нищо. Правиш всички около себе си нещастни. Самият ти ставаш нещастник. Съвършенство ли? Най-много пет пъти в годината се събуждаш съвършен, когато никой не е в състояние да те победи, но не тези пет пъти в годината те правят тенисист. Всъщност и човешко същество не те правят. Истината е в останалите дни. Всичко ти идва от главата, човече. С твоя талант, пет процента от играта ти да се падат на познанията ти за тениса, а деветдесет и пет да са здравомислие, ще печелиш. Ако обаче деветдесет и пет процента от играта ти са за тениса и само пет процента за здравомислието, ще губиш постоянно и непрекъснато. Хайде, нали си от Вегас, погледни го от тази страна. Необходими са ти двайсет и един сета, за да спечелиш турнир от Шлема. И толкова. Трябва да спечелиш само двайсет и един сета. Седем мача, три от пет. Това е двайсет и едно. В тениса, както и при картите, двайсет и едно печели. Блекджек! Съсредоточи се върху това число и няма как да сгрешеш. Стреми се към простотата, към простотата. При всеки спечелен сет си казвай. Един по-малко. Един вече е в джоба ми. В

началото на всеки турнир, започни да броиш от двайсет и едно надолу. Това е позитивно мислене, разбираш ли? Ако говорим за мен, естествено, аз по-скоро ще спечеля с шестнайсет, защото това означава да спечеля с грозна игра. Нямам нужда да печеля двайсет и един сета. Нямам нужда да съм съвършен.

Говори цели петнайсет минути. Нито Пери, нито аз сме го прекъснали, не сме откъснали поглед от него, не сме пили и глътка от виното си. Най-после Брад пресушава втора бира и пита: Къде са му нутите на това място? Трябва да пусна една вода.

В мига, в който се отдалечава, казвам на Пери: Това е нашият човек.

Несъмнено.

Брад се връща и идва сервитьорът, за да вземе поръчките ни. Брад иска хлебчета арабиата с пилешко на грил и моцарела.

Пери поръчва пилешко с пармезан. Брад поглежда Пери с гримаса на отвращение. Кофти избор, казва той.

Сервитьорът спира да пише.

Трябва, подхваща Брад, да поръчате пилешки гърди отделно, после моцарела и към нея, но отделно, сос. Така пилешките гърди са истински, а не пропити със сос, пък и контролирате пропорциите между пилешкото, сиренето и соса.

Пери благодари на Брад за образователния курс върху менюто, но казва, че държи на своята поръчка. Сервитьорът поглежда въпросително към мен. Посочвам към Брад и казвам: Същото като него.

Брад се усмихва.

Пери прочиства гърлото си с прокашляне и пита: Е, Брад, проявяваш ли интерес към мястото на треньор на Андре?

Брад потъва в размишления. За три секунди. Да, казва. Добра идея ми се вижда. Мисля, че ще съм ви от полза.

Питам. Кога започваме?

Утре, заявява Брад. Ще се видим на корта в десет сутринта.

А! Ами. Има проблем. Преди един часа не играя.

Андре, отсича Брад, в десет започваме.

Закъснявам, естествено. Брад си поглежда часовника.

Не започвахме ли в десет?

Човече, че аз дори не знам има ли такова време като десет сутринта.

Започваме да тренираме, а Брад да говори. Не спира да говори, сякаш часовете между монолога от предишната вечер и тазсутрешната тренировка са били нещо като междучасие. Брад разнищва играта ми, предвижда и анализира ударите ми, още докато удрям. Основният момент, набляга той, е бекхендът на линията.

В момента, в който ти се удаде възможност да играеш бекхенд на линията, заявява Брад, трябва да го направиш. Това е печелившият ти удар. Това е звездният ти удар. Този удар ще ти плати много сметки.

Изиграваме няколко гейма и той при всяка втора точка идва при мрежата и ми казва как и защо съм постъпил по най-малоумен начин.

Защо ти беше този удар? Наясно съм, че ударът беше убийствен, но е напълно излишно всеки удар да е убийствен. Понякога най-добрият удар е овладеният удар, приличният удар, удар, който създава възможност противникът ти да го изпусне. Остави другия да играе.

Харесват ми вижданията му. Отговарям на идеите на Брад, на въодушевлението му, на енергията му. Успокояващо ми действа твърдението му, че съвършенството е доброволен избор. Аз съм избрал съвършенството, а то ме съсипва, затова имам право на друг избор. Трябва да направя нов избор. Никой никога досега не ми го е казвал. Досега на съвършенството съм гледал като на оредяващата си коса или на увеличаващия обема си седалищен прешлен. Вродена част от мен.

След лек обяд, вдигам крака, гледам телевизия, чета вестници, седя под сянката на някое дърво, после излизам и печеля мача срещу Марк Печи, британец на моите години. Следващият ми мач е срещу Бекер, чийто треньор в този момент е Ник. След публични изявления как не можел да си представи да тренира някой от съперниците ми, Ник е треньор на един от моите свръхнеприятели. Всъщност Ник седи на местата на Бекер. Сервисът на Бекер както винаги е мощен — 217 километра в час, но като гледам Ник в ъгъла, просто се давя в адреналин и мога да овладее всяка топка, която изстреля срещу мен. И Бекер го знае. Спира да се състезава и започва да играе за публиката. Губи със сет и пробив в моя полза, когато подава ракетата си на момичето, което гони топките и сякаш ѝ казва: Ето и ти можеш да се справиш толкова добре, колкото и аз.

Мисля си: Така, остави я да играе, ще ви бия и двамата.

След като очиствам Бекер, отивам на финал. Кой ще ми е съперник? Пийт. Както винаги Пийт.

Мачът ще се предава по телевизия с национален обхват. Двамата с Брад вече сме изпълнени с хъс, влизаме в съблекалнята и заварваме Пийт легнал на пода. Над него са се надвесили лекар и физиотерапевт. Директорът на турнира се върти отзад. Пийт свива колене към гърдите си и простенва.

Хранително отравяне, заявява лекарят.

Брад ми прошепва в ухото. Я как току-що спечели Кей Бискейн.

Директорът дръпва настрани мен и Брад и пита, дали ще бъдем така добри да дадем на Пийт време да се възстанови. Усещам как Брад се напруга. Знам какво иска да кажа. Само че аз казвам на директора. Дайте на Пийт колкото трябва време, за да се възстанови.

Директорът въздъхва и ме хваща за ръка. Благодаря, казва ми той. Отвън ни чакат четиринайсет хиляди зрители. И телевизията.

С Брад се мотаем из съблекалнята, прещракваме каналите по телевизията, говорим по телефона. Обаждам се на Брук, която в момента е на прослушване за Брилянтин^[1] на Бродуей. Иначе щеше да е с мен.

Брад ме стрелка с навъсени погледи.

Спокойно, казвам му. По всяка вероятност Пийт няма да се оправи.

Докторът поставя на Пийт система, после го изправя на крака. Пийт едва пристъпва, като новородено жребче. Няма как да се оправи.

Директорът на турнира идва при нас.

Пийт е готов, казва той.

Мамка му, казва Брад. И ние сме готови.

Очертава се да приключим бързо, казвам на Брад.

Само че Пийт отново се възражда от пепелта. Изпраща на корта своя зъл близък. Това не е Пийт, който лежеше свит на кълбо на пода в съблекалнята. Това не е Пийт, на когото включиха система и се олюляваше, докато прави кръгчета. Този Пийт е в разцвета на силите си. Сервисът му с лекота отвява. Играе най-добрия си тенис, непобедим е и повежда с 5–1.

Вече съм полудял от бяс. Чувствам се така, сякаш съм намерил ранено птиче, прибрал съм го вкъщи, грижил съм се за него, докато

оздравее, а накрая то се опитва да ми изкълве очите. Влизам наравно в битката и печеля сета. Убеден съм, че съм удържал на единствената атака на Пийт, която ще е в състояние да предприеме. Вероятно няма да има сили за повече.

Във втория сет е още по-добър. А в третия е направо нечовешки добър. Печели мача с два от три сета.

Връхлитам в съблекалнята. Брад ме чака и страшно му е накипяло. Повтаря ми, че на мое място е щял да поиска Пийт да се откаже от мача. Щял да помоли директора да поправи чека на победителя.

Но не и аз, казвам на Брад. Не искам да печеля така. Пък и ако не мога да победя някой, който е пострадал от хранително отравяне и се е превивал на пода, тогава не заслужавам победата.

Брад изведнъж млъква. Ококорва се насреща ми. Кимва. Срещу този аргумент не може да спори. Уважава принципите ми, така ми казва, независимо, че не е съгласен.

Излизаме заедно от стадиона като Богарт и Клод Рейнс в края на Казабланка^[2]. Сложили сме начало на едно красиво приятелство. Незаменим нов член на моя екип.

И тогава екипът преживява поредица от драматични загуби.

Да усвоя принципите на игра на Брад е като да се науча да пиша с лявата си ръка. Самият той нарича философията си Брадтенис. Аз я наричам Брадология. Както и да я наричаме, е страшно трудна, по дяволите. Струва ми се, че съм се върнал в училище, нищо не разбирам и душа давам да съм на друго място. Брад не спира да ми повтаря, че трябва да съм последователен, стабилен и като гравитацията. Повтаря го постоянно и непрекъснато: Бъди като гравитацията. Непрестанен натиск, притискай противника си. Опитва се да ми разкрие радостта от победата с грозна игра, ползата от такава победа, само че единственото, което аз знам, е да губя грозно. И да мисля грозно. Вярвам на Брад, знам, че съветите му са много уместни, правя всичко, което ми казва, защо тогава не печеля? Зарязал съм всякакъв там перфекционизъм, защо тогава не съм перфектен?

Заминавам за Осака, където отново губя от Пийт. Вместо да съм като гравитацията, аз съм като балон с въздух.

Заминавам за Моите Карло и губя срещу Евгени Кафелников в първия кръг.

За да стане още по-болезнена загубата, на конференцията след мача питат Кафелников какво е усещането от победата над мен, след като толкова много фенове са ме подкрепяли.

Трудно беше, казва Кафелников, защото Агаси е като Христос.

Представа си нямам какво е искал да каже, ама хич и не си мисля, че ми е направил комплимент.

Заминавам за Дълът, Джорджия, където губя от Маливай Уошингтън. След мача седя в съблекалнята и съм съсипан. Идва Брад и се усмихва. Хубавото, казва той, ни предстои.

Гледам го с недоверие.

Той казва. Страданието ти е необходимо. Трябва да изгубиш доста мачове един след друг. След това един ден ще спечелиш един мач, небесата ще се отворят и ти ще влезеш в тях. Трябва ти само един такъв пробив, едно отваряне и после вече нищо няма да ти попречи да си най-добрият в света.

Ти си луд.

А ти се учиш.

Ти си откачил.

А ти сам ще видиш.

Заминавам за Откритото първенство на Франция за 1994 година и играя пет свирепи сета срещу Томас Мустер. Губя с 1–5 в петия сет и изведнъж настъпва промяна. Принципите на Брад винаги са били в главата ми, този път обаче започвам да се водя от тях, а НЕ само да ги разбирам. Стават част от вътрешния ми свят, също като навремето гласът на баща ми. Връщам се в играта и изравнявам резултата в сета 5–5. Мустер постига пробив. Сервира за мача. Аз все още мога да взема гейма при 30–40. Имам надежда. На пръсти съм, готов, само че той отвръща с бекхенд и аз не овладявам топката. Стигам, но изкарвам от игрището.

Мач за Мустер.

На мрежата, той ми разрошва косата, мачка я. Не стига, че се отнася към мен със снизхождение, ами жестът му едва не размества перуката ми.

Добър опит, казва ми той.

Гледам го с откровена омраза. Каква грешка, Мустер. Не ми пипай косата. Никога не ми пипай косата. Само заради това, казвам му на мрежата, ти обещавам, че за последен път ме биеш.

В съблекалнята Брад ме поздравява.

Хубавото, казва, предстои.

Така ли?

Той кима. Имай ми вяра. Предстои.

Очевидно е, че не разбира страданието, което ми причиняват загубите на корта. А когато някой не разбира, няма и смисъл да му се обяснява.

На Уимбълдън през 1994 година стигам до четвъртия кръг, където губя на косъм от Тод Мартин. Наранен съм, изплашен, разочарован. В съблекалнята Брад се усмихва и казва. Предстои.

Заминаваме за Откритото първенство на Канада. Преди началото на турнира Брад ме втрещява. *Не* предстоят хубави неща, казва ми той. Напротив, съзирал няколко много лоши неща на хоризонта.

Поглежда към схемата на турнира. МЛ, казва той.

И какво ще рече МЛ, по дяволите?

Много лошо. Жребият ти е кошмарен.

Я да погледна.

Измъквам листа от ръката му. Прав е. Първият ми мач е безпроблемен и срещу Якоб Хласек от Швейцария, във втория кръг обаче играя срещу Дейвид Уитън, който винаги ми е създавал проблеми. Обаче има много малко неща, които обичам така, както никаквите надежди. Само да ми се каже, че не мога да направя нещо. Обявявам на Брад, че ще спечеля всички мачове и турнира.

А когато спечеля, добавям, ти ще трябва да си сложиш обеща.

Не си падам по бижутата, заявява ми той.

Поразмисля.

Дадено, казва. Разбрахме се.

Кортът на Откритото на Канада ми е невъзможно малък, а от това съперникът изглежда по-голям.

Уитън е едър, а тук в Канада ми изглежда като великан. Знам, че става дума за оптическа измама, но не мога да се отърся от чувството,

че се е наврял на сантиметри от физиономията ми. Разсейвам се и се оказвам догонващ с два мачпойнта в тайбрека на третия сет.

И тогава нетипично за мен, аз се вземам в ръце. Отърсвам се от всички елементи, които ме разсейват, от оптичката илюзия, нападам и печеля. Правя, каквото Брад ме е учил. Печеля един равен мач. После казвам на Брад. Това беше мачът, за който предричаше, че ще спечеля. Това е мачът, който според теб ще промени всичко.

Той се усмихва, сякаш току-що съм седнал в ресторант и сам-самичък съм си поръчал пилешко с пармезан, отделно пилешките гърди, соса и сиренето. Много добре, Скакалец. Подмазвай се, побесней.

Играта ми набира скорост, а разумът ми се успокоява, профучавам през останалата част от схемата на Откритото първенство на Канада.

Брад си избира обеца с диамант.

Заминаваме за Откритото първенство на САЩ, номер двайсети съм, следователно не съм и в основната схема. От 60-те години няма случай, в който тенисист извън основната схема да е печелил турнира.

На Брад това положение много му допада. Казва, че е искал да съм извън схемата. Искане да се окаже жокерът в колодата карти. Ще играеш със силен тенисист в началните кръгове, казва той, победиш ли го, турнирът си го спечелил.

Изобщо не се съмнява. Толкова е убеден, че обещава да обръсне цялото си тяло, когато спечеля турнира. Непрекъснато натяквам на Брад, че е много космат. Кара Саскуоч да изглежда като Коджак. Трябва да си обръсне гърдите, ръцете и веждите. Да ги обръсне или да ги кръсти с имена.

Повярвай ми, казвам му, обръснеш ли тоя гръден кош, ще откриеш усещания, каквито досега не си изпитвал.

Спечели Откритото на САЩ, отвърща ми той, и ти ще откриеш такива.

Заради ниската си позиция в ранглистата, изобщо не попадам сред интересните тенисисти на Откритото на САЩ. (Щях да съм още по-безинтересен, ако под ръка не ме държеше Брук, която позираше за снимка, при всяко завъртане на главата.) Напълно съм съсредоточен в

задачата си и съм се облякъл подходящо за мисията си. Нося черна шапка, черни шорти, черни чорапи и обувки в черно и бяло. Преди началото на мача ми от първия кръг обаче ме връхлитат познатите раздрънкани нерви. Стомахът ми се свива. Полагам усилия да не се поддам, мисля си за Брад, отхвърлям всяка мисъл за съвършенство. Съсредоточавам се върху това да съм стабилен, да оставя Ериксон да загуби, което той и прави. Изстрелва ме към втория кръг.

После — на косъм от краха — побеждавам Ги Форже от Франция. Прегазвам Уейн Ферейра от Южна Африка в последователни сетове.

Идва ред на Ченг. Сутринта на мача се събуждам със свирепо разстройство. Преди началото на мача съм останал без сили. Изтощен съм и бръщолевя като Пийчис. Гил ми дава да изпия допълнителна доза от коктейла на Гил. Сместа е гъста и плътна като олио. С усилие я преглъщам, на няколко пъти ми се повдига. Когато успявам да я преглътна, Гил прошепва. Благодаря за доверието ти.

След това дефилирам в класическото шоу на Ченг. И той е същият рядък феномен, противник, който иска да победи със същата сила, с която го искам и аз, нито повече, нито по-малко. От първия сервис и двамата сме наясно, че борбата ще е до последния миг от мача. Фото финиш. Няма как мачът да се разреши по друг начин. В петия сет обаче, когато вече сме с нагласата за тайбрек, улавям ритъма и скоро постигам пробив. Ударите ми са бесни и усещам как той започва да губи устрема си. Струва ми се, едва ли не е непочтено, след такава ожесточена битка, да измъкна мача по този начин. Предполага се, че ще ми създаде повече ядове в края на мача, финалът обаче е греховно лесен.

На конференцията Ченг измисля някакъв мач, в който аз май не съм играл допреди малко. Разказва, че можел да издържи още два сета. Андре извади късмет, казва той. Ченг не спира дотам, ами с много гордост разкрива пропуски в играта ми и предрича как останалите играчи в турнира щели да са му благодарни. Разсъждава как в момента съм бил уязвим. Съвършен съм бил направо.

След него се изправям пред Мустер. Удържам си, и още как, на обещанието, че повече никога няма да загубя от него. Трябва да напрегна цялата си воля, за да не се поддам на изкушението да му разроша косата на мрежата.

На полуфинал съм. Трябва да играя в събота срещу Мартин. В петък следобед с Гил обядваме в ресторанта на Пи Джей Кларк. Поръчали сме си каквото винаги си поръчваме на това място: препечени английски хлебчета със сирене. Седим в периметъра на любимата ни сервитьорка, онази, която винаги е готова да разкаже някаква история, стига да се случи достатъчно смел клиент, който да я помоли за такава. Докато чакаме да ни донесат поръчката, ровим из куп нюйоркски вестници. Виждам, че Лупика е посветил колоната си на мен. Не е добра идея да я чета, но я изчитам. Пише, че няма как да загубя на Откритото първенство на САЩ, но че човек можел да се обзаложи, че ще намеря начин как да го загубя.

Агаси, пише Лупика, просто не е шампион.

Затварям вестника и ме обхваща усещането, че стените се приближават, сякаш зрението ми се стеснява до иглен връх. Лупика е толкова убеден, сякаш е провидял бъдещето. Ами ако е прав? Ами ако това е именно моят миг и изведнъж се окаже, че съм някакъв хапльо? Ако сега не се случи, кога друг път ще ми се удаде случай да спечеля Откритото първенство на САЩ? Толкова много неща могат да ми попречат. Финалите не растат по дърветата. Ами ако не спечеля турнира? Ами ако после винаги си спомням за този момент със съжаление? Ами ако ангажирането на Брад е било грешка? Ами ако Брук не е истинското момиче за мен? Ами ако моят екип, който съм събрал с такова внимание, не е точният екип?

Гил вдига поглед и забелязва как лицето ми е побеляло.

Какво става?

Изчитам му колонката във вестника. Той не помръдва.

Иска ми се някой ден да се срещна с тоя Лупика, казва той.

Ами ако той е прав?

Дръж под контрол онова, което можеш да контролираш.

Да.

Дръж под контрол, онова, което можеш да контролираш.

Хубаво.

Идва поръчката ни.

Мартин, който съвсем скоро ме е бил на Уимбълдън е страховит съперник. Играе добре при прихващане и стабилно за пробив. Огромен

е, колкото висок, толкова и широк и ретурът му и при двата замаха е точен и сигурен. С лекота овладява сервиси, които не са първокласни, а това е огромно натоварване за тенисист като мен, чийто сервис е прилично посредствен. При своя сервис Мартин е неестествено точен. Не улучва само когато се е прицелил на комар в оная работа. Удря по линията и изобщо не го интересува да се прицелва във вътрешната половина зад нея, иска топката да попада във външната половина. По някаква причина аз съм по-добър срещу майсторите на сервиса, които пропускат много. Обичам да предугаждам, да познавам откъде ще дойде сервисът, а с играчи като Мартин предвижданията ми често се оказват неверни, по този начин оставам по-открит. Той е зловец огледален образ на тенисист с моите дарби и в началото на полуфинала, аз съм по-склонен да заложа на твърденията на Лупика и за Мартин, отколкото за себе си.

След първите няколко гейма обаче разбирам, че има няколко фактора в моя полза. Мартин е по-добър на трева, отколкото на твърда настилка. Това е *моята* настилка. Другото е, че също като мен той е уязвимата вечна надежда. Поддава се на напрежението като мен. Мога да проникна в ума на съперника си и да разчета нагласата му безпогрешно. Да може човек да проникне в мислите на своя противник е огромно предимство.

На всичко отгоре Мартин има тик. Издайнически. Има тенисисти, които при сервис гледат в съперника си. Някои се взират в нищото. Мартин поглежда към определено място в полето на сервиса. Ако се загледа по-продължително в това място, ще бие сервиса в противоположната посока. Ако само го погледне, ще бие сервиса направо към мястото. При 0–0 може и да остане незабелязано, дори при 15–0, но при брейкпойнта той вече се взира като хипнотизиран, като убиец във филм на ужасите, или поглежда и отмества поглед като новак в игра на покер.

Мачът тръгва толкова лесно, че нямам нужда от издайническия тик на Мартин. Той е нестабилен, притеснен в играта, докато аз играя с непривична решимост. Разбирам, че се съмнява в себе си, почти чувам съмненията му и му съчувствам. Когато напускам корта, като победител в четири от пет сета, си мисля. Трябва да стане малко по-зрял. И сам се улавям. Наистина ли тъкмо аз си мисля такива неща за друг човек?

На финала играя срещу Михаел Щих от Германия. Играл е на три финала на турнири от Шлема, затова е различен от Мартин, той е заплаха на всяка настилка. Щих е и невероятен спортист с немислим обсег на замаха. Първият му сервис е много мощен, тежък и бърз и когато той е с бойна нагласа, с каквато всъщност е, Щих е в състояние да бие сервиси до следващата седмица. Толкова е точен, че когато пропусне, противникът му се втрещява, и трябва да положи усилия да се съвземе от потреса, ако иска да спечели точката. Дори когато наистина пропуска, човек не е в безопасност, защото след това е подложен на неговия безпогрешен сервис, топовният му изстрел го просва на земята. И за да извади още по-силно противниците си от равновесие, в играта на Щих няма никакви характерни и повтарящи се елементи, нито наклонности. Човек никога не знае дали ще бие сервиса и ще мине напред в игрището, или ще остане назад на основната линия.

Изпълнен с надежда да установя контрол, да диктувам условията, бързо се отърсвам от пречките и удрям чисто, сигурно. Преструвам се, че не ме е страх. Харесва ми звукът, който издава топката, когато излита от ракетата ми. Харесва ми шума от публиката, техните ахкания и охкания. Междувременно Щих започва да се държи плашливо. Когато човек изгуби толкова бързо първия сет, както той го прави с 6–1, у него инстинктивно се надига паника. По езика на тялото му разбирам, че той е на път да се предаде на този инстинкт.

Във втория сет се взима в ръце и ми отвръща с ожесточена съпротива. Печеля със 7–6, но се чувствам късметлия. Ясно ми е, че е имало възможност резултатът да е и в негова полза.

В третия сет и двамата вдигаме залога. Усещам как финалът на мача ме привлича, но Щих влага цялата си душа в битката. В миналото е имало моменти, когато се е предавал пред мен, когато е предприемал ненужни рискове, защото е бил неуверен в себе си. Сега обаче е друго. Играе умно, показва ми, че ще ми се наложи да изтръгна от него купата, ако наистина искам да я получа. А аз я искам с цялото си същество. И ще му я изтръгна. Разиграваме дълго топката след моите сервиси, докато той не си дава сметка, че и аз съм навит, че мога да играя с него целия ден. Улавям как се е хванал за едната страна, задъхан. Вече си представям как ще изглежда купата у дома във Вегас.

В третия сет няма пробиви. До 5–5. Най-накрая постигам пробив и сега аз бия сервис за мача. Толкова ясно чувам в главата си гласа на Брад, сякаш стои зад мен. Цели се към неговия форхенд. При съмнение, форхенда, форхенда. Затова подавам към форхенда на Щих. Той пропуска и пропуска. Резултатът и за двама ни вече, мисля, е предсказуем и ясен.

На колене съм. Очите ми са пълни със сълзи. Поглеждам към моите места в публиката, към Пери и Фили, към Гил и най-вече към Брад. Научавате всичко за хората, когато видите лицата им в моментите на своя най-голям триумф. Вярвал съм в таланта на Брад от самото начало, но сега, когато виждам неговото искрено и безкрайно щастие за мен, аз му вярвам безкрайно.

Спортните журналисти ми казват, че съм първият шампион извън основната схема от 1966 година насам, който печели Откритото първенство на САЩ. По-важното е, че човекът, който го е направил, е Франк Шийлдс — дядото на петия човек, който също седи на моите места на трибуните. Брук, която не е пропуснала нито един мач, изглежда щастлива точно колкото и Брад.

Моята нова любима, моят нов треньор, моят нов мениджър, моят втори баща.

Най-после екипът ми е здраво и окончателно съставен.

---

[1] Мюзикъл от 1972 година с музика и либрето от Джим Джейкъб и Уорън Кейси, постигнал невероятен успех на Бродуей. През 1978 година по мюзикъла е заснет филмовият хит с участието на Джон Траволта. ↑

[2] Класическа любовна драма от 1942 година с участието на Ингрид Бергман и Хъмфри Богарт, считана за една от най-добрите любовни истории в историята на киното. ↑

ГЛАВА 16

Според мен трябва да махнеш тая перука, казва Брук. Подстрижи си косата късо, съвсем късо и край на мъките.

Не може. Ще се чувствам като гол.

Ще се чувстваш свободен.

Ще съм на показ.

Брук като да ми предлага да си извадя всички зъби. Казвам ѝ да забрави за идеята си. Тръгвам си, но няколко дни постоянно ми се върти в главата. Мисля си за мъките, които ми е докарала косата ми, неудобството от перуката, лицемерието, преструвките, лъжите. Може пък да не е чак толкова налудничаво. Може пък да е първата стъпка към светостта.

Една сутрин се изправям пред Брук и ѝ казвам. Хайде да го направим.

Кое да направим?

Да я отрежем. Да я отрежем до корен.

Решаваме церемонията да се състои късно вечерта, в часа на спиритическите сеанси и гуляите. Ще бъде в къщата на Брук, след като тя се прибере от театъра (Получила е ролята в *Брилянтин*.) Ще го отпразнуваме, обещава ми тя, покани приятели.

Идва Пери. Идва и Уенди, въпреки раздялата ни. Очевидно присъствието на Уенди не допада на Брук и обратното. Пери е изумен от ситуацията. Обяснявам на Брук и на Пери, че въпреки любовната ни връзка, Уенди си остава мой близък човек и приятелка и такава ще е до живот. Подстригването си е драматична стъпка и имам нужда приятелите ми да са с мен за подкрепа, така както имах нужда от Гил по време на операцията на китката ми. Минава ми през ума, че ѝ за тази процедура май трябва да ме упоят. Изпращаме да ни донесат вино.

Фризьорът на Брук, Матю, надвесва главата ми над мивката, измива косата ми и здраво я събира.

Андре, наистина ли искаш да се подстрижеш?

Не.

Готов ли си?

Не.

Искаш ли да те подстрижа пред огледало?

Не. Не искам да гледам.

Настанява ме в дървен стол и после започва да реже. Разделям се с опашката си.

Всички ръкопляскат.

Започва да маха косата най-напред отстрани, реже ниско, направо до скалп. Спомням си индианската грива, която си направих в търговския център Брадентън. Затварям очи, усещам как сърцето ми бие лудо, сякаш ще играя на финал. Грешка. Най-неоспоримата грешка в живота ми. Джей Пи ме предупреждаваше да не го правя. Джей Пи ми казваше, че когато е на мой мач, хората винаги говорели за косата ми. Жените ме обичали заради нея, мъжете ме мразели. Джей Пи вече е приключил със задълженията си на пастор, посветил се е на музиката, има ангажименти в рекламата, пише джингли за реклами в радиото и телевизията, затова говори като малко нещо авторитет, когато заявява: За корпоративния свят Андре Агаси е неговата коса. Отиде ли си косата на Андре Агаси, отиват си и корпоративните спонсори.

Препоръчва ми строго да препрочета историята за Самсон и Далила в Библията.

Матю реже ли, реже, а аз се питам защо не послушах Джей Пи? Джей Пи кога ми е давал лош съвет? По пода падат кичури от косата ми, а аз сякаш се разделям с части от себе си.

Подстригването приключва за единайсет минути. После Матю измита валмата и казва: *Тъ-дъ-дъ-дъ-дъ-дъ-дъ!*

Отивам до огледалото. Виждам един непознат. Пред мен стои един напълно непознат мъж. Външният ми вид хич не се е променил, защото този в огледалото просто не съм аз. Обаче какво по дяволите точно съм загубил? Може пък с този вид да ми е по-лесно? През цялото време, докато се мъчех с Брад да оправя онова, което ми е в главата, изобщо не ми е хрумвало да оправя онова, което ми е *на* главата. Усмиввам се на образа си в огледалото, прокарвам ръка през скалпа си. Здравей. Приятно ми е да се запознаем.

Нощта отстъпва място на сутринта, преборили сме се с няколко бутилки вино, а аз се развеселявам и се чувствам страшно задължен на Брук. Права беше, признавам. Перуката ми беше като вериги, а абсурдно дългата ми естествена коса, боядисана в три различни цвята, беше като воденичен камък, който ме тегли надолу. Косата беше основният проблем на образа ми пред останалия свят, израз на моето аз, но беше и голяма измама.

Сега измамата лежеше на пода на Брук на малки купчинки. Без нея се чувствах добре. Бях истински. Свободен.

И така и играх. На Откритото първенство на Австралия излязох на корта като Невероятния Хълк^[1]. Не дадох нито един сет в тази тотална и светкавична война, чак до финала. За пръв път играех в Австралия и изобщо не разбирах как така бях отлагал толкова дълго появата си на този турнир. Харесвах настилката, мястото, жегата. Бях израснал във Вегас и жегата не ме смазваше така както останалите тенисисти, а най-голямата отлика на Откритото първенство на Австралия са жегите. Също както пушекът от пурата и лулата дълго останаха в спомените ми, след като играх на Ролан Гарос, така и мъгливият спомен как съм играл в огромна пещ не ме напусна със седмици след като си тръгнах от Мелбърн.

Допадат ми и австралийците, а очевидно и аз на тях. Не приличам на себе си, но им допадам. Аз съм чисто нов гологлав мъж с цветна кърпа, козя брадичка и халка на ухото. Вестниците разнасят новината за новия ми външен вид. Всеки има мнение. Феновете ми са объркани. Феновете, които са били за противниците ми, имат нов повод да не ме харесват. Изчитам и изслушвам забележителна серия от пиратски вицове. И представа си нямах, че има толкова много вицове за пирати. На мен ми е все тая. Когато вдигам купата си казвам, че сега на всички ще им се наложи да си имат работа с този пират, да приемат този пират.

На финала налитам на Пийт. Губя първия сет като нищо. Губя го безхарактерно, с двойна грешка. И ето че започваме отново.

Давам си време преди втория сет, за да се стегна. Хвърлям поглед към моите места на трибуните. Брад изглежда изнервен. Той така и не може да повярва, че Пийт е по-добър играч от мен. По лицето му чета. Ти си по-добрият тенисист, Андре. Не му се кланяй толкова.

Сервисите на Пийт са като истински гранати, връхлитат ме една след друга. Пийт ме подлага на обстрел в типичния си стил. Само че в средата на втория сет долавям, как започва да го обхваща умора. Гранатите му все още са смъртоносни. Умората го надвива физически и психически. През последните дни е преживял истински ад. Дългогодишният му треньор Тим Гъликсън е получил два удара, а след това са му открили тумор в мозъка. Пийт е съсипан. Когато мачът се обръща в моя полза, ме обхваща чувство за вина. Искане ми се да прекъснем мача, да оставим Пийт да се прибере в съблекалнята, да му поставят система и да се върне като онзи другия Пийт, който обича да ми съдира задника от бой по турнирите от Шлема.

Постигам на два пъти пробив. Раменете му увисват, отстъпва ми сета.

Третият сет се проточва в изнервящ тайбрек. Постигам преднина в резултата с 3–0 и изведнъж Пийт печели четири точки. Изведнъж вече той води с 6–4, бие сервис за мача. Надавам крясък, излязъл от дълбините на съществуването ми, сякаш съм в залата за вдигане на тежести с Гил и влагам всичките си сили в ретур, който докосва мрежата и остава в линията. Пийт невярващо гледа топката, после мен.

При следващата точка, той играе твърде мощен форхенд. В задънена улица сме при 6–6. Бясното разиграване приключва, изумявам го, като се приближавам до мрежата и удрям лек бекхенд скъсено воле. Ударът дава толкова добър резултат, че го повтарям. Сет, Агаси. Момент, повторение.

Четвъртият сет е с предрешен край. Задържам педала на газта и печеля, 6–4. Пийт изглежда разнищен. Чака го голяма височина да изкачи. В действителност, когато идва на мрежата, Пийт е вбесяващо невъзмутим.

Втори по ред спечелен турнир от Шлема, трета моя победа на турнир от Шлема. Всички казват, че това е най-добрият ми турнир досега, защото е завършил с първата ми победа над Пийт на финал на Шлем. Като си мисля сега за него обаче, двайсет години по-късно, аз си го спомням като първия ми гологлав турнир от Шлема.

Разговорите на мига започват да се въртят около това как да стана номер едно. Пийт е номер едно от седемдесет седмици насам и

всички членове на екипа ми започват да разправят, че тъкмо аз съм предопределен да го изритам от върха на тази покрита със слава планина. Обяснявам им, че тенисът няма нищо общо с предопределението. Предопределението си има по-важни задачи от това да брои точките на Световната тенис организация.

Все пак си поставям за цел да стана номер едно, защото такава е желанието на екипа ми.

Затварям се в залата на Гил и тренирам с хъс. Казвам му каква е целта и той съставя боен план. Най-напред планира проучване. Започва да съставя главен списък с телефонните номера и адресите на най-именитите спортни лекари и специалисти по хранене в света. Свързва се с всички тях, уговаря ги да ни станат консултанти. Отива при експертите от Олимпийския тренировъчен център на САЩ в Колорадо Спрингс. Прелита от едното до другото крайбрежие, разговаря с най-добрите, с най-знаещите, най-прославените изследователи в сферата на здравето и физическото благополучие и записва всяка тяхна дума в своите бележници на Да Винчи. Чете всичко от спортни списания до тайнствени медицински изследвания и сухи доклади. Абонира се за медицинския Ню Ингленд Джърнъл. За един миг време той се превръща в подвижен университет, с един преподавател и един студент. Студентът съм аз.

След това Гил определя границите на физическата ми издръжливост и ме докарва до самия й ръб. Бързо ме принуждава да вдигам тежест, която е два пъти по-голяма от моите килограми. Кара ме да вдигам двайсет и три килограмови гири в болезнени трикратни серии: назад-и-назад-и-назад огъвания, които натоварват три различни мускула по раменете ми. После работим върху бицепсите и трицепсите. Направо изпепеляваме мускулите ми. Обичам, когато Гил говори за изгаряне в мускулите, за нажежаването им. Харесва ми, че мога да използвам пироманията за съзидаване.

После се съсредоточаваме върху талията, започваме със специален уред, който е проектиран и направен от Гил. Всички машини Гил е насякъл, нарязал и заварил наново. (Проектите в неговите бележници на Да Винчи са впечатляващи.) Това е единствена по рода си машина в света, казва той, защото ти позволява да работиш над мускулите си, без да натоварваш уязвимия си гръб. Здравата ще поработим над мускулите ти, казва той, ще ги натоварваме, докато се

нажежат до червено и после ще правим руско извиване^[2] : ще държиш двайсеткилограмов железен поднос, огромно колело и ще се въртиш наляво и надясно. Така ще натовариш страничните и косите си мускули.

Накрая се преместваме на домашнонаправената лат машина на Гил. За разлика, от който и да е лат уред във всеки гимнастически салон по света, Гил не подлага на риск гърба или врата ми. Лостът, който дърпам, за да натоваря лат мускулите си, е почти пред мен. Никога не се оказвам в неудобно положение към него.

Докато вдигам, Гил ме храни непрестанно, на всеки двайсет минути. Искане да приемам четири части въглехидрати и една част протеини, отмерва приемите ми с точност до наносекунда. Времето, в което се храниш, казва той, и в начина, по който се храниш, там е скрита тайната. Всеки път, когато се обърна, ми буца купа с високопротеинова овесена каша, сандвич с бекон или хлебче с фъстъчено масло и мед.

Най-накрая тялото ми отвън и отвътре умолява за милост, затова излизаме и се втурваме бегом надолу по хълма зад къщата на Гил и после се спускаме. Хълмът на Гил. Кратки изблици на сила и скорост, нагоре и надолу, нагоре и надолу, тичам, докато умът ми започне да ме умолява да спра, но аз продължавам да тичам, без да обръщам внимание на ума си.

Когато се настанявам в колата си по залез, често дори не знам, дали ще имам сили да шофирам до вкъщи. Понякога не се и опитвам. Ако нямам сили да завъртя ключа в стартера, аз се връщам вътре, свивам се на една от пейките на Гил и заспивам.

След ускорения военнотренировъчен лагер с Гил, изглеждам така, сякаш съм трансформирал старото си тяло, обновил съм го до най-нов модел. Все още има място за усъвършенстване. Мога да се старая повече за храненето си извън спортната зала. Гил обаче не размахва камшика заради моите прегрешения. Няма съмнение, че не одобрява начина, по който се храня в негово отсъствие, с тако и бургери, но казва, че от време на време имам нужда и от вкусна храна. Психиката ми, по думите му, е по-крехка от гърба ми, а той не иска да я претоварва. Освен това всеки човек има нужда от един-два порока.

Гил е истинско противоречие. Знаем го и двамата. Може да ми обяснява принципите на здравословното Хранене, докато пред очите

му аз пия млечен шейк. Няма да избие с opakото на дланта си шейка от ръката ми. Напротив, и той може да го опита. Обичам хората с противоречия, разбира се. Харесва ми и че Гил не е строг учител. Имал съм достатъчно строги учители и съм им се наситил до смърт. Гил ме разбира, глези ме и понякога, само понякога, угажда на слабостта ми към вредната храна, може би защото и той има същата слабост.

В Индиан Уелс отново се изправям пред Пийт. Успее ли да го побежда, ще съм на косъм от върха. Във върхова форма съм, но играя немарливо, допускам куп непредизвикани грешки. И двамата сме разсеяни. Пийт все още не е превъзмогнал случилото се с неговия приятел. Аз пък се тревожа за баща си, на когото скоро предстои сърдечна операция. Този път Пийт успява да надмогне вътрешния си смут, докато аз се оставям моят да ме погълне. Губя в три сета.

Втурвам се към медицинския център на Калифорнийския университет и заварвам баща си да лежи овързан към машини с дълги тръби. Тръбите ме подсещат за машината за топки от детството си. Не можеш да победиш дракона. Майка ме прегръща. Гледа мача ти вчера, казва ми тя. Гледа как загуби от Пийт.

Съжалявам, татко.

Лежи, натъпкан с лекарства, безпомощен. Клепачите му се повдигат. Вижда ме и с жест ми казва да се приближа. Приблужи се.

Надвесвам се над него. Не може да говори. В устата му има тръба, която влиза в гърлото му. Мърмори нещо неясно.

Татко, не разбирам.

Пак жестове. Не разбирам, какво се опитва да ми каже. Жестовете му вече издават яд. Да имаше достатъчно сили, щеше да стане от леглото и да ме удари.

С движения показва, че иска лист и химикал.

После ще ми кажеш, татко.

Не, не. Клати глава. Сега трябва да ми каже.

Сестрите му подават лист и химикал. Надрасква няколко думи, после прави жест за изчеткване. Като художник, леко изчеткване. Най-накрая разбирам.

Бекхенд, опитва се да ми каже той. Удряй по бекхенда на Пийт. Трябваше повече да удряш по бекхенда на Пийт.

„Рапоти над болетата си“. Удряй по-здрави.

Стоя обзет от непреодолимо желание да му простя, защото осъзнавам, че такава е природата на баща ми и той е безсилен пред нея, а и изобщо не е в състояние да разбере сам себе си. Баща ми е такъв, какъвто е, и никога няма да се промени, но въпреки природата му, въпреки че не може да направи разлика между любовта си към мен и любовта си към тениса, чувството, което изпитваше все пак беше обич. Малцина измежду нас имат щастието да познават себе си, и докато е така, вероятно най-доброто, което можем да направим е да бъдем последователни. Баща ми е изключително последователен.

Слагам ръката на баща си до тялото му, спирам го да жестикулира, казвам му, че съм го разбрал. Да, да, към бекхенда. Следващата седмица ще удриям към бекхенда на Пийт в Кей Бискейн. И ще му съдера задника от бой. Не се притеснявай, татко. Ще го победя. Почивай си сега.

Татко кимва. Ръката му продължава да потрепва до тялото му. Затваря очи и се унася в сън.

Следващата седмица побеждавам Пийт на финала в Кей Бискейн.

След мача заедно летим за Ню Йорк, откъдето трябва да вземем самолет за Европа за Купа Дейвис. Но кацаме и аз веднага завличам Пийт в Театър „Юджийн О’Нийл“, за да види Брук в ролята на Ризо в Брилянтин. На Пийт ще му е първото представление на Бродуей, а на мен ще ми е петдесетото гледане на Брилянтин. Мога да изрецитирам всяка дума от „Тръгваме заедно“, този номер го изиграх за настроение в шоуто на Дейвид Летърман.

Обичам Бродуей. Театралната атмосфера ми е много близка. Работата на актьора на Бродуей е физически труд, напрегнат, изтощителен и напрежението вечерта на спектакъла е огромно. Най-добрите актьори на Бродуей ми приличат на спортисти. Ако не дадат всичко от себе си, ще го разберат, не го ли разберат, публиката ще им го покаже. За Пийт обаче цялата работа е безсмислена. Още от първата сцена той се прозява, непрестанно шава на мястото си, гледа си часовника. Театърът не му харесва и не схваща работата на актьорите, защото никога за нищо не му се е налагало да се преструва в живота си. Неудобството му ми е забавно и аз му се смея в здрача на залата. Незнайно как повече удоволствие ми доставя фактът, че съм го домъкнал на театър и съм го накарал да изгледа цялата пиеса, повече

от победата над него в Кей Бискейн. Вървим заедно, като рама, лама лама...

На сутринта хващаме Конкорда за Париж, после се качваме на частен самолет за Палермо. Миг след като съм се настанил в хотела и телефонът звъни.

Пери.

В ръката си, казва ми той, държа последното подреждане на ранглистата.

Закови ме с него.

Ти си номер едно.

Детронирал съм Пийт от върха на планината. След осемдесет и две седмици като номер едно, Пийт вече ме гледа отдолу. Аз съм двайсетият поред тенисист, който излиза начело в ранглистата в двете десетилетия, откакто са започнали да правят компютърното подреждане на ранглистата. Следващият, който звъни по телефона, е репортер. Казвам му, че съм щастлив заради позицията си в ранглистата, че е хубаво усещане да си най-добрият.

Лъжа. Изобщо не се чувствам добре. Искам да се чувствам добре. Очаквам да се чувствам добре, казвам си, че така трябва да се чувствам. А всъщност ми е безразлично.

---

[1] Хълк Хоуган (р. 1953) е американски кечист, актьор и телевизионна звезда. ↑

[2] Упражнение за натоварване на косите коремни мускули, при което тялото първо се сгъва и после усуква по гръбначния стълб. ↑

ГЛАВА 17

Дълги часове кръстосвам улиците на Палермо, пия черно кафе и се опитвам да проумея какво е сбъркано при мен, по дяволите. Постигнах го, аз съм тенисист номер едно в света, а въпреки това ми е пусто. Щом в душата ми е празно, след като съм станал номер едно, щом не съм удовлетворен, какъв е тогава смисълът? Защо просто не се оттегля?

Представям си как правя изявление, че слагам край на кариерата си. Обмислям думите, с които да го съобщя на пресконференцията. Няколко образа ми минават през ума. Брад, Пери, баща ми, всеки един от тях е разочарован и втрещен. Пък и оттеглянето, казвам си, няма да сложи край на голямата ми драма, няма да ми помогне да реша какво искам да правя с живота си. Ще съм един двайсет и пет годишен пенсионер, което си е почти като отпаднал рано-рано от училище двойкаджия.

Не, трябва ми нова цел, това е. Драмата постоянно се самопоражда заради зле подобрите цели. Никога не съм искал истински да съм номер едно, останалите го искаха за мен. Ами ето ме номер едно. Компютърът вече ме обича. И сега какво? Мечтата ми от дете, която и досега храня, е, да спечеля Откритото първенство на Франция. Тогава ще имам в списъка си и четирите турнира от Шлема. Пълният набор. Ще бъда петият тенисист в историята постигнал този успех в ерата на откритите турнири и първият американец.

Никога не ме е било кой знае колко грижа за компютърното поддръждане на световната ранглиста и не съм броял и преброявал непрестанно колко точно турнира от Шлема съм спечелил. Най-много спечелени шлемове има Рой Емерсън,¹^[1] а никой не го смята за подобър тенисист от Род Лейвър²^[2]. Никой. Тенисистите, с които играя, както и всеки уважаван познавач или историк на тениса ще потвърдят, че Лейвър е бил най-добрият, кралят, защото е печелил и четирите турнира. Пък и го е постигнал в една и съща година, два пъти. Разбира се, по онова време е имало само два вида настилка, трева и клей, но

въпреки това постижението надхвърля човешките възможности. Не може да бъде повторено в историята.

[1^[3] Австралийски тенисист, роден през 1936 година. Носител на 11 титли от Големия шлем.]

[2^[4] Австралийски тенисист, роден през 1938 година. Считан е за един от най-великите тенисисти в историята на тениса. Основният корт, на който се провежда Откритото първенство на Австралия, носи неговото име.]

Мисля за великите тенисисти от миналото, за стремежа им да повторят постижението на Лейвър, да спечелят и четирите шлема. Пропускали са определени шлемове, защото изобщо не ги е било грижа за броя на титлите. Стремежът им е бил да имат титли от различните турнири. Страхували са се, че няма да ги считат за наистина велики, ако в биографиите им не са присъствали четирите шлема, ако един или два от четирите трофея им се изплъзне.

Колкото повече се замислям над възможността да спечеля и четирите шлема, толкова повече идеята започва да ме завладява. Обзема ме неочаквано и изумително прозрение. Давам си сметка, че от дълго време насам го желая. Просто съм потискал желанието си, защото ми се е струвало невъзможно, особено след като стигнах до финала на Откритото на Франция в две последователни години и ме побеждаваха. Освен това съм се оставил спортните журналисти и феновете да ме отклонят от пътя. Те не разбират, само броят кой колко шлема е спечелил и по това лъжливо число съдят за постиженията. Истинският Свети Граал е в спечелването на четирите турнира от Шлема. И ето че през 1995 година в Палермо, решавам с всички сили, ще се впусна в търсене на Граала.

Междувременно Брук изобщо не се колебае да преследва своя личен Граал. Представянето ѝ на Бродуей се счита за огромен успех, а и на нея ѝ е пусто в душата. Душата ѝ е гладна за успех. Успехът ѝ не ѝ е достатъчен. Устремила се е към следващия връх. Предложенията към нея обаче са оскъдни. Опитвам се да помогна. Казвам ѝ, че хората не я познават. Само си въобразяват, че я познават. Имам известен опит в проблема. Някои си мислят, че Брук е модел, други я считат за актриса. Трябва да направи образа си пред останалите по-познат. Обръщам се към Пери за помощ, за да види как стои въпросът с кариерата на Брук.

На Пери не му трябва дълги размишления, преди да си състави мнение и план. Казва, че Брук трябва да участва в телевизионна поредица.

Бъдещето ѝ, заявява той, се крие в телевизията. И Брук начаса започва да търси сценарии и пилотни проекти, в които звездата ѝ да заблести.

Тъкмо преди началото на Откритото на Франция за 1995 година, двамата с Брук заминаваме за няколко дни на остров Фишър. И двамата се нуждаем от почивка и сън. Само че аз не съм в състояние нито да почивам, нито да спя. Мисълта за турнира в Париж направо ме е обсебила. Нощем лежа в леглото, напрегнат до краен предел, във въображението си разигравам мачове и ги виждам на тавана.

В такова състояние съм и по време на полета до Париж, въпреки че Брук идва с мен. В момента няма ангажименти, затова може да ме придружи.

За първи път ще сме заедно в Париж, казва тя и ме целува.

Да, казвам и галя ръката ѝ.

Как да ѝ обясня, че това пътуване няма нищо общо с ваканция? Че това пътуване не е за нас двамата?

Отсядаме в хотел Рафаел, точно на ъгъла след Триумфалната арка. Старият и скърцащ асансьор с метална решетка и врати, които сам отваряш и затваряш, допада на Брук. Аз харесвам малкия, осветен от свещи, бар в лобито. И стаите са малки, а нямат и телевизори, което направо довежда Брук до потрес. Не може да приеме тази липса. Маха се от хотела минути след като се е регистрирал и отива в по-модерен хотел.

Брук говори френски, затова с нейна помощ виждам Париж по нов, по-задълбочен начин. Разглеждам града и се чувствам добре, защото го няма страхът, че мога да се загубя, а тя може и да превежда. Разказвам ѝ за първото си идване тук с Фили. Разказвам ѝ за Лувъра, за картината, която и двама ни е поразила. Впечатлена е и иска да ѝ я покажа, за да я види сама.

Друг път, отвърщам.

Храним се в красиви ресторанти, разхождаме се в закътани квартали, които сам никога не бих се осмелил да разгледам. Някои от тях ме очароват, но към по-голямата част от посетените места оставам безразличен, защото не искам да губя концентрацията си.

Собственикът на едно кафе ни кани да разгледаме избата му — плесенясало, средновековно подземие, пълно с потънали в прах бутилки. Подава една от бутилките на Брук. Тя се вглежда в датата на етикета: 1787 година. Залюлява бутилката като малко дете, после ми я подава, недоверчива.

Не схващам нещо, прошепвам. Че това е само шише. Цялото в прах.

Брук ме гледа и май й се иска да стовари бутилката на главата ми.

Късно една вечер излизаме на дълга разходка по Сена. Вечерта в деня на трийсетия й рожден ден. Спираме близо до каменни стъпала, които се спускат към реката и аз й подарявам диамантена тенис гривна. Брук се размива, докато я закачам на китката й и се занимавам със закопчалката. Двата се възхищаваме как гривната проблясва на лунната светлина. Миг след това точно зад гърба на Брук пиян французин се изправя на каменните стъпала и изпикава една висока и сводеста дъга в Сена. Не вярвам в поличбите по принцип, но това ми се струва зловещ знак. Не съм убеден обаче дали се отнася за Откритото на Франция или за връзката ми с Брук.

Най-после турнирът започва. Печеля първите си четири мача, без да изпусна и един сет. И за спортните репортери и за коментаторите е очевидно, че съм различен играч. По-силен и по-целенасочен. Имам мисия. Никой не го разбира по-ясно от другите тенисисти. Винаги ми е правел впечатление начинът, по който тенисистите потайно набелязват водача сред глутницата си, онзи тенисист, който си личи, че може да излезе начело, който е най-вероятният победител. На този турнир за пръв път, тенисистът-водач съм аз. Чувствам погледите им в съблекалнята. Усещам как дебнат всяко мое движение, дребните неща, които правя, дори наблюдават как си подреждам чантата. Бързо се дръпват встрани, когато минавам и бързат да освободят расата. Показват ми много повече уважение и макар че гледам да не го приемам твърде сериозно, не мога да скрия, че ми харесва. По-добре да се отнасят към мен така, отколкото по друг начин.

Брук обаче не забелязва промяната у мен, не се отнася към мен по-различно. Вечер сядам в хотелската ни стая, разглеждам Париж през прозореца, а тя ми говори за едно или друго, *Брилянтин* и Париж и как било и защо било, кое и колко. Не разбира какъв труд сме хвърлили с Гил в спортната зала, изпитанията, жертвите и

концентрацията, която е довела до моето ново самочувствие, не разбира и огромната задача, пред която съм изправен: Не се и опитва да ме разбере. Повече я интересува в кой ресторант ще идем, коя винена изба ще разгледаме. За нея се подразбира, че ще победи. Искане да се поразбързам и да приключа с побеждаването, за да можем да се позабавляваме. Брук не проявява егоизъм, просто погрешно е схванала, че за мен е нормално да побеждавам и загубите са по изключение.

На четвъртфинал се изправям пред Кафелников, руснакът, който ме оприличи на Христос. Подсмихвам му се ехидно над мрежата в началото на мача: ей-сега Христос направо ще те напляска с автомобилната антенка. Знам, че мога да победи Кафелников. И той го знае. Пише го на лицето му. Но в началото на първия сет подхвърлям топката и усещам прищракване. Бедреният ми флексор. Не му обръщам внимание, продължавам все едно нищо не се е случило, правя се, че нямам бедро, само че болката запълзва от бедрото ми нагоре и надолу по тялото ми.

Не мога да се навеждам. Не мога да се движа. Моля за физиотерапевт, който ми дава два аспирина и ми казва, че няма как да ми помогне. Ококорил е очи като покер чипове, докато ми го съобщава.

Губя първия сет. Губя и втория. В третия сет се съвземам. Водя с 4–1, публиката ме насърчава. *Allez, Agassi!* Но губя подвижността си с всяка изминала минута. Кафелников се движи добре, изравнява сета, краката ми отмаляват. За втори път ще ме разпъне руснак. *Au revoir*, Граал. Напускам корта, без да прибера ракетите си.

Не Кафелников трябваше да е истинското изпитание. Трябваше да е Мустер, който ми разрошваше косата, най-добрият на клей. Затова ако Кафелников не беше ме победил, не знам как щях да изкуцукам мача срещу Мустер. Само че съм обещал на Мустер повече да не допускам поражение от него, не мислех да променям нищо в обещанието си и си мислех, че имам добри шансове да не го наруша. Мисля, че независимо от противника си можех да направя нещо велико. На тръгване от Париж не се чувствам победен, ами измамен. Сбогувах се, знам си. С последната възможност. Никога повече няма да се чувствам толкова силен в Париж, толкова млад. Никога повече няма да вдъхвам такова страхопочитание в съблекалнята.

Златната ми възможност да спечеля и четирите турнира на Големия шлем се е стопила.

Брук се е прибрала с по-ранен полет, затова летим само двамата с Гил. Гил кротко ми обяснява как ще лекуваме флексора, как ще се възстановим от преживяното и ще се подготвим за следващото изпитание — тревата. Изкарваме седмица във Вегас, гледаме филми и чакаме бедрото ми да оздравее. Магнитният резонанс е показал, че травмата е временна. Утехата е никаква.

Летим за Англия. Поставен съм под номер едно в основната схема на Уимбълдън, защото все още съм номер едно в световната ранглиста. Феновете ме посрещат с въодушевление и радост, които са в пълно противоречие с моето настроение. Найк вече са тук и са нажежили обстановката с образа на новия стил на Агаси — подчертани бакенбарди, мустаци като на Фу Манчу^[5] и цветни кърпи. Това е новият ми вид. Преобразил съм се от пират в бандит. И както винаги съм изумен, когато виждам как мъжете подражават на външния ми вид, а още по-изумен съм, когато за пореден път се сблъсквам и с момичета, които се опитват да го постигнат. Момичета с мустаци в стил Фу Манчу и бакенбарди, при тази мисъл съм на косъм да изкривя една усмивка. На косъм съм.

Всеки ден вали, което не спира феновете да се тълпят на Уимбълдън. Изобщо не му се плашат нито на дъжда, нито на студа, редят се на опашка надолу по Чърч роуд от любов към тениса. Искане ми се да отида при тях, да постоя с тях, да ги поразпитам, да проумея какво поражда у тях тая страст към тениса. Мисля и премислям какво ли е да обичаш играта с такава страст. Чудя се и дали фалшивите мустаци Фу Манчу ще издържат на дъжда или ще се разпаднат като старите ми перуки.

Побеждавам лесно в първите два мача, а после бия Уитън в четири сета. Голямата новина на деня обаче е, че изгубилият мача си Таранго се е сбил със съдията на стола, преди да напусне корта. После пък жената на Таранго забила един шамар на съдията. Развихрил се един от най-големите скандали в историята на Уимбълдън. Заради събитията, вместо да се изправя пред Таранго, ще играя с Александер Мронз от Германия. Репортерите ме питат с кой от двата опонента съм предпочитал да играя и аз едва устоявам на изкушението да им разкажа историята как Таранго излъга, когато бяхме осемгодишни. Не

искам обаче да влизам в публичен конфликт с Таранго, а и се пазя да не стана враг на жена му. Излизам дипломатично от въпроса с думите, че няма значение срещу кого ще играя, макар че Таранго е бил по-голямата заплаха.

Побеждавам Мронз в три лесни сета.

На полуфинала излизам срещу Бекер. Победил съм го в последните осем мача, които сме играли един срещу друг. Пийт вече е на финал и чака да разбере кой ще е победителят от мача Агаси — Бекер, а се подразбира, че ще съм аз, защото май всеки финал на турнир от Шлема започва да прилича на предварително уговорена сгледа между двама ни.

Взимам първия сет на Бекер без никакъв проблем. Във втория сет повеждам бързо с 4–1. Ето ме, Пийт. Стягай се, Пийт. Изведнъж Бекер започва да играе по-груб, по-моцнен тенис. Печели няколко непоследователни точки. След като е позачоплил с пръстче самоувереността ми, Бекер се обръща към тежката артилерия. Играе от основната линия, което е необичайна тактика за него и очевидно ме надиграва. Постига пробив и макар че все още вода с 4–2, усещам как нещо е прищракало. Не в бедрото ми, а в ума ми. Изведнъж вече не мога да овладея мислите си. Мисля си за Пийт, който чака да научи изхода от мача. Мисля си за сестра си Рита, чийто съпруг Панчо токущо е загубил дълга битка с рака на стомаха. Мисля и за Бекер, който все още работи с Ник и е натрупал толкова тен, че има вид на препечено ребърце и седи над нас в бокса на Бекер. Чудно ми е дали Ник не е издал на Бекер тайните ми, например начина, по който предвиждах сервиса на Бекер. (Точно преди да хвърли топката, Бекер изплезва като малка червена стрелка връхчето на езика си в посоката, към която ще бие сервиса.) Мисля си за Брук, която пазарува в Хародс тази седмица с приятелката на Пийт, студентка по право на име Дилейна Мълкохи. Всички тези мисли ме връхлитат и съм разсеян, разбит на късчета, а това позволява на Бекер да се възползва от момента. И не го пуска повече. Печели в четири сета.

Една от най-опустошителните загуби в живота ми. След мача не проговарям на никого. На Гил, на Брад, на Брук. Не им говоря, защото не съм в състояние и една дума да произнеса. Сломен съм и съм смъртно ранен.

С Брук трябваше да отидем на ваканция. Седмици сме я планирали. Искали сме мястото да е отдалечено, без телефони, без други хора, затова сме избрали остров Индиго, на 240 километра от Насау. След разгрома в Уимбълдън, искам да се откажа, но Брук ми напомня, че сме запазили целия остров и няма да ни възстановят депозита.

Пък и нали уж е истински рай, казва тя. Ще се отрази добре и на двама ни.

Навъсвам се.

Пристигаме и страховете ми се оправдават, защото раят прилича на Супермакс. Има една-единствена къща на целия остров, която не е достатъчна за трима ни — Брук, мен и черното ми настроение.

Брук се пече на слънце и ме чака да проговоря. Не се плаши от мълчанието ми, но и не го разбира. В нейния свят всички се преструват, докато в моя някои неща не могат да се изиграят на ужким.

След два дни мълчание ѝ благодаря за търпението, уверявам я, че съм дошъл на себе си.

Ще ида да потичам по плажа.

Започвам с леко темпо и изведнъж се втурвам в стометров спринт. Вече си мисля как отново да вляза във форма, как да се подготвя за твърдите кортове през лятото.

Заминавам за Вашингтон, Турнирът Лег Мейсън Класик. Жегата е кошмарна. С Брад правим опити да се приспособим към нея, като тренираме в средата на следобед. След края на тренировката ни набикалят фенове и започват виком да задават въпроси. Много са малко тенисистите, които отделят време да си поговорят с феновете, но аз го правя. Мен ако питат, предпочитам да отговарям на феновете, отколкото на репортерите.

След като съм дал и последния автограф и съм отговорил и на последния въпрос, Брад казва, че има нужда от една бира. Брад ми се струва потаен. Отвеждам го в „Надгробните камъни“, където ходехме с Пери, когато му гостувах, докато живееше в Джорджтаун. Барът има миниатюрна врата откъм улицата, после се слиза по стълбище, което води към влага, мрак и мирис на тоалетни. Барът има и от онези

отворените кухни, затова клиентите могат да наблюдават готвачите. Ако обаче на някои места тази възможност е приятна за околните, в „Надгробните камъни“ не е така. Намираме сепаре и си поръчваме пиене. Брад се ядосва, защото нямат Бъд Айс. Изпраща да му донесат Бъд. Чувствам се страхотно след тренировката, спокоен, във форма. Минали са двамайсет минути, без да се сетя за Бекер. Брад слага край на това положение. Вади от вътрешния джоб на черния си кашмирен пуловер куп вестници и притеснен ги пуска на масата.

Бекер, казва той.

Какво?

Такива ги е говорил, след като те победи на Уимбълдън.

И какво ми пука?

Долно се е изказал.

Точно как долно?

Брад чете.

Бекер се е възползвал от конференцията след мача, за да се вайка как Уимбълдън ме лансирал пред останалите тенисисти. Оплакал се е, че служителите на Уимбълдън непочтено са правили всичко възможно мачовете ми да са на Централния корт. Оплакал се е, че на всички главни турнири организаторите ми целували задника. А после е минал на личните нападки. Нарекъл ме е сноб. Разправял как страня от останалите тенисисти. Как не ме харесвали на турнира. Че съм бил притворен и че ако съм бил по-приветлив, останалите тенисисти нямало да ми имат такъв страх.

С две думи, обявил ми е война.

На Брад никога не му е пукало за Бекер. Винаги го е наричал Би Би Сократ, защото според него Бекер постоянно се опитва да мине за интелектуалец, а е само едно върлинещо провинциалистче. Сега обаче Брад е полудял от бяс и не го свърта на сепарето ни в „Надгробните камъни“.

Андре, казва той, войната вилнее. Помни ми думата. Ще налетим отново на тоя кучи син. Ще му налетим на Откритото на първенство на САЩ. А дотогава ще се подготвяме, ще тренираме и ще замисляме отмъщението си.

Отново препрочитам думите на Бекер. Умът ми не го побира. Знаех си, че не съм му на сърце на приятелчето, но чак пък дотам. Свеждам поглед и осъзнавам, че свивам и отпускам юмруци.

Брад казва, Чуваш ли ме? Искам да *попилееш* моя кучи син.

Считай го за станало.

Чукваме бутилките си бира и полагаме клетва.

Не само това, казвам си, след Бекер ще продължа да побеждавам. Чисто и просто повече няма да губя. Поне чак докато сланата не попари тиквите. Дотегнало ми е до смърт да губя, дотегнало ми е от разочарования, дотегнало ми е и съм уморен разни там да се отнасят със същото пренебрежение към моята игра, с което сам се отнасям към нея.

И така, лятото на 1995 година се превръща в Лятото на отмъщението. Воден от чиста ненавист газя всичко наред на турнира във Вашингтон. На финала играя срещу Едберг. Аз съм по-добрият играч, само че навън е четирийсет градуса и пек като този съвършено изравнява възможностите. В подобна жега всички хора са с еднакви възможности. В началото на мача не мога да мисля, не мога да намеря върнатата нишка. За мой късмет и Едберг не може. Печеля първия сет, той печели втория, в третия повеждам с 5–2. Феновете ликуват, поне онези от тях, които още не са получили слънчев удар. Мачът на няколко пъти спира, за да може някой от зрителите на трибуните да получи медицинска помощ.

Бия сервис за мача. Или поне така са ми казали. Халюцинирам. Не знам коя точно игра играя? Не играехме ли пинг-понг? Аз ли трябва да удрям и посрещам тази жълта топка? А към кого да я подавам? Зъбите ми тракат. Виждам как над мрежата минава не една, ами три топки и аз удрям тази, която е в средата.

Единствената ми надежда е, че и Едберг халюцинира. Може пък той да припадне по-рано от мен и аз да спечеля служебно. Чакам, наблюдавам го изкъсо, само че при мен нещата съвсем се влошават. Стомахът ми се присвива. Едберг прави пробив.

Сега сервисът е негов. Искам почивка, махам се от корта и връщам закуската си в саксията на декоративно растение отзад на корта. Когато се връщам, Едберг с лекота удържа сервиса.

Отново сервирам за мача. Вяло играем с топката и бием хрисими удари към центъра на корта, като десетгодишни девойчета, които играят на бадминтон. Той отново постига пробив.

Пет нула. Изпускам ракетата и със залитане излизам от корта.

По неписано правило, или може би все пак е писано, напусне ли тенисистът корта с ракета си, тогава губи служебно. Затова оставям ракетата си, за да се знае, че ще се върна. Аз съм в делириум, а продължавам да мисля за правилата на тениса, мисля и за правилата на физиката. Онова, което е излязло, трябва да се навакса и то скоро. На няколко пъти повръщам, докато стигна до съблекалнята. Тичам до тоалетната и изкарвам цялата храна за дни назад. Може и за години. Имам чувството, че ще изпадна в шок. Най-накрая заради климатика в съблекалнята и пълното почистване на стомаха ми започвам да живея.

Съдията чука на вратата.

Андре! Ще изгубите точки, ако веднага не се върнете на корта.

С празен стомах и със световъртеж се връщам на корта. Постигам пробив срещу Едберг. И представа си нямам как. До края не изпускам мача.

Залитам към мрежата, където се е привел Едберг — още малко и ще изгуби сваяст. И на двама ни е изключително трудно да останем на корта за церемонията. Когато ми подават купата се опасявам, че като нищо и в нея мога да повърна. Подават ми и микрофон, за няколко думи и се опасявам, че и над него ще повърна. Извинявам се за поведението си, особено на хората, които седят до саксията, която съм използвал по този нелицеприятен начин. Искам да предложа публично организаторите да обмислят преместването на турнира в Исландия, но отново ми се повдига неудържимо. Хвърлям микрофона и хуквам.

Брук ме пита защо просто не съм си тръгнал.

Защото това е Лятото на отмъщението.

След мача Таранго публично възразява срещу поведението ми. Исква обяснение защо съм бил напускал корта. Твърди, че е чакал да започне неговият мач по двойки и аз съм го забавил. Поразядосал съм го. Колко хубаво. Исква ми се да се върна на корта, да открия онази саксия, да накарам да му я увият като подарък и да я изпратят на Таранго с бележка: Ето *това* е в аут, мошенико.

Не забравям. И Бекер ще го научи по-трудния начин.

От Вашингтон заминавам за Монреал, където е благословен хлад. На финала побеждавам Пийт. Победата над Пийт неизбежно ме окрилява. Този път обаче победата остава почти незабележима. Трябва ми Бекер. Побеждавам Ченг на финала в Синсинати, благословен да

бъде Бог и заминавам за Ню Хевън, обратно в нажежената пещ на североизточното лято. Стигам финала и се изправям срещу Крайчек. Който е грамаден, към метър и деветдесет, плещест и въпреки това изумително пъргав в краката. С два разкрача и е на мрежата, смее се подигравателно и е готов да ми изръфа сърцето. Сервисът му е чудовищен. Не искам три часа да си имам работа с този сервис. След като съм победил в три турнира, които са се състояли много набързо един след друг, силите ми са съвсем накрая. Брад обаче подобни приказки изобщо не ги понася.

Ти тренираш, забрави ли? Мачът на яростта, който ще сложи край на всички мачове на яростта? Връхлитай, казва ми той.

И аз връхлитам. Проблемът е, че и Крайчек ме връхлита. Побеждава ме в първия сет, 6–3. Във втория мач два пъти печели мачпойнт. Само че аз не се давам. Изравнявам сета, печеля тайбрека и печеля третия сет в движение. Това е двайсетата ми поредна победа, четвъртата ми поредна победа на турнир. Спечелил съм шейсет и три от седемдесет мача през годината, четирийсет и четири от четирийсет и шест на твърда настилка. Репортерите ме питат дали се чувствам непобедим. Не се чувствам, отговарям. Решават, че съм проявил скромност, само че им казвам истината. Не се чувствам непобедим. Не мога да се чувствам по-друг начин в Лятото на отмъщението. Гордостта е лош, а напрежението добър съюзник. Не искам да се чувствам уверен. Искам да усещам яростта в себе си. Безкрайна, всеразяждаща ярост.

На турнира непрекъснато обсъждат съперничеството ми с Пийт, най-вече заради новата рекламна кампания на Найк с телевизионна реклама, в която изскачаме от такси наред Сан Франциско, опваме мрежа и започваме да играем тенис. *Ню Йорк Таймс Мегъзин* публикува обширна статия за съперничеството и пропастта между двамата ни. Статията описва посветеността и любовта на Пийт към играта. Чудно ми е в какво ли би превърнал пропастта писателят, ако знаеше истинското ми отношение към тениса. Да можех да му поразкажа само.

Оставям историята. После отново я подхващам. Не искам да я чета. Трябва да я прочета. Странно ми, изнервящо, защото в момента

не Пийт ми е най-важният съперник в мислите. Ден и нощ мисля за Бекер, само за Бекер. И въпреки това, докато хвърлям един поглед на статията, трепвам, когато стигам до въпроса какво най-много харесва Пийт у мен.

Нищо не му идва наум.

Най-накрая казва: Харесва ми как пътува.

Най-после е август. С Гил и Брад отиваме в Ню Йорк за Откритото първенство на САЩ за 1995 година. В първата сутрин на стадиона Луис Армстронг виждам Брад в съблекалнята да държи схемата в ръка.

Много добре, усмихва се. Даже страхотно. Върхът.

В схемата аз съм от страната на Бекер. Ако всичко протече по плана на Брад, ще играя срещу Бекер на финала. После е Пийт. Мисля си, де да можехме при раждането си да хвърлим един поглед върху схемата на живота си, да планираме пътя си чак до финала.

В първите мачове съм на автопилот. Наясно съм каква е целта ми, виждам я, точно пред очите си, а съперниците ми са просто крайпътни знаци. Едберг. Алекс Кореча. Петер Корда. Трябва да мина през тях, за да стигна до целта си, така и правя. След всяка победа Брад не ликува, както му е в стила. Не се усмихва. Не празнува. Притеснен е за Бекер. Наблюдава прогреса на Бекер, следи под лупа мачовете му. Иска Бекер да печели всеки мач, всяка точка.

Когато напускам корта след поредната победа, Брад сухо казва, поредния хубав ден.

Благодаря. Да, чувствам се добре.

Не за теб. Говоря за Би Би Сократ. Спечели.

Пийт си урежда работата. Стига финала в неговата част от схемата и сега чака победителя от мача Агаси — Бекер. Отново е Уимбълдън, част втора. Само че сега не мисля за Пийт. Не гледам към следващия мач. Прицелил съм се в Бекер и моментът е дошъл, а целеустремеността ми е толкова неудържима, че се плаша.

Един приятел пита, дали не чувствам у себе си недоловим импулс, когато битката е лична, да хвърля ракетата и да посегна към гърлото му. Когато става дума за мач, изпълнен с ярост, когато кръвта е наситена с бяс, не ми ли се искало да уредя въпроса с няколко рунда

старомоден бокс? На приятеля си отговарям, че тенисът е бокс. Всеки тенисист рано или късно се сравнява с боксьор, защото тенисът е боксов мач без телесен контакт между съперниците. Схватката е свирепа, *тапо а тапо*, и изборът е брутално прост, както и на ринга. Убиваш или те убиват. Биеш или те пребиват. Двубоите в тениса просто се случват скрити под кожата. Напомнят ми за едновременните побоища във Вегас, в които пребивали нелоялните длъжници с торба портокали, за да не остават следи.

И макар че тези думи са мои, в жилите ми тече кръв. Затова преди да излезем на корта, докато с Бекер стоим в тунела, казвам на човека от охраната, Джеймс: Гледай да сме далеч един от друг. Не искам проклетата шваба да ми се мярка пред очите. Слушай какво ти казвам, Джеймс, хич не ти и трябва да го съглеждам.

Бекер се чувства по същия начин. Осъзнава какво е казал и знае, че съм го прочел петдесет пъти, че съм го научил наизуст. Знае, че цяло лято съм се пекъл на бавен огън заради думите му и че съм жаден за кръв. Жаден за кръв е и той. Никога не ме е харесвал, за него това също е било Лятото на отмъщението. Излизаме на корта и избягваме да се гледаме в очите, отказваме да обърнем внимание на публиката, съсредоточени сме върху екипите си, тенис саковете и мръсната работа, която ни предстои.

Още от първата топка разбирам, че съм познал какво предстои. Подсмихваме се един на друг, сумтим, проклинаме на два езика. Печеля първия сет, 7–6. Бекер остава вбесяващо невъзмутим. И защо да не е? Така започна и мачът ни в Уимбълдън. Не се страхува от поражение, доказал е, че може да устои на най-силния ми удар и да му отвърне.

Печеля втория сет, 7–6. Започва да се гърчи, да търси дразнител. Опитва се да си играе с ума ми. И преди ме е виждал да губя равновесие, затова започва да ме дразни по начин, по който знае, че мога отново да загубя хладнокръвието си, най-женското поведение, което един тенисист може да предприеме към друг: изпраща целувки към моя бокс. Към Брук.

И номерът му минава. Така полудявам от бяс, че за миг губя концентрация. В третия сет водя с 4–2, Бекер се хвърля към спасяема топка. Стига я, печели точка, прави пробив и печели сета. Публиката подивява. Изглежда са разбрали, че това е лична битка, че

онези двамата на корта никак не се харесват, че уреждат стари сметки. Оценяват драмата и искат да се проточи. Сега вече започва наистина повторение на мача от Уимбълдън. Бекер черпи от тяхната енергия. Продължава да изпраща целувки към Брук с хищнически усмивки. Веднъж е свършило работа, защо пак да не свърши? Поглеждам към Брад, който е до Брук, а неговият поглед е железен, това е първокласният поглед на Брад: *Хайде! Давай!*

Четвъртият сет е кръцни-срежи. И двамата сервираме, търсим пролука, за да направим пробив. Поглеждам към часовника. Девет и половина. Никой тук няма да се прибира. Затворете вратите, изпратете за сандвичи, никой няма да си тръгва, преди да уредим шибания въпрос. Напрежението пулсира. Никога не съм искал победата толкова силно, както в този мач. Никога нищо не съм искал толкова силно. Печеля сервис, за да стигна до 6–5 и сега Бекер сервира, за да остане в мача.

Езикът му се стрелва в мое дясно, бие сервиса в дясно. Отгатвам действията му и парирам. Печеля. Спирам и другите му два сервиса. Сега бие сервис при 0–40, троен мачпойнт.

Пери крещи към него. Брук надава смразяващи кръвта викове към него. Бекер се усмихва, маха и на двама им, сякаш е Мис Америка. Изпуска първия си сервис. Знам, че при втория ще е агресивен. Той е шампион, ще го изиграе като шампион. Върхът на езика му се стрелва в средата на устните. Естествено той подава бърз втори сервис право в средата. При обикновени обстоятелства тенисистът трябва да внимава за височината на отскока и оттласкването, затова се насочвам към топката, мъча се да я уловя, преди да е отскочила над раменете ми, но този път играя рисково, оставам на място и рискът се отплаща. Ето я топката, идва в моята каюта.

Издърпвам се странично и се нагласявам да ударя най-важната топка в живота си. Сервисът е с идея по-бърз, отколкото съм предвиждал, но го овладявам. На пръсти съм, чувствам се като Уайът Ърп, Човекът-Паяк и Спартак едновременно. Замахвам. Всеки косъм по тялото ми е настръхнал. Когато топката се отлепя от ракетата ми, от устата ми излиза чисто животински рев. Знам, че никога повече в живота ми такъв рев няма да излезе от тялото ми и никога повече няма да ударя по-силно и по-съвършено топката от този път. Да ударя топката с безупречно съвършенство е единственият извор на покой.

Когато топката се приземява от страната на Бекер, ревът все още не е спрял да звучи от мен.

ААААГХХХХХХХХХХХХ.

Топката приближава покрай Бекер. Мач, Агаси.

Бекер се приближава до мрежата. Нека да стои там. Феновете са скочили на крака, люлеят се, изпаднали са в еуфория. Поглеждам към Брук, Гил, Пери и Брад, най-вече Брад. Хайде! Продължавам да го гледам. Бекер чака на мрежата. Не ми пука. Оставям го да си виси там като представител на Свидетелите на Йехова на прага ми. Най-накрая, най-накрая, свалям лентата си за ръка, отивам до мрежата и протягам ръка някъде близо до него и не го поглеждам. Той ми стиска ръката, а после я изтръгвам.

На корта се втурва телевизионен репортер и ми задава няколко въпроса. Отговарям му, без да се замисля. После се обръщам към камерата и с усмивка казвам: Пийт! Идвам!

Изтичвам по тунела към залата за тренировки. Гил е там и е разтревожен. Знае какво ми е струвала тази победа във физически план.

В лоша форма съм, Гил.

Лягай, човече.

Главата ми звъни. Вир-вода съм целият. Десет вечерта е, а трябва да играя на финал след по-малко от осемнайсет часа. В отрязъка от този момент до утре трябва да изляза от това почти невротизирано състояние, да се прибера, да похапна топла храна, да изпия един галон от коктейла на Гил, после да си изпия бърбреците и накрая да поспя.

Гил ме закарва до къщата на Брук. Вечеряме и после прекарвам цял час под душа. Взимам си от ония душеве, след които, за да успокои гузната си съвест човек трябва да напише чекове на няколко екологични движения и вероятно да засади дърво. В два през нощта си лягам до Брук и умирам.

След пет часа отварям очи, нямам никаква представа къде съм. Ставам и надавам крясък, синтезиран вариант на финалния ми рев на мача срещу Бекер. Не мога да се движа.

Отначало си мисля, че е стомашен спазъм. После си давам сметка, че е много по-сериозно. Обръщам се на леглото, на ръце и на

колене. Знам какво ми е. И преди ми се е случвало. Разкъсан хрущял между ребрата.

Изобщо не се питам при кой точно удар съм го получил. Това разкъсване обаче е доста по-сериозно, защото не мога да движа гръдния си кош. Едва успявам да дишам.

Смътно се сецам, че подобна травма се оправя за три седмици. А аз имам девет часа преди да изляза срещу Пийт. Седем сутринта е, мачът е в четири. Викам Брук. Сигурно е излязла. Лежа на една страна и високо си повтарям. Не може да е истина. Боже, не може да се случва.

Затварям очи и се моля да успея да изляза на корта. Дори и тази молба ми изглежда смешна, защото не мога да стана. Колкото и да се мъча, не мога да се изправя на крака.

Моля те, Боже. Не мога да не изляза на финала на Откритото първенство на САЩ.

Припъзлявам до телефона и се обаждам на Гил.

Гили, не мога да се привдигна. В най-истинския смисъл на думата.

Веднага идвам.

Докато той дойде, аз съм се попривдигнал, но все още не мога да дишам. Описвам му какво чувствам и какво предполагам, че се е случило и той се съгласява с предположенията ми. Гледа ме, докато пия кафе и после казва: Време е. Трябва да тръгваме.

Поглеждаме към часовника и двамата правим единственото, което можем да сторим в такъв момент: избухваме в смях.

Гил ме откарва до стадиона. На корта за тренировки удрям една топка и реброто ме хапва. Удрям втора. Извиквам от болка. Удрям трета. Продължава да боли, но мога да го поналожа със синап. Мога да дишам.

Как си?

По-добре. Около трийсет и осем процента.

Гледаме се очи в очи. Може пък и да са достатъчни.

Само че Пийт влага сто процента. Появява се подготвен, надъхан от играта ми срещу Бекер. Губя първия сет, 6–4. Губя втория сет, 6–3.

Печеля третия сет обаче. Научавам с какво мога да мина. Търся къси топки, компромиси, задни вратички. Съзирам няколко шанса, в

които да превърна този мач в чудо. Само че не мога да се възползвам от тях. Губя четвъртия сет, 7–5.

Репортерите ме питат какво е да спечелиш двайсет и шест мача поред, да печелиш цяло лято и накрая устремът ти да спре в тази гигантска мрежа, каквата е Пийт. Мисля си: А според вас какво е? Отговарям:

Следващото лято ще губя повече. Балансът е 26–1 и бих сменил всички победи срещу тази.

На връщане към къщата на Брук държа реброто си, зареял поглед през прозореца и си припомням всеки удар през Лятото на отмъщението. Целият труд, яростта, победите, тренировките, надеждите, потта и всичко опира в това чувство на разочарование. Няма значение колко са победите, след като не си последният спечелил, тогава си скапаняк. А на края губя винаги аз, защото в края винаги е Пийт. Както винаги, Пийт.

Брук шофира умело. Поглежда ме нежно и се мръщи със съчувствие, само че не изглежда искрено, защото тя не разбира. Чака моментът, в който ще се почувствам по-добре, когато ще ми премине и нещата ще се върнат към нормалния си ритъм. Загубата е изключение.

Брук ми е разказвала, че си има ритуал за моментите, когато губя. Начин да убива времето, докато нещата станат отново нормални. Докато страдам безмълвно, тя отивала в дрешника си и изваждала всичко, което не е носила от месеци. Сгъвала пуловери и тениски, подреждала дълги и къси чорапи и обувки по чекмеджета и кутии. В нощта, когато загубих от Пийт, надзъртам в дрешника на Брук.

Цари безукорен ред.

За краткото време на връзката ни тя е имала много време за убиване.

---

[5] Популярен герой от комикси, радиопиеси и телевизионни сериали, чиято известност започва през 20-те години на ХХ век и постепенно набира скорост. Фу Манчу е гений на злото и носи дълги тънки мустаци. ↑

ГЛАВА 18

На Купа Дейвис играя срещу Виландер. Движа се по различен начин, за да предпазя разкъсания хрущял на реброто. Предпазва ли едно, човек често уврежда друго. Отигравам странен форхенд и усещам как гръдният ми мускул се опъва. Усещам го топъл по време на мача, а на следващата сутрин не мога да помръдна.

Лекарите ми забраняват да играя в продължение на цели седмици. Брад е на ръба на самоубийството.

Отсъствието ще ти струва позицията в ранглистата, казва ми той.

Изобщо пет пари не давам. Пийт е номер едно, няма значение какви ги говори някакъв си компютър. Тази година Пийт е спечелил два турнира от Шлема и ме победи в сблъсъка ни в Ню Йорк. Освен това аз съм все така равнодушен към номер едно позицията в ранглистата. Хубаво беше, но не беше това целта ми. Също както не бях си поставял за цел да победея Пийт, само дето загубата от него ме потопи в бездънен мрак.

Открай време трудно се отърсвам от тежките загуби, а загубата от Пийт не беше и като останалите. Това беше загубата на загубите, свръхзагубата, алфата и омегата на загубите, която засенчва всички останали. Предишните загуби от Пийт, загубата от Къриър, от Гомез бяха като драскотини в сравнение с тази, която усещам като копие, което пронизва сърцето ми. Сякаш всеки ден преживявам отново и отново тази загуба. Ден след ден си повтарям да спра да мисля за нея и ден след ден не успявам да се справя. Намирам покой единствено, когато обмислям оттеглянето си.

Същевременно Брук е затрупана с ангажименти. Кариерата ѝ на актриса се развива стремително. Брук е послушала Пери, купила е къща в Лос Анджелис и търси роли в телевизията. Щастието ѝ се е усмихнало, получила е малка роля на гостуваща звезда в епизод от „Приятели“.

Сериалът е номер едно в света, казва тя. Номер едно!

Трепвам от думите ѝ. Тя дори не забелязва.

Продуцентите на „Приятели“ искат Брук да изиграе ролята на вманиачен фен. Направо изстивам при мисълта за кошмара, който е преживяла с разни манаици и прекалено въодушевени почитатели. Брук обаче счита, че натрупаният опит с толкова много вманиачени фенове е добра подготовка за ролята ѝ. Твърди, че разбира мисленето на манаиците.

Пък и, Андре, говорим за „Приятели“. Телевизионният сериал, който е номер едно. Може да ми донесе роля в някои от епизодите му. А освен че „Приятели“ е номер едно, епизодът с моето участие ще се излъчи веднага след Суперкупата^[1], петдесет милиона ще го гледат. Това е като мое Открито първенство на САЩ.

Аналогия с тениса. Няма по-сигурен начин да отреже пътя ми към споделянето на нейното въодушевление от моя страна. Но се преструвам и казвам каквото трябва. Щом ти си щастлива и аз съм щастлив. Брук изобщо не се усъмнява. Или пък се държи така, сякаш не се е усъмнила. Често да играе и да е искрена е едно и също.

Решаваме двамата с Пери да я придружим до Холивуд и да гледаме как снима епизода. Ние ще сме на нейните места за зрители, както тя винаги е била в моите места на трибуните.

Ще е забавно, нали?, пита тя.

Няма да е, мисля си аз.

Да, отговарям. Забавно ще е.

Нямам желание да ходя. Но нямам желание и да се излеждавам повече у дома и да си говоря сам. Травма в гърдите, ранено его, дори сам себе си не считам за добра компания.

В дните преди снимките на епизода от „Приятели“, ние се затваряме в къщата ѝ в Лос Анджелис. Неин приятел актьор идва да ѝ помага да си научи репликите. Наблюдавам ги. Брук е под пара, под напрежение, работи здраво, което ми е добре познато. Гордея се с нея. Казвам ѝ, че ще се превърне в звезда. Хубавото предстои.

Пристигаме в студиото късно следобед. Половин дузина актьори сърдечно ни посрещат. Участниците в сериала, предполагам аз, и се запознавам с Приятелите — вече въплъщение на идеята за приятелството, но може и да са шестима безработни актьори от Уест Ковина. Не съм виждал и един кадър от сериала. Брук ги прегръща,

пърха, обърква думите, въпреки че от дни ги репетира. Досега не съм я виждал така да се захласва. И когато я запознах с Барбара Стрейзънд, не беше така впечатлена.

Стоя в сянка на няколко стъпки от Брук. Не искам да ѝ отнемам от блясъка на известността, а и не ми е до завързване на запознанства. Актьорите обаче си падат по тениса и все гледат да ме заговорят. Разпитват ме за травмата, поздравяват ме за успешната година. Годината ми се струва всичко друго, само не и успешна, но им благодаря колкото мога по-учтиво и отново се дръпвам встрани.

Настоятелни са. Искат да им разкажа за Откритото първенство на САЩ. Съперничеството с Пийт. Какво е, защо е? Момчета, жестоки тенисисти сте.

Ами, благодаря.

Приятели ли сте?

Приятели ли? Наистина ли ме питат дали сме приятели? Или питат, защото те са Приятели? За пръв път се замислям по въпроса. Ами да, май излиза, че с Пийт сме приятели.

Търся подкрепа у Пери. Само че и той като Брук е втрещяващо омагьосан от актьорите. Същевременно е и като риба във вода. Обсъжда шоу бизнеса с актьорите, подхвърля разни имена, играе на вътрешен човек.

Слава богу, викат Брук към нейната гримьорна. С Пери вървим по нея и сядаме. Куп хора се суетят едни около косата ѝ, други около грима и облеклото ѝ. Наблюдавам как Брук се взира в отражението си в огледалото. Толкова е щастлива, по земята не стъпва, като девойче, което направо лети преди тържеството за шестнайсетия си рожден ден, докато аз съм на съвсем погрешното място. Затворил съм се в себе си. Казвам подходящите думи, усмихвам се и я окуражавам, а в себе си съм като затворена клапа. Чудя се дали се чувствам така, както Брук се чувства, когато съм напрегнат преди турнир или боледувам след загуба. Вял интерес, отнесени отговори, по начало пълна липса на интерес, на това ли осъждам Брук през половината време?

Отиваме до снимачната площадка, която представлява апартамент в пурпурно, обзаведен с мебели втора ръка. Мотаем се наоколо, убиваме времето, докато някакви мъжаги нагласяват осветлението, а режисьорът разговаря със сценаристите. Някой пуска шеги, за настроение на публиката. Намирам си място на първия ред,

близо до вратата от сцената, през която трябва да влезе Брук. Зрителите шумят, екипът се суети. Усеща се очакване. Не мога да спра да се прозявам. Чувствам се като Пийт, когато насила го замъкнах на *Брилянтин*. Чудно ми е как може толкова да уважавам Бродуей и да се отнасям с такова презрение към разиграващото се пред очите ми.

Някой се провиква: *Тишина!* Друг вика: *Камера!* Брук пристъпва и чука на вратата. Вратата се отваря и тя си казва първата реплика. Публиката се размива и я аплодира. Режисьорът се провиква: *Стоп!* Жена от по-задните редове зад мен надава глас: *Страхотно се справяш, Брук!*

Режисьорът хвали Брук. Тя го слуша, кима. Благодаря, отвърща, но мога и по-добре. Иска да повторят сцената, иска отново да я изиграе. Добре, съгласява се режисьорът.

Докато се готвят за следващите снимки, Пери дава наставления на Брук. Той далеч не е експерт по изкуството на актьорската игра, но в момента Брук е толкова неуверена, че би приела съветите на всеки. Слуша и кима. Стои точно под мен и я наставлява с авторитета на човек, който ръководи актьорска школа.

Заемете местата си, моля!

Брук благодари на Пери и тича към вратата.

Тишина!

Брук затваря очи.

Камера!

Брук чука на вратата от декора и прави сцената по абсолютно същия начин.

Стоп!

Фантастична беше, казва режисьорът на Брук.

Тя се втурва към мен и ме пита какво ми е мнението. Страшна си, казвам, и не лъжа. Такава е. Телевизията може и да ме отегчава, атмосферата и превземките може и да са ми досадни, но храня уважение към тежката работа. Възхищавам се на отдадеността ѝ. Брук дава всичко от себе си. Целувам я и ѝ казвам, че се гордея с нея.

Приключихте ли?

Не, остава ми една сцена.

Аха.

Отиваме до друга снимачна площадка — ресторант. Вманиачената по своята любима звезда героиня на Брук има среща с

обекта на своето възхищение, Джоуи. Брук седи на маса срещу актьора, който играе Джоуи. Отново следва безкрайно очакване. Още наставления от Пери. Най-после режисьорът извиква: Камера!

Актьорът, който играе Джоуи, ми се вижда симпатяга. Сцената започва и аз разбирам, че ще ми се наложи да го сритам по задника. Явно сцената изисква Брук да хване ръката на Джоуи и да я оближе. Само че тя отива по-далеч и започва да ближе ръката му като сладолед на фунийка. Стоп!

Страхотна сцена, казва режисьорът. Нека да я повторим обаче. Брук се залива от смях. Джоуи се залива в смях и бърше ръката си със салфетка. Очите ми са зинали като езера. Брук изобщо за никакво лизане не ми е споменавала. Знаела си е как ще реагирам.

Това не е моят живот. Не може да е моят живот. Не може да съм на това място, не може да седя заедно с двеста души около мен и да гледам как любимата ми жена лиже ръката на друг мъж.

Поглеждам към тавана, направо в прожекторите.

Канят се да заснемат отново сцената.

Тишина, моля!

Камера!

Брук взима ръката на Джоуи и я навира в устата си, чак до кокалчетата. А вече извива и очи, докато прокарва езика си по нея...

Скачам от мястото си, тичешком се спускам по стъпалата, профучавам през страничната врата. Навън е тъмно. Кога се е смрачило толкова бързо? Точно зад вратата е колата, която съм взел под наем. Зад мен идват Пери и Брук. Пери е объркан. Брук не е на себе си. Улавя ръката ми и ме пита. Къде отиваш? Не можеш да си отидеш!

Пери пита. Какво става? Какво не е наред?

Знаеш. И двамата знаете.

Брук ме умолява да остана. Пери също. Казвам им хич да не се надяват, няма да стоя и да я гледам как лиже ръката на някакъв мъж.

Не прави така, казва Брук.

Аз ли да не правя? Аз ли? Аз нищо не правя. Ти се върни там и се забавлявай. Строши крак. Хапни си още ръка. Аз се махам.

Карам с бясна скорост по магистралата, влизам и излизам от колоната коли. Не знам къде отивам. Знам само, че няма да се върна в къщата на Брук. Майната му! Изведнъж осъзнавам, че съм на път за Вегас и че няма да спра, чак докато не се прибера. Радвам се, че съм взел точното решение. Пришпорвам двигателя и профучавам през границите на града, навлизам в пустинята. Между мен и леглото ми у дома се простира единствено пустошта, над която сияят безброй звезди.

Когато радиото започва да губи честотата на радиовълните, аз се мъча да уловя честота на своите чувства. Ревнувах, така е, но се чувствах не на място и не ми беше добре дори в собствената ми кожа. И аз като Брук играех роля, ролята на Глупавото гадже и се справях блестящо с нея. Когато обаче се стигна до лизането на ръката, вече ми беше невъзможно да остана в образа. Естествено и преди бях виждал как Брук целува мъже на сцената. Преживял бях и да налетя на някакъв перверзник, който душа даваше да ми опише как е чукал гаджето ми на снимачната площадка, когато била на петнайсет. Различно е. Минава всякакви граници. Не твърдя, че знам къде е границата, но лизането на ръце несъмнено е отвъд нея.

Спирам пред дома си в два сутринта. Шофирането ме е изморило, стигнал съм до края на яростта си. Все още изпитвам гняв, но и разкаяние. Обаждам се на Брук.

Съжалявам. Аз само исках да се махна от там.

Тя казва, че всички са питали къде съм. Казва, че съм я унижил, поставил съм на карта големия ѝ пробив. Разправя как всички я уверявали колко добра е била, но самата тя не могла изобщо да се зарадва на успеха си, защото единствения човек, с когото искала да сподели радостта си, си бил отишъл.

Разсейваш ме страшно, казва тя и повишава глас. Трябваше да изолирам мислите си за теб в ума си, за да се съсредоточа върху репликите си и заради всичко това, стана по-трудно за мен. Ако се държа така с теб по време на мач, ти ще побеснееш.

Не издържах да те гледам как лижеш ръката на онзи.

Играех роля, Андре. Играех. Забрави ли, че съм актриса, че си печеля хляба, като играя роли, че цялата работа не е истинска? Че е на ужким?

Да можеш само да го забравя.

Започвам да се оправдавам, но Брук ми казва, че не иска да ме слуша. Затваря телефона.

Стоя наред дневната си и усещам, че вратата се люлее. През ума ми минава мисълта, че във Вегас има земетресение. Не знам какво да правя, къде да застана. Отивам до полицата, където стоят купите ми и взимам една. Запращам я през цялата дневна, чак към кухнята. Разбива се на парчета. Грабвам друга купа и я разбивам в стената. Една по една разбивам всичките си купи: това купа Дейвис ли е? Разбивам я. От Откритото на САЩ ли е? Разбивам я. Уимбълдън? Разбивам, разбивам. Измъквам ракетите си от сака и се нахвърлям с тях върху стъклената маса. Разбива се ракетата. Взимам потрошените купи и ги запращам по стените, където ми падне из къщата. Когато вече купите са на хиляди парчета, аз се просвам на дивана, който е покрит с мазилката от нацърбените стени.

След часове отварям очи. Оглеждам паразитите, сякаш за тях е отговорен друг човек. Друг човек беше, това е истината. Някой, чиито дивотии са едва наполовина от дивотиите, които аз сътворявам.

Телефонът ми звъни. Брук. Отново ѝ се извинявам, разказвам ѝ как съм потрошил купите си. Тонът ѝ омеква. Разтревожена е. Неприятно ѝ е, че съм бил толкова разстроен, че съм ревнувал така, че се измъчвам. Казвам ѝ, че я обичам.

След месец съм в Щутгарт за началото на сезона на закритите кортове. Ако трябва да направя списък на местата в света, където не искам да съм, от всички страни, всички континенти, градове и мегаполиси, села и махали, градчета, Щутгарт ще се мъдри най-отгоре. И на хиляда години да стана, няма да дочакам да ми се случи нещо хубаво в Щутгарт. Нищо против Щутгарт нямам. Просто не искам да го посещавам, за да играя тенис.

Няма значение, аз съм в Щутгарт и мачът е много важен. Спечеля ли, ще запазя позицията си на номер едно в ранглистата, което е най-горещото желание на Брад. Играя срещу Маливай Уошингтън, когото познавам като петте си пръста. Съперници сме на корта от деца. Добър атлет, покрива корта идеално, като брезент, винаги ме кара да го победея. Краката му са изляти от бронз, затова не мога да го атакувам там. Не мога да му изпия силите, както постъпвам обикновено с

опонентите си. Трябва да го надиграя стратегически. Така и правя. Водя със сет, придвижвам се и изведнъж сякаш съм стъпил в миши капан. Поглеждам надолу. Подметката на обувката ми е изпаднала. Разлепила се е.

Не съм си взел резервен чифт обувки.

Спирам мача, казвам на служителите, че ми трябва обувки. По високоговорителя в припряно стакато съобщават на немски, че ми трябва обувки. Може ли някой да заеме обувка на господин Агаси? Четирийсети номер?

Трябва да са Найк, добавям, заради договора ми.

От горните открити места на трибуните става мъж и размахва обувката си. Щял да е щастлив, казва ми, да ми заеме своя Schuh. Брад се качва и взема обувката. Макар мъжът да носи моя номер обувки, едва я обувам като някаква безмозъчна Пепеляшка и подновявам играта.

Това моят живот ли е?

Това не може да е моят живот.

Играя мач за номер едно в света, обут с взета назаем обувка от някакъв непознат в Щутгарт. Сецам се за баща си, който поправяше обувките ни с парчета от тенис топки в детството ни. Чувствам се много странно и нелепо. На ръба на силите си съм в емоционално отношение и се чудя защо просто не спра. Да си изляза. Да си тръгна. Защо продължавам? Как ще успея да избира правилните удари, да бия сервис, да постигам пробив? Умът ми напуска корта. Зарейва се из планините, наема ски кабинка, прави си омлет, вдига крака, вдишва уханието на потъналата в сняг гора.

Казвам си: Ако спечеля този мач, ще се оттегля. Изгубя ли този мач, ще се оттегля.

Губя.

Не се оттеглям. И правя точно обратното на оттеглянето: качвам се на самолета за Австралия, за да играя на турнир от Шлема. След няколко дни започва Откритото първенство на Австралия и аз съм шампионът, който ще защитава титлата си от миналата година. Нямам никаква психическа нагласа. Изглеждам напълно откачил. Очите ми са кръвясали, лицето ми е измършавяло. Стюардесата трябваше да ме изрита. Аз почти се изритах. Минути след като с Брад сме се качили в самолета, на мен малко ми остава да скоча от мястото си и бегом да

сляза от самолета. Брад, който е видял изражението ми, ме хваща за ръката.

Хайде, казва. Отпусни се. Човек никога не знае. Може пък да се случи нещо хубаво.

Взимам едно приспивателно с водка и когато отварям очи, самолетът вече е на летището в Мелбърн. Брад закарва двама ни до хотела Комо. В главата ми е пълна мъгла, гъста като картофено пюре. Пиколото ми показва стаята, в която има пиано и вито стълбище с блестящи дървени стъпала по средата. Натискам няколко клавиша по пианото и залитайки се отправям към леглото. Падам по очи. Коляното ми нацелва острия метален ръб на преградата и се разсича. Търтя се надолу по стъпалата. Навсякъде се лее кръв.

Обаждам се на Гил. Стига при мен за две минути. Казва, че е пателата — капачката на коляното. На сутринта ме спира. Не ми позволява да тренирам. Трябва да внимаваме с пателата, казва ми. Ще си е цяло чудо, ако капачката ти издържи цели седем мача.

Куцам видимо; докато играя в първия кръг с превръзка на коляното и с премрежен поглед. За феновете, за спортните журналисти, за коментаторите, за всички е ясно, че изобщо не съм тенисистът от миналата година. Изпускам първия сет и бързо изоставам с два пробива във втория. На път съм да се превърна в първия защитаващ титлата си от предишната година шампион, който е загубил мача си от първия кръг в турнир от Шлема от времето на Роско Танър насам.

Играя срещу аржентинеца Гастон Етлис, който и да е той. Даже не прилича на тенисист. Изглежда като учител по заместване. Има влажни къдрици и зловеща сянка, която пада на пет часа. Участва в турнирите по двойки, сега е в сингъл, понеже по силата на някакво чудо е минал квалификациите. Изумен е от присъствието си на корта в сингъл турнира. При обичайните обстоятелства такива ги съсипвам още в съблекалнята с един тежък поглед само, а ето че е напред с един сет и води във втория. Исусе. А на всичко отгоре той е страдащият. Вижда се, че мен ме боли, той обаче е скован от страх. Сякаш в гърлото му се е задръстила гигантска жаба. Надеждата ми е той да се опита да ме притисне, да ме довърши, защото за мен е по-добре да си тръгна веднага, рано-рано от турнира.

Само че Етлис е объркан, вцепенен е, взима потресаващо лоши решения.

Прималява ми. Избръснал съм се сутринта, напълно, до скалпа, защото исках да се самонакажа. Защо ли? Защото все още ме тормози, че съсипах участието на Брук като звезда в *Приятели*, защото потроших купите си, защото съм се появил на турнир от Шлема, без да съм тренирал и защото загубих от Пийт в Ню Йорк. Шибаното Открито първенство на САЩ. Не можеш да измамиш човека в огледалото, повтаря непрекъснато Гил, затова аз ще го накарам да си плати. Кодовото ми име на турнира е „Мъчителя“, заради начина, по който разхождам противниците си напред и назад и им изпичам мозъка.

Мисията е изпълнена. Австралийското слънце изпича кожата ми. Нахоквам се здраво, после си прощавам, после се стягам и намирам начин да изравня втория сет. А после печеля тайбрека.

Умът ми гъмжи. Какво друго мога да правя с живота си? Дали да скъсам с Брук? Или да се ожена за нея? Губя третия сет. Етлис отново не може да понесе щастиято. Печеля четвъртия сет в друг тайбрек. В петия сет Етлис остава без сили, предава се. Нито се гордея, нито живвам. Объркан съм. Главата ми прилича на напоена с кръв лепенка. *Залепи му мозъка с лепенка.*

После репортерите ме питат дали ме е притеснявало слънчевото изгаряне. Разсмивам се. Честно ли, казвам им, слънчевото изгаряне ми е било последната грижа. Искане ми се да добавя: Умът ми вече е изпечен. Но не го правя.

На четвъртфинала играя срещу Къриър. Побеждавал ме е в шест последователни победи. Имали сме страховити битки, на корта и на страниците във вестниците. След като ме е победил на Откритото на Франция през 1989 година, той се оплаквал от вниманието, което съм получавал. Казал, че се чувства така, сякаш винаги ще играе втора цигулка стигне ли се до мен.

Така, както го е казал, на мен ми прилича на проблем с несигурността, казвам на репортерите.

На което Къриър веднага отвръща с: *Аз ли съм несигурен?*

Всеки път е приемал много навътре моя винаги нов външен вид и постоянно променящата ми се психика. Веднъж го бяха попитали какво ще каже за новия Агаси, а той отвърнал: За новия Агаси ли ме питате, или за новия *нов* Агаси? Оттогава насам позакърпихме нещата помежду си. Казах на Къриър, че искрено му желая успех и че гледам

на него като на свой приятел и той ми каза същото. Но между нас все още има напрежение, вероятно винаги ще има, поне докато един от нас не се оттегли, понеже съперничеството помежду ни е от детство, от времето в училището на Ник.

Мачът започва късно, закъснява заради четвъртфинала при жените. Излизам на корта малко преди полунощ, играем девет гейма при сервис.

И така изглежда ще е докрай. Тогава започва да вали. Служителите могат да покрият корта, но ще отнеме четирийсет минути. Питат ни ще имаме ли нещо против да доиграем мача на другия ден. И двамата нямаме.

Сънят помага. Събуждам се бодър, изпълнен с желание да бия Къриър. Само че отсреща не е Къриър, от другата страна на мрежата е негово бледо копие. Въпреки че води с два сета, изглежда нерешителен, напълно прегорял. Погледът му ми е познат, много пъти съм го виждал в огледалото. Връхлитам го смъртоносно. Печеля мача, побеждавам Къриър за пръв път от години.

Когато репортерите ме питат за играта на Къриър, отговарям: Не е там, където иска да бъде.

Искам да кажа: Не е рядкост.

Победата отново ме прави номер едно в ранглистата. Отново съм детронирал Пийт, но това само още веднъж ми припомня как съм се провалил, как не съм успял да го победя.

На полуфинала излизам срещу Ченг. Знам, че мога да го победя, но знам и че ще загубя. Всъщност искам да загубя, трябва да загубя, защото на финала ме чака Бекер. Последното, което ми трябва, е нова свещена война с Бекер. Няма да мога да оцелея от нея. Волята ми ще се прекърши пред нея, което означава, че е по-добре да изгубя. Между Бекер и Ченг, по-поносима е загубата от Ченг. От друга страна психологически загубата на полуфинала се понася по-леко от загубата на финала.

Затова днес ще загубя. Ченг, поздравления. Желая ви на теб и твоя Месия да сте щастливи.

Само че и да загубиш умишлено не е лесна работа. Дори е по-трудно от победата. Трябва да загубиш така, че публиката да не разбере, а в известен смисъл и сам да не разбереш, защото човек никога не иска да загуби напълно съзнателно. Решението дори

наполовина не е съзнателно. Умът се предава, но тялото продължава да се бори. Мускулна памет. Когато загубата е умишлена, дори не е намесен целият разум, само някаква отцепническа част от него, отломка. Умишлено взетото лошо решение се взема на тъмно място, далеч от съзнанието. Не правиш онези малки и необходими действия. Не изтичаш още няколко крачки, не се хвърляш да посрещнеш гонката. Ставаш муден. Двоумиш се да се приведеш леко или ниско. Ръцете стават шавливи, не използваш краката, нито бедрата си. Допускаш безгрижно грешки, компенсираш грешката с впечатляващ удар, после допускаш още две грешки и бавно, но сигурно се спускаш надолу. Всъщност не мислиш съзнателно, ще забия тази топка в мрежата. Просто е, по-коварно.

На конференцията след мача Брад казва на репортерите: Днес Андре заби в стената.

Истина е, мисля си. Само каква истина е. Но не казвам на Брад, че всеки ден забивам в стената. Ще бъде съкрушен да научи, че днес стената беше благословия, че целувах стената, че съм бил щастлив да загубя, че предпочитам да се кача на самолета на път за вкъщи, отколкото да се вържа за нов мач срещу старото приятелче Би Би Сократ. Където ще да съм, само не и тук, ако ще следващата ми спирка да е и в Холивуд. Понеже съм загубил мача, ще се прибера навреме за Суперкупата, след който ще излъчват дългия цял час епизод на *Приятели*, със специалното участие на Брук Шийлдс.

---

[1] Финалът на първенството по американски футбол, който се излъчва по телевизията и по традиция е с най-висок зрителски интерес. ↑

ГЛАВА 19

Пери всеки ден ме тормози с въпроси какво не е наред, какво става. Не мога да му кажа. И сам не знам. По-точно, не искам да знам. Не искам да призная пред Пери или пред себе си, че загубата ми от Пийт може толкова дълго да ме тормози. Изведнъж вече не искам да седя с Пери и да се мъча да разнищвам валмата на подсъзнанието си. Предал съм се и вече не се опитвам да разбера себе си. Самоанализът изобщо не ме интересува. В дългата, обречена битка със самия себе си аз потъвам.

Заминавам за Сан Хосе и Пийт минава през мен. А докторът ми е казал такива събития да избягвам. На няколко пъти по време на мача избухвам, ругая ракета си, крещя на себе си. Пийт изглежда смаян. Съдията на стола ме наказва за ругатните.

Така ли? Ами на ти.

Бия сервис и запращам топката в гърба на съдията.

Заминавам за Индиън Уелс, губя от Ченг на четвъртфинал. Не мога да изляза на конференцията след мача. Плащам тлъста глоба. Заминавам за Монте Карло. Губя от Алберто Коста от Испания за петдесет и четири минути. На излизане от корта ме освиркват. А може би освиркването идва от сърцето ми. Искам да се провикна към публиката: прави сте!

Гил ме пита. Какво има?

Казвам му. Ясно и открито. След като изгубих от Пийт на Откритото на САЩ, загубих и воля да побеждавам.

Тогава нека спрем, казва Гил. Трябва да сме наясно какво правим.

Искам да се откажа, казвам, но не знам как и кога.

На Откритото първенство на Франция пристигам съсипан психически. Крещя на себе си през целия мач от първия кръг. Предупреждават ме официално. Крещя още по-високо. Отнемат ми точка. Аз съм единственият *шибан свиркаджия*, заплашен от дисквалифициране на турнира. Започва да вали, по време на

прекъсването седя в съблекалнята и се вирам право пред себе си като хипнотизиран. Когато играта се възобновява, надживявам съперника си, Джакобо Диаз, когото не виждам. Изглежда ми размазан и неясен, като отраженията в дъждовните локви по пътеките на корта.

Победата над Диаз чисто и просто отлага неизбежното. В следващия рунд губя от Крие Удръф от Тенеси. Той винаги ми е приличал на кълтри певец и от играта му май личи, че по' му е на сърце да участва в родео. Когато играе на клей е дори още по-странен, за да го компенсира, става агресивен, най-вече в бекхенда си. Не мога да удържа на агресията му. Допускам шейсет и три непредизвикани грешки. Той ги посреща с невъздържана радост, гледам го и му завиждам не за победата, а за въодушевлението.

Спортните журналисти се нахвърлят отгоре ми за провала, защо не съм се бил борил за всяка топка. Никога не схващат какво става. Когато умишлено потъвам, казват, че не ме бива достатъчно, когато не ме бива достатъчно, те казват, че умишлено потъвам. Почти им казвам, че не съм загубил умишлено, че се самоизтезвавам, защото не съм достатъчно добър. Винаги, когато чувствам, че не заслужавам да победея, че не съм достатъчно добър, за да победея, измъчвам себе си. Можете да проверите.

Само че нищо не казвам. Отново напускам стадиона, без да седна на задължителната пресконференция след мача. Отново плащам солена глоба. Парите са добре похарчени.

Брук ме завежда в една кръчма в Манхатън, където първото помещение е по-малко от телефонна кабина, но основната трапезария е огромна, топла и декорирана в жълто. Кампаньола, харесвам начина, по който Брук го казва, харесва ми как ухае, харесва ми чувството, което ме обзема на влизане от улицата. Харесва ми подписаната снимка на Синатра, близо до гардеробната.

Това е любимото ми място в Ню Йорк, казва Брук, затова веднага го приемам и за мое любимо място. Сядаме в ъгъла, ядем лека храна в онзи неясен просвет във времето между тълпата за обяд и наплива за вечеря. По правило не поднасят храна в този час, но управителят казва, че ще направят изключение за нас.

Кампаньола скоро става като продължение на нашата кухня, а скоро и на цялата ни връзка. С Брук ходим там, за да си припомним причините, заради които сме заедно. Ходим там за специалните случаи, ходим и за да превърнем досадните работни дни в специални случаи. Толкова често ходим там и с такава закономерност след мачовете на Откритото на САЩ, че майстори готвачи и сервитьорите започват да си сверяват часовниците с нас. В петия сет често се улавям да мисля за тайфата в Кампаньола и знам, че с едно око следят мача по телевизията, приготвят моцарела, домати и прошуто. Тупкам с топката за сервис и знам, че скоро ще седя на масата в ъгъла, ще ям пържени в масло скариди със сос от бяло вино и лимон, плюс порция равиоли, които са толкова нежни и сладки, че трябва да ги впишат при десертите. Знам, че влезем ли през вратата с Брук, независимо дали съм победил или загубил, мястото ще се взриви от аплодисменти.

Управителят на Кампаньола, Франки, винаги е безукорно облечен, безукорно по скалата на Гил. Италиански костюм, цветна вратовръзка, копринена кърпичка. Поздравява ни неизменно с усмивка, която разкрива пролуката между зъбите му, и ни посреща с куп забавни истории. За мен той е като втори баща, казва ми Брук при запознанството ни и думите ѝ са магически. Вторият баща е роля, към която храня най-дълбоко уважение, затова Франки на мига ми харесва. После той ни купува червено вино, разказва ни за звездите, за мошениците и bankerите, за гангстерите, които посещават заведението му, размива Брук, докато страните ѝ не порозовеят, а сега вече го харесвам и по свои собствени причини.

Франки пита, Джон Готи* ли? За Готи ли искаш да ти разкажа? Винаги сяда ей там, на масата в ъгъла, с гръб към стената. Искане да види, ако някой поиска да го издебне.

И аз се чувствам така, казвам.

Франки мрачно се засмива и кимва. Разбирам, знаеш, нали?

Франки е почтен, работлив, с отворено сърце, мой тип човек. Хващам се, че търся да зърна лицето му още докато влизаме през вратата. Става ми по-добре, болките и тревогите ми стихват, щом Франки протегне към нас ръце, усмихва ни се и ни съпровожда до мястото ни. Понякога разгонва други клиенти, а двамата с Брук се правим, че не забелязваме намръщените им лица и протестите им.

Главното достойнство на Франки, според моето виждане, е начинът, по който говори за децата си. Обича ги, хвали се с тях, веднага започва да вади техни снимки. Най-много се притеснява за бъдещето им. Една вечер прокарва ръка през лицето си и ми признава, че децата му са още в основното училище, но той вече се притеснява за колежа. Простенва при мисълта за цените на висшето образование. Не знае как ще се справи.

Няколко дни по-късно говоря с Пери и го моля да отдели известен брой акции на Найк на името на Франки. Следващия път, когато двамата с Брук влизаме в Кампаньола, казвам на Франки какво съм направил. Акциите не могат да се пипат в продължение на десет години, казвам аз, но дотогава стойността им ще е такава, че значително ще намали тежестта на цената на висшето образование.

Устната на Франки трепери. Андре, казва ми той, не мога да повярвам, че си направил такова нещо за мен.

Лицето му издава пълен шок. Не разбирах значението и тежестта на образованието, трудностите и напрежението, което струват на повечето родители и на децата им. Не възприемах образованието по този начин. Училището беше място, от което гледах да се измъкна при всеки удобен случай. Не беше нещо, което трябваше да се цени. Отделих акции за Франки, просто защото той спомена колеж и исках да му помогна. Когато видях какво значение има за него образованието, само аз го проумях.

Помогнах на Франки и това ми донесе много по-голямо удовлетворение и се почувствах по-на място, жив и себе си, отколкото всяко друго нещо, което ми се е случило през 1996 година. Казвам си: Не го забравяй. Припомняй си го. Това е единственото съвършенство, което съществува, съвършенството да помагаш на другите. Това е единственото, което можем да направим и да си остане стойностно или със значение. Затова сме тук. За да даряваме един на друг сигурност.

1996 година изтича и сигурността се превръща в огромен лукс. Брук редовно получава писма от вманиачени почитатели, които я заплашват — понякога заплашват и мен, със смърт и неописуеми страхотии. Писмата са подробни, отвратителни, налудничави. Препращаме ги към ФБР. Обръщаме се с молба към Гил да си сътрудничи с агентите им, да наблюдава работата им. На няколко пъти, когато писмото може да се проследи, Гил се превръща в звяр. Хваща

самолета и прави визита на маниака. Обикновено се появява на разсъмване, точно по изгрев в дома на маниака или в работата му. Показва писмото и много кротко казва. Знам кой си и къде живееш. Сега ме огледай добре, защото случи ли се да притесниш Брук или Андре отново, пак ще се видим с теб, а ти не искаш това, защото тогава ще сме във война.

Писмата, които внушават най-много страх, не могат да бъдат проследени. Когато идват на определен смразяващ период, когато заплашват, че нещо ще се случи на точно определена дата, Гил стои на пост пред къщата на Брук, докато ние спим. И като казвам стои имам предвид *стои*. На площадката пред вратата. Скръстил ръце. Изправил се е и оглежда вляво, оглежда вдясно и така прекарва цялата нощ.

Нощ след нощ.

Напрежението, низостта, оказват невероятно напрежение върху Гил. Той непрестанно се тревожи, че не прави достатъчно за безопасността ни, че нещо пропуска, че може да примигне или да погледне в друга страна само веднъж и някое нищожество да се промъкне покрай него. Мисълта го обсебва. Изпада в почти безсилна депресия и аз изпадам заедно с него, защото аз съм причината за страданието му. Аз докарах това на главата на Гил. Чувствам огромна вина и съм обзет от съдбовни предчувствия.

Опитвам се да се измъкна сам от историята. Казвам си, че човек не може да е нещастен, когато има пари в банката и притежава собствен самолет. Само че съм безсилен, опустошен съм, отчаян, хванат в капана на живот, който не съм си избрал, преследван от хора, които не виждам. И не мога да споделя нищо с Брук, защото не мога да си призная подобна слабост. Чувството на потиснатост след загуба е едно нещо, но да се чувства човек потиснат от нищо, от живота като цяло е съвсем друго нещо. Не мога да се чувствам така. Отказвам да призная, че се чувствам така.

Дори и да искам да споделя какво ми е с Брук, в последно време общуването помежду ни нещо не върви. Не сме на една честота. Нямаме един и същи обхват. Когато се опитам да поговоря с нея за Франки, за удовлетворението, което ми е донесъл фактът, че съм му помогнал, тя сякаш оглушава. След първоначалния изблик на привързаност към него, когато ни запозна, тя е доста сдържана с него, безразлична, сякаш той си е изиграл ролята и вече е време да слезе от

сцената. Имало е вече такъв случай, поведението ѝ започва да се повтаря с много хора и места, които Брук прави част от моя живот. Музеи, галерии, известни личности, писатели, спектакли, приятели, често отношенията ми с тях стават много по-близки, отколкото са нейните. Точно когато нещо започва да ми носи удоволствие, да го опознавам и тя вече го е сменила.

Поведението ѝ ме кара да се замисля дали си подходяме. Не мисля, че е така. И въпреки това не мога да се отдръпна, не мога да ѝ предложа да се разделим, защото аз вече се държа на разстояние от тениса. Без Брук и без тениса, нищо не ми остава. Страх ме е от пустотата, от тъмнината. Затова се вкопчвам в Брук, тя се вкопчва на свой ред и макар вкопчването да прилича на любов, нашето прилича повече на вкопчването на онази картина в Лувъра. Да се държиш заради живота, който ти е скъп.

Връзката ни с Брук скоро ще навърши втората си година и аз решавам, че трябва да придадем на вкопчването ни официалност. Две години е сериозна отправна точка в любовния ми живот. В предишните ми връзки изтичането на втората година се е оказвал повратният момент за тях и аз винаги съм избирал връзките ми да приключат. На всеки две години съм се изморявал от момичето, с което съм излизал или пък тя се е изморявала, сякаш в сърцето ми тиктака таймер. С Уенди бяхме заедно от две години, когато тя обяви, че връзката ни е отворена, което предопредели края ѝ. Преди Уенди в Мемфис имах връзка с момиче, която продължи също две години и после сложих край. Защо любовният ми живот протича на цикли от по две години не знам. Дори не си давах сметка за повторението на събитията, докато Пери не ми обърна внимание върху тях.

Каквато и да е причината, аз съм решен да променя положението. На двайсет и шест години съм и вярвам, че моделът трябва да се промени сега, иначе ще се окажа на трийсет и шест години с цял куп двугодишни връзки зад гърба си, които доникъде не са довели. Ако ще създавам семейство, ако ще градя щастието си, трябва да изляза от този цикъл, което означава да положя усилия да прескоча тази повратна точка в края на втората година и да се насиля да се обвържа.

Разбира се, технически, с Брук не сме били заедно две години. С нашите натоварени графици, с моите участия по турнири и нейните снимки, всъщност сме били заедно едва няколко месеца. Все още се

опознаваме, все още се изучаваме. Част от мен знае, че не трябва да прибързвам с решението. Част от мен просто не иска да се жени точно в този момент. Но пука ли му изобщо на някого какво искам аз? Че откога желанията ми са някакъв показател за онова, което трябва да направя? На колко турнира съм излизал да играя с желание и съм губил още в първия кръг? Колко пъти съм участвал против волята си, преживявал съм истински ад, а се е оказвало, че печеля? Може пък в брака, последният изигран мач, последната елиминация в турнира на сингъл, да действа на същия принцип.

Освен това всички около мен се женят. Пери, Фили, Джей Пи. Всъщност Фили и Джей Пи едновременно в една и съща вечер се запознаха със съпругите си. След Лятото на отмъщението дойде Зимата на сватбите.

Обръщам се за съвет към Пери. Часове говорим във Вегас и по телефона. Той е за брака. Брук е жената, казва ми той. Можеш ли да се надяваш на по-добър вариант от завършил Принстън супермодел? В края на краищата, не мечтаехме ли за нея преди години? Не предрече ли той появата ѝ в живота ми? Ето я сега — съдба. Къде е проблемът? Припомня ми за *Земята на сенките*. Луис не живееше пълноценно, не израстваше, докато не отвори сърцето си за любовта. Любовта е пътят към израстването ни като личности, казва филмът. И както Луис казва на студентите си:

„Бог иска да израснем.“

Пери казва, че познава невероятен бижутер в Лос Анджелис. При същия бижутер е ходил, когато се е сгодил той самият. Остави настрана въпроса дали да ѝ предложиш или не и се съсредоточи върху момента с пръстена.

Знам какъв пръстен иска Брук — кръгъл, с шлифовка от Тифани — тя сама ми го е казала. Без усуквания. Брук споделя отношението си към бижутата, дрехите, колите и обувките без никакви опасения. Всъщност най-оживените разговори, които сме водили, са за предмети. Преди си говорехме за мечтите си, за детството си, за чувствата си. Сега оживено обсъждаме най-добрите дивани, най-добрите стереоуредби, най-добрите сандвичи със сирене и докато подобни разговори за мен са интересни, гледам на тях като на важна част от изкуството на живота, всъщност аз изпитвам страх, че двамата с Брук им придаваме прекалено голямо значение.

Стягам се, обаждам се на дамата в бижутерския магазин и ѝ казвам, че искам да купя годежен пръстен. Думите ми прозвучават дрезгаво. Сърцето ми ще изхвъркне. Чудя се защо. Не трябва ли моментът да е изпълнен с радост, един от най-невероятните моменти в живота на човек? Преди да мога да си отговоря, дамата от бижутерския магазин ме засипва със свои въпроси. Размер? Карати? Цвят? Прозрачност?

Мисля си: Госпожо, отправяте въпроса си към погрешния човек.

Казвам: Знам само, че искам да е кръгъл и с шлифовка на Тифани.

За кога ви трябва?

Скоро ще стане ли?

Възможно е. Мисля си, осигурих пръстена.

Няколко дни по-късно пръстенът пристига по куриер. Поставен е в голяма кутия. Разкарвам се насам-натам цели две седмици с пръстена в джоба. Кутията тежи като олово, излъчва опасност, както и аз.

Брук не е у дома, снима филм. Всяка вечер се чуваме по телефона и понякога в едната ръка държа слушалката на телефона и галя пръстена с другата. Тя е в някои от щатите Каролина. Където е кучешки студ, само че сценарият изисква времето да е меко, затова режисьорът кара актьорите да смучат кубчета с лед. Така от устата им не се носи пара, докато говорят.

По-добре е, отколкото лизането на ръце.

Казва ми някои от репликите си и се разсмиваме, защото звучат пресилено. Звучат като реплики от сценарий.

Затваряме и излизам да направя една обиколка с колата, парното е включено на максимум, светлините по Стрип примигват като диаманти.

Припомним си разговора ни и не мога да открия разликите между репликите от сценария и репликите, които току-що сме си разменили. Вадя кутийката с пръстена от джоба на самото си и я отварям. Пръстенът проблясва на светлината. Поставям го в жабката на колата.

Прозрачност.

Снимките на Брук приключват, аз приключвам поредица от тенис мачове, които са толкова жалки, че стават повод за спортните журналисти открито и понякога злорадо да заявят, че с мен е свършено. Три турнира от Шлема, казват. Това е много повече, отколкото предвиждахме, че може да спечели. Брук казва, че трябва да се махнем. Да отидем далеч. Този път избираме Хавай. Взимам пръстена в багажа.

Самолетът се спуска над вулканите и стомахът ми се присвива. Гледам палмовите дървета, покритата с морска пяна брегова линия, обгърнатите от мъгла дъждовни гори и си мисля: още един рай върху остров. Защо непрекъснато се мъчим да избягаме на райски островчета? Сякаш всички страдаме от синдрома на Синята лагуна. Във фантазията ми минават образи как двигателят на самолета започва да хъхри и се спуска спираловидно към кратера на някой вулкан. За мое съжаление кацаме без проблеми.

Наел съм бунгало в курортния комплекс Мауна Лани. Две спални, кухня, трапезария, басейн, готвач на пълен работен ден. Плюс дълга ивица от покрит с бял пясък плаж за нас двамата.

Първите няколко дни прекарваме около бунгалото, почиваме си при басейна. Брук се е задълбочила в книга, в която се обяснява как жената да е сама и да е щастлива над трийсетте. Държи книгата така, че скрива лицето ѝ, при прелистването плюнчи пръст и шумно прелиства. Не ми минава през ума, че може пък това да е важният знак. Нищо не ми минава през ума и мисля само за предложението, което ми предстои да направя.

Андре, сякаш не си тук.

Не. Тук съм.

Всичко наред ли е?

Моля те, остави ме на мира, мисля си, опитвам се да измисля кога и къде да ти предложи брак.

Приличам на убиец, който замисля деянието си, избира и преценява мястото и времето. С тази разлика, че убиецът има мотив.

На третата вечер, въпреки че мислим да вечеряме в бунгалото, аз ѝ предлагам да се облечем официално като за специален случай. Страхотна идея, казва Брук. След един час се появява от стаята си в ефирна бяла рокля, която стига чак до глезените ѝ. Аз нося бяла риза и бежови панталони, които са свършено неподходящи, защото

кутийката с пръстена не се побира в джоба. Прикривам с ръка издутината от кутийката.

Протягам се, сякаш ми предстои мач. Разтърсвам крака и после предлагам да се поразходим. Добре, казва Брук, струва ми се хубава идея. Отпива от виното, усмихва се както винаги, никакво предчувствие за предстоящите събития няма. Разхождаме се в продължение на десет минути и стигаме до част от острова, където няма и следа от цивилизацията. Обръщам се, за да съм сигурен, че никой не идва. Няма туристи. Няма папараци. Брегът е чист. Сещам се за една реплика от Топ Гън^[1]. Отвори ми се възможност, нямаше страшно, затова я сграбчих.

Изоставям на няколко крачки от Брук и падам на едно коляно върху пясъка. Тя се обръща, поглежда към мен и по лицето ѝ не остава и капка кръв, цветовете на залеза стават все по-живи.

Брук Криста Шийлдс?

Много пъти ми е казвала, че мъжът, който ѝ предложи брак, трябва да го направи с пълното ѝ име, Брук Криста Шийлдс. Така и не разбрах защо, пък и не ми е минавало през ума да питам, сега обаче се сещам да го направя.

Повтарям, Брук Криста Шийлдс?

Поставя ръка на челото си. Чакай, казва ми тя. Ти какво? Да не би...? Чакай. Не съм готова.

Ставаме двама тогава.

Изтрива сълзите си докато вадя кутийката от джоба си, отварям я с пукване, вадя пръстена и го поставям на пръста ѝ.

Брук Криста Шийлдс? Ще се...

Тя ми помага да се изправа. Целувам я и си мисля, че ми се щеше да го бях обмислил. Това ли е жената, с която Андре Кърк Агаси трябва да сподели следващите деветдесет години от живота си?

Да, казва тя. Да, да, да.

Чакай, мисля си. Чакай, чакай, чакай.

Брук иска да повтори предложението си.

Един ден по-късно, тя ми обяснява, че на плажа изпитала такъв шок и затова не могла да ме чуе. Искане да повтори предложението си, дума по дума.

Имам нужда да го чуя отново, настоява тя. Не вярвам, че се е случило наистина.

И аз не вярвам.

Още не сме си тръгнали от острова, а тя вече планира сватбата. Когато се прибираме в Лос Анджелис, аз обмислям непредвиден, без никакви церемонии завършек на кариерата си. Минавам като сомнамбул от един турнир в друг. Губя още в първите кръгове, затова прекарвам много време вкъщи, което радва Брук. Аз съм спокоен, вцепенен и разполагам със страшно много време, в което да обсъждам сватбени торти и покани.

Летим за Уимбълдън за 1996 година. Точно преди началото на турнира Брук настоява да отидем на следобеден чай в хотел Дорчестър. Умолявам я да се откаже, но тя настоява. Заобиколены сме от възрастни двойки, всички са облечени в туид, с папийонки и панделки. Половината от тях ми се виждат заспали. Хапваме сандвичи с отделена коричка, накамарени с яйчена салата и фунийки с мармалад и масло. Всичко е нарочно премислено така, че да задръсти човешката артерия, без да носи удоволствието на вкусната храна. Храната ме прави раздражителен, а обстановката ми се струва нелепа. Прилича ми на детско събиране на чай в яслата. Тъкмо обаче се каня да предложа да поискаме сметката и забелязвам, че Брук е в екстаз. Тя се забавлява страхотно. Иска още мармалад.

В първия кръг се изправям срещу Дъг Флаш, номер 281 в ранглистата. Прескочил квалификациите тенисист, който е пълна скръб. Само че като го гледате срещу мен, изобщо няма да разберете колко много не го бива. Той играе, сякаш в него се е вселил Род Лейвър, а аз играя като виден общественик и културовед. Мачът е на Корта на скръбта. Човек ще си рече, че досега вече трябва да са ми сложили възпоминателна плочка. Губя колкото се може по-бързо и двамата с Брук се втурваме обратно към Лос Анджелис, за да водим още по-задълбочени разговори за батенбергска дантела и шифон.

Идва лятото, в което предстои единственото истински съществено и грандиозно събитие, което ме интересува и изпълва с желание за живот. Не е сватбата ми. Олимпийските игри в Атланта са събитието. Не знам защо. Може би защото ми звучи ново. Може би звучи като нещо, което няма нищо общо с мен. Ще се състезавам за страната си, ще играя за отбор от 300 милиона души. Ще затворя

цикъла. Баща ми е участвал в Олимпийските игри, сега аз ще участвам.

С Гил уговаряме тренировъчен режим, олимпийски режим и давам всичко от себе си по време на тренировките. Всяка сутрин по два часа прекарвам с Гил, после тренирам с Брад в продължение на два часа, после тичам до върха и обратно по Хълма на Гил в най-горещата част от деня. Искам да е пек. Искам да ме боли.

Когато започват игрите, спортните журналисти ме сриват със земята, защото съм пропуснал церемонията по откриването. Пери също ме срива със земята по тази причина. Само че моята причина да съм в Атланта не е церемонията по откриването, а златният медал и трябва да се пазя зорко от тези дребни моменти, които разрушават концентрацията и разпиляват насъбраната тези дни енергия. Тенисът се играе на Стоун Маунтин, на час път от церемонията по откриването, която е в центъра на града. Да стоя във влажната пещ на Джорджия, стегнат в костюм и вратовръзка, да чакам с часове, да обикалям трасето, после да шофирам обратно до Стоун Маунтин и да покажа най-доброто, на което съм способен? Не. Няма как да стане. Бих искал и аз да споделя изживяването от церемонията, да се наслажда на спектакъла на Олимпийските игри, но преди първия ми мач е изключено. Това, казвам си, е концентрация. Това означава да поставиш същината над образа.

След хубав сън през нощта, печеля първия си мач срещу Йонас Бьоркман от Швеция. Във втория кръг прегазвам Карол Кучера от Словакия. В третия кръг се изправям пред италианеца Андреа Гауденци, който е истинско изпитание. Играе много силово. При ударите използва силата на цялото си тяло и стресне ли му се човек, мачизмът му става още по-голям. Хич не му се стряскам. Само че и топката не се стряска от мен. Правя каквито си искам непредизвикани грешки. Преди да осъзная какво се случва, противникът ми води в резултата със сет и с пробив. Поглеждам към Брад. *Какво да правя?* Брад крещи: Стига с тия грешки!

Аха. Жестоко. Какъв мъдър съвет. Спирам с грешките, спирам да се опитвам да изпращам победни удари, прехвърлям напрежението върху Гауденци. Страшно просто е, затова измъквам грозна и удовлетворителна победа.

На четвъртфиналите съм на косъм от елиминирането срещу Ферейра. Той води с 5–4 в третия сет, сервира за мача. Само че дотогава не ме е побеждавал и знам точно какво се случва в тялото му. Спомням си думи, които баща ми обичаше да повтаря: Ако вкараш въглен в задника си, ще извадиш диамант. (Кръгъл, с Тифани шлифовка.) Знам, че сфинктерът на Ферейра се е сгърчил конвулсивно и това ми дава увереност. Посрещам и връщам топките, постигам пробив, печеля мача.

На полуфинала играя срещу Леандър Паеш от Индия. Той е летящо, подскачащо бобено зърно, сноп свръхкинетична енергия, с най-бързите ръце на турнира. Само че все още не се е научил да удря тенис топка. При ударите убива скоростта, пресича, насича, удря високо, той е Брад от Бомбай. После изведнъж след цялата скапана игра, се хвърля към мрежата и така добре я покрива, че всичко изглежда наред. След час човек има чувството, че съперникът му и една топка не е ударил свястно и въпреки това губи от бездарника, та пушек се вдига. Защото съм подготвен, запазвам спокойствие и побеждавам Паеш със 7–6, 6–3.

На финала играя срещу Серхи Бругера от Испания. Началото на мача се отлага заради гръмотевични бури и метеоролозите казват, че ще можем да излезем на корта едва след два часа. Затова лакомо поглъщам един пикантен сандвич с пилешко от Уендис. Храна, с която се угажда на стомаха. В деня на мача изобщо не ме е грижа за калориите и правилното хранене. Грижа ме е само за енергията, която трябва да имам, затова винаги когато имам апетит, гледам да си угодя. Давам на стомаха си, каквото му се яде. Едва съм глътнал последната хапка от сандвича обаче, облаците се разнасят и гръмотевиците заглъхват, отново се изсипва жегата. Натъпкал съм се с пикантен сандвич с пилешко, а навън е близо четирийсет градуса. Въздухът е гъст, та чак с нож да го режеш. Не мога да помръдна, а трябва да играя за златния медал и как? Край на угаждането на стомаха ми. Изпитвам кошмарно стомашно неразположение.

Пет пари не давам обаче. Гил ме пита как се чувствам и аз му отвърщам. А, върхът съм. Ще се боря за всяка топка, ще го накарам този приятел да се разхожда из целия корт, а ако си мисли, че ще вземе златния медал и ще си отиде с него в Испания, ще му дам нови поводи за размисъл.

Гил се усмихва широко. Това е моето момче.

Това е един от редките случаи, казва Гил, в които не вижда страх в очите ми, когато излизам на корта.

Още от първия сервис налитам на Бругера, разкатавам го от едната до другата страна на корта, карам го да покрива площ с размерите на цяла Барселона. Всяка точка е удар в средата на неговата част от игрището. По средата на втория сет разиграваме страхотен гейм. Той печели точка и отново прави четирийсет равни. Толкова време му трябва да се приготви за следващата точка, че бих могъл да вляза в пререкания със съдията на стола. Според правилата аз би трябвало да възразя, а Бругера да получи предупреждение. Вместо това използвам момента да отида до момчето, което лови топките, да грабна една кърпа и да прошепна на Гил. Как ти се струва нашият приятел на корта?

Гил се усмихва. Само дето не се размива, обаче по време на битка Гил никога не се смее.

Дори когато Бругера успява да спечели точката, Гил разбира, както и аз разбирам, че спечелването на тази точка ще му струва следващите шест гейма.

Гил крещи: Това е моето момче!

Докато изкачвам почетната стълбичка, се чудя: Какво ли е чувството? Толкова пъти съм го гледал по телевизията, дали ще се окаже каквото очаквам? Или като толкова други неща, ще трае ден до пладне?

Поглеждам наляво и надясно. Паеш, бронзовият медалист, е от едната ми страна. Бругера, носителят на сребърния медал, е от другата. Моята платформа е с една стъпка по-висока — един от малкото пъти, в които съм по-висок от останалите. Само че бих се чувствал три метра на височина, на каквато и да било повърхност. Някакъв мъж поставя на врата ми златния медал. Започва националният химн. Сърцето ми се изпълва. Тенисът изобщо няма нищо общо с чувствата ми или с мен, и затова надминава всичките ми очаквания.

Оглеждам публиката и погледът ми попада на Гил, Брад и Брук. Оглеждам се за баща си, но той се е скрил. Предишната вечер ми е казал, че съм успял да му върна нещо, което преди години му е било

отнето и въпреки това иска да остане невидим, не иска да ме отвлича от този специален за мен момент. Не разбира, че моментът е толкова специален точно защото не е мой.

След няколко дни, по причини, които не проумявам, радостта от спечелването на олимпийския медал е посърнала. Аз съм на корта в Синсинати и напълно съм си изгубил ума. Отново играя за себе си, разбивам ракетата си в пристъп на бяс. Само че продължавам победно към края на турнира, което е направо смешно и само подсилва усещането ми, че изживявам някакъв невероятен майтап.

После през август, на шампионата в Индианаполис, играя мач от първия кръг срещу Даниел Нестор, сърбин от Канада. Водя убедително. Само че се чувствам прекалено уязвен, защото е успял да пробие сервиса ми. Не мога да овладеея внезапно връхлетелия ме гняв. Поглеждам към небето и си представям, че отлитам надалече. Аз не мога да отлетя, но топката може. Запращам я високо над трибуните и далеч от стадиона.

Автоматично предупреждение.

Съдията на стола, Дейн Лаконто, казва на микрофона, нарушение. Предупреждение. Нарушение с топката.

Да ти го начукам, Дейн.

Той привиква съдията. Казва на съдията, че Агаси е казал: Да ти го начукам, Дейн.

Съдията се приближава и пита: Казахте ли тези думи?

Да.

Край на мача.

Супер. Да ти го начукам и на теб. И да му го начукам на съдията на стола, при когото изприпка.

Публиката направо въстава. Не разбират какво се случва, защото не могат да ме чуят. Знаят само, че са си платили да гледат мач, а мачът е отменен. Освиркват ме, обсипват корта с възглавниците от седалките си и бутилки с вода. Талисманът на шампионата е кученце, което сега припка по корта и избягва възглавничките за седалки и бутилки с вода. Кученцето стига до средата на мрежата, вдига задния си крак и се изпишква.

Напълно съм съгласен с мнението му.

Кутрето самодоволно се оттегля. Аз вървя след него, присвил глава и повлякъл тенис сака си. Публиката се разбеснява, като тълпа във филм за гладиатори. Засипват корта с боклуци.

В съблекалнята Брад ме пита, Какво мам...?

Наказаха ме.

И защо?

Разказвам му.

Брад клати глава.

Седемгодишният му син, Зак, плаче, защото хората са били лоши с чичо Андре. И защото кутрето се е изпишкало на мрежата. Изпращам и двамата и после цял час седя в съблекалнята с наведена глава. Ново падение. Много добре. Ще се справя. Всъщност вече съм натрупал опит. Ще се оправя. Каменното дъно може да е много уютно, понеже най-накрая човек може да си почине. Знае, че не трябва да иде никъде дълго време.

До каменното дъно обаче ми остава още много път. Отивам на Откритото първенство на САЩ и веднага се появява противоречието. Нещо около основната схема. Неколцина от моите събратя тенисисти се оплакват, че към мен са се отнасяли специално, че са надули позицията ми в схемата, заради шефовете на турнира и Си Би Ес, които искали да гледат мен и Пийт на финал. Мустер ме нарича примадона. Залива ме страхотна радост, когато изритвам от турнира този рошещ косата задник на четвъртфинала, като твърдо се придържам към обещанието си да не губя вече мач срещу него.

Стигам до полуфинала срещу Ченг. Нямам търпение да му хвърля един бой, след като съм загубил от него преди няколко месеца в Индиън Уелс. Не би трябвало да има какъвто и да било проблем. Кариерата му е към края, твърди Брад. Така казват и за мен хората. Аз обаче имам златен медал. Искане ми се да можех да го нося по време на мача. Ченг обаче за моят златен медал пукнат петак не дава. Изпепелява ме с шестнайсет аса, измъква ми три брейкпойнта, прибутва ме до четирийсет и четири непредизвикани грешки. Седем години, след като е спечелил за последен път турнир от Големия шлем, Ченг е всемогъщ и всемоушен. Той се възражда, аз залязвам.

На следващата сутрин спортните журналисти ме разкъсват. Аз се измъквам. Потъвам. Не ми пука. Май са ми ядосани или така изглежда.

Знам защо са ми бесни. Загубил съм и сега ще им се наложи да се разправят още един ден с Ченг.

Не гледам финала по телевизията, когато Пийт бие Ченг в последователни сетове. Но чета за мача. Всяка статия казва ясно, че Пийт е най-добрият тенисист от поколението.

В края на годината заминавам за Мюнхен, където освиркванията са оглушителни. Губя от Марк Удфорд, когото съм побеждавал с 6–0, 6–0 само преди две кратички години. Брад е на ръба на апоплектичния удар. Умолява ме да му кажа какво не е наред.

Не знам.

Каж ми, човече. Каж ми.

Щях, ако можех.

Съгласяваме се, че ми трябва почивка, да се откажем от участие в Откритото на Австралия.

Прибери се у дома, казва ми той. Почини си. Прекарай някое време с годеницата си. Това ще изцели раната ти, каквато и да е тя.

---

[0] Джон Джоузеф Готи-младши (1940–2002) е американски престъпник, глава на клана Гамбино. Получава доживотна присъда и умира в затвора. ↑

[1] Един от големите филмови хитове на 80-те години на миналия век. Филм на Тони Скот е участието на Том Круз, Мег Райън и Вал Килмър. ↑

ГЛАВА 20

С Брук купуваме къща в Пасифик Палесейдс. Къщата не е каквато съм искал. Теглеше ме към непретенциозна селска къща с дневна точно до кухнята. Тя обаче е харесала тази къща и ето ни как живеем в евтина имитация на френска провинциална къща, издигната до скала. В къщата няма живот и изглежда стерилна. Идеална е за двойка, която няма деца, а двамата новобрачни възнамеряват да прекарват много време в различни стаи.

Агентът по недвижимите имоти се е превъзнасял неистово по изумителната гледка към хоризонта. На преден план се вижда Булевардът на залеза. Нощем различавам Холидей Ин, където прекарах нощта след първата ни среща. Нощ след нощ не откъсвам поглед от хотела и се чудя какво ли би станало, ако просто бях продължил да карам и никога не бях позвънил на Брук отново. Реших, че гледката от новата ни къща е по-хубава, когато мъглата или смогът ми пречат да виждам Холидей Ин.

В края на 1996 година каним гости по двоен повод: Нова година и настаняването ни в новата къща. Каним моите приятели от Вегас и тези на Брук от Холивуд. На Гил поверяваме сигурността. Получили сме нов куп заплашителни писма, трябва да внимаваме за натрапници, затова Гил прекарва по-голямата част от нощта на пост на прага, като внимателно проверява пристигащите. Идват семейство Макенроу и аз се шегувам как така е успял да се промъкне покрай Гил. Макенроу сядат на откритата тераса и се впуска в обсъждане на тениса, а темата ми е от най-неприятните напоследък, затова влизам и излизам. По-голямата част от нощта прекарвам в приготвяне на маргарити, гледам как Джей Пи бие барабаните си и седя пред огнището. Подклаждам го, давам му храна, и гледам като обсебен пламъците му. Обещавам си 1997 да е по-добра от 1996 година. Заричам се, че 1997 ще е моята година.

Докато с Брук сме на връчването на Златен глобус, ми звъни Гил. Дванайсетгодишната му дъщеря Кейси е пострадала. Пързала се с шейна, докато била на екскурзия на връх Чарлстън, на около час път от Вегас. Блъснала се в замръзнала снежна преспа. Вратът ѝ е счупен. Оставям Брук и взимам самолета за Вегас. Пристигам в болницата както съм със смокинга. Заварвам Гил и Гайе в коридора, изглеждат така сякаш едва се държат на краката си. Прегръщаме се и те ми казват, че положението е много лошо, трагично. Трябва да оперират Кейси. Според докторите може да остане парализирана.

Цели дни оставаме в болницата, говорим с докторите, полагаме усилия Кейси да се чувства добре. Гил трябва да се прибере у дома, да поспи. Едва стои прав, но не иска да се прибере, ще бъде в болницата и ще бди над дъщеря си. Хрумва ми идея. Имам миниван, който разполага с всевъзможни удобства, купил съм го от бащата на Пери. Миниванът има сателит и сгъваемо легло. Паркирам го пред болницата, пред главния вход и казвам на Гил: Когато изтече времето за посещения, не трябва да се прибираш вкъщи, трябва само да слезеш и да дремнеш няколко часа в новия си ван. И понеже е на няколко метра от входа на болницата, аз съм напълнил минивана с всичко необходимо.

Гил ме гледа странно и разбирам, че за пръв път сме си разменили местата. За няколко дни аз съм този, който му дава сила.

Кейси излиза от болницата след седмица и лекарите казват, че най-страшното е минало. Операцията е била успешна и ще се оправи за нула време. Искам да я придружа до дома ѝ, да си остана във Вегас, да видя как ще се възстанови.

Гил не дава и дума да се каже по въпроса. Знае, че трябва да участвам на турнира в Сан Хосе.

Казвам му, че ще се откажа от участие в турнира.

Невъзможно, казва той. Друго, освен да чакаме и да се молим не можем да направим. Ще ти се обаждам, за да те държа в течение. Заминавай. Играй на турнира.

Никога не съм спорил с Гил и не искам да започваме сега. Заминавам без желание за Сан Хосе и за пръв път от три месеца играя тенис. Играя срещу Марк Ноулс, един от съквартирантите ми в

академия Болетиери. След успешна кариера в тениса по двойки, той се опитва да пробие в сингъл турнирите. Страхотен спортист, но не би трябвало да имам каквито и да било проблеми с него. Познавам играта му по-добре, отколкото той познава моята. И въпреки това стигаме до трети сет. Печеля, но далеч не лесно и победата ми засяда на гърлото. Продължавам с мъка нагоре в турнира, движа се право към сблъсък с Пийт, но се препъвам на полуфинала срещу Грег Руседски, от Канада. Умът ми лети към Вегас и живее цели часове преди тялото ми.

У дома в Лас Вегас съм, гледаме телевизия със Слим, асистента ми. Никакъв ме няма. Състоянието на Кейси не се подобрява и докторите не знаят защо. Гил е на ръба на силите си. В същото време сватбата ми приближава. През цялото време обмислям да я отложам или изобщо да се откажа от нея, но не знам как.

Слим също е напрегнат. Преди известно време спал с гаджетото си, разказва ми, и презервативът се скъсал. Закъснявал й. На рекламните Слим се изправя и казва, че само една работа може да ни оправи. Магистралка.

Пита. Искаш ли да се надрусаме?

Да се надрусаме ли?

Аха.

И с какво?

Гек.

И какъв е този шибан гек?

Кристален метамфетамин.

И защо му викат гек?

Заради звука, който човек издава, когато се нашмърка с него. Психиката му се завихря на такива високи обороти, че може да повтаря само гек, гек, гек, гек.

Че моята все си е завихрена. Има ли смисъл?

Пич, ставаш Супермен и това: си е. Казвам ти.

И думите ми излизат от нечия чужда уста, от някой, който седи точно зад мен, чувам се да казвам: Знаеш ли, майната му на всичко! Да се надрусаме.

Слим изсипва малка купчинка на масичката за кафе. Прави една магистралка и я смърква. Прави втора. Аз я смърквам. Отпускам се на

дивана с пълното съзнание кой точно Рубикон съм пресякъл. За миг у мен трепва съжаление, после ме помита тъга, последвана от мощната приливна вълна на еуфорията, която помита всяка тъжна мисъл от главата ми, всяка тъжна мисъл, която някога ме е спохождала. Това е кортизонова инжекция за съзнанието. Сетивата ми се оголват, изпълнен съм с надежда и най-важното е, че съм изпълнен с енергия. Обхваща ме непреодолимо и отчаяно желание да чистя. Политам из къщата и я светвам от мазето до тавана. Изчиствам мебелите. Излъсквам ваната. Оправям леглата. Минавам с прахосмукачка пода. Когато вече нищо не е останало за чистене, се залавям с прането. Справям се с цялото пране. Сгъвам всичките си пуловери и тениски и все още пращя от енергия. Не ме свърта на едно място. Ако имах сребърна масичка, щях да я полирам. Ако имах кожени обувки, щях да ги лъсна до блясък. Ако имах гърне с пари, щях една по една да ги увия с хартия. Оглеждам се за Слим, той е в гаража, разглобява и сглобява отново двигателя на колата си. Казвам му: Мога да направя каквото ти дойде на ум, човече, каквото и да е, каквото и да е, всяко шибано нещо. Мога да се метна в колата, да ида до Палм Спрингс и да играя голф, да се прибера, да обядвам и да ида да плувам.

Цели два дни не съм спал. Когато най-накрая заспивам, сънят ми е дълбок като на новородено.

Няколко седмици по-късно се боря срещу Скот Дрейпър. Левичар и с талант. Добър тенисист, когото преди направо съм разбивал на пух и прах. Би трябвало да го бия с лекота, само че той просто ме побърква. Толкова съм далече от победата над него, че наистина започвам да се чудя аз ли съм бил този, който го е победил предишния път. Как така съм бил толкова добър до скоро? Сега той ме надиграва на всеки етап от играта.

След мача репортерите ме питат дали при мен всичко е наред. Не ми звучат обвинително или злонамерено. Звучат ми като Пери и Брад. Всъщност репортерите са загрижени, опитват се да разберат какво не е наред.

Брук е изумително несъпричастна. Друго, освен да губя, напоследък не правя. Не губя само когато отказвам участие в турнир и

единствените ѝ думи са, че е щастлива да съм до нея. А и понеже вече не играя постоянно, тя твърди, че не съм бил толкова навъсен.

Пълната липса на разбиране от нейна страна отчасти се дължи на жестокия тренировъчен и предсватбен режим. Тренира с Гил, за да може да се втъкне в онази бяла рокля. Тича, вдига гири, прави упражнения за разтягане, брой всяка калория. Като допълнителна мотивация е залепила снимка на вратата на хладилника и на снимката е поставила магнит с формата на сърце. На снимката е съвършената жена, казва тя. Съвършената жена със съвършените крака, краката, за които Брук мечтае.

Гледам в снимката втрещен, протягам ръка и докосвам магнитното сърце.

Това не е ли...?

Да, казва Брук. Шефи Граф.

Играя на Купа Дейвис, търся искра. Упражнявал съм се упорито, скъсал съм се от тренировки. Играем срещу Холандия. Първият ми мач в Ню Порт Бийч е срещу Шенг Шалкен. Висок е над метър и осемдесет, но бие сервисите сякаш е истинско буре. Въпреки това ударите му са чисти и като мен е отмъстител, играч от основната линия, който се отдръпва назад и се опитва да разхожда противника си из игрището. Знам за какво играя. Денят е слънчев, ветровит и странен, феновете от Холандия са обути в сабо и размахват лалета. Побеждавам Шалкен в три изтерзани сета.

Два дни по-късно играя срещу Ян Симеринк, известен и като Боклукчията. Играе с лявата ръка и има невероятно воле, при което топката стига мрежата за нула време, а и покрива добре същата мрежа. Само че това е единствената част от играта му, която не е смехотворна и не е сбъркана по начало. Всеки форхенд на Симеринк изглежда пропуснат удар, всеки бекхенд е скапан. Дори при сервис топката излита странно като от прашка. Боклук. Започвам мача изпълнен с увереност, после осъзнавам, че безформената му игра е мощно оръжие. Бездънните му изстрели непрекъснато вадят от равновесие съперника. Човек не може да прецени ситуацията. Два часа по-късно играта ми не върви, едва си поемам дъх и главата ме боли неистово. На всичко отгоре изоставям с два сета в резултата. Незнайно как успявам да

победа, постигам резултат 24–4 в купа Дейвис, един от най-добрите резултати, постигнати от американец. Спортните журналисти отдават дължимото на тази малка част от играта ми и ме питат защо не постигам такива резултати и в другите мачове. Макар да оценяват играта ми с умерен възторг, душата ми се постопля. Оценката им ме кара да се чувствам добре. В известен смисъл съм благодарен на Купа Дейвис.

От друга страна, заради Купа Дейвис се проваля уговорения ми час за маникюр. Брук ме е молила за какво ли не във връзка със сватбата ни и единствената молба, която ми е поставила като задължително условие е пръстите ми да са в изряден вид. Гриза си кожичките, правя го открай време, когато съм изнервен. Когато поставя брачната халка на пръста ми, казва тя, иска ръцете ми да изглеждат идеално. Точно преди мача ми с Боклукчията и после пак след мача, отстъпвам. Настанявам се на стола пред маникюристката и наблюдавам как жената привежда в добър вид кожичките ми. В ума ми витае мисълта, че това е също толкова изваждащо от равновесие и дори сбъркано, колкото и мачът срещу Боклукчията.

Мисля си: Ето на това вече наистина му викам боклук.

С четири хеликоптера, пълни с кръжащи над главите ни папараци, на 19 април 1997 година двамата с Брук сключваме брак. Церемонията е в Монтерей, в малка църква, в която е убийствена, направо престъпна жега.

Готов съм на всичко за полъх свеж въздух, но прозорците трябва да останат затворени, за да не се чува шумът от хеликоптерите.

Жегата е една от причините, поради която съм плувнал в пот по време на церемонията. Главната причина обаче е, че нервите и тялото ми са на ръба на колапса. Докато свещеникът монотонно нарежда, по лицето ми, по брадичката, по ушите ми сълзят капки пот. Всички ме гледат. И те се потят, но не като мен. Сакото на новия ми смокинг Дънхил е прогизнало. Дори обувките ми жвакат, докато вървя. Подметките на обувките ми са повдигнати. Още една молба на Брук, на която ми е забранено да откажа. Тя е почти метър и осемдесет висока и не иска да стърчи над мен на снимките, затова носи старомодни ниски половинки, а аз съм обут в нещо като кокили.

Преди да излезем от църквата, първа пред нас излиза фалшива булка, дубльорка на Брук. За да отвлече вниманието на папараците. Когато за пръв път чух за този план, изобщо не му обърнах внимание. Стори ми се незначителен. Сега, докато гледам как двойничката на Брук си тръгва, мен ме спохожда мисълта, че никой мъж не бива да присъства на сватбения си ден: и аз искам да си тръгна. Искам и аз да имам един двойник, който да заеме мястото ми.

Теглената от коне карета ни чака, за да ни откара с Брук до сватбеното тържество, което ще се състои в ранчо, наречено Пиния. Първо обаче ще се повозим на кола, за да стигнем до каретата. Сядам в колата до Брук, вирам се в скута си. Съсипан съм от истеричната пот, в която съм плувнал. Брук ме успокоява, всичко е наред, казва. И тя е в същото положение, само че всичко не е в ред. Нищо не е в ред.

Появяваме се на приема, вклиняваме се в зона на оглушителен шум. Около мен минава въртележка от познати лица: Фили, Гил, Джей Пи, Брад, Слим, родителите ми. Присъстват известни хора, които не познавам, никога не съм ги срещал, но смътно ги разпознавам. Приятели на Брук ли са? Приятели на приятели? Някои от приятелите от *Приатели*, така ли? Мярва ми се Пери, мой кум и самообявил се сватбен продуцент. Носи слушалки и микрофон като Мадона, за да е в постоянна връзка с фотографите, декораторите на цветя и обслужващия персонал. Толкова е увлечен в заниманията си, толкова е погълнат от тях, че ме кара да се чувствам още по-изнервен, което просто не ми се вярва, че е възможно.

Към края на вечерта двамата с Брук криво-ляво се добираме до сватбения си апартамент, за който съм уредил да напълнят със стотици свещи. Прекалено много свещи, стаята е като пещ. Жегата е по-свирепа и от тази в църквата. Отново започвам да се потя. Залавяме се да гасим свещите и се включват противопожарните датчици. Изключваме противопожарната система и отваряме прозорците. Докато се проветри стаята, ние се връщаме на приема, за да прекараме сватбената си нощ в ядене на шоколадов мус заедно с празнуващите.

Следобеда на следващия ден, на барбекю, предназначено за приятелите и семейството, двамата с Брук се появяваме ефектно. Според замисъла на Брук двамата сме облечени с каубойски шапки и ризи от деним и пристигаме на коне. Моят се казва Шугър. Тъжните му очи ми напомнят за Пийчис. Хората ме наобикалят, говорят ми,

поздравяват ме, потупват ме по гърба и ме обхваща желание да избягам. Прекарвам голяма част от времето за барбекюто с племенника си, Скайлър, сина на Рита и Панчо. Взимаме си по един лък и стрели и стреляме по един отдалечен дъб.

Докато опъвам лъка, изведнъж усещам внезапно прещракване в китката.

Отказвам се от участие в Откритото първенство на Франция за 1997. От всички настилки, клеят е най-враждебен към уязвимата китка. Няма как да издържа пет сета срещу калните плъхове, които са се упражнявали и са тренирали върху клей, докато аз съм бил на маникюр и съм яздил Шугър.

Но на Уимбълдън отивам. Искам да отида. Брук е получила роля в Англия, което означава, че може да дойде с мен. Добре ще е, мисля си, да сменим мястото. Пътуване до място, което не е остров и което да ни е първото като съпрузи.

Замисли ли се обаче човек, Англия е и си остава остров.

Прекарваме в Лондон няколко щастливи нощи. Вечеря с приятели. Експериментална пиеса. Разходка покрай Темза. Звездите предричат успешен Уимбълдън. А после изведнъж решавам, че по-скоро ще скоча в Темза. Изведнъж нищо не е в сила да ме накара да тренирам.

Казвам на Брад и на Гил, че се отказвам от участие в турнира. Казвам им, че съм в мъгла.

Брад пита. Какво, по дяволите, ще рече, че си в мъгла?

Играл съм тенис по много причини, отговарям му, и ми се струва, че нито една от тях не е моя.

Думите излизат, без да искам, не съм ги мислил предварително, също както в нощта със Слим. Само че звучат страшно истински. Толкова са истински всъщност, че си ги записвам. Повтарям ги пред репортерите. И пред огледалата.

След като напускам турнира, оставам в Лондон, чакам Брук да приключи със снимките на филма. Една вечер излизаме с група актьори и отиваме в световноизвестен ресторант, който Брук планира да посети.

Бръшляна. Брук и актьорите си говорят, аз си кротувам в единия край на масата и ям. Всъщност опустошавам храната. Поръчал съм си пет ястия, а за десерт изгребвам три лепкави карамелени сладкиша.

По някое време на една от актрисите ѝ прави впечатление какво огромно количество храна изчезва в единия край на масата. Поглежда към мен уплашена.

Винаги ли ядете толкова, пита ме тя.

Играя във Вашингтон срещу Флаш. Брад ми казва да изляза и да си го върна за миналогодишната загуба на Уимбълдън, само че на мен нищо не ми звучи по-безсмислено от цел като тази. Да си отмъстя? Пак ли да си отмъщавам? Вече не сме ли минавали по този път? Изпълва ме тъга и умора от факта, че Брад може да е толкова заслепен от своя Брадизъм, че чувствата ми до такава степен не значат нищо за него. Кой си мисли, че е, Брук ли?

Губя от Флаш, естествено, после казвам на Брад, че ме няма за никакви турнири през лятото.

Брад пита: Цялото лято ли?

Ще се видим през есента.

Брук е в Лос Анджелис, а аз прекарвам повечето си време в Лас Вегас. Слим е там и често омитаме магистралки. Благодарен начин, по който човек може да се изпълни с енергия, да се почувства щастлив, да се прочисти от мъглата. Харесва ми да се чувствам изпълнен с вдъхновение, въпреки че вдъхновението е сътворено от химията. По цели нощи будувам, по няколко нощи една след друга и се наслаждавам на тишината. Никой не телефонира, никой не ми праща факсове, никой не ме притеснява. Друго, освен да танцувам из къщата, да сгъвам прането и да мисля, нямам да правя.

Искам да се отърва от пустотата, казвам на Слим.

Хубаво, отвръща ми той. Да. Пустотата.

Освен от реенето от магистралките, изпитвам безспорно удовлетворение от факта, че се наранявам и стремително се нося към края на кариерата си. След десетилетия, в които съм се заигравал с мазохизма, вече наистина се устремявам към него.

Само че физическите последствия са неумолими. След два дни реене и безсъния аз съм като извънземно. Дори имам наглостта да се

чудя, защo ли съм като парцал. Аз съм спортист, тялото ми би трябвало да се справи. Слим непрекъснато е на макс с магистралките и май нищо му няма.

После изведнъж Слим рязко се влошава. Изглежда неузнаваем и не само наркотиците са виновни за състоянието му. Бил е в почти трескаво очакване да стане баща, а изведнъж една нощ ми звъни от болницата и ми казва: Случи се.

Какво?

Тя роди бебето. Месеци преди термина. Момченце. И тежи малко над половин килограм. Лекарите не са сигурни, че ще оцелее.

Втурвам се към Сънрайз Хоспитъл, болницата, където и аз и Слим сме се родили с разлика от двайсет и четири часа. Гледам през стъклото, към онова, което ми посочват като бебе и което може да се побере в отворената ми длан. Лекарите казват на двама ни със Слим, че бебето е в много лошо състояние. Трябва да му вливат венозно антибиотици.

На следващата сутрин лекарите ни съобщават, че венозното лечение е дало проблем. Системата е била включена към крачето на бебето и сега крачето на бебето е увредено. А освен това бебето не диша самостоятелно. Трябва да го включат към апарат. Рисковано е. Лекарите се опасяват, че дробчетата на бебето не са достатъчно развити, за да се справят с дихателния апарат, а без него то със сигурност ще умре.

Слим остава безмълвен. Направете всичко, което смятате за необходимо, казвам на докторите.

Страховете се оправдават, след няколко часа единият бял дроб на бебето отказва. След него отказва и вторият. Докторите вече казват, че дробовете наистина не могат да се справят с апарата, само че без него бебето умира. Просто не знаят какво да правят.

Остава една последна надежда. Има някаква машина, която върши същата работа, като вентилатора, но не уврежда дробовете. Машина, която приема кръвта от бебето, насища я с кислород и после отново я влива в бебето. Само че най-близкият такъв апарат се намира във Финикс.

Уреждам медицински самолет. Екип от доктори и сестри освобождават бебето от дихателния апарат и го занасят като яйце до площадката за излитане. Слим, приятелката му и аз се качваме в друг

самолет. Една сестра ни дава телефонен номер, на който да позвъним, щом кацнем, за да им кажем, дали бебето е понесло полета.

Когато самолетът каца във Финикс, поемам дъх и набирам номера.

То...?

Справи се. Сега обаче трябва да го вкараме в апарата.

Цяла вечност седим в болницата. Стрелките на часовника не помръдват. Слим пуши непрекъснато. Приятелката му безмълвно плаче над едно списание. Отдръпвам се за миг, за да се обадя на Гил. Кейси не се възстановява, казва той. Непрекъснато изпитва болки. Направо не звучи като Гил. Звучи като Слим.

Връщам се в чакалнята. Появява се лекар и сваля маската си. Не знам дали ще издържа на още лоши новини.

Успяхме да го включим към машината, казва лекарят. Дотук добре. Положението ще се изясни в следващите шест месеца.

Наемам къща близо до болницата за Слим и приятелката му. После взимам самолета за Лос Анджелис. По време на самолета трябва да спя, но вместо това съм вперил поглед в седалката пред мен и си мисля на какъв косъм виси всичко. *Следващите шест месеца положението ще се изясни.* Има ли някой, към когото тия страшни думи да не се отнасят?

Вкъщи, седя в кухнята и разказвам на Брук цялата покъртителна, страшна, почти нереална история. Тя е развълнувана, но и озадачена.

Пита ме. Как така допусна да се увлечеш толкова?

А мога ли да не се увлека?

След седмици Брад ме уговаря да се върна на корта, да играя в шампионата от Световната тенис асоциация в Синсинати. Изправям се пред Густаво Куертен от Бразилия. Само някакви си четирийсет и шест минути му трябва, за да ме бие. Това е третата ми поредна загуба в мач от първи кръг. Галиксън заявява, че ме изхвърля от отбора за Купа Дейвис. Постигнал съм един от най-добрите за американец резултати като член на отбора, но не го виня. Може ли някой да го вини?

На Откритото първенство на САЩ през 1997 година не съм поставен в основната схема за пръв път от три години. Нося риза с цвят на праскова и се оказва, че ризите като моите буквално се

изпаряват от щандовете. Да не повярва човек. Хората все още искат да се обличат като мен. Хората искат да изглеждат като мен. Виждали ли са ме на какво приличам напоследък?

Стигам до осминафинал и играя срещу Рафтър, за когото годината е много добра. На Откритото на Франция е стигнал до полуфинал и е личният ми фаворит за победител на този турнир. Рафтър има невероятен сервис и воле, които напомнят тези на Пийт. Винаги съм считал, че съперничеството ни с Рафтър е по-добро, отколкото това с Пийт. От естетическа гледна точка, защото Рафтър е по-последователен. Пийт може да играе някакви въшливи трийсет и осем минути, последвани от една блестяща минута, в която да спечели сета, докато Рафтър играе добре през цялото време. Висок е почти метър и деветдесет, с нисък център на тежестта, повратлив е като спортна кола. Патрик е един от най-трудните за преодоляване тенисисти на турнира, а още по-трудно е човек да не го харесва. Остава си висока класа, независимо дали печели или губи, а днес печели. Стиска ми ръката джентълменски, усмихва ми се и в усмивката му безпогрешно се чете нотка на съжаление.

Играя в Щутгарт след десет дни. Трябва да се спра да си почивам — да тренирам, но вместо това се налага да замина за Северна Каролина, за някакво градче, наречено Маунт Плезънт — Красивата планина заради Брук. Станала е много близка с Дейвид Стрикланд, един от актьорите в новия телевизионен сериал *Палавата Сюзън*, а Дейвид заминава за Северна Каролина, за да отпразнува рождения си ден със семейството. Брук иска да се присъединим. Според нея ще ни се отрази добре, ще **по**останем в провинцията, ще дишаме чист въздух, а на мен не ми хрумва достатъчно добра причина да откажа.

Маунт Плезънт е старомодно южняшко градче, само че не виждам никаква планина и изобщо не е толкова красиво. Къщата на Стрикланд е удобна, със стари дървени подове, меки легла и топъл, завладяващ аромат на канела и хляб с препечена кора. Съвсем в противоречие с идилията, къщата е разположена до голф игрище, задната ѝ врата е само на няколко метра от него, затова непрекъснато с периферното си зрение виждам как някой замахва и се приготвя за удар. Стопанката на къщата, баба Стрикланд, е пълничка в тялото и

лицето жена, извадена от идилична пасторална картина, която непрекъснато се върти около печката си, пече или бърка поредното огромно количество паеля. Паелята не се вписва точно в принципите за правилно хранене на спортистите, но от учтивост омитам чинията си и искам допълнително.

Брук е като в рая и част от мен я разбира. Къщата е заобиколена от редуващи се хълмове и стари дървета. Листата на дърветата са се обагрили в девет различни нюанса на оранжевото, а и тя обича Дейвид. Имат специална връзка, таен език от свои шеги и смешни закачки. От време на време влизат в ролите си от сериала, изиграват по някоя сцена, после се кикотят здраво. После набързо обясняват какво точно са изиграли и се опитват да ме вкарат в час, за да не се чувствам изолиран. Само че обясненията им винаги малко недостигат, винаги малко закъсняват. Аз съм петото колело и си го знам.

Нощем застудява. Хладният въздух ухае на бор и на земя и този мирис ме натъжава. Стоя на задната врата, гледам звездите, чудя се какво ми има, защото заобикалящата ме обстановка не ме очарова. Спомням си за онзи момент, преди много години, когато с Фили решихме, че аз ще се отказвам от тениса. Когато ми се обадиха тъкмо от тук, Северна Каролина, за участие в турнир. Останалото е история. Непрестанно се питам, ами ако?

Решавам, че трябва да поработя. Работата както винаги е отговорът на всички проблеми. Все пак Щутгарт е само след няколко дни. Няма да е никак зле да спечеля. Обаждам се на Брад и той ми намира игрище на горе-долу около час от къщата. Успява да изпроси и спаринг-партньор, млад аматьор, който ще се разтопи от удоволствие да тренира с мен тенис пейка сутрин. Шофирам през утринната мъгла към Блу Ридж Маунтинс и се срещам с аматьора. Благодаря му за отделеното време, а той ми отговаря, че удоволствието е изцяло негово. За мен ще е чест, господин Агаси. Чувствам се добродетелен — започвам да си върша работата, дори тук на това отдалечено място и после започваме да тренираме. На по-високата височина, топката лети, накъдето си иска, прави каквото си иска с гравитацията. Сякаш играем в космическото пространство. Усилието почти не си заслужава.

После младият професионален тенисист получава травма на рамото.

Следващите два дни от нашия южняшки излет прекарвам в наслаждане и редуване на паеля и размисъл. Когато се отегчавам до такава степен, че ми се дощява да си ударя главата в някой бор, отивам до голф игрището и правя опити да нацеля вратата.

Най-накрая идва време да си тръгвам. Целувам Брук за довиждане, целувам баба Стрикланд за довиждане и ми прави впечатление, че и двете целувки са изпълнени с еднакво количество страст. Летя до Маями, откъдето ще взема директен полет до Щутгарт. Минавам през изхода и кого друг да видя, ако не Пийт. Както винаги Пийт. Има вид на човек, който е прекарал последните месеци в тренировки, а когато не е тренирал, е лежал на койката в голата килия и замислял стратегии как да ме победи. Отпочинал е, целеустремен, напълно невъзмутим. Мислех си, че голямата разлика, която откриват спортните журналисти между мен и Пийт, е прехвалена. Твърде удобно, твърде важно за феновете, за Найк, за играта ми се струваше това наше съперничество с Пийт, бяхме като Янките и Ред Сокс на тениса. Човекът-сервис срещу човека-ретур в тениса. Стеснителният от Калифорния срещу Безочливия от Лас Вегас. Голяма простотия ми се е струвало. Или пък, ако трябва да използвам любимия израз на Пийт, безсмислица. Само че в този момент, докато си разменяхме по някоя дума на изхода, пропастта между нас зейна откровено, с плашещи размери, като пропастта между доброто и злото. Брад ми беше казал, че тенисът играе твърде голяма роля в живота на Пийт, и не играе достатъчна в моя и изглежда Пийт беше избрал верните пропорции на съотношението. Тенисът е неговият живот и той му се е посветил с упоение и отдаденост, докато всичките мои приказки за живота ми извън тениса са си тъкмо това — приказки. Просто красив начин да осмисля начините, по които се пиляя. За пръв път откакто го познавах — включително случаите, в които ме е размазвал на терена, изпитвам завист към Пийт заради неговата ограниченост. От сърце и душа ме обзема желание да притежавам неговата зрелищна липса на вдъхновение и невиджданата му липса на *необходимост* от вдъхновение.

Губя от Мартин в първия кръг на Щутгарт. Докато се прибираме с колата от стадиона, Брад е в настроение, в каквото за пръв път го

виждам. Наблюдава ме изумен и скръбен с нещо като съжалението, което видях у Рафтър. Когато стигаме до хотела, той ме моли да се кача в стаята му.

Брад тършува из минибара и измъква две бири. Не поглежда към етикетите им. Изобщо не му пука, че бирата е немска. Пие ли Брад немска бира, без да обръща внимание и без да се оплаква, стават лоши неща.

Носи джинси и черен пуловер. Мрачен е, ожесточен и остарял. Аз съм го състарил.

Андре, трябва да вземем важно решение и няма да излезем от тая стая, докато не го вземем тази вечер.

Какво има, Брад?

Така повече не можем да продължаваме. Ти си по-добър от това, в което си се превърнал. Или поне беше по-добър. Или трябва да се откажеш, или да започнеш отначало. Но повече не може да продължаваш с това изтезание.

Какво...?

Нека да довърша. Изоставил си играта. Или поне аз мисля така. Все още можеш да печелиш. Все още могат да се случват хубави неща. Но ти трябва пълно преобразяване. Трябва да започнеш от самото начало. Трябва да се откажеш от участие в турнири и да препоредиш нещата. Говоря ти най-откровено.

Когато Брад дава съвет да се откаже участие в турнири, знам, че в думите му шега няма.

Ето какво трябва да направиш, казва той. Трябва да тренираш, както от години не си тренирал. До краен предел. Трябва тялото ти да влезе във форма, умът ти трябва да влезе във форма и да тръгнеш от самото дъно. Имам предвид малки турнири, мачове срещу тенисисти, които и да те срещнат не са се осмелявали да мечтаят, камо ли да играят срещу теб.

Спира. Отпива голяма глътка бира. Мълча. Сигнали сме до кръстопът, това е, и имам чувството, че от месеци вървим стремглаво към него. От години. Зарейвам поглед през прозореца към трафика на Щутгарт. Никога не съм изпитвал по-голяма ненавист към тениса. Питам се. И какво като ненавиждаш тениса? Пука ли му на някого? Всички ония хора отвън, всички ония милиони хора, които ненавиждат работата, с която си изкарват хляба, не спират да си я вършат. Може

пък да правиш онова, което мразиш, да го правиш добре и да го правиш с настроение, може пък това да е смисълът на цялата работа. Мразил си тениса. Ами мрази си го, колкото ти душа иска. Не спирай обаче да го уважаваш, не спирай да уважаваш и себе си.

Казвам: Добре, Брад, все още не съм готов за края. Все още искам да играя. Кажете ми какво да направя и ще го направя.

ГЛАВА 21

Промяна.

Време е за промяна, Андре. Не можеш да продължаваш повече така. Промяна, промяна, промяна — по няколко пъти на ден си повтарям думата. Всеки ден. Повтарям я, докато мажа препечената си филийка с масло, докато си мия зъбите. Повтарям я не толкова като предупреждение, колкото като утешителен напев. Без ни най-малко да ме потиска, да ме кара да се срамувам, идеята, че трябва напълно да се променя, от горе до долу, ме връща към същината. Изведнъж вече не чувам непрекъснатото съмнение, което съпътства всяко лично решение. Този път няма да се проваля, не мога, защото или ще се променя сега или никога няма да се променя. Мисълта, че положението може да си остане такова, да си остана същия Андре до края на моя живот, е онази мисъл, която намирам за истински потискаща и срамна.

И все пак. Най-добрите ни намерения, често са осуетявани от външни сили, сили, които сами сме задвижили преди много време. Решенията, особено лошите, създават свой собствен импулс, а този импулс може да се окаже изключително труден за спиране. Всеки спортист го знае. Дори когато се заричаме да се променим, дори когато съжаляваме или се опитваме да поправим своите грешки, импулсът от миналото може да ни повлече по грешен път. Импулсът управлява света. Импулсът казва: Задръж, какво си се разбързал, все още аз командвам тук. Както един приятел обича да цитира стара гръцка поема:

Намеренията на дарените с вечен живот богове не се променят изведнъж.

Седмица след Щутгарт, докато пресичам летище „Ла Гуардия“, телефонът ми звъни. Обажда ми се мъж с хриплив глас, глас изпълнен

с упрек и обвинения. Гласът на Авторитета. Казва ми, че е лекар и работи за СТО. (Мисля, че тези букви означават: Световна тенис организация.) Гласът му е мрачен, сякаш му предстои да ми съобщи, че умирам. И всъщност тъкмо това ми казва.

Негово задължение било да проведе моите тестове на урината за скорошен турнир. Мое задължение е, казва ми той, да ви информирам, че показателите ви не отговарят на стандарта на СТО за забранени лекарствени средства. Във взетата от вас урина са открити следи от кристален метамфетамин.

Стоварвам се на един стол в залата за багаж. Нося раница, която смъквам от рамото си и пускам на пода.

Господин Агаси?

Да. Тук съм. Сега. Какво сега?

Ами, ще има разследване. Трябва да напишете писмо до СТО, в което да признаете вината си или да заявите своята невинност.

Ъхъ.Ъхъ.

Дали сте имали подозрения, че това вещество може да попадне в организма ви?

Да. Да. Имах.

В такъв случай се налага да обясните в писмото си как това вещество е попаднало в организма ви.

И после?

Писмото ви ще бъде разгледано на заседание на комисията.

И после?

Ако сте приели веществото съзнателно, ако вие, както и направихте, се признаете за виновен, ще бъдете наказан дисциплинарно, разбира се.

Как?

Лекарят ми напомня, че в тениса съществуват три типа нарушения със забранени вещества. В клас 1 са веществата, които подобряват представянето на спортистите и които водят до двегодишна забрана за участие в турнири. Само че, добавя той, кристалният метамфетамин категорично спада към клас 2 — вещества, подпомагачи възстановяването.

Мисля си: възстановяване. *Възстановяване.*

Казвам: Коего ще рече?

Тримесечно отстраняване от кортовете.

Какво да правя с писмото, щом го напиша?

Ще ви дам адрес. Можете ли да го запишете?

Ровя в раницата за бележника си. Казва ми улицата, града, пощенския код и аз записвам всичко, без изобщо да имам намерение да пиша писмо.

Докторът ми казва още някои неща, които не чувам, после му благодаря и затварям. Излизам със залитане от летището и спирам такси. На път за Манхатън се взирам през зацапания прозорец и казвам на тила на таксиджията: Край на промяната.

Отивам направо в къщата на Брук. За щастие тя е в Лос Анджелис. Иначе нямаше да мога да скрия обзелите ме емоции пред нея. Щеше да се наложи да ѝ призная всичко, а точно в този миг изобщо нямаше да се справя с тази задача. Хвърлям се на леглото и на мига заспивам като мъртъв. Събуждам се след час и си мисля, че цялата работа е била кошмар. Какво облекчение.

Трябват ми няколко минути, за да приема, че, напротив, телефонното позвъняване е било истина. Лекарят беше истински. И метамфетаминът също.

Името ми, кариерата ми, всичко е поставено на карта в игра, която не може да бъде спечелена. Каквото и да съм постигнал, какъвто и труд да съм положил, всичко това скоро нямаше да има никаква стойност. Част от проблема ми с тениса винаги е било натрапчивото чувство, че е безсмислен. Сега съм на път да науча истинското значение на понятието „безсмисленост“.

Направо ме забива.

Не мигвам до сутринта, чудя се какво да правя, на кого да кажа. Опитвам се да си представя публичното унижение, не заради някаква рекламна фраза, която някой ми е лепнал, а заради моята откровена глупост, заради мен самия. Ще ме изритат отвсякъде. Ще използват името ми за предупреждение и назидание.

Въпреки че направо умирам от болка в следващите няколко дни, не изпадам в паника. Не му е времето, все още не е. Не мога да си го позволя, заради няколко други проблема, които ми се стоварват от всички страни. Хората около мен, мои близки, които обичам, страдат.

Лекарите трябва да оперират за втори път врата на Кейси. Първата операция е направена много зле. Уреждам със самолет да я преместят в Лос Анджелис, където да получи най-добрите грижи, само

че в периода след операцията тя отново е обездвижена, лежи по гръб в болничното си легло и страда неопишуемо. Не може дори ръката си да помръдне, казва, че скалпът и кожата ѝ горят. Стаята ѝ е непоносимо гореща, а тя прилича на баща си: не понася горещината. Целувам я по бузата и казвам. Не се притеснявай. Ще оправим работата.

Поглеждам към Гил. Той се смалява пред погледа ми.

Отивам бегом до най-близкия магазин за техника и купувам най-големия, най-мощния климатик, който имат. Двамата с Гил го поставяме под прозореца на Кейси. Когато го включвам на максимална мощност, с Гил удряме ръце и Кейси се усмихва, защото струята хладен въздух облива красивото ѝ кръгло лице.

След това тичам до магазина за играчки и купувам от онези малки надуваеми пояси за малки деца. Внимателно приплъзвам пояса под Кейси. Нагласявам го, така че главата ѝ да е в центъра, после започвам да го надувам внимателно и постепенно, докато не започва да повдига главата ѝ, без да променя ъгъла на врата ѝ. Гледа ме с нескрито облекчение, благодарност и радост, които сияят на лицето ѝ и в този поглед, в това малко и смело момиченце намирам онова, което търся, философския камък, който обединява всичко преживяно, доброто и лошото от последните няколко години. Страданието ѝ, живата усмивка на лицето ѝ, по което се чете болка, моят дял в облекчаването на тази болка — това е, това е смисълът на всичко. Колко пъти ще се налага да ми се показва? Затова сме тук. За да се борим с мъката, когато е възможно, да облекчим мъката на останалите. Толкова е просто. Толкова е трудно да се разбере.

Обръщам се към Гил и той го вижда сам, по страните му блестят сълзи.

После, докато Кейси спи, докато Гил се прави, че не спи в ъгъла, сядам на стол с твърда облегалка до леглото с бележник в скута и пиша писмо до СТО. Писмото е пълно с лъжи, примесени с малко нещо истина.

Признавам, че в организма ми е имало забранени вещества, но твърдя, че не съм ги взел умишлено. Казвам, че Слим, когото след този случай съм уволнил, е известен като зависим от подобни вещества, и че често е смесвал сода с метамфетамин, което си е самата истина. И тогава стигам до истинската лъжа в писмото. Пиша, че наскоро по случайност съм пил от една от содите с метамфетамин на Слим и така

неволно съм погълнал неговия наркотик. Казвам, че съм се почувствал натровен, но съм си мислел, че организмът ми ще се очисти бързо. Очевидно не се е случило така.

Моля за разбиране и снизхождение, припряно се подписвам: Искрено ваш.

Седя с писмото в скута си и наблюдавам лицето на Кейси. Залива ме срам, разбира се. По природа съм искрен човек. Когато лъжа, почти винаги не е умишлено или поне не е умишлено от моя страна. Но само като си представех лицето на Кейси, когато научи, че чичо Андре взима дрога и е отстранен за три месеца от тениса, и когато умножих това лице по няколко милиона, друго, освен да излъжа, не ми хрумна.

Обещавам си, че поне тази лъжа слага край на цялата работа. Ще изпратя писмото, но повече нищо друго не искам да правя. Ще оставя адвокатите си да се оправят по-нататък. Няма да се явявам пред никаква лекарска комисия и няма да лъжа повече никого в очите. Няма да лъжа повече пред останалите. От този момент нататък ще разчитам на вярата на хората и на онези с костюмите. Ако могат да уредят проблема без много шум, без да се разчува, хубаво. Ако ли не, ще се справям с последствията.

Гил се събужда. Сгъвам писмото и излизам с него в коридора.

Под светлината на флуоресцентните лампи той изглежда изпит, блед. Изглежда — направо не вярвам — слаб. Забравил съм: в коридорите на болниците научаваме какво означава животът. Прегръщам го и му казвам, че го обичам и че заедно ще се справим.

Той кима, благодари ми, казва някакви неразбрани думи. Дълго време стоим в мълчание. В погледа му виждам как мислите му кръжат над бездната. После той се насилва да се поразсее. Исква да поговори за нещо, каквото и да е, което да не е свързано със страх и тревоги. Пита ме как вървят нещата при мен.

Казвам му, че съм решил да започна отново сериозно да се занимавам с тенис, да започна от дъното, от малките турнири и отново да си проправя пътя нагоре. Казвам му, че Кейси ми е показала пътя, изпълнила ме е с желание да го извървя.

Гил отвръща, че иска да ми помогне.

Не, ти си имаш други грижи.

Ей. Покачи се на раменете ми, забрави ли го? Извиси се?

Направо не вярвам, че у него е останало и зрънце вяра. Дал съм му толкова много поводи да се съмнява в мен. Аз съм на двайсет и седем, възраст, на която тенисистите започват да губят формата си, аз говоря за втори шанс, а Гил не се намръщва, не повдига вежди.

Да се хвърляме, казва той. *Време е за битка.*

Започваме от самото начало, сякаш съм тийнейджър, сякаш никога преди не съм тренирал, защото аз така и изглеждам. Аз съм тромав, дебел и крехък като котенце. Цяла година не съм пипвал гирички. Най-тежкото нещо, което съм вдигал, е климатикът на Кейси. Трябва отново да преоткрия тялото си, внимателно и постепенно да му придам сила.

Най-напред: с Гил сме в спортната зала. Седя на свободна пейка, той се е надвесил над уреда за упражнения с крака. Разказвам му какво съм сторил на тялото си. За метамфетамините. Разказвам му за предстоящото отстраняване. Не мога да поискам от него да ме извади от пропастта, ако не знае колко надълбоко съм пропаднал в нея. След разказа ми изглежда толкова съсипан, колкото и в болничната стая на дъщеря си. За мен Гил винаги е бил възплъщение на статуя на Атлас, сега обаче ми изглежда така, сякаш на раменете му буквално се е стоварил светът, сякаш се опитва да повдигне проблемите на шест милиарда души. Гласът му е сподавен.

По-отвратен от себе си не съм се чувствал никога.

Разказвам му, че с метамфетамините е свършено. Повече няма дори да ги пипна, но то се подразбира от само себе си. Той го знае, така както и аз го знам. Прокашля се, благодари ми, че съм бил честен, после загърбва въпроса. Къде си бил, казва той, няма значение. От сега нататък, ще се съсредоточим към целта, която си си поставил.

Която сме си поставили, казвам аз.

Точно така.

Съставя план. Определя подходяща диета. И на ролята на Веселяка слагаш кръст, казва той. Край с изкушенията, край с хамбургерите, край на лесните избори.

И никакво пиене повече, казва ми той.

Най-вече той ще ми състави и ще ме подложи на строг график. Храна, упражнения, тренировки, тенис, в точните часове всеки ден.

Като част от новия ми аскетичен живот, жена ми ще ме вижда по-рядко. Чудно ми е, дали изобщо ще ѝ направи впечатление отсъствието ми.

Преживявам кошмарно труден месец с Гил. Всеки миг от него е толкова труден, колкото и миговете от някогашния ни минивоенен лагер в началото на 1995 година. След това отивам на малък турнир, в дъното на стълбицата на професионалния тенис. Чекът за победителя е 3500 долара. Публиката е по-малко и от тази на футболна среща на гимназиални отбори.

Мястото е Университетът на Невада. Позната територия за непривично събитие. Докато с Гил влизаме в паркинга, си мисля колко далече съм стигнал и колко всъщност не съм. Това са същите кортове, на които играех като седемгодишно хлапе. На това място дойдох, когато Гил напусна работата си и започнахме да работим заедно. Точно на това място стоях, пред неговия кабинет, подскачах на един крак, защото горях от нетърпение да извървя пътя, който ни предстоеше. Сега, няколко метра по-нататък, играех с любители и стари величия.

С други думи, точно хора като мен.

Малкият турнир е пример за незначително занимание и това най-много личи в разтакаването на играчите. Храната преди мача е като храната в самолетите: гумено пилешко, повехнали зеленчуци, блудкава сода. Имало е времена, в които на турнири от Шлема аз съм се разхождал покрай безкрайния бюфет, бърбел съм си с главни готвачи с бели шапки, които са ми правели пухкави омлети и домашни приготвена паста. Всичко е вече прах и пепел.

Униженията не спират до тук. На малкия турнир момчетата за топките не достигат. И има защо, защото просто няма топки. На мач се падат по три. От двете страни на твоя корт се редят кортове, на които също се играят мачове и то по същото време. Когато човек подхвърля топката, за да бие сервис, вижда какво правят играчите от лявата и от дясната му страна. Чува ги да спорят. Не ги е грижа дали съсипват концентрацията му или не. Майната ти на теб и на концентрацията ти. От време на време някоя топка идва на подскоци до краката ти от друг корт и чуваш, малко помощ! Спираш да правиш каквото и да е и хвърляш обратно топката. Сега ти си момчето за топките. Отново.

Сам си пишеш и резултатите на дъската. На ръка. По време на смяната на игрищата прехвърлям малки пластмасови цифри, чувствам се сякаш си играя на детска игра. Феновете се смеят и крещят разни работи. Как всемогъщият бил паднал ниско! Образът е всичко, нали, приятел? Високопоставен служител заявил, че да играе Андре Агаси в малки турнири било като Брус Спрингстийн да свири в кръчмата на ъгъла.

И какво му е лошото Спрингстийн да свири в кръчмата на ъгъла? Мисля, че ще е много готино понякога Спрингстийн да свири в кръчма.

Аз съм номер 141 в световната ранглиста, най-ниската ми позиция в живота ми на възрастен, най-ниската позиция, за която някога ми е минавало през ума, че ще заемам. Спортните журналисти твърдят, че съм унижен. Страшно им харесва да го повтарят. Дори не си представят колко са погрешни преценките им. Унижен бях в онази хотелска стая с Брад. Унижен бях, докато смърках магистралки със Слим. Сега съм само щастлив да съм на корта.

И Брад се чувства по същия начин. Нищо унижително не вижда в малките турнири. Отново е изпълнен с енергия, отново е впрегнал всички сили и аз го обичам заради това. Развълнуван е от малкия турнир, тренира ме така, сякаш ни чака Уимбълдън. Той не се и съмнява, че това е първата стъпка по обратния път до номер едно. Неизбежно, аз веднага подлагам вярата му на проверка. Аз съм сянка на предишното си аз. Ръцете и краката ми може и да се оправят, но умът ми е далеч от добрата форма. Стигам до финала и умът ми ме предава. Срива се под напрежението, под непознатото, присмеха на публиката и губя.

Брад не се обезкуражава. Някои техники ще трябва да усвояваме отново, казва той. Подборът на ударите, например. Трябва да вкараш във форма мускула, с който в разгара на битката тенисистът решава кой удар е подходящ и кой не е такъв. Трябва да си припомниш, че не е важно дали си направил най-добрия удар в света, нали? Не е ли подходящ моментът и ударът не е подходящ.

Всеки удар е добре обмислено предположение, а аз съм загубил навика да обмислям. Неопитен съм както в началото. Трябвали са ми двацет и две години, за да открия таланта си, да спечеля първия си турнир от Шлема и само две години, за да го загубя.

Седмица след турнира във Вегас, играя на малък турнир в Бърбанк. Турнирът се провежда в обществен парк. До централния корт от едната страна има огромно дърво, което хвърля повече от шест метра сянка. Играл съм на хиляди кортове в кариерата си, а този е най-лошият от всички. До мен достигат шумовете от деца, които играят на топка, клаксоните на колите и свирят касетофони. Турнирът се провежда в почивните дни около Деня на благодарността. Вместо да ям у дома пуйка, аз се тътря из градския парк на Бърбанк, а позицията ми в световната ранглиста е със 120 места по-надолу, отколкото съм бил две години преди този Ден на благодарността. Междувременно в Гьотеборг се провежда Купа Дейвис. Ченг и Сампрас срещу шведите. Тъжно е, но и справедливо, че не съм с тях. Не ми е там мястото. Мястото ми е тук, под нелепото дърво до корта. Не приема ли, че се намирам там, където заслужавам, никога няма да се върна отново на старите позиции.

Загрявам преди мача и си давам сметка, че съм на четири минути от студиото, където Брук снима *Палавата Сюзън*. Пери вече е продуцент на сериала. Сериалът е станал невероятен хит и Брук е заета, работи по дванайсет часа на ден. Въпреки това е странно, че не наминава, не отделя пет минути да погледа малко. Дори когато се прибирам у дома, тя не ме пита за мача.

Затова и аз не питам нищо за *Палавата Сюзън*.

Говорим си за разни работи. Нищо съществено не си казваме.

Нарушавам тренировъчния си режим само за да се видя с Пери и да основа благотворителна организация. Говорили сме за такова нещо преди петнайсет години, като двама изпълнени с идеали тийнейджъри с пълни усти с шоколадови курабийки с пълнеж от сладолед. Мечтали сме да стигнем до ниво, от което ще можем да дадем на свой ред и най-накрая сме стигнали до такава точка. Осигурил съм дългосрочен договор с Найк, които ще ми платят десетки милиони през следващите десет години. Купил съм къща на родителите си. Погрижил съм се за всеки един член на моя екип. Сега вече имам финансовата свобода да мисля по-широко, да си поставя по-мощни цели и през 1997 година,

въпреки че съм стигнал самото дъно или пък понеже съм стигнал дъното, аз съм готов.

Най-важната ми грижа са децата в риск. Възрастните винаги могат да потърсят помощ, но децата не могат да надигнат глас, те са беззащитни. Затова първият проект на моята фондация е да създаде център за подслон за малтретирани и изоставени деца, които са били поставени под защитата на съда. Центърът има жилище за деца със здравословни проблеми и са осигурени условия да учат. След това започваме програма за осигуряване на дрехи за три хиляди деца от града всяка година. После осигуряваме училищни стипендии за Университета на Невада. После Клуб за момчета и момичета. Фондацията ми взема една рушаща се сграда с площ 670 кв.м. и я превръща в забележителна сграда с площ 7 600 кв.м., с компютърна лаборатория, стол, библиотека и тенис кортове. На откриването ѝ реч произнася Колин Пауъл.

Прекарвам много безгрижни часове в Клуба за момчета и момичета, срещам се с деца, изслушвам историите им. Водя ги на тенис корта, уча ги как правилно да хващат ракетата, виждам как очите им заискряват, защото никога дотогава не са хващали ракета. Седя с тях в компютърната зала, желаещите за която са толкова много, че се редят на предълги опашки и търпеливо чакат реда си. Изумен съм, наранен съм, като осъзнавам, колко решени са да учат. Друг път просто си седя в залата за тренировки в Клуба и играя пинг-понг с децата. Винаги, когато влизам в тази зала се сецам за залата за тренировки в академия Болетиери, където толкова ме беше страх първата вечер, че вървах с гръб към стената. Споменът поражда у мен желание да осиновя всяко дете, което виждам.

Една вечер седя в залата със Стан, мъжът, който ръководи Клуба за момчета и момичета. Питам го. Какво още можем да направим? Как можем да променим драстично живота им към добро?

Стан ми отговаря. Трябва да измислите начин как да изпълните със занимания по-голямата част от деня им. Иначе ще се движите с една стъпка напред и две назад. Наистина ли искате да промените живота им към добро? Искате ли да имате дълготрайно влияние върху живота им? Трябва да оказвате влияние върху по-голямата част от деня им. Всъщност трябва да заемате целия им ден.

Затова през 1997 с Пери отново сядаме заедно и стигаме до идеята да включим и образование към нашата работа. След това решаваме да *превърнем* образованието в наша работа. Само че как? Бързо стигаме до решението да отворим частно училище, но бюрократичните и финансовите пречки са прекалено много. Случайно по *60 минути* чувам за училище по благотворителен проект и това е моментът, в който решението се явява само. Тези училища са отчасти финансирани от щата, отчасти от частни фондове. Изпитанието е в събирането на пари, но добрата част е в пълния контрол. С училище по благотворителен проект сме в състояние да направим нещата така, както ние искаме. Ще имаме свободата да изградим нещо уникално. Специално. И ако проработи, идеята може да се разпространи като огън. Може да се превърне в модел за създаването на подобни училища из цялата страна. Може да промени вида на образователната система, която познаваме.

Направо не мога да повярвам на тази ирония на съдбата. С едно предаване *60 минути* баща ми реши да ме изпрати да уча при Болетиери, а сега с предаване *60 минути* ми показва пътя, по който да се завърна у дома, дава ми карта, по която да открия смисъла на своя живот, своята мисия. С Пери решаваме да изградим най-доброто училище от този род в Америка. Решаваме да наемем най-добрите учители, да им плащаме добре и да поставим така ситуацията, че те да са отговорни за резултатите и постиженията на учениците. Решаваме да покажем на света, какво може да се постигне, когато човек поставя стандарти, които са невъобразимо по-високи и развърже кесията. Стискаме си ръце при постигнатото съгласие.

Ще отделя милиони от своите пари за изграждането на училището, но ще трябва да наберем още милиони. Залагаме сума от 40 милиона, която ще изплащаме, като се възползваме от моя талант и известността на моето име. Най-накрая и от известността ми ще има полза. Всички онези известни хора, които съм срещал по разните събирания и чрез връзките на Брук, ще ги помоля да отделят от времето си и да споделят таланта си за моето училище, да посетят децата и да станат част от ежегодното финансиране на фонда, което ще наречем Голям шлем за децата.

Двамата с Пери избираме място за нашето училище, когато ми се обажда Гари Мюлер от Южна Африка, който преди време е бил тенисист и треньор по турнирите. Организира тенис проява в Кейптаун, за да събере пари за фондацията на Нелсън Мандела. Пита ме дали искам да участвам.

Не знаем дали Мандела ще присъства, казва той.

Дори да има минимален шанс, аз ще участвам, казвам.

Гари веднага звъни отново. Добри новини, казва ми той. Ще се срещнете с Големия човек.

Майтапиш се.

Потвърдил е. Ще присъства на събитието.

Стискам здраво телефона. От години се възхищавам на Мандела. Следил съм борбата му, престоя му в затвора, чудодейното му освобождение и впечатляващата политическа кариера със страхопочитание. Перспективата да се срещна с него, да говоря с него направо ме зашеметява.

Разказвам на Брук. От дълго време не ме е виждала толкова щастлив, затова и тя е щастлива. Иска да дойде с мен. Събитието ще се състои в близост до мястото, където са били снимките на филма й за Африка през 1993 година, когато си пращахме факсове.

Веднага отива да си купи подходящо облекло за сафари.

Джей Пи споделя възхищението ми към Мандела, затова го каня да се присъедини и той, да вземе и съпругата си, Джони, която и двамата с Брук обичаме. Четиримата летим за Южна Африка, после взимаме друг самолет за Йоханесбург. После скачаме в разнебитено самолетче и се понасяме към сърцето на Африка.

Връхлита ни буря и кацаме принудително. Сковаваме колиба и я покриваме със сламен покрив наред пустошта, а сред воя на бурята чуваме гласовете на стотици животни, които бягат наоколо. Поглеждаме въвн от колибата към ширналата се савана, наблюдаваме как буреносните облаци се носят над хоризонта и двамата с Джей Пи си казваме, че моментът е изумителен. И двамата сме прочели спомените на Мандела „Дългият път към свободата“, само че се чувстваме като герои от разказ на Хемингуей. Сещам се за едни думи на Мандела, казани в някакво интервю: Няма значение къде си в живота, защото пред теб има още много път, който да извървиш. Сещам се и за един от любимите цитати на Мандела от поемата

Invictus^[1], вдъхвали му сила в моментите, когато си е мислел, че пътят му приближава края си: Аз съм господар на съдбата си. Аз съм капитан на душата си.

Когато бурята отминава, отново се качваме на самолета и стигаме до мястото, определено за тенис събитието. Отиваме на тридневен сафари. Всяка сутрин, преди изгрев, се качваме на джипа. Караме и караме, изведнъж спираме. Двайсет минути прекарваме в чакане в пълна тъмнина, а двигателят работи. Когато зората изгрява, бавно разбираме, че сме на брега на обширно и покрито с мъгла тресавище, заобиколено от десетки различни видове животни. Виждаме стотици африкански антилопи. Най-малко седемдесет и пет зебри. Виждаме жирафи високи, колкото двуетажни сгради, които се носят с плавни танцови стъпки около нас и сред дърветата, щипват листа от най-високите клони и се чува шум като от хрупане на целина. Усещаме, че пейзажът ни казва: Всички тези животни, започват деня си в опасен свят, а излъчват потресаващо спокойствие и съгласие със съдбата си, защо вие не можете така?

С нас има шофьор и стрелец. Името на стрелеца е Джонсън. Много харесваме Джонсън. Той е нашият африкански Гил. Той бди над нас. Знае, че го харесваме и се усмихва със същата гордост, като при първокласен изстрел. Познава местността по-добре и от африканските антилопи. В един миг замахва с ръка към дърветата и хиляди малки маймунки като по даден сигнал се изсипват на земята, подобно на есенни листа.

Караме сред непроходимите храсталаци една сутрин, когато изведнъж джипът подскача, извива се и ние обръщаме надясно.

Какво стана?

За малко да налетим на лъв, заспал наред пътя.

Лъвът се надига и ни гледа с изражение, което казва: *Събудихте ме*. Главата му е огромна. Очите му са яркочълти. От него се носи толкова силен мирис на мускус, че главите ни се замайват.

Гривата му е като моята от едно време.

Не вдигайте никакъв шум, пошушва шофьорът.

Каквото и да правите, прошепва Джонсън, не се изправяйте.

Защо?

Лъвът ни възприема като огромен хищник. В момента се страхува. Ако се изправите, ще разбере, че сме неколцина дребни хора.

Схващаме положението.

След няколко минути, лъвът се отдръпва в гъстата растителност на саваната. Продължаваме с джипа.

По-късно, докато се връщаме към лагера си, аз се навеждам към Джей Пи и му прошепвам: Имам да ти казвам нещо.

Давай.

В момента преживявам, ами, труден момент. Опитвам се да загърбя някои работи.

Какъв е проблемът?

Сега не мога да ти обясня. Но исках да ти се извиня, ако ти се струвам променен.

Ами сега като отваряш дума за това, така е. Променен си. И какво става?

Ще ти кажа, като се ориентирам вече и сам.

Той се засмива.

После разбира, че не се шегувам изобщо. Пита ме. Добре ли си?

Не знам. Честно не знам.

Иска ми се да му разкажа за депресията, за безизходността, за времето със Слим, за предстоящото наказание от СТО. Но не мога. Не сега. Не и докато не го оставя далеч зад гърба си. В момента всички събития напомнят случката с лъва, прекалено е близо и очите му искрят. Не искам да изкажа проблемите си на глас, от страх да не ги ядосам, да ги подтикна да ми се нахвърлят. Искам само да предупредя Джей Пи, че имам такива.

Казвам му и че отново съм се захванал сериозно с тениса и че ако се справя с този труден момент, ако мога да се завърна, всичко вече ще е различно. Аз ще съм различен. Но дори и да не успея, дори ако с мен като тенисист е свършено, ако загубя всичко, аз въпреки всичко ще съм съвсем различен човек.

Той казва. Свършено като тенисист ли?

Искам просто да го знаеш.

Прилича на изповед, на признание. Джей Пи ме гледа натъжен. Стиска ми ръката и ми казва със също толкова думи, че аз съм капитан на съдбата си.

Пътуваме към Кейптаун, където играя тенис с очевидно нетърпение, като дете, което си върши домашните задължения в събота сутрин. Най-накрая идва моментът. С хеликоптер кацаме в огромен двор и ни посреща лично Мандела. Заобиколен е от фотографи, служители, репортери, помощници, а той се извисява над всички тях. Не само изглежда по-висок, отколкото съм очаквал, но е и по-силен, по-здрав. Изглежда като бивш спортист, което ме изненадва, като се имат предвид годините на тежък труд и мъчения. Само че той наистина е бивш спортист, на младини е бил боксьор, а в затвора, пише той в спомените си, е поддържал формата си с тичане на място в килията и от време на време е играл тенис на грубо направен корт. При цялата му сила обаче усмивката му е сърдечна и почти ангелска.

Казвам на Джей Пи, че ми прилича на светец. Напомня ми на Ганди. У него няма никакво огорчение. Погледът на очите му, увредени от годините работа в затворническата каменоломна, където се е добивала вар с непоносим блясък, е изпълнен с мъдрост. Погледът му казва, че той е разкрил някаква тайна, открил е някакъв насъщен отговор.

Едва успявам да скалъпя някакво изречение, докато той ме гледа съсредоточено, ръкува се с мен и ми казва, че се възхищава на играта ми.

Повежда ни към огромна приемна, където е сервирана официална вечеря. С Брук сядаме на масата на Мандела. Брук седи от дясната ми страна, а Мандела седи от нейната дясна страна. Докато се храним той разказва истории. Имам безброй въпроси, но не искам да го прекъсвам. Разказва за остров Робен, където е прекарал осемнайсет години от своята двайсет и седем годишна присъда. Разказва как е надвил няколко от своите пазачи. Като специално отношение те му позволявали да се разхожда по брега на малко островче с въдица и да си налови сам вечеря. Усмивва се при спомена, почти с носталгия.

След вечерята Мандела става и произнася вълнуваща реч. Темата му е: всички трябва да се грижим един за друг, това е задачата ни в живота. Но трябва да се грижим и за себе си, което означава да *внимаваме* какви решения взимаме, да *внимаваме* за връзките си, да *внимаваме* за думите си. Трябва внимателно да променяме живота си, за да не се превърнем в жертви. Имам чувството, че говори лично на

мен, сякаш знае колко пренебрежително съм се отнасял с таланта и със здравето си.

Говори за расизма, не само в Южна Африка, но и в целия свят. Всичко е заради невежеството, а образованието е единственият изход. В затвора Мандела всеки ден отделял по няколко часа за самообразование. Създал нещо като университет и той със своите събратя по съдба станали учители в този университет. Учили се един друг. Преживял самотата на доживотната си присъда с четене, най-много обичал Толстой. Едно от най-тежките наказания, които неговите пазачи му наложили, било забраната да се образова за няколко години. За пореден път в думите му проблясва лично отношение. Замислям се за работата, с която сме се захванали с Пери във Вегас, за нашето училище и усещам прилив на увереност. Но съм и притеснен. За пръв път от много години така остро усещам липсата на образование. Усещам тежестта на тази липса, какво нещастие ми носи. Гледам на нея като на престъпление, в което имам свой принос. Замислям се колко ли хиляди в родния ми град са жертви на това престъпление в момента, лишавани са от образование, без да осъзнават какво губят.

Най-накрая Мандела разказва за пътя, който е изминал. За трудностите, които съпътстват човешкия живот и въпреки това, казва той, има чистота и благородство в това да си пътешественик. Когато спира да говори и сяда на стола си, осъзнавам, че пътуването ми, сравнено с неговото, е нищожно, но не това е бил смисълът на думите му. Мандела казва, че всяко пътуване е важно и че няма невъзможно пътешествие.

Разделяме се с Мандела и съм под влияние на магнетичната му личност. Намерил съм вярната посока. Един приятел по-късно ми показва пасаж в спечелил Пулицър роман „Смърт в семейството“, в който някаква жена, която скърби дълбоко казва:

Сега вече съм почти зрял член на човешката раса...

Мисли си, че дотогава не е имала възможност да прозре каква сила има скрита у човека, как той може да устоява. Обича и уважава всички страдащи, дори онези, които страданието е сломило.

Смисълът на тези думи е много близък до онова, което чувствам, докато се разделяме с Мандела. Затова мисля, докато хеликоптерът се издига. Обичам и уважавам страдалите и страдащите. Сега вече съм почти зрял представител на човешката раса.

Бог иска да израстваме.

Нова година, последните часове на тази ужасна 1997 година. С Брук сме на някакво тържество в Ню Йорк и на следващата сутрин се събуждам рано. Завивам се през глава и после си спомням, че съм уговорил тренировка с едно дете от турнира, Винс Спадеа. Решавам, че ще отменя тренировката. Не. Крясвам на себе си. Не можеш да откажеш. Вече си друг човек. Няма да започнеш 1998 година с успиване и отменяне на тренировки.

Насилвам се да стана от леглото и да се видя със Спадеа. Въпреки че това е само тренировка и двамата искаме да поиграем. Момчето я превръща в истинска битка, което ми допада, особено щом печеля. Напускам корта. Задъхан съм, но и усещам силата си. Старата сила.

Това ще е моята година, казвам на Спадеа — 1998 е моята година.

Брук ме придружава на Откритото първенство на Австралия и гледа как попилявам първите си три съперника на корта и за лош късмет наблюдава, когато се изправям срещу Алберто Берасатеги от Испания. Повеждам с 2–0 сета, после непредвидено, невероятно, без никаква причина, губя мача. Берасатеги е гаден противник, но ми е бил в ръцете. Необяснима загуба, един от редките случаи, в които съм губил мач, след като съм водил с два сета. Това отклонение от завръщането ли е или мъртва хватка?

Заминавам за Сан Хосе и играя добре. На финала се изправям срещу Пийт. Изглежда се радва да ме види отново на корта, да ме види от другата страна на мрежата, сякаш съм му липсвал. Трябва да призная, че и той ми е липсвал. Печеля, 6–2, 6–4 и към края на мача, сякаш част от него иска да спечеля аз. Пийт знае, че се опитвам да се върна, колко дълъг път ми предстои.

В съблекалнята го дразня колко лесно е било да го бия.

И как е да загубиш от някой, който не е сред стоте най-добри тенисисти?

Не съм притеснен кой знае колко, отвърща ми той. Няма да се повтори.

После го дразня за последните писания около личния му живот. Скъсал е със студентката по право и се среща с една актриса.

Лош ход, казвам му.

Думите ми изненадват и двама ни.

В стаята за среща с медиите репортерите ме разпитват за Пийт и Марсело Риос, който се бори за номер едно в ранглистата: Кой от двамата мислите, че ще надделее?

Нито един от двамата.

Нервно хихикат.

Мен ако питате, аз ще съм номер едно.

Направо се изсмиват.

Не. Истината ви казвам. Сериозно ви говоря.

Те ме гледат втренчено, после чинно си записват налудничавото ми предсказание в бележниците си.

През март заминавам за Скотсдейл и печеля своя втори чист турнир. Побеждавам Джейсън Столтенберг от Австралия. Австралиец до мозъка на костите си, солиден, здрав, със завидна игра във всяко отношение, която подчинява съперниците му. Той е добър изпит за мен, сериозна проверка за нервите ми и аз я минавам. Всеки, който се изпречи на пътя ми в този момент, ще му се наложи да се справя с неща, които му се иска да избягва.

Заминавам за Индиън Уелс и побеждавам Рафтър, но губя от нова звезда на име Жан-Мишел Гамбил. За него се говори, че е най-добрият от новото попълнение младоци. Гледам го и се чудя дали е наясно какво го чака, дали е готов, ако изобщо някой може да е готов.

Заминавам за Кей Бискейн. Искам да спечеля, жадувам с цялото си същество за тази победа. За мен не е типично да искам с такава стръв да спечеля. Обикновено съм обзет от желание да не загубя. Но докато загревам преди мача си в първия кръг, си казвам, че искам да победя и знам точно защо искам. Не е заради завръщането ми. Заради моя екип искам да победя. Играя, за да спечеля пари и да придобие завършен вид училището ми. След всичките тези години, вече имам каквото съм мечтал, цел, за която да играя, която да надвишава мен и

все пак да е свързана с мен. Нещо, което носи името ми, но не е за мен. Академия Андре Агаси.

Отначало не исках училището да носи името ми. Само че приятелите ми настояха, че то играе ролята на печат и гарант. И може да улесни набирането на средства. Пери избира думата *академия* и не след дълго оценявам начина, по който тази дума свързва училището ми с моето минало, академия Брадентън и академия Болетиери, затворите от моето детство.

В Лос Анджелис нямам много приятели, а приятелите на Брук направо чет нямат, затова повечето вечери тя е навън и се забавлява с тях, а аз съм вкъщи сам.

Слава Богу, че го има Джей Пи. Той живее в Ориндж Каунти, затова не го затруднява да пропътува с колата пътя на север и да поседи с мен пред огнището, да пуши и да говори за живота. Дните му като пастор отдавна са минало, но докато си бърборим около огнището, сякаш ми говори от невидим амвон. Не че имам против. Харесва ми да съм единственият член на неговото паство, неговият единствен енориаш. В началото на 1998 година той говори за всички важни въпроси. Мотивацията, вдъхновението, заветът, съдбата, възраждането. Помага ми да поддържам усещането за мисия, което ме обзе в присъствието на Мандела.

Една вечер казвам на Джей Пи, че усещам забележителна увереност в играта си и нов смисъл на излизането ми корта, и затова не мога да си обясня как така все още чувствам целия този страх? Ще изчезне ли изобщо този страх?

Надявам се да не изчезне, казва той. Страхът е твоят огън, Андре. Не искам никога да видя огънят у теб угаснал.

После Джей Пи обхожда с поглед къщата, дръпва от пурата си и казва, че не може да не му направи впечатление как жена ми все я няма. Когато и да наминае към нас, без значение по кое време на седмицата или на деня, Брук изглежда винаги е навън с приятели.

Пита ме дали това ме дразни.

Дори не съм забелязал.

Заминавам за Монте Карло през април и губя от Пийт. Размахва ми юмрук. Вече не ми съчувства, съперничеството ни се е възродило.

Заминавам за Рим. Лежа в хотелското си легло, почивам си след мача.

Две последователни телефонни позвънявания.

Първо Фили. Подсмърча, още малко и ще ревне с глас. Съобщава ми, че жена му Марти току-що му е родила дъщеричка. Нарекли са я Картър Бейли. Брат ми звучи променен. Щастлив, разбира се, ще се пръсне от гордост, но най-вече: по гласа на Фили си личи, че се чувства благословен. Фили звучи така, сякаш се чувства невероятен късметлия.

Казвам му, че съм невероятно щастлив за двама им с Марти, обещавам им да се прибера в най-скоро време. Ще отидем двамата с Брук, за да видим моята новородена племенница, казвам, а гърлото ми се е свило.

Телефонът отново звъни. Един час ли е изминал? Три ли? В спомените ми и двете позвънявания са неделима част от един и същ обгърнат с мъгла момент, макар че между двете позвънявания може да има цели дни. Обаждат се адвокатите ми, говорят на микрофон. Андре? Чуваш ли ни? Андре?

Да. Чувам ви. Слушам ви.

Ами, СТО прочете и внимателно обсъди писменото ти заявление, че си невинен. Радваме се да ти съобщим, че обяснението ти беше прието. Проблемният тест е отхвърлен. Занапред случаят ще се счита за приключен.

Няма ли да ме отстранят?

Не.

Мога да продължа с кариерата си? С живота си?

Да.

Повтарям няколко пъти въпроса. Сигурни ли сте? Казвате, че наистина край с въпроса, така ли?

Що се отнася до СТО, да. Те вярват и приемат обяснението ти. За радост. Мисля, че всички искаме час по-скоро въпросът да остане в миналото и да продължим напред.

Затварям и се вирам в празното пространство, отново и отново си мисля: Нов живот.

Заминавам за Откритото първенство на Франция за 1998 година, отново се изправям пред Марат Сафин и отново получавам травма на рамото. Все забравям колко тежка става топката точно на тази клеена настилка. Сякаш удрям гюле. Болката в рамото е нетърпима, но аз съм доволен, че ме боли. Повече никога няма да приема за нормална привилегията да се нараня на тенис корта.

Лекарят казва, че рамото ми е натъртено. Притиснат нерв. Спирам игра за две седмици. Никакви тренировки, никакви спаринг мачове, нищо. Играта ми липсва. Нещо повече, позволявам си да ми липсва. Радвам се и празнувам, че ми липсва.

На Уимбълдън се изправям срещу Томи Хаас от Германия. В третия сет след свиреп тайбрек, съдията на линията прави ужасна грешка. Хаас удря топката очевидно силно и извън границите на корта, но съдията на линията казва, че не е в аут и дава на Хаас решително превъзходство с 6–3. Това е най-лошото отсъждане в кариерата ми. Знам, че топката е била извън корта, сигурен съм, но целият спор, който провеждам, не води до никакъв резултат. Другият съдия на линията и съдията на стола подкрепят отсъждането на първия си колега. Губя тайбрека. Вече изоставам в резултата с 2–1 сета. Стръмен ров.

Служителите спират мача, отлагат края му, защото се е стъмнило. Когато съм вече в хотела, гледам новините и виждам как топката пада на сантиметри извън линията. Мога само да се смея.

На следващия ден, когато излизам на корта, продължавам да се смея. Все още не ме е грижа за отсъждането. Просто съм щастлив да съм на корта. Може би още не знам как да съм щастлив и да играя добре същевременно: Хаас печели четвъртия сет. След мача той казва на репортерите, че докато е растял, аз съм бил негов идол. Навремето гледах Агаси, казва той, победата има огромно значение за мен, защото той е победител на Уимбълдън за 1992 година и мога да кажа: победих Андре Агаси, който е бил номер едно в тениса и е спечелил два турнира от Големия шлем.

Звучи като заупокойна молитва. Тоя приятел какво точно си мисли, че ме е победил или че ме е погребал?

И защо никой в пресклуба не прояви добрата воля да му каже, че всъщност съм спечелил *три* турнира от Шлема?

Брук получава роля в независима продукция, озаглавена „Черно и бяло“. Тя направо цъфти, защото режисьорът е гений, сюжетът е изграден върху отношенията между расите и тя ще трябва да импровизира в репликите си и да носи косата си на множество ситни плитчици. Месец живее в гората и се измъква с приятелите си актьори, а когато говорим по телефона, тя казва, че всички остават в ролята си. Нали е страхотно?

Страхотно, казвам аз и обръщам очи.

Първата сутрин, когато си е вкъщи, закусваме в кухнята и тя разказва една след друга истории за Робърт Дауни Младши, Майк Тайсън, Марла Мейпълс и други звезди от филма. Опитвам се да покажа интерес. Тя ме пита за тениса и също се опитва да прояви интерес. Опитваме се и двамата, като непознати. Не приличаме на съпрузи, които споделят кухня, повече приличаме на младежи, които живеят на общежитие. Любезни сме, възпитани, дори мили, но тонът подава на места, сякаш всеки миг нещата ще се сринат.

Поставям нова цепеница в огнището.

Имам нещо да ти казвам, чувам Брук. Докато ме нямаше, си направих татуировка.

Обръщам се. Шегуваш се.

Отиваме в банята, където е по-светло и тя смъква джинсите си, за да ми я покаже. На бедрото. Куче.

Не ти ли мина през главата да го обсъдиш с мен?

По-неподходящи думи просто не може да има. Контрол, така го нарича тя. Откога трябва да иска позволение от мен, за да украсява тялото си? Връщам се в кухнята, наливам си втора чаша кафе и забивам още по-упорито поглед в огъня.

Още по-упорито.

Заради разминаване на графиците, меденият ни месец с Брук не се е състоял след сватбата. Сега, след като снимките по филма и са приключили, а аз съм явно приключен, изглежда моментът е напълно подходящ. Решаваме да идем на остров Некър, на Вирджинските

острови, югоизточно от остров Индиго. Островът е собственост на милиардера Ричард Брансън и той ни казва, че ще се влюбим в него.

Казва ни. Островът е истински рай.

От момента на кацането, синхронът между двама ни с Брук се разпада напълно. Не съумяваме да се почувстваме удобно. Не можем да се разберем как да прекараме свободното си време. Аз искам да си почивам. Брук иска да се гмурка. Искане и аз да отида с нея. Кое то означава да изкарам курс. Обяснявам й, че от всички неща, които искам да правя през медения си месец, ходенето на курс ми е по вкуса точно толкова колкото и да ми правят изследване на правото черво.

Докато гледам *Приятели!*

Тя настоява.

Прекарваме часове в басейна, някакъв инструктор ни учи как да си обличаме водолазни костюм, да слагаме кислородни бутилки и маски. Водата продължава да се просмуква под маската ми, защото брадата ми е набола и четината ми пречи на плътното прилепване към кожата. Отивам в стаята и се бръсна.

Когато се връщам, инструкторът обяснява, че крайният етап от курса е игра на карти под вода. Успеете ли да седите спокойно и да играете карти на дъното на басейна и ако можете да изиграете цяла игра, без да ви се налага да излизате на повърхността, вече сте водолаз. И ето ме мен, напълно екипиран като водолаз, наред Карибите, седя на дъното на басейна и играя карти. Не се чувствам водолаз. Чувствам се като Дъстин Хофман в Абсолвентът^[2]. Изскачам от басейна и казвам на Брук. Това не го мога.

Ти избягваш всичко ново.

Забавлявай се. Иди до средата на океана, ако щеш. Кажеш здрасти на Малката русалка. Аз съм в стаята.

Минавам през кухнята и си поръчвам огромна порция пържени картопки. После се качвам в стаята, изритвам си обувките, изтягам се на дивана и гледам телевизия до края на деня.

Тръгваме си от островния рай три дни по-рано от предвиденото. Край на медения месец.

Играя във Вашингтон за Лег Мейсън за 1998 година. Поредна вълна от юлска жега, пореден изцеждащ турнир във Вашингтон.

Другите тенисисти са заядливи заради жегата и аз щях да съм такъв преди, но сега чувствам само хладна благодарност и стоманена решимост, която поддържам отчасти като всяка сутрин се събуждам рано и записвам целите си. След като съм ги записал, ги казвам на глас, казвам на глас и: Без преки пътища.

Точно преди началото на турнира, по време на последната тренировка с Брад, играя половинчато. Пери ме кара обратно до хотела. Зяпам мълчаливо през прозореца.

Карай нататък, казвам.

Защо?

Просто карай.

Поглежда ме през рамо.

Карай три километра и ме изчакай.

Какви ги говориш? Откачи ли?

Не съм приключил. Днес не съм дал най-доброто от себе си.

Тичам три километра през Рок Крийк парк, същия парк, в който подарих ракетите си през 1987 година. При всяка стъпка рискувам да припадна, обаче не ми пука. Това бягане, дори и да ми докара слънчев удар, ще ми даде покой на съвестта в онези важни десет минути преди да заспя. Вече живея за тези десет минути. В тези десет минути съсредоточавам всичко. Аплодирали са ме хиляди, освирквали са ме хиляди, но нищо не скапва така, както освиркването в твоята глава, през онези десет минути преди да заспиш.

Когато стигам до колата, лицето ми е алено. Настанявам се на мястото за пътниците, включвам климатика и се усмихвам на Пери.

Така ги правим ние нещата, казва той, подава ми кърпа и потегля.

Стигам до финала, изправям се отново пред Дрейпър. Помня как неотдавна се чудех как изобщо съм бил в състояние да го победя. Спомням си, че клатех невярващо глава, как съм успявал да го преодоля. Една от най-ниските точки в живота ми. Сега го отстранявам за петдесет минути, 6–2, 6–0. Печеля турнира за четвърти път.

На купата на Мерцедес-Бенц стигам полуфинала, без да изгубя и сет и накрая печеля турнира. На турнира на Мориър Оупън в Торонто отново се изправям срещу Пийт. Играе страхотно в първия сет, но във втория силите му се изчерпват. Побеждавам го, което му струва номер едно позицията, а аз се изкачвам до номер девет.

Срещам се с Крайчек на полуфинала. Той все още се чувства добре, след като е спечелил Уимбълдън през 1996 година, единственият холандец, който е постигал този успех. Докато вървеше към победата, отстрани Пийт на четвъртфиналите и това беше първата загуба на Уимбълдън за Пийт от години. Ама аз не съм Пийт, аз и себе си не съм. Крайчек изостава със сет, сервира при 3–4 във втория сет, 0–40. Троен брейкпойнт. Отигравам най-добрия ретур в живота си на професионален тенисист. Изглежда топката ще мине мрежата на сантиметър и оставя прашна и бавна следа. Това е старомоден неспасяем удар. Крайчек затваря очи, размахва ракетата и наслуки отиграва воле. Топката може да падне, където и да е, само че пада в игрището. Ако ракетата му беше отворена с още половин градус, топката щеше да удари някой от първата редица и аз щях да съм пробил сервиса му и да имам контрол над мача. Вместо това той печели точка, задържа сервиса, побеждава ме в три сета и слага край на поредицата ми от петнайсет спечелени мача. В предишните времена, щеше да ми е трудно да го преодоля. Сега казвам на Брад: това е тенисът, нали?

В началото на Откритото първенство на САЩ за 1998 година аз съм номер осем в света. Публиката ме поддържа безрезервно, а това винаги повдига духа ми, все едно на краката ми порастват криле. На осминафинала срещам Кучера, който явно се опитва да ми досади със сервиса си. Тупка топката, после спира, улавя я и отново започва да я тупка. Губя с 2–0 сета и съм му много набрал на този приятел. После се сещам: колкото повече играя като Кучера, толкова по-добре играе той.

Отиграваш мизерна топка, той отиграва мизерна топка. Това е — твърде добре играя! И сервирам твърде добре. Когато сервисът е мой, аз се правя на Кучера. Публиката се залива от смях. После започвам да играя с глупави, безцелни топки. Изнервям Кучера и се връщам по влудяващ начин в мача.

Започва да вали. Мачът е прекъснат до утре.

Двамата с Брук излизаме на късна вечеря с нейни приятели. Актьори. Винаги са актьори. Небето се е прояснило, затова хапваме на открито в ресторант в центъра на града с маси на покрива. След вечеря стоим на улицата и си взимаме довиждане.

Късмет утре! Крещят актьорите, докато скачат в такситата си на път за още пиене в някое заведение.

Брук ги наблюдава. Обръща се към мен. Долната ѝ устна е нацупена. Разочарована е. Прилича на малко дете, разкъсвана между онова, което иска, и онова, което е правилно да направи.

Отпивам от еднолитровата бутилка с коктейл Гил. Върви, казвам ѝ.

Наистина ли? Нищо против ли нямаш?

Нямам, лъжа аз. Забавлявай се.

Взимам такси до апартамента на Брук. Тя е продала къщата си и е купила апартамент в Горен Ийст Сайд. Липсва ми къщата ѝ. Липсва ми площадката пред входа, където Гил стоеше на пост. Липсват ми даже нейните безоки и плешиви африкански маски, дори само защото са били там, по времето, когато с Брук не си общувахме чрез маски. Допивам си коктейла Гил и се пъхам в леглото. Унасям се в сън, но се пробуждам, когато след часове Брук се прибира.

Заспивай, шепне ми тя.

Опитвам се. Не мога. Ставам и взимам приспивателно.

На следващия ден имам титаничен сблъсък с Кучера. Успявам да изравня мача. Но той има повече хъс, повече жилавост. Надиграва ме в тежък пети сет.

Седя в ъгъла на банята ни в Лос Анджелис и наблюдавам как Брук се готви да излиза. Аз си оставам вкъщи, отново. Обсъждали сме защо се получава така.

Тя ме обвинява, че отказвам да се присъединя към нейния свят. Според нея не съм достатъчно отворен за нови изживявания, нови хора. Не проявявам интерес да срещна приятелите ѝ. Бих могъл всяка вечер да съм в обществото на гении: писатели, артисти, актьори, музиканти, режисьори. Бих могъл да присъствам на откриването на галерии, на световни премиери, нови пиеси, частни прожекции. Но аз искам само да си седя вкъщи, да гледам телевизия и може би, само може би, ако се чувствам в настроение за срещи, да се видя с Джей Пи и Джони за вечеря.

Не мога да лъжа. Това не звучи като мечтаната вечер.

Андре, казва тя, те всички ти вредят. Пери, Джей Пи, Фили, Брад — всички те гледат, угаждат ти, насърчават те. Никой от тях не се интересува наистина от теб.

Според теб моите приятели са вредни за мен, така ли?

Всички без Гил.

Всички ли?

Всички. Особено Пери.

Знам, че тя е в конфликт с Пери, че той е зарязал ролята си на продуцент в *Палавата Съюзн*. Знам, че е ядосана, защото не съм взел автоматично нейната страна в конфликта. Само че изобщо не съм очаквал да отпише всички от екипа ми.

Стои, обърната към огледалото и казва: Андре, ти си като роза сред тръни.

Роза сред какво?

Ти си невинна душа, обкръжена от хора, които ти пият кръвта.

Чак толкова невинна душа не съм. А тръните ми помагат, от детството ми насам. Тръните са ми спасявали живота.

Те те дърпат назад. Пречат ти да напредваш. Да се развиваш. Ти си неразвит, Андре.

С Пери решаваме, че академията трябва да се построи в най-лошата част на Западен Лас Вегас, където може да играе ролята на светлинен фар. След като с месеци сме търсили място, опитвали сме да намерим парцел, който се продава, достъпен е и с възможност да се превърне в развиващ се учебен комплекс, откриваме парцел от осем акра, който отговаря на всичките ни изисквания. Намира се в средата на западната градска част, заобиколен е от зложни къщи и домове, на които предстои събаряне. Мястото съвпада с онова, откъдето е започнал целият Лас Вегас. Отдавна забравеното място на предната стража, където най-напред са спирали заселниците и което после е било забравено. Харесва ми фактът, че училището ни ще се разполага на място, което има история на запуснатост. Не е ли това най-подходящото място за онази промяна, която ние си представяме, че ще внесем в живота на децата?

На церемонията за поставянето на началото, присъстват десетки политици и високопоставени лица, представители на квартала.

Репортери, телевизионни камери, речи. Забиваме златната лопата в обсипаната с мръсотия пръст. Оглеждам се и вече мога да чуя детската глъч, смях, шума от игрите и непрекъснатите въпроси, които ще се чуват в бъдеще на това място. Замаян съм, мисля си за мечтите, които ще се родят на това място, съдбите, които ще бъдат променени и спасени. Толкова съм завладян от мисълта за онова, което предстои след няколко години и в десетилетията, в които вече няма да ме има, че не чувам речите. Бъдещето отнася настоящето.

После някой грубо ме вади от замечтаността ми и ме връща към настоящето, казва ми да застана ето там за обща снимка. Блясва светкавица, щастлив повод, но плашещ. Предстои ни толкова път. Борбата за отварянето на училището, за получаването на акредитация, на финансиране, ще бъде жестока. Ако кариерата ми не се развиваше в последните месеци, ако не се борех да си възвърна позициите, да си върна здравето и равновесието, не знам дали щях да имам сили да удържа.

Хората ме питат къде е Брук, защо не присъства на церемонията по първата копка. Казвам им истината. Не знам къде е.

Новогодишно тържество в края на 1998 година. С Брук даваме традиционното тържество в навечерието на Нова година. Няма значение колко разрушена е връзката помежду ни, тя настоява, че по време на празниците, не трябва да личи, че имаме проблеми пред приятелите ни и семействата ни. Изглежда така, сякаш ние сме актьори, а гостите ни са наша публика. Тя играе дори когато около нас няма публика, а аз я следвам в ролята. Часове преди пристигането на гостите, двамата се правим на щастливи, нещо като генерална репетиция. Часове след като гостите са си заминали, продължаваме да се преструваме. Нещо като частно тържество.

Тази вечер изглежда ще има повече приятели и роднини на Брук в публиката, отколкото мои. В тази група влиза новото куче на Брук, питбул на име Сам. Кучето ръмжи по приятелите ми. Ръмжи, сякаш за да обобщи какво мисли Брук за тях.

Седим с Джей Пи в ъгъла на дневната, дебнем с очи кучето, което лежи в краката на Брук и дебне нас.

Кучето щеше да е много добре, казва Джей Пи, ако седеше тук. Той посочва пред краката ми.

Разсмивам се.

Не. Наистина. Това не е готино куче. Това не е твоето куче. Това не е твоята къща. Това не е твоят живот.

Хм.

Андре, на този стол има червени цветя.

Поглеждам към стола, на който седи и сякаш го виждам за пръв път.

Андре, казва Джей Пи. Червени цветя. Червени цветя.

Докато си приготвям багажа за Откритото първенство на Австралия за 1999 година, Брук се мръщи и напрегнато се мотае из къщата. Не харесва, че се опитвам да се завърна в големия тенис. Невъзможно е да се сърди заради непрестанното трениране, на което отдава напрежението между нас. Затова заключавам, че според нея си губя времето. Със сигурност не е единствената, която мисли така.

Целувам я за довиждане. Тя ми пожелава успех.

Стигам до осминафинал. Вечерта преди мача ѝ се обаждам.

Не върви, казва тя.

Кое?

С нас. Това.

Да. Не върви.

Толкова сме отдалечени, казва тя.

Австралия е далече.

Не. Дори когато си в същата стая — разстояние.

Мисля си: Ти каза, че приятелите ми не струват. Е, как да няма разстояние?

Казвам: Знам.

Когато се прибереш, казва тя, трябва да поговорим. Трябва да поговорим.

За какво?

Тя повтаря. Когато се прибереш. Звучи съсипана. Тя плаче ли? Опитва се да смени темата. С кого играеш?

Казвам ѝ. Тя никога не запомня имена, нито запомня какво означават.

Пита. Ще го дават ли по телевизията?

Не знам. Вероятно.

Ще гледам.

Хубаво.

Хубаво.

Лека нощ.

След часове играя със Спадеа, партньорът ми от тренировката на Нова година преди една година. Той не е и наполовина толкова добър, колкото съм аз. Имало е дни, в най-добрите ми времена, когато щях да го бия и с шпатулка. Но съм прекарал в път трийсет и две от последните петдесет и две седмици, без да споменаваме тренировките с Гил, битките около училището и маневрите около Брук. Умът ми все още е на телефона и говори с Брук. Спадеа ме довършва в четири сета.

Вестниците са унищожителни. Подчертават, че съм бил отстранен по-рано, отколкото в последните ми шест турнира от Шлема. Достатъчно. Само че добавят и как съм се измъчвал. Твърде дълго съм бил останал на празненството, казват. Агаси не знае кога да остави ракетата. Спечелил е три шлема. Почти на двайсет и девет години е. Какво си въобразява, че може още да постигне?

Всяка втора статия съдържа най-съществената фраза: На възраст, в която повечето от неговото поколение обмислят оттеглянето си...

Влизам през вратата и извиквам по име Брук. Никой. В средата на сутринта е, трябва да е в студиото. Прекарвам деня в очакване да се прибере у дома. Опитвам се да си почина, но не се получава с един питбул, който непрекъснато те дебне.

Когато Брук се прибира, вече е тъмно и времето се е развалило. Дъждовна, зимна вечер. Предлага ми да излезем на вечеря.

Суши?

С удоволствие.

Отиваме до едно от любимите ни места, Матсухиза, сядаме на бара. Тя си поръчва саке. Аз съм гладен като вълк. Поръчвам си всичко, което обичам. Синьо сашими, раци с рулца, с краставици и авокадо. Брук въздъхва.

Винаги си поръчваш едно и също.

Толкова съм гладен и уморен, че не се занимавам да отвърщам на неодобрението ѝ.

Тя отново въздъхва.

Какво има?

В момента дори не мога да те погледна в очите.

Очите ѝ са пълни със сълзи.

Брук?

Не, наистина, не мога да те погледна.

Лесно е. Поеми дълбоко дъх. Моля те, умолявам те, само не плачи. Да платим сметката и да си вървим. Нека да го обсъдим у дома.

Не знам защо, но след всичко, което се е изписало за мен през последните няколко дни, за мен е важно утрешните вестници да не излязат със статии как съм се карал с жена си.

В таксито Брук продължава да плаче. Нещастна съм, казва тя. Ние сме нещастни. От много време сме нещастни. Не знам дали отново ще можем да бъдем щастливи, ако останем заедно.

Така. Ами това е то. Свърши се.

Влизам като зомби в къщата. Вадя куфар от дрешника, който е изрядно подреден, изрядно чист, толкова несъответстващ, както ми прави впечатление. Давам си сметка колко трудно е било за Брук да живее със загубите ми, с мълчанието ми, с моите върхове и спадове. Но ми прави впечатление и колко малко място в този дрешник е отделено за мен. Символично. Сещам се за Джей Пи. Това не е твоята къща.

Сграбчвам няколко закачалки с мои дрехи и ги свалям на долния етаж.

Брук е в кухнята, хлипа. Не плаче, както беше в ресторанта или в таксито, а хлипа. Седи на стол пред отделения като остров кухненски плот. Винаги на остров. По един или друг начин, прекарваме времето си заедно на острови. Ние сме острови. И не мога да си спомня да е било другояче.

Пита ме. Какво правиш? Какво става?

Според теб какво Става? Тръгвам си.

Вали. Почакай до утре.

Защо да чакам? Настоящият момент е идеален.

Трупам купчина от най-важните си неща: дрехи, блендер, ямайско кафе, френска преса, подарък, който Брук ми е направила

наскоро. Страшната картина, която с Фили видяхме преди години в Лувъра. Тя е наела един художник да направи точно копие. Поглеждам към мъжа, който се е надвесил над скалата. Как така не е паднал досега от скалата? Хвърлям всичко на задната седалка в колата си, кадилак елдорадо кабриолет, модел от 1976, последната година, в която са ги произвеждали. Колата е идеалнобяла, бяла като крем, затова съм я нарекъл Лили. Врътвам ключа на Лили и светлините на таблото светват като при старомоден телевизир. Изминатият километраж посочва 37 000 километра. Учудва ме, че Лили е точна противоположност на мен. Стара, с малко километраж.

Отпрашвам по магистралата.

На километър и половина от къщата ревам. През сълзи и сгъстяваща се мъгла, едва успявам да видя хромирания знак на гюрука. Но не спирам да карам, не спирам, не спирам, докато не стигам Сан Бернардино. Мъглата се е превърнала в сняг. Проходът през планината е затворен. Обаждам се на Пери и го питам дали има друг път за Вегас.

Какво има?

Казвам му. Пробна раздяла, отвърщам. Не сме знаели вече кои сме.

Спомням си за деня, в който скъсахме с Уенди, когато отбих от пътя и се обадох на Пери. Мисля си, че това вече ми се е случвало, и въпреки това ето ме, отново съм отбил и звъня на Пери с разбито сърце.

Казва ми, че няма друг път за Вегас, затова трябва да обърна и да тръгна обратно към крайбрежието, да спра в първия мотел, в който намеря стая. Карам бавно, пробивам си път през снега, колата се върти и пързаля на хлъзгавата магистрала. Спирам на всеки мотел. Няма свободни места. Най-накрая успявам да открия последното останало легло в спален чувал някъде си в Калифорния. Лежа в миризливата постеля и се питам. Как, по дяволите, стигна дотук? Как се случи? Защо се държиш така? Бракът ти далеч не е съвършен, дори не сте сигурни защо се оженихте, дали изобщо сте искали да се жените, защо тогава си така съсипан емоционално при мисълта, че вероятно всичко е свършило?

Защото мразиш да губиш. А разводът е жестока загуба.

И преди си губил, защо тази загуба да е по-различна?

Защото не виждаш никакъв начин, като следствие от тази загуба, да станеш по-добър.

След два дни звъня на Брук. Разкаян съм, тя е по-неотстъпчива.

И двамата се нуждаем от време да поразмислим, казва тя. Известно време не трябва да се чуваме. Трябва да погледнем в себе си, без да си влияем.

В себе си ли? Какво значи това и колко ще продължи?

Три седмици.

Три, така ли? Как избра седмиците?

Тя не отговаря.

Предлага ми да се срещна с терапевт.

Терапевтът е дребна жена в мрачен кабинет във Вегас. Седя на кресло за двама, каква ирония само. Тя седи на стол на около метър от мен. Слуша ме, без да ме прекъсва. Искане ми се да ме прекъсне. Искане отговори. Колкото повече говоря, толкова по-отчетливо става усещането ми, че си говоря сам. Както винаги. Това не е начинът, по който да се спаси един брак. Бракът не се спасява и проблемите не се разрешават с монолози.

Късно вечерта се събуждам на пода. Гърбът ми е схванат. Отивам в дневната и сядам на дивана с бележник и химикалка. Пиша страница след страница на Брук. Отново умоляващо писмо, написано на ръка, но този път изпълнено с истини. На сутринта изпращам по факса страниците в дома на Брук. Гледам как листовите минават през факс машината и си спомням за началото на цялата история, преди пет години, как вмъквах листове във факс машината на Фили, стаил дъх в очакване на духовития, изпълнен с флирт отговор от някаква колиба наред африканската пустош.

Този път няма отговор.

Отново изпращам факс. И отново.

Много по-далече е от Африка.

Звъня по телефона.

Каза три седмици, знам, но имам нужда да поговоря с теб. Мисля, че трябва да се срещнем, мисля, че заедно трябва да оправим

нещата.

О, Андре, казва тя.

Чакам.

О, Андре, повтаря тя. Не разбираш. Просто не схващаш. Проблемът не е в нас, проблемът е в теб и в мен поотделно.

Казвам ѝ, че е права, не разбирам. Казвам ѝ, че не знам как стигнахме до тук. Казвам ѝ, колко нещастен съм от дълго време. Казвам ѝ, че съжалявам, че сме се отдалечили, че съм охладнял. Казвам ѝ за водовъртежа, за постоянния водовъртеж, центробежната сила на този шибан тенис живот. Казвам ѝ, че не съм знаел кой съм в по-голямата част от времето, може би непрекъснато. Казвам ѝ за търсенето на себе си, за безкрайния монолог в главата ми, за депресията. Изливам ѝ сърцето си и то излиза насечено, на пресекулки, нечленоразделно. Трудно е, но необходимо, защото не искам да я загубя, достатъчно съм губил и знам, че ако съм честен, тя ще ми даде втори шанс.

Казва ми, че съжалява, че страдам, но нищо не може да направи. Не може да ме поправи. Аз трябва да се поправя. Сам.

Слушам свободния сигнал в телефона и съм се предал, вече съм спокоен. Телефонното позвъняване сега изглежда като кратко, лаконично ръкостискане на мрежата, между двама зле подбрани съперници.

Хапвам нещо, гледам телевизия, лягам си рано. На сутринта звъня на Пери и му казвам, че искам най-бързия развод в историята на разводите.

Давам платинената си венчална халка на един приятел и го насочвам към най-близката заложна къща. Приеми първата оферта, казвам му. Когато ми носи парите в брой, правя дарение за новото училище на името на Брук Криста Шийлдс. В добро и в зло, в болест и здраве, тя завинаги ще остане един от първите дарители на училището.

---

[1] (От лат. — Непобедим) — поема на английския писател Уилям Хенли (1849–1903), водил дълга битка с костната туберкулоза. ↑

[2] Филм от 1967 година. Животът на 21-годишния герой на Дъстин се обърква напълно, когато започва любовна връзка с доста по-възрастна от него жена. ↑

ГЛАВА 22

Първият турнир в моя нов живот, от който Брук не е част, е в Сан Хосе. Джей Пи е дошъл с колата си от Ориндж Каунти за няколко дни спешно съветване. Той ме окуражава, съветва, уговаря, обещава ми подобри дни за в бъдеще. Разбира, че имам добри и лоши моменти. В един миг казвам. Да върви по дяволите, а в следващия усещам остро липсата ѝ. Казва ми, че поведението ми е напълно очаквано. Казва ми, че през последните няколко години умът ми е бил тресавище — застояло, вмирисано, просмукало се във всевъзможни посоки. Време е умът ми да стане река — буйна, устремена и затова чиста. Харесва ми. Казвам му, че ще положа усилия да запазя образа в ума си. Той говори ли, говори и докато го слушам съм добре. Владее се. Съветите му са като глътка кислород за мен.

После той си тръгва, заминава си обратно за Ориндж Каунти и аз отново се сривам. Стоя на корта, по средата на мача, мисля за всичко друго, само не и за съперника си. Питам се. Ако си дал обет пред Бог и пред хората, ако си дал дума и сега не я спазваш, в какво се превръщаш?

В провал.

Въртя се и се проклинам. Съдията на линията чува как се наричам с обидни имена, минава покрай мен, пресича корта и отива до съдията на стола. Докладва на съдията на стола, че използвам непристоен език.

Съдията на стола ми отправя предупреждения.

Съдията на линията се връща, пресича корта, минава покрай мен, за да се върне на мястото си. Следя го с поглед. Хлевоуст предател. Жалък клюкар. Знам, че не бива, че ще си платя с лихвите, но не мога да се сдържа.

Свиркаджия.

Съдията спира, обръща се, отново се запътва към съдията на стола и отново ме докладва.

Този път ми взимат точка.

Страничният съдия отново се връща, минава покрай мен, за да се върне на мястото си.

Казвам му. И все пак си *свиркаджия*.

Спира, обръща се, връща се до съдията на стола, който въздъхва и се накланя напред в стола си. Вика надзорника, който също въздъхва, след това ме привиква с жест.

Андре. Нарекохте ли страничния съдия свиркаджия?

Искате да ви излъжа или да ви кажа истината?

Трябва да знам дали сте го казали.

Казах го. И знаете ли какво? Той си е чист *свиркаджия*.

Изритват ме от турнира.

Тръгвам си за Вегас. Брад ми звъни. Наближава Индиън Уелс, казва той. Казвам на Брад, че точно в този момент имам някои неща за оправяне, но не мога да му кажа какви. А Индиън Уелс не подлежи на обсъждане.

Трябва да се оправя, да се съвзема, което означава да прекарам много време с Гил. Всяка вечер си купуваме кесия с хамбургери и караме из града. Нарушавам режима, голяма работа, но Гил разбира, че имам нужда от любима храна. Разбира и че опита ли се да ми вземе хамбургера от ръката, ще му отхапя пръст.

Караме из планините, нагоре-надолу по Стрип, слушаме специалните дискове на Гил. Той ги нарича *Коремните спазми*. Философията на Гил за всяко нещо е да откриеш страданието, да опитомиш страданието и да признаеш, че страданието е живот. Ако сърцето ти е разбито, казва Гил, не се крий от положението. Потопи се в него. Наранени сме, казва той, затова ще позволим да ни боли. *Коремните спазми* е неговият подбор на най-тъжните любовни песни, които са написани. Слушаме ги непрестанно, докато не научим думите им наизуст. След като песента е свършила, Гил повтаря думите в нея. Ако питат мен, думите му имат по-голямо въздействие от всякакво там пеене. Той засрамва всички артисти. Предпочитам да слушам как Гил разказва песента, отколкото Синатра да я тананика.

С всяка изминала година гласът на Гил става все по-дълбок, по-богат, по-мек и когато той произнася припева на някоя сърцераздирателна песен, звучи така, сякаш в него са се вселили

Мойсей и Елвис. Трябва да му дадат Грами за интерпретацията му на песента на Бари Манилоу „Моля те, не се плаши“:

*Защото болката е трудният път, по който
разбираш, че си жив.*

А неговата интерпретация на „Не можем да запалим огън в дъжда“ на Рой Кларксън ме съсипва всеки път. Една от строфите допада невероятно и на двама ни:

*Преструвай се и се прави, че имаме още какво да
спечелим*

Не съм ли с Гил, стоя затворен в новата къща, която купихме с Брук за редките случаи, в които се прибирахме във Вегас. Сега за нея мисля като за моето второ жилище на необвързан мъж. Харесвам къщата, отговаря много повече на стила ми, отколкото онова място в стил френска провинция, където двамата живеехме в Пасифик Палисейдс, само дето няма камина. Без камина не мога да мисля. Трябва да имам огън. Затова наемам човек да ми направи камина.

Докато строят камината из къщата все едно е минал ураган. Огромни найлони висят по стените. Мебелите са покрити с брезент. Всичко е покрито с дебел слой прах. Една сутрин, докато се вирам в недовършената камина, се сещам за Мандела. Спомням си какви обещания дадох към себе си и останалите. Взимам телефона и намирам Брад.

Ела във Вегас. Готов съм да играя.

Идвам, отговаря ми.

Невероятно. Може да ме зареже, никой не би го обвинил, но вместо това той зарязва всичко, в момента, в който аз му се обаждам. Обичам го тоя приятел. Сега, когато той вече е на път, аз се тревожа, че няма да му е удобно в къщата заради ремонта в нея. После се усмихвам. Имам две кожени и дълбоки кресла, разположени пред

телевизор с огромен екран и бар, натъпкан с любимата му бира. Всички основни нужди на Брад ще бъдат задоволени.

Пет часа по-късно Брад влиза през вратата, тръшва се в едно от креслата, отваря бира и на мига придобива вид сякаш се е сгушил в прегръдката на майка си. Аз се присъединявам с бира. Минава шест. Минаваме на студени маргарити. В осем вечерта все още седим в креслата, Брад прещраква през каналите и търси спортни новини.

Казвам. Слушай, Брад, трябва да ти кажа нещо. Трябваше отдавна да ти го кажа.

Гледа в телевизора. Аз гледам в недовършената камина, представям си пламъци в нея.

Гледа ли играта онази вечер? Пита ме. Тази година никой не може да бие Дюк.

Брад, важно е. Трябва да ти кажа нещо, което трябва да знаеш. Двамата с Брук приключихме.

Той се обръща. Гледа ме право в очите. После опира лакти на коляното си и свежда глава. Изобщо не предполагах, че ще го приеме така тежко. Не помръдва цели три секунди. Най-накрая ме поглежда и ми се усмихва толкова широко, че преброявам всичките му зъби.

Казва. Чака ни страхотна година.

Какво?

Годината за нас ще бъде страхотна.

Но...

Това е най-доброто, което се е случвало на тениса ти.

Аз съм нещастен. Какви, ги говориш?

Нещастен ли? Тогаваш не гледаш на нещата от правилната гледна точка. Нямаш деца. Свободен си като птичка. Ако имаше деца, хубаво, наистина щеше да имаш проблеми. Само че така се измъкваш без никакви задължения.

Предполагам.

Държиш света за топките. Ти си *соло*, отървал си се от цялата драма!

Изглежда откачил. Май е изпаднал делириум. Казва ми, че приближава Кей Бискейн, после ни чака сезонът на кортовете с клей, после — хубавите неща. Те ни предстоят.

Отървал си се от товара, казва. Вместо да се излежаваш във Вегас, отдаден на мъката, хайде да причиним малко мъка на твоите

съперници на корта.

Знаеш ли? Прав си. Тоя план си плаче за още няколко маргарити!
В девет вечерта казвам. Трябва да помислим за храна.

Само че Брад съвършено спокойно и доволно ближе сол от ръба на чашата си и гледа телевизия. Напипал е вечерния мач в Индиън Уелс. Шефи Граф срещу Серена Уилямс.

Обръща се към мен и отново ми се усмихва, така че да преброя всичките му зъби.

Тъкмо играта за теб!

Сочи към телевизора.

Казва, Шефи Граф! Ето с кого трябва да си.

Да. Как не. Не иска нищо общо с мене.

Разказвам на Брад историите. Откритото на Франция през 1991 година. Балът на Уимбълдън 1992 година. Как ли не съм опитвал. Никакъв шанс. Шефи Граф е като Откритото първенство на Франция. Чисто и просто има граница, която не мога и не мога да пресека.

Това са минали работи, заявява Брад. Освен това подходът ти по онова време е бил страшно нетипичен за теб. Да попиташ веднъж и да не посмееш да повториш? Ама че аматьор. И откога оставяш другите хора да диктуват твоята игра? Откога приемаш отказа за окончателен отговор?

Кимам. Може би.

Трябва ти само пролука, казва Брад. Просвет. Прозорец. Открехване.

Следващият турнир, на който и двамата с Шефи Граф ще участваме, е в Кей Бискейн. Брад ми казва да се отпусна, щял да ме държи в течение. Познавал треньора на Шефи, Хайнц Гюнтхард. Ще придумва Хайнц да ни уреди тренировъчна сесия.

Пристигаме в Кей Бискейн и Брад веднага звъни на Хайнц, който е изненадан от предложението. Отказва. Казва, че Шефи никога не би се съгласила да наруши обичайния си режим от тренировки заради непознат. Твърде стриктна е. А и е стеснителна. Ще се чувства крайно неудобно. Брад обаче е настоятелен, а Хайнц от друга страна вероятно има някаква романтична нишка в душата си. Предлага на двама ни с Брад да запазим корта за час след тренировката на Шефи и да

подраним за нашата. Тогава Хайнц небрежно ще предложи на Шефи да поиграе с мен.

Работата е уредена, казва Брад. Рано следобед. Ти. Аз. Шефи. Хайнц. Да започваме купона.

Първо най-важното. Звъня на Джей Пи и му казвам да си докара задника във Флорида, пронто. Трябва ми съвет. Трябва ми душеприказчик, трябва ми съюзник. След това отивам на корта и тренирам за своята тренировъчна сесия.

В уречения ден с Брад се появяваме на корта четиридесет минути по-рано. Едва дишам, за пръв път съм толкова развълнуван. Седем пъти съм играл на финал на турнир от Шлема и не съм се вълнувал така. Заварваме Хайнц и Шефи дълбоко вгълбени в тренировката си. Заставаме отстрани, наблюдаваме. След няколко минути Хайнц извиква Шефи към мрежата и нещо ѝ говори. Сочи към нас.

Шефи ни поглежда.

Усмиввам се.

А тя не.

Отвърща кратко на Хайнц, а Хайнц продължава да ѝ говори, тя поклаща глава. Когато обаче тя се затичва към основната линия, Хайнц ми маха с ръка.

Бързо си връзвам обувките. Вадя ракета от сака, излизам на корта и после импулсивно свалям ризата си. Чисто безсрамие си е, знам, но съм отчаян. Шефи ми хвърля поглед и после още един бегъл, но отчетлив втори поглед. Гил, благодаря ти.

Започваме тренировката. Шефи е безупречна, разбира се, и на мен ми е трудно да прехвърля топката над мрежата. *Мрежата е най-големият ти враг.* Спри да мислиш. Хайде, Андре, това е само тренировъчна сесия.

Но е по-силно от мен. По-красива жена не съм виждал. Когато стои, прилича на богиня, когато се движи, е истинска поезия. Аз съм неин ухажор, но съм и неин почитател. От толкова дълго време искам да разбера какъв е в действителност форхендът на Шефи Граф. Гледал съм я по телевизията, по турнири и искам да знам какво е усещането, когато топката е отиграна от ракетата ѝ. Всеки тенисист отиграва по различен начин топката, съществуват невероятно дребни, но

съществени тънкости при силата и ротацията, с които лети топката. Сега, когато играя срещу нея, усещам тези тънкости. Сякаш я докосвам, въпреки че сме на дванайсет метра един от друг. Всеки форхенд е любовна прелюдия.

Щефи отиграва поредица от бекхендове, съсича корта със своя прочут слайс. Трябва да я впечатля с умението си да овладявам този слайс и да правя каквото си искам с него. Само че далеч не е толкова лесно, колкото си представям. Пропускам удар. Провиквам се към нея: Няма да се случи повече!

Тя не казва нищо. Отиграва следващата сечена топка. Посрещам с бекхенд и удрям топката с всички сили.

При ретура тя забива в мрежата.

Провиквам се: Този удар много сметки ми плаща!

Отново нищо не казва. Следващият удар отиграва малко по-дълбоко и по-отсечено.

Докато тренирам, обикновено Брад гледа да е зает непрекъснато. Гони топките, дава насоки, не млъква изобщо. Не и този път. Седи на стола на съдията и си отваря очите на четири, спасител на плаж, пълен с акули.

Когато и да погледна в неговата посока, той мърмори една и съща дума: *Красота*.

Около корта са започнали да се трупат хора, заплеснали са се. Няколко фотографа правят снимки. Чудно ми е защо. Толкова ли рядко тренират заедно мъж и жена? Или защото съм в кататония и пропускам всяка трета топка? Погледнато отстрани, изглежда сякаш Щефи дава урок на гол до кръста, ухилен и ням мъж.

След час и десет минути тренировка тя маха с ръка и идва при мрежата.

Благодаря много, казва тя.

Дотърям се до мрежата и отвърщам. Удоволствието беше мое.

Успявам да го давам безгрижно, докато тя не започва да прави упражнения за разтягане на краката върху стълбчето на мрежата. Кръвта ми нахлува в главата. Трябва да направя нещо физическо или рискувам да загубя сваяст. Не съм правил упражнения за разтягане дотогава, но сега моментът ми се струва идеален да започна. Слагам крак на стълбчето на мрежата и се преструвам, че имам гъвкав гръб. Правим упражнения за разтягане, обсъждаме турнира, оплакваме се от

пътуването, сравняваме впечатления от различните градове, в които сме били.

Питам. Кой е любимият ти град? Когато приключиш с тениса, къде мислиш да живееш?

О. Резултатът е равен, мисля си. Между Ню Йорк и Сан Франциско.

Мисля си: А не си ли си представяла да живееш в Лас Вегас?

Казвам: Два любими и на мен града.

Тя се усмихва. Добре, казва. Пак благодаря.

Няма за какво.

Целуваме се по двете страни по европейски маниер.

С Брад взимаме ферибота обратно до остров Фишър, където ни чака Джей Пи. Тримата прекарваме вечерта, като обсъждаме Шефи сякаш тя е съперник на корта. А и тя е съперник. Брад се отнася към нея като към Рафтър или Пийт. Има си силни и слаби страни. Разнищва играта ѝ, дава ми треньорски насоки. От време на време Джей Пи звъни на Джони, пуска микрофона и се опитваме да проумеем положението от гледна точка на жените.

Разговорите не спират през следващите няколко дни. На вечеря, в сауната, в бара на хотела, тримата не говорим за друго, освен за Шефи. Заплитаме заговори, използваме военен жаргон, като разузнаване и проучване. Имам чувството, че планираме нахлуване по земя и по вода в Германия.

Казвам. На мен ми се струва много готина.

Брад казва. Тя изобщо и не подозира, че си се разделил с твоята законна половинка. Все още не е излязло във вестниците. Никой не знае. Трябва да ѝ кажеш какво е положението и също да споделиш отношението си към нея.

Ще ѝ изпратя цветя.

Да, казва Джей Пи. Цветята са добра идея. Но не може да ги изпратиш от твое име. Може да стигне до пресата. Ще накараме Джони да ги изпрати, а в картичката ще е твоето име.

Добра идея.

Джони отива в един магазин в Саут Бийч и според моите указания купува всички рози от магазина. Всъщност тя нарежда да превърнат стаята на Шефи в истинска розова градина. В картичката аз

благодаря на Шефи за общата ни тренировка и я каня на вечеря. После сядам и започвам да чакам да ми се обади.

Никой не се обажда. Целия ден.

На следващия също.

Няма значение колко се вирам в него, колко му крещя, телефонът не ще и не ще да звънне. Вървя напред-назад, разкъсвам си кожичките до кръв. Брад идва в стаята ми и се притеснява, че може да се наложи да ми даде успокоително.

Крясвам. Няма смисъл! Хубаво, не я интересувам, схванах, но едно благодаря няма ли? Ако не се обади до довечера, кълна се, аз ще се обадя.

Отиваме в патиото. Брад се оглежда и казва: Оооо.

Какво?

Джей Пи се намесва. Май виждам твоите цветя?

Сочат към патиото пред стая отсреща. Стаята на Шефи, очевидно, защото на масичката във вътрешния двор на патиото седи моят огромен букет от рози.

Не съм убеден, че това е добър знак, казва Джей Пи.

Не, казва Брад. ЛЗ. Лош знак.

Решаваме, че ще изчакам докато Шефи спечели първия си мач — очаквано заключение — и когато тя спечели, аз ще ѝ позвъня. Джей Пи ме подготвя за позвъняването. Той играе ролята на Шефи. Обсъждаме всевъзможни сценарии. Той изстрелва срещу мен всяка възможна реплика, която тя може да произнесе.

Шефи побеждава своята безпомощна съперница за четиридесет и две минути. Аз съм дал бакшиш на капитана на ферибота да ми се обади в мига, в който я видят да се качва. Петдесет минути след мача ми се обаждат: Тя е на борда.

Давам ѝ петдесет минути да стигне до острова, десет минути, за да стигне от кея до хотела и после се обаждам на рецепцията, за да попитам за стаята ѝ. Знам номера на стаята ѝ, защото моите проклети рози още висят унило на масичката във вътрешния двор на стаята ѝ.

Вдига телефона при второто позвъняване.

Здрасти. Андре е.

О.

Щеше ми се да се обадя, за да разбера дали си получила розите ми.

Получих ги.

О.

Мълчание.

Казва. Не искам да има недоразумения между нас. Приятелят ми е тук.

Разбирам. Ами, хубаво, схванах.

Мълчание.

Успех на турнира.

Благодаря. И на теб успех.

Зейва огромна пропаст от мълчание.

Ами, дочуване.

Дочуване.

Рухвам на дивана и зяпвам пода.

Искам да те питам нещо, казва Джей Пи. Какво толкова е казала, за да имаш това изражение? Кой сценарий сме пропуснали?

Приятелят ѝ е тук.

О.

После се усмихвам. Взимам си страница от сценария с позитивното мислене на Брад: може би ми праща съобщение. Очевидно приятелят ѝ е там.

И?

И тя не може да говори и не ми казва. Имам си приятел, край на въпроса, остави ме на мира, казва: Приятелят ми е тук.

И?

Според мен ми казва, че има надежда.

Джей Пи отвърща, че ще ми сипе едно питие.

Турнирът едва успява да ме поразее. За съжаление разсейването трае кратко. В първия кръг, срещу Доминик Хръбати от Словакия, мога да мисля само за Шефи и нейния приятел, който се весели с моите рози или грозно ги пренебрегва. Хръбати ме помита в три сета.

Напускам турнира. Трябва да си тръгна от остров Фишър. Но се мотая насам-натам, седя на плажа, кроя заговори с Брад и Джей Пи.

Най-вероятно приятелят ѝ се е появил неочаквано, казва Брад. Пък и тя все още не знае, че си разведен. Нека мине време. Нека новините да излязат. И после ще действаш.

Прав си, прав си.

Брад споменава Хонг Конг. В светлината на представянето ми срещу Хръбати, явно е, че се нуждая от още един турнир, преди да се включа в сезона на кортовете с клей. Хайде към Хонконг, казва той. Хайде да не се мотаем наоколо и само да говорим и мислим за Шефи.

След това се оказвам в самолета на път за Китай. Поглеждам към екрана над кабината. Продължителност на пътуването: 15 часа и 37 минути.

Поглеждам към Брад. Петнайсет часа и трийсет и седем минути? Да мисля непрестанно за Шефи? Няма да стане.

Откопчавам колана си и ставам.

Къде отиваш?

Слизам от самолета.

Стига глупости. Сядай. Отпусни се. Тук сме. Готови сме. Хайде да отидем да поиграем тенис.

Отпускам се на мястото си, поръчвам два коктейла, изпивам едно приспивателно и сякаш след цял месец вече съм на другия край на земята. Намирам се в кола и пътувам по магистралата към Хонконг. Поглеждам към извисяващия се международен финансов център.

Звъня на Пери. Кога ще излезе новината за развода ми?

Адвокатите уточняват подробностите, отвърща ми той. Междувременно с Брук трябва да постигнете съгласие по съобщението за развода.

Разменяме си факсове. Нейният екип, моят екип. Адвокати и отговорници по пресата го оглаждат. Брук добавя дума, аз изтривам дума. Факсове и още факсове. Започнало е с факсове и свършва с факсове.

Предстои да излезе съобщението за развода, казва Пери. Всеки ден го очакваме да излезе в пресата.

С Брад всяка сутрин тичаме до лобито, купуваме от всички вестници, после сядаме да закусим и внимателно оглеждаме всяка страница, търсим новината. За пръв път от съзнателния си живот, едва чакам вестниците да съобщят новина от личния ми живот. Всеки ден се моля: Нека днес Шефи да научи, че съм свободен.

Ден след ден съобщението не излиза. Същото е като да чакам Шефи да ми се обади. Да имах коса, щях да си я оскубя косъм по косъм. Най-накрая *Пийпъл* излиза със снимка на двама ни с Брук. Новината е озаглавена: „Палавите разделени“. Денят е 26 април 1999, три дни преди двайсет и деветия ми рожден ден, почти две години след сватбата ни.

Прероден, съвсем нов човек, печеля турнира в Хонконг, но по време на обратния полет за вкъщи не мога да си вдигна ръката. От летището се втурвам към дома на Гил. Той преглежда рамото ми и се мръщи. Не му харесва как изглежда.

Има вероятност да спра игра и да прескоча целия сезон на кортовете с клей.

Не, не, не, казва Брад. Трябва да заминем за Рим за Откритото първенство на Италия.

Моля те. Че аз никога не съм го печелил този турнир. Забрави.

Не, настоява Брад. Хайде към Рим, ще видим как ще се справи рамото ти. Не искаше да ходиш и в Хонконг, нали? А спечели, нали? Виждам знаци на възход.

Оставям се да ме отвлече до самолета и в Рим губя в третия кръг от Рафтър, когото тъкмо съм победил в Индиън Уелс. Сега вече наистина искам да спра. Само че Брад ме уговаря да участвам в Световната отборна купа в Германия. Нямам сили да споря с него.

Времето в Германия е студено, мрачно, което означава, че топката натежава. Поглеждам към Брад с убийствен поглед. Направо не ми се вярва, че ме е довял в Дюселдорф с травма на рамото. По средата на първия сет, изоставам с 3–4 и не мога да направя и един замах повече. Напускам. Това е. Прибираме се, казвам на Брад. Трябва да ми се оправи рамото. И трябва да видя тази работа с Шефи.

Докато се качваме на самолета от Франкфурт за Сан Франциско, не говоря на Брад. Направо съм бесен от яд. Чакат ни дванайсет часа, седим един до друг и му казвам: Виж сега, Брад, не съм спал цяла нощ, заради рамото. Ще изпия две приспивателни и няма да те слушам следващите дванайсет часа и ще съм като в рая. Чу ли ме? Когато кацнем, първото нещо, което ще направиш е да ме извадиш от Откритото първенство на Франция.

Той се надвесва над мен и цели два часа ми вади душата. Няма да се връщаме във Вегас. Няма да те вадя от турнира. Идваш с мен у

дома в Сан Франциско. Имам къща за гости с камина и колкото си искаш дърва за горене, точно както ти харесва, а после двамата с теб заминаваме за Париж, където ти ще играеш. Това е единственият турнир от Шлема, който не си печелил, а винаги си искал да спечелиш, а не можеш да го спечелиш, без да играеш на него.

Откритото на Франция? Стига, моля ти се. Майтапиш се. Това е бита карта.

Откъде знаеш? Кой казва, че това не е твоята година?

Слушай ме какво ти казвам. 1999 хич не е моята година.

Стига, у теб тъкмо започнаха да се забелязват следи от тенисиста, който някога беше. Видях у теб проблясъци, каквито от години не съм виждал. Не трябва да се отказваме.

Гледам през него. Не е въпросът в това, че според него победата ми на Откритото на Франция е възможна. Само че откажех ли се от Откритото на Франция, още по-лесно щях да се откажа от Уимбълдън и така да приключим с годината. Сбогом, завръщане. Здравей, оттегляне.

Кацаме в Сан Франциско, отново съм твърде уморен да споря. Вмъквам се в колата на Брад, той ме откарва у дома си и ме настанява в къщата за гости. Спя дванайсет часа. Когато се събудя, ме чака масажист, готов да се залови с терапията.

Няма да свърши работа, казвам.

Ще свърши работа, отвръща Брад.

Имам масажи по два пъти на ден. В останалата част от деня гледам мъглата и слагам дърва в огъня. Към петък вече съм по-добре. Брад се усмихва. Тренираме на корта в задния му двор, двайсет минути, после удрям няколко сервिसа.

Обади се на Гил, казвам. Отиваме в Париж.

В парижкия ни хотел Брад преглежда схемата на турнира.

Питам, как е?

Нищо не казва.

Брад?

По-лошо не може и да е.

Сериозно?

Кошмар. Първият ти мач е срещу Франко Скилари, левичар от Аржентина, вероятно най-якият мъжага в турнира, който не е поставен в схемата. Истински звяр на клей.

Не мога да повярвам, че ми говориш така.

Тренираме в събота и неделя. В понеделник започваме. Седя в съблекалнята, докато подготвят краката ми и разбирам, че съм забравил да си сложа бельо в сака. Мачът е след пет минути. Мога ли да играя без бельо? Дори не знам дали физически е възможно.

Брад се шегува, че мога да взема назаем неговото.

Никога повече няма да желая победата с такава стръв.

После си мисля: Идеално. Така и така не исках да идвам, не трябваше да идвам, излизам срещу самото въплъщение на калните плъхове в първия кръг на централния корт. И защо да не карам без бельо?

Има шестнайсет хиляди души публика, крецят като селяни, вдигнали се на щурм към Версай. Още преди да се изпотя вече изоставам със сет и пробив. Поглеждам към моите места в публиката и виждам Гил и Брад. Помогнете. Брад отвърща на погледа ми с каменно лице: Сам си помогни.

Нагласявам късите си панталони, поемам колкото се може повече въздух и бавно го издишвам. Казвам си, че по-лошо не може да стане. Казвам си: Спечели един сет поне. Да спечеля един сет от този приятел ще си е постижение. Един сет — положи усилия. Като преразглеждам и намалявам очакванията си целта изглежда по-постижима и се отпускам. Развихрям бекхенда си, улучвам точно където съм намислил. Публиката се раздвижва. Отдавна не са ме виждали да играя добре по тези места. Нещо в мен също се раздвижва.

Вторият сет се превръща в улична схватка, среща по борба свободен стил и престрелка, от която хвърчат гилзи. Скилари не отстъпва и на милиметър и трябва да измъкна сета с жесток бой от него, 7–5. Изведнъж се случва нещо изумително. Печеля третия сет. У мен припламва надеждата, истинска надежда, тръгва от пръстите на краката ми. Тялото ми пламва. Гледам Скилари, той е отчаян. Лицето му не издава никаква емоция. Един от най-яките мъжаги на турнира, а не може и стъпка да направи. Свършен е. В четвъртия сет направо го избутвам и изведнъж напускам корта с една от най-невероятните победи в кариерата си.

В хотела, покрит с клей, казвам на Гил: Видя ли го? Видя ли го тоя кален плъх как се гърчи? Накарахме го да се гърчи, Гил!

Видях.

Асансьорът е тесен. Има място за петима души със средностатистически мерки или за мен и за Гил. Брад ни казва да се качваме, той ще се качи след нас. Натискам бутона и докато се качваме, Гил се обляга в ъгъла на асансьора, а аз се облягам в другия. Улавям го, че се взира в мен.

Какво?

Нищо.

Продължава да се взира в мен.

Какво има, Гил?

Нищо. Усмива се и повтаря: Нищо.

Във втория кръг се появявам на корта отново без белъо. (Повече никога няма да изляза на корта с белъо. Веднъж свърши ли нещо работа, не го променяй.) Играя срещу Арно Клеман от Франция. Печеля първия сет с 6–2. Водя във втория, играя най-добрия си тенис на клей. Клеман печели втория сет и третия. Как се случи? Сервирам при 4–5, 0–30 в четвъртия. На две точки съм от отпадането от турнира.

Мисля си: Две точки. Две точки.

Отиграва форхенд към края на игрището. Отивам и проверявам белега от топката. Аут. Ограждам следата с ракетата. Страничният съдия дотичва, за да провери. Оглежда я като Еркюл Поаро. Вдига ръка. Аут! Ако топката беше пипнала линията, щях да изоставам с троен мачпойнт. Вместо това аз съм на 15–30. Каква разлика само! Ами ако...?

Само че умолявам себе си да спра да мисля за „ами ако“. Не мисли, Андре. Изключи съзнанието си. Играя две минути най-добрия тенис, на който съм способен. Удържам. Резултатът е 5–5.

Клеман бие сервис. Ако бях друг играч, щеше да е приключил мача. Само че аз съм син на баща си, аз съм човекът-ретур. Нищо не може да мине покрай мен. После започвам да го разхождам по игрището. Напред-назад. Езикът му провисва от устата. Точно когато и той и публиката вече си мислят, че повече не мога да го разигравам така, аз го поразтичвам още малко. Прилича на метроном. После е бегач. Привежда се, сякаш е ударен по главата. Мускулите му получават спазми. Исква медицинска помощ.

Постигам пробив. После с лекота печеля четвъртия сет.

Печеля петия сет с 6–0.

В съблекалнята Брад си говори сам, говори на мен, на всеки, който е готов да го изслуша.

Задната му гума се спуска! Видя ли? Мамка му! Задната му гума направи бууум.

Репортерите ме питат дали съм извадил късмет с мускулните спазми на Клеман.

Да съм извадил късмет ли? Че аз се скъсах от работа, за да ги получи тия крампи.

В хотела, докато се качваме в малкия асансьор с Гил, лицето ми е цялото в клей. Очите ми, ушите ми и устата са пълни с клей. Дрехите ми са изпоцапани с клей. Поглеждам надолу. Преди не ми е правило впечатление, че когато клеят от Ролан Гарос изсъхне, прилича на кръв. Опитвам се да я изчеткам, когато виждам, че Гил отново ме зяпа.

Какво има?

Нищо, казва той и се усмихва.

В третия кръг играя срещу Крие Уудръф. Играл съм с него веднъж тук през 1996 година и ме е победил. Катастрофална загуба. Тази година тайно си харесвам шансовете. Този път от самото начало знам, че ще спечеля. Не се съмнявам, че ще си отмъстя, а отмъщението ми ще е студено като лед. Побеждавам го с 6–3, 6–4, 6–4 на същия корт, където ме е победил по-рано. Брад искаше така, защото държеше да си спомня, държеше битката да е лична.

На осминафинал съм на Откритото първенство на Франция, за пръв път от 1995 година. Възмездие ми е Карлос Моя, шампионът от предишната година.

Не се притеснявай, казва Брад. Въпреки че Моя е шампионът и наистина е добър на клей, този път можеш да го отстраниш. Можеш да го отвееш, стой пред основната линия, отигравай всяка топка и го притискай. Цели се в бекхенда му, а ако трябва да се целиш във форхенда му, прави го целенасочено и със стръв. Не го давай леко, връхлитай го и го повлечи. Нека да усети как му дишаш във врата.

В първия сет Моя ми диша във врата. Губя първия сет бързо. Във втория изоставам с два пробива. Не играя своята игра. Не правя нищо

от онова, към което ме е насочил Брад. Поглеждам към моите места в публиката и Брад крещи: Хайде! Давай!

Върни се към основните положения. Принуждавам Моя да тича. Да тича още. Налагам садистичен ритъм, припявам си: тичай, Моя, тичай. Принуждавам го да обикаля пистата. Да се включи в бостънския маратон.

Печеля втория сет и публиката ме аплодира. В третия сет разхождам и пришпорвам Моя, колкото предишните си три опонента взети заедно и изведнъж той капва. Повече не иска да тича. Такива неща не е обещавал да прави.

В началото на четвъртия сет у мен се процежда увереност. Подскачам нагоре-надолу. Искам Моя да види колко много енергия още имам. Той вижда и въздъхва. Отстранявам го и се втурвам в съблекалнята. С Брад удряме юмруци и моят почти се строшава от удара.

В асансьора на хотела усещам, че Гил пак ме гледа втренчено.

Гил, какво има?

Имам усещане.

Какво усещане?

Имам усещането, че ти предстои сблъсък.

С кого?

Съдбата.

Не знам дали вярвам в съдбата.

Ще видим. Не можем да запалим огън в дъжда...

Два дни до финала. Два дни за почивка и за мисли, които не са свързани с тенис. Брад научава, че в нашия хотел е и Спрингстийн. Има концерт в Париж. Брад предлага да идем на концерта. Взима три места за нас, на първите редове.

Отначало не съм много сигурен. Не ми се струва добра идея да излизам и да предизвиквам луда веселба из Париж. Само че новините по телевизията са най-вече за тениса, което също не е полезно за настроението ми. Спомням си за онзи служител, който се подиграваше, че играя на малък турнир и сравняваше участието ми там с това Спрингстийн да свири в кръчмата на ъгъла. Да, казвам. Хайде да му отпуснем края тази вечер. Да идем и да погледаме Боса.

Брад, Гил и аз влизаме на стадиона секунди преди Спрингстийн да излезе на сцената. Докато притичваме по пътеката, няколко души ме забелязват и започват да ме сочат. Някакъв мъж изкрещява името ми. *Андре! Allez, Андре!* Неколцина други подхващат възгласите. Настаняваме се на местата си. Светлинен лъч обхожда публиката и изведнъж се спира на мен. Публиката настръхва развълнувана. Започват да скандират: *Allez, Agacu! Allez, Agacu!* Някъде около шестнайсет хиляди души, почти колкото публиката на Ролан Гарос — скандират името ми, аплодират ме и тропат с крака. *Allez, Agacu!* Припяват мелодично, с ритъм като детска приспивна песен. *Диии—диии, да-да-да!* Заразително е! Брад също припява. Изправям се и махам. Поласкан съм. Вдъхновен. Искан ми се да изиграя следващия мач веднага. Тук. *Allez, Агаси!*

Отново се изправям, сърцето ми се е качило в гърлото. И тогава най-накрая на сцената излиза Босът.

На четвъртфинала излизам срещу Марсело Филипини от Уругвай. Първият сет е безпроблемен. Вторият сет е безпроблемен. Разкарвам го из корта, той се разсипва. Като в песента на Спрингстийн: „Скитниците като нас, бейби, са родени да бягат“. Радвам се на факта, че надделявам над опонента си толкова, колкото и над победата си, оставям без крака съперниците си и виждам как годините тренировки с Гил се отплащат в две наситени седмици. Печеля третия сет без никаква съпротива от страна на Филипини, 6–0.

Газим!, крещи Брад. О, боже, Андре, газиш ги, премазваш ги!

На полуфинал съм. Играя срещу Хръбати, който ме е отвял скоро на Кей Бискейн, докато бях в ступор около случката с Шефи. Печеля първия сет, 6–4. Печеля следващия сет, 7–6. Облаците се сгъстяват. Започва да ръми леко. Топката натежава, което ми пречи да играя нападателно. Хръбати се възползва и печели третия сет, 6–3. В четвъртия води с 2–1, а мачът, който бях спечелил, ми се изплъзва, изплъзва ми се. Изостава със сет, но очевидно е уловил момента. Усещам се вече почти осъден.

Поглеждам към Брад. Той сочи към небето. Спри мача.

Давам знак на надзорника и съдията на стола. Посочвам клея, който се е превърнал в кал. Казвам им, че няма да играя при тези

условия. Опасно е. Те оглеждат клея, както миньори оглеждат злато. Потвърждават. Спират играта.

На вечеря с Гил и Брад настроението ми хич го няма, защото знам, че сега аз съм догонващият в мача. Спасил ме е само дъждът. Иначе вече да сме на летището. Сега не мога да повярвам, че разполагам с цяла нощ, в която да се пека над мача, да се тревожа до утре.

Взирам се в храната, безмълвен.

Брад и Гил ме обсъждат, сякаш не съм на масата.

Той е добре физически, казва Гил. В добра кондиция е. Затова му дръпни едно слово, Брад. Подработи го треньорски.

Какво искаш да му кажа?

Измисли нещо.

Брад отпива от бирата и се обръща към мен. Добре, Андре. Виж. Ето каква е сделката. Искам двацет и осем минути от теб утре.

Какво?

Двацет и осем минути. Ще превъртим светкавично лентата. Можеш да го направиш. Имаш да спечелиш пет гейма и толкова, а повече от двацет и осем минути няма да ти трябват за тази работа.

Времето. Топката.

Времето ще е хубаво.

Прогнозата е за дъжд.

Не, времето ще е хубаво. Дай ни само двацет и осем минути.

Брад познава начина ми на мислене. Познава как редът, прецизността, ясната и точна цел са като сладкиш за мен. Познава ли обаче така добре и синоптичната прогноза? За пръв път през ума ми минава, че Брад не е просто треньор, ами пророк.

Обратно в хотела, двамата с Гил сме се присвили в асансьора.

Всичко ще е наред, казва Гил.

Да.

Преди да си легна, той ме принуждава да изпия коктейла на Гил.

Не искам.

Изпий го.

Когато съм толкова хидратиран, че урината ми вече е бяла като памук, той ме оставя да спя.

На следващия ден се появявам притеснен. Изоставам с 1–2 в четвъртия сет, сервирам, назад съм с два брейкпойнта. Не, не, не.

Изравнявам до четирийсет равни. Удържам. Сетът е изравнен. Избегнал съм катастрофата и изведнъж се отпускам, щастлив съм. Това е толкова често в спорта. Изправен си пред бездънна яма от опасността да загубиш. Гледаш смъртта в лицето. После съперникът ти, или животът ти, те спасяват, и се чувстваш толкова благословен, че играеш с упоение. Печеля четвъртия сет и мача. На финал съм.

Най-напред поглеждам към Брад, който развълнувано сочи часовника и цифровия часовник на корта.

Двайсет и осем минути. До секунда.

Съперникът ми на финала е Андрей Медведев от Украйна, което не е за вярване. Направо не е за вярване. Само преди няколко месеца в Монте Карло, двамата с Брад сме се натъкнали на Медведев в един нощен клуб. Същият ден е претърпял съкрушителна загуба и пие, за да удави мъката. Каним го да се присъедини към нас. Той се тръшва на един стол на нашата маса и обявява, че се отказва от тениса.

Повече не мога да я играя шибаната игра, отсича. Стар съм. Тенисът не ми върви.

Изкарвам си го на него.

Какво си въобразяваш, подхванал съм го аз. Я ме виж мене, на двайсет и девет, с травма, разведен, а ти си ми се размазал и си се заотказвал на двайсет и четири, така ли? Чака те сияйно бъдеще.

Играта ми не струва.

Ами? Оправи я.

Питал ме е за съвети, за насоки. Помолил ме е да анализирам играта му, също както някога аз помолих Брад да анализира моята. И аз бях като Брад. Бях брутално откровен. Обяснил съм на Медведев, че има страховит сервис, мощен ретур и бекхенд на световно ниво. Форхендът му не е неговият удар, разбира се, това не е тайна, но той може да го прикрие, защото е достатъчно едър, за да диктува движенията на съперниците си.

Ти си много подвижен!, крещял съм му тогава. Върни се към най-важните неща. Движи се, заковавай при първия си сервис и съсичай с бекхенда си над линията.

От тази нощ нататък, той е следвал съветите ми буква по буква и е като истински вулкан. Печели турнир след турнир и доминира над

тенисистите на това първенство. Всеки път, когато сме се сблъскали в съблекалнята или около Ролан Гарос, сме си разменяли плахи намигвания и ръкомахания.

Изобщо не съм си и представял, че ще изправим един срещу друг в такъв сблъсък.

Ето че Гил е сгрешил. Не ми е предстоял сблъсък със съдбата, ами с огнедишащо чудовище, за чието раждане сам съм помогнал.

Където и да ида, парижани се тълпят около мен и ми желаят успех. Турнирът е основната тема в града. В ресторантите, в кафенетата, по улицата, парижани крещят името ми, целуват ме и ме подкрепят. Историята за посрещането ми на концерта на Спрингстийн е обиколила вестниците. Хората, пресата, са омаяни от невероятното ми преставяне. Всеки може да се припознае в него. Виждат себе си в моето завръщане, в моето възкръсване от мъртвите.

Вечерта преди финала седя в стаята си и гледам телевизия. Гася телевизора. Отивам до прозореца. Мисля си за последната година, за последните осемнайсет месеца, последните осемнайсет години. Милиони отиграни топки, милиони решения. Знам, че това е последната ми възможност да спечеля Откритото първенство на Франция, последната възможност да съм спечелил четирите турнира от Големия шлем, да имам пълния набор от купи, което означава последния изстрел от изкуплението. Перспективата да загубя ме плаши, а и перспективата да спечеля ме плаши също толкова. Дали ще съм благодарен? Дали ще съм достоен? Дали ще ми послужи за основа или ще я пропиляя?

Медведев също присъства в мислите ми. Играта му прилича на моята. Аз съм му дал своята игра. Дори малките ни имена са еднакви. Той е Андрей. Ще бъде Андре срещу Андрей. Аз срещу своя двойник.

Брад и Гил чукат на вратата.

Готов ли си за вечеря?

Оставям вратата отворена и им казвам да влязат след секунда.

Стоят зад вратата и ме гледат как отварям минибара. Наливам се с чиста водка. Брад зяпва, докато смъквам водката отведнъж.

Какво мамка му...?

Умирам от притеснение, Брад. Целият ден не можах и залък да сложа в устата си. Трябва да се нахраня, а единственият начин да ям е като овладея нервите.

Не се притеснявай, казва Гил на Брад. Той е добре.

Поне изпий и една чаша вода, казва Брад.

След вечеря, докато се връщам в стаята си, взимам приспивателно и се вмъквам в леглото. Звъня на Джей Пи. Той казва, че при него е рано следобед.

Колко е при вас часът?

Късно е. Страшно късно е.

Как се чувстваш?

Моля те, *моля те*, за пет минути ми говори за друго, освен за тенис. Добре ли си?

За всичко друго, само не за тенис.

Добре. Да видим. Какво ще кажеш да ти прочета стихотворение? Напоследък чета много поезия.

Да. Хубаво. Каквото и да е.

Отива до рафта с книги, измъква книга. Чете спокойно:

*И макар сега да не сме
онази сила, която в доброто старо време
е разтреперила небето и земята.*

Каквито сме, такива.

*Еднакви по нрав и с геройски сърца, отслабени от
времето и съдбата, но със силна воля да се стремим, да
търсим, да откриваме и да не отстъпваме.^[1]*

Заспивам и дори не затварям телефона.

Гил тропа на вратата ми, облечен е като за среща с Де Гол. Носи прекрасно черно спортно сако, черни панталони с ръб, черна шапка. Носи и верижката, която му подарих. Аз нося допълващата я обеща. Отец, Син и Светия Дух.

В асансьора казва: Всичко ще е наред.

Да.

Но не е наред. Разбирам го по време на загрявката. Целият съм вир-вода. Потя се, сякаш ще се женя. Толкова съм нервен, че зъбите ми тракат. Слънцето е ярко, което би трябвало да ме радва, защото топката ще е по-суха и по-лека. Само че горещината ме кара да се потя още повече.

Мачът започва, а аз съм прогизнала в пот отрепка. Допускам безмозъчни грешки, грешки на начинаещ, всякакви грешки и прецаквания, които човек може да види на тенис корта. Губя първия сет, 6–1, за деветдесет минути. Медведев междувременно е въплъщение на непоклатимото спокойствие. И защо да не е? Прави всичко, което трябва да прави, всичко, което съм му казал да прави в Монте Карло. Контролира ритъма, движи се пълноценно, съсича бекхенда на линията, винаги щом пожелае. Играта му е лека, точна, безмилостна. Ако навляза по-навътре, ако се опитам да откъсна точка, като съм се промъкнал по-навътре, той отиграва съкрушителен бекхенд.

Носи карирани панталонки, сякаш сме на плажа, пък и той всъщност изглежда така, сякаш волно се развява из Ривиерата. Свеж, могъщ, отдал се на почивка. Може да стои на корта безброй дни, без да почувства умора от играта.

В началото на втория сет, започват да се трупат тъмни облаци. Изведнъж започва да ръми. В публиката наизникват стотици чадъри. Играта е спряна. Медведев тича към съблекалнята, аз съм след него.

Там няма никой. Вървя нагоре-надолу. От някакъв кран капе вода. Капките изсвистяват по металните чекмеджета. Сядам на пейка, потя се, втрещявам поглед в отворено чекмедже.

Влизат Брад и Гил. Брад носи бяло сако и бяла шапка в ярък контраст с черното облекло на Гил. Брад трясва вратата с всичка сила и крясва: Какво ти става?

Твърде добър е, Брад. Просто е твърде добър. Не мога да го победя. Кучият му син е як, сервисите му са като оръдейни изстрели и не пропуска. Съсипва ме със сервиса си, съсипва ме с бекхенда си. Не мога да се справя със сервиса му. Не мога да се справя.

Брад не казва нищо. Сещам се за Ник, как стои на същото място и не казва нищо по време на прекратения заради дъжда мач, който загубих от Къриър преди осем години. Някои неща не се променят.

Същият неуловим турнир, същото гнусливо усещане, същото гадно държание от моя треньор.

Крясвам на Брад: Ти бъзикаш ли се с мене? Точно сега ли, от всички възможни моменти, точно тоя момент ли избра да млъкнеш? От всички турнири и мачове, точно *сега* ли ще избереш да си затвориш проклетата уста?

Брад ме гледа от упор. И изведнъж се разкрещява неистово. Брад, който никога не повишава тон на *никого*, крещи с всички сили.

Какво искаш да ти кажа, Андре? Какво искаш да ти кажа? Ти ми каза, че той е твърде добър. Как бе, мамка му, го разбра ти? Не можеш да прецениш как играе! Толкова сдъвкан си на корта, толкова си заслепен от паника, та чак съм изумен как изобщо го виждаш. Твърде добър ли? Ти го *правиш* да изглежда добър.

Но...

Отпусни се. Ако ще губиш мача, изгуби го по твоите правила. Отигравай шибаната топка.

Но...

А ако не си сигурен как да я отиграеш, ето то идея. Отигравай я към същото място, където и той я отиграва. Ако той играе бекхенд по диагонала и ти играй бекхенд по диагонала. Отиграй твоя малко по-добре от неговия и това е. Не ти трябва да си по-добър от целия шибан свят, забрави ли? Трябва само да си по-добър от приятелчето отсреща. Той няма нито един удар, който и ти да нямаш. Прецакай му сервиса. Сервисът му ще се съсипе, когато започнеш да отиграваш своите удари. Просто отигравай. Отигравай, мамка му. Ако ще губиш днес, добре, ще го понеса, но да загубим по нашите правила. В последните тринайсет дни виждам как си на линия. Как съсичаш, как си под натиск, как мачкаш съперниците си. Така че сложи край на жалбите си, спри да ми повтаряш колко бил добър, и в името на Бога, спри да се правиш на идеалния тенисист! Не изпускай от поглед топката, отигравай топката. Чуваш ли ме, Андре! Следи топката. Отигравай топката. Накарай приятелчето да се съобразява с тебе. Може и да си мислиш, че го правиш, но повярвай ми, ти чисто и просто стърчиш на корта. Ако ще падаш, хубаво, падай, само че продължавай да стреляш с пищовите. Не спирай, не спирай, не спирай, докато падаш да стреляш с *пищовитееее*.

Отваря вратата на съблекалнята и я трясва здраво. Вратата се тръшва и издрънчава.

Появява се съдията.

Да се връщаме на корта, господа.

Брад и Гил излизат от съблекалнята. Забелязвам, че докато излизат през вратата, Гил потупва крадешком Брад по гърба.

Бавно излизам на корта. Имаме кратка загревка, после подновяваме играта. Забравил съм резултата. Трябва да погледна към таблото, за да си го припомня. О, да. Водя с 1–0 във втория сет. Само че сервира Медведев. Спомням си за финала срещу Къриър през 1991 година, за спирането на срещата заради дъжда, което наруши ритъма на играта ми. Може пък това да е разплатата. Тенис карма. Може би така както дъждът ме е объркал, сега да ми помогне да намеря себе си.

Обаче Медведев разчита на своята лична украинска карма. Той подхваща играта оттам, откъдето я е спрял, продължава с натиска, принуждава ме непрестанно да отстъпвам и да играя защитно, което не е моят стил на игра. Денят вече е доста мрачен и влажен, което изглежда дава нови сили на Медведев. Харесва му по-бавното темпо. Той е ядосан слон, който се наслаждава на своя миг, докато ме тъпче под себе си. В първия гейм след прекъсването, сервисът му стига 193 километра в час. След секунди резултатът е изравнен, 1–1.

След това постига пробив. После сервисът е негов, после отново постига пробив и е на път да спечели втория сет със забележителна лекота, 6–2.

В третия сет удържам сервиса в продължение на пет гейма. Изведнъж необяснимо как постигам пробив, за пръв път в мача. Водя с 4–2. Сред публиката се разнасят въздишки и мърморене.

Медведев постига отново пробив. Държи сервиса и връзва сета на 4–0.

Слънцето отново се показва. Грее ярко и клеят започва да изсъхва. Темпото на игра стремително нараства. Подавам аз и при 15–15 правим френетично разиграване за топката, което аз печеля с красиво воле от бекхенд. Сега при 30–15, чувам как Брад ми казва да не изпускам от поглед топката, да отигравам топката. Изстрелвам я. Сека спокойно първия си сервис и го придружавам с високо стенание. Аут. Бързам при втория сервис. Отново аут. Двойна грешка. 30–30.

И така. Ще си го получа. Аз ще загубя — Медведев е на шест точки от шампионската титла, но ще загубя според правилата на Брад, вместо според моите.

Отново бия сервис. Аут. Упорито отказвам да се отърва от всичко при втория сервис. Отново аут. Двойните грешки вече са две поредни.

Резултатът е 30–40. Брейкпойнт. Въртя се в кръг, свил съм очи, на път съм да ревна. Трябва да се взема в ръце. С пръсти съм на линията, подхвърлям топката във въздуха и пропускам още един сервис. Изпуснал съм вече пет поредни сервиса. Разпадам се. Аз съм на един пропуснат сервис от възможността Медведев да сервира за купата на Откритото първенство на Франция.

Той се привежда, готов е да отвее втория сервис. Когато си добър в ретура, винаги предугаждаш състоянието на психиката на противника, а Медведев знае, че моята психика се е прокъсала след пет пропуснати сервиса един след друг. Следователно предположенията му са с висока степен на сбъждане и знае, че няма да ми стигнат силите да играя нападателно. Очаква красив, лек, отскоклив сервис. Мисли си, че нямам друга възможност. Пристъпва напред, влиза доста навътре от основната линия, изпраща ми съобщение, че съчувства на ревлото и когато овладее удара ми, ще го наниже в гърлото ми. Изражението на лицето му говори и без съмнение казва: Давай, мамка ти. Давай смело. Не ти се плаша.

Това е мигът на решителното изпитание и за двама ни. Това е повратната точка в мача, вероятно и в живота и на двама ни. Това е изпитанието на волята, на сърцето, на мъжеството. Подхвърлям топката във въздуха и отказвам да се предам. Противно на очакванията на Медведев, сервисът ми е мощен и агресивен, насочен към неговия бекхенд. Топката лети със зъл, накъсан полет. Медведев замахва и насочва топката към центъра на корта. Отигравам зад него форхенд. Стига топката, отговаря с бекхенд към краката ми. Привеждам се, изигравам странно воле от форхенд, което пада на линията, той прехвърля топката над линията, аз я докосвам леко с ракетата и я връщам обратно в неговата половина от корта, където ударът просто заспива, страшен удар, като се вземе предвид, че е направен с много лек замах.

Сервисът е мой.

Стъпвам леко, докато вървя към стола си. Публиката е в екстаз. Ходът на играта не се е променил, но се колебае. Това беше мигът на Медведев, а той го пропусна и според мен по лицето му виждам, че го осъзнава.

Allez, Agacu! Allez!

Един добър гейм, мисля си. Изиграй един добър гейм и ще си спечелил сета, след това поне ще можеш да напуснеш корта с вдигната глава.

Облаците са се разпръснали. Слънцето е изсушило клея и темпото вече е мълниеносно. Пипвам Медведев да поглежда със съжаление към небето, докато заемаме местата си на корта. Искане му се дъждовните облаци да се върнат. Това ярко слънце изобщо не му е по вкуса. Започва да се поти. Ноздрите му потръпват, като на дракон. *Можеш да победиш дракона.* Изостава с 0–40. Постигам пробив и печеля третия сет.

Сега играем по моите правила. Разхождам Медведев от единия край на корта до другия, отигравам мощно топката, правя всичко, което Брад ми е казал да правя. Медведев е станал малко по-тромав, очевидно е загубил концентрация. Твърде дълго си е мислил как печели. Бил е на пет точки от края на мача, пет точки, които сега го съсипват. Мисълта за тях непрекъснато му минава през съзнанието. Казва си: *Толкова близо бях. Бях успял.*

Финалната линия! Живее в миналото, а аз живея в настоящето. Той мисли, аз чувствам. Не мисли, Андре. Удряй по-здро̀во_.

В четвъртия сет отново постигам пробив. После се вкопчваме в страшна схватка. Играем добър, солиден тенис, и двамата спринтираме и стенем, задълбаваме все повече. Шансовете за спечелването на петия сет са равни и за двама ни. Само че аз имам едно отчетливо предимство, тайно оръжие, което мога да извадя по всяко време, когато ми трябва точка — моята игра на мрежата. Всичко, което правя на мрежата, дава добър резултат, а там Медведев очевидно не се чувства на място, главата му се забърква. Става плашлив, почти параноичен. Ако само се престоря, че се втурвам към мрежата, той трепва. Аз подскачам, той се втурва.

Печеля четвъртия сет.

В началото на петия сет постигам пробив и стигам до 3–2. Случва се. Мачът се обръща. Целта, която ми се е изплъзнала през

1990, 1991 и 1995 години, отново е съвсем близо. Водя с 5–3. Сервисът е негов, 40–15. Имам два мачпойнта. Трябва да спечеля сега, иначе ще ми се наложи да сервирам за мача, а не искам да стане така. Ако не спечеля сега мача, може би изобщо няма да го спечеля. Ще се окажа на мястото на Медведев и ще се терзая колко близо съм бил до целта. Ако не спечеля веднага, на старини ще си мисля за Откритото първенство на Франция, докато седя в люлеещия се стол и ще мърморя за Медведев с карирано одеяло над краката си. Бил съм като обсебен от този турнир през последните десет години. Не мога да понеса да съм обсебен от него и през следващите осемдесет. След целия труд, пот, след невероятното ми завръщане и този изпълнен с чудеса турнир, ако не спечеля веднага мача, никога няма да бъда напълно и истински щастлив. А Брад ще трябва да се превърне в институция. Финалът е толкова близо, че мога да го целуна. *Усещам как ме увлича към себе си.*

Медведев печели два мачпойнта. Отблъсква се от смъртта. Отново сме на 40 равни. Печеля следващата точка обаче. Отново мачпойнт.

Креця си: Сега, сега. Спечели мача веднага.

Само че той печели следващата точка, после печели и гейма.

Смяната на полетата трае цяла вечност. Избърсвам лицето си с кърпа. Поглеждам към Брад, очаквам той да е толкова напрегнат, колкото съм и аз. Само че изражението му издава решимост. Вдига четири пръста. *Още четири точки.* Четирите точки са равни на четирите турнира от Шлема. *Хайде! Давай!*

Ако ще губя мача, ако съм прокълнат да живея с това смразяващо съжаление, няма да е, защото не съм послушал Брад. Чувам гласа му в ухото си: Върни се към извора.

Форхендът на Медведев е изворът.

Влизаме на корта. Готов съм да отиграя към форхенда на Медведев всякакви удари. И той знае, че е така. При първата точка е напрегнат, проучва с минаващ удар над линията. Забива топката в мрежата.

Печели следващата точка, обаче, когато аз забивам стремителния си форхенд в мрежата.

Изведнъж преоткривам сервиса си. Изотникъде отпушвам мощен първи сервис, срещу който е безпомощен. Отиграва с уморен форхенд,

от който топката отлита далече. Отново бия сервис, който е още по-мощен и той забива в мрежата.

Шампионска точка. Половината от публиката крещи името ми, останалата половина крещи *ШШШшшш*. Изстрелвам нов съскащ сервис и когато Медведев се насочва към топката и прави неудържим замах, аз вече съм вторият човек, който знае, че съм спечелил Откритото първенство на Франция. Първи го е разбрал Брад. Медведев е трети. Топката пада много далеч зад основната линия. Гледам я как пада и това е един от най-щастливите моменти в живота ми.

Вдигам ръце и ракетата пада на клея. Хлипам, потривам глава. Ужасен съм от щастieto, което ме е обзело. Не е обичайно победите да носят такова щастие. Победите не са чак от такова значение обикновено. Само че тази победа носи и то какво щастие, и ме връхлита със сила, пред която съм безпомощен. Преливам от радост, благодарен съм на Брад, на Гил, на Париж, дори на Брук и на Ник. Без Ник нямаше да стигна дотук. Без всички върхове и спадове с Брук, дори без нещастieto от последните дни този миг нямаше да се случи. Запазвам известна благодарност дори за себе си, за всички добри и лоши избори, които съм правил и са ме довели до този миг.

Излизам от корта и раздавам целувки в четирите посоки, най-благодарния жест, за който се сещам, с който да изразя пулсиращата у мен благодарност. Емоция, която ми се струва като първоизточник на всички емоции. Заричам се занапред, независимо дали губя или печеля, когато напускам тенис корта, да го правя. Ще изпращам въздушни целувки към четирите посоки на земята и ще благодаря на всички.

Организираме си малко тържество в един италиански ресторант, Стреза, в центъра на Париж, близо до Сена, близо до мястото, където подарих на Брук тенис гривната. Пия шампанско от купата. Гил пие кола и не му е по силите да спре да се усмихва. От време на време слага ръка върху моята — тежка е като речник — и казва: Успя.

Ние успяхме, Гили.

Там е Макенроу. Подава ми телефона и казва: Някой иска да ти каже здрасти.

Андре? Андре? Поздравления! Такава радост ми достави да те гледам тази вечер. Завиждам ти.

Борг.

Завиждате ли? Защо?

Защото направи нещо, което малцина са правили.

Слънцето изгрява, когато двамата с Брад се прибираме в хотела. Преметнал е една ръка отгоре ми и казва: Пътуването приключи добре.

Как така?

Той ми казва. Обикновено в живота, пътуванията приключват по шибания кофти начин. Но този път приключи по добрия.

Премятам и аз ръка през раменете на Брад. Това е едно от малкото неща, за които пророкът бърка този месец. Пътуването едва сега е започнало.

---

[1] Откъс от „Одисеи“ на Алфред Тенисън (1809–1892), един от най-известните английски поети. ↑

ГЛАВА 23

На борда на Конкорд по време на полета към къщи Брад ми казва, че това е съдба — *съдба*. Изпил е две бири.

Спечели Откритото първенство на Франция за 1999 година при сингъл мъже, казва той. И кой би трябвало да спечели турнира при сингъл жени? Кой? Кажи ми ти.

Усмиввам се.

Точно така. Шефи Граф. Съдбата казва, че двамата трябва да се съберете. Само двама души в световната история са спечелили и четирите турнира на Шлема и златен медал — ти и Шефи Граф. Златен шлем. Съдбата казва, че трябва да се ожените.

Всъщност, казва той, слушай какво ще пророкувам. Взима някакви рекламни брошури на Конкорд от джоба на седалката и надрасква в десния ъгъл: 2001 — Шефи Агаси.

Какво значи това, по дяволите?

Двамата ще се ожените до 2001 година. А първото ви дете ще се роди през 2002 година.

Брад, тя си има приятел. Забрави ли?

След двете седмици, които преживяхме, точно ти ли ще ми разправяш, че има невъзможни неща?

Ще кажа, че сега, когато спечелих Откритото на Франция, наистина се чувствам малко по... знам ли? Значим?

Така. Ти го казваш.

Не вярвам, че съдбата определя кой да печели турнирите. Съдбата може и да определя кой с кого да се събере, но не и кой да отиграва повече печеливши удари и асове, отколкото своите съперници. Въпреки това не мога да не се поразмисля върху приказките на Брад. Затова, само за всеки случай, и защото ми харесва как изглежда, откъсвам ъгълчето от програмата на конкорда, на което написа последното си пророчество, и го пъхам в джоба си.

Следващите пет дни прекарваме на остров Фишър, възстановяваме се и празнуваме. Главно второто. Празненството се

разраства. Съпругата на Брад, Кими, взима самолета и пристига. Пристигат Джей Пи и Джони. Късно вечерта слушаме оглушително по стереоуредбата как Синатра пее „Това е животът“, а Кими и Джони танцуват на леглото и на масата.

После се запътвам към тревните кортове на хотела. Няколко дни тренирам с Брад и се качваме на самолета за Лондон. На половината полет над Атлантика, аз осъзнавам, че ще кацнем на рождения ден на Шефи. Какви са шансовете? Ами ако я срещнем случайно? Няма ли да е хубаво да ѝ подарим нещо?

Поглеждам към Брад, който спи. Знам, че той ще иска от летището да идем веднага на кортовете за тренировка, затова няма да има време да спрем в книжарница. Налага се да измайсторя някаква картичка сега. Как да го направя обаче?

Менюто за храната от първа класа ми хваща окото. На корицата има снимка със селска църква под сребриста луна. Правя от две корици картичка и от вътрешната страна пиша:

Скъпа Шефи, бих искал да ти пожелая щастлив рожден ден. Трябва много да се гордееш. Поздравления за събитието, което, уверен съм, е само малка частица от онова, което те чака занапред.

Пробивам дупчици в двете менюта. Сега ми трябва само нещо, с което да ги прихвана заедно. Питам стюардесата дали има някакъв шнур или панделка. А дали няма нещо сребристо? Тя ми дава малко лико, с което е обвито гърлото на бутилката с шампанско. Внимателно промушвам рафията през дупчиците. Сякаш наплитам кордажа на тенис ракетата.

Когато завършвам картичката, събуждам Брад и му показвам резултата от труда на своите ръце.

Европейско занаятчийско майсторство, казвам.

Той разтрива с юмруци очи и кима одобрително. Трябва ти един поглед и нищо повече, казва той. Открехване. Пъхвам картичката в тенис сака си и чакам.

Тренировъчните кортове на зоната за тренировки Аورانги Парк и Уимбълдън са на три нива. Терасовидна планина, като ацтекски храм от тенис кортове, това е. С Брад тренираме на средното ниво към половин час. Когато приключваме, отивам да си събера тенис сака, без да бързам, както винаги. Не е лесно да се подреди сак след презокеански полет. Подреждам внимателно, преподдреждам, пъхвам мократа си тениска в найлонов плик, когато Брад ме бухва с юмрук по рамото.

Пич, ето я идва, идва.

Вдигам очи с погледа на ирландски сетер. Ако имах опашка, щях да я размахам. На трийсетина метра от нас, облечена в син клин за тренировки. Забелязвам, за пръв път, че и тя ходи с леко обърнати навътре пръсти на краката си като мен. Русата ѝ коса е дръпната назад, прибрана в конска опашка и блести на слънцето. Отново ми прилича на ореол.

Стоя. Тя ме целува два пъти по европейски маниер.

Поздравления за Франция, казва тя. Толкова бях щастлива за теб. Просълзих се.

И аз.

Тя се усмихва.

Поздравления и за теб, казвам аз. Ти проправи пътя. Загря корта за мен.

Благодаря.

Мълчание.

За радост наоколо няма нито фенове, нито фотографи, затова изглежда по-спокойна и не е припряна. Аз също съм необичайно спокоен. Брад, обаче, издава кратки писукания, като въздух, който бавно излиза от балон.

О, казвам. Ами. Току-що си спомних. Нося ти подарък. Знаех, че имаш рожден ден, затова ти направих картичка. Честит рожден ден.

Взема картичката, гледа я няколко секунди, после вдига очи, трогната.

Откъде разбра, че имам рожден ден?

Ами просто разбрах.

Благодаря, казва тя. Наистина.

Бързо се отдалечава.

На следващия ден тя напуска корта за тренировки, точно когато с Брад пристигаме. Този път е пълно с тълпи от фенове и репортери навсякъде и тя изглежда болезнено притеснена. Поспира, плахо ни махва и на площадката прошепва: Как да ти се обадя?

Ще дам номера си на Хайнц.

Добре.

Довиждане.

Довиждане.

След тренировката тримата: Пери, Брад и аз седим в къщата, която сме наели, и разсъждаваме кога ще позвъни тя.

Скоро, казва Брад.

Много скоро, казва Пери.

Денят минава, без да позвъни.

Минава още един ден.

Аз съм в агония. Уимбълдън започва в понеделник, а аз не мога да спя, не мога да мисля. Приспивателните хапчета са безполезни при този тип тревога.

Няма да е зле да се обади, казва Брад, или ще загубиш още в първия кръг.

Събота вечерта, точно след вечеря, телефонът звъни.

Моля?

Здрасти. Щефани е.

Щефани ли?

Щефани.

Щефани... *Граф!*

Да.

О. Името ти е Щефани ли?

Тя ми разказва, че майка ѝ от години я нарича Щефи и пресата е започнала да използва това име и никое друго. Но за себе си тя мисли като за Щефани.

Ами тогава нека е Щефани, казвам.

Говоря с нея и в същото време се пързалям из дневната на мокрите си от пот чорапи. Нося се шеметно по дървения паркет. Брад ме умолява да спра, да се укротя на някой стол. Убеден е, че или ще си строша крак, или ще си разтегна коляно. Успокоявам устрема си до

кротко приплъзване из периметъра на стаята. Той се усмихва и казва на Пери. Турнирът ще е добър за нас. Ще имаме успешен Уимбълдън.

Шъткам им да млъкват.

След това се затварям в задната стая.

Слушай, казвам на Шефани, в Кей Бискейн каза, че не искаш да има никакви недоразумения между нас. Ами и аз не искам никакви недоразумения. Затова искам да ти кажа, искам да ти го кажа преди отношенията ни да поемат в каквато и да било посока, че според мен ти си прекрасна. Към теб изпитвам уважение, възхищение и страшно искам да те опозная по-добре. Това ми е целта. Това е единственият план, който имам. Така и това мисля аз. Кажи ми, че може. Кажи ми, че можем да вечеряме заедно.

Не.

Моля те.

Не може. Тук не може.

Тук не може. Хубаво. Можем ли да идем другаде?

Не. Имам приятел.

Мисля си: приятелят. Още го има. Чел съм за него. Състезателен пилот. С него е от шест години. Мъча се да измисля нещо умно, някакъв начин, по който да я убедя да си даде възможност да бъде с мен. Мълчанието се проточва и става смущаващо, мигът бавно се изплъзва, единственото, което измислям е:

Шест години е много време.

Да, казва тя. Много е.

Ако връзката ви не върви напред, тръгва назад. Преживял съм го.

Не казва нищо. Но тъкмо в начина, по който не казва нищо, улавям намека. Докоснал съм струна.

Продължавам. Не може да е това, което търсиш. Искам да кажа, не искам да правя никакви предположения, но...

Затаявам дъх. Тя не ми възразява.

Казвам. Не искам да проявявам дързост или да си позволявам волности, но можеш ли, би ли могла, знам ли, да ме опознаеш?

Не.

Кафе?

Не мога да се появя на публично място с теб. Няма да е правилно.

Ами писма? Мога ли да ти пиша?

Тя се засмива.

Мога ли да ти изпратя нещо? Може ли да ти покажа какъв съм, преди да решиш дали искаш да ме опознаеш?

Не.

И писма ли не може?

Четат ми писмата.

Разбирам.

Удрям с юмрука си по челото. Мисли, Андре, мисли.

Казвам, Добре, виж, какво ще кажеш да направим така: следващият ти турнир ще е в Сан Франциско. Ще тренирам там с Брад. Каза, че обичаш Сан Франциско. Хайде да се срещнем в Сан Франциско.

Това е... възможно.

Това... възможно ли е?

Изчаквам тя сама да предложи нещо. Тя не казва нищо.

Мога ли да ти се обадя или ти искаш да ми се обадиш?

Обади ми се след турнира, казва тя. Да играем и двамата, и когато ти приключиш с турнира, обади ми се.

Дава ми номера на мобилния си телефон. Записвам го на салфетка, целувам го, слагам го в тенис сака си.

Стигам до полуфинала и играя срещу Рафтър. Поберждавам го в последователни сетове. Няма нужда да питам кой ме чака на финала. Пийт. Както винаги Пийт. Довличам се обратно до къщата, мисля да си взема душ, да се нахраня и да поспя. Телефонът звъни, убеден съм, че е Шефани, за да ми пожелае късмет срещу Пийт, да потвърди срещата ни в Сан Франциско.

Само че е Брук. В Лондон е и иска да намине да се видим.

Когато затварям телефона и се обръщам, виждам Пери, който е на няколко сантиметра от лицето ми.

Андре, кажи ми, че си отказал. Моля те, кажи, че няма да пуснеш тук тази жена.

Идва. Утре сутрин.

Преди да играеш на финала на Уимбълдън ли?

Всичко ще е наред.

Пристига в десет, носи огромна британска шапка с широка и извита периферия и изкуствени цветя. Набързо я развеждам из къщата. Сравняваме я с къщите, които наемахме двамата в миналото. Питам я дали иска да пие нещо.

Имаш ли чай?

Разбира се.

Чувам как Брад кашля в съседната стая. Знам какво означава прокашлянето. Сутринта преди финала е. Един спортист никога не трябва да променя режима си сутринта преди финала. Всяка сутрин по време на турнира съм пил кафе. Би трябвало да пия кафе.

Само че искам да се покажа добър домакин. Правя кана чай и пием чай на масата под кухненския прозорец. Говорим си, без да си кажем нищо съществено. Питам я дали има да ми каже нещо. Липсвал съм ѝ, казва ми. Искала това да ми каже.

Вижда купчина списания на края на масата, броеве на *Спортс Илюстрейтид*. На корицата е моята снимка. Заглавието е Палавият Андре. (Започвам да мразя тази дума.) Служителите на турнира ги изпратиха, казвам ѝ. Искат ги с автограф за феновете, служителите и работещите в Уимбълдън.

Брук взема едно от списанията, визира се в снимката ми. Наблюдавам я как гледа съсредоточено. Спомням си как преди тринайсет години с Пери седим в неговата спалня, под стотици корици на Спортс Илюстрейтид и мечтаем за Брук. Ето я сега нея, а на корицата на Спортс Илюстрейтид съм аз, Пери е бивш продуцент на нейния сериал и ние едва си говорим.

Чете на глас заглавието. Палавият Андре. Отново го изчита. Палавият Андре?

Поглежда ме. О, Андре.

Какво?

О, Андре. Толкова, толкова съжалявам.

За какво?

Ами ето че това е твоят велик миг, а те всичко обръщат към мен.

Щефани също е на финал. Губи от Линдзи Дейвънпорт. Играла е и в смесените двойки с Макенроу и са стигнали до полуфинал, но тя е

отпаднала заради болки в ахилесовото сухожилие. Аз съм съблекалнята, обличам се за мача с Пийт, а Макенроу разправя на група тенисисти, че Щефани го е подхлъзнала.

Можеш ли да повярваш от страна на оная кучка? Моли ме да играя на смесени двойки и аз се съгласявам, мамка му, стигаме полуфинал и тя ме зарязва?

Брад слага ръка на рамото ми. Спокойно, шампионе.

Започвам мощно срещу Пийт. Умът ми хвърчи в разни посоки, как си позволява Мак да говори така за Щефани? Каква беше тая шапка, която Брук носеше? Някак обаче успявам да стоя солидно на корта и да играя решително. Резултатът е 3–3 в първия сет, Пийт сервира при 0–40. Троен брейкпойнт. Виждам как Брад се усмихва, удря с юмрук по Пери и вика, Хайде! Давай! Спомням си за Борг, последният, който е печелил френския турнир и Уимбълдън последователно, постижение на една ръка разстояние от мен.

Представям си как Борг ми звъни отново и ме поздравява. Андре? Андре, аз съм. Бьорн. Завиждам ти.

Пийт ме изважда от сънищата. Сервисът му е изумителен. Изумителен сервис. Мълния. Ас. Гейм, Сампрас.

Гледам смаяно Пийт. Никой, измежду живите или мъртвите, никога не е изстрелвал подобен сервис. Няма тенисист в историята, който да е в състояние да върне подобен сервис.

Отвява ме в последователни сетове, довършва ме с два аса, две свирепи удивителни в края на едно непрекъснато представление. Това е първият мач, който съм загубил на финал от Шлема през последните четиринайсет мача, с подобно надмощие над мен, почти без прецедент в кариерата ми. Историята ще запише, че това е шестият Уимбълдън на Пийт и неговият дванайсети шлем, което го изравнява с най-добрите за всички времена, както се и полага на историята. По-късно Пийт ще ми довери, че на този мач за пръв път съм удрял топката с такава мощ и толкова чисто, както в първите шест гейма и това го накарало да вдигне нивото на играта си, да вдигне скоростта на втория си сервис с трийсет и два километра в час.

В съблекалнята трябва да премина през обичайния допинг тест. Отчаяно искам да дам урина и да хукна към къщата, за да позвъня на Щефани, но не мога, защото пикочният ми мехур е като на кит. Отнема

цяла вечност. Най-накрая пикочният ми мехур влиза в положение на сърцето ми.

Хвърлям сака в първия коридор и се втурвам към телефона като при къса топка. Пръстите ми треперят. Набирам номера. Попадам на гласова поща. Оставям съобщение. Здравсти. Андре е. Турнирът свърши. Изгубих от Пийт. Съжалявам за загубата ти от Линдзи. Обади ми се, щом можеш.

Седя. Чакам. Денят минава. Никой не се обажда. Минава още един ден. Никой не се обажда.

Държа телефона пред лицето си и му повтарям: Звънни!

Отново набирам номера й, отново оставям съобщение. Нищо.

Летя обратно за Западното крайбрежие. Едва слезъл от самолета и проверявам съобщенията си. Нищо.

Летя за Ню Йорк за благотворителен мач. Проверявам си съобщенията на всеки петнайсет минути. Нищо.

С Джей Пи се срещаме в Ню Йорк. Обикаляме града. Пи Джей Кларкс и Кампаньола. Посрещат ни с оглушителни овации, когато влизаме. Виждам приятеля си Бо Дийтл, ченгето превърнало се в телевизионна знаменитост. Седи на дълга маса заедно с екипа си: Майк Руснака, Шели Шивачката, Ал Доматите, Джоуи Тиганчета с похлупаци. Настояват да седнем при тях.

Джей Пи пита Джоуи Тиганчета с похлупаци как е получил прякора си.

Обичам да готвя!

По-късно всички избухваме в смях, когато звъни телефонът на Джоуи. Той го отваря и крясва: Тиганчета!

Бо съобщава, че следващия уикенд дава празненство в Хамптън. Настоява двамата с Джей Пи да отидем. Тиганчета ще готви, обявява той. Кажу му кое е любимото ти ядене, каквото и да е, ще ти го сготви. Думите му ме подсецат за старото време на вечерите в четвъртък в къщата на Гил.

Казвам на Бо, че няма да го пропусна.

Тълпата в къщата на Бо е сякаш смесица от снимачните екипи на Добри момчета¹[1] и Форест Гъмпа²[2]. Седим около басейна, пушим пури, прием текила. От време на време вадя номера на Щефани от

джоба си и го гледам. По едно време влизам в къщата на Бо и ѝ се обаждам от стационарния му телефон, в случай че си преглежда позвъняванията. Попадам на гласова поща.

[1^[3] Филм от 1990 година на Мартин Скорсезе с участието на Робърт де Ниро, Джо Пеши и Рей Лиота. Филмът е за група приятели гангстери, които се наричат „Добри момчета“.]

[2^[4] Филм от 1994 година на Робърт Земекис със Сали Фийлдс и Том Ханкс. Филм за момче с ограничени интелектуални способности и изключителна способност да обича.]

Ядосан, неспокоен, изпивам още три или четири маргарити в повече, после вадя портфейла си и мобилния на някакъв стол и се хвърлям в басейна както съм си с дрехите. Всички скачат след мен. Един час по-късно, аз си проверявам отново гласовата поща. Имате едно съобщение.

По някаква причина мобилният ми не е звънял.

Здрасти, казва тя. Съжалявам, че не ти позвъних. Бях много болна. След Уимбълдън тялото ми направо рухна. Трябваше да се откажа от Сан Франциско и да се върна вкъщи в Германия. Сега обаче съм по-добре. Обади ми се, когато можеш.

Не си е оставила номера, разбира се, та тя вече ми го е дала.

Потупвам джобовете си. И къде дянах номера ѝ?

Сърцето ми спира. Спомням си, че съм го записал на салфетка, която е била в джоба ми, когато скочих в басейна. Внимателно бъркам в джоба си и изваждам салфетката. Пълна мацаница е.

Сещам се, че звънях на Шефани веднъж от стационарния телефон на Бо. Вкопчвам се в ръката му и му казвам на всяка цена, каквито и услуги да трябва да прави, каквито и подкупи да дава, ще бие ли, ще убива ли, няма значение, но трябва да намери разпечатка с изходящите телефонни обаждания от неговата къща за този ден. И трябва да го направи веднага.

Дадено, казва Бо.

Свързва се с един приятел, който познава приятел, който има приятел, който има братовчед, който работи в телефонната компания. Един час по-късно разпечатката е пред нас. Списъкът с направените позвънявания от къщата прилича на указателя на Питсбърг. Бо крясва на екипа си: От сега нататък ви държа под око, скапаняци! Нищо чудно, че сметката за шибания ми телефон е толкова висока!

Само че там е и номерът. Записвам го на шест различни места, включително на ръката си. Набирам Щефани, а тя отговаря на третото позвъняване. Разказвам ѝ какво ми е минало през главата, докато я открива. Тя се размива.

И двамата играем близо до Лос Анджелис. Можем ли да се срещнем там? Може би?

След твоя турнир, казва тя. Да.

Летя за Лос Анджелис и играя добре. На финала излизам срещу Пийт. Губя със 7-6, 7-6 и не ми пука. Напускам корта бегом, като най-големия щастливец в света.

Взимам душ, бръсна се, обличам се. Грабвам си тенис сака и се запътвам към вратата, а там е Брук.

Чула, че съм в града и решила да намине и да погледа как играя. Оглежда ме от глава до пети.

Майчице, възкликва. Нагласил си се. На важна среща ли отиваш? Всъщност, да.

О, с кого?

Не отговарям.

Гил, настоява тя, с кого има среща той?

Брук, мисля, че най-добре е да попиташ за това Андре.

Тя втренчва поглед в мен. Въздъхвам.

Излизам с Щефани Граф.

Щефани ли?

Щефи.

Знам, че през ума и на двама ни минава спомена за залепената на вратата на хладилника снимка. Казвам. Моля те, не казвай на никого, Брук. Тя е много стеснителна и не обича вниманието.

Няма да кажа на никого.

Благодаря ти.

Изглеждаш прекрасно.

Така ли?

Ъхъ.

Благодаря.

Вдигам тенис сака си. Съпровожда ме в тунела под стадиона, където тенисистите паркират колите си.

Здравей, Лили, казва тя и слага ръка на блестящия бял гюрук на кадилака. Гюрукът вече е спуснат. Мятам сака си на задната седалка.

Всичко най-хубаво, казва Брук. Целува ме по бузата.

Бавно потеглям, гледам към Брук в задното огледало. За втори път си тръгвам от нея с Лили. Знам, че този път обаче ще е последен и че си говорим за последен път.

На път за Сан Диего, където играе Щефани, аз звъня на Джей Пи, който ми дръпва насърчително слово. Не пришпорвай нещата, казва. Не се опитвай да си свършен. Бъди себе си.

Мисля си, че знам как да се вода от тези съвети на корта, но при среща със сигурност ще загубя.

Андре, казва ми, има хора, които са термометри, други са термостати. Ти си термостат. Не отчиташ температурата в помещението, ти я променяш. Затова бъди уверен, бъди себе си, дръж се в ръце. Покажи й своята същност.

Мисля, че с това мога да се справя. Когато я взимам, гюрукът спуснат ли да е или вдигнат?

Вдигнат. Момичетата се притесняват за косите си.

Че не се ли притесняваме всички за тях? Не е ли по-готино със спуснат гюрук?

Косата й, Андре, косата й.

Оставям гюрукът спуснат. Предпочитам да съм повече готин, отколкото кавалер.

Щефани е наела апартамент в голям курорт. Откривам курорта, но не и апартамента, затова й се обаждам да ме упъти.

Каква кола караш?

Кадилак, грамаден като циркаджийски фургон.

А. Да. Виждам те.

Вдигам поглед. Стои на висок, затревен хълм и маха.

Вика към мен: Чакай там!

Слиза бегом по хълма и сякаш понечва да скочи в колата ми.

Чакай, казвам. Искам да ти дам нещо. Може ли да се кача за минута?

О! Ами.

Само минута.

Тя неохотно тръгва обратно нагоре по хълма. Заобикалям с колата и паркирам пред входната врата на апартамента ѝ.

Подарявам и кутия с красиви свещи, които съм купил за нея в Лос Анджелис. Струва ми се, че ги харесва.

Хубаво, казва тя. Готово ли е?

Надявах се първо да изпием по чаша.

По чаша ли? Какво?

Не знам. Вино?

Казва, че няма вино.

Можем да поръчаме от румсървиса.

Въздъхва. Подава ми листа с вината и ме моли да избира бутилка.

Когато момчето от румсървиса чука на вратата, тя ме моли да я изчакам в кухнята. Казва ми, че не иска да ни виждат заедно. Чувства се неудобно заради срещата ни. Виновна. Мисли си, че момчето от румсървиса ще се върне обратно на мястото си и ще разкаже на приятелите си. Има приятел, напомня ми тя.

Но ние само...

Няма време за обяснения, казва тя. Избутва ме към кухнята.

Чувам горкото момче от румсървиса, влюбено е малко в Щефани и е изнервено колкото нея, по много по-различни причини. Опитва се да го накара да побърза, той се суети около бутилката и, разбира се, я изпуска. Шато Бешвел, реколта 1989 година.

Когато момчето излиза, помагам на Щефани да събере парчетата от счупената бутилка.

Казвам. Според мен началото е прекрасно, нали така?

Запазил съм маса до прозореца в Джордж-он-дъ-Ков с изглед към океана. И двамата си поръчваме пилешко и зеленчуци върху картофено пюре. Щефани се храни по-бързо от мен и не докосва виното си. Разбирам, че не е придирчива към храната, няма разни три-ястия-едно-след-друго-и-висене-над кафето. Не е такъв тип момиче. А не може и място да си намери, защото зад нас седи неин познат.

Говорим си за фондацията. Възхитена е като чува за училището, което строя; тя също има фондация, която осигурява психологически

грижи за деца, пострадали от войната на места като Южна Африка или Косово.

Естествено стигаме до темата за Брад. Разказвам ѝ за невероятните му тренировъчни похвати, за странните умения, които има в отношенията към хората. Разсмиваме се и двамата, когато ѝ разказвам какви усилия е положил, за да се случи срещата ни тази вечер. Не ѝ казвам за предсказанието му. Не я питам за приятеля ѝ. Питам я какво обича да прави в свободното си време. Казва, че обича океана.

Искаш ли утре да идем до брега?

Не трябваше ли да пътуваш за Канада?

Мога и да побудувам и да летя утре вечер.

Тя обмисля идеята.

Добре.

След вечеря я оставям в курорта. Тя ме целува два пъти по двете страни, с движение, което напомня защитни хватки от каратето. Влиза бегом в апартамента си.

По обратния път звъня на Брад. Той вече е в Канада и там е много по-късно. Събуждам го. А той сам се разсънва, когато му съобщавам, че срещата е минала добре.

Хайде, казва и сподавя прозявка. Давай!

Простира кърпа на пясъка и сваля джинсите си. Отдолу е по бели монокини. Влиза във водата до колене. Стои с една ръка на бедрото си, с другата е засенила очите си и оглежда хоризонта.

Пита: Ти ще влизаш ли?

Не знам.

Нося бели шорти за тенис. Не помислих да си взема бански, защото съм дете на пустинята. Не се справям добре във водата. Но в този момент бих плувал и до Китай, ако се наложи. Както съм си с бели шорти за тенис влизам до мястото, където стои Щефани. Тя се засмива на банския ми костюм и се преструва на шокирана, че не нося бельо. Казвам ѝ, че ходя така от Откритото на Франция и че повече няма да сложа бельо.

За първи път споменаваме тениса. Когато ѝ казвам, че го ненавиждам, тя се обръща към мен и погледът ѝ казва. Разбира се. Че

кой не го ненавижда?

Разказвам ѝ за Гил. Питам я за нейната подготовка. Споменава, че е тренирала с олимпийския отбор на Германия по лека атлетика.

На коя дистанция си най-добра?

Осемстотин метра.

Майко мила. Това се вика проверка. За колко най-бързо го взимаш?

Тя се усмихва стеснително.

Не искаш ли да ми кажеш?

Не отговаря.

Хайде. За колко?

Сочи надолу по брега към червен балон в далечината.

Виждаш ли червеното петно там?

Да.

Никога няма да ме победиш дотам.

Хайде де.

Хайде, де.

Усмихва се. И хуква. Аз хуквам след нея. Сякаш цял живот съм тичал след нея, а сега буквално тичам по петите ѝ. Отначало само това мога да правя, за да удържа на темпото, но близо до финалната линия, скъсявам разстоянието. Тя стига до червения балон две дължини преди мен. Обръща се и се залива в смях, а вятърът подхваща смеха ѝ и го връща към мен.

Моята най-щастлива загуба.

ГЛАВА 24

Аз съм в Канада, тя е в Ню Йорк. Аз съм във Вегас, тя е в Лос Анджелис. Поддържахме връзка по телефона. Една вечер ме разпитва за любимите ми неща. Песен. Книга. Храна. Филм.

Най-вероятно изобщо не си чувала за любимия ми филм.

Каж ми кой е, казва тя.

Излезе преди няколко години. Нарича се Земята на сенките. Разказва се за Клайв Стийпълз Луис, писателя.

От другата страна се разнася шум, сякаш телефонът е паднал.

Да не повярваш, казва тя. Това просто не е истина. И на мен ми е любимият филм.

Разказва се за обвързването, за отварянето към любовта.

Да, казва тя. Да, така е, знам.

Приличаме на два дялани камъка... замахванията на Неговото длето, което ни наранява и всъщност ни прави съвършени.

Да. Да. Съвършени.

Играя в Монреал на полуфинал срещу Кафелников. И една точка не мога да спечеля. Той е номер две в световната ранглиста и ми хвърля такъв бой с такъв размах, че публиката по скамейките закриват очи. Казвам си: Изобщо нямам думата относно резултата в този мач. Изобщо нямам право на глас за развитието на мача по-нататък днес. Не просто ме побеждават, ами направо ме сриват със земята. Само че съм добре. В съблекалнята виждам треньора на Кафелников, Лари, който се е облегал на стената и се усмихва.

Лари, това е най-болезненият разгром в тениса, който съм виждал. Ще ти обещаая обаче нещо. Каж ми на твоето момче, че го чакат един-два тупаника от мен.

По-късно същия ден ми звъни Щефани. Тя е на летището в Лос Анджелис.

Питам я: Как върви твоя турнир?

Получих травма.

А. Съжалявам.

Да. Край. Дотук бях.

За къде си се запътила?

Връщам се в Германия. Имам някои недовършени въпроси.

Знам какво означава. Ще разговаря с приятеля си, ще му каже за мен, ще скъса с него. Усещам, че съм се ухилил глуповато.

Когато се върне от Германия, обещава ми, ще се видим в Ню Йорк. Можем да прекараме известно време заедно преди Откритото първенство на САЩ за 1999 година. Споменава, че трябва да даде нова пресконференция.

Нова пресконференция ли? И защо?

Прекратявам кариерата си.

Ти се *оттегляш*, така ли?

Нали ти го казах току-що. Дотук бях.

Когато каза *дотук*, мислех, че говориш за турнира! Не знаех, че имаш предвид кариерата си.

Чувствам се ограбен при мисълта, че Шефани Граф вече няма да е част от тениса. Та тя е най-великата тенисистка на всички времена. Питам я какво чувства като знае, че никога повече няма да размаха ракетата в състезание. Точно такива въпроси ми задават репортерите всеки ден, но не мога да се спра. Искам да знам. Питам я със смес от любопитство и завист.

Казва, че се чувства добре. В мир е със себе си, повече от готова е за оттеглянето си.

Чудя се дали аз съм готов. Размишлявал съм върху моята смъртност като тенисист. Една седмица по-късно обаче играя във Вашингтон срещу Кафелников на финал. Побеждавам го със 7–6, 6–1 и поглеждам към треньора му, Лари. Обещанието си е обещание.

Давам си сметка, че с мен все още не е свършено. Все още имам обещания, които трябва да изпълня.

Почти съм достигнал позицията номер едно в ранглистата. Този път това не е цел на баща ми или на Пери, или на Брад, не и моя, напомням си. Страхотно ще е, това е. Ще увенчае цялото ми завръщане. Ще бъде паметен знак за цялото пътуване. Спринтирам по

Хълма на Гил, до върха и обратно. Тренирам за номер едно, казвам на Гил. И за Откритото първенство на САЩ. И по някакъв странен начин за Шефани.

Нямам търпение да се срещна с нея.

Шефани пристига в Ню Йорк, аз буквално я грабвам и отнасям в северната част на щата в провинциалната къща от деветнайсети век на един приятел. Хиляда и петстотин акра и няколко огромни каменни огнища. Във всяка стая можем да седим, да се вираме в пламъците и да разговаряме. Казвам ѝ, че съм подпалвач. И аз, отвърща тя. Листата едва започват да пожълтяват и всеки прозорец прилича на рамка за картичка с изглед от огненозлатисти гори и планини. На километри няма жив човек.

През цялото време си говорим, разхождаме се, ходим с колата до близките градчета, разглеждаме, без да бързае антикварни магазинчета. Вечер лежим на дивана и гледаме оригинала на *Пинко, Розовата пантера*. След един час така, и двамата здраво се смеем на Питър Селърс, че трябва да спрем касетата и да се поуспокоим.

След три дни тя си тръгва. Трябва да отиде на почивка със семейството си. Моля я да се върне за уикенда на финала на Откритото първенство на САЩ. Да е там заради мен. В моите места на трибуните. Чудя се дали сам не се урочасвам, като предричам, че ще играя на финал, но не ме е грижа.

Казва ми, че ще се опита да дойде.

Стигам до полуфинала. Трябва да играя срещу Кафелников. Шефани звъни и ми казва, че ще дойде. Но няма да седи в моите места. Още не е готова за това. Ами тогава, нека ти запазя място.

Аз сама ще си намеря място, казва. Не се притеснявай за мен. Познавам мястото и ще се оправя.

Смея се. Познава го, предполагам.

Шефани наблюдава от горните редове, носи бейзболна шапка, която е нахлупила ниско над очите си. Разбира се, камерите на Си Би Ес я откриват в тълпата и Макенроу, който коментира, се възмущава, било срамота как така служителите от Откритото на САЩ не са намерили по-добро място за Шефи Граф. Отново побеждавам Кафелников. Кажи на Лари едно „здрости“ от мен.

На финала се изправям срещу Мартин. Мислех си, че ще е Пийт. Пред пресата съм заявил, че искам да е Пийт, но той се е отказал от

турнира заради травма на гърба. Затова от другата страна на мрежата е Мартин, както и при много други критични положения. През 1994 година на Уимбълдън, когато все още се мъчех да усвоя обучението на Брад, изгубих от Мартин в петсетов кръцни-срежи мач. На Откритото на САЩ същата година, когато Лупика предрече, че Мартин ще ме изхвърли на полуфинала и аз му повярвах, все пак успях да бия Мартин и да спечеля турнира. В Щутгарт през 1997 година ужасната ми загуба в първия кръг, която докара Брад до предела, беше от Мартин. Ето че Мартин сега ще е изпитанието за моята новооткрита зрялост, което ще покаже дали промените у мен са мимолетни или са стойностни.

Постигам пробив още в първия гейм. Публиката ме подкрепя безусловно. Мартин не скланя глава, изобщо не губи присъствие на духа. Принуждава ме да се поизпотя за първия сет, а във втория играта му става още по-силна, постига тежък тайбрек. После печели третия сет с още по-тежък тайбрек. Води в резултата с 2–1 сета, доминиращо превъзходство в турнира. Никой никога не е обръщал подобен резултат. Не се е случвало в двайсет и шест годишната история на турнира. По погледа на Мартин виждам, че той го усеща и чака да проявя старите пукнатини в психологическата си защита. Причаква ме да рухна, да ме обземе безпокойството, да се върна към емоционалния Андре, срещу когото е играл толкова често в миналите години. Само че аз нито мятая, нито крещя. Печеля четвъртия сет, 6–3. В петия сет, когато Мартин изглежда изтощен, аз стъпвам на пръсти. Печеля сета, 6–2 и си тръгвам със съзнанието, че съм изцелен. Завърнал съм се и цял сияя, защото там е Шефани и също е свидетел на събитието. Допуснал съм само пет непредизвикани грешки в двата финални сета. Нито веднъж през целия мач не изпуснах сервиса си, първият петсетов мач в кариерата ми, в който не съм изпускар сервис и се случва, точно когато грабвам петата си победа на турнир от Големия шлем. Когато се прибирам във Вегас искам да заложа петстотин на номер пет на рулетката.

В залата за пресконференции един репортер пита защо според мен публиката в Ню Йорк ме е поддържала и така неудържимо ме е аплодирала.

Де да знаех. Но имам своето предположение: Те са били свидетели на моето израстване.

Разбира се, феновете навсякъде са ме гледали как съзрявам, но в Ню Йорк очакванията са били по-високи, което е помогнало на съзряването ми да е по-всеобхватно и по-бързо.

За пръв път, усещам, че мога на висок глас да кажа, че съм пораснал.

Щефани лети с мен до Вегас. Правим всичко, което прави всеки жител на Вегас. Залагаме, гледаме представление, отиваме на боксов мач с Брад и Кими. Оскар де ла Оя среща Феликс Тринидад и това е първата ни официална среща. Празненството, на което излизаме заедно пред обществото. На следващия ден във вестниците излиза наша снимка как се държим за ръце и се целуваме близо до ринга.

Вече няма връщане назад, казвам ѝ.

Погледът ѝ застива, но после, слава тебе, Боже, Щефани се усмихва.

Прекарва уикенда в къщата ми. Уикендът се превръща в седмица. Превръща се в месец. Един ден звъни Джей Пи и пита как вървят работите.

По-добре не съм бил.

Кога ще се видите отново с Щефани?

Тя все още е тук.

Какво имаш предвид?

Закривам устата си с шепи и пошушвам: Третата ни среща все още продължава. Не си е тръгвала.

Какво?

Знам, че накрая ще си тръгне, ще се върне в Германия и ще си прибере багажа оттам, но не го обсъждаме. Дори не искам да подхващам въпроса. Не искам по никакъв начин да съсия отношенията ни.

Така, както не трябва да събуждаш сомнамбул.

Скоро настъпва моментът, аз да се върна в Германия. Трябва да играя в Щутгарт. Искане да ме придружи, дори се съгласява да седи в моите места на трибуните, а аз съм щастлив, че тя ще е с мен на турнира. Все пак Щутгарт и за двама ни е важен град. Тук тя е станала професионална тенисистка, а аз отново станах професионален тенисист. И въпреки това по време на полета не говорим за тенис.

Говорим за деца. Казвам ѝ, че искам да имам деца. От нея. Дръзки думи, но не мога да се удържа. Тя взима ръката ми, просълзила се е и после погледът ѝ се зарейва през люка.

Последната сутрин в Щутгарт Щефани трябва да стане по-рано, полетът ѝ е по-рано. Целува ме за довиждане по челото. Намествам възглавницата под главата си и продължавам да спя. Когато се събуждам след час и влизам в банята, виждам в отворения ми несесер за бръснене противозачатъчните хапчета на Щефани. Сякаш ми казват: Не ми трябва вече.

Не само ставам номер едно, а завършвам годината като номер едно, за първи път в кариерата си завършвам годината на най-високата позиция. Пийт шест години по ред е приключвал годината като номер едно и аз слагам край на тази поредица. След това печеля Откритото първенство на Париж и ставам първият тенисист, който е печелил Откритото първенство на Париж и това на Франция в една година. Но на Световния турнир на СТО губя от Пийт. Това е двасет и осмата ни среща. Води в резултата 17–11. От двубоите на турнири на Голям шлем води с 3–1. Не е кой знае какво съперничеството ни, пишат спортните журналисти, понеже Пийт непрекъснато печели. Не мога да споря, а и вече не мога да се дразня заради загубите от Пийт.

Правя единственото, което мога да направя. Отивам в къщата на Гил и натоварвам мускулите си. Тичам по Хълма на Гил до билото и обратно.

Тичам сутрин, тичам вечер. Тичам вечерта на Коледа, докато Гил следи времето ми със секундомер. Казва, че когато стигам билото, дишам толкова тежко, че той в подножието ме чува. Тичам, докато увисна над бодливите храсти и не повърна. Най-накрая той ме посреща на билото и ми казва да спра. Стоим и наблюдаваме коледните светлини отдалече, а после гледаме за падащи звезди.

Гордея се с теб, казва той. Да съм тук. Тази вечер. Вечерта на Коледа. Значи много.

Благодаря му, че е тук *заедно* с мен. За това че е изоставил своята коледна вечер.

Сигурно има много други места, на които предпочиташ да отидеш.

На никое друго място не бих искал да съм, казва той.

В началото на Откритото първенство на Австралия 2000 побеждавам Мариано Пуерта в последователни сетове и той пред всички отдава дължимото на моята концентрираност. Усещам я. Отново ми предстои сблъсък с Пийт и със сигурност ще е на полуфинала. Загубил съм четири от петте ни последни срещи, а в този ден е толкова добър, колкото винаги. Обстрелва ме с трийсет и седем аса, повече отколкото е забивал срещу мен, когато и да било. Само че аз имам една коледна вечер с Гил. На две точки от загубата на мача, аз се надигам и се връщам по страховит начин. Печеля мача и ставам първият след Лейвър, който стига на финал в четири последователни турнира.

На финала заставам отново срещу Кафелников. Трябва ми време да загрея. Още съм изпълнен с енергия от двубоя с Пийт. Губя първия сет, но откривам верния ритъм, моя похват и го побеждавам в четири сета. Шестата ми победа от турнир на Голям шлем. На пресконференцията благодаря на Брад и на Гил, задето са ме научили, че е достатъчно да дам най-доброто от себе си. Някакъв фен се провиква с името на Щефани, пита какво е историята с нея.

Гледай си работата, срязвам го шеговито. Всъщност горя от желание да кажа на целия свят каква е историята. И ще го направя. Скоро.

Гил казва пред Ню Йорк Таймс: Напълно съм убеден, че Андре повече никога няма да се откаже от битката.

Брад казва пред Вашингтон Поуст: Той има 27–1 рекорден брой мачове в последните турнири от Големия шлем. Само Род Лейвър, Дон Бъдж и Щефи Граф имат по-добър баланс.

Дори Брад не може да си представи колко смаян съм, че моето име е споменато в тази компания.

ГЛАВА 25

Щефани ми казва, че баща ѝ ще дойде на гости във Вегас. (Родителите ѝ са отдавна разведени, а майка ѝ Хайди вече живее на петнайсет минути от нас.) И така, дошъл е неизбежният момент. Бащите ни ще се срещнат. Перспективата изнервя и двамата ни.

Петер Граф е учтив, изискан, начетен. Обича шегите, многото шегички, от които аз нищо не разбирам, защото английският му е тромав. Искан ми се да го харесам, а виждам, че и той иска да го харесам, но в негово присъствие се чувствам неудобно, защото историята ми е известна. Той е немският вариант на Майк Агаси. Бивш футболист, фанатичен привърженик на тениса, който е накарал Щефани да играе още преди да излезе от пелените. За разлика от баща ми обаче, Петер никога не престанал да направлява кариерата ѝ като неин мениджър, както и финансите ѝ, и е прекарал две години в затвора заради укриване на данъци. Темата никога не се обсъжда, но се чувства като немския Слон в стаята.

Трябвало е да го очаквам: първото, което Петер иска да види след пристигането си в Невада не е язовирът Хувър или Стрип, а машината за топки на баща ми. Чувал е за нея и сега иска внимателно да я огледа. Отвеждам го с колата до къщата на баща ми и по време на пътуването той приятелски бърбори. Само че аз много не го разбирам. На немски ли говори? Не, на смесица от немски, английски и тенис. Пита ме за играта на баща ми. Колко често играе баща ми? Добре ли и колко добре играе? Опитвал се да си изгради представа за него, преди да го е видял.

Баща ми не се разбира добре с хора, които не говорят безупречен английски, не се разбира добре и с непознати, затова си знам, че вече сме с два удара назад, когато прекриваме външната врата на дома на родителите ми. Изпитвам облекчение, когато разбирам, че спортът е универсален език, че тези двамата мъже и двамата запалени почитатели на спорта, двамата бивши спортисти, знаят как да използват телата си, за да си общуват с жестове, замахвания и сумтене. Казвам на баща ми, че

Петер би искал да види неговата прочута машина за топки. Баща ми е поласкан. Отвежда ни на задния корт и изкарва дракона на колела. Пуска мотора, вдига платформата. Не престава да говори, изнася на Петер лекция, надвиква се с ревящия дракон, в благословено неведение, че Петер нищичко не разбира.

Иди и застани там, нарежда ми баща ми.

Подава ми ракета, сочи към другата страна на корта, насочва дракона към главата ми.

Покажи, нарежда пак.

Врълхитат ме страховити, свирепи спомени и само мисълта за текилата, която ме чака у дома, ми помага да продължа да се движа.

Петер застава зад мен и ме наблюдава, докато отигравам топките. Аххх, казва той. Яя. Добре.

Баща ми включва машината. Нагласява я така, че топките идват едва ли не по две наведнъж. Баща ми сигурно е направил технически подобрения по дракона. Не помня топките да са идвали с такава бясна скорост. Времето не ми стига да прибера ракетата и да отиграя следващата топка. Петер ме нахоква за пропуснатата топка. Взима ракетата от мен и ме бутва настрана. Това, заявява той, е ударът, който трябва да отиграеш. Никога не си играл с този удар. Показва ми прочутия слайс на Шефани, за който твърди, че сам е научил дъщеря си. Трябва ти по-спокойно движение на ракетата. Ето така.

Баща ми е станал сивосин. Най-напред Петер не слуша неговата лекция. Второ, Петер се замесва с блестящия ученик на баща ми. Баща ми се приближава до мрежата и крещи: Този слайс не струва! Ако Шефани имаше *този* удар, щеше да е още по-добра. После показва бекхенда с две ръце, на който ме е научил.

С този удар, казва баща ми, Шефани щеше да спечели трийсет и два турнира от Шлема!

Двамата мъже не се разбират, а въпреки това между тях пламва разпален спор. Обръщам се и се съсредоточавам върху отиграването на топките. Целият съм се съсредоточил върху дракона. Понякога дочувам Петер да споменава имената на моите съперници, Пийт и Рафтър, а баща ми отвръща с враговете на Шефани, Моника Селеш и Линдзи Дейвълпорт.

После баща ми споменава бокса. Използва аналогия с бокса, а Петер с викове възразява.

И аз съм бил боксьор, казва Петер, и ми се иска да те бях нокаутирал.

Какво ли не може да каже човек на баща ми, но не и това. Никога. Изтръпвам, знам какво ще последва. Обръщам се точно в момента, в който шейсет и три годишния баща на Шефани сваля ризата си и казва на моя шейсет и девет годишен баща: Я ме погледни. Погледни в каква *форма* съм. Аз съм по-висок от теб. Няма да припариш до мен.

Баща ми казва, така ли мислиш? Хайде! Аз и ти.

Петер ругае на немски, баща ми ругае на арамейски и двамата размахват юмруци. Пристъпват в кръг, маневрират, подскочат и размахват юмруци, точно преди някой да е нанесъл удар, аз заставам между двама им и ги разделям.

Баща ми крещи. Това копеле говори глупости!

Сигурно, татко, но, моля те.

Задъхани са и изпотени. Очите на баща ми са широко отворени. Гръдният кош на Петер е цял в пот. Разбират обаче, че няма да ги оставя да се доближат, затова отиват в неутрални ъгли. Изключвам дракона и напускаме корта.

У дома Шефани ме целува и ме пита как е минала срещата.

По-късно ще ти разкажа, казвам и отивам за текилата.

Никога маргаритата не ми се е услаждала така.

След като съм играл добре на Купа Дейвис, губя в началото на турнира в Скотсдейл, който поначало си е мой. Играя слабо в Атланта и разтягам ахилесово сухожилие. Губя в третия рунд в Рим и неохотно си давам сметка, че така не мога да продължавам. Не мога да играя на всеки възможен турнир. Наближавам трийсетия си рожден ден, трябва внимателно да подбирам битките си.

Във всяко второ интервю вече ме питат за края на кариерата ми. На репортерите отговарям, че аз тепърва ще играя най-добрия си тенис, а те се усмихват несигурно, сякаш се надяват да се шегувам. Никога не съм говорил по-сериозно.

Когато идва време да защитавам титлата си на Откритото на Франция през 2000 година, излизам на Ролан Гарос и очаквам да ме обхване носталгия. Само че всичко е различно, мястото е обновено.

Добавили са още места за публиката. Ремонтирали са съблекалните. Не ми харесва. Изобщо не ми харесва. Искам Ролан Гарос да си е същият като преди и такъв да си остане. Искам нищо да не се променя. Надявал съм се да излизам всяка година на централния корт и във въображението си да извиквам 1999 година, когато животът се е променил. На пресконференцията след победата си над Медведев казах на журналистите, че вече мога да напусна тениса без никакви съжаления. Но една година по-късно осъзнавам, че съм бъркал. Винаги ще съжалявам за едно, че не мога да се върна и да преживявам Откритото първенство на Франция отново и отново.

Във втория кръг се изправям срещу Кучера. Той винаги е бил голямо препятствие. Само като ме съгледа и у него започва да изригва адреналин. Дори като го видях в съблекалнята, той изглеждаше така, сякаш отново преживява победата си над мен от Откритото първенство на САЩ през 1998 година. Излиза на корта и играе страхотно, изважда ми душата от тичане и въпреки че удържам на темпото, ми излизат мазоли на десния крак. Напускам корта с куцукане и искам прекъсване поради нараняване. Физиотерапевт превързва отново крака ми, истинската превръзка обаче е върху мозъка ми. След този момент нататък губя всички геймове.

Поглеждам към моите места в трибуните. Шефани е свела глава. За пръв път ме вижда да губя така.

По-късно ѝ признавам, че не знам защо понякога направо се разпадам. Все още се случва. Тя ми разказва за своите собствени преживявания. Престани да мислиш, казва ми тя. Разковничето е усещането. *Усещането.*

Не е нещо, което да не съм чувал вече. Звучи като по-сладък, по-нежен вариант на думите на баща ми. Когато обаче ги казва Шефани, думите ми въздействат по-силно.

Цели дни обсъждаме мисленето и усещането на корта. Тя казва, че разковничето е в това да не мислиш, само че не можеш да решиш да се оставиш на усещането. Не можеш да се *мъчиш* да усещаш. Човек трябва да се отдаде на усещането.

В други случаи Шефани знае, че няма смисъл да се казва каквото и да било. Докосва бузата ми, накланя главата и знам, че тя разбира — че е била там, и това е достатъчно. Точно от това се нуждая.

Заминаваме за Уимбълдън 2000. Страхотно удоволствие ми доставя да гледам как Щефани опознава Лондон. Най-после, казва тя, наистина може да разгледа този красив град, защото може да го гледа без мъглата от напрежение и травми. Тенисистите пътуват като всички спортисти, но напрежението и притесненията около мачовете ни пречат да виждаме. Сега Щефани се захваща да види всичко. Ходи навсякъде, обхожда всички магазини и паркове. Отива в ресторант, известен със своите палачинки, които е мечтала да опита. В ресторанта поднасят сто и петдесет вида палачинки и тя опитва почти от всички, без да се притеснява, че ще се чувства натежала на корта.

Верен на себе си, от Лондон виждам само схемата на моите мачове. Сляп за всичко останало, аз си проправям път до полуфинала. И се изправям пред Рафтър. Той е направил добра кариера. Двукратен шампион от Откритото на САЩ. Бил е номер едно. Сега казват, че се опитва да се върне в големия тенис след операция на рамото, въпреки че ме обстрелва от ляво и от дясно с асове. Когато не ме подлага на обстрел с асове, танцува след сервиса си и не изпуска нито една топка. Опитвам се да го прехвърля. Отигравам удари, които изглеждат недостижими, само че той винаги стига навреме до топката. Играем в продължение на три часа и половина тенис с изключително високо ниво и стигаме до шестия гейм в петия сет. В усилията си да придам допълнителна сила на сервиса си, допускам двойна грешка.

Брейкпойнт.

Сервирам, ретурът му е отсечен, забивам в мрежата.

Не мога да постигна пробив. Седемдесет и четири процента от първите му сервиси постигат целта си и си проправя път към финала с първи сервиси. Спечелва си правото да играе с Пийт на финала. Искан да играя срещу Пийт и Щефани да ме гледа, но не е било съдено. Преди година победих Рафтър на същото място на полуфинал, когато рамото вече му е създавало проблем. Сега се е завърнал и ме побеждава, а рамото му е напълно изцелено. Харесвам Рафтър, харесвам и равновесието. Не мога да споря за начина, по който са протекли събитията.

С Щефани взимаме обратния полет за дома. Трябва ми почивка. И изведнъж отвсякъде започват да ме заливат лоши новини. На сестра ми Тами е поставена диагноза рак на гърдата. Няколко дни по-късно поставят същата диагноза и на майка ми. Отказвам се от мястото си в

олимпийския отбор, който заминава за Сидни. Искам да прекарам колкото е възможно повече време с моето семейство. Трябва да прекъсна за година, поне до януари.

Майка ми не иска и да чуе за подобна възможност.

Заминавай, казва ми тя. Играй. Върши си работата.

Опитвам се. Заминавам за Вашингтон, но играя по начина, по който го правя, когато не мога да се концентрирам. Срещу Кореча чупя три ракети от бяс и губя в два безволеви сета.

На Откритото първенство на САЩ за 2000 година съм поставен под номер едно. Фаворит за спечелването на турнира. В навечерието на турнира седя с Гил в хотел Лоуел, чувствам се обезверен, направо прецакан. Би трябвало да съм щастлив. Бих могъл да спечеля турнира, бих могъл да втреща света. А не ми пука.

Гил, защо да продължавам?

Може би не трябва.

Защо се чувствам така, по *този начин*, отново?

Въпросът не се нуждае от отговор. Кейси се е възстановила напълно, изпълнена е с енергия, прави планове за колежа, но Гил никога няма да забрави какво преживява човек, когато любим човек лежи в болничното легло. Знае за какво говоря, дори не се налага да го изговарям: защо трябва да страдат хората, които обичаме? Защо животът не може да е идеален? Защо всеки ден някой някъде по тази земя трябва да загуби?

Не можеш да играеш, казва Гил, ако не се чувстваш вдъхновен. Такава е природата ти. Такава е природата ти открай време, от деветнайсетгодишната ти възраст. Но не можеш да се чувстваш вдъхновен, ако хората около теб не са добре. И затова те обичам.

Предавам някои хора, ако не играя. Предавам семейството си, ако играя.

Гил кимва.

Защо тенисът и животът сякаш непрекъснато са в противоречие?

Не ми отговаря.

Ние успяхме, нали? Искам да кажа, че ние стигнахме до края на състезанието, нали? В края на цялата тъпотия сме, нали?

Не мога аз да отговоря на този въпрос, казва ми той. Знам само, че в теб все още има сили. Ако напуснем, добре. Но все още не сме стигнали края, а мисля, че ти си обеща да играеш до последно.

В първия ден на тренировките играя с Брад, не мога и един сервис да направя, ако ще от него да зависи и животът ми. Напускам корта, а Брад знае, че не трябва да ме пита нищо. Връщам се в хотела, лягам на леглото и се вирам в тавана цели два часа, знам, че няма да остана дълго в Ню Йорк.

В първия кръг играя срещу студент от Станфорд, Алекс Ким, който направо на крака не може да се държи от притеснение. Съчувствам му, но го отстранявам в последователни сетове. Във втория сет се изправям срещу Клеман. Денят е горещ и двамата вече сме цели в пот, докато се борим за първата точка. Започвам добре, повеждам с 3–1. Всичко върви добре. И изведнъж сякаш никога преди това не съм играл тенис. Изходът ми е в кърпа вързан, а аз се разпадам.

Спортните журналисти подхващат старата песен. Краят приближава за Агаси. Гил се опитва да им обясни през какво преминавам. Казва: Силата, която изпълва Андре идва от сърцето му, от неговите чувства, от неговата вяра и от хората, които са му най-скъпи. Когато нещо не върви в тези елементи, всички го разбират по действията му.

Докато излизаме от Артър Аш Стейдиъм, някакво младо момиче казва, съжалявам, че изгубихте.

О, скъпа, не съжалявай толкова.

Тя се усмихва.

Бързам да се прибера във Вегас, да прекарам известно време с майка си. Тя обаче е невъзмутима, потънала е в книгите си и своите пъзели, прави всички нас, останалите за срам с нейното непоклатимо спокойствие. Разбирам, че съм я подценявал във времето. Взел съм погрешно нейното мълчание за слабост, за подчинение. Разбирам, че тя също като нас е творение на баща ми, но под видимата повърхност се крие много сила.

Разбирам и че в този опасен период за живота ѝ, тя иска да имаме малко вяра в нея. Винаги съм приемал за даденост, че желанието на майка ми е било да я приемаме за даденост, че иска да се слее с обстановката. Сега обаче иска да бъде забелязана, да бъде ценена. Тя иска да знам, че е по-силна, отколкото съм предполагал. Лекува се, не се оплаква, а ако се гордее с това, ако иска от мен и аз да

се гордея, то е, защото иска от мен да знам също, че аз съм замесен от същото тесто. Тя е надмогнала баща ми, както аз съм го надмогнал. Ще надмогне и болестта, аз също ще я надмогна.

Тами, която се лекува в Сиатъл, също се подобрява. Претърпяла е операция, а преди да започне химиотерапия идва във Вегас и остава със семейството си. Казва ми, че се ужасява как ще загуби косата си. Отговарям ѝ, че не разбирам защо. Да загубя косата си е било едно от най-хубавите неща, които са ми се случвали. Тя се разсмива.

Казва, че може би идеята да се отърве от косата си, преди да е започнало лечението е добра. Като предизвикателство, като знак, че владее положението.

Харесва ми, отговарям. Ще ти помогна.

Правим барбекю в моята къща, а преди да пристигнат гостите, ние се затваряме в банята. Само Фили и Шефани присъстват като свидетели на официалната церемония по обръсването, която правим. Тами иска аз да ѝ окажа честта да обръсна косата ѝ. Подава ми машинката за коса. Нагласявам острието на най-тясната разредка и я питам дали пък не иска първо да си направи една индианска грива.

Може да нямаш друга възможност да видиш как би ти стояла.

Не, казва тя. Карай направо и до кожа.

Обръсвам я бързо и ниско. Усмива се като Елвис в деня, когато постъпва в казармата. Докато косата ѝ пада на пода, аз ѝ казвам, че всичко ще се оправи. Сега си свободна, Тами. Свободна. Пък и, казвам ѝ аз, *твоята* коса поне отново ще порасне. А Фили и аз завинаги сме се разделили с нея, скъпа. Тя се залива от смях, а аз се чувствам страхотно, че съм успял да разсмея сестра си, когато всеки ден дава всичко от себе си, за да я разплаче.

През ноември 2000 година положението в семейството ми се е подобрило дотолкова, че отново мога да започна да тренирам. През януари отиваме в Австралия. Чувствам се добре, когато кацаме. Сигурно в някой предишен живот съм бил абориген. На този континент винаги съм се чувствал като у дома. Винаги с удоволствие съм излизал на Род Лейвър Арена и съм играл под името на Род Лейвър.

Обзалагам се с Брад, че ще спечеля турнира. Чувствам го. И когато го спечелвам, той ще трябва да скочи в река Иара, мътен, мръсен приток, който тече през Мелбърн. Премазвам съперниците си до полуфинала и отново се изправям пред Рафтър. В продължение на три часа играем невероятно мощен тенис, изпълнен с разигравания, при които всеки удар е съпроводен със стон. В резултата той води с 2–1 сета. И изведнъж той посърва. Австралийският пек. Потънали сме в пот и двамата, но той направо се гърчи. Печеля следващите два сета.

На финала играя с Клеман, изпълнен с яд мач, четири месеца след като ме е нокаутирал на Откритото първенство на САЩ. Рядко напускам основната линия. Правя няколко грешки, а онези, които допускам, бързо ги загърбвам. Докато Клеман си мърмори на френски, аз съм обзет от ведро спокойствие. Син на майка си. Бия го в последователни сетове.

Това е седмата ми победа на турнир от Големия шлем, което ме прави десети във вечната ранглиста. Изравнил съм се с Макенроу, Виландър и другите, имам с една повече титли от Бекер и Едберг. Само аз и Виландър сме печелили три пъти Откритото първенство на Австралия в ерата на откритите турнири. В този миг обаче от всичко най-много искам да видя как Брад плува по гръб в Иара, а после да се прибере у дома при Шефани.

Началото на 2001 година прекарваме във втората ми ергенска бърлога, която превръщаме от ергенска бърлога в истински дом. Купуваме мебели, които и двамата харесваме. Даваме вечери за малък брой хора. Късно вечер си говорим за бъдещето. Шефани ми купува кухненска дъска за „скъпи, направи“ списъци, само че аз я превръщам в дъска за признания. Окачвам дъската на стената в кухнята и обещавам на Шефани, че всяка вечер ще пиша нещо за любовта си към нея, а после ще изтривам дъската и ще пиша нови думи. Купувам и каса вино Бешвел 1989 и си обещаваме да изпиваме по една бутилка всяка година в деня на първата ни среща.

В Индиън Уелс стигам до финала и се изправям пред Пийт, а в съблекалнята преди мача, той ми е съобщил, че ще се жени за Бриджит Уилсън, актрисата, с която се срещаше.

Аз все още имам алергия от актриси, казвам.

Той се разсмива, но аз изобщо не се шегувам.

Казва ми, че я е срещнал на сценичната площадка на филм — *Любовта е гадна*.

Аз се разсмивам, но той не се шегува.

Има толкова много неща, които искам да кажа на Пийт, за брака, за актрисите, но не мога. Всъщност нашето не е точно приятелство. Има много неща, които искам да го попитам, как запазва концентрацията си, дали съжالياва или не, че е посветил живота си на тениса. Различни сме като хора, ние сме вечни съперници и съперничеството ни изключва подобни близки отношения. Осъзнавам, че въпреки влиянието, което сме имали един върху друг, въпреки нашето полуприятелство, ние сме непознати, а може би и винаги сме били. Пожелавам му всичко най-добро, по-желавам му го от сърце. За мен, истинското щастие се крие в това да си с истинската жена. След цялото време, което посветих на изграждането на така наречения ми отбор, единственото, което искам сега, е, да се чувствам като важен член от екипа на Щефани. Надявам се, че и той се чувства така по отношение на своята годеница. Надявам се, че се старее за мястото си в сърцето ѝ със същата сила, с която изглежда се старее да остане в историята. Искам да му го кажа.

Един час след турнира с Щефани даваме урок по тенис. Уейн Грецки ни е завел на благотворителна проява и иска да дадем един урок на неговите деца. Забавлявали сме се със семейство Грецки. Когато се стъмва, бавно се прибираме с колата към Лос Анджелис. По пътя си говорим колко сладки са били децата. Сецам се за децата на Костнър.

Щефани поглежда през прозореца, после към мен. Казва ми: Май закъснявам.

За какво?

Закъснявам.

О. Ти говориш за... о!

Спираме на няколко дрогерии, купуваме всевъзможни тестове за бременност от рафтовете, после се затваряме в хотел Бел Еър. Щефани влиза в банята и излиза оттам с непроницаемо изражение. Подава ми теста.

Синьо.

Какво значи синьото?

Ами май значи, нали знаеш.

Момче?

Според мен означава, че съм бременна.

Повтаря теста. И после отново. Всеки път е синьо.

Искали сме го и двамата, тя е и щастлива, и изплашена. Толкова много промени. Как ще се промени тялото ѝ? Имаме само няколко часа заедно преди аз, неспал, да се кача на самолета за Маями, а тя да отлети за Германия. Излизаме на вечеря, в Матсухиса. Сядаме на суши бара, държим се за ръце, уверяваме се един друг, че ще е фантастично. Чак по-късно осъзнавам, че това е ресторантът, в който се разделихме с Брук. Също като при тениса. На корта, където си претърпял най-катастрофалното си поражение, може да изживееш най-щастливия си триумф.

След като сме вечеряли, плакали и празнували, казвам: мисля, че трябва да се оженим.

Очите ѝ стават огромни. И аз мисля така.

Няма да има никакви панаири, решаваме. Без църкви. Без торти. Без рокли. Ще го направим в свободен ден, в пауза на тенис сезона.

Седя и давам цял час интервю на Чарли Роуз, любезен телевизионен водещ. По време на интервюто лъжа през зъби.

Не лъжа преднамерено, само че всеки въпрос на Роуз сякаш сам подава готовия отговор, отговор, който той очаква и е нетърпелив да чуе.

Като дете обичахте ли тениса?

Да.

Обичахте ли играта.

Щях да спя с ракетата, ако можех.

Когато се обърнете към миналото и стореното от баща ви за вас, казвате ли си сега: щастлив съм, че ме е накарал да преживея всичко това и така ме е направил по-силен?

Не може да има никакво съмнение, че съм щастлив да играя тенис. Щастлив съм, че баща ми ме е насочил към тениса.

Звуча като хипнотизиран, или като с промит мозък, което не е новост. Същите думи съм казвал и преди, повтарял съм ги по време на безброй пресконференции и интервюта и разговори по време на

коктейли. Лъжи ли говоря, ако вярвам в лъжите отчасти? Лъжи ли са думите ми, ако след непрестанните им повторения вече са придобили облика на истината?

Този път обаче лъжите ми звучат различно, а и аз се чувствам различно. Увисват във въздуха, оставят горчив вкус в устата, след като съм ги изрекъл. След края на интервюто чувствам леко гадене. Не толкова вина, колкото съжаление. Усещане за пропусната възможност. Чудя се какво ли би се случило, какво ли би направил или казал Роузи, колко по-въълнуващ щеше да е и за двамата ни часът, ако бях останал на нивото му, на неговото и на моето. Всъщност, Чарли, аз мразя тениса.

Гаденето не ме напуска цели дни. Засилва се, когато интервюто се излъчва. Обещавам си, че един ден ще погледна някой интервюиращ от ранга на Роузи и ще му кажа голата истина в очите.

На Откритото първенство на Франция за 2001 година в моите места на трибуните присъства невидим човек. Щефани е в четвъртия месец, а присъствието на нероденото ми дете ми дава криле и ставам пъргав като момче. Стигам до осминафиналите и играя срещу Скилари, с когото имаме дълга история. Когато излизаме на корта ми се струва, че нашата обща история е по-дълга от тази на Франция и Англия. Само като видя Скилари и се връщам в 1999 година и един от най-тежките мачове в моята кариера. Една от повратните точки. Ако онзи ден преди две години ме беше победил, не знам дали щях да стигна до тук. Не знам дали Щефани щеше да е тук, а следователно и нашето дете.

Вдъхновен от тези мисли, аз съм целеустремен. С напредването на мача набирам сили, ставам по-уверен. Концентрацията ми е неуязвима. Разпален фен крещи обиди към мен. Аз се размивам. Падам лошо, подвивам и срязвам коляното си. Не обръщам никакво внимание на събитието. Нищо не може да ме спре, най-малкото Скилари. Постепенно той изцяло изчезва от корта. Аз съм сам, повече отколкото обикновено.

На четвъртфинала играя със Себастиан Грожан от Франция. С лекота минавам през първия сет, изпускам само един гейм, после Грожан открива скрит извор на вяра, че може да победи. Сега неговата и моята увереност са се изравнили, но неговите удари превъзхождат

моите. Постига пробив и повежда с 2–0, после отново постига пробив и печели втория сет с лекотата, с която аз съм спечелил първия.

В третия сет той постига пробив още в самото начало, печели гейма с красив прехвърлящ удар. После запазва сервиса си, после отново постига пробив. Притиснат съм в ъгъла.

В четвъртия сет имам възможност да пробия сервиса му, но не мога да се възползвам от тази възможност. Отигравам слаб и нетипично лош за мен бекхенд и докато гледам как топката излита извън очертанятията на корта, разбирам, че времето ми изтича. Той сервира за мача, достигам топката на косъм, а после забивам с форхенд в мрежата. Мачпойнт. Той ме довършва с ас.

След мача репортерите ме питат дали концентрацията ми се е разколебала от пристигането на президента Бил Клинтън. От всички причини, които съм чувал и са ми се случвали, за да загубя мач, дори и аз не мога да се сетя за някоя по-нескопосана. Дори не знаех, че Клинтън е бил на мача, отговарям им аз. Имах си други грижи на главата. Други невидими зрители.

Отвеждам Щефани в залата на Гил, под предлог, че ще тренирам. Тя засиява, защото знае каква е истинската причина да ходим до залата.

Гил пита Щефани дали се чувства добре, иска ли нещо за пиене, иска ли да седне. Отвежда я до един велометър и тя сяда странично. Разглежда полицата, която Гил е направил на една от стените, за да държи купите ми от турнирите от Шлема, включително и онези, с които заместих потрошените след развилняването ми от случката по време на Приятели.

Играя си с въже за разтягане и после казвам: Слушай, Гил. Избрахме име за сина ни.

Майчице. И какво?

Джейдън.

Харесва ми, казва Гил, усмихва се, кима. Да, харесва ми. Наистина.

А освен това сме измислили идеалния вариант за неговото второ име.

Какво е?

Гил.

Той се втренчва.

Казвам, Джейдън Гил Агаси. Когато порасне и се превърне и наполовина в човека, който си, той ще е постигнал изумителен успех, а ако аз като баща се справя и наполовина, колкото ти се справи като мой баща, ще съм надскочил и най-високите си изисквания към себе си.

Щефани плаче. Очите ми са пълни със сълзи. Гил стои на три метра от мен до уред за разтягане на крака. Зад ухото му стърчи молива, на върха на носа му са очилата, а бележникът му на Да Винчи е отворен. Стига до мен с три стъпки и ме прегръща. Усещам верижката му. Баща, Син и Свети Дух.

Още малко ми остава да бия Рафтър на Уимбълдън 2001 година. Пети сет, сервирам за мача, на две точки съм от победата. Форхендът ми е колеблив. При следващата точка изпускам лесен бекхенд. Той възкръсва. Сега той вярва, че малко му остава да ме победи.

Провиквам се: Копеле.

Страничният съдия ме докладва на съдията на стола.

Предупреждават ме за нецензурен език.

Пъргаво, докладвалият ме съдия се настанява в мислите ми. Губя сета с 8–6 и мача. Загубата едновременно е разочароваща и без никакво значение.

Освен непрестанните грижи за здравето на Щефани и моето увеличаващо се семейство, в мислите ми непрестанно присъства и грижата за моето училище, което трябва да отвори врати през есента, с двеста ученици приети в три класа, макар че нашите планове са да се разширим и да обхванем възрастта от детската градина до дванайсети клас. До две години училището за средните класове ще бъде завършено. След още две години ще бъде завършена и сградата за последните класове на средното образование.

Обичам, когато мислим и градим планове за училището ни, но най-вече се гордея с нашия ангажимент финансово да издържаме училището. Влагаме много пари. С Пери бяхме ужасени, когато научихме, че Невада е щатът, който едва ли не харчи най-малко за образование — 6800 долара за ученик при средна издръжка за страната 8600 долара. Затова сме се зарекли в моето училище положението да е

коренно различно. С помощта на отчасти държавно финансиране и частни фондове ще отделяме значителна сума за децата и по този начин ще докажем, че в образованието, както и във всички останали области, получаваш онова, за което си платил.

Възнамеряваме да държим децата и повече часове в училище — осем часа, вместо обичайните за Невада шест часа. Ако съм научил нещо, то е, че времето и упражненията означават постижения. Ще настояваме родителите да се обвържат тясно с училището. Поне единият от родителите на децата ще трябва да прекарва по дванайсет часа на месец като доброволен сътрудник в помощ на учениците в класните стаи или като ръководител при училищните екскурзии. Искаме родителите да споделят нашия ангажимент. Искаме да споделят задълженията и отговорностите, свързани с влизането на детето им в училище.

Много пъти, когато съм изтощен или отчаян отивам с колата до квартала и наблюдавам как училището придобива форма. От всички мои противоречия това е най-изумителното — момчето, което мразеше и се страхуваше от училището, се е превърнало в мъж, който се изпълва с вдъхновение и енергия, докато наблюдава как училището му се строи.

Но пропускам деня на откриването. Участвам на Откритото първенство на САЩ за 2001 година. Играя за своето училище, затова давам най-доброто от себе си. Профучавам през първите четири кръга и се изправлям пред Пийт на четвъртфинала. От момента, в който излизаме от тунела, знаем, че това ще е най-свирепият ни двубой. Просто го знаем. Играем за трийсет и втори път, в баланса на победите той води — 17–14, а всеки от нас излиза с необичайно мрачно изражение на лицето за игра. Тук и сега, този мач ще реши съперничеството. Победителят получава всичко.

Пийт трябва да не е в най-добрата си форма. Не е печелил голям турнир от четиринайсет месеца. Стреснат е и открито говори за оттеглянето си. Само че всичко това няма отношение към мача, защото играе срещу мен. Печеля първия сет с тайбрек и вече се чувствам по-уверен във възможността да спечеля мача. Балансът ми при спечелен първи сет на този турнир е 49–1.

Нека някой да припомни тази статистика на Пийт. Той печели втория сет в тайбрек.

Третият сет също стига до тайбрек. Допускам няколко глупави грешки. Умора. Печели третия сет.

В четвъртия сет имаме няколко епични разигравания на топката. На път сме да стигнем до пореден тайбрек. Играем четири часа и нито единият от нас все още не е пробил сервиса на съперника си. Минава полунощ. Феновете — 23 000 и повече — стават на крака. Не искат да започваме четвърти тайбрек. Преди да продължим, публиката иска да ни благодари.

Трогнат съм. Виждам, че и Пийт е трогнат. Но не мога да мисля за феновете. Не мога да мисля за друго, освен за победата в петия свещен сет.

Пийт знае, че предимството минава на моя страна, ако мачът стигне до пети сет. Знае, че трябва да не допусне нито една грешка в тайбрека, за да избегне петия сет. Така и прави. Забитата с мой форхенд топка в мрежата слага край на тази вечер, изпълнена със съвършен тенис.

Пийт крещи.

Усещам как пулсът ми забавя бесния си ритъм. Не съм разстроен. Опитвам се да се чувствам разстроен, но не мога. Чудно ми е, дали започвам да привиквам да губя от Пийт на големи мачове или просто съм много по-доволен от кариерата и живота си. Каквато и да е причината, слагам ръка на рамото на Пийт и му пожелавам всичко най-добро, и макар че думите ми не прозвучават като сбогуване, приличат на репетиция за сбогуването, което няма да се забави много.

През октомври 2001 година, три дни преди термина на Щефи, каним майките си и един съдия в къщата си.

Обичам да гледам Щефани и майка си заедно. Двете стеснителни жени в моя живот. Щефани често носи на майка ми по два нови пъзела. А аз обожавам майката на Щефани, Хайди. Тя прилича на Щефани, затова ме спечели безрезервно още на Guten Tag. Двамата с Щефани сме боси, по джинси и стоим пред съдията в двора. За венчални халки сме избрали пръстенчета от старата рафия, която Щефани изрови от някакво чекмедже — същата, която използвах, за да украся първата си картичка за рождения ѝ ден. Чак после двамата обръщаме внимание на съвпадението.

Баща ми настоява, че изобщо не се е почувствал пренебрегнат, задето не е поканен. Не иска да го каним. Последното, което иска е да присъства на сватба. Не обича сватбите. (Тръгнал си е по средата на моята първа сватба.) Изобщо не го е грижа къде, кога или как ще направя Шефани моя съпруга, казва той, стига да го направя. Тя е най-великата тенисистка на всички времена, казва той. Какво има да не ѝ харесва човек?

Съдията минава в спринт през закононото каканижене и двамата с Шефани тъкмо се каним да кажем „да“, когато пристига екип работници по градината да косят тревата. Изтичвам и ги моля, ако обичат, да изключат косачките и машините за събиране на шу'ма за пет минути, за да можем да се оженим. Те се извиняват. Един слага пръст на устните си.

С дадената ми от щата власт, казва съдията, пред напрегнатия, много напрегнатия взор на двете майки и трима работници в градината, които ни наблюдават, Шефи Граф става Шефани Агаси.

ГЛАВА 26

Сезон на раждането и възраждането. Седмици след като моето училище е отворило врати, на бял свят се появява моят син. В родилната зала, когато докторът ми подава Джейдън Гил, аз съм зашеметен. Такава любов чувствам към него, че сърцето ми ще се пръсне, като презрял плод. Нямам търпение да го опозная, и все пак, и все пак. Чудя се и Кой е този прекрасен гост? Готови ли сме с Щефани за това съвършено непознато същество у дома? Аз съм за себе си непознат — какъв ли ще съм за сина си? Дали ще ме хареса?

Отвеждаме Джейдън у дома и аз го наблюдавам с часове. Питам го кой е, откъде се е появил, какъв ще стане. Питам себе си как мога да съм за него всичко онова, от което съм се нуждаел и никога не съм имал. Искам да се оттегля, незабавно, да прекарвам цялото си време с него. Но сега повече от когато и да било трябва да играя. Заради него, неговото бъдеще и заради другите деца в моето училище.

Първият ми мач като баща е срещу Рафтър на турнир в Сидни от сериите Мастерс. След мача казвам на репортерите, че не знам дали ще играя още дълго, толкова, че новороденият ми син да ме види, но несъмнено това е прекрасна мечта.

След това се отказвам от Откритото първенство на Австралия. Китката ми пулсира, не мога да се състезавам. Брад е напрегнат. Не съм и очаквал друго. Само че този път той трудно се отърсва от раздразнението си. Този път е различно.

Няколко дни по-късно ми казва, че трябва да поговорим. Срещаме се на кафе и той казва каквото има на право.

Справихме се невероятно, Андре, но стигнахме до възможно най-отдалечената точка. Вече не се развиваме. Творчески. Свършиха ми се триковете в торбата, приятел.

Но...

От осем години сме заедно, можем да продължим още известно време, но ти си на трийсет и две. Имаш си ново семейство, нови

интереси. Няма да е лоша идея, ако намериш нов човек за домашните тренировки. Някой, който отново да те мотивира.

Млъква. Поглежда ме, поглежда встрани. Дъното, казва той. Страшно близо сме до най-големия ми страх, че ще се скараме, наближи ли края, а той се отлага.

Мисля си: Може изобщо да не стане така, но по-добре да заложим на сигурно, вместо да съжаляваме.

Прегръщаме се.

Докато излиза през вратата изпитвам онази меланхолия, която обхваща човек в неделя вечер след идеален уикенд. Знам, че и Брад се чувства така. Може и да не е точният начин, по който слагаме край на нашето пътуване, но е най-добрият възможен начин.

Затварям очи и се мъча да си се представя с някой нов треньор. Първото лице, което се появява в съзнанието ми, е Дарън Кахил. Той току-що е приключил с блестящ и продължителен период като треньор на Лейтън Хюит, който е номер едно и също един от тенисистите, който най-добре умее да подбира ударите си в историята на тениса, а това до голяма степен се дължи на Дарън. На всичко отгоре съвсем скоро съм се срещал с Дарън в Сидни и дълго сме разговаряли за бащинството. Между нас се е установила връзка. Дарън също е пресен баща и затова събрат по съдба. Показал ми е книга за приспиването на децата. Заклел се е в тази книга, че на турнира неговият син ще е известен, като бебето, което спи като пияница в ступор.

Винаги съм харесвал Дарън. Харесвам ведрите по природа хора. Австралийският му акцент ми действаше успокоително. Почти ме приспа. Прочетох книгата, която ми препоръча и позвъних на Шефани от Австралия, за да ѝ прочета отделни пасажки. Свърши работа. Обаждам му се и му казвам, че с Брад сме се разделили. Питам го дали се интересува от поста мой треньор.

Отговаря ми, че е поласкан, но е на път да подпише като треньор на Сафин. Ще обмисли предложението ми все пак и ще ми позвъни, за да ми съобщи отговора си.

Няма проблем, казвам. Обмисли спокойно всичко.

Обаждам му се след половин час. Питам го. Какво има за мислене, по дяволите? Не можеш да тренираш Сафин. Той е гръмнала

пушка. Ти трябва да работиш с мен. Така е правилно. Обещавам ти, Дарън, още тенис ме чака. Не съм приключил като тенисист. Целеустремен съм, само ми трябва някой, който да поддържа фокуса ми.

Добре, казва той и се размива. Добре, приятел.
Нито веднъж не отваря дума за пари.

Щефани и Джейдън идват с мен в Кей Бискейн. Април, 2002 година. Дни преди трийсет и втория ми рожден ден, турнирът гъмжи от играчи, които са на половината на годините ми, млади калпазани като Анди Родик, следващият следващ спасител на американския тенис, горкото копеле. Там е и един съвсем нов вундеркинд от Швейцария на име Роджър Федерер.

Иска ми се да спечеля турнира заради съпругата си и шестмесечния си син и все пак няма да съжалявам, ако загубя. Заради тях не ме е грижа дали ще загубя. Всяка нощ във времето, когато, след като съм се прибрал от корта, люлея Джейдън и гушкам Щефани, едва си спомням спечелил ли съм, или загубил. Тенисът залязва бързо като дневната светлина. Вече почти си представям как мазолите на ръката, с която играя изчезват, възпалените нерви на гърба ми се успокояват и възстановяват. Най-напред съм баща и след това съм тенисист и тази промяна настъпва, без да си давам сметка за нея.

Една сутрин Щефани излиза, отива до магазина и да потренира малко. Осмелява се да ме остави сам с Джейдън. Това е първият път, в който съм сам с него.

Ще се справите двамата, нали?, пита тя.

Разбира се.

Поставям Джейдън седнал на плота в банята, надвесвам го към огледалото, оставям го да си играе с четките за зъби, докато се приготвя. Харесва му да смуче четката за зъби, докато ме гледа да си бръсна главата с електрическата машинка.

Питам го. Какво ще кажеш за плешивия си татко?

Той се усмихва.

Знам, сине, едно време и аз бях като теб: дългата ми коса се развяваше във всички посоки. Никого не можеш да заблудиш с онова тупе.

Усмива се широко и изобщо не разбира какво му говоря, естествено. Премавам косата му с пръсти.

Всъщност там изглеждаш малко четинест. Би могъл да почистиш областта.

Слагам друга приставка на машинката, тази за подстригване. Когато обаче прокарам машинката по главицата на Джейдън, след нея остава светла ивица от кожата му по средата, бяла като основната линия на корта.

Сбъркал съм приставката.

Щефани ще ме убие. Трябва да подравня косата на момчето преди тя да се е прибрала. Но в трескавия си опит да подравня косата, аз я окъсявам още повече. Преди да разбере какво става и синът ми е гологлав колкото мен. Изглежда като мое миниатюрно копие.

Щефани влиза през вратата, спира на половин стъпка и зяпва, ококорила очи. Какво по...? Андре, изумена е тя, какво ти става за бога? Оставям те за четиридесет и пет минути и *ти обръсваш* главата на бебето?

След което се разфучава на немски.

Казвам й, че е станало случайно. Сбърках приставката. Моля я за прошка.

Знам, казвам, изглежда сякаш съм го направил нарочно. Знам, че винаги се шегувам, че искам да обръсна целя свят. Но честно, Щефани, не беше умишлено.

Мъча се да й припомня онази приказка на старомодните съпруги, че ако бебето се обръсне, косата му ще порасте по-бързо и по-гъста, но тя вдига ръка и избухва в смях. В такъв смях се залива, че едва дъх си поема. Сега и Джейдън се смее, защото мама се смее. Накрая всички се кикотим, галим главицата на Джейдън и моята и се шегуваме, че остава само тази на Щефани и сега тя трябва да спи с едно око отворено. Толкова ми е смешно, че едва говоря, а няколко дни по-късно на финала на Кей Бискейн побеждавам Федерер. Красива победа. Бива го повече от всеки друг тенисист на турнира. В Кей Бискейн е дошъл след двайсет и две победи през годината.

Това е петдесет и първата ми турнирна победа, седемстотната ми победа в кариерата. И въпреки това не се съмнявам, че този турнир ще си го спомням не толкова с победата над Федерер, колкото с онзи невероятен смях. Чудя се дали смехът има нещо общо с победата. По-

лесно е, когато усещаш лекота и свобода, когато си себе си, когато си се посмял с любимите си хора. Правилните приставки.

Сработваме се прекрасно с Дарън в началото на 2002 година. Говорим на един език, виждаме света в едни и същи цветове. После той бетонира доверието ми в него, моето непоклатимо доверие, като дръзва да се позанимае с кордажа на ракетите ми и ги подобрява.

Винаги съм играл с Пробленд, кордаж, който е наполовина кевлар, наполовина синтетика. Човек може да намотае тристакилограмово въженце с Пробленд. Никога не се къса, не прощава и също така никога не придава въртеливо движение. При отиграване топката лети, сякаш е отиграна с капака на кофа за боклук. Хората говорят, че играта се е променила, че ракетите са станали по-големи, но най-драматичната промяна в последните години е в кордажа. Нашествието на нов еластичен полиестерен кордаж, който придава свирепа горна ротация на топката, е превърнал средните като възможности играчи във велики, а великите в легенди.

Аз обаче си оставам все така предпазлив към промените. Сега Дарън ме насърчава да опитам. В Италия сме, на Откритото първенство на Италия. Тъкмо съм играл срещу Николас Кифер от Германия в първи кръг. Победил съм го с 6–3, 6–2 и казвам на Дарън, че е трябвало да загубя. Играл съм отвратително. Никаква увереност нямам на тоя клей. Играта на клей ми идва в повече.

Опитай с нов кордаж, приятел.

Намръщвам се. Скептичен съм. Веднъж вече съм опитал да си сменя ракетите. Нищо хубаво не излезе.

Слага кордажа на една от ракетите ми и отново казва: Опитай.

По време на тренировката цели два часа не пропускам удар. А после не пропускам нито един удар по време на целия турнир. Преди това не съм печелил Откритото на Италия, но сега печеля, заради Дарън и неговия вълшебен кордаж.

Изведнъж поглеждам към Откритото на Франция за 2002 година. Развълнуван съм, нетърпелив да вляза в битка и предпазливо оптимистичен. Току-що съм победил, Джейдън спи повече часове и

имам ново оръжие. В четвъртия кръг изоставам с два сета и пробив от поканен по заслуги на турнира французин на име Пол-Анри Матийо. На двайсет години, но не е във формата, в която съм аз. В тениса няма часовник, синко. Цял ден мога да ти изкарам на корта.

И тогава започва да вали. Седя в съблекалнята и си спомням как Брад ми крещи през 1999 година. Чувам тирадата му, дума по дума. Когато се връщам на корта, аз се усмихвам. Водя с 40–0 и Матийо постига пробив. Не ме е грижа. Просто постигам пробив на свой ред. В петия сет той повежда с 3–1. Отново отказвам да загубя.

Ако беше някой друг, а не Агаси, казва след мача Матийо на репортерите, щях да спечеля.

След него излизам срещу Хуан Карлос Фереро от Испания. Отново вали, този път отправям молба мачът да се отложи за другия ден. Фереро води и не иска да спираме. Начумерва се, когато служителите приемат молбата ми и отлагат мача. На следващия ден изкарва начумереността си върху мен. Имам някаква възможност в третия сет, но той бързо я заличава. Печели сета и виждам как увереността му нараства, как у него като пара нахлува сила, докато ме изхвърля от турнира.

Докато напускам корта с Дарън на душата ми е мирно. Харесва ми начина, по който съм играл. Допуснал съм грешки, в играта ми са се получили пропуквания, но знам, че ще поработим, за да ги закрием. Гърбът ме боли, но най-вече от прегърбването, докато помагам на Джейдън да проходи. Прекрасна болка.

След седмици заминавам за Уимбълдън 2002 година и моето великолепно разположение ме напуска, защото моят нов кордаж ме предава. На трева засилената горна ротация кара топката да лети като изпълнен с хелий балон. Във втория кръг играя срещу Парадорн Сричафан от Тайланд.

Добър тенисист, но не чак толкова добър. Той спира всеки отигран от мен удар. В ранглистата е шейсет и седми и си мисля, че направо е невъзможно да ме бие и тогава той постига пробив в първия сет.

Правя всичко възможно да се върна в играта. Нищо не помага. Отигряя ли топката, тя лети като пух, а Сричафан направо я раздира. До този момент не бях виждал очите на мой съперник на корта да стават големи колкото езера, както при Сричафан, когато се справи с

форхенда ми. Полюлява се на пети и единствената съзнателна и нормална мисъл в главата ми е: Де да можех и аз така да се полюлявам на пети и да се чувствам овъзмезден. Как да накарам всички на този стадион да разберат, че вината не е моя, че не е у мен причината? Кордажът е. Във втория сет правя някои поправки, връщам се в двубоя, играя добре, но Сричафан е изключително уверен. Мисли си, че това е неговият ден, а когато и ти решиш, че това е неговият ден, то обикновено това е неговият ден. Удря мощно и топката на магия докосва крайчето на основната линия, а после печели тайбрека, повежда с два сета. В третия сет аз миролюбиво се предавам.

Утехата, че в същия ден и Пийт е загубил, е направо нищожна.

С Дарън прекарваме следващите два дни в изпробването на различни комбинации от кордажи. Казвам му, че не мога да продължавам с неговия нов полиестер, а и заради него ми е невъзможно да се върна към стария кордаж. Ако трябва да се върна към Пробленд отново, казвам, повече няма да играя тенис.

Дарън е мрачен. След като ми е бил треньор шест месеца, направил е малка промяна в кордажа на ракетите ми и изведнъж може да се окаже, че без да иска е ускорил оттеглянето ми. Обещава ми, че ще направи всичко по силите си, за да намери комбинацията в кордажа, която ще е точно за мен.

Направи нещо, казвам, което да ме накара да се полюлявам на пети и да бъда овъзмезден. Като Сричафан. Превърни ме в Сричафан.

Дадено, приятел.

Работи денонощно и се появява с комбинация на кордажа, която харесва. Заминаваме за Лос Анджелис и всичко е идеално. Печеля купата на Мерцедес-Бенц.

Заминаваме за Синсинати и играя добре, само малко недостига на играта ми, за да спечеля. Следва турнира във Вашингтон. Побеждавам Томас Енквист, който за мен винаги е бил труден противник. И тогава се изправям пред хлапе, за което се предполага, че ще е следващото голямо чудо — двайсет и две годишният Джеймс Блейк. Блейк играе красив, елегантен тенис, а аз не съм в неговата лига, не и днес. Той просто е по-млад, по-бърз, по-добър спортист. Достатъчно мисли е посветил на историята ми, на постиженията ми, за да заиграе най-добрата си игра. Харесва ми, че е излязъл на корта с оръжието си за голям звяр. Ласкае ме, въпреки че за мен означава и

никакви шансове. За загубата си изобщо не мога да виня кордажа на ракетата си.

Заминавам за Откритото първенство на САЩ за 2002 без да знам какво да очаквам от себе си. Преминавам с попътен вятър през първите кръгове и на четвъртфинала се изправлям срещу Макс Мирний, белорусин от Минск. Наричат го Звяра, а прякорът му направо го подценява. Истински великан и с един от най-страховитите сервиси, с които съм си имал работа. След сервиса му остава пламтяща жълта опашка, като при комета, докато се извива високо над мрежата и изведнъж се приземява към вас. Не мога да противодействам на такъв сервис. Печели първия сет със зверска лекота.

Във втория сет обаче Мирний допуска няколко непредизвикани грешки и така ми дава тласък, кратък импулс. Започвам да виждам малко по-добре първия му сервис. Играем тенис от високо качество от началото до края, а когато последният му форхенд изпраца топката в аут, не мога да повярвам на случващото се. На полуфинал съм.

Усилията ми са възнаградени със среща с Хюит, поставен под номер едно, победителят в миналогодишния Уимбълдън. Още по-хубавото е, че това е предишният питомник на Дарън. Фактът, че Дарън го е тренирал в продължение на години допълнително вдига нивото на напрежението и натиска. Дарън иска да бия Хюит. Аз искам да бия Хюит заради Дарън. Само че в първия сет бързо изоставам в резултата 0–3. Толкова информация имам за Хюит в главата си, информация от Дарън и от предишни сблъсъци, че ми отнеме известно време, докато се ориентирам в данните и ги осмисля. Когато вече съм го направил, всичко бързо-бързо се променя. Връщам се в играта, връхлитам го и печеля първия сет с 6–4. Виждам издайническа светлина в очите на Хюит. Печеля втория сет. Той дава отпор и печели третия. В четвъртия сет изведнъж не може да бие първия сервис, а аз мога да се справя с втория му сервис. Исусе, аз съм на финал.

Коеето означава Пийт. Както винаги Пийт. Играли сме трийсет и три пъти в кариерите си, четири пъти на финал на турнир от Големия шлем. В крайния баланс води той, 19–14, както и в баланса от финалите, 3–1. Казва, че успявам да извадя най-доброто от него, но според мен той измъква най-лошото от мен. Вечерта преди финала просто не съм в състояние да спра да мисля за двубоите ни, в които съм си мислил, че мога да бия Пийт, знаел съм, че ще бия Пийт, било

ми е необходимо да бия Пийт и Пийт ме е побеждавал. А и успехът му срещу мен е започнал тъкмо тук в Ню Йорк преди дванайсет години, когато направо ме съсипа в последователни сетове. Тогава бях фаворитът, също както сега.

Пия от магическия коктейл на Гил преди сън и се заричам този път да е различно. Повече от две години Пийт не е печелил турнир от шлема. Близко е до края на кариерата си. Аз тъкмо съм възкресил моята.

Вмъквам се под завивките и си спомням как преди няколко години сме в Палм Спрингс. С Брад се храним в италианския ресторант Мама Джина и виждаме в другия края на ресторанта Пийт да се храни с неколцина приятели. Поспрял се е при нас и е поздравил на излизане. Късмет утре. И на теб. Наблюдаваме го през прозореца как излиза от ресторанта и чака за колата си. Не казваме нищо, всеки от нас двамата мисли за влиянието, което е имал в живота ни. Когато Пийт си тръгва с колата си, питам Брад според него колко бакшиш е оставил Пийт на момчето.

Брад подсвирва. Пет кинта, казва той.

Стига, отвърщам. Другарчето ни има милиони. Спечелил е четирийсет милиона само от награди. Сигурно се е направил готин поне с десетачка.

На бас?

На бас.

Припряно довършваме обяда и хукваме навън. Слушай, казвам на момчето, искаме чистата истина: колко бакшиш ти даде господин Сампрас?

Хлапетото забива поглед в краката си. Не иска да ни каже. Обмисля, чуди се дали не го снимат със скрита камера.

Казваме на хлапетото, че сме се хванали на бас за бакшиша, затова настояваме да ни каже. Най-после то прошепва: наистина ли искате да знаете?

Давай.

Даде ми долар.

Брад слага ръка на сърцето си.

Обаче, продължава хлапетото, той ми даде долара и ми каза да го дам на онова момче, което наистина е докарало колата му.

По-голяма разлика между двама ни с Пийт не може и да има. Докато заспивам вечерта преди по всяка вероятност нашия *финал* на финалите, аз се заричам, че утре светът ще научи каква е разликата между нас.

Началото закъснява заради важен футболен мач в Ню Йорк, който се проточва, забавя телевизионното предаване и това е в моя полза. В по-добра форма съм и ми се иска да останем на корта чак до полунощ.

Само че за нула време изоставам с два сета. Пийт още веднъж ми хвърля качествен бой. Направо не вярвам, че се случва.

После забелязвам, че Пийт изглежда измъчен. Стар. Печеля третия сет с добра преднина и целият стадион усеща, че махалото се е залюляло в моята посока. Публиката полудява. Изобщо не ги интересува кой ще победи, искат просто да гледат петсетов мач Агаси-Сампрас. По време на четвъртия сет дълбоко в сърцето си знам, както винаги си знам с Пийт, че ако успея да добутам мача до пети сет, ще спечеля. Играя по-добре. Двамата сме най-възрастните играчи, стигали до финал на Откритото първенство на САЩ за повече от трийсет години, но се чувствам като някой от младоците, които напоследък ритат задници по турнирите. Чувствам се като част от новото поколение.

При 3–4 Пийт сервира, а аз имам два брейкпойнта. Ако спечеля този гейм, ще сервирам за сета. Така че това е то, геймът, от който зависи мачът. Той се стяга, спасява първия, при втория брейкпойнт, отигравам светкавичен ретур към краката му. Мисля си, че топката е доста зад него, вече празнувам, но Пийт успява да се извърне и отиграва полуволе, което прелита и пада откъм моята страна на мрежата. Четирийсет равни.

Загубил съм ума и дума. Пийт приключва гейма, после постига пробив.

Вече сервира за мача, а когато Пийт сервира за мача, той е хладнокръвен убиец. Всичко се развива мълниеносно.

Ас. Неясно петно. Недостижимо бекхенд воле.

Овации. Ръкостискане на мрежата.

Пийт ми се усмихва приятелски, потупва ме по рамото, но изражението на лицето му е непогрешимо. И преди съм го виждал.
Ето ти един кинт, хлапе. Докарай ми колата.

ГЛАВА 27

Бавно отварям очи. Лежа на пода до леглото. Надигам се, сядам, за да кажа добро утро на Щефани, после осъзнавам, че тя е във Вегас, а аз съм в Санкт Петербург. Не, чакай, в Санкт Петербург бях миналата седмица.

В Париж съм.

Не, Париж беше след Санкт Петербург.

В Шанхай съм. Да, точно така, Китай.

Отивам до прозореца и дръпвам завесите. Някой е начертал хоризонта върху гъби. Хоризонтът прилича на някакъв фантастичен Вегас. Всяка сграда е ненормално различна, а всички сгради се извисяват към студеното синьо небе. Няма значение къде съм, честно казано, защото част от мен все още е в Русия, във Франция и на още десетина други места, където съм играл напоследък. А най-голямата част от мен е у дома с Щефани и Джейдън.

Няма значение къде съм, тенис кортът е неизменно същият, същата е и целта. Искам в края на 2002 година да съм номер едно. Ако мога да постигна победа тук в Шанхай, една малка победа, ще стана най-възрастният тенисист стигал до номер едно в световната ранглиста и ще победя рекорда на Конърс.

Тоя е пънкар, ти си легенда!

Искам да го постигна, казвам си. Нямам нужда от това постижение, но го искам.

Поръчвам си кафе от румсървиса, после сядам и пиша в дневника си. Не ми е присъщо да пиша дневници, но наскоро съм започнал да го правя и бързо се е превърнало в навик. Принуден съм да пиша. Завладяла ме е идеята да оставя написани от мен думи, отчасти заради разкъсващия ме страх, че няма да имам достатъчно време, за да ме опознае Джейдън. Живея в самолети, а светът става по-опасен, по-непредвидим, страх ме е, че няма да мога да разкажа на Джейдън какво съм преживял и какво съм научил. Затова всяка вечер, където и да съм,

написвам няколко реда за него. Случайни мисли, впечатления, научени уроци. Сега, преди да тръгна към стадиона в Шанхай, пиша:

Здрасти, приятел! Ти си във Вегас с мама, а аз съм в Шанхай и ми липсваш. Отваря ми се възможност да завърша годината като номер едно след този турнир. Но ти признавам, че мога само да мисля как ще се прибера у дома при теб. Страхотно натоварване преживявам с моя тенис. Но съм необичайно решен да продължа да играя. Отне ми известно време, докато го осъзная. Толкова дълго се боря. Сега просто работя и давам всичко от себе си и оставям нещата да се случат, така както е писано. Все така не се чувствам добре през повечето време на корта, но се справям, в името на толкова много добри неща. Добри за играта, добри за твоето бъдеще, добри за децата в моето училище. Цени винаги останалите, Джейдън. В грижата за другите се крие толкова много душевен мир. Обичам те и винаги ще съм до теб.

Затварям дневника, излизам от стаята и отнасям страхотен бой от Иржи Новак от Чехия. Унизителна загуба. Още по-лошото е, че не мога да си тръгна от Китай и да се прибера у дома. Трябва да прекарам още един ден и да играя нещо като утешителен мач.

Обратно в хотела, задавен в емоции, отново пиша на Джейдън:

Току-що изгубих мача и се чувствам ужасно. Не искам утре да се връщам на корта. Толкова много не искам, че си пожелавах да получа травма. Представяш ли си какво е толкова много да не искаш да направиш нещо, че да пожелаеш сам да се нараниш. Джейдън, ако някога се чувстваш толкова съкрушен от нещо, както се чувствам аз тази вечер, просто се отдръпни и продължи да полагаш усилия, продължавай да работиш. Изправи се лице в лице с най-тежкото и си дай сметка, че не е толкова страшно.

Това ти дава възможност да намериш душевен мир. Искам да се откажа, да си тръгна, да се прибера у дома и виждаш сам. Трудно е да остана и да играя, лесно е да се прибера у дома и да съм с теб. Затова и оставам.

В края на годината, както се и очаква, номер едно е Хюит. Казвам на Гил, че трябва да положи повече усилия. Той съставя нов режим за моето по-зряло аз. Извлича идеи от своите бележници на Да Винчи и прекарваме цели седмици в работа само над моето измъчено, изтощено тяло. Ден след ден той стои приведен над мен, докато аз правя упражнения за мускулите на краката си и крещи: *Дай всичко! Зове ни Австралия!*

Слабите крака те подчиняват, казва Гил. Силните крака се подчиняват.

Когато се качваме на самолета от Вегас за Мелбърн, се чувствам така сякаш там ще тичам или ще плувам. В схемата на Откритото първенство на Австралия за 2003 година съм втори и на корта се появявам ръмжащ и безмилостен. Стигам до полуфинал и побеждавам Ферейра за деветдесет минути. В шест мача съм изпуснал само един сет.

На финала играя срещу Райнер Шутлер от Германия. Печеля в три последователни сета, губя само пет гейма и постигам най-несиметричната победа в историята на Открития турнир на Австралия. Това е осмата ми победа от Шлема и е най-доброто ми представяне в цялата ми кариера. Дразня Шефани, че е приличало на някой от нейните мачове, докоснал съм се до същия вид надмощие, каквото тя е имала.

Когато ми подават купата, казвам на публиката: Всеки наш ден е чудо, а дни като днешния са несъмнено изключителна рядкост.

По-късно някой каза, че съм звучал, сякаш съм усетил полъха на смъртта.

По-скоро полъха на живота. Така говори човек, който почти не е бил жив.

Аз съм най-възрастният тенисист, печелил турнир от Шлема от трийсет и една години и репортерите не ме оставят на мира. Преди да си тръгна от Австралия непрекъснато ме питат имал ли съм планове за оттегляне. Отговарям им, че обмислям много повече началото на различни начинания, отколкото края на други. Аз съм последният от едно поколение, казват те. Последният от мохиканите от 80-те години на миналия век. Ченг е обявил оттеглянето си. Къриър се е оттеглил преди три години. Хората се отнасят към мен като към чуждак, защото Щефани отново е бременна и кой ли само не знае, че из Вегас пътувам с миниван. Само че аз се чувствам вечен.

По ирония, липсата на гъвкавост у мен удължава кариерата ми. Помага за стабилността ми във времето. Понеже не мога да се обръщам добре, винаги държа ракетата близо до тялото, винаги гледам топката да е пред тялото ми. Така няма нужда да подлагам на излишен стрес и усукване скелета си. В такава форма, казва Гил, тялото ми може да издържи още три години.

Кратко поемане на дъха във Вегас и отлитаме за Кей Бискейн. Печелил съм турнира две последователни години, общо пет пъти и нищо не може да ме спре. Стигам до финала и побеждавам Моя, старият ми съперник от Открития турнир на Франция, който е номер пети в ранглистата. Последователни сетове. Шестата ми победа на този турнир, надминавам отново рекорд на Щефани. Отново я дразня, че най-накрая съм постигнал някакъв успех, който надминава нейните постижения. Тя обаче има невероятен състезателен дух и гледам да не прекалявам със закачките.

Играя на турнир в Хюстън, който се провежда на кортове с клей. Само трябва да стигна до финала и ще бъда номер едно в ранглистата. Така и правя. Побеждавам Юрген Мелцер, 6–4, 6–1 и излизам да го отпразнувам с Дарън и Гил. Обръщам няколко коктейла с водка. Изобщо не ме е грижа, че на другия ден ще играя на финал с Родик. Вече съм номер едно в ранглистата.

И точно затова го побеждавам. Перфектната пропорция от загриженост и безгрижие, най-добрата подготовка.

Дни преди трийсет и третия си рожден ден, ставам най-възрастния тенисист, достигал номер едно в историята. Летя за Рим, чувствам се като Понсе де Леон и слизам от самолета със старческо пробождање в рамото. В първия кръг играя слабо, но не обръщам внимание на този факт, изхвърлям го от съзнанието си. Седмици по-късно, на Откритото първенство на Франция 2003 година, рамото все още ме боли, но на тренировките показвам добра форма. Дарън казва, че съм сила.

Във втория кръг излизам на Сюзан Ланглен корт, който ми навява много лоши спомени. През 1996 година тук съм загубил от Уудръф. През 1998 година съм загубил от Сафин. Играя срещу хлапе от Хърватия, Марко Анчич. Губя първите два сета и се влача през третия. Той е на деветнайсет години, над метър и осемдесет, невероятен в сервиса и волетата и изобщо не ми се плаши. Кортът Ланглен трябва да е мек, бавен, но днес топката върху него отскача бързо. Изненадващо за мен имам затруднения да я контролирам. Взимам се в ръце и въпреки всичко печеля следващите два сета. В петия сет съм останал без сили, рамото ме боли неистово, четири пъти постигам мачпойнт и четирите пъти ги губя. На три пъти го правя с двойна грешка. Побеждавам хлапето, но само защото неговият страх от загуба е малко по-голям от моя.

Отивам на четвъртфинал срещу Гилермо Кория от Аржентина, друг младок. Пред всички е заявил, че съм негов идол. Вижете, казвам на репортерите, предпочитам да не съм негов идол и да играя срещу него на твърда настилка, отколкото да съм негов идол и да играя срещу него на клей. Как я ненавиждам само тая глина! Губя четири от първите пет гейма. После печеля сета. Как я обичам само тая глина!

Кория остава невъзмутим. Във втория сет повежда убедително с 5–1. Не пропуска нито един удар. Бърз е и става все по-бърз. Изобщо някога бил ли съм толкова бърз? Мъча се да го объркам, пришпорвам го към мрежата, никаква полза. Днес той просто е по-добър от мен. Изхвърля ме от турнира, изхвърля ме и от първата позиция в ранглистата.

В Англия на турнир — загревка за Уимбълдън, побеждавам Питър Лучак от Австралия. Това е моят хиляден мач в кариерата ми. Когато някой ми го казва, ме обзема непреодолимо желание да седна. С

Щефани изпиваме по чаша вино и се опитвам да си припомня всичките си хиляда мача. Спомням си всеки един от тях. Казвам ѝ го.

Нищо чудно, казва тя.

На рождения ден на Щефани отвеждам рожденичката на концерт на Ани Ленъкс в Лондон. Тя е една от любимите певици на Щефани, но тази вечер Ленъкс е моята муза.

Тази вечер тя, песните ѝ и думите в тях са предназначени за мен. Всъщност обръщам внимание на Гил, че трябва да включим някои от песните на Ленъкс във втората част на *Коремни спазми*. Мога да ги слушам преди всеки мач.

Това е пътят, който няма да проправя, това са мечтите, които бих мечтал...

На Уимбълдън 2003 аз съм един от фаворитите. Как така? От двайсет години баща не е печелил Уимбълдън. Бащите не печелят турнири от Шлема. В третия кръг играя срещу Юнес Ел Анауи от Мароко. И той е новоизпечен татко. Пред репортерите се шегувам, че с нетърпение чакам да играя срещу някой, който е по-недоспал и от мен.

В инструкциите си преди мача Дарън ми казва: Когато съсечеш приятелчето с бекхенда в началото на мача, когато го видиш да отиграва своя слайс, направи, така че да му изкараш въздуха. Така ще му покажеш, че няма да мине със сигурни удари и защитна игра. Трябва да измисли по-интересен удар. Ето така рано-рано ще му изпратиш съобщение и ще го принудиш да допуска грешки по-късно в мача.

Добър съвет. Бързо повеждам в резултата, 2–1 сета, но Ел Анауи не ще да се скатае и да миряса. В четвъртия ми отвърща с хъс, получава три сет пойнта. Нямам желание мачът да стигне до пети сет. Твърдо съм против да стигаме до пети сет. Последните точки от четвъртия сет са ужасни, а аз правя всичко, което трябва, следвам едно към едно съветите на Дарън. Когато мачът приключва, когато съм спечелил сета и мача, аз съм изцеден. Имам един почивен ден, но знам, че не ми е достатъчен.

В четвъртия кръг играя срещу Марк Филипусис, австралийско хлапе с тонове талант и слава на тенисист, който пилее таланта си. Сервисът му е мощен, нечувано мощен, а този ден е направо фантастичен. Изстрелва топката с 220 километра в час. Прави четирийсет и шест аса. На всичко отгоре мачът върви към предвидимия и от мене, и от него пети сет. При 3–4 той сервира и по някакво чудо аз постигам пробив. Той пропуска първия сервис. Вече предвкувам победата. Филипусис изстрелва топката с 222 километра в час при втория сервис и я насочва право в средата. Скоростта е богохулна, но пък ударът е насочен натам, накъдето съм предвидил. Протягам ракетата, връщам топката към него и той може само да стои и да гледа. Все едно го удрят с камшик. И все пак топката пада на милиметри зад основната линия. Аут.

Ако не беше излязла от корта, щях да съм постигнал пробив, да уловя мига и да сервирам за мача. Но не било писано. Той вече е изпълнен с вяра, че може да ме победи, Филипусис става още малко по-висок и прави пробив. Всичко става за миг. Минутата започва с възможността да сервирам за мача, а в началото на следващата той вдига победоносно ръце. Тенис.

В съблекалнята усещам тялото си различно. Тревата се е превърнала в мъчение за мен, а петсетов мач на трева направо ме разбива. Освен това тази година кортовете на Уимбълдън са подравнени, което означава по-продължителни разигравания, повече движение, отскачания и привеждания. Изведнъж гърбът ми напомня за себе си. Никога не е бил в добро състояние, но сега вече ме боли и притеснява. Болката се спуска от гърба към задната част на бедрото, заобикаля коляното, после обхваща пищяла и захапва глезена. Благодарен съм, че не съм победил Филипусис, че не съм останал в турнира, защото трябваше да загубя служебно следващия мач.

По време на Откритото първенство на САЩ, Пийт обявява оттеглянето си. На няколко пъти по време на пресконференцията спира, за да се овладее. И аз съм много развълнуван. Съперничеството ни е било една от пътеводните звезди в моята кариера. Загубите от Пийт са ми причинявали невероятна болка, но погледнати отстрани те са ме направили и по-жилав. Ако бях побеждавал Пийт по-често или

ако бяхме от различни поколения, щях да имам по-добър баланс от победи-загуби, може би дори щях да имам повече победи, но като тенисист щях да съм много по-слаб.

Дълги часове след пресконференцията на Пийт съм обзет от безмилостна самота. Оставам последен. Последният американски шампион от турнир от Големия шлем, който продължава да се състезава. На репортерите казвам: Човек очаква да напусне дансинга с онези, с които е танцувал. После си давам сметка, че аналогията ми е погрешна, защото аз продължавам да танцувам, другите спират.

Стигам до четвъртфинала. Изправям се срещу Кория, който ме е изхвърлил от Откритото първенство на Франция. Горя от желание да си вържа обувките и да изляза на корта, но мачът се отлага с дни заради дъжд. Затворен съм в хотела, друго, освен да чета или да чакам не мога да правя. Гледам как дъждовните капки се стичат по прозореца и всяка е сива като наболата ми брада. Всяка дъждовна капка е минута, която се е стопила и изчезнала завинаги.

Гил ме принуждава да пия коктейла Гил и да си почивам. Казва, че всичко ще е наред, но и той е наясно. Времето изтича. Най-накрая облаците се разкъсват и излизаме на корта, а Кория не е същият тенисист, с който съм играл в Париж. Има травма на крака, а аз се възползвам от нея. Разхождам го по корта безмилостно, сравнявам го със земята и печеля първите два сета.

В третия сет имам четири мачпойнта и ги губя и четирите. Поглеждам към моите места в публиката и виждам Гил, който не знае къде да се дение. През цялата ми кариера нито веднъж не е ходил до тоалетната по време на мачовете ми. Никога. Нито веднъж. Казва, че не иска да се случи така, че да погледна към моите места в трибуните, да не го видя там и да загубя присъствие на духа. Той не заслужава да изпитва такова неудобство. Отново се съсредоточавам. Префокусирам. Прещраквам лещите вляво и вдясно, после се разплащам за мача.

Няма време за почивка. Дъждът е свил времето на турнира. На следващия ден трябва да играя на полуфинал срещу Фереро, който току-що е спечелил Откритото първенство на Франция. Увереността му е толкова голяма, че извира от порите му. По-млад е от мен със сто години и си личи. Отстранява ме в четири сета.

Покланям се към четирите ъгъла на корта, изпращам въздушни целувки към публиката и вярвам, че те знаят, че съм дал всичко от себе

си за тях. Джейдън и Шефани ме чакат пред съблекалнята. Шефани е бременна в осмия месец с второто ни дете и разочарованието от загубата се оттича като дъждовна капка.

Дъщеря ни се ражда на трети октомври 2003 година, още една красива непозната. Наричаме я Джаз Ел и — както и при сина ни — тайно се заричаме тя да не играе тенис. (В задния ни двор дори няма тенис корт.) Има обаче още нещо, което Джаз Ел Агаси не иска да прави. Не иска да спи. Пред нея брат ѝ е направо нарколептик. Затова тръгвам към Откритото първенство на Австралия 2004 година с вид на вампир. А всички останали тенисисти изглеждат така, сякаш са спали по дванайсет часа. Всичките са бодри, свежи и мускулести. Тенисистите изглеждат по-яки от миналите години, като да си има всеки от тях по един Гил.

Краката ми остават във форма до полуфинала, когато налитам на Сафин, а той играе с пъргавината на куче динго. Заради травма на китката е почивал по-голямата част от турнирите предишната година. Сега е напълно възстановен, отпочинал и не знае спирка. От едната до другата страна, напред и назад, всяко разиграване трае цяла вечност. Никой от двамата ни не иска да загуби, да допусне непредизвикана грешка и след четири часа и двамата искаме най-малко победа в мача. Всъщност искаме не само победа. Разликата е в сервиса на Сафин. Петият сет е негов и аз се чудя дали това е бил последният ми двубой в Австралия.

Това ли е краят? От месеци чувам този въпрос всеки ден, но за пръв път аз съм този, който го задава.

Нашият съюзник е почивката, казва Гил. Трябва ти повече почивка между турнирите, а и вече трябва по-внимателно да подбиращ битките си. Рим или Хамбург? Пас. Купа Дейвис? Съжалявам, не мога да участвам. Трябва да съхраниш силата си за големите турнири, а следващият голям турнир е Откритото на Франция.

Следвам съвета му и при пристигането ни в Париж се чувствам с години по-млад. Дарън хвърля поглед върху схемата на турнира и ми предрича чист път до полуфинала.

В първия кръг играя с Жером Енел, двайсет и три годишен тенисист от Елзас. В световната ранглиста е 271 и дори трениор няма. Няма проблем, казва Дарън.

Има и то какъв проблем. Изморявам се. При всеки бекхенд забивам в мрежата. Крещя си: Можеш много *повече* от това! Не си приключил!

Не допускай краят да е такъв! Гил, който седи на първата редица, е стиснал устни.

Въпросът не е само във възрастта, не е и в клеената настилка. Не отигравам чисто топката. Отпочинал съм си, но съм и ръждясал от почивката.

Вестниците определят загубата ми като най-лошата в моята кариера. Енел казва на репортерите, че негов приятел го е надъхвал преди мача, като му е говорил, че ще спечели, защото наскоро съм загубил от тенисист с неговите възможности. На въпроса какво има предвид под тенисист като него, той отговоря: слаб.

Спускаме се по финалната права, казва Гил на репортерите, искам само да не куцукаме докато пресичаме финиша.

Идва юни и аз се отказвам от участие в Уимбълдън. Загубил съм четири последователни мача — най-лошата ми поредица от 1997 година насам, а костите ми са като от порцелан. Гил ме кара да седна и ми казва, че не знае още колко ще издържи да ме гледа в това състояние. Трябва дълго и сериозно да си помисля, заради двама ни, за края на кариерата ми.

Обещавам му, че ще си помисля за оттегляне, но първо трябва да помисля за Щефани. Тя е избрана за Международната зала на славата в тениса. Заслужено, след като има повече спечелени турнири от Големия шлем, от всеки друг в историята на тениса, освен Маргарет Кърт. Щефани иска да я представя на церемонията по приемането. Летим до Нюпорт, Роуд Айлънд. Велик ден. За първи път оставяме децата за през нощта при друг човек и за първи път виждам Щефани истински и до краен предел притеснена. Страхува се до смърт от церемонията. Не обича да е в центъра на вниманието. Притеснява се, че ще каже нещо не както трябва или ще забрави да благодари на някого. Трепери от страх.

И аз самият не съм съвсем спокоен. В продължение на седмици съм мислил само за речта си. За първи път ми предстои да говоря на

публично събитие за Шефани и в същото време сякаш трябва да напиша нещо на дъската за признания в кухнята, а да го прочете цял свят. Джей Пи ми помага да напиша няколко чернови. Свърхподготвен съм и докато вървя към подиума, дишам трудно. А в момента, в който започвам да говоря, се отпускам, защото ще говоря по любима тема, в която се считам за експерт. Всеки мъж би трябвало да има възможността да представи съпругата си на нейната церемония по приемането ѝ в Залата на славата.

Оглеждам публиката, феновете, лицата на предишни шампиони и искам да им разкажа за Шефани. Искам и те да знаят онова, което знам аз. Сравнявам я със занаятчиите и майсторите, които са строили великите средновековни катедрали: те не са укротявали перфекционизма си, когато са изграждали покрива или подземията, или други скрити от погледа части от катедралите. Били са перфекционисти във всеки процеп и скрито ъгълче и такава е Шефани. А освен това тя е и катедрала, творение на перфекционизма. Пет минути възхвалявам етиката ѝ в нейната работа, достойнството ѝ, постиженията ѝ, силата и грацията ѝ. В заключение изричам най-истинските думи, които съм казвал за нея.

**ДАМИ И ГОСПОДА, ПРЕДСТАВЯМ ВИ НАЙ-ВЕЛИКАТА
ЛИЧНОСТ, КОЯТО ПОЗНАВАМ!**

ГЛАВА 28

Всички около мен непрекъснато говорят за оттегляне. Оттеглянето на Щефани, оттеглянето на Пийт, моето. А в същото време друго, освен да играя не правя и погледът ми е насочен към следващия турнир от Шлема. В Синсинати за всеобща изненада, побеждавам Родик на полуфинал, което ме придвижва към първия ми финал на СТО от миналия ноември. После побеждавам Хюит, което ме прави най-възрастния победител на такъв турнир от Конърс насам.

Следващия месец на Откритото първенство на САЩ 2004, на репортерите казвам, че според мен имам заряд да спечеля турнира. Те ми се усмихват, сякаш съм откачил.

С Щефани наемаме къща извън града, в Уинчестър. Има повече стаи от хотелски апартамент и не трябва да се притесняваме как ще бутаме детската количка по натоварените улици на Манхатън. Най-хубавото е, че къщата има на приземния етаж стая за игри, в която спя вечерта преди мач. На приземния етаж мога да се преместя от леглото на пода, когато гърбът ми ме събуди, без да притеснявам Щефани. Понеже татковците не печелят турнири от Шлема, обича да казва Щефани, можеш да слезеш на приземния етаж и да спиш като необвързан мъж, както трябва и да се чувстваш.

Виждам, че начинът ми на живот я натоварва. Аз съм разсеян съпруг, уморен татко. На нея се пада по-голямата част от товара, свързан с децата. И въпреки това тя никога не се оплаква. Проявява разбиране. Нейната мисия, на която се отдава със страст всеки ден, е, да ме заобиколи с атмосфера, в която мога да мисля само за тенис. Помни колко насыщено е било това за нея, когато тя е играла. Докато пътуваме към стадиона например, Щефани знае точно коя песен на Елмо да пусне в колата, за да кротуват Джейдън и Джаз, а ние с Дарън да можем да изградим стратегия. По отношение на храната тя е като Гил: никога не забравя, че е важно не само какво ядеш, но и кога ядеш. След мач на път за вкъщи с Дарън и Гил знам, че минем ли през

вратата, ще ни чака лазаня, от която се вдига пара и настърганото отгоре ѝ сирене, още ще е вряло.

Знам също, че децата на Дарън, Джейдън и Джаз ще са нахранени, изкъпани и вече сложени да спят.

Заради Щефани стигам до четвъртфинала, където излизам срещу поставения под номер едно в схемата, Федерер. Той не е тенисистът, когото съм победил в Кей Бискейн. Израства с всеки изминал гейм пред очите ми като един от най-великите тенисисти на всички времена. Изгражда постепенно водачеството в резултата, 2–1 сета, а аз мога само да отстъпя и да се възхищавам на невероятната му вещина, великолепното му самообладание. Федерер е най-величественият тенисист, срещу когото съм играл. Преди да успее да ме довърши обаче, мачът е прекъснат заради дъжда.

Връщам се в Уинчестър, гледам през прозореца и си казвам: не мисли за утре. Не мисли и за вечерята, защото мачът е бил кратък и се прибирам по-рано с часове. Само че Щефани има свой човек в синоптичната служба. Някой ѝ е подсказал, че от Олбъни насам приближава буря, скочила е в колата, втурнала се към къщи и е приготвила всичко. Когато влизаме през вратата, тя ни целува и ни подава чиниите едновременно и с лекотата, с която бие сервис. Искам да повикам съдия в къщата и да повторя брачния си обет.

На следващия ден излиза страшен вятър. Пориви със скорост 65 километра в час. Боря се с вихъра и с мощните като ураган удари на Федерер и изравнявам мача до 2–2 сета. Федерер поглежда към краката си, а така реагира, когато е изненадан.

После напруга всички сили, повече отколкото аз мога да събера. Имам чувството, че ако поиска дори ще полети. Измъква тежък пети сет и казвам на всички, които искат да ме чуят, че е на път да се превърне в най-добрия тенисист.

Преди ветровете да утихнат, отново се надигат приказките за оттегляне. Репортерите искат да научат защо продължавам. Обяснявам им, че с това си изкарвам прехраната. Имам да издържам семейство и училище. Всяка отиграна от мен топка носи полза на много хора. (Един месец след Откритото първенство на САЩ, двамата с Щефани сме домакини на Детски Голям шлем, който се провежда за девета

година и който събира шест милиона долара. Събрали сме всичко четирийсет милиона за моята фондация.)

На репортерите казвам също. Имам още игра пред себе си. Не знам още колко, но имам. Мисля, че още мога да побеждавам.

Отново втрещени погледи.

Не разбират може би, защото не съм им разказал цялата история, не съм им обяснил всички причини, поради които продължавам. Не мога, понеже и аз едва започвам сам да ги осъзнавам. Играя и продължавам да играя, защото *избирам* да играя. Дори това да не е животът на твоите мечти, винаги можеш да избираш. Няма значение какъв е животът ти, изборът да го живееш, променя всичко.

На Открития турнир на Австралия 2005 побеждавам Тейлър Дент в три сета, стигам до четвъртия кръг и пред съблекалната спирам пред страшно симпатичен телевизионен коментатор — Къриър. Странно ми е да го видя в тази нова роля. Продължавам да гледам на него като на велик шампион. И все пак телевизията му подхожда. Справя се добре и изглежда щастлив. Изпитвам голямо уважение към него, надявам се и от негова страна да е същото. Неразбирателствата между нас са останали в миналото, в детството.

Слага микрофон пред мен и пита: След колко време Джейдън Агаси ще победи сина на Пийт?

Поглеждам в камерата и казвам: Най-голямата ми надежда е детето ми да се насочи към своя цел.

После добавям: Надявам се да избере тениса, защото самият аз много го обичам.

Старата, стара лъжа. Сега обаче е дори още по-срамна, защото съм въвлякъл в нея и сина си. Има опасност да прехвърля лъжата си като наследство. С Шефани сме по-убедени, откогато и да било, че не искаме този луд живот за Джейдън или за Джаз, така че какво ме накара да го кажа? Както винаги, предполагам, че това е отговорът, който хората искат да чуят. Пък и изпълнен с усещането от победата, чувствам, че тенисът е красив спорт, който ме е облагодетелствал и искам да го почета. А може би, защото съм изправен пред шампион, когото уважавам и се чувствам виновен, че съм го мразил. Лъжата

може да е била моят начин да прикрия вината си или да я компенсирам.

В последните месеци Гил е направил няколко тежки промени в тренировъчния ми режим. Накарал ме е да се храня като спартански воин и ме е превърнал в красиво и наточено острие.

Били са ми и третата за тази година инжекция с кортизон. Допустимият им брой за година е четири. Рисковано е, казват докторите. Просто не знаем какви са последствията от кортизоновите инжекции в дългосрочен период върху гръбначния стълб и черния дроб. Но не ме е грижа. Докато гърбът ми не ме боли.

И той не ме боли. Стигам до четвъртфинала, където отново се изправям пред Федерер. Не мога и сет да спечеля. Той ме изхвърля като учител тъп ученик. От всички надъхани младоци, които завладяват тениса, той най-много ме кара да осъзнавам възрастта си. Когато го гледам с неговата лекота и подвижност, с мощните му удари и пъргавина на пума, осъзнавам, че съм на кортовете от времената на дървените ракети. Все пак мой зет е бил Панчо Гонзалес, а той е бил шампион във времената на Берлинския въздушен мост^[1]. Съперник е на Фред Пери, а Федерер е роден в годината, в която се запознах с моя приятел Пери.

Ставам на трийсет и пет точно преди Рим. Щефани и децата идват с мен в Италия. Искам да изляза с Щефани, да разгледам Колизеума, пантеона, но не мога. Когато съм идвал в този град като момче, като младеж, непрекъснато са ме мъчели вътрешни терзания и стеснителност и не съм излизал от хотела. Сега, въпреки че имам желание да разгледам града, гърбът ми няма да го позволи. Докторите твърдят, че дългата разходка по каменната настилка може да съкрати действието на кортизона от три месеца на един.

Печеля първите си четири мача. Губя от Кория. Отвратен съм от себе си и се чувствам виновен, че са ме аплодирани на крака. Репортерите отново настояват с въпроса за оттеглянето.

Казвам: Замислям се за него четиринайсет пъти на година, защото в толкова турнира участвам на година.

С други думи: Толкова пъти съм принуден да преживявам пресконференциите.

В първия кръг на Откритото първенство на Франция, играя с Ярко Ниеминен от Финландия. Само като стъпвам на корта и поставям рекорд. Това е моят петдесет и осми турнир от Големия шлем. С един повече от Ченг, Конърс, Лендъл и Ферейра. Повече от който и да било от Ерата на откритите турнири. Гърбът ми обаче не е в настроение да почете това забележително събитие. Кортизонът се е абсорбирал. Когато бия сервис, ме боли, когато стоя, ме боли. Дишам с мъка. Мисля да отида до мрежата и да загубя служебно. Но това е Ролан Гарос. Не мога просто да напусна този корт, не и *този* корт. Ще трябва да ме изнесат от този корт на моята ракета.

Гълтам осем болкоуспокоителни. Осем. По време на смяната на полетата, покривам лицето си с кърпа, докато здраво стискам в зъби друга кърпа, за да потисна болката. В третия сет Гил разбира, че се случва нещо ужасно. След като отигравам топката, не спринтирам към центъра на корта. През всичките тези години, той нито веднъж не ме е виждал да не спринтирам към центъра на корта. Немислимо е, равносилно е на това той да иде до тоалетната по време на някой от моите мачове. След мача с Гил вървим към ресторанта, а аз съм се превил като гигантска скарида. Казва ми: Не можем да насилваме и да насилваме тялото ти.

Отказваме се от участие в Уимбълдън, мъчим се да се подготвим за летния сезон на кортовете с твърда настилка. Необходимо е, но изглежда като хазарт. Вече ще посвещавам всичкото си време и ще влагам всичките си сили в по-малко турнири, което означава, че ще се стесни полето на грешките, напрежението ще нарастне. Загубите ще нараняват повече.

Гил се заравя в своите бележници на Да Винчи. Гордее с факта, че никога не съм получавал травма в неговата спортна зала, а сега виждам как докато тялото ми остарява, той е напрегнат. До краен предел.

Някои вдигания чисто и просто повече няма да можеш да ги правиш, заявява той. Други ще трябва да удвоиш.

Прекарваме с часове в залата за тежести, обсъждаме мускулатурата на торса ми. Отсега нататък до самия финал, казва Гил, залогът е върху мускулатурата на торса.

Отказъл съм се от Уимбълдън и вестниците и списанията излизат с нов порой от възпоминателни възхвали. *На възраст, в която повечето тенисисти...*

Отказвам се от вестниците и от списанията.

В края на лятото играя на турнира на Мерцедес-Бенц и печеля. Джейдън вече е достатъчно голям, за да ме гледа и по време на връчването на купата излиза тичешком на корта, защото си мисли, че купата е негова. И то е така.

Заминавам за Монреал и със зъби и нокти стигам до финала, където играя срещу едно испанче, за което всички говорят. Рафаел Надал. Не мога да го победя. Не мога да го разчета. За пръв път виждам някой, който да се движи като него на тенис корта.

На Откритото първенство на САЩ 2005 аз съм новина, допълнителна атракция, трийсет и пет годишен тенисист, който участва в турнир от Големия шлем. Участвам за двайсети пореден път на този турнир, много от тенисистите, дошли за участие, не са живели толкова години. Спомням си как съм играл срещу Конърс и съм го изхвърлил от турнира в двайсетото му участие. Не съм аз човекът, когото да попитат: Къде отлетяха годините? Знам точно къде са отлетели. Усещам всеки изигран сет в гръбначния си стълб.

Играя срещу Разван Сабау от Румъния, в първия кръг. Били са ми четвъртата и последна за годината кортизонова инжекция, затова гърбът ми си кротува. В състояние съм да отиграя най-обичайния си удар, който създава ядове на Сабау. Когато основният ти удар създава ядове на някого, когато съперниците се предават пред удара, който отиграваш при сто удара от сто удара, знаеш, че денят ще е хубав. Същото е както когато виждаш юмрукът ти да оставя следа върху челюстта на другия, а все още не си приложил съкрушителния си удар. Побеждавам го за шейсет и девет минути.

Репортерите казват, че било истинско клане. Питат ме дали ми е криво, че съм го победил.

Отговарям: Никога не бих лишил от обогатяващото изживяване, което дава загубата.

Те се размиват.

Аз говоря сериозно.

Във втория кръг играя с Иво Карлович от Хърватия. Описват го като двуметров мъж, но най-вероятно е стоял в канавката, докато са го премервали. Той е висок като кула, телеграфен стълб, а ръстът придава на сервиса му деформирана траектория. Когато Карлович бие сервис, кортът технически се удвоява. Мрежата се снишава с трийсет сантиметра. За пръв път играя с толкова висок тенисист. Не знам как да се подготвя за съперник с неговия ръст.

В съблекалнята се представям на Карлович. Той е симпатичен, ведролик, с блеснали от вълнение очи, че ще участва на Откритото първенство на САЩ. Моля го да вдигне ръката, с която ще бие сервис, колкото може, после викам Дарън. Изкривяваме вратове, вдигаме поглед нагоре, опитваме се да видим връхчетата на пръстите на Карлович. Невъзможно ни е.

Сега, казвам на Дарън, представи си ракетата в тая ръка. А сега си представи как той отскача. А *сега* си представи къде ще се пада главата на ракетата и си представи топката, която изсвистява от тази ракета. Все едно ще я мята от рекламен дирижабъл.

Дарън се размива. Карлович се размива. Казва: Бих разменил обхвата на ракета си за вашия ретур.

За щастие аз знам, че ръстът на Карлович ще бъде и негова слаба точка в някои моменти от мача. Ниските топки ще му създават проблеми.

Няма да може да се втурва бързо към топката. Дарън ми казва, че Карлович се движи несигурно. Напомням си да не се притеснявам от броя на асовете му. Трябва само да изчакам онзи единствен път или онези два пъти, в които ще пропусне първи сервис, после да се нахвърля на втория. Това ще реши мача. Макар че Карлович също го знае, аз трябва да му го поизясня още малко. Трябва да го накарам да го усеща, като го притисна при втория сервис, а това означава изобщо да не пропускам.

Побеждавам го в последователни сервиси.

В третия рунд играя срещу Томас Бердих, тенисист, син на тенисист. И преди съм играл срещу него, преди около две години, във втория кръг на Откритото първенство на Австралия. Дарън ме предупреждава: Предстои ти мач срещу тенисист, който познава играта изотвътре и е добре да си готов за битка. Може да сцепва топката и от

двете страни, сервисът му е като изстрел, а след няколко години ще е сред най-добрите десет.

Дарън не го е прехвалил. Бердих е един от най-добрите тенисисти, срещу които съм играл през годината. Победил съм го в Откритото първенство на Австралия, 6–0, 6–2, 6–4, а след мача съм се чувствал късметлия. Мислех си: Добре, че играем на три от пет.

Сега обаче изненадващо се оказва, че Бердих не е станал много по-добър от предишния ни мач. Все още му трябва да поработи върху подбора на играта си. Прилича на мен от времето преди да срещна Брад: мисли си, че трябва да спечели всяка точка. Не знае колко е важно да оставиш съперника си да загуби. Когато го побеждавам, когато се ръкуваме, искам да му кажа да не го приема много навътре, на някои им отнема повече време да изучат играта. Но не мога. Не е моя работа.

След това играя с Ксавие Малис от Белгия. Той се движи възхитително и отиграва с една ръка. Има здрав форхенд и ас-сервис, но не е последователен. А и бекхендът му е нищо и никакъв: на пръв поглед трябва да е страхотен, защото го отиграва с такава отработеност, но повече го интересува как изглежда удара, а не самото му изпълнение. Просто не може да отиграе бекхенд до над линията, а ако не можеш да го направиш, не можеш и да ме победиш. Твърде добре контролирам корта. Ако не можеш да отиграеш бекхенд до над линията, аз диктувам всяка точка. Съперникът ми трябва да ме пораздвижи, да ме махне от централния знак, да ме постави на място, където ще си имам работа с него или ще трябва да играе по моите правила. А моите правила са тежки. Колкото повече остарявам, толкова по-тежки правила налагам.

Вечерта преди мача с Къриър прием по едно питие в хотела. Предупреждава ме, че Малис играе добре.

Може би, отговарям, но всъщност с нетърпение очаквам мача. Няма често да ме чуеш да казвам такива думи, но ще бъде забавно.

Мачът е забавен, като куклено шоу. Имам чувството, че държа конците и щом ги подръпна Малис подскача. За пореден път съм изумен от връзката между тенисистите на корта. Мрежата, която уж ни разделя, всъщност ни свързва като в паяжина. След два часа на голяма съпротива, човек се убеждава, че е заключен в клетка със своя

съперник. Може да се закълне, че го пръска потта му, че дъхът му замъглява очите му.

Водя с 2–0 сета, доминирам. Малис няма никаква вяра в себе си. Не вярва, че мястото му е на този корт. А когато започва третият сет, на Малис най-накрая му идва до гуша да го разкарват от единия до другия край. Такъв е животът. Полудява, заиграва със стръв, изведнъж започва да прави неща, които изумяват и него самия. Отиграва бекхенд над линията, чисто и стабилно. Гледам го с изражение, което казва: Ще повярвам, че го можеш, ако продължиш да го правиш.

Той продължава.

Виждам облекчение по лицето му и по езика на тялото му. Все още не мисли, че ще победи, но вярва, че ще направи добър спектакъл и това е достатъчно. Взима третия сет в тайбрек. Сега аз съм посивял. Имам по-добри неща, които да правя, вместо да вися още един час тук с тебе на корта. Само заради това ще те накарам да се гърчиш.

Но Малис вече не се подчинява на моите заповеди. Един сет, един нищо и никакъв сет, напълно е променил поведението му и е възстановил увереността му. Вече не се страхува. Иска да направи добър спектакъл, и прави такъв, само че сега залага с пари на казиното. В четвъртия сет ролите ни се обръщат и сега той диктува темпото. Печели сета и изравнява резултата от мача.

В петия сет обаче, той се спихва, докато аз едва започвам да черпя от запасите, които са от Банката на Гил. Имам още резерви. Когато идва на мрежата, Малис се усмихва, отнася се към мен с изключително уважение. Стар съм, той ме е състарил още повече, но е наясно, че съм го накарал здраво да се потруди, че съм го принудил да се поизпоти и да научи нещо за себе си.

Къриър ме открива в съблекалнята и ме тупва с юмрук по рамото.

Казва: Стана на твоето. Каза ми, че ще се забавляваш и се виждаше, че се забавляваш.

Забавлявал съм се. И като съм се забавлявал, защо съм като премазан от камион?

Готов съм за месец във ваната, но следващият ми мач се задава, а съперникът ми играе като обсебен. Блейк. На предишния ми мач на

турнира във Вашингтон направо ме е отвял с нападателната си и постоянна игра. Всички твърдят, че оттогава е станал още по-стабилен.

Единствената ми надежда е, че този път няма да играе така нападателно. Особено след като е захладняло. При хладно време кортът в Ню Йорк става по-бавен. Това е в полза на тенисисти като Блейк, който е страшно подвижен. На бавен корт Блейк може да достигне всяка топка, а аз не мога, и така той може да ме притиска. Човек усеща, че трябва да вложи повече от обикновено и от тук нататък мачът се превръща в сеч.

В мига, в който стъпваме на корта, най-страшният ми кошмар става реалност. Блейк е самата стръв, стои пред основната линия при вторите ми сервиси, сече при замахванията и в двете посоки и създава у мен напрежение от първата минута. Прекършва ме в първия сет, 6–3. Във втория сет ми показва как го е направил в първия: 6–3.

В началото на третия сет в мача се прокрадват сенки от Малис. Само че аз съм Малис. Не мога да го победея този приятел, знам, че не мога, затова пък може и да успея да направя добър спектакъл. Без напрежението от стремежа към победата, на мига започвам да играя добре. Преставам да мисля, започвам да чувствам. Ударите ми стават с половин секунда по-бързи, решенията ми произтичат повече от инстинкта, отколкото от логиката. Виждам как Блейк отстъпва и отбелязвам промяната. *Какво стана преди малко?* Направо ми посинява мозъка от бой в седем последователни рунда, а в края на осмия аз му отвърщам с един прикрит юмручен удар и той губи равновесие, точно когато удря камбаната. Сега той се запътва към ъгъла си, невярващ, че неговият пребит, съсипан съперник все още диша.

Блейк има огромна свита в Ню Йорк и всичките ѝ членове са в публиката тази вечер. Найк, които вече не ме подкрепят, са дали тениските си на неговите фенове и ги насърчават да го аплодират. Когато надигравам Блейк в третия сет, те престават да викат за него. Когато печеля сета, те притихват.

По време на четвъртия сет Блейк е в паника, хич вече не е му е до нападателна игра. Разбирам какво си мисли, мога почти да чуя мислите му: Мамка му, нищо свястно не мога да направя.

Печеля четвъртия сет.

Сега, когато Блейк е видял ползата от моето немислене, и той решава да прибегне до него. Играем петия сет, той сменя цялата си нагласа. Най-накрая след цели три часа, ние се срещаме при равни условия. И двамата сме под пара, а неговата пара е малко по-нажежена от моята. В десетия гейм на него му се отваря възможност да сервира за мача.

После отново се отдава на размисли. Противоречията на разума. Притиска ме. Отигравам първокласни ретури, постигам пробив, а публиката си променя мнението.

Те скандират, *Ан-дре, Ан-дре.*

Аз сервирам. Удържам.

По време на смяната на полетата стадионът звучи като при рок концерт. Ушите ми кънтят. Слепоочията ми пулсират. Грохотът е толкова оглушителен, че увивам главата си в кърпа.

Той сервира. Удържа. На път сме да играем тайбрек.

Чувал съм старите тенисисти да казват, че петият сет няма нищо общо с тениса. В петия сет става дума за емоции и спортна форма. Бавно напускам тялото си. Приятно ми беше да се запознаем, тяло. Имал съм няколко подобни преживявания в кариерата си, но това е здравословно. Уверен съм в уменията си и се отдръпвам от пътя му. Изваждам се от уравнението. При мачпойнт, 6–5 играя стабилен сервис. Връща към моя форхенд. Отигравам настървено към неговия бекхенд. Той го достига и разбирам — *грешка*. Ако при такъв удар, той тича, следователно ме притиска. Не мисли ясно. Откъснал се е от позицията си, позволил е на топката да го ръководи. Не се поддава на възможността да отиграе най-добрия възможен удар. Така разбирам, че могат да се случат две неща. Няма да може да достигне добре до топката ми и ще я отиграе вяло. Или пък ще пресили удара и ще допусне грешка.

И в двата случая, имам доста добра представа къде ще се приземи топката. Гледам към мястото, където ще тупне. Блейк тича, измята по-ниския си торс извън траекторията и нокаутира топката. Тя пада на три метра от мястото, където съм предвидил. Неспасяем удар.

Преценката ми е била напълно погрешна.

Правя единственото, възможно нещо. Връщам се. Подготвям се за следващата топка.

При 6–6 разиграваме смъртоносно, бекхенд към бекхенд, а аз съм огромна торба разбъркани нерви. При разиграване с десет бекхенда, човек знае, че някой ще вдигне залога всеки момент и е напълно сигурен, че това ще е неговият противник. Чакам. И чакам. Но при всеки удар, Блейк не вдига залога. Затова на мен се пада да го направя. Влизам навътре, сякаш ще отразя топката и вместо това отигравам къс бекхенд. Навлязъл съм навътре в полето.

В мача се случва, човек да иска да отиграе топката със солиден, подобен на сервиса замах, но кръвта е толкова наситена с адреналин, че пресилва удара. Това често се случва на Блейк, не със замаха, ами със *скоростта*. Тича по-бързо, отколкото е искал и стига до топката по-бързо, отколкото е предвиждал. Това се случва и в този момент. Спринтира с всичка сила, за да достигне топката от моя къс бекхенд, държи ракетата *така* че да отиграе ниско, вместо това стига толкова бързо до топката, че не трябва да отиграва ниско. Топката е на неговото ниво, а той е с погрешния захват. Вместо да посрещне топката, както би трябвало, заради захвата си трябва почти да я боксира. После остава при мрежата, а аз изпращам топката с бекхенд над линията. Минава съвсем близо до него.

Той сервира при 6–7. Имам преднина от мачпойнт. Изпуска първия сервис. Разполагам с наносекунда, за да реша накъде ще насочи топката при следващия сервис. Агресивен ли ще е? Или ще играе на сигурно? Решавам, че той погрешно ще заложи на сигурността. Ще я изпрати към моя бекхенд. Следователно трябва да преценя. Колко агресивен трябва да съм аз? Къде да застана? Трябва ли да направя окончателно решение, да остана, където съм и да убия топката, ако съм преценил правилно, но няма да мога да я достигна ако съм сгрешил? Или трябва да играя петдесет на петдесет и да се разположа по средата на полето, където мога да играя със сравнително добър удар при повечето сервиси и не мога да отиграя идеалния удар при нито един?

Ако трябва да има решаващ миг в този мач, едно последно решение в нощта на стоте хиляди решения, искам това последно решение да е мое. Решимостта ми е непоклатима. Той сервира според очакваното, към моя бекхенд. Топката се движи както съм предвидил, като сапунено мехурче. Цялото ми тяло настръхва. Усещам как публиката се изправя на крака. Казвам си: Качествено посичане,

съсечи я, съсечи я, съсечи я, мамка му. Когато топката се отлепя от ракетата ми аз проследявам всеки милиметър от полета ѝ. Виждам как сянката от топката се събира със самата топка. Когато те бавно се сливат, на висок глас умолявам топката: Моля те, моля те намери дупка.

Намира я.

Блейк ме прегръща на мрежата и двамата знаем, че сме изиграли невероятен мач. Само че аз го знам по-добре от него, защото съм изиграл осемстотин мача повече от Блейк. А този мач се отличава от другите. Никога не съм бил толкова интелектуално въввлечен, никога не съм чувствал необходимостта да вложя толкова мисъл в един мач и в известен смисъл изпитвам интелектуална гордост от крайния продукт. Искам подписа ми да стои под него.

След като срязват лентите от краката ми и след пресконференцията, с Гил, Пери, Дарън и Фили отиваме в Пи Джей Кларкс да хапнем и да го полеем. Прибирам се в хотела в четири сутринта. Щефани спи. Влизам, а тя сяда в леглото и се усмихва.

Ти си луд, казва ми.

Разсмивам се.

Беше невероятно, казва Щефани. Беше изумителен на корта.

Така е, мила. Бях изумителен.

Лягам на пода до леглото, мъча се да заспя, но не мога да спра да мисля за мача.

Чувам гласа ѝ в тъмнината да се носи някъде над мен, като глас на ангел.

Как се чувстваш?

Страхотно си прекарах вечерта.

На полуфинала трябва да играя срещу Роби Джинепри, надценено хлапе от Джорджия. Си Би Ес искат моя мач да е късно. Отивам при директора на турнира и му падам на колене. Казвам му. Имам ли късмет да се справя с тоя мач, ще трябва да се върна утре вечер. Моля ви, не правете така, че един трийсет и пет годишен тенисист да се прибере у дома по-късно от неговия двайсет и две годишен съперник на финала.

Той променя часа на мача ми, моят полуфинал е ранният.

След два последователни петсетови мача никой не вярва, че ще победи Джинепри. Той е бърз, стабилен и в двете посоки, играе най-добрия тенис в живота си и е млад. А и още преди да вляза в двубоя с Джинепри знам, че най-напред трябва да изсека пролука в стената на моята умора. Последните три сета срещу Блейк са най-добрият тенис, който съм играл в кариерата си, и най-изтощителните. Казвам си, че ще изляза срещу Джинепри и ще изработя адреналин, като се преструвам, че изоставям с два сета, ще се помъча да вляза в онова несъзнателно състояние, в което изпаднах срещу Блейк.

Става. Измислям си сложно положение и печеля първия сет. Сега целта ми е да съхраня от енергията си за утрешния финал. Започвам да играя на сигурно с мисълта за следващия ми съперник, а така, разбира се, оставям Джинепри да замахва свободно ракетата, да се възползва от възможностите. Печели втория сет.

Изхвърлям от главата си всички мисли за финала. Съсредоточавам напълно вниманието си върху Джинепри. Той е замаян от разпиляната енергия при изравняването на мача, а аз печеля третия сет.

Той обаче печели четвъртия.

Трябва да започна бясно петия сет. Трябва също да призная, че не мога да печеля всяка точка. Не мога да гоня всяка топка, не мога да се втурвам към всяка нормална или къса топка. Не мога да надбягам хлапе, на когото все още му растат зъби. Той иска да прекара цяла нощ на корта, само че на мен ми остават сили само за още четирийсет и пет минути игра, тялото ми ще може да действа още само четиридесет и пет минути. Или може би само трийсет и пет.

Печеля сета. Не е за вярване, но аз съм на финал на Откритото първенство на САЩ на трийсет и пет години. Дарън, Гил и Щефани ме събират от пода на съблекалнята и си разпределят работата като отдавна сработен екип. Дарън грабва ракетите ми и хуква с тях към Роман, който ги наплита. Гил ми подава коктейла Гил. Щефани ми помага да стигна до колата. Бързаме към „Четири сезона“, за да гледаме как Федерер и Хюит воюват за честта да играят срещу стария болник от Вегас.

Най-възстановяващо преди финал е да гледаш другия полуфинал. Казваш си: Каквото и да ми е на мен в този момент, аз съм по-добре от онези двамата. После Федерер печели естествено. Облягам се назад на

дивана и мисля само за него, и знам, че там някъде навън, той мисли единствено за мен. Между сегашния миг и утрешния следобед аз трябва да направя така, че всичко при мен да е малко по-добре от него, включително да се наспя.

Само че имам деца. Преди спях до единайсет и половина сутринта преди мача. Сега не мога да спя повече от седем и половина. Щефани внимава децата да пазят тишина, но нещо в тялото ми казва, че те са будни, че искат да видят татко. Нещо повече, техният татко иска да ги види.

След закуска ги целувам. Отивам с колата до стадиона с Гил, мълчалив съм. Знам, че нямам никакви шансове. Древен съм, играл съм три петсетови мача един след друг. Нека да гледаме истината в очите. Единствената ми надежда е, ако мачът продължи три или четири сета. Ако мачът е бърз и физическата издръжливост, не е от най-решаващо значение, може и да извадя късмет.

Федерер излиза на корта като Кари Грант^[2]. Замалко да се почудя, дали пък няма да играе с вратовръзка и смокинг. Той нито за миг не губи спокойствието си, аз нито за миг не се отърсвам от напрежението си, дори когато сервирам при 40–15. Той е опасен от всяко кътче на корта, няма къде да се скрия. Играта не ми върви, когато няма къде да се скрия. Федерер печели първия сет. Играта ми става френетична, правя всичко, което мога, за да го извадя от равновесие. Изкопчвам пробив във втория. Отново постигам пробив и печеля сета.

Мисля си: Господин Грант може пък днес да има проблеми.

В третия сет, постигам пробив и повеждам с 4–2. Аз бия сервис, а бризът идва откъм гърба ми. Федерер отиграва обратно топките. Водя с 5–2 и в някакъв мимолетен миг, двамата мислим, че ни предстои нещо забележително. Затваряме очи. Споделяме изживяването. И после 30–0, сервирам вяло към неговия бекхенд, той отиграва направо. Топката прозвучава странно, когато се отлепя от ракетата му, като някои от моите умишлено лоши удари като дете. Но този странен, грозен лош удар преминава над мрежата и тупва. Точка. Постига пробив и отново сме на сервис.

В тайбрека, той прави неща, които не разбирам. Открива механизъм, който останалите играчи нямат. Печели със 7–1.

Целият мач тръгва надолу за мен и никой не може да го спре. Мускулите ми са сгърчени. Гърбът ми приключва за тази нощ.

Решенията ми са лоши. Напомня ми се колко незначителна е разликата на тенис корта, колко са близо величието и посредствеността, славата и анонимността, щастието и отчаянието. Играли сме оспорван мач. Били сме невероятно равностойни. Сега заради тайбрека, при който просто зяпвам от възхищение, започва разгромът ми.

Отивам до мрежата и съм убеден, че съм загубил от по-добрия, от Евереста на следващото поколение. Жал ми е за младите тенисисти, които ще трябва да си съперничат с него. Съчувствам на мъжа, когото съдбата е осъдила да играе Агаси срещу своя Сампрас. Не споменавам името на Пийт, но в ума ми Пийт е най-великият, когато казвам на репортерите: Много е просто. Повечето хора имат слабости. Федерер няма.

---

[1] Берлинският въздушен мост е хуманитарна акция, провеждана от Франция, Великобритания и САЩ в периода 24 юни 1948–12 май 1949 г., в периода на Берлинската блокада. ↑

[2] Кари Грант (1904–1984) е англо-американски актьор, превърнал се в символ на остроумен, красив и безукорно облечен джентълмен. ↑

ГЛАВА 29

Отказвам се от участие в Открития турнир на Австралия за 2006, после се отказвам от целия сезон на клей. Никак не ми харесва да го направя, но трябва да се съхраня за Уимбълдън 2006, който в себе си решавам, ще ми бъде последен. Искам да съм във форма за Уимбълдън. Не съм и предполагал, че ще кажа подобно нещо. Не съм си и помислял, че истинското, достойно сбогуване с Уимбълдън ще е толкова важно за мен.

Уимбълдън се е превърнал в свята за мен земя. На неговите кортове е блестял талантът на съпругата ми. Тук за пръв път повярвах, че мога да побеждавам и докажах на себе си и на света, че мога. Уимбълдън ме научи да отдавам почит, да коленича в знак на уважение, да правя онова, което не искам, да нося дрехи, каквито не искам и да го надживявам. Освен това каквото и да е отношението ми към тениса, тази игра е моят дом. Мразех дома си като дете, после го напуснах и скоро се поболях от мъка по дома. В последните часове на моята кариера този спомен непрестанно ме преследва.

Съобщавам на Дарън, че това ще бъде последният ми Уимбълдън, а следващото Открито първенство на САЩ ще бъде и последният турнир в кариерата ми. Съобщаваме го в началото на Уимбълдън. Изумен съм как отношението на останалите тенисисти към мен се променя на мига. Вече не гледат на мен като на свой съперник на корта, не съм заплаха. Аз съм се оттеглил. Извън играта. Крепостта е паднала.

Репортерите питат. Защо сега? Защо сега избрахте да се оттеглите? Отговарям им, че не съм избрал. Вече не съм в състояние да играя, това е. Това е финалът, към който съм се стремил, финалът, на чието привличане е невъзможно да се устои. Невъзможността да играя повече е противоположна на нежеланието да играя. Стремил съм се несъзнателно към този момент, в който вече няма да имам избор.

Бъд Колинс, уважавания тенис коментатор и историк, съавторът на автобиографията на Лейвър, обобщава кариерата ми и казва, че съм

извървял пътя от пънкар до абсолютен идеал. Трепвам при думите му. Според мен, Бъд жертва истината пред олтара на образния изказ. Пънкар съм бил толкова, колкото сега съм абсолютен идеал.

Спортните журналисти се отнасят в размисли около моето превъплъщение, а това също е дума, която наранява. Струва ми се неточна. Превъплъщението е промяна, при което едно нещо се превръща в друго, само че аз съм започнал от нищото. Аз не съм се променял, аз придобих образ. Когато пробих в тениса, бях като повечето хлапета: не знаех кой съм и се бунтувах, когато получавах нареждания от по-възрастните. Мисля, че по-възрастните непрекъснато повтарят тази грешка с младите хора, отнасят се към тях като към завършени личности, а в същото време те тъкмо се изграждат като такива. Същото е като да съдиш за даден мач, преди да е приключил, което не ми се струва много подходящо, защото сам твърде често съм имал да наваксам страшно много и да се боря с ожесточени противници.

За добро или за зло онова, което хората виждат в мен сега е първият мой образ. Не съм го променял, търсил съм го. Не съм променял мисленето си, разширих хоризонтите му. Джей Пи ми помогна да усвоя тази идея, да я обясня пред себе си. Каза ми, че хората са озадачени от непрекъснатите промени в мен, дрехите ми, прическата ми, като считат, че знам кой съм. Хората възприемат моето себеопознаване като себеизразяване. Казва, че за човек, който има толкова много мимолетни образи, е учудващо и символично, че инициалите ми са А.К.А. (*Om also known as* — „известен и като“ или „наричан още“.)

За съжаление в началото на лятото през 2006 година, въпреки невероятните усилия на Джей Пи и на останалите, все още не съм в състояние да го обясня на репортерите. Дори и да можех да го направя, залата за пресконференции в Ол Ингълънд Клуб не е подходящото място за подобни обяснения.

Не мога да го обясня и на Шефани, но не е и необходимо. Тя всичко разбира. В дните и часовете преди Уимбълдън тя се взира в очите ми и гали лицето ми. Говори ми за моята кариера. Разказва ми за своята. Разказва ми за своя последен Уимбълдън. Не е знаела, че за нея той ще бъде последен. Казва, че така е било по-добре, когато знам, че е последен и когато си тръгвам по моите правила.

Нося верижка, направена за мен от Джейдън — прикачени една към друга букви, които означават *Татко е върхът* — излизам на корта срещу Борис Пашански от Сърбия в първия кръг. Още при първата ми стъпка на корта ме посрещат оглушителни и продължителни овации. При първия си сервис не виждам корта, защото очите ми са пълни със сълзи. Въпреки усещането, че играя в железни доспехи, защото гърбът ми е схванат, проявявам упорство, устоявам. Побеждавам.

Във втория кръг побеждавам Андреа Сепи, от Италия в последователни сетове. Играя добре, което ме изпълва с надежди за мача от третия кръг, срещу Надал. Той е безмилостен, изумителен, истинска сила, едновременно стабилен и лек като балетист. Не съм виждал такъв тенисист досега. Но имам усещането — заблуждаващия ефект от победите, че може би ще успее да се справя. Настроен съм оптимистично. Губя първия сет, 7–6, но все още имам надежда, защото разликата е малка.

И тогава той ме унищожава. Мачът отнема седемдесет минути. Шансовете за мен са съществували петдесет и пет минути. В този промеждутък гърбът ми не ме е болял. По-късно по време на мача Надал бие сервис, а аз вече не съм в състояние да стоя прав. Трябва да се движа, пристъпвам от крак на крак, карам кръвта да се движи. Схващането е толкова свирепо, болката е толкова жестока, че връщането на сервиса е последното, за което мисля. Мисля единствено как да остана на краката си.

След мача по ирония служителите на Уимбълдън нарушават традицията. Отказват се от интервю на корта с Надал и с мен, а тези интервюта на корта са задължителни. Казвам на Гил: Знаех си, че рано или късно ще накарам Уимбълдън да скъса с традицията.

Гил не се засмива. Докато битката продължава, той не се смее.

Битката е към края си, казвам му.

Заминавам за Вашингтон и играя с влязъл с квалификации тенисист от Италия, Андреа Стопини. Той ме побеждава така, сякаш аз съм влязъл с квалификации и ме обзема чувство на срам. Мислех си, че ми трябва една настройка за Откритото първенство на САЩ, само че след тази настройка съм разбит. Пред репортерите заявявам, че се боря с края много по-ожесточено, отколкото съм предполагал. Казвам им, че най-добрият начин, по който мога да го обясня е следният: Мнозина от вас, убеден съм, не харесват работата си. Представете си

обаче, че сега идва някой и ви казва, че написаното от вас за мен е последното, което изобщо ще напишете. Че след тази история никога няма и една дума повече да напишете, докато сте живи. Как ще се почувствате?

Всички заминаваме за Ню Йорк. Екипът е в пълен състав. Шефани, децата, родителите ми, Пери, Гил, Дарън, Фили. Превземаме „Четири сезона“ и узурпираме Кампаньола. Децата се смеят, когато ни посрещат с аплодисменти. Този път аплодисментите ми звучат по-различно. В тях се долавя различна нотка. Имат подтекст. Те знаят, че аплодисментите не са за мен, те са за всички нас, които заедно вървим към края на наше общо, много специално дело.

Франки ни настанява на масата в ъгъла. Суети се страшно около Шефани и децата. Наблюдавам го как поднася на Джейдън всичките ястия, които обичам и виждам как Джейдън им се радва. Виждам колко ѝ е вкусно и на Джаз, макар че настоява всеки елемент от храната да е отделно. Не трябва да се допират. Вариант на кексчето и боровинките, от което боровинките задължително трябва да се махнат. Наблюдавам Шефани да наблюдава децата и да се усмихва, мисля си за нас четиримата, четири отделни личности. И в същото време части от едно цяло. Комплект. В навечерието на мача си, аз изпитвам радостта от усещането, към което всички се стремим, познанието, до което се докосваме само няколко пъти в живота си: колко свързани са пътищата в живота ни, как накрая стигаме до самото начало и обратното.

В първия кръг играя срещу Андрей Павел от Румъния. Гърбът ми удържа до средата на мача, скован е, но устоявам и побеждавам. Моля Дарън да уреди инжекция с кортизон за следващия ден. Дори и след инжекцията не знам дали ще съм в състояние да изиграя следващия си мач.

И със сигурност няма да мога да спечеля. Не и срещу Маркос Багдатис. Той е номер осем в световната ранглиста. Едро силно хлапе от Кипър, което е в средата на страхотна година за него. Сигнал е до финал на Откритото първенство на Австралия и полуфинал на Уимбълдън.

И после по някакво чудо успявам да го победя. След мача едва успявам да извървя пътя по тунела и да вляза в съблекалнята, преди

гърбът ми напълно да рухне. Дарън и Гил ме вдигат като чувал с пране на масата, докато хората на Багдатис го настаняват на тази до мен. Има свирепи мускулни спазми. Идва Щефани и ме целува. Гил ме кара да пия нещо. Терапевт съобщава, че пристигат лекарите. Включва телевизора над главата ми и всички излизат, оставаме само аз и Багдатис. И двамата се превиваме и стенем от болка.

По телевизията излъчват отделни моменти от нашия мач. Спортен център.

С периферното си зрение забелязвам леко раздвижване. Обръщам се и виждам Багдатис да протяга ръка. Лицето му казва: *Ние изиграхме този мач. Протягам ръка и аз, улавям неговата.* Оставаме така, хванати ръка за ръка, докато през екрана просвятват кадри от зверския ни двубой на корта.

Преживяваме отново мача си, а след това аз преживявам отново живота си.

Най-накрая пристигат лекарите. На лекарите и физиотерапевтите им трябва половин час, за да ни вдигнат на крака. Пръв от съблекалнята излиза Багдатис, облегат на своя треньор. После Гил и Дарън извеждат мен към паркинга, прилъгват ме да правя крачка след крачка с примамката за сандвич със сирене и мартини в Пи Джей Кларкс. Два сутринта е.

Исусе, казва Дарън, когато се появяваме на паркинга. Колата е чак там, приятел.

Извиваме поглед към единствената кола на сред паркинга. На повече от сто метра е от нас. Казвам им, че няма да мога да стигна до нея.

Не, разбира се, че няма да можеш. Стой тук, аз ще я докарам.

Тича към нея.

Казвам на Гил, че не мога да стоя прав. Трябва да легна на земята, докато чакаме. Той поставя тенис сака ми на цимента и аз сядам, после лягам по гръб, като използвам сака за възглавница.

Поглеждам към Гил. Виждам само раменете и усмивката му. Над раменете му виждам звездите. Толкова много звезди. Гледам към пилоните с прожектори, които обграждат стадиона. Приличат ми на по-големи, по-близки звезди.

Изведнъж се разнася експлозия. Звукът е като онзи, който се чува при отварянето на кутия с нови топки. Само че този път кутията е

огромна. Единият от прожекторите изгаря. След това и друг, и друг.
Затварям очи. Краят.
Не. Не е, по дяволите. Край всъщност никога няма да има.

На следващия ден куцукам през лобито на „Четири сезона“, когато от сенките излиза някакъв мъж. Сграбчва ме за ръката.

Откажи се, казва той.

Какво?

Това е баща ми или всъщност сянката на баща ми. Пепелявосива. Изглежда така сякаш от седмици не е спал.

Татко? За какво говориш?

Откажи се и това е. Прибери се у дома. Ти успя. Край.

Казва ми, че се моли да се откажа. Казва, че едва чака да приключи с тениса, за да не ме гледа как страдам повече. Не иска да седи и да гледа мачовете ми, а сърцето му да се е свиело в гърлото. Не иска да седи до два сутринта, за да дебне някакъв мач от другия край на земята, за да може да проучва някакво ново чудо, срещу което скоро мога да се изправя на корта. Направо се поболял от цялата проклета игра. Звучи така, сякаш... Дали не си въобразявам?

Така е, виждам го в очите му.

Познавам този поглед.

Баща ми ненавижда тениса.

Казва ми. Не се подлагай повече на такова страдание! След снощи, няма вече какво да доказваш. Не мога да те гледам така. Такава мъка ми носи.

Протягам ръка и я слагам на рамото му. Татко, прости ми. Не мога да се откажа. Краят ми не може да дойде с отказ от мач.

Трийсет минути преди мача ми бият противовъзпалителна инжекция. Не е същото като кортизона. Няма неговия ефект. Срещу съперника си от третия кръг едва се държа на краката си.

Поглеждам към таблото за резултата. Разтърсвам глава. Не преставам да се питам, как е възможно последният ми съперник на корта да носи името Б. Бекер? По-рано през годината съм казал на

Дарън, че искам последният ми мач да е срещу някого, когото харесвам и уважавам, или поне да е напълно непознат за мен.

И получавам второто.

Бекер ме изхвърля в четири сета. Усещам как лентата на финаша изплющява зад гърба ми.

Служителите на Откритото първенство на САЩ ми позволяват да се обърна с няколко думи към феновете по трибуните и пред екраните, преди да се прибера в съблекалнята. Знам точно какво ще кажа.

Знам го от години. И въпреки всичко ми трябва няколко минути, за да се успокоя.

Според таблото за резултата днес аз съм загубил, но на него не пише какво съм спечелил. През изминалите двайсет и една години аз открих лоялност: Вие ми давахте подкрепата си както на корта, така и в живота. Открих вдъхновението: вие ме изпълвахте с воля за победа, дори в някои от най-трудните ми периоди. Открих щедростта: Позволихте ми да се покача на раменете ви, да стигна мечтите си, мечти, които не бих постигнал без вас. През последната двайсет и първа година открих вас и ще пазя вас и спомена за вас до края на своя живот.

Това е най-висшият комплимент, който мога да им кажа. Сравнил съм ги с Гил.

В съблекалнята е мъртвешка тишина. През годините на човек започва да му прави впечатление, че съблекалните са едни и същи след загуба. Влизаш през вратата, която се трясва, защото си я блъснал по-силно, отколкото си възнамерявал, и останалите веднага превключват канала, на който са гледали как ти теглят здрав бой. Винаги се преструват, че не са гледали, че не са си говорили за теб. Този път обаче те остават скупчени около телевизора. Никой не помръдва. Никой не се преструва. После бавно тръгват към мен. Пляскат и свиркат, с тях са терапевтите, служителите и Джеймс от охраната.

Само един човек остава встрани и не иска да ме аплодира. Виждам го с крайчето на окоето си. Надвесва се към отсрещната стена с

безизразен поглед и плътно скръстени ръце.

Конърс.

Той сега тренира Родик. Горкият Анди.

Иде ми да се разсмея. Мога само да се възхищавам на Конърс, че е какъвто е и че каквото и да става, няма да се промени. Всички трябва да оставаме верни на себе си, да сме последователни.

На тенисистите казвам: Много аплодисменти ще чуete през живота си, приятели, а най-ценни ще са ви онези, които получавате от равните на вас. Пожелавам на всеки от вас в края на кариерата си да ги чуе.

Благодаря на всички ви. Довиждане. И се грижете един за друг.

НАЧАЛОТО

Цял ден не е спряло да вали.

Щефани поглежда към небето и пита. Какво мислиш?

Хайде, отвърщам, да опитаме. Тръгвам, ако и ти тръгваш.

Дадено. Тя се намръщва. Тя винаги иска да поиграе тенис, но не знае на какво мнение ще е кракът ѝ, с който си има проблеми след оттеглянето си. Поглежда надолу. Проклина го. Следващата седмица има благотворителен мач в Токио. Ще играе, за да събере пари за детската градина, която е открила в Еритрея и въпреки че мачът е благотворителен, тя иска да играе добре. Обзета е от стария стремеж да прави всичко добре. А освен това се чуди колко още ще може да играе.

И аз самият се чудя за същото. Изминала е година откакто съм напуснал професионалния тенис на Откритото първенство на САЩ. Есен е, но 2007.

Цяла седмица планираме как ще излезем на корта и ще поиграем един срещу друг, а сега денят е дошъл и се е случил единственият дъждовен ден през годината във Вегас.

Не можем да запалим огън в дъжда.

Щефани отново поглежда към покритото с облаци небе. После към часовника. Натоварен ден, казва тя. Трябва да вземе Джейдън от училище. С друга възможност не разполагаме.

Ако дъждът не престане, ако не играем тенис, може да намина към моето училище, защото това е мястото, където ходя винаги щом имам време. Не мога да повярвам колко се е разраснало: образователен комплекс на почти три хиляди квадратни метра площ, с 500 ученика и списък от 800 чакащи.

Построеният за 40 милиона комплекс разполага с всичко, от което имат нужда децата. Телевизионно студио с модерна техника. Компютърна зала с наредени покрай стените компютри и голям, бял

пухкав диван. Първокласен салон за упражнения с уреди, каквито има в най-добрите клубове във Вегас. Има зала за тежести, лекционна зала, бани, модерни и чисти като тези в най-престижните хотели. Най-хубавото е, че мястото е прясно боядисано и чисто, блестящо, както и в деня на откриването. Учениците, родителите, хората от квартала, всички уважават училището, защото то е на всички ни. Районът не се е кой знае колко променил от времето на пристигането ни. Докато обикалях из него наскоро, застреляха човек от другата страна на улицата. И въпреки всичко за осем години няма счупен нито един прозорец, нито една стена не е нашарена с графити.

Накъдето и да погледне човек забелязва малки знаци, фини дреболийки, които показват, че това училище не е какво да е, това е място на достойнството, във всичко и за всички. На прозореца на входа с огромни букви е изписано неофициалното мото на училището: ВЯРВАЙ. Всяка класна стая е окъпана в естествена дневна светлина. Непряка, южна, нахлуваща от небето към високотехнологичните рефлектори и с омекотената си сила е идеална за четене или съсредоточаване. На учителите изобщо не им се налага да щракат ключа на лампите, което пести енергия и пари, но също предпазва учениците от главоболие и замайването, което предизвикват обикновените флуоресцентни лампи, които са ми много познати.

Площта е разпределена като колежански кампус, с уединени четириъгълници и приветливи общи части. Стените са каменни, пастелния пурпур и бледото керемидено на кварцита от местните каменоломни. По протежение на коридорите са подредени нежни сливови дръвчета, които отвеждат до красив зелен дъб, символичното наше Дърво на надеждата, което сме засадили преди началото на строежа. Най-напред на архитектите им хрумна идеята да засадят Дърво на надеждата, после помолиха строителите да осигуряват на дървото вода и светлина, докато строят училището около него.

Земята, на която е разположено училището е тясна, само осем акра, но липсата на пространство беше в унисон с цялостния замисъл на архитектите. Искаха кампусът да символизира късо лъкатушещо пътуване. Като живота. Откъдето и да тръгнат нанякъде учениците стига само да се обърнат и ще видят къде са били, обърнат ли се на другата страна виждат мястото, на където са се запътили. Децата от детската градина и началното училище могат да гледат към високите

сгради на училището, което ги очаква, без да чуват гласовете на по-възрастните ученици. Не искаме да изпитват страх от тях. Големите ученици могат да се обърнат назад и да видят класните стаи на малките, където и те самите са били, при това не трябва да чуват острите им гласчета от площадката за игра. Не искаме да се разсейват.

Архитектите, които са от Лас Вегас и се казват Майк дел Гато и Роб Гърдисън, вложиха душата си в проекта. Цели месеци проучваха историята на квартала, оглеждаха училища по благотворителни проекти из цялата страна, обсъждаха различни идеи. После в продължение на много вечери нахвърляха идеи върху масата за пинг-понг на приземния етаж в къщата на Майк. Направиха първия макет от картон и дървени плоскости на училището на тази маса за пинг-понг в абсолютно неведение за съвпадението или иронията в събитията.

На тях принадлежи идеята сградите да имат разказвателен дух, да предават истории. Ние им разказвахме историите, които искахме да им бъдат близки. В средното училище пожелахме да има огромни снимки на Мартин Лутер Кинг, Махатма Ганди и разбира се, Мандела, с цитати на техните изпълнени с вдъхновение думи, изписани на изправени под портретите стъкла. Повечето от учениците ни са афроамериканци, затова помолихме Майк и Роб да вградят тухли от цветно стъкло, които изобразяват съзвездието Голяма мечка, а вдясно от нея една-единствена тухла от стъкло, която представлява Полярната звезда. Голямата мечка и Полярната звезда са били ориентирите на избягалите роби и са им показвали пътя към свободата.

Моят скромнен принос към красотата на училището е поставеното по мое желание в общата част на сградата на средното училище блестящо, черно пиано Стейнуей. Когато успях да доставя пианото, учениците се събраха около него и ме изумиха като изсвириха „Облегни се на мен“. Онова, което ми достави най-голяма радост, беше, че учениците не знаеха кой съм. А когато учителите им казаха, те изобщо не се впечатлиха.

Мечтал съм си за училище, в което няма скучна рутина, място, където децата се учат да откриват чудесата на най-неочаквани места. Място, в което неочакваните чудеса са обичайно явление. Всеки ден може да се случи нещо красиво в академия Агаси. Възможно е да намине президентът Бил Клинтън и да изнесе урок по история. Шакил О'Нийл може да замести учителя по физическо. Може случайно да

срещнете Ланс Армстронг да върви из коридорите или Мохамед Али със значка на посетител да разиграва на ужким боксов мач с нов ученик. Може да вдигнете поглед и да видите Джанет Джаксън или Елтън Джон, застанали на вратата или как членове на известна група правят прослушване. Други чудеса: когато откриваме тържествено гимнастическия салон, във Вегас ще се състои мачът на звездите от Националната баскетболна лига. Ще поканим новите и старите звезди да поиграят своята впечатляваща игра на наш терен, това ще е първият мач в академия Агаси. Децата ще са много щастливи.

Преподавателите ни са най-добрите, ни повече, ни по-малко. При наемането им се ръководехме от целта да открием умни, изпълнени със страст и вдъхновение мъже и жени, които искат да вложат душата си в преподаването, да се чувстват обвързани с работата си. От всеки учител поискахме едно: да вярват, че всеки ученик може да се образова. Звучи като болезнено очевиден подход, от само себе си ясен, но в наши дни не така.

Разбира се, в академия Агаси учебният ден и учебната година са по-дълги, екипът ми може и да печели по-малко от учителите другаде. Но те имат повече условия и могат да разполагат с повече свобода, за да оказват по-голямо влияние и да променят живота на децата.

Решихме, че е важно учениците да са с униформа. Спортна риза и панталон или пола са официалната училищна униформа в цвят бургундско или морскосиньо. Според нас униформата намалява разликите между съучениците, а знаем и че спестява на родителите на нашите ученици пари в по-дълга перспектива. Всеки път, когато вляза в училището ме изумява следната ирония: аз съм поддръжник на униформите. С нетърпение чакам кога към училището ще намине някой служител от Уимбълдън и ще поиска да го разгледа. Едва чакам да видя как ще се слиса, когато разкажа на него или на нея колко строго се отнасяме към облеклото в моето училище.

Освен униформата има и друго правило, на което много държа в училище. Това е Правилото за уважение, с което започва всеки ден. Когато и да отида в училище, влизам в някоя класна стая, моля децата да се изправят и заедно рецитираме Правилото.

Добрата дисциплина се гради на уважението.

Уважение към висшестоящите и към заобикалящите ни.

Уважение към самия себе си и уважение към правилата.

Уважението започва от дома.

Разгръща си в училище.

И се показва през целия живот.

Обещавам им, че ако научат това просто правило и се придържат чистосърдечно към него, ще стигнат много далече.

Вървя из коридорите, надничам в класните стаи и виждам как учениците уважават това правило. Усещам по гласовете им, различавам го в стойките им. От учителите и персоналът съм научил историите им. Освен това сме ги помолили да напишат есета за себе си. Някои от есетата включваме в програмата за ежегодното набиране на средства. Не във всички есета става дума за изпитания и трудности. Далеч не е така. Но помня онези, в които се говори тъкмо за изпитания и трудности. Като историята на момиченцето, което живее с болната си майка, а тя вече от години не може да работи заради нелечима болест на белите дробове. Живеят в пълен с хлебарки апартамент в квартал, пълен с банди и училището е убежище за момичето. Оценките ми, казва тя с трогателна гордост, са забележителни, *защото разбрах, че ако съм добра в училище, никой няма да ме пита какво става у дома и няма да се налага да им разказвам как живея. Сега съм на седемнайсет и въпреки че трябва да гледам как състоянието на майка ми се влошава, да живея заобиколена от бандите и хлебарките, да работя, за да помагам финансово на семейството си, аз съм на път да вляза в колеж.*

Друга от големите ученички разказва за мъчителните си отношения със своя баща, който е прекарал по-голямата част от детството си в затвора. Наскоро излязъл и тя отишла да го види, заварила го болезнено слаб. Живеел със също много слаба жена в счупена каравана, *която вони на нечистотии и амфетамини.* Решено да не повтори грешките на родителите си, момичето с всички сили се стреми да се справя добре в академия Агаси.

Няма да се оставя да пропадна като другите. От мен зависи да променя бъдещето си и никога да не се предам.

Неотдавна докато се разхождах из гимназията едно момче ме спря. Петнайсетгодишно, широколико и с тъжни очи. Попита ме дали може да говори с мен насаме.

Разбира се, казах.

Отдръпнахме се в ниша от главния коридор.

Не знаеше откъде да започне. Казах му да започне от началото.

Животът ми се промени преди година, каза то. Баща ми почина. Убиха го, нали разбирате.

Искрено съжалявам.

И след това просто изгубих пътя си, каза то. Не знаех какво ще правя.

На ръба беше да заплаче.

Тогава дойдох в училището, каза ми момчето. И то ми показва посоката. Даде ми надежда. Даде ми живот. Затова следях кога ще дойдете, господин Агаси, и когато дойдохте, трябваше да се изправя пред вас и да ви кажа, нали разбирате. Благодаря.

Прегърнах го. Казах му, че всъщност аз трябва да благодаря на него.

Горните класове са устремени право към колежа. На децата непрекъснато им се повтаря, че академия Агаси е само междинно стъпало. Не се отпускате, повтаряме им. Главната ни цел е колежът. А за да не забравят случайно, навсякъде има подсецащи знаци. Реклами на колежи по стените. Главният коридор се нарича Улицата към колежа. Металният въздушен мост между двете основни сгради не е използван и няма да бъде, докато учениците от първия ни випуск не получат дипломите си и не бъдат приети в колеж през 2009. Като минат по този мост, големите ученици ще влязат в тайна стая, ще запишат имената си в дебела книга и ще оставят послание за следващия клас и за по-следващия и всички бъдещи последни класове. Виждам се как сам се обръщам към първия клас завършващи. Вече

работя с Джей Пи и Гил върху речта, мисълта, за която не ми дава мира.

Мисля темата в нея да е за противоречията. Един приятел ми предложи да се опра на Уолт Уитман^[1].

Противореча ли си сам? Ами тогава чудесно, ще противореча на себе си.

Изобщо не съм предполагал, че може да съществува и такава гледна точка към живота. Сега се ръководя по нея. Сега тя е моята Полярна звезда. И тъкмо това ще кажа на учениците. Животът е тенис мач между пълни противоположности. Победата и загубата, любовта и омразата, откритото и затвореното. Добре е този факт да се осъзнае рано. И после човек да разпознае пълните противоположности в своята природа и ако не може да ги свърже или помири, поне да ги приеме и да продължи напред. Единственото, което не трябва да прави, е да се преструва, че не съществуват.

Какво друго напътствие бих могъл да им дам? Какво друго напътствие биха могли да очакват от двойкаджия, отказал се от училището на четиринайсет години, чиято най-голяма гордост е неговото училище?

Дъждът спря, казва Шефани.

Хайде, отвърщам. Давай!

Тя си облича тенис полата. Аз скачам в някакви шорти. Отиваме с колата до градския корт надолу по улицата. В малък магазин за спортни стоки младо момиче седи зад плота и чете списание за светски клюки. Момичето вдига очи и дъвката едва не пада от устата ѝ.

Здравейте, казвам.

Здрасти.

Работите ли?

Да.

Дали ще можем да наемем корта за един час?

Хм. Да.

Колко ще струва?

Четиринайсет долара.

Добре.

Подавам ѝ парите.

Тя казва: Можете да идете на централния корт.

Слизаме по стъпалата на миниамфитеатър, където метални трибуни окръжават син корт. Поставяме един до друг саковете си, после загреваме с упражнения за разтягане и простенваме. Закачаме се един друг колко отдавна не сме играли.

Тършувам в сака си за лента за китката, за ленти, дъвка.

Щефани казва. От коя страна ще играеш?

От тази.

Знаех си.

Отиграва леко форхенд. Ставите ми скърцат като тенекиени, когато се хвърлям към топката, после я прехвърлям към нея. Разиграваме топката, внимателно, колебливо и изведнъж Щефани прехвърля топката с бекхенд над линията и сякаш над нея преминава товарен влак. Така значи ще играем, а?

Отигравам слайса на Щефани към моя бекхенд. Прикляквам и овладявам топката, връщам я с всичка сила. Провиквам се към нея. Този удар ни е платил доста сметки, мила!

Тя се усмихва и отмята кичур коса от очите си.

Раменете ни се отпускат, мускулите ни загряват. Темпото се ускорява. Удрям топката чисто, мощно и съпругата ми отвърща със същото. Вече не играем безцелно и безгрижно, ами всеки иска да вземе точка. Форхендът ѝ е зловещ. Бекхендът ми е свиреп. Само че в мрежата.

Първият бекхенд по диагонала, който изпускам от двамайсет години насам. Зяпнал съм в топката, която лежи до мрежата. За миг се ядосвам. Казвам ѝ, че съм се ядосал. Усещам как ядът ми нараства.

После се размивам и Щефани също се размива и подновяваме играта.

С всеки замах е все по-щастлива. Мускулът на подбедрицата ѝ е добре. Мисли, че в Токио мачът ще мине добре. Сега, когато не се притеснява за травмата, можем да поиграем истински тенис. Съвсем скоро вече така се забавляваме, че изобщо не забелязваме как дъждът е започнал отново. Когато първият зрител спира да ни гледа, не забелязваме и него.

Идват един по един, натрупват се. По трибуните се появяват лица, защото някой е позвънил на друг, той на трети, който е звъннал на колкото може повече хора и им е казал, че там на градския корт съвсем безплатно, само за слава играем аз и Щефани. Като Роки Балбоа и Аполо Крийд^[2], когато светлините угасват и гимнастическият салон е заключен.

Дъждът се засилва. Но ние не спираме. Продължаваме с пълна сила. Хората, които ни заобикалят, вече са наизвадили фотоапарати. Проблясват светкавиците, които изглеждат необичайно ярки, великолепни и отразени в дъждовните капки. Не ми пука, а Щефани изобщо не забелязва. Вдядени сме в играта, виждаме само топката, мрежата и един друг.

Дълго разиграване. Десет удара. Петнайсет. Аз пропускам. Кортът е засипан с топки. Събирам три, слагам едната в джоба.

Викам към Щефани: Хайде да се върнем в тениса! Какво ще кажеш?

Не отговаря.

И аз и ти, казвам. Ще го обявим тази седмица!

Пак не ми отговаря. Съсредоточеността ѝ, както обикновено, направо засрамва моята. По същия начин, по който не прави никакви излишни движения на корта, така и никога не пилее думите. Джей Пи ми обърна внимание върху факта, че и за тримата, които са имали най-голямо влияние в живота ми — баща ми, Гил, Щефани, английският не е роден език. И с тримата най-въздействащият начин на общуване е физическият.

С всяка точка тя все повече се потапя в играта. Всеки удар е важен. Не се изморява, не пропуска. Такава радост за очите е да я гледа човек и такава привилегия. Хората искат от мен да го изкажа с думи и на мен ми е трудно да намеря идеалната дума, но най-близката по смисъл е тази — привилегия.

Отново пропускам. Тя примигва. Чака.

Подавам. Тя връща топката, после прави махването на Щефани, с което сякаш прогонва комар и което означава, че тя приключва с играта. Време е да вземе Джейдън.

Напуска корта.

Недей, казвам ѝ.

Какво? Спира, поглежда ме. И се размива.

Добре, казва, и се затичва обратно към основната линия. Няма смисъл, но аз съм си такъв, а тя разбира. Чака ни работа, чакат ни прекрасни неща. Шефани няма търпение да тръгне и да се захване с тях и аз съм нетърпелив като нея. Но не искам и да спирам да играя.

Искам да поиграем само още малко.

---

[1] Уолт Уитман (1819–1892) е известен американски журналист, мисионер и поет. ↑

[2] Герои от поредицата филми „Роки“ с участието на Силвестър Сталоун. Роки и Аполо са клубни боксьори. Първият филм е заснет през 1976 година. ↑

БЛАГОДАРНОСТИ

Тази книга нямаше да съществува без моя приятел Джей Ар Моринджър.

Още преди да се срещнем, тъкмо Джей Ар ме наведе на мисълта, че мога да разкажа в книга своята история. По време на моето последно Открито първенство на САЩ през 2006 година, когато в свободното си време четях покъртителната история за неговото детство. Книгата му разтърси душата ми. Толкова много ми хареса, че всяка вечер си определях по колко страници да прочета. В началото книгата му беше невероятно добър начин да отклоня мислите си от вълнението и тъгата, които съпътстваха края на кариерата ми, но в крайна сметка, книгата засили тревогите ми, защото се страхувах, че ще я дочета, преди да съм приключил с кариерата си.

Точно след мача си в първия кръг, позвъних на Джей Ар и се представих. Казах му, колко много съм харесал книгата му и го поканих на вечеря във Вегас. Веднага си допаднахме, както и предполагах и след първата вечеря последваха много други. Най-накрая помолих Джей Ар да обмисли предложението да ми помогне да дам живот на книга за моя живот и да ѝ придаде облик. Помолих го да ми покаже моя живот през погледа на носител на награда Пулицър. За моя изненада той прие предложението ми.

Джей Ар дойде във Вегас и се сработихме. Придържахме се към едни и същи правила в работата си, с еднаква посветеност и устременост към главната цел. Срецахме се всеки ден и изградихме ненарушим ритъм, поглъщахме с апетит няколко бурито и с часове разговаряхме пред диктофона на Джей Ар. Нямаше забранени теми, затова понякога срещите ни бяха забавни, а понякога мъчителни. Не се придържахме към някаква хронология или към някакви теми, просто разговаряхме, подтиквани от време на време от купчините изрезки от вестници, събрани от нашия невероятен, млад и с блестящо бъдеще изследовател Бен Коен.

След доста месеци с Джей Ар имахме вече цял куп записи, които бяха за лошо или за добро, историята на моя живот. Неустрашимата Ким Уелс превърна тези записи в ръкопис, от който по някакъв начин Джей Ар направи история. Джонатан Сигъл, нашият мъдър и прекрасен издател от Кнопф и Сони Мехта, който е истински Род Лейвър в редактирането, помогна на Джей Ар и на мен да огладим първата чернова до втора и до трета, която после беше проверена най-старателно откъм факти от Ерик Меркадо, който е прероден Шерлок Холмс. Никога не бях прекарвал толкова време в четене и препрочитане, обсъждане на думи, числа, пасажи и спорове около тях. Изживях нещо, което много приличаше на учене за държавни изпити.

Много пъти молих Джей Ар да постави името си на книгата. Той обаче считаше, че има само едно име, което трябва да стои на корицата. Въпреки че се гордее с работата ни, той каза, че не си представя своето име поставено върху историята на живот, който е на друг човек. Тези истории са твои, каза ми той, ти разказваш за твоите хора, за твоите битки. А когато за пръв път прочетох неговата история, съзрях в нея някаква щедрост. Имах достатъчно мъдрост да не споря. Упоритостта е още една обща и за двамата ни черта. Но настоях да използвам тези страници, за да разкажа за приноса на Джей Ар към книгата и да му благодаря открито.

Искам да спомена и първия всеотдаен екип от читатели, на когото двамата с Джей Ар давахме копия и извадки от ръкописа. Всеки има своя значим принос. Най-искрени благодарности към Филип и Марта Агаси, Слоун и Роджър Барнет, Айвън Блумбърг, Дарън Кахил, Унди Неткин Коен, Брад Гилбърт, Дейвид Гилмор, Крие и Варанда Хенди, Бил Хастид, Макроу Милхевън, Джейми Роуз, Гън Рюдер, Джон Ръсел, Брук Шийлдс, Уенди Стюарт Гуудсън и Барбара Стрейзънд.

Благодаря изключително на Рон Борета, който беше непоклатим като скала, който ме е разчел толкова подробно, колкото е чел тази книга, за това, че ми е давал безценни съвети за всичко от психология до стратегия и за това, че ми е помогнал да премисля и преосмисля старото определение на думите *най-добър приятел*.

Най-вече искам да благодаря на Шефани, Джейдън и Джаз Агаси. Те трябваше да понасят отсъствието ми безброй дни и в продължение на две години да ме делят с книгата, а нито веднъж не се

оплакаха, непрестанно ме окуражаваха и така ми дадоха сили да я довърша. Непоклатимата любов и подкрепа на Шефани беше мой постоянен източник на вдъхновение, а усмивките на Джейдън и Джаз се превръщаха в моя сила, така както храната се превръща в кръвна захар.

Един ден, докато работех над втората чернова, при Джейдън дойде негово другарче. Листовете от ръкописа стояха натрупани из целия кухненски плот и малкият приятел на Джейдън попита: Какви са тия хартии?

Това е *книгата на татко*, отговори му Джейдън с такъв глас, с какъвто съм го чувал да говори само за дядо Коледа и за любимия си герой от любимата си видео игра.

Надявам се двамата със сестра му да се гордеят с тази книга и след десет, след трийсет и след шейсет години. В книгата си писах за тях, но и на тях. Надявам се да им помогне да избегнат някои капани, на които налетях. Нещо повече, надявам се, че тази книга ще е една от многото, която ще им донесе спокойствие, ще им бъде напътствие и ще им доставя удоволствие. Аз самият доста късно открих магията на четенето. От всички грешки, от които искам да предпазя децата си, тази е една от първите в списък.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.